

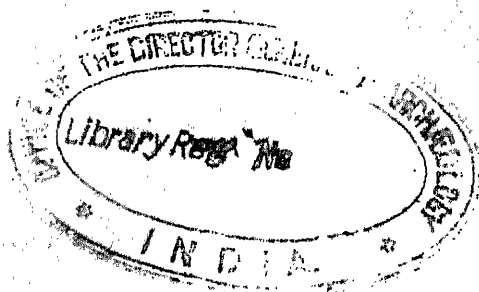
GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO. 13454

CALL No. 186.2/Plu

D.G.A. 79

NOT TO BE ISSUED

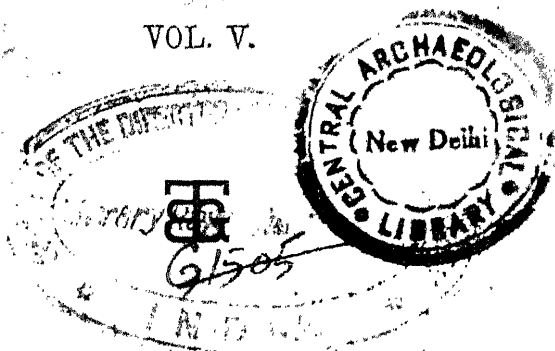
PLUTARCHI CHAERONENSIS

MORALIA

RECOGNOVIT

GREGORIUS N. BERNARDAKIS

VOL. V.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCXCH.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No.....13457.....

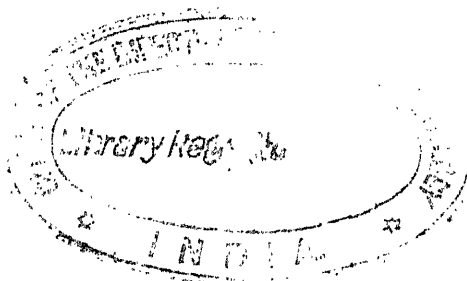
Date.....13.7.1960.....

Call No.....186:2.....Vol. (5)

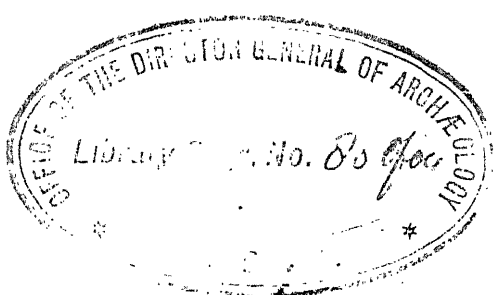
Plu

FRIDERICO BLASS

AMICITIAE ERGO.

HOEC VOLUMINE CONTINENTUR

	pag.
Περὶ τοῦ ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι Maxime cum principibus philosopho esse dis- serendum	1
Πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον Ad principem ineruditum	11
Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέῳ An seni res publica gerenda sit	21
Πολιτικὰ παραγγέλματα Præcepta gerendae reipublicae	60
Περὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας καὶ ὀλιγαρχίας De unius in republica dominatione, populari statu et paucorum imperio	130
Περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι De vitando aere alieno	134
Περὶ τῶν δέκα ῥητόρων X oratorum vitae	146
Συγκρίσεως Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου ἐπιτομή De comparatione Aristophanis et Menandri epitome	203
Περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας De Herodoti malignitate	208
Περὶ τῶν ἐρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις βιβλία πέντε De placitis philosophorum libri V	264
Αἰτία φυσικά Aetia physica	373
Περὶ τοῦ ἐμφαινόμενου προσώπου τοῦ κύκλου τῆς σελήνης De facie quae in orbe lunae apparet	398
Περὶ τοῦ πρώτως ψυχροῦ De primo frigido	481

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ
ΤΑ ΗΘΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ
ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ
ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ.

776

1. Σωκρανὸν ἐγκολπίσασθαι καὶ φιλίαν τιμᾶν B
 5 καὶ μετιέναι καὶ προσδέχεσθαι καὶ γεωργεῖν, πολ-
 λοῖς μὲν ἰδίᾳ πολλοῖς δὲ καὶ δημοσίᾳ χρησίμου καὶ
 ἐγκαρπον γέννησομένην, φιλοκάλων ἐστὶ καὶ πολι-
 τικῶν καὶ φιλανθρώπων οὐχ ὥς ἔνιοι νομίζουσι
 φιλοδόξων· ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον, φιλόδοξός ἐστι
 10 καὶ ψοφοδεής ὁ φεύγων καὶ φοβούμενος ἀκοῦσαι
 λιπαρῆς τῶν ἐν ἔξουσίᾳ καὶ θεραπευτικός. ἐπεὶ τί
 φησιν ἄνθρωπος θεραπευτικός καὶ φιλοσοφίας δεόμενος;
 Σίμων οὖν γένωμαι ὁ σκντοτόμος ἢ Διονύσιος ὁ
 γραμματιστής ἐκ Περικλέους ἢ Κάτωνος, ἵνα μοι
 15 προσδιαλέγηται καὶ προσκαθίξῃ ὡς Σωκράτης ἐκεί-

4 Σωκρανὸν] εἰς ὁράνην Madvigius (coll. Aleiphr. Epist.
 1, 18: ἰχθύων οὐς ἐγκολπίζεται τῇ σαγήνῃ). Νωρβανὸν Em-
 perius. Malim Σωρανὸν, sed nihil certum τιμᾶν καὶ]
 margo cod. E exhibet τοι Fort. del. καὶ praegressum et
 corrig. φιλίαν μέντοι μετιέναι κἔ 11 λιπαρῆς] λιπαρῆς
 θεραπευτῆς R. Malim λιπαρῆς θαναμαστῆς aut θιασώτης
 θεραπευτικός] ex praeced. natum. πολιτικός R. Malim
 πρακτικός cf. Praefat. p. XCIII et pag. 777a 13 οὖν*: εἰ
 cf. p. 831b: ἄδουλος οὖν γένωμαι; — — ἰσχνός οὖν γέ-
 νωμαι; 15 ὡς Σωκράτης ἐκείνοις] ὁ Σωκράτης ὡς ἐκεί-

- Ο νοις; καὶ Ἀρίστων μὲν ὁ Χίος ἐπὶ τῷ πᾶσι διαλέ-
 γεσθαι τοῖς βουλευμένοις ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κακῶς
 ἀκούων ὥφελεν' εἶπε 'καὶ τὰ θηρία λόγων συν-
 ιέναι κινητικῶν πρὸς ἀρετὴν.' ἡμεῖς δὲ φευξόμεθα
 τοῖς δυνατοῖς καὶ ἡγεμονικοῖς ὥσπερ ἀγροῖς καὶ 5
 ἀνημέροις γίγνεσθαι συνήθεις; οὐκ ἀνδριαντοποιός'
 ἐστὶν ὁ τῆς φιλοσοφίας λόγος, ὥστ' ἐλινύοντα ποιεῖν
 ἀγάλματα ἐπ' αὐτᾶς βαθμίδος ἐσταῶτα κατὰ Πίν-
 δαρον· ἀλλ' ἐνεργὰ βούλεται ποιεῖν ὧν ἂν ᾤηται
 καὶ πρακτικὰ καὶ ἔμφυχτα καὶ κινητικὰς δρᾶς ἐν- 10
 τίθησι καὶ κρίσεις ἀγωγούς ἐπὶ τὰ ὠφέλιμα καὶ
 προαιρέσεις φιλοκάλους καὶ φρόνημα καὶ μέγεθος
 D μετὰ πραύτητος καὶ ἀσφαλείας, δι' ὧν τοῖς ὑπερ-
 έχουσι καὶ δυνατοῖς ὁμιλοῦσιν οἱ πολιτικοὶ προθυ-
 μότερον. καὶ γὰρ, ἂν ἱατρὸς ἢ φιλόκαλος, ἴδιον 15
 ὀφθαλμὸν ἰάσεται τὸν ὑπὲρ πολλῶν βλέποντα καὶ
 πολλοὺς φυλάσσοντα· καὶ φιλόσοφος ψυχῆς ἐπιμελή-
 σεται προθυμότερον, ἢν ὑπὲρ πολλῶν φροντίζουσιν
 δρᾶ καὶ πολλοῖς φρονεῖν καὶ σωφρονεῖν καὶ δικαιο-
 πραγεῖν ὀφείλουσιν. καὶ γὰρ εἰ δεινὸς ἦν περὶ 20
 ξήτησιν ὑδάτων καὶ συναγωγὴν, ὥσπερ ἱστοροῦσι
 E τὸν Ἡρακλέα καὶ πολλοὺς τῶν πάλαι, οὐκ ἂν ἔχαιρε
 φρεωρυχῶν ἐν ἐσχατιᾷ 'παρὰ Κόρακος πέτρῃ' τὴν
 συβωτικὴν ἐκείνην Ἀρεθίδουσαν, ἀλλὰ ποταμοῦ τινος

νοις W. Fort. ὡς Σαυκράτης, ἐκεῖνος 3 εἶπε M: εἰπεῖν
 4 malim φευξόμεθα 7 *: ἐλινύοντα(s) libri. ἐλινύοντα
 Pindarus Nem. 5, 1 8 Duebnerus: ἐσταῶτα 10 ἐντίθησι
 scripsi cum R: ἐπιτίθησι 13 ἀφελείας W 23 πᾶρ
 Homerus v 404 24 Ἀρεθίδουσαν] cf. idem ib. 408

ἀενάους πηγὰς ἀνακαλύπτων πόλει τε καὶ στρατο-
 πέδοις καὶ φυτείαις βασιλέων καὶ ἄλσεσιν. ἀκού-
 ομεν δὴ Ὁμήρου τὸν Μίνω 'θεοῦ μεγάλου ὀαριστὴν'
 ἀποκαλοῦντος· τοῦτο δ' ἐστίν, ὥς φησιν ὁ Πλάτων,
 5 ὁμιλητὴν καὶ μαθητὴν· οὐδὲ γὰρ ἰδιώτας οὐδ' οἴκου-
 ροὺς οὐδ' ἀπράκτους ἡξίουν εἶναι θεῶν μαθητάς,
 ἀλλὰ βασιλεῖς, οἷς εὐβουλίας ἐγγενομένης καὶ δικαιο-
 σύνης καὶ χρηστότητος καὶ μεγαλοφροσύνης, πάντες F
 ἔμελλον ὠφελιθῆσεσθαι καὶ ἀπολαύσειν οἱ χρώμε-
 10 νοι. τὸ ἡρώγγιον λέγουσι μιᾶς αἰγὸς εἰς τὸ στόμα
 λαβούσης, αὐτὴν τε πρώτην ἐκείνην καὶ τὸ λοιπὸν
 αἰπόλιον ἴστασθαι, μέχρι ἂν ὁ αἰπόλος ἐξέλη προσ-
 ελθών· τοιαύτην ἔχουσιν αἱ ἀπορροαὶ τῆς θυνά-
 μεως ὀξύτητα, πυρὸς δίκην ἐπινεμομένην τὰ ρεινι-
 15 ὦντα καὶ κατασκιδναμένην. καὶ μὴν ὁ τοῦ φιλοσόφου
 λόγος, ἐὰν μὲν ἰδιώτην ἕνα λάβῃ, χαίροντα ἀπραγμο-
 σύνη καὶ περιγράφοντα ἑαυτὸν ὥς κέντρῳ καὶ δια-
 στήματι γεωμετρικῷ ταῖς περὶ τὸ σῶμα χρεΐαις, οὐ 777
 διαδίδωσιν εἰς ἑτέροους, ἀλλ' ἐν ἐνὶ ποιήσας ἐκείνην
 20 γαλήνην καὶ ἡσυχίαν ἀπεμαρᾶνθη καὶ συνεξέλιπεν.
 ἂν δ' ἄρχοντος ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ καὶ πρακτικοῦ
 καθάφηται καὶ τοῦτον ἀναπλήσῃ καλοκαγαθίας, πολ-
 λούς δι' ἐνὸς ὠφέλησεν, ὥς Ἀναξαγόρας Περικλεῖ
 συγγενόμενος καὶ Πλάτων Δίῳ καὶ Πυθαγόρας
 25 τοῖς πρωτεύουσιν Ἰταλιωτῶν. Κάτων δ' αὐτοῖς

3 δὴ] δ' Benselerus   4 Πλάτων] Min. p. 319 d
 7 ἐγγενομένης Duebnerus: γενομένης   9 Coraes: ἀπο-
 λαύειν   10 τὸ ἡρώγγιον Herwerdenus: τὸ ἡρώγγιον τὸ
 βοτάνιον   11 καὶ] καὶ idem   13 ἀπορροαί*: ἀπόρροαι

ἔπλευσεν ἀπὸ στρατιᾶς ἐπ' Ἀθηινόδωρον· καὶ Σκιπίων μετεπέμψατο Παναίτιον, ὅτ' αὐτὸν ἢ σύγκλητος ἐξέπεμψεν

ἄνθρωπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ὑφορώμενον

B ὥς φησι Ποσειδώνιος. τί οὖν ἔδει λέγειν τὸν Παναίτιον; εἰ μὲν ἦς ἢ Βάτων ἢ Πολυδεύκης ἢ τις ἄλλος ἰδιώτης, τὰ μέσα τῶν πόλεων ἀποδιδράσκειν βουλόμενος, ἐν γωνίᾳ τινὶ καθ' ἡσυχίαν ἀναλύων συλλογισμοὺς καὶ περιέλκων φιλοσόφων, ἄσμενος ἂν σε προσεδεξάμην καὶ συνῆν· ἐπεὶ δ' υἱὸς μὲν Αἰμιλίου Παύλου τοῦ δισυνπάτου γέγονας, υἱωνὸς δὲ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τοῦ νικήσαντος τὸν Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον, οὐκ ἂν σοι διαλέξομαι;

2.** Τὸ δὲ λέγειν ὅτι δύο λόγοι εἰσὶν, ὁ μὲν ἐνδιαθέτος ἡγεμόνος Ἑρμοῦ δῶρον ὁ δ' ἐν προφορᾷ διάκτορος καὶ ὀργανικός, ἕωλόν ἐστι καὶ ὑποπιπτέτω τῷ

C 'τουτὶ μὲν ἦδεν πρὶν Θέογγιν γεγυῖναι.' ἐκείνο δ' οὐκ ἂν ἐνοχλήσειεν, ὅτι καὶ τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου καὶ τοῦ προφορικοῦ φιλία τέλος ἐστὶ, τοῦ μὲν πρὸς ἑαυτὸν τοῦ δὲ πρὸς ἕτερον. ὁ μὲν

1 Coraes: στρατείας cf. Vit. Cat. c. 10 Σκιπίων] scripsi hic et infra: σκηπίων 4 cf. Hom. q 487 ib. ἐφορῶντα W. Malim ἐφορώμενον cum X, sed ut in ordine scribatur cf. p. 200e 6 Βάτων W: κάτων 7 τὰ μέσα τῶν πόλεων κέ] cf. Plat. Gorg. p. 485d 8 τινὶ] τέ τινι Madvigius 9 περιπλέκων M ib. malim καὶ φιλοσοφῶν cum X 12 τὸν Ἀννίβαν] malim Ἀννίβαν 13 οὐκ ἂν] scr. vid. οὐκ οὐν cf. Thuc. 2, 43, 1 et infra p. 790c ib. Duebnerus: διαλέξομαι 14 lac. indicavit M 16 ὑποπίπτει τῷ Cobetus 18 cf. Kock. 3 p. 495 ib. ἥδη idem 19 ἂν Coraes

γὰρ εἰς ἀρετὴν διὰ φιλοσοφίας τελευτῶν σύμφωνον
 ἑαυτῷ καὶ ἄμεμπτον ὕψ' ἑαυτοῦ καὶ μεστὸν εἰρήνης
 καὶ φιλοφροσύνης τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ παρέχεται
 τὸν ἄνθρωπον

- 5 'οὐ στάσις οὐδέ τε δῆρις ἀναίσιμος ἐν μελέεσσιν'
 οὐ πάθος λόγῳ δυσπειθὲς οὐχ ὀρμῆς μάχῃ πρὸς
 ὀρμὴν οὐ λογισμοῦ πρὸς λογισμὸν ἀντίβασις οὐχ
 ὥσπερ ἐν μεθορίῳ τοῦ ἐπιθυμοῦντος καὶ τοῦ μετα-
 νοοῦντος τὸ τραχὺ καὶ ταραχῶδες καὶ τὸ ἡδόμενον,
 10 ἄλλ' εὐμενῇ πάντα καὶ φίλα καὶ ποιοῦντα πλείστων D
 τυγχάνειν ἀγαθῶν καὶ ἑαυτῷ χαίρειν ἕκαστον. τοῦ
 δὲ προφορικοῦ τὴν Μοῦσαν δὲ Πίνδαρος 'οὐ φιλο-
 κερδῇ' φησὶν 'οὐδ' ἐργάτιν' εἶναι πρότερον, οἶμαι
 δὲ μῆδὲ νῦν, ἄλλ' ἀμουσία καὶ ἀπειροκαλία τὸν
 15 κοινὸν Ἑρμῆν ἐμπολαῖον καὶ ἔμμισθον γενέσθαι.
 οὐ γὰρ ἡ μὲν Ἀφροδίτῃ ταῖς τοῦ Προποίτου θυ-
 γατρᾶσιν ἐμήνιεν ὅτι

- 'πρῶται μίσεα μηχανήσαντο καταχέειν νεανίσκων',
 ἡ δ' Οὐρανία καὶ Καλλιόπη καὶ ἡ Κλειὼ χαίρουσι
 20 τοῖς ἐπ' ἀργυρίῳ λυμαιομένοις τὸν λόγον. ἄλλ'
 ἔμοιγε δοκεῖ τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα καὶ δῶρα μᾶλλον
 ἢ τὰ τῆς Ἀφροδίτης φιλοτήσια εἶναι. καὶ γὰρ τὸ

5 incerti poetae versus ib. οὐδέ τε X: οὐ ib. M:
 ἑναίσιμος 9 τὸ τραχὺ] τραχὺ R καὶ τὸ] τὸ λυπού-
 μενον καὶ τὸ idem 11 τυγχάνοντα Amyotus καὶ R
 12 Πίνδαρος] Isthm. 2, 10 16 Προποίτου Amyotus: προ-
 πόλου αὐτ προσπόλου cf. Ovid. Metam. 10, 221 18 in-
 certi poetae versus. Fort. corrig. πρῶται μεῖλια μαχλήσαντ'
 (αὐτ τεχνήσαντ' cum X) ἀπέχειν νεανίσκων 20 ἐπ' R: ἐν
 ib. λυμαιομένοις scripsi cum Amyoto: διαδεχομένοις

Ε ἐνδοξον, ὃ τινες τοῦ λόγου ποιοῦνται τέλος, ὥς
 ἀρχὴ καὶ σπέρμα φιλίας ἡγαπήθη· μᾶλλον δ' ὅλως
 οἷ γε πολλοὶ κατ' εὐνοίαν τὴν δόξαν τίθενται, νο-
 μίζοντες ἡμᾶς μὴ μόνον ἐπαινεῖν οὓς φιλοῦμεν.
 ἀλλ' οὗτοι μὲν, ὥς ὁ Ἰξίων διώκων τὴν Ἥραν 5
 ὤλισθεν εἰς τὴν νεφέλην, οὕτως ἀντὶ τῆς φιλίας
 εἰδωλὸν ἀπατηλὸν καὶ πανηγυρικὸν καὶ περιφερό-
 μενον ὑπολαμβάνουσιν. ὁ δὲ νοῦν ἔχων, ἂν ἐν
 πολιτείαις καὶ πράξεσιν ἀναστρέφεται, δεήσεται δόξης
 τοσαύτης, ὅση δύναμιν περὶ τὰς πράξεις ἐκ τοῦ πι- 10
 F στεύεσθαι δίδωσιν· οὔτε γὰρ ἡδὺ μὴ βουλομένους
 οὔτε ῥάδιον ὠφελεῖν, βούλεσθαι δὲ ποιεῖ τὸ πι-
 στεύειν· ὥσπερ γὰρ τὸ φῶς μᾶλλον ἐστὶν ἀγαθὸν
 τοῖς βλέπουσιν ἢ τοῖς μὴ βλέπομένοις, οὕτως ἡ δόξα
 τοῖς αἰσθανομένοις ἢ τοῖς μὴ παρορωμένοις. ὁ δ' 15
 ἀπηλλαγμένος τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν καὶ συνῶν
 ἑαυτῷ καὶ τὰγαθὸν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀπραγμοσύνῃ
 τιθέμενος τὴν μὲν ἐν ὄχλοις καὶ θεάτροις πάνδημον
 778 καὶ ἀναπεπταμένην δόξαν οὕτως ὥς τὴν Ἀφροδίτην
 ὁ Ἰππόλυτος ἔκπιπεν ἀγνὸς ὣν ἀσπάζεται, τῆς δὲ 20
 γε τῶν ἐπικεικῶν καὶ ἐλλογίμων οὐδ' αὐτὸς κατα-
 φρονεῖ· πλοῦτον δὲ καὶ δόξαν ἡγεμονικὴν καὶ δύ-
 ναμιν ἐν φιλίαις οὐ διώκει, οὐ μὴν οὐδὲ φεύγει
 ταῦτα μετρίῳ προσόντ' ἥθει· οὐδὲ γὰρ τοὺς καλοὺς

4 μὴ μόνον] μόνον M. Aut scr. μή aut supplendum ali-
 quid ante οὓς velut ἀλλὰ καὶ θανμάζειν ib. ἢ οὓς Amyotus
 8 περιλαμβάνουσιν Coraes ἐν idem 13 γὰρ *
 14 βλέπομένοις et παρορωμένοις delenda mihi videntur
 15 μὴ παρορωμένοις] περιορωμένοις Coraes 20 cf. Eur.
 Hipp. 102

τῶν νέων διώκει καὶ ὠραίους, ἀλλὰ τοὺς εὐαγώγους
καὶ κοσμίους καὶ φιλομαθεῖς· οὐδ' οἷς ὥρα καὶ χάρις
συνέπεται καὶ ἄνθος· δεδίττεται τὸν φιλόσοφον οὐδ'
ἀποσοβεῖ καὶ ἀπελαύνει τῶν ἀξίων ἐπιμελείας τὸ
5 κάλλος. οὕτως οὖν ἀξίας ἡγεμονικῆς καὶ δυνάμεως
ἀνδρὶ μετρίῳ καὶ ἀστείῳ προσούσης, οὐκ ἀφρέξεται
τοῦ φιλεῖν καὶ ἀγαπᾶν οὐδὲ φοβήσεται τὸ ἀυλικὸς B
ἀκοῦσαι καὶ θεραπευτικός·

οἱ γὰρ Κύπριον φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
10 νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις·
καὶ οἱ πρὸς ἔνδοξον οὕτως καὶ ἡγεμονικὴν φιλίαν
ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν ἀπράγμων φιλόσοφος οὐ φεύ-
ξεται τοὺς τοιούτους, ὁ δὲ πολιτικὸς καὶ περιέξεται
αὐτῶν, ἄκουσιν οὐκ ἐνοχλῶν οὐδ' ἐπισταθμεύων
15 τὰ ὧτα διαλέξεσιν ἀκαίροις καὶ σοφιστικαῖς, βουλο-
μένοις δὲ χαίρων καὶ διαλεγόμενος καὶ σχολάζων
καὶ συνῶν προθύμως.

3. 'Σπείρω δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὁδὸν
Βερέκυντα χῶρον·'

20 οὗτος εἰ μὴ μόνον φιλογέωργος ἀλλὰ καὶ φιλάν- C
θρωπος ἦν, ἥδιον ἂν ἔσπειρε τὴν τοσοῦτους τρέ-
φειν δυναμένην ἢ τὸ Ἀντισθένους ἐκείνο χωρίδιον,
ὃ μόλις Αὐτολύκῳ παλαίειν ἂν ἤρκεσε· εἰ δέ σε

2 ordo verborum est: οὐδὲ τὸ κάλλος (τούτων), οἷς ὥρα
καὶ χάρις καὶ ἄνθος· συνέπεται, δεδίττεται τὸν φιλ. οὐδ'
ἀποσοβεῖ 10 νοσοῦσ' Stobaeus (Flor. 63, 3): νοσοῦσιν
ib. ἄγαν θηρωμένοις M (et v. l.): ἀγαθὰ ἡρημένοις 14 ἄκου-
σιν R: ἀκούειν 18 Nauck. p. 52 20 *: φιλογεωργός
21 ἦν Iunius 23 Αὐτολύκῳ W: αὐτὸ (αὐτ' αὐτῶ) αὐ
ib. παλαίειν*: πάλιν ib. ἂν ἤρκεσε W: ἀνῆρηκας cf. Xen.
Symp. 3, 8 εἰ δέ σε (εἰ σε δὲ mei) ἡρόμην — παραι-

ἡρόμην τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐπιστρέφειν παραι-
 τοῦμαι. καίτοι Ἐπίκουρος τὰγαθὸν ἐν τῷ βαθυ-
 τάτῳ τῆς ἡσυχίας ὥσπερ ἐν ἀκλύστῳ λιμένι καὶ
 κωφῷ τιθέμενος τοῦ εὖ πάσχειν τὸ εὖ ποιεῖν οὐ
 μόνον κάλλιον ἀλλὰ καὶ ἡδίων εἶναί φησι. χαρᾶς 5
 γὰρ οὐδέν οὔτω γόνιμόν ἐστιν ὥς χάρις· ἀλλὰ σο-
 φὸς ἦν ὁ ταῖς Χάρισι τὰ ὀνόματα θέμενος Ἀγλατὴν
 D καὶ Εὐφροσύνην καὶ Θάλειαν· τὸ γὰρ ἀγαλλόμενον
 καὶ τὸ χαῖρον ἐν τῷ διδόντι τὴν χάριν πλεόν ἐστι
 καὶ καθαρώτερον. διὸ τῷ πάσχειν εὖ αἰσχύνονται 10
 πολλάκις, ἀεὶ δ' ἀγάλλονται τῷ εὖ ποιεῖν· εὖ δὲ
 ποιοῦσι πολλοὺς οἱ ποιοῦντες ἀγαθοὺς ὧν πολλοὶ
 δέονται· καὶ τοῦναντίον, οἱ ἀεὶ διαφθείροντες ἡγε-
 μόνας ἢ βασιλεῖς ἢ τυράννους διάβολοι καὶ συκο-
 φάνται καὶ κόλακες ὑπὸ πάντων ἐλαύνονται καὶ 15
 κολάζονται, καθάπερ οὐκ εἰς μίαν κύλικα φάρμακον
 E ἐμβάλλοντες θανάσιμον, ἀλλ' εἰς πηγὴν δημοσίᾳ
 ῥέουσιν, ἥ χρωμένους πάντας ὀρῶσιν. ὥσπερ οὖν
 τοὺς Καλλίου κωμωδομένους κόλακας γελῶσιν, οὕς
 οὐ πῦρ οὐδὲ σίδηρος
 οὐδὲ χαλκὸς ἀπείργει
 μὴ φοιτᾶν ἐπὶ δεῖπνον·

20

τοῦμαι] locus desperatus. In Symbolis proposui exempli
 gratia haec: ὁ δὲ Σπείρω μὲν <ὥς ἡδιστα> τὴν οἰκουμένην,
 Ἀπασι δ' εἰς τροφὴν παραιτοῦμαι: hanc enim sententiam
 locus requirit atque τὰ συμφραζόμενα, quamquam versus
 posterioris verba definire nequeo 2 Ἐπίκουρος] Usener
 p. 325 5 Kockius (3 p. 495) hunc versum effecit: χαρᾶς γὰρ
 οὔτω γόνιμον οὐδέν ὥς χάρις 10 εὖ πάσχειν Benselerus
 19 γελῶσιν οὕς W: λέγουσιν. Malim ψέγουσιν οὕς 20 οὐδὲ
 Meinekius: οὐ ib. ἀπείργει idem: εἴργει cf. Kock. 1 p. 308

κατὰ τὸν Εὐπολιν· τοὺς δ' Ἀπολλοδώρου τοῦ τυ-
 ράννου καὶ Φαλάριδος καὶ Διονυσίου φίλους καὶ
 συνήθεις ἀπετυμπάνιζον, ἐστρέβλουν καὶ ἐνεπίμπρα-
 σαν, ἐναγεῖς ἐποιοῦντο καὶ καταράτους, ὡς ἐκεί-
 5 νων μὲν ἀδικούντων ἓνα τούτων δὲ πολλοὺς δι'
 ἑνὸς τοῦ ἄρχοντος· οὕτως οἱ μὲν ἰδιώταις συν-
 όντες αὐτοὺς ἐκέλινους ποιοῦσιν ἑαυτοῖς ἀλύπους
 καὶ ἀβλαβεῖς καὶ προσηγεῖς, ὁ δ' ἄρχοντας ἥθους
 ἀφαιρῶν μοχθηρὸν ἢ γνώμην ἐφ' ὃ δεῖ συγκρατεῦ- F
 10 θύνων τρόπον τινὰ δημοσίᾳ φιλοσοφεῖ καὶ τὸ κοινὸν
 ἐπανορθοῦται, ᾧ πάντες διοικοῦνται. τοῖς ἱερεῦσιν
 αἰδῶ καὶ τιμῇν αἱ πόλεις νέμουνσιν, ὅτι τὰγαθὰ
 παρὰ τῶν θεῶν οὐ μόνον αὐτοῖς καὶ φίλοις καὶ
 οἰκείοις, ἀλλὰ κοινῇ πᾶσιν αἰτοῦνται τοῖς πολίταις·
 15 καίτοι τοὺς θεοὺς οἱ ἱερεῖς οὐ ποιοῦσιν ἀγαθῶν
 δοτῆρας, ἀλλὰ τοιούτους ὄντας παρακαλοῦσι· τοὺς
 δ' ἄρχοντας οἱ συνόντες τῶν φιλοσόφων δικαιοτέ-
 ρους ποιοῦσι καὶ μετριωτέρους καὶ προθυμοτέρους
 εἰς τὸ εὖ ποιεῖν, ὥστε καὶ χαίρειν εἰκὸς ἐστὶ μᾶλλον.

20 4. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ λυροποιοὺς ἂν ἥδιον λύραν 779
 ἐργάσασθαι καὶ προθυμότερον, μαθὼν ὡς ὁ ταύτην
 κτησόμενος τὴν λύραν μέλλει τὸ Θηβαίων ἄστει τει-
 χίζειν ὡς ὁ Ἀμφίων, ἢ τὴν Λακεδαιμονίων στάσιν
 παύειν ἐπάδων καὶ παραμυθούμενος ὡς Θαλῆς· καὶ
 25 τέκτων ὁμοίως πηδάλιον δημιουργῶν ἡσθῆναι, πυ-
 θόμενος ὅτι τοῦτο τὴν Θεμιστοκλέους ναυαρχίδα
 κυβερνήσει προπολεμοῦσαν τῆς Ἑλλάδος ἢ τὴν Πομ-

4 καὶ] om. mei
 del. Herwerdenus

11 ὃ Iunius: ὡς
 24 malim ὡς ὁ Θαλῆς

22 τὴν λύραν]

πηλίου τὰ πειρατικὰ καταναυμαχοῦντος· τί οὖν οἶει περὶ τοῦ λόγου τὸν φιλόσοφον διανοοῦμενον, ὥς ὁ B τοῦτον παραλαβὼν πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἡγεμονικὸς κοινὸν ὕφελος ἔσται δικαιοδοτῶν, νομοθετῶν, κολάζων τοὺς πονηροὺς, αὖξων τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ ἀγα- 5 θούς; ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ ναυπηγὸς ἀστεῖος ἡδίου ἐργάσασθαι πηδάλιον, πυθόμενος ὅτι τοῦτο τὴν Ἀργὼ κυβερνήσει τὴν ἑκάστω μέλουσαν· καὶ τεκτονικὸς οὐκ ἂν οὕτω κατασκευάσαι ἄροτρον προθύμως ἢ ἁμαξαν, ὥς τοὺς ἄξονας, οἷς ἔμελλε Σόλων τοὺς 10 νόμους ἐγγαράξειν. καὶ μὴν οἱ λόγοι τῶν φιλοσόφων, ἐὰν ψυχαῖς ἡγεμονικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐγγραφῶσι βεβαίως καὶ κρατήσωσι, νόμων δύναμιν λαμβάνουσιν· ἥ καὶ Πλάτων εἰς Σικελίαν ἐπλευσεν, ἐλπίζων τὰ δόγματα νόμους καὶ ἔργα ποιήσῃ ἐν 15 C τοῖς Διονυσίου πράγμασιν· ἀλλ' εὗρε Διονύσιον ὥσπερ βιβλίον παλίμψηστον ἥδη μολυσμῶν ἀνάπλεων καὶ τὴν βαφὴν οὐκ ἀνιέντα τῆς τυραννίδος, ἐν πολλῷ χρόνῳ δευσοποιὸν οὔσαν καὶ δυσέκπλυτον· ἀκμαίους δ' ὕντας ἔτι δεῖ τῶν χρηστῶν ἀντι- 20 λαμβάνεσθαι λόγων.

6 corrig. vid. aut καὶ pro καὶ aut ἐργάσεσθαι pro ἐργάσασθαι aut ἡδίου ἂν pro ἡδίου 8 πᾶσι μέλουσαν]
Hom. μ 70 9 προθύμως ἄροτρον Benselerus 20 ἀκ-
μαίους Coraes: δρομαίους

ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ.

1. Πλάτωνα Κυρηναῖοι παρεκάλουν νόμους τε D
γραφάμενον αὐτοῖς ἀπολιπεῖν καὶ διακοσμηῖσαι τὴν
πολιτείαν, ὃ δὲ παρητήσατο φήσας χαλεπὸν εἶναι Κυ-
5 ρηναίοις νομοθετεῖν οὕτως εὐτυχοῦσιν· 'οὐδὲν γὰρ
οὕτω γαῦρον' καὶ τραχὺ καὶ δύσαρκτον 'ὥς ἀνὴρ ἔφν'
εὐπραγίας δοκούσης ἐπιλαμβανόμενος. διὸ τοῖς ἄρ-
χουσι χαλεπὸν ἐστὶ σύμβουλον περὶ ἀρχῆς γενέσθαι· E
τὸν γὰρ λόγον ὥσπερ ἄρχοντα παραδέξασθαι φο-
10 βοῦνται, μὴ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν τάγαθὸν κολούση
τῷ καθήκοντι δουλωσάμενος. οὐ γὰρ ἴσασι τὰ Θεο-
πόμπου τοῦ Σπαρτιατῶν βασιλέως, ὃς πρῶτος ἐν
Σπάρτῃ τοῖς βασιλεύουσι καταμίξας τοὺς Ἐφόρους,
εἴτ' ὀνειδιζόμενος ὑπὸ τῆς γυναικός, εἰ τοῖς παισὶν
15 ἐλάττονα παραδώσει τὴν ἀρχὴν ἣς παρέλαβε, 'μεί-
ζονα μὲν οὖν' εἶπεν 'ὅσῳ καὶ βεβαιότεραν'. τὸ γὰρ
σφοδρὸν ἀνεῖς καὶ ἄκρατον αὐτῆς ἅμα τῷ φθόνῳ
διέφυγε τὸν κίνδυνον. καίτοι Θεόπομπος μὲν εἰς F
ἐτέρους τὸ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ δεύματος μεγάλου πα-
20 ροχτευσάμενος, ὅσον ἄλλοις ἔδωκεν, αὐτοῦ περιέ-

κοψεν· ὁ δ' ἐκ φιλοσοφίας τῷ ἔρχονται πάρεδρος
καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς λόγος, ὥσπερ εὐεξίας
τῆς δυνάμεως τὸ ἐπισφαλὲς ἀφαιρῶν, ἀπολείπει τὸ
ὑγιαῖνον.

2. Ἀλλὰ νοῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τῶν βασι- 5
λέων καὶ ἀρχόντων μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνους ἀν-
δριαντοποιούς, οἱ νομίζουσι μεγάλους καὶ ἀδρούς
φαίνεσθαι τοὺς κολοσσούς, ἃν διαβεβηκότες σφόδρα
780 καὶ διατεταμένους καὶ κεχηνότες πλάσωσι· καὶ γὰρ
οὗτοι βαρύτητι φωνῆς καὶ βλέμματος τραχύτητι καὶ 10
δυσκολίᾳ τρόπων καὶ ἀμυξίᾳ διαίτης ὄγκον ἡγεμο-
νίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι δοκοῦσιν, οὐδ' ὅτιοῦν
τῶν κολοσσικῶν διαφέροντες ἀνδριάντων, οἱ τὴν
ἕξωθεν ἡρωικὴν καὶ θεοπρεπῆ μορφήν ἔχοντες ἐντός
εἰσι γῆς μεστοὶ καὶ λίθου καὶ μολίβδου· πλὴν ὅτι 15
τῶν μὲν ἀνδριάντων ταῦτα τὰ βάρη τὴν ὀρθότητα
μόνιμον καὶ ἀκλινῇ διαφυλάττει, οἱ δ' ἀπαίδευτοι
B στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες ὑπὸ τῆς ἐντός ἀγνωμοσύνης
πολλάκις σαλεύονται καὶ περιτρέπονται· βάσει γὰρ
οὐ κειμένη πρὸς ὀρθὰς ἐξουσίαν ἐποικοδομοῦντες 20
ὑψηλὴν συναπονέουσιν. δεῖ δέ, ὥσπερ ὁ κανὼν
αὐτός, ἀστραβῆς γενόμενος καὶ ἀδιάστροφος, οὕτως
ἀπευθύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρμογῇ καὶ
παραθέσει συνεξομοιωῶν, παραπλησίως τὸν ἔρχοντα
πρῶτον αὐτὸν τὴν ἀρχὴν κτησάμενον ἐν ἑαυτῷ καὶ 25
κατευθύναντα τὴν ψυχὴν καὶ καταστησάμενον τὸ

8 φανείσθαι Madvigius 23 *: αὐτὸν 24 συνεξο-
μοιωῶν Stobaeus (46, 100): συνεφομοιωῶν unde συναφομοιωῶν W
25 αὐτὸν] cm. mei τὴν R 26 ψυχὴν idem: ἀρχὴν

ἡθός οὕτω συναρμόττειν τὸ ὑπήκοον· οὔτε γὰρ
 πίπτοντός ἐστιν ὀρθοῦν οὔτε διδάσκειν ἀγνοοῦντος
 οὔτε κοσμεῖν ἀκοσμοῦντος ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος ἢ
 ἄρχειν μὴ ἀρχομένου· ἀλλ' οἱ πολλοὶ κακῶς φρο- C
 5 νοῦντες οἴονται πρῶτον ἐν τῷ ἄρχειν ἀγαθὸν εἶναι
 τὸ μὴ ἄρχεσθαι, καὶ ὃ γε Περσῶν βασιλεὺς πάντας
 ἡγεῖτο δούλους πλὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός, ἥς μά-
 λιστα δεσπότης ὤφειλεν εἶναι.

3. Τίς οὖν ἄρξει τοῦ ἄρχοντος; ὁ νόμος ὁ
 10 πάντων βασιλεὺς θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων· ὡς ἔφη
 Πίνδαρος, οὐκ ἐν βιβλίοις ἔξω γεγραμμένος οὐδέ
 τισι ξύλοις, ἀλλ' ἔμψυχος ὢν ἐν αὐτῷ λόγος, ἀεὶ
 συνοικῶν καὶ παραφυλάττων καὶ μηδέποτε τὴν ψυ-
 χὴν ἔδωκερημον ἡγεμονίας. ὁ μὲν γὰρ Περσῶν βα-
 15 σιλεὺς ἕνα τῶν κατευναστῶν εἶχε πρὸς τοῦτο τεταγ-
 μένον, ὥσθ' ἔωθεν εἰσιόντα λέγειν πρὸς αὐτόν
 ἄνάστα, ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε πραγμάτων, ὢν
 σε φροντίζειν ὁ μέγας Ὀρομάσδης ἡθέλησε· τοῦ δὲ D
 πέπαιδευμένου καὶ σωφρονοῦντος ἄρχοντος ἐντός
 20 ἐστὶν ὁ τοῦτο φθεγγόμενος ἀεὶ καὶ παρακελευόμενος.
 Πολέμων γὰρ ἔλεγε τὸν ἔρωτα εἶναι ἑωὶ ὑπηρε-
 σίαν εἰς νέων ἐπιμέλειαν καὶ σωτηρίαν· ἀληθέστε-
 ρον δ' ἂν τις εἴποι τοὺς ἄρχοντας ὑπηρετεῖν θεῷ
 πρὸς ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν καὶ σωτηρίαν, ὅπως ὦν

10 θνατῶν Pindarus (Bergk. 1 p. 439): θνητῶν
 11 M: γεγραμμένοις 12 ἐν αὐτῷ Coraes: ἐαυτῷ αὐτ ἐν
 ἐαυτῷ 18 μέγας Ὀρομάσδης Kaltwasserus: μεσορομάσδης
 cf. Vit. Artax. c. 29. 22 καὶ σωτηρίαν addidi ex compar.
 Thes. et Rom. c. 2

θεὸς δίδωσιν ἀνθρώποις καλῶν καὶ ἀγαθῶν τὰ μὲν
νέμωσι τὰ δὲ φυλάττωσιν.

‘ὄρῳς τὸν ὑψοῦ τόνδ’ ἄπειρον αἰθέρα,
καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ’ ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;’

ὁ μὲν καθίησιν ἀρχὰς σπερμάτων προσηκόντων γῇ 5
δ’ ἀναδίδωσιν, αὕξεται δὲ τὰ μὲν ὑμβροῖς τὰ δ’
ἀνέμοις τὰ δ’ ἄστροις ἐπιθαλπόμενα καὶ σελήνῃ,
E κοσμεῖ δ’ ἥλιος ἅπαντα καὶ πᾶσι τοῦτο δὴ τὸ παρ’
αὐτοῦ φίλτρον ἐγκεράννυσιν. ἀλλὰ τῶν τοιούτων
καὶ τηλικούτων ἂν θεοὶ χαρίζονται δώρων καὶ ἀγα- 10
θῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις οὐδὲ χρῆσις ὁρθῇ δίκῃ
νόμῳ· καὶ δίκῃ καὶ ἄρχοντος. δίκη μὲν οὖν νόμου
τέλος ἐστί, νόμος δ’ ἄρχοντος ἔργον, ἄρχων δ’
εἰκὼν θεοῦ τοῦ πάντα κοσμοῦντος, οὐ Φειδίου δεό-
μενος πλάττοντος οὐδὲ Πολυκλείτου καὶ Μύρωνος, 15
ἀλλ’ αὐτὸς αὐτὸν εἰς ὁμοιότητα θεῶ δι’ ἀρετῆς κα-
F θιστάς καὶ δημιουργῶν ἀγαλμάτων τὸ ἡδιστον ὁφθῆ-
ναι καὶ θεοπρεπέστατον. οἷον δ’ ἥλιον ἐν οὐρανῷ
περικαλλὲς εἶδωλον ἑαυτοῦ καὶ σελήνῃν ὁ θεὸς
ἐνίδρυσε, τοιοῦτον ἐν πόλεσι μίμημα καὶ φέγγος 20
ἄρχων ‘ὅστε θεουδῆς εὐδικίας ἀνέχησι’, τουτέστι
θεοῦ λόγον ἔχων διάνοιαν, οὐ σκῆπτρον οὐδὲ
κεραυνὸν οὐδὲ τρίαιναν, ὥς ἔνιοι πλάττουσιν ἑαυ-
τοὺς καὶ γράφουσι τῷ ἀνεφίκτῳ ποιοῦντες ἐπίφθο-
νον τὸ ἀνόητον· νεμεσᾷ γὰρ ὁ θεὸς τοῖς ἀπό- 25

3 Nauck. p. 663 4 ἔχοντα αὐταῖς ἀγκάλαις mei 9 αὐ-
τοῦ *: αὐτοῦ τοιούτων *: ποσούτων cf. Stob. 46, 101 21 cf.
Hom. τ 109, 111 22 καὶ διάνοιαν R, sed recte se habet
vulgata

μιμουμένοις βροντάς καὶ κεραυνούς καὶ ἀκτινοβο-
 λίας, τοὺς δὲ τὴν ἀρετὴν ζηλοῦντας αὐτοῦ καὶ πρὸς 781
 τὸ καλὸν καὶ φιλάνθρωπον ἀφομοιοῦντας ἑαυτοὺς
 ἠδόμενος αὔξει καὶ μεταδίδωσι τῆς περὶ αὐτὸν εὐνο-
 5 μίας καὶ δίκης καὶ ἀληθείας καὶ πραότητος· ὧν
 θειότερον οὐ πῦρ ἐστὶν οὐ φῶς οὐχ ἡλίου δρόμος
 οὐκ ἀνατολὰ καὶ δύσεις ἄστρων οὐ τὸ αἶδιον καὶ
 ἀθάνατον. οὐ γὰρ χρόνῳ ζωῆς ὁ θεὸς εὐδαίμων
 ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς τῷ ἄρχοντι· τοῦτο γὰρ θεῖόν ἐστι,
 10 καλὸν δ' αὐτῆς καὶ τὸ ἀρχόμενον.

4. Ἀνάξαρχος μὲν οὖν ἐπὶ τῷ Κλείτου φόνῳ
 δεινοπαθοῦντα παραμυθούμενος Ἀλέξανδρον ἔφη καὶ
 τῷ Διὶ τὴν Δίκην εἶναι καὶ τὴν Θέμιν παρέδρους, B
 ἵνα πᾶν πραττόμενον ὑπὸ βασιλέως θεμιτὸν δοκῇ
 15 καὶ δίκαιον· οὐκ ὁρθῶς οὐδ' ὠφελίμως τὴν ἐφ' οἷς
 ἡμαρτε μετάνοιαν αὐτοῦ τῷ πρὸς τὰ ὅμοια θαρρύ-
 νειν ἰώμενος. εἰ δὲ δεῖ ταῦτ' εἰκάζειν, ὁ μὲν Ζεὺς
 οὐκ ἔχει τὴν Δίκην παρέδρον, ἀλλ' αὐτὸς Δίκη καὶ
 Θέμις ἐστὶ καὶ νόμων ὁ πρεσβύτατος καὶ τελειότα-
 20 τος. οἱ δὲ παλαιοὶ οὕτω λέγουσι καὶ γράφουσι καὶ
 διδάσκουσιν, ὥς ἄνευ Δίκης ἄρχειν μὴδὲ τοῦ Διὸς
 καλῶς δυναμένου· ἥ δέ γε παρθένος ἐστὶ καθ'
 Ἡσίοδον ἀδιάφθορος, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης καὶ C
 ὠφελείας σύννοικος· ὅθεν αἰδοίους* προσαγορεύουσι
 25 τοὺς βασιλεῖς· μάλιστα γὰρ αἰδεῖσθαι προσήκει τοῖς

12 καὶ τῷ Διὶ — τὴν Θέμιν W: κλείτω δὲ — τὴν τῶν
 θεῶν 13 παρέδρους] cf. Soph. O. C. 1381 22 γε] τε
 Hesiodus (O D. 256) 24 ὠφελείας] ἀληθείας codex X
 ib. σύννοικος X: ἔνοικος ib. αἰδοίους] cf. Hom. A 402. σ 314

ἥμιστα φοβούμενοις. φοβεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἄρχοντα τοῦ παθεῖν κακῶς μᾶλλον τὸ ποιῆσαι· τοῦτο γὰρ αἰτιὸν ἐστὶν ἐκείνου καὶ οὗτός ἐστιν ὁ φόβος τοῦ ἄρχοντος φιλάνθρωπος καὶ οὐκ ἀγεννής, ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων δεδιέναι μὴ λάθῃσι βλαβέντες,

ὥς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν ἀύλῃ,

θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος,

οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν ἀλλ' ὑπὲρ τῶν φυλαττομένων. ὁ

δ' Ἐπαμεινώνδας, εἰς ἑορτὴν τινα καὶ πότον ἀνι-
 D μένωσ τῶν Θηβαίων ὄνόντων, μόνος ἐφώδευε τὰ
 ὄπλα καὶ τὰ τεῖχη, νήφειν λέγων καὶ ἀγρυπνεῖν
 ὥς ἂν ἐξῇ τοῖς ἄλλοις μεθύειν καὶ καθεύδειν. καὶ
 Κάτων ἐν Ἰτύκῃ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀπὸ τῆς ἡττης
 ἐκήρυττε πέμπειν ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐμβιβάσας,
 εὐπλοῖαν εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτῶν, εἰς οἶκον ἐπανελ-
 15 θὼν ἑαυτὸν ἀπέσφαξε· διδάξας ὑπὲρ τίνων δεῖ τὸν
 ἄρχοντα τῷ φόβῳ χρῆσθαι καὶ τίνων δεῖ τὸν ἄρ-
 χοντα καταφρονεῖν. Κλέαρχος δ' ὁ Ποντικὸς τύ-
 ραννος εἰς κιβωτὸν ἐνδύμενος ὥσπερ ὄφις ἐκάθευδε.

E καὶ Ἀριστόδημος ὁ Ἀργεῖος εἰς ὑπερῶον οἶκημα 20
 θύραν ἔχον ἐπιρραπτὴν, ἧς ἐπάνω τιθεῖς τὸ κλινί-
 διον ἐκάθευδε μετὰ τῆς ἐταίρας· ἡ δὲ μήτηρ ἐκεί-
 νης ὑφείλκε κάτωθεν τὸ κλιμάκιον, εἰδ' ἡμέρας
 πάλιν προσετίθει φέρουσα. πῶς οὗτος, οἴεσθε, τὸ
 θεάτρον ἐπεφρίκει καὶ τὸ ἀρχεῖον, τὸ βουλευτήριον, 25
 τὸ συμπόσιον, ὁ τὸν θάλαμον ἑαυτῷ δεσμωτήριον
 πεποιηκώς; τῷ γὰρ ὄντι δεδίασιν οἱ βασιλεῖς ὑπὲρ

6 Hom. K 184 20 Ἀριστόδημος] Ἀρίστιππος Vit.
 Arat. c. 25 21 ἧς] deleverim

τῶν ἀρχομένων, οἱ δὲ τύραννοι τοὺς ἀρχομένους· διὸ τῇ δυνάμει τὸ δέος συνανύξουσιν· πλειόνων γὰρ ἄρχοντες πλείονας φοβοῦνται.

5 Ὡς γὰρ εἰκὸς οὐδὲ πρόπον, ὥσπερ ἔνιοι φι- F
 5 λόσοφοι λέγουσι, τὸν θεὸν ἐν ὕλῃ πάντα πασχούσῃ
 καὶ πράγμασι μυρίας δεχομένοις ἀνάγκας καὶ τύχας
 καὶ μεταβολὰς ὑπάρχειν ἀναμεμιγμένον· ἀλλ' ὁ μὲν
 ἄνω που περὶ τὴν ἀεὶ κατὰ ταῦτά οὕτω φύσιν
 ἔχουσιν ἰδρυμένος ἐν βάθεσι ἀγίοις, ἣ φησι Πλά-
 10 των, εὐθείᾳ περαίνει κατὰ φύσιν περιπορευόμενος·
 οἷον δ' ἥλιος ἐν οὐρανῷ μίμημα τὸ περικαλλὲς
 αὐτοῦ· δι' ἐσόπτρου εἰδωλον ἀναφαίνεται τοῖς ἐκεῖ-
 νον ἐνορῶν δι' αὐτοῦ δυνατοῖς, οὕτω τὸ ἐν πόλεσι
 φέγγος εὐδικίας καὶ λόγου τοῦ περὶ αὐτὸν ὥσπερ
 15 εἰκόνα κατέστησεν, ἣν οἱ μακάριοι καὶ σώφρονες ἐκ 782
 φιλοσοφίας ἀπογράφονται πρὸς τὸ κάλλιστον τῶν
 πραγμάτων πλάττοντες ἑαυτούς. ταύτην δ' οὐδὲν
 ἐμποιεῖ τὴν διάθεσιν ἢ λόγος ἐκ φιλοσοφίας παρα-
 γενόμενος· ἵνα μὴ πάσχωμεν τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου,
 20 ὃς ἐν Κορίνθῳ Διογένην θεασάμενος καὶ δι' εὐφύϊαν
 ἀγαπήσας καὶ θαυμάσας τὸ φρόνημα καὶ τὸ μέγε-
 θος τάνδρὸς εἶπεν· εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἦμην, Διογέ-

7 ὁ μὲν W: ἡμῶν 8 οὕτω] ὡσαύτως R 9 Πλάτων]
 de Legg. p. 716 a. cf. Phaedr. p. 254 b 10 εὐθείᾳ R: εὐθεῖα
 cf. p. 601 b 11 οἷον δ' ἥλιος κέ] fort. corrig. οἷον δ'
 ἥλιος ἐν οὐρ. μίμημά τε περικαλλὲς αὐτοῦ καὶ εἰδωλον ἀνα-
 φαίνεται cett. deleto δι' ἐσόπτρου ut glossemate ad δι' αὐτοῦ
 (lin. 13); an emendandum δέην ἐσόπτρου καὶ εἰδωλον?
 14 αὐτὸν Abreschius: αὐτὴν αὐτ αὐτὸν 16 τῶν παρα-
 δειγμάτων M 22 *: τοῦ ἀνδρός

νης ἂν ἤμην· ὀλίγου δέων εἰπεῖν, τὴν περὶ αὐτὸν
 εὐτυχίαν καὶ λαμπρότητα καὶ δύναμιν ὥς κώλυσιν
 B ἀρετῆς καὶ ἀσχολίαν βαρυνόμενος καὶ ζηλοτυπῶν
 τὸν τρίβωνα καὶ τὴν πῆραν, ὅτι τούτοις ἦν ἀνίκη-
 τος καὶ ἀνάλωτος Διογένης, οὐχ ὥς ἐκείνος ὕπλοις 5
 καὶ ἵπποις καὶ σαρίσσαις. ἐξῆν οὖν φιλοσοφοῦντα
 καὶ τῇ διαθέσει γίνεσθαι Διογένην καὶ τῇ τύχῃ
 μένειν Ἀλέξανδρον, καὶ διὰ τοῦτο γενέσθαι Διο-
 γένην μᾶλλον, ὅτι ἦν Ἀλέξανδρος, ὥς πρὸς τύχην
 μεγάλην πολὺ πνεῦμα καὶ σάλον ἔχουσαν ἔρματος 10
 πολλοῦ καὶ κυβερνήτου μεγάλου δεόμενον.

6. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀσθενέσι καὶ ταπεινοῖς καὶ
 ἰδιώταις τῷ ἀδυνάτῳ μιννύμενον τὸ ἀνόητον εἰς τὸ
 ἀναμάρτητον τελευτᾷ, ὥσπερ ἐν ὀνείρασι φαύλοις
 τις ἀνι** τὴν ψυχὴν διαταράττει συνεξαναστῆναι 15
 C ταῖς ἐπιθυμίαις μὴ δυναμένην· ἡ δ' ἐξουσία παρα-
 λαβοῦσα τὴν κακίαν νεῦρα τοῖς πάθεσι προστίθῃσι·
 καὶ τὸ τοῦ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γὰρ ἀπο-
 λαύειν μάλιστα τῆς ἀρχῆς, ὅταν ταχέως ἂ βούλεται
 ποιῇ. μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βούλεσθαι ἂ μὴ δεῖ 20
 τὸν ἂ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον·

‘αὐτίκ’ ἐπειτὰ γε μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον.
 ὁξύν ἡ κακία διὰ τῆς ἐξουσίας δρόμον ἔχουσα πᾶν

1 δέων] δέω Madvigius. δεῖν Coraes αὐτὸν Dueb-
 nerus: αὐτὸν 13 μιννύμενον] δεδεμένον melius Stob. 46, 102
 14 τελευτᾷ] om. mei. Fort. hoc omisso corr. τὸ ἀνόητον
 εἶργει τὸ ἀμαρτάνειν ib. ἐν Stobaeus 15 τις ἀνι **]
 lac. 7—8 in Amb. 11—12 in V⁴. τοῖς πάθεσι Stobaeus.
 Fort. τοῖς ἀνιάτοις πάθεσι 17 νεῦρα τοῖς Stobaeus:
 ἀνιάτοις 22 Hom. T 242 ib. ἐπειτὰ γε] ἐπειδ' ἄμα?

πάθος ἐξωθεῖ, ποιοῦσα τὴν ὀργὴν φόνον τὸν ἔρωτα
μοιχείαν τὴν πλεονεξίαν δήμευσιν.

ἄντίκ' ἐπειθ' ἅμα μῦθος ἔην,¹

καὶ ἀπόλωλεν ὁ προσκρούσας· ὑπόνοια, καὶ τέθυνη-
5 κεν ὁ διαβληθεὶς. ἀλλ' ὥσπερ οἱ φυσικοὶ λέγουσι D
τὴν ἀστραπὴν τῆς βροντῆς ὑστέραν μὲν ἐκπίπτειν
ὥς αἶμα τραύματος, προτέραν δὲ φαίνεσθαι, τὸν
μὲν ψόφον ἐκδεχομένης τῆς ἀκοῆς τῷ δὲ φωτὶ τῆς
ὕψεως ἀπαντώσης· οὕτως ἐν ταῖς ἀρχαῖς φθάνουσιν
10 αἱ κολάσεις τὰς κατηγορίας καὶ προεκπίπτουσιν αἱ
καταδίκαι τῶν ἀποδείξεων.

εἰκει γὰρ ἤδη θυμὸς οὐδ' ἔτ' ἀντέχει,

θινῶδες ὥς ἄγκιστρον ἀγκύρας σάλω,

ἂν μὴ βάρος ἔχων ὁ λογισμὸς ἐπιθλίβῃ καὶ πιέξῃ
15 τὴν ἐξουσίαν, μιμουμένου τὸν ἥλιον τοῦ ἄρχοντος,
ὃς ὅταν ὑψωμα λάβῃ μέγιστον, ἐξαρθεὶς ἐν τοῖς E
βορείοις, ἐλάχιστα κινεῖται, τῷ σχολασιότῳ τὸν
δρόμον εἰς ἀσφαλὲς καθιστάμενος.

7. Οὐδὲ γὰρ λαθεῖν οἶόν τε τὰς κακίας ἐν ταῖς
20 ἐξουσίαις· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπιληπτικούς, ἂν ἐν ὕψει
τινὶ γένωνται καὶ περιενεχθῶσιν, ἱλιγγος ἴσχει καὶ
σάλος, ἐξελέγχων τὸ πάθος αὐτῶν, τοὺς δ' ἀπαι-
δεύτους καὶ ἀμαθεῖς ἢ τύχῃ μικρὸν ἐκκουφίσασα
πλούτοις τισὶν ἢ δόξαις ἢ ἀρχαῖς μετεώρους γενομέ-
25 νους εὐθύς ἐπιδείκνυνσι πίπτοντας· μᾶλλον δ', ὥσπερ

1 ἐξωθεῖ] ἐξανθεῖ? 3 Hom. T 242 12 Nauck.
p. 911 εἰκει. p. 446 a: ἐκεῖ ib. οὐδ' eadem: οὐκ 13
σάλω eadem: σάλον (σάλων V²)

τῶν κενῶν ἀγγείων οὐκ ἂν διαγνοίης τὸ ἀκέραιον
καὶ πεπονηκός, ἀλλ' ὅταν ἐγγέης, φαίνεται τὸ ρέον.
F οὕτως αἱ σαθραὶ ψυχὰὶ τὰς ἐξουσίας μὴ στέγουσαι
ρέουσιν ἔξω ταῖς ἐπιθυμίαις, ταῖς ὁργαῖς, ταῖς ἀλα-
ξονείαις, ταῖς ἀπειροκαλίαις. καίτοι τί δεῖ ταῦτα λέ- 5
γειν, ὅπου καὶ τὰ σμικρότατα τῶν ἐλλειμμάτων περὶ
τοὺς ἐπιφανεῖς καὶ ἐνδόξους συκοφαντεῖται; Κίμων-
νος ἦν ὁ οἶνος διαβολή, Σκιπίωνος ὁ ὕπνος, Δεύ-
κολλος ἐπὶ τῷ δειπνεῖν πολυτελέστερον ἤκουε κακῶς.

2 καὶ] ἢ Coraes   5 καίτοι R: καὶ

1. Ὅτι μὲν, ὦ Εὐφανεσ, ἐπαινέτης ὢν Πινδάρου Β
πολλάκις ἔχεις διὰ στόματος ὡς εἰρημένον εὖ καὶ
πιθανῶς ὑπ' αὐτοῦ

5 ἑτιθεμένων ἀγώνων πρόφασις

ἀρετὰν ἐς αἰπὺν ἔβαλε σκότον,

οὐκ ἀγνοοῦμεν. ἐπειδὴ δὲ πλείστας αἰ πρὸς τοὺς
πολιτικοὺς ἀγῶνας ἀποκνήσεις καὶ μαλακίαι προφά-
σεις ἔχουσαι τελευταίαν ὥσπερ τὴν 'ἀφ' ἱερᾶς' ἐπά-
10 γουσιν ἡμῖν τὸ γῆρας, καὶ μάλιστα δὴ τούτῳ τὸ
φιλότιμον ἀμβλύνειν καὶ δυσωπεῖν δοκοῦσαι πεί-
θουσιν εἶναι τινα πρέπουσαν οὐκ ἀθλητικῆς μόνον
ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς περιόδου κατὰ λυσιν· οἶομαι δεῖν C
ἂ πρὸς ἑμαυτὸν ἐκάστοτε λογίζομαι καὶ πρὸς σέ
15 διελθεῖν περὶ τῆς πρεσβυτικῆς πολιτείας· ὅπως μη-
δέτερος ἀπολείψει τὴν μακρὰν συνοδίαν μέχρ' ὅτε
κοινῇ προερχομένην μηδὲ τὸν πολιτικὸν βίον ὥσπερ
ἡλικιώτην καὶ συνήθη φίλον ἀπορρήψας μεταβαλεῖ-
ται πρὸς ἄλλον ἀσυνήθη καὶ χρόνον οὐκ ἔχοντα
20 συνήθη γενέσθαι καὶ οἰκεῖον, ἀλλ' ἐμμενοῦμεν οἷς
ἀπ' ἀρχῆς προειλόμεθα, ταῦτ' οὗ ξῆν καὶ τοῦ

5 Bergk. 1 p. 456

6 ante ἀρετὰν 'aliquid inter-
cidisse numerus versus arguit' Bergk. 18 ante ἀρετὰν 'aliquid inter-

9 cf. Leutsch. 2 p. 320

18 Duebnerus: μεταβάλλεται

καλῶς ζῆν ποιησάμενοι πέρας· εἴ γε δὴ μὴ μέλλοιμεν
 ἐν βραχεῖ τῷ λειπομένῳ τὸν πολλὸν ἐλέγγειν χρόνον,
 D ὥς ἐπ' οὐδενὶ καλῷ μάτην ἀνηλωμένον. οὐ γὰρ ἡ
 τυραννίς, ὥς τις εἶπε Διονυσίῳ, καλὸν ἐντάφιον·
 ἀλλ' ἐκείνῳ γε τὴν μοναρχίαν μετὰ τῆς ἀδικίας τό 5
 γε μὴ παύσασθαι συμφορὰν τελεωτέραν ἐποίησε.
 καὶ καλῶς Διογένης ὕστερον ἐν Κορίνθῳ τὸν νῦν
 αὐτοῦ θεασάμενος ἰδιώτην ἐκ τυράννου γεγεννημένον
 'ὥς ἀναξίως' ἔφη 'Διονύσιε, σεαυτοῦ πράττεις· οὐ
 γὰρ ἐνταῦθα σε μεθ' ἡμῶν ἔδει ζῆν ἐλευθέρως καὶ 10
 ἀδεῶς, ἀλλ' ἐκαὶ τοῖς τυραννείοις ἐγκατακοδομημέ-
 νον ὥσπερ ὁ πατήρ ἔχει γήρως ἐγκαταβιῶσαι.' πο-
 λιτεία δὲ δημοκρατικὴ καὶ νόμιμος ἀνδρὸς εἰθισμέ-
 νου παρέχειν αὐτὸν οὐχ ἥττον ἀρχόμενον ὠφελίμως
 E ἢ ἄρχοντα καλὸν ἐντάφιον ὥς ἀληθῶς τὴν ἀπὸ τοῦ 15
 βίου δόξαν τῷ θανάτῳ προστίθῃσι· τοῦτο γάρ
 'ἔσχατον δύεται κατὰ γὰρ'

ὥς φησι Σιμωνίδης, πλὴν ὧν προαποθνήσκει τὸ
 φιλάνθρωπον καὶ φιλόκαλον καὶ προαπαυδᾷ τῆς
 τῶν ἀναγκαίων ἐπιθυμίας ὁ τῶν καλῶν ζῆλος, ὥς 20
 τὰ πρακτικὰ μέρη καὶ θεῖα τῆς ψυχῆς ἐξιτηλότερα
 τῶν παθητικῶν καὶ σωματικῶν ἐχούσης· ὅπερ οὐδὲ
 λέγειν καλὸν οὐδ' ἀποδέχεσθαι τῶν λεγόντων, ὥς
 F κερδαίνοντες μόνον οὐ κοπιῶμεν· ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ
 Θουκυδίδου παράγειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, μὴ τὸ φιλό- 25

4 καλὸν ἐντάφιον] cf. Isocr. 6, 125   5 γε] μὲν R
 7 καλῶς Emperius: καθῶς   17 Bergk. 3 p. 417   22 ὅπερ]
 διόπερ W   23 τῶν] δεῖ τῶν Duebnerus

τιμον ἀγήρων μόνον ἡγουμένους, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ
κοινωνικὸν καὶ πολιτικόν, ὃ καὶ μύρμηξιν ἄχρι τέ-
λους παραμένει καὶ μελίτταις· οὐδεὶς γὰρ πάποτ'
εἶδεν ὑπὸ γήρως κηφῆνα γενομένην μέλιτταν, ὥσπερ
5 ἔνιοι τοὺς πολιτικοὺς ἀξιοῦσιν, ὅταν παρακμάσωσιν,
οἴκοι σιτουμένους καθῆσθαι καὶ ἀποκεῖσθαι, καθά-
περ ἰφ' σίδηρον ὑπ' ἀργίας τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν
σβεννυμένην περιορῶντας. ὁ γὰρ Κάτων ἔλεγεν, 784
ὅτι πολλὰς ἰδίας ἔχοντι τῷ γήρῳ κῆρας οὐ δεῖ τὴν
10 ἀπὸ τῆς κακίας ἐκύντας ἐπάγειν αἰσχύνην· πολλῶν
δὲ κακιῶν οὐδεμιᾶς ἦττον ἀπραξία καὶ δειλία καὶ
μαλακία καταισχύνουσιν ἄνδρα πρεσβύτην, ἐκ πο-
λιτικῶν ἀρχείων καταδυόμενον εἰς οἰκουρίαν γυναι-
κῶν ἢ κατ' ἀγρὸν ἐφορῶντα καλαμητρίδας καὶ
15 θεριστάς·

‘ὁ δ’ Οἰδίπους ποῦ καὶ τὰ κλεῖν’ αἰνίγματα;’
τὸ μὲν γὰρ ἐν γήρῳ πολιτείας ἄρχεσθαι καὶ μὴ
πρότερον, ὥσπερ Ἐπιμενίδην λέγουσι κατακοιμη-
θέντα νεανίαν ἐξεγρέσθαι γέροντα μετὰ πεντήκοντα
20 ἔτη· εἶτα τὴν οὕτω μακρὰν καὶ συμβεβιωκυῖαν ἡσυχίαν
ἀποθήμενον ἐμβαλεῖν ἑαυτὸν εἰς ἀγῶνας καὶ
ἀσχολίας, ἀήθη καὶ ἀγύμναστον ὄντα καὶ μήτε
πράγμασιν ἐνωμιληκότα πολιτικοῖς μήτ’ ἀνθρώποις,
ἴσως ἂν αἰτιωμένῳ τινὶ παράσχοι τὸ τῆς Πυθίας

1 Thucydides 2, 44, 4: ἀγήρων 3 πάποτε accessit ex
Stob. 45, 20 4 εἶδεν idem: οἶδεν 8 Κάτων] cf. Vit.
Cat. ma. c. 9 14 Coraes: καλαμητρίδας 16 Eur. Phoen.
1688 18 ἀλλ’ ὥσπερ Hauptius 19 ἐξεγρέσθαι mei
20 εἶτα τὴν *: οὕτ’ ἂν R: συμβεβηκυῖαν

εἰπεῖν ὅψ' ἤλθες' ἀρχὴν καὶ δημαγωγίαν διζήμενος, καὶ παρ' ὧραν στρατηγίου κόπτεις θύραν, ὥσπερ τις ἀτεχνότερος ὢν νύκτωρ ἐπίλωμος ἀφιγμένος, ἢ ξένος οὐτόπον οὐδὲ χώραν ἀλλὰ βίον, οὗ μὴ πε- 5 πείρασαι, μεταλλάττων. τὸ γὰρ πόλις ἄνδρα διδάσκει' κατὰ Σιμωνίδην ἀληθές ἐστιν ἐπὶ τῶν ἔτι χρόνον ἐχόντων μεταδιδαχθῆναι καὶ μεταμαθεῖν μάθημα, διὰ πολλῶν ἀγώνων καὶ πραγμάτων μόλις C ἐκπονούμενον, ἄνπερ ἐν καιρῷ φύσεως ἐπιλάβηται καὶ πόνον ἐνεργεῖν καὶ δυσημερίαν εὐκόλως δυνα- 10 μένης. ταῦτα δόξει τις μὴ κακῶς λέγεσθαι πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν γήρᾳ πολιτείας.

2. Καίτοι τοῦναντίον ὁρῶμεν ὑπὸ τῶν νοῦν ἐχόντων τὰ μειράκια καὶ τοὺς νέους ἀποτρεπομέ- 15 νους τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν· καὶ μαρτυροῦσιν οἱ νόμοι διὰ τοῦ κήρυκος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ Ἀλκιβιάδας οὐδὲ Πυθέας ἀνιστάντες ἐπὶ τὸ βῆμα πρῶτους, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ πεντήκοντ' ἔτη γεγονότας, D λέγειν καὶ συμβουλεύειν παρακαλοῦντες· οὐ γὰρ το- 20 σοῦτον ἀήθεια τόλμης καὶ τριβῆς ἔνδεια καὶ πρό- τρόπαιον ἐκάστῳ στρατιωτῶν **. ὁ δὲ Κάτων μετ' ὀγδοήκοντ' ἔτη δίκην ἀπολογούμενος ἔφη χαλεπὸν εἶναι βεβιωκότα μετ' ἄλλων ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι.

1 ὅψ' Hauptius: ὁψέ μ' (an ὅψιμ'?) cf. Leutsch. 2 p. 598. Nauck. Bemerk. zu Kock. Fr. Com. p. 175 3 ἀτεχνό- 4 τερος] sanum est ut vid. cf. Plat. de Legg. p. 679a: ἀτεχ- 5 νόττεροι μὲν καὶ ἀμαθέστεροι 4 οὐ μὴ] οὐ μὴν mei 5 μεταλλάττειν iidem Bergk. 3 p. 418 19 οὐ γὰρ τοσ. 20 ἀήθ. τόλμης ἐμπόδιον καὶ τριβῆς ἔνδεια ἀποτροπή ἐκάστῳ τῶν στρατιωτῶν ὅσον ἀνδρὶ πολιτικῷ R. Lacunam signifi- cavit Duebnerus

Καίσαρος δὲ τοῦ καταλύσαντος Ἀντώνιον οὔτι μικρῷ βασιλικώτερα καὶ δημοφελέστερα γενέσθαι πολιτεύματα πρὸς τῇ τελευτῇ πάντες ὁμολογοῦσιν· αὐτὸς δὲ τοὺς νέους ἔθεισι καὶ νόμοις αὐστηρῶς σωφρο-
 5 νίζων, ὡς ἐθορύβησαν, ἄκούσας· εἶπε ἑνὶ γέροντος οὗ νέου γέροντες ἤκουον· ἡ δὲ Περικλέους πολι- E
 τεία τὸ μέγιστον ἐν γῆρα κράτος ἔσχεν, ὅτε καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἔπεισε· καὶ προθυμουμένων οὐ κατὰ καιρὸν μάχεσθαι πρὸς
 10 ἑξακισμυρίους ὀπλίτας, ἐνέστη καὶ διεκώλυσε, μονονοῦ τὰ ὄπλα τοῦ δήμου καὶ τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν ἀποσφραγισάμενος. ἀλλὰ μὴν ἅ γε Ξενοφῶν περὶ Ἀγησιλάου γέγραπεν, αὐτοῖς ὀνόμασιν ἄξιόν ἐστι παραθέσθαι· ἑοίας γάρ φησὶ νεότητος οὐ κρεῖττον
 15 τὸ ἐκείνου γῆρας ἐφάνη; τίς μὲν γὰρ τοῖς ἐχθροῖς ἀκμάζων οὕτω φοβερὸς ἦν, ὡς Ἀγησίλαος τὸ μή-
 κιστον τοῦ αἰῶνος ἔχων; τίνας δ' ἐκποδῶν γενο-
 μένου μᾶλλον ἠσθῆσαν οἱ πολέμιοι ἢ Ἀγησιλάου, καίπερ γηραιοῦ τελευτήσαντος; τίς δὲ συμμάχοις F
 20 θάρσος παρέσχεν ἢ Ἀγησίλαος, καίπερ ἤδη πρὸς τῷ τέρματι τοῦ βίου ὢν; τίνα δὲ νέον οἱ φίλοι πλεόν ἐπόθησαν ἢ Ἀγησίλαον γηραιὸν ἀποθανόντα;

3. Εἴτ' ἐκείνους μὲν τηλικαῦτα πράττειν ὁ χρόνος οὐκ ἐκώλυεν, ἡμεῖς δ' οἱ νῦν τρυφῶντες ἐν πολι-
 25 τεύει, μὴ τυραννίδα μὴ πόλεμόν τινα μὴ πολιορκίαν ἐχούσαις, ἀπολέμους δ' ἀμίλλας καὶ φιλοτιμίας νόμῳ τὰ πολλὰ καὶ λόγῳ μετὰ δίκης περαινομένας, ἀπο-

11 κλεῖς τῶν πυλῶν] cf. Thucyd. 2, 21
 λάου] Xen. 11, 15

13 Ἀγησι-

785 δειλιῶμεν; οὐ μόνον στρατηγῶν τῶν τότε καὶ δη-
μαγωγῶν, ἀλλὰ καὶ ποιητῶν καὶ σοφιστῶν καὶ ὑπο-
κριτῶν ὁμολογῶντες εἶναι κακίους· εἶγε Σιμωνίδης
μὲν ἐν γῆρα χοροῖς ἐνίκᾳ, ὥς τοῦπίγραμμα δηλοῖ
τοῖς τελευταίοις ἔπεσιν

5

‘ἀμφὶ διδασκαλίῃ δὲ Σιμωνίδῃ ἔσπετο κῦδος
ὀρδωνκονταέτει παιδὶ Λεωπρέπεος.’

Σοφοκλῆς δὲ λέγεται μὲν ὑπὸ παίδων παρανοίας
δίκην φεύγων ἀναγνῶναι τὴν ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ
Κολωνῷ παράδου, ἣ ἐστὶν ἀρχή

10

‘εὐίππου, ξένε, τᾶσδε χώρας
ἴκου τὰ κράτιστα γᾶς ἔπανυλα,
τὸν ἀργῆτα Κολωνόν, ἐνθ’
ἀ λίγεια μινύρεται
θαμίξουσα μάλιστ’ ἀηδῶν
χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις.’

15

B θαυμαστοῦ δὲ τοῦ μέλους φανέντος, ὥσπερ ἐκ θεά-
τρου τοῦ δικαστηρίου προπεμφθῆναι μετὰ κρότου
καὶ βοῆς τῶν παρόντων. τουτὶ δ’ ὁμολογουμένως
Σοφοκλέους ἐστὶ τοῦπιγραμμάτιον

20

‘ᾠδὴν Ἡροδότῳ τεῦξεν Σοφοκλῆς ἑτέων ὦν
πέντ’ ἐπὶ πεντήκοντα.’

Φιλήμωνα δὲ τὸν κωμικὸν καὶ Ἀλεξιν ἐπὶ τῆς σκη-
νῆς ἀγωνιζομένους καὶ σταφανομένους ὁ θάνατος
κατέλαβε. Πῶλον δὲ τὸν τραγῳδὸν Ἑρατοσθένους

25

4 ὥς *: καὶ 6 Bergk. 3 p. 496 δὲ] om. mei
8 παίδων X: πολλῶν 10 Κολωνῷ Coraës: Κολωνοῦ
ἣ] malim ἥ 11 Soph. O C. 668 12 ἐπ’ αὐτᾷ aut ἐπ’ αὐδᾷ
mei 13 ἐνθ’ ἀ: ἐνθα etiam Sophoclis cod. 14 λίγεια
Nauckius 20 *: τὸ ἐπιγραμμάτιον 21 Bergk. 2 p. 245

καὶ Φιλόχορος ἱστοροῦσιν ἑβδομήκοντ' ἔτη γεγεννη-
 μένον ὅκτῳ τραγῳδίας ἐν τέτταρσιν ἡμέραις δια- C
 γωνίσασθαι μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς.

4. Ἄρ' οὖν οὐκ αἰσχροὺς ἐστὶ τῶν ἀπὸ σκηνῆς
 5 γερόντων τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγεννεστέρους
 ὁρᾶσθαι, καὶ τῶν ἱερῶν ὡς ἀληθῶς ἐξισταμένους
 ἀγώνων ἀποτιθέσθαι τὸ πολιτικὸν πρόσωπον, οὐκ
 οἶδ' ὅποιον ἀντιμεταλαμβάνοντας; καὶ γὰρ τὸ τῆς
 γεωργίας ἐκ βασιλικοῦ ταπεινόν· ὅπου γὰρ ὁ Δη-
 10 μοσθένης φησὶν ἀνάξια πάσχειν τὴν Πάραλον, ἱερὰν
 οὔσαν τριήρη, ξύλα καὶ χάρακας καὶ βοσκήματα τῷ
 Μειδίᾳ παρακομίζουσιν, ἣ πού πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγω-
 νοθεσίας καὶ βοιωταρχίας καὶ τὰς ἐν Ἀμφικτύοσι
 προεδρίας ἀπολιπών, εἴθ' ὁρώμενος ἐν ἀλφίτων καὶ D
 15 στεμφύλων διαμετρήσει καὶ πόκοις προβάτων οὐ
 παντάπασι δόξει τοῦτο δὴ τὸ καλούμενον ἔππου
 γῆρας· ἐπάγεσθαι, μηθενὸς ἀναγκάζοντος; ἐργασίας
 γε μὴν βαναύσου καὶ ἀγοραίας ἄπτεσθαι μετὰ πο-
 λιτείαν ὅμοιον ἐστὶ τῷ γυναικὸς ἐλευθέρου καὶ σώ-
 20 φρονος ἐνδυμα περισπᾶσαντα καὶ περὶ ζῶμα δόντα
 συνέχειν ἐπὶ καπηλείου· καὶ γὰρ τῆς πολιτικῆς
 ἀρετῆς οὕτως ἀπόλλυται τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος
 πρὸς τινὰς οἰκονομίας καὶ χρηματισμοὺς ἀγομένης. E
 ἂν δ', ὅπερ λοιπὸν ἐστὶ, ῥαστῶνας καὶ ἀπολαύσεις
 25 τὰς ἡδυπαθείας καὶ τὰς τρυφὰς ὀνομάζοντες ἐν
 ταύταις μαραινόμενον ἡσυχῇ παρακαλῶσι γηράσκειν

9 Δημοσθένης] 21, 568 16 ἔππου γῆρας] Leutsch.
 2 p. 175 18 ἀγοραίας] ἀγορᾶς mei πολιτείαν Mad-
 vigius: πολιτείας 25 τρυφὰς mei

τὸν πολιτικόν, οὐκ οἶδα ποτέρα δυεῖν εἰκόνων
 αἰσχροῶν πρόπειν δόξει μᾶλλον ὁ βίος αὐτοῦ· πρό-
 τερον ἀφροδίσια ναύταις ἄγουσι πάντα τὸν λοιπὸν
 ἤδη χρόνον οὐκ ἐν λιμένι τὴν ναῦν ἔχουσιν ἀλλ'
 ἔτι πλέουσιν ἀπολείπουσιν· ἢ καθάπερ ἔνιοι τὸν 5
 Ἡρακλέα παίζοντες οὐκ εὖ γράφουσιν ἐν Ὀμφάλης
 κροκωτοφόρον ἐνδιδόντα Λυδαῖς θεραπευίνῃσι διπύ-
 λειν καὶ παραπλέκειν ἑαυτόν, οὕτω τὸν πολιτικόν
 F ἐκδύσαντες τὴν λεοντὴν καὶ κατακλίναντες εὐωχῆ-
 σομεν αἰὲν καταψαλλόμενον καὶ καταυλούμενον, οὐδὲ 10
 τῇ τοῦ Πομπηίου Μάγνου φωνῇ διατραπέντες τῇ
 πρὸς Λεύκολλον αὐτὸν μὲν εἰς λουτρὰ καὶ δεῖπνα
 καὶ συνουσίας μεθημερινὰς καὶ πολὺν ἄλυν καὶ
 κατασκευὰς οἰκοδομημάτων νεοπρεπεῖς μετὰ τὰς
 στρατείας καὶ πολιτείας ἀφεικότα, τῷ δὲ Πομπηίῳ 15
 φιλαρχίαν ἐγκαλοῦντα καὶ φιλοτιμίαν παρ' ἡλικίαν·
 ἔφη γὰρ ὁ Πομπήιος ἀωρότερον εἶναι γέροντι τὸ
 786 τρυφᾶν ἢ τὸ ἄρχειν· ἐπεὶ δὲ νοσοῦντι συνέταξε
 κίχλην ὁ ἰατρός, ἣν δὲ δυσπόριστον καὶ παρ' ὧραν,
 ἔφη δέ τις εἶναι παρὰ Λευκόλλῳ πολλὰς τρεφομένας, 20
 οὐκ ἔπεμψεν οὐδ' ἔλαβεν εἰπὼν 'οὐκοῦν, εἰ μὴ Λεύ-
 κολλος ἐτρύφα, Πομπήιος οὐκ ἂν ἔζησε;'

5. Καὶ γὰρ εἰ ζητεῖ πάντως ἡ φύσις τὸ ἡδὺ
 καὶ τὸ χαίρειν, τὸ μὲν σῶμα τῶν γερόντων ἀπεί-
 ρηκε πρὸς πάσας, πλὴν ὀλίγων τῶν ἀναγκαίων, τὰς 25
 ἡδονάς, καὶ οὐχ 'ἢ Ἀφροδίτῃ τοῖς γέρουσιν ἄχθεται'

3 ἀφροδίσιαν αὐτῆς mei 10 οὐδὲ] οὐδὲν R
 12 Λεύκολλον Duebnerus: λεύκολλον ἦν εἶπεν 13 malim
 καθημερινὰς 26 Nauck. p. 369

μόνον, ὥς Εὐριπίδης φησίν, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ
 πόσιν καὶ βρωσιν ἐπιθυμίας ἀπημβλυμένας τὰ B
 πολλὰ καὶ νωδὰς κατέχοντες μόλις οἷον ἐπιθήγουσι
 καὶ χαράττουσιν· ἐν δὲ τῇ ψυχῇ παρασκευαστέον
 5 ἡδονὰς οὐκ ἀγεννεῖς οὐδ' ἀνελευθέρους, ὥς Σιμωνί-
 δης ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας αὐτῷ φιλαργυ-
 ρίαν, ὅτι τῶν ἄλλων ἀπεστερημένος διὰ τὸ γῆρας
 ἡδονῶν ὑπὸ μιᾶς ἔτι γηροβοσκεῖται τῆς ἀπὸ τοῦ
 κερδαίνειν. ἀλλ' ἡ πολιτεία καλλίστας μὲν ἡδονὰς
 10 ἔχει καὶ μεγίστας, αἷς καὶ τοὺς θεοὺς εἰκὸς ἔστιν
 ἢ μόναις ἢ μάλιστα χαίρειν· αὗται δ' εἰσὶν, αἷς τὸ
 εὖ ποιεῖν καὶ καλὸν τι πράττειν ἀναδίδωσιν. εἰ γὰρ
 Νικίας ὁ ξωγράφος οὕτως ἔχαιρε τοῖς τῆς τέχνης
 ἔργοις, ὥστε τοὺς οἰκέτας ἐρωτᾶν πολλάκις, εἰ λέ- C
 15 λονται καὶ ἡρόιστηκεν· Ἀρχιμήδην δὲ τῇ σανίδι
 προσκείμενον ἀποσπῶντες βίβλιν καὶ ἀποδύοντες ἡλει-
 φον οἱ θεράποντες, ὁ δ' ἐπὶ τοῦ σώματος ἀληλιμ-
 μένου διέγραφε τὰ σχήματα· Κάνος δ' ὁ αὐλητής,
 ὃν καὶ σὺ γιννώσκεις, ἔλεγεν ἀγνοεῖν τοὺς ἀνθρώ-
 20 πους, ὅσῳ μᾶλλον αὐτὸν αὐλῶν ἢ ἐτέρους εὐφραίνει·
 λαμβάνειν γὰρ ἂν μισθὸν οὐ διδόναι τοὺς ἀκούειν
 ἐθέλοντας· ἄρ' οὐκ ἐπινοοῦμεν, ἡλίκας ἡδονὰς αἱ
 ἀρεταὶ τοῖς χρωμένοις ἀπὸ τῶν καλῶν πράξεων καὶ
 τῶν κοινωνικῶν ἔργων καὶ φιλανθρώπων παρα-
 25 σκευάζουσιν, οὐ κνῶσαι οὐδὲ θρύπτουσαι, ὥσπερ
 αἱ εἰς σάρκα λείαι καὶ προσηνεῖς γινόμεναι κινή-
 σεις; ἀλλ' αὗται μὲν οἰστρώδες καὶ ἀβέβαιον καὶ D

2 *: ἀπημβλυμένας
 26 κνήσεις R

18 Vit. Galb. c. 16: κανὸς

μεμιγμένον σφυγμῷ τὸ γαργαλίζον ἔχουσιν, αἱ δ' ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἔργοις, οἷων δημιουργὸς ὁ πολιτευόμενος ὁρθῶς ἐστίν, οὐ ταῖς Εὐριπίδου χρουσαῖς πτέρυξιν, ἀλλὰ τοῖς Πλατωνικοῖς ἐκείνοις καὶ οὐρανόις πτεροῖς ὅμοια τὴν ψυχὴν μέγεθος καὶ φρό- 5 νημα μετὰ γήθους λαμβάνουσιν ἀναφέρουσιν.

6. Ὑπομνήμησκε δὲ σεαυτὸν ὢν πολλάκις ἀκήκοας· ὁ μὲν γὰρ Ἐπαμεινώνδας ἐρωτηθεὶς τί ἤδιστον αὐτῷ γέγouεν, ἀπεκρίνατο τὸ τοῦ πατρὸς ἔτι ζῶντος καὶ τῆς μητρὸς νικῆσαι τὴν ἐν Λεύκτροις 10 μάχην. ὁ δὲ Σύλλας, ὅτε τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἐτὴν Ἰταλίαν καθήρας προσέμιξε τῇ Ῥώμῃ πρῶτον, οὐδὲ μικρὸν ἐν τῇ νυκτὶ κατέδαρθεν, ὑπὸ γήθους καὶ χαρᾶς μεγάλης ὥσπερ πνεύματος ἀναφερόμενος τὴν ψυχὴν· καὶ ταῦτα περὶ αὐτοῦ γέγραπεν ἐν τοῖς 15 ὑπομνήμασιν. ἄκουσμα μὲν γὰρ ἔστω μηδὲν ἡδίων ἐπαίνου κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, θέαμα δὲ καὶ μνημόνευμα καὶ διανόημα τῶν ὄντων οὐδὲν ἔστιν ὁ τοσαύτην φέρει χάριν, ὅσην πράξεων ἰδίων ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις ὥσπερ ἐν τόποις λαμπροῖς 20 καὶ δημοσίοις ἀναθεώρησις. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ χάρις εὐμενῆς συμμαρτυροῦσα τοῖς ἔργοις καὶ συναμιλλώμενος ἔπαινος, εὐνοίας δικαίας ἡγεμών, οἷόν τι φῶς καὶ γάνωμα τῷ χαίρουσι τῆς ἀρετῆς προστίθῃσι· καὶ δεῖ μὴ περιορᾶν ὥσπερ ἀθλη- 25

3 Εὐριπίδου] Nauck. p. 655   4 cf. Phaedr. p. 246 b.
248e   5 ὅμοια] ὅμοιαι?   15 ἔγραπεν mei   17 Ξενοφῶντα] Comm. 2, 1, 31   22 συμμαρτυροῦσα *: ἡ μαρτυροῦσα
23 ἡγεμών] γέμων Hauptius

τικὸν στέφανον ἐν γήρᾳ ξηρὰν γενομένην τὴν
 δόξαν, ἀλλὰ καινὸν αἰεὶ τι καὶ πρόσφατον ἐπιφέ-
 ροντα τὴν τῶν παλαιῶν χάριν ἐγείρειν καὶ ποιεῖν
 ἀμείνω καὶ μόνιμον· ὥσπερ οἱ τεχνῖται, οἷς ἐπέκειτο
 5 φροντίζειν σῶον εἶναι τὸ Ἀηλιακὸν πλοῦτον, ἀντὶ
 τῶν πονούντων ξύλων ἐμβάλλοντες ἄλλα καὶ συμ-
 πηγνύντες αἰδίου ἐκ τῶν τότε χρόνων καὶ ἄφθαρτον
 ἐδόκουν διαφυλάττειν. ἔστι δὲ καὶ δόξης καὶ φλο- 787
 γὸς οὐ χαλεπὴ σωτηρία καὶ τήρησις ἀλλὰ μικρῶν
 10 ὑπεκκαυμάτων δεομένη, κατασβεσθὲν δὲ καὶ ὑπο-
 ψυχθὲν οὐδέτερον ἂν τις ἀπραγμόνως πάλιν ἐξ-
 ἰάψαιεν. ὥς δὲ Λάμπρις ὁ ναύκληρος ἐρωτηθεὶς πῶς
 ἐκτῆσατο τὸν πλοῦτον 'οὐ χαλεπῶς' ἔφη 'τὸν μέγαν,
 τὸν δὲ βραχὺν ἐπιπόνως καὶ βραδέως·' οὕτω τῆς
 15 πολιτικῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἐν ἀρχῇ τυχεῖν οὐ
 ῥάδιόν ἐστι, τὸ δὲ συναυξῆσαι καὶ διαφυλάξαι με-
 γάλην γενομένην ἀπὸ τῶν τυχόντων ἔτοιμον. οὔτε
 γὰρ φίλος ὅταν γένηται πολλὰς λειτουργίας ἐπι-
 ζητεῖ καὶ μεγάλας, ἵνα μένη φίλος, μικροῖς δὲ ση- B
 20 μείοις τὸ ἐνδεδεχὲς αἰεὶ διαφυλάττει τὴν εὐνοίαν·
 ἢ τε δήμου φιλία καὶ πίστις οὐκ αἰεὶ δεομένη χορη-
 γοῦντος οὐδὲ προδικοῦντος οὐδ' ἄρχοντος αὐτῇ· τῇ
 προθυμίᾳ συνέχεται καὶ τῷ μὴ προαπολείποντι μηδ'
 ἀπαγορεύοντι τῆς ἐπιμελείας καὶ φροντίδος. οὐδὲ

4 fort. scrib. partim cum aliis ita: ὥσπερ γὰρ οἱ τεχν-
 νῖται — — διαφυλάττειν· οὕτως ἔστι καὶ δόξης cett.
 τεχνῖται — εἶναι] om. mei 6 ξύλων] om. iidem 12 ναύ-
 κληρος Leonicus: ναυκληρικὸς 17 ita W: ἀπὸ τῶν τυχόν-
 των γενομένην * 21 Iannotius: δεχομένη 22 προδι-
 κοῦντος idem: προσδοκῶντος

γὰρ αἱ στρατεῖαι παρατάξεις αἰεὶ καὶ μάχας καὶ πολιορκίας ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ θυσίας ἔστιν ὅτε καὶ συνουσίας διὰ μέσου καὶ σχολὴν ἄφθονον ἐν παιδιαῖς καὶ φλυαρίαις δέχονται. πόθεν γε δὴ τὴν πολιτείαν φοβητέον, ὥς ἀπαραμύθητον καὶ πολύ- 5 πονον καὶ βαρεῖαν, ὅπου καὶ θέατρα καὶ πομπαὶ καὶ νεμήσεις καὶ ἄχοροι καὶ Μοῖσα καὶ Ἀγλαΐα καὶ θεοῦ τινος αἰεὶ τιμὴ τὰς ὁφρῦς λύουσα παντὸς ἀρχείου καὶ συνεδρίου πολλαπλάσιον τὸ ἐπιτεροπὲς καὶ κεχαρισμένον ἀποδίδωσιν;

7. Ὁ τοίνυν μέγιστον κακὸν ἔχουσιν αἱ πολιτεῖαι, τὸν φθόνον, ἥκιστα διερείδεται πρὸς τὸ γῆρας· ἄκύνες γὰρ καὶ βαῦζουσιν ὃν ἂν μὴ γινώσκωσι· καθ' Ἡράκλειτον, καὶ πρὸς τὸ ἀρχόμενον ὥσπερ ἐν θύραις τοῦ βήματος μάχεται καὶ πάροδον οὐ 15 δίδωσι· τὴν δὲ σύντροφον καὶ συνήθη δόξαν οὐκ ἀγρίως οὐδὲ χαλεπῶς ἀλλὰ πρῶως ἀνέχεται. διὸ τὸν φθόνον ἔνιοι τῷ καπνῷ παρεικάζουσι· πολὺς γὰρ ἐν τοῖς ἀρχομένοις διὰ τὸ φλέγεσθαι προεκ- 20 πίπτων, ὅταν ἐκλάμψωσιν, ἀφανίζεται. καὶ ταῖς μὲν ἄλλαις ὑπεροχαῖς προσμάχονται καὶ διαμφισβητοῦσιν ἀρετῆς καὶ γένους καὶ φιλοτιμίας, ὥς ἀφαιροῦντες αὐτῶν ὅσον ἄλλοις ὑφίενται· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ χρόνου πρωτεῖον, ὃ καλεῖται κυρίως πρεσβεῖον, ἀξιολοτύπητόν ἐστι καὶ παραχωρούμενον· οὐδεμιᾷ 25 γὰρ οὕτω τιμῇ συμβέβηκε τὸν τιμῶντα μᾶλλον ἢ

7 cf. Bergk. 1 p. 448 Μοῖσα Boeckhius: μοῦσα
13 καὶ βαῦζουσιν] προσβαῦζουσιν R. καταβαῦζουσιν Coraes.
cf. Bywater. p. 45 19 διαφλέγεσθαι Madvigius

τὸν τιμώμενον κοσμεῖν, ὥς τῇ τῶν γερόντων. ἔτι
 τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ πλοῦτου δύναμιν ἢ λόγου δεινό-
 τητος ἢ σοφίας οὐ πάντες αὐτοῖς γενήσεσθαι προσ-
 δοκῶσιν, ἐφ' ἣν δὲ προάγει τὸ γῆρας αἰδῶ καὶ
 5 δόξαν οὐδείς ἀπελπίζει τῶν πολιτευομένων. οὐδὲν
 οὖν διαφέρει κυβερνήτου πρὸς ἐναντίον κῦμα καὶ
 πνεῦμα πλεύσαντος ἐπισφαλῶς, εὐδίας δὲ καὶ εὐα- E
 ρίας γενομένης ὁρμίσασθαι ζητοῦντος, ὃ τῷ φθόνῳ
 διανουμαχίᾳ πολλὸν χρόνον, εἴτα παυσάμενου καὶ
 10 στορεσθέντος, ἀνακρουόμενος ἐκ τῆς πολιτείας καὶ
 προέμενος ἅμα ταῖς πράξεσι τὰς κοινωνίας καὶ τὰς
 ἑταιρείας. ὅσῳ γὰρ χρόνος γέγονε πλείων, καὶ φίλους
 πλείοντας καὶ συναγωνιστὰς πεποίηκεν, οὓς οὔτε συν-
 εξάγειν εἰς αὐτῷ πάντα ἐνδέχεται καθάπερ διδασκάλῳ
 15 χορὸν οὐτ' ἐγκαταλείπειν δίκαιον· ἀλλ' ὥσπερ τὰ F
 παλαιὰ δένδρα τὴν μακρὰν πολιτείαν οὐ ῥάδιόν
 ἐστὶν ἀνασπᾶσαι πολύρριζον οὖσαν καὶ πράγμασιν
 ἐμπεπλεγμένην, ἃ πλείονας παρέχει ταραχὰς καὶ
 σπαραγμοὺς ἀπερχομένοις ἢ μένουσιν. εἰ δέ τι καὶ
 20 περὶ ἐστὶ φθόνου λείψανόν ἢ φιλονεικίας πρὸς τοὺς
 γέροντας ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, κατασβεστέον
 τοῦτο τῇ δυνάμει μᾶλλον ἢ δοτέον τὰ νῶτα, γυμ-
 νοὺς καὶ ἀόπλους ἀπιόντας· οὐ γὰρ οὕτως ἀγωνι-
 ζομένοις φθονοῦντες ὥς ἀπειπαμένοις κατὰφρονή-
 25 σαντες ἐπιτίθενται.

8. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπ' Ἐπαμεινώνδα 788
 τοῦ μεγάλου πρὸς τοὺς Θηβαίους, ὅτε χεῖμῶνος

15.*: ἐγκαταλιπεῖν
 Ἐπαμεινώνδου

23*: ἀνόπλους

26 malim

ὄντος οἱ Ἀρκάδες παρεκάλουν αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις
 διαιτᾶσθαι παρελθόντας εἰς τὴν πόλιν· οὐ γὰρ εἴ-
 ασεν, ἀλλὰ ἔφη ἔφη ἑαυμάζουσιν ὑμᾶς καὶ
 θεῶνται πρὸς τὰ ὅπλα γυμναζομένους καὶ παλαί-
 οντας· ἂν δὲ πρὸς τῷ πυρὶ καθημένους ὁρῶσι τὸν 5
 κύαμον κόπτοντας, οὐδὲν αὐτῶν ἡγῆσονται διαφέ-
 ρειν· οὕτω δὲ σεμνὸν ἔστι θέαμα πρεσβύτης λέγων
 B τι καὶ πράττων καὶ τιμώμενος, ὁ δ' ἐν κλίνῃ διη-
 μερεύων ἢ κατήμενος ἐν γωνίᾳ στοᾶς φλυαρῶν καὶ
 ἀπομυτιττόμενος εὐκαταφρόνητος. τοῦτο δ' ἀμέλει 10
 καὶ Ὀμηρος διδάσκει τοὺς ὀρθῶς ἀκούοντας· ὁ μὲν
 γὰρ Νέστωρ στρατευόμενος ἐν Τροίᾳ σεμνὸς ἦν καὶ
 πολυτίμητος, ὁ δὲ Πηλεὺς καὶ ὁ Λαέρτης οἰκου-
 ροῦντες ἀπερρίφησαν καὶ κατεφρονήθησαν. οὐδὲ
 γὰρ ἡ τοῦ φρονεῖν ἕξις ὁμοίως παραμένει τοῖς με- 15
 θεῖσιν αὐτούς, ἀλλ' ὑπ' ἀργίας ἐξανιεμένη καὶ ἀνα-
 λυομένη κατὰ μικρὸν αἰετὶν τινα ποθεῖ φροντίδος
 μελέτην, τὸ λογιστικὸν καὶ πρακτικὸν ἐγχειροῦσης
 καὶ διακαθαίρουσης·

ἡ λάμπει γὰρ ἐν χρεῖαισιν, ὥσπερ εὐπρεπὴς 20
 χαλκός·

C οὐ γὰρ τόσον σώματος ἀσθένεια κακὸν πρόσεστι
 ταῖς πολιτείαις τῶν παρ' ἡλικίαν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ
 τὸ στρατήγιον βαδιζόντων, ὅσον ἔχουσιν ἀγαθὸν
 τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν φρόνησιν, καὶ τὸ μὴ φαινό- 25

6 Coraes: κόπτοντας 17 διὰ φροντίδος R 20 Nauck.
 p. 314 22 οὐ γὰρ τόσον] om. codices. Malim οὐ γὰρ το-
 σοῦτον 25 καὶ τὸ μὴ φαινόμενον κέ] Fort. ἄτε μὴ φαι-
 νομένων (sc. τῶν παρ' ἡλικίαν ἐπὶ τὸ βῆμα βαδιζόντων)

μενον ἀλλὰ τὰ μὲν ἐσφαλμένα τὰ δ' ὑπὸ δόξης
 κενῆς προσπίπτειν πρὸς τὰ κοινὰ καὶ συνεφέλκεσθαι
 τὸν ὄχλον, ὥσπερ θάλατταν ὑπὸ πνευμάτων ἐκτα-
 ραττόμενον, ἀλλὰ πράως τε χρῆσθαι καὶ μετρίως
 5 τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὅθεν αἱ πόλεις, ὅταν πταί-
 σωσιν ἢ φοβηθῶσι, πρεσβυτέρων ποθοῦσιν ἀρχὴν
 ἀνθρώπων· καὶ πολλάκις ἐξ ἀγροῦ κατάγουσαι γέ- D
 ροντα μὴ δεόμενον μηδὲ βουλόμενον ἠνάγκασαν
 ὥσπερ οἰάκων ἐφαπτάμενον εἰς ἀσφαλὲς καταστήσαι
 10 τὰ πράγματα, παρῳσάμεναί τε στρατηγούς καὶ δη-
 μαγωγούς βοᾶν μέγα καὶ λέγειν ἀπνευστὶ καὶ νῆ.
 Αἶα τοῖς πολέμοις διαβάντας εὖ μάχεσθαι δυνα-
 μένους· οἷον οἱ ῥήτορες Ἀθήνησι Τιμοθέῳ καὶ Ἰφι-
 κράτει Χάρητα τὸν Θεοχάρους ἐπαποδύοντες ἀκμά-
 15 ζοντα τῷ σώματι καὶ ῥωμαλέον ἡξίουν τοιοῦτον
 εἶναι τὸν τῶν Ἀθηναίων στρατηγόν, ὃ δὲ Τιμόθεος
 'οὐ μὰ τοὺς θεούς' εἶπεν 'ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶναι· E.
 τὸν μέλλοντα τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν,
 τὸν δὲ στρατηγόν ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω' τῶν πραγ-
 20 μάτων ὀρῶντα καὶ μηδενὶ πάθει τοὺς περὶ τῶν
 συμφερόντων λογισμοὺς ἐπιταραττόμενον.' ὁ γὰρ
 Σοφοκλῆς ἄσμενος ἔφη τὰ ἀφροδίσια γεγηρακῶς
 ἀποπεφευγέναι καθάπερ ἄγριον καὶ λυσσῶντα δε-
 σπότην· ἐν δὲ ταῖς πολιτείαις οὐχ ἓνα δεῖ δεσπότην,

ἄλλοτε μὲν ἐσφαλμένως ὅτε δ' ὑπὸ δόξης κενῆς cett. Rei-
 skius coniecerat: καὶ τὸ μὴ φαινόμενον (sc. τινα) ἅμα τὰ
 μὲν ἐσφαλμένον τὰ δ' ὑπὸ δόξης cett. 4 τε χρῆσθαι
 G. Papavassiliu: κερήσθαι 10 τε] γε? 12 τοὺς πολέμους
 mei 17 εἶναι] supplendum vid. εἰκὸς εἶναι cf. p. 187 c
 22 Σοφοκλῆς] cf. Plat. Rep. p. 329 c

ἔρωτα παίδων ἢ γυναικῶν, ἀποφεύγειν, ἀλλὰ πολλοὺς μανικωτέρους τούτου, φιλονεικίαν, φιλοδοξίαν, τὴν τοῦ πρώτου εἶναι καὶ μέγιστον ἐπιθυμίαν, γονιμώτατον φθόνου νόσημα καὶ ζηλοτυπίας καὶ διχοστασίας· ὧν τὰ μὲν ἀνίησι καὶ παραμβλύνει τὰ δ' ὅλως ἀποσβέννυσσι καὶ καταψύχει τὸ γῆρας, οὐ τοσοῦτον τῆς πρακτικῆς ὁρμῆς παραιρούμενον, ὅσον τῶν ἀκρατῶν καὶ διαπύρων ἀπερύνει παθῶν, ὥστε νήφοντα καὶ καθεστηκότα τὸν λογισμὸν ἐπάγειν ταῖς φροντίσιν.

10

9. Οὐ μὴν ἀλλ' ἔστω καὶ δοκεῖτω διατρεπτικὸς εἶναι λόγος πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν πολιαῖς νεανεύεσθαι λεγόμενος καὶ καθαπτόμενος ἐκ μακρᾶς οἰκουρίας ὥσπερ νοσηλείας ἐξάνισταμένου καὶ κινουμένου γέροντος ἐπὶ στρατηγίαν ἢ πραγμάτειαν,

15

‘μὲν’ ὦ τάλαιπῳρ’, ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις.’

789 ὁ δὲ τὸν ἐμβεβιωκότα πολιτικαῖς πράξεσι καὶ διηγωνισμένον οὐκ ἔων ἐπὶ τὴν δᾶδα καὶ τὴν κορωνίδα τοῦ βίου προελθεῖν, ἀλλ' ἀνακαλούμενος καὶ κελεύων ὥσπερ ἐξ ὁδοῦ μακρᾶς μεταβαλέσθαι, πάν-
τάπασιν ἀγνώμων καὶ μηδὲν ἐκείνῳ προσεικόας ἔστιν. ὥσπερ γὰρ ὁ γαμεῖν παρασκευαζόμενον γέροντ' ἔστεφανωμένον καὶ μυριζόμενον ἀποτρέπων καὶ λέγων τὰ πρὸς τὸν Φιλοκτήτην

20

‘τίς δ' ἂν σε νύμφη, τίς δὲ παρθένος νέα
δέξαιτ' ἂν; εὖ γοῦν ὥς γαμεῖν ἔχεις τάλας’

25

οὐκ ἄτοπός ἐστι· καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα παί- B
ξουσιν εἰς ἑαυτούς

ἴγαμῶ γέρον, εὖ οἶδα, καὶ τοῖς γείτοσιν·

ὁ δὲ τὸν πάλαι συνοικοῦντα καὶ συμβιτοῦντα πολλὸν
5 χρόνον ἀμέμπτως οἰόμενος δεῖν ἀφεῖναι διὰ τὸ
γῆρας τὴν γυναικα καὶ ξῆν καθ' ἑαυτὸν ἢ παλλα-
κίδιον ἀντὶ τῆς γαμετῆς ἐπισπάσασθαι, σκαιότητος
ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολέλοιπεν· οὕτως ἔχει τινὰ λόγον
τὸ προσιόντα δῆμῳ πρεσβύτην, ἢ Χλίδωνα τὸν
10 γεωργὸν ἢ Λάμπωνα τὸν ναύκληρον ἢ τινὰ τῶν ἐκ
τοῦ κήπου φιλοσόφων, νουθετῆσαι καὶ κατασχεῖν
ἐπὶ τῆς συνήθους ἀπραγμοσύνης· ὁ δὲ Φωκίωνος C
ἢ Κάτωνος ἢ Περικλέους ἐπιλαβόμενος καὶ λέγων
ᾧ ξέν· Ἀθηναῖε ἢ Ῥωμαῖε, ἀξιάλειψ γῆρα κατανθι-
15 δῶν κήδῃ, γραψάμενος ἀπόλειψιν τῇ πολιτείᾳ καὶ
τὰς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατήγιον ἀφελὶς διατριβὰς
καὶ τὰς φροντίδας εἰς ἀγρὸν ἐπέλγον σὺν ἀμφιπόλῳ
τῇ γεωργίᾳ συνεσόμενος ἢ πρὸς οἰκονομίᾳ τινὶ καὶ
λογισμοῖς διαδησόμενος τὸν λοιπὸν χρόνον, ἔδικα
20 πείθει καὶ ἀχάριστα πράττειν τὸν πολιτικόν.

10. Τί οὖν; φῆσαι τις ἄν, οὐκ ἀκούομεν ἐν
καμφοδίᾳ στρατιώτου λέγοντος

᾿λευκὴ με θοῖξ ἀπόμισθον ἐντεῦθεν ποιεῖ;
πάνν μὲν οὖν, ᾧ ἑταῖρε· τοὺς γὰρ Ἄρεος θερά-

3 Kock. 3 p. 451 9 ἢ] καὶ mei 10 Λάμπιν W
14 κατανθίζων κἀρα, ἥδη Madvigius. Fort. κρᾶτ' ἀνθίζων
ἥδη 15 Iunius: ἀπολείψειν 17 γεῖν σὺν ἀμφιπόλῳ
Cobetius ex Hom. α 191 20 ἀχάριστα cum Vaticano
(n. 139)? ib. πράττειν] om. cod. E 23 Kock. 3 p. 451

ποντας ἡβᾶν πρέπει καὶ ἀκμάζειν, οἷα δὴ πόλεμον
 πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα' διέποντας, ἐν οἷς τοῦ
 D γέροντος κἂν τὸ κράνος ἀποκρούῃ τὰς πολιὰς, ἄλλὰ
 τε λάθρη γυνὴ βαρύνεται' καὶ προαπολείπει τῆς
 προθυμίας ἢ δύνಾಮις· τοὺς δὲ τοῦ Βουλαίου καὶ 5
 Ἀγοραίου καὶ Πολιέως Διδὸς ὑπηρέτας οὐ ποδῶν
 ἔργα καὶ χειρῶν ἀπαιτοῦμεν, ἀλλὰ βουλῆς καὶ προ-
 νοίας καὶ λόγου, μὴ ῥαχίαν ποιοῦντος ἐν δήμῳ καὶ
 φόφον ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος καὶ φροντίδα πεπνυμένην
 καὶ ἀσφάλειαν· οἷς ἢ γελωμένη πολιὰ καὶ ῥυτίς 10
 ἐμπειρίας μάρτυς ἐπιφαίνεται, καὶ παιδοῦς συνεργὸν
 E αὐτῷ καὶ δόξαν ἡθους προστίθῃσι. πειθαρχικὸν γὰρ
 ἢ νεότης ἡγεμονικὸν δὲ τὸ γῆρας, καὶ μάλιστα σφί-
 ζεται πόλις·

ἔνθα βουλαὶ γερόντων, καὶ νέων ἀνδρῶν ἀρι- 15
 [στεύουσιν αἰχμαί·

καὶ τό

ἔβουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἴξε γερόντων

Νεστορέη παρὰ νηί'

θαυμαστῶς ἐπαινεῖται. διὸ τὴν μὲν ἐν Λακεδαί- 20
 μονι παραξενυθεῖσαν ἀριστοκρατίαν τοῖς βασιλεῦσιν
 ὁ Πύθιος 'πρεσβυγενέας' ὁ δὲ Λυκοῦργος ἀντικρυς
 'γέροντας' ὠνόμασεν, ἢ δὲ Ῥωμαίων σύγκλητος ἄχρι
 νῦν 'γερουσία' καλεῖται. καὶ καθάπερ ὁ νόμος τὸ
 διάδημα καὶ τὸν στέφανον, οὕτω τὴν πολιὰν ἢ φύσις 25
 ἐντιμον ἡγεμονικοῦ σύμβολον ἀξιώματος ἐπιτίθῃσι·

1 Hom. © 453 3 T 165 12. καὶ] del. M, sed etiam
 αὐτῷ non caret suspicione; num αὐτοῖς? 15 Bergk 1
 p. 448 ib. βουλαὶ μὲν Boeckhius ib. em. idem: ἀρι-
 στεύουσιν 18 Hom. B 53

καὶ τὸ 'γέρας' οἶμαι καὶ τὸ 'γεραίρειν' ὄνομα σεμνὸν F
 ἀπὸ τῶν γερόντων γενόμενον διαμένει, οὐχ ὅτι
 θερμολонуτοῦσι καὶ καθεύδουσι μαλακώτερον, ἀλλ'
 ὡς βασιλικὴν ἔχόντων τάξιν ἐν ταῖς πόλεσι κατὰ
 5 τὴν φρόνησιν, ἧς καθάπερ ὀψικάρπου φυτοῦ τὸ
 οἰκτεῖον ἀγαθὸν καὶ τέλειον ἐν γῆρα μόνις ἢ φύσις
 ἀποδίδωσι. τὸν γοῦν βασιλέα τῶν βασιλέων εὐχό-
 μενον τοῖς θεοῖς

'τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν,'
 10 οἷος ἦν ὁ Νέστωρ, οὐδεὶς ἐμέμψατο τῶν ἄρηιων 790
 καὶ 'μένεα πνεόντων Ἀχαιῶν', ἀλλὰ συνεχώρουν.
 ἅπαντες οὐκ ἐν πολιτείᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν πο-
 λέμῳ μεγάλην ἔχειν ῥοπὴν τὸ γῆρας.

15 'σοφὸν γὰρ ἐν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
 νικᾷ'

καὶ μία γνώμη λόγον ἔχουσα καὶ πειθῶ τὰ κάλλιστα
 καὶ μέγιστα διαπραττεται τῶν κοινῶν.

11. Ἀλλὰ μὴν ἥ γε βασιλεία, τελεωτάτη πασῶν
 οὕσα καὶ μεγίστη τῶν πολιτειῶν, πλείστας φροντί-
 20 δας ἔχει καὶ πόρους καὶ ἀσχολίας. τὸν γοῦν Σέ-
 λευκὸν ἑκάστοτε λέγειν ἔφασαν, εἰ γνοῖεν οἱ πολλοὶ
 τὸ γράφειν μόνον ἐπιστολὰς τοσαύτας καὶ ἀναγινώ-
 σκειν ὡς ἐργῶδες ἐστίν, ἐρριμμένον οὐκ ἂν ἀνελέ- B
 σθαι διάδημα. τὸν δὲ Φίλιππον ἐν καλῷ χωρίῳ
 25 μέλλοντα καταστρατοπέδεύειν, ὡς ἤκουσεν ὅτι χόρτος
 οὐκ ἐστι τοῖς ὑποζυγίοις ὧς Ἡράκλεις εἶπεν ὁῖος

3 θερμολонуτοῦσι] cf. Kock. 3 p. 410 9 Hom. B 372.

11 πνεόντων?

14 Nauck. p. 419

18 γε Coraes: τε

23 ἂν ἀνελέσθαι R: ἂν ἐλέσθαι

26 idem: εἶπεν

ἡμῶν ὁ βίος, εἰ καὶ πρὸς τὸν τῶν ὄντων καιρὸν
 ὀφείλομεν ζῆν'. ὥρα τοίνυν καὶ βασιλεῖ παραινεῖν
 πρεσβύτῃ γέγεννημένῳ τὸ μὲν διάδημα καταθέσθαι
 καὶ τὴν πορφύραν, ἱμάτιον δ' ἀναλαμβάνοντα καὶ καμ-
 πύλην ἐν ἀγρῷ διατρίβειν, μὴ δοκῇ περίεργα καὶ 5
 ἄωρα πράττειν ἐν πολιαῖς βασιλεύων. εἰ δ' οὐκ
 ἄξιον ταῦτα λέγειν περὶ Ἀγησιλάου καὶ Νομᾶ καὶ
 C Δαρείου, μὴδὲ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς Σόλωνα
 μὴδὲ τῆς συγκλήτου Κάτωνα διὰ τὸ γῆρας ἐξάγω-
 μεν, οὐκοῦν μὴδὲ Περικλεῖ συμβουλευόμεν ἐγκατα- 10
 λιπεῖν τὴν δημοκρατίαν· οὐδὲ γὰρ ἄλλως λόγον
 ἔχει νέον ὄντα κατασκιρτῆσαι τοῦ βήματος, εἴτ'
 ἐκχέαντα τὰς μανικὰς ἐκείνας φιλοτιμίας καὶ ὁρμὰς
 εἰς τὸ δημόσιον, ὅταν ἡ τὸ φρονεῖν ἐπιφέρουσα δι'
 ἐμπειρίαν ἡλικία παραγένηται, προσέσθαι καὶ καταλι- 15
 πεῖν ὥσπερ γυναικα τὴν πολιτείαν καταχρησάμενον.

12. Ἡ μὲν γὰρ Αἰσώπειος ἀλώπηξ τὸν ἐχῖνον
 οὐκ εἰς τοὺς κρότυνας αὐτῆς ἀφαιρεῖν βουλόμενον·
 D ἂν γὰρ τούτους' ἔφη 'μεστοὺς ἀπαλλάξῃς, ἕτεροι
 προσίασι πεινῶντες'· τὴν δὲ πολιτείαν αἰὲς τοὺς γέ- 20
 ροντας ἀποβάλλουσιν ἀναπλήμψασθαι νέων ἀνάγκη
 διψόντων δόξης καὶ δυνάμεως, νοῦν δὲ πολιτικὸν
 οὐκ ἐχόντων· πόθεν γὰρ, εἰ μὴδενὸς ἔσονται μαθη-
 ται μὴδὲ θεαταὶ πολιτευομένου γέροντος; ἢ πλοίων
 μὲν ἄρχοντας οὐ ποιεῖ γράμματα κυβερνητικά, μὴ 25
 πολλάκις γενομένους ἐν πρύμνῃ θεατὰς τῶν πρὸς
 κύμα καὶ πνεῦμα καὶ νύκτα χειμέριον ἀγώνων,

‘ὅτε Τυνδαριδᾶν ἀδελφῶν ἄλιον νῆυταν πόθος
βάλλει,’

πόλιν δὲ μεταχειρίσασθαι καὶ πείσαι δῆμον ἢ βου-
λὴν δύναιτ’ ἂν ὁρθῶς νέος ἀναγνοὺς βίβλον ἢ Ε
5 σχολὴν περὶ πολιτείας ἐν Ἀνκείῳ γραψάμενος, ἂν
μὴ παρ’ ἡνίαν καὶ παρ’ οἷακα πολλάκις στάς, δημα-
γωγῶν καὶ στρατηγῶν ἀγωνιζομένων ἐμπειρίαις ἅμα
καὶ τύχαις συνάποκλίνων ἐπ’ ἀμφοτέρω, μετὰ κιν-
δύνων καὶ πραγμάτων λάβῃ τὴν μάθησιν; οὐκ ἔστιν
10 εἰπεῖν· ἀλλ’ εἰ διὰ μηδὲν ἄλλο τῷ γέροντι παιδείας
ἔνεκα τῶν νέων καὶ διδασκαλίας πολιτευτέον ἔστιν.
ὥς γὰρ οἱ γράμματα καὶ μουσικὴν διδάσκοντες, αὐτοὶ
προανακροῦνται καὶ προαναγινώσκουσιν ὑφηγοῦ-
μενοι τοῖς μανθάνουσιν, οὕτως ὁ πολιτικὸς οὐ F
15 λέγων μόνον· οὐδ’ ὑπαγορεύων ἔξωθεν ἀλλὰ πράτ-
των τὰ κοινὰ καὶ διοικῶν ἐπευθύνει τὸν νέον; ἔργοις
ἅμα καὶ λόγοις πλαττόμενον ἐμψύχως καὶ κατασχη-
ματιζόμενον. ὁ γὰρ τοῦτον ἀσκηθεὶς τὸν τρόπον οὐκ
ἐν παλαίστραις καὶ κηρώμασιν ἀκινδύνους εὐρύθμων
20 σοφιστῶν, ἀλλ’ ὥς ἀληθῶς ἐν Ὀλυμπιακοῖς καὶ
Πυθικοῖς ἀγῶσιν

‘ἄθλος ἵππῳ πῶλος ὥς ἅμα τρέχει’

κατὰ Σιμωνίδην, ὥς Ἀριστείδης Κλεισθένει καὶ
Κίμωνι Ἀριστείδῃ καὶ Φωκίωνι Χαβρία καὶ Κάτων 791
25 Μαξίμῳ Φαβίῳ καὶ Σύλλῃ Πομπήϊος καὶ Φιλοποί-
μενι Πολύβιος· νέοι γὰρ ὄντες πρεσβυτέροις ἐπι-

1 Bergk. 3 p. 719 3 πείσαι] κυβερνήσαι exhibet in
contextu V² 16 ἀπευθύνει R 17 ἐμψύχως M 19 idem:
ἀκινδύνως 22 Bergk. 2 p. 445

βάλλοντες, εἰθ' οἷον παραβλαστάνοντες καὶ συνεξ-
ανιστάμενοι ταῖς ἐκείνων πολιτείαις καὶ πράξεσιν,
ἐμπειρίαν καὶ συνήθειαν ἐκτῶντο πρὸς τὰ κοινὰ
μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως.

13. Ὁ μὲν οὖν Ἀκαδημαῖκος Αἰσχίνης, σοφιστῶν 5
τινων λεγόντων ὅτι προσποιεῖται γερονέναι Καρ-
νεάδου μὴ γεροντῶς μαθητῆς, 'ἀλλὰ τότε γ' εἶπεν
'ἐγὼ Καρνεάδου διήκουον, ὅτε τὴν βαχίαν καὶ τὸν
B ψόφον ἀφεικῶς ὁ λόγος αὐτοῦ διὰ τὸ γῆρας εἰς τὸ
χρήσιμον συνῆκτο καὶ κοινωνικόν'. τῆς δὲ πρεσβυ- 10
τικῆς πολιτείας οὐ τῷ λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ταῖς
πράξεσιν ἀπηλλαγμένης πανηγυρισμοῦ καὶ δοξοκο-
πίας, ὥσπερ τὴν Ἰριν λέγουσιν ὅταν παλαιὰ γενο-
μένη τὸ βρομῶδες ἀποπνεύσῃ καὶ θολερὸν εὐωδέ-
στερον τὸ ἀρωματικὸν ἴσχειν, οὕτως οὐδὲν ἐστὶ 15
δόγμα γεροντικὸν οὐδὲ βούλευμα τεταραγμένον ἀλλ'
ἐμβριθῇ πάντα καὶ καθεστῶτα. διὸ καὶ τῶν νέων
ἕνεκα δεῖ, καθάπερ εἴρηται, πολιτεύεσθαι τὸν πρε-
σβύτην, ἵνα, ὃν τρόπον φησὶ Πλάτων ἐπὶ τοῦ μινυ-
μένου πρὸς ὕδωρ ἀκράτον, μαινόμενον θεὸν ἐτέρῳ 20
C θεῷ νήφοντι σωφρονίζεσθαι κολαζόμενον, οὕτως
εὐλάβεια γεροντικὴ κεραννυμένη πρὸς ξέουσιν ἐν
δήμῳ νεότητα, βακχεύουσιν ὑπὸ δόξης καὶ φιλοτι-
μίας, ἀφαιρῇ τὸ μανικὸν καὶ λίαν ἄκρατον.

14. Ἄνευ δὲ τούτων ἀμαρτάνουσιν οἱ οἷον τὸ 25
πλεῦσαι καὶ τὸ στρατεύεσθαι, τοιοῦτον ἡγούμενοι

13 Ἰριν Coraas: ἱβιν · 19 Πλάτων] de Legg. p. 773 d.
In V² post Πλάτων erasae sunt 4 litterae ex quibus tres poste-
riores: εἰν discernuntur; fort. scriptum erat δεῖν 25 οἷον R

καὶ τὸ πολιτεύεσθαι πρὸς ἄλλο τι πραττόμενον,
 εἴτα καταλήγον ἐν τῷ τυχεῖν ἐκείνου· λειτουργία
 γὰρ οὐκ ἔστιν ἡ πολιτεία τὴν χρεῖαν ἔχουσα πέρας,
 ἀλλὰ βίος ἡμέρου καὶ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ
 5 ξύφου καὶ πεφυκὸτος ὅσον χρόνῳ πολιτικῶς καὶ
 φιλοκάλως καὶ φιλανθρώπως ζῆν. διὸ πολιτεύεσθαι
 καθήκον ἐστὶν οὐ πεπολιτεῦσθαι, καθάπερ ἀληθεύειν
 οὐκ ἀληθεῦσαι καὶ δικαιοπραγεῖν οὐ δικαιοπραγή-
 σαι καὶ φιλεῖν οὐ φιλήσαι τὴν πατρίδα καὶ τοὺς D
 10 πολίτας. ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἡ φύσις ἄγει, καὶ ταύτας
 ὑπαγορεύει τὰς φωνὰς τοῖς μὴ διεφθορόσι τελείως
 ὑπ' ἀργίας καὶ μαλακίας·

‘πολλοῦ σε θνητοῖς ἄξιον τίκτει πατήρ’

καί

15 ‘μή τι παυσώμεσθα δρῶντες εὖ βροτούς.’

15. Οἱ δὲ τὰς ἀρρωστίας προβαλλόμενοι καὶ τὰς
 ἀδυναμίας νόσου καὶ πηρώσεως μᾶλλον ἢ γήρως
 κατήγοροῦσι· καὶ γὰρ νέοι πολλοὶ νοσώδεις καὶ
 ῥωμαλέοι γέροντες· ὥστε δεῖ μὴ τοὺς γέροντας ἀλλὰ
 20 τοὺς ἀδυνάτους ἀποτρέπειν, μὴδὲ τοὺς νέους παρα-
 καλεῖν ἀλλὰ τοὺς δυναμένους. καὶ γὰρ καὶ Ἀριδαῖος E
 ἦν νέος γέρον δ' Ἀντίγονος, ἀλλ' ὁ μὲν ἄπασαν
 ὀλίγου δεῖν κατεκτήσατο τὴν Ἀσίαν, ὁ δ' ὥσπερ
 ἐπὶ σκηνῆς δορυφόρημα κωφὸν ἦν ὄνομα βασιλέως
 25 καὶ πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἀελ κρατούντων παροινού-
 μενον. ὥσπερ οὖν ὁ Πρῶδικον τὸν σοφιστὴν ἢ

1 ἄλλο τι R: ἄλλα
 13. 15 Nauck. p. 917
 p. 1099 a: πανσαίμεθα

5 πεφυκῶς mei ib. χρόν] ζῆ R
 15 M: μήτε ib. παυσώμεσθα

Φιλήταν τὸν ποιητὴν ἀξιῶν πολιτεύεσθαι, νέους
 μὲν ἰσχνοὺς δὲ καὶ νοσώδεις καὶ τὰ πολλὰ κλινο-
 πετεῖς δι' ἀρρωστίαν ὄντας, ἀβέλτερός ἐστιν· οὕτως
 ὁ κωλύων ἄρχειν καὶ στρατηγεῖν τοιοῦτους γέρον-
 τας, οἷος ἦν Φωκίων οἷος ἦν Μασσανάσσης ὁ Αἰβύς 5
 οἷος Κάτων ὁ Ῥωμαῖος. ὁ μὲν γὰρ Φωκίων, ὠρμη-
 μένων πολεμεῖν ἀκαίρως τῶν Ἀθηναίων, παρήγγειλε
 F τοὺς ἄχροι ἐξήκοντ' ἐτῶν ἀκολουθεῖν ὅπλα λαβόν-
 τας· ὡς δ' ἡγανάκτουν, 'οὐδέν' ἔφη 'δεινόν'· ἐγὼ γὰρ
 ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ὁ στρατηγὸς ὑπὲρ ὀγδοήκοντ' 10
 ἔτη γεγυνώς'. Μασσανάσσην δ' ἱστορεῖ Πολύβιος
 ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετράετες καταλι-
 πόντα παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον, ὁλίγω δ'
 ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς μάχῃ νικήσαντα μεγάλη
 792 Καρχηδονίους ὁφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνηῆς 15
 ὀυπαρὸν ἄρτον ἐσθίουντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζον-
 τας εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο ποιεῖ**

ἡλάνθει γὰρ ἐν χρεῖαισιν ὥσπερ εὐπρεπὴς
 χαλκός· χρόνῳ δ' ἀργῆσαν ἤμυσσε στέγος,
 ὥς φησι Σοφοκλῆς· ὡς δ' ἡμεῖς φάμεν, ἐκεῖνο τῆς 20
 ψυχῆς τὸ γάνωμα καὶ τὸ φέγγος, ᾧ λογιζόμεθα καὶ
 μνημονεύομεν καὶ φρονοῦμεν.

16. Διὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς φασὶ γίνεσθαι βελ-
 τίονας ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις ἢ σχο-
 λὴν ἄγοντας. Ἄτταλον γοῦν τὸν Εὐμένους ἀδελφόν, 25

13 *: γεγεννημένον 17 lacunam add. Doehnerus, R
 praeunte. Suppleo: ποιεῖ διὰ τὴν ἔξιν (aut διὰ τὸ πονεῖν)
 ἀεὶ cf. Cic. Cat. mai. c. 10 18 Nauck. p. 314 ib. εὐπρε-
 πῆς] ἐγγενῆς p. 1129c 21 φέγγος] sc. ἤμυσσε 25 Coraes:
 εὐμενοῦς

ὑπ' ἀργίας μακρῶς καὶ εἰρήνῃς ἐκλυθέντα κομιδῇ, B
 Φιλοπολίμην εἰς τῶν ἐταίρων ἐποίμαινεν ἀτεχνῶς
 πιαινόμενον· ὥστε καὶ τοὺς Ῥωμαίους παίζοντας
 ἐκάστοτε διαπυνθάνεσθαι παρὰ τῶν ἐξ Ἀσίας πλεόν-
 5 των, εἰ δύνатаι παρὰ τῷ Φιλοπολίμην βασιλεύς.
 Δευκόλλου δὲ Ῥωμαίων οὐ πολλοὺς ἂν τις εὔροι
 δεινότερους στρατηγούς, ὅτε τῷ πράττειν τὸ φρο-
 νεῖν συνεῖχεν· ἐπεὶ δὲ μεθῆκεν ἑαυτὸν εἰς βίον
 ἄπρακτον καὶ δίαιταν οἰκουρὸν καὶ ἄφροντιν, ὥσπερ
 10 οἱ σπόγγοι ταῖς γαλήναις ἐννεκρωθεὶς καὶ καταμα-
 ρανθεὶς, εἴτα Καλλισθένει τινὲ τῶν ἀπελευθέρων
 βόσκειν καὶ τιθασεύειν παρέχων τὸ γῆρας, ἐδόκει C
 καταφαρμακεύεσθαι φίλτροις ὑπ' αὐτοῦ καὶ γοητεύ-
 μασιν, ἄχρι οὗ Μάρκος δ' ἀδελφὸς ἀπελάσας τὸν
 15 ἄνθρωπον αὐτὸς· ὠκονόμει· καὶ ἐπαιδαγώγει τὸν
 λοιπὸν αὐτοῦ βίον, οὐ πολὺν γενόμενον. ἀλλὰ Δα-
 ρεῖος δ' Ξέρξου πατήρ ἔλεγεν αὐτὸς αὐτοῦ παρὰ τὰ
 δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος, ὁ δὲ Σκύθης Ἀτέας
 μηδὲν οἶεσθαι τῶν ἱπποκόμων διαφέρειν ἑαυτόν,
 20 ὅτε σχολάζοι· Διονύσιος δ' ὁ πρεσβύτερος πρὸς τὸν
 πνυθόμενον εἰ σχολάζοι 'μηδέποτε'· εἶπεν 'ἐμοὶ τοῦτο
 συμβαίη'. τόξον μὲν γάρ, ὥς φασιν, ἐπιτεινόμενον
 δῆγγυται, ψυχὴ δ' ἀνιεμένη. καὶ γὰρ ἁρμονικοὶ τὸ D
 κατακούειν ἡρμωσμένον καὶ γεωμέτραι τὸ ἀναλύειν
 25 καὶ ἀριθμητικοὶ τὴν ἐν τῷ λογίζεσθαι συνέχειαν
 ἐκλιπόντες ἅμα ταῖς ἐνεργείαις ἀμανροῦσι ταῖς

15 διεπαιδαγώγει Turnebus 16 Δαρεῖος] cf. p. 172 f
 18 Ἀτέας] ἀτμᾶς mei 21 p. 176 a: σχολάζει 22 ἀεὶ τει-
 νόμενον R 25 συνέχειαν] malim συνήθειαν 26 συν-
 αμανροῦσι R

ἡλικίαις τὰς ἔξεις, καίπερ οὐ πρακτικὰς ἀλλὰ θεωρητικὰς τέχνας ἔχοντες· ἡ δὲ τῶν πολιτικῶν ἔξεις, εὐβουλία καὶ φρόνησις καὶ δικαιοσύνη, πρὸς δὲ τούτοις ἐμπειρία στοχαστικῇ καιρῶν καὶ λόγων, πειθοῦς δημιουργοῦς δύναμις οὕσα, τῷ λέγειν αἰετὶ καὶ πράττειν καὶ λογίζεσθαι καὶ δικάζειν συνέχεται· καὶ δεινόν, εἰ τούτων ἀποδραῖσα περιόψεται τηλικαύτας ἀρετὰς καὶ τοσαύτας ἐκρυσείσας τῆς ψυχῆς·
 E καὶ γὰρ τὸ φιλόανθρωπον εἰκὸς ἐστὶν ἀπομαραίνεσθαι καὶ τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ εὐχάριστον, ὧν οὐδεμίαν εἶναι δεῖ τελευτὴν οὐδὲ πέρας.

17. Εἰ γοῦν πατέρα τὸν Τιθωνὸν εἶχες, ἀθάνατον μὲν ὄντα χρεῖαν δ' ἔχοντα διὰ γῆρας αἰεὶ πολλῆς ἐπιμελείας, οὐκ ἂν οἴμαί σε φυγεῖν οὐδ' ἀπειπασθαι τὸ θεραπεύειν καὶ προσαγορεύειν καὶ βοηθεῖν ὥς λελειτουργηκότα πολὺν χρόνον· ἡ δὲ πατρὶς καὶ μητρὶς ὥς Κρητὲς καλοῦσι, πρεσβύτερα καὶ μείζονα δίκαια γονέων ἔχουσα, πολυχρόνιος μὲν ἐστὶν οὐ μὴν ἀγήρωσ οὐδ' αὐτάρχεις, ἀλλ' αἰεὶ πολυωρίας δεομένη καὶ βοηθείας καὶ φροντίδος ἐπισπᾶται καὶ κατέχει τὸν πολιτικόν

ἑλανοῦ ἀπτομένη καὶ τ' ἐσσύμενον κατεσφύκει· καὶ μὴν οἶσθά με τῷ Πυθίῳ λειτουργοῦντα πολλὰς Πυθιάδας· ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις ἱκανά σοι, ὦ Πλούταρχε, τέθνυται καὶ πεπόμενται καὶ κεχόρευται, νῦν δ' ὥρα πρεσβύτερον ὄντα τὸν στέφανόν ἀποθέσθαι καὶ τὸ χρηστήριον ἀπολιπεῖν διὰ τὸ γῆρας· οὐκοῦν

1 ἡλικίαις] μαλακίαις? vid. Symbol. 22 Hom. II 9
 ib. εἰανοῦ mei

μηδὲ σεαυτὸν οἴου δεῖν, τῶν πολιτικῶν ἰερῶν ἔξαρχον ὄντα καὶ προφήτην, ἀφεῖναι τὰς τοῦ Πολιτεύς καὶ Ἀγοραίου τιμὰς Διός, ἑκπαλαὶ κατωργιασμένον αὐταῖς.

- 5 18. Ἄλλ' ἀφέντες, εἰ βούλει, τὸν ἀποσπῶντα 798
τῆς πολιτείας λόγον ἐκεῖνο σκοπῶμεν ἤδη καὶ φιλο-
σοφῶμεν, ὅπως μὴδὲν ἀπρεπὲς μὴδὲ βαρὺ τῷ γήρῳ
προσάξομεν ἀγώνισμα, πολλὰ μέρη τῆς πολιτείας
ἐχούσης ἀρμόδια καὶ πρόσφορα τοῖς τηλικούτοις.
10 ὥσπερ γὰρ, εἰ καθῆκον ἦν ἄδοντας διατελεῖν, ἔδει,
πολλῶν τόνων καὶ τρόπων ὑποκειμένων φωνῆς, οὐκ
ἀρμονίας οἱ μουσικοὶ καλοῦσι, μὴ τὸν ὄξυν ἄμα
καὶ σύντονον διώκειν γέροντας γενομένους, ἀλλ' ἐν
ᾧ τὸ ῥάδιον ἔπεστι μετὰ τοῦ πρέποντος ἤθους·
15 οὕτως, ἐπεὶ τὸ πράττειν καὶ λέγειν μᾶλλον ἀνθρώ- B
ποις ἢ κύκνοις τὸ ἄδειν ἄχρι τελευτῆς κατὰ φύσιν
ἔστιν, οὐκ ἀφετέον τὴν πρᾶξιν ὥσπερ τινὰ λύραν
σύntonον ἀλλ' ἀνετέον ἐπὶ τὰ κοῦφα καὶ μέτρια
καὶ προσφδὰ πρεσβύταις πολιτεύματα μεθαρμοττο-
20 μένους. οὐδὲ γὰρ τὰ σώματα παντελῶς ἀκίνητα καὶ
ἀγύμναστα περιορῶμεν, ὅτε μὴ δυνάμεθα σκαφεῖσι
μὴδ' ἄλτῃρσι χρῆσθαι μὴδὲ δισκεύειν μὴδ' ὀπλομα-
χεῖν ὥς καὶ πρότερον, ἀλλ' αἰώραις καὶ περιπάτοις,
ἐνιοὶ δὲ καὶ σφαίρᾳ προσπαλαίοντες ἐλαφρῶς καὶ
25 διαλεγόμενοι κινοῦσι τὸ πνεῦμα καὶ τὸ θερμὸν
ἀναρριπίζουσι· μήτε δὴ τελέως ἑκπαγέοντας ἑαυτοὺς C
καὶ καταψυχθέντας ἀπραξίᾳ περιίδωμεν μήτ' αὖ

πάλιν πᾶσαν ἀρχὴν ἐπαιρόμενοι καὶ παντὸς ἐπι-
δραττόμενοι πολιτεύματος ἀναγκάζωμεν τὸ γῆρας
ἐξελεγχόμενον ἐπὶ τοιαύτας φωνὰς καταφέρεσθαι

‘ὦ δεξιὰ χεὶρ, ὥς ποθεῖς λαβεῖν δόρυ·

ἐν δ’ ἀσθενείᾳ τὸν πόθον διώλεσας?’

5

οὐδὲ γὰρ ἀκμάζων καὶ δυνάμενος ἀνὴρ ἐπαινεῖται,
πάντα συλλήβδην ἀνατιθεὶς ἑαυτῷ τὰ κοινὰ πρᾶγ-
D ματα καὶ μηδὲν ἑτέρω παριέναι βουλόμενος, ὥσπερ
οἱ Στωικοὶ τὸν Δία λέγουσιν, εἰς πάντα παρενεύ-
ρων καὶ πᾶσι καταμιγνὺς ἑαυτὸν ἀπληστίᾳ δόξης ἢ 10
φθόνῳ τῶν μεταλαμβανόντων ἄμωσγέπως τιμῆς τινος
ἐν τῇ πόλει καὶ δυνάμεως· πρεσβύτῃ δὲ κομιδῇ,
κἂν τὸ ἄδοξον ἀφέλῃς, ἐπίπονος καὶ ταλαίπωρος ἢ
πρὸς πᾶν μὲν ἀεὶ κληρωτήριον ἀπαντῶσα φιλαρχία,
παντὶ δ’ ἐφεδρεύουσα δικαστηρίου καιρῷ καὶ συνε- 15
δρίου πολυπραγμοσύνῃ, πᾶσαν δὲ πρεσβειαν καὶ
E προδικίαν ὑφαρπάξουσα φιλοτιμία. καὶ γὰρ ταῦτα
πράττειν καὶ μετ’ εὐνοίας βαρὺ παρ’ ἡλικίαν, συμ-
βαίνει δέ γε τὰναντία· μισοῦνται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν
νέων, ὥς οὐ προΐεμενοι πράξεων αὐτοῖς ἀφορμὰς 20
μηδ’ εἰς μέσον ἑῶντες προελθεῖν, ἄδοξεῖ δὲ παρὰ
τοῖς ἄλλοις τὸ φιλόπρωτον αὐτῶν καὶ φίλαρχον
οὐχ ἥττον ἢ τὸ φιλόπλουτον ἑτέρων γερόντων καὶ
φιλήδονον.

19. Ὡσπερ οὖν τὸν Βουκέφαλον ὁ Ἀλέξανδρος 25
πρεσβύτερον ὄντα μὴ βουλόμενος πιέζειν ἑτέροις
ἐπωχεῖτο πρὸ τῆς μάχης ἵπποις, ἐφοδεύων τὴν φά-

λαγγα καὶ καθιστὰς εἰς τὴν τάξιν, εἴτα δοὺς τὸ
 σύνθημα καὶ μεταβάς ἐπ' ἐκείνον εὐθύς ἐπῆγε τοῖς F
 πολεμίοις καὶ διεκινδύνευσεν· οὕτως ὁ πόλιτικός, ἂν
 ἔχη νοῦν, αὐτὸς αὐτὸν ἡνιοχῶν πρεσβύτην γενόμε-
 5 νον ἀφέξεται τῶν οὐκ ἀναγκαίων καὶ παρήσει τοῖς
 ἀκμάζουσι χρῆσθαι πρὸς τὰ μικρότερα τὴν πόλιν,
 ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις αὐτὸς ἀγωνιεῖται προθύμως.
 οἱ μὲν γὰρ ἀθλήται τὰ σώματα τῶν ἀναγκαίων
 πόνων ἄθικτα τηροῦσι καὶ ἀκέραια πρὸς τοὺς ἀχρή-
 10 στους· ἡμεῖς δὲ τούναντίον, ἔδωτες τὰ μικρὰ καὶ
 φανῶντα, τοῖς ἀξίοις σπουδῆς φυλάξομεν ἑαυτούς.
 'νέω' μὲν γὰρ ἕως 'ἐπέοικε' καθ' Ὅμηρον 'πάντα',
 καὶ δέχονται καὶ ἀγαπῶσι τὸν μὲν μικρὰ καὶ πολλὰ
 πράττοντα δημοτικὸν καὶ φιλόπονον τὸν δὲ λαμπρὰ
 15 καὶ σεμνὰ γενναῖον καὶ μεγαλόφρονα καλοῦντες· 794
 ἔστι δ' ὅπου καὶ τὸ φιλόνεικον καὶ παραβόλον ὥραν
 ἔχει τινὰ καὶ χάριν ἐπιπρέπουσαν τοῖς τηλικούτοις.
 ὁ πρεσβύτης δ' ἀνὴρ ἐν πολιτείᾳ διακονικὰς λει-
 τουργίας ὑπομένων, οἷα τελῶν πράξεις καὶ λιμένων
 20 ἐπιμελείας καὶ ἀγορᾶς, ἔτι δὲ πρεσβείας καὶ ἀπο-
 δημίας πρὸς ἡγεμόνας καὶ δυναστας ὑποτρέχων, ἐν
 αἷς ἀναγκαῖον οὐδὲν οὐδὲ σεμνὸν ἔνεστιν· ἀλλὰ
 θεραπεία καὶ τὸ πρὸς χάριν, ἔμοι μὲν οἰκτρόν, ὃ
 φίλε, φαίνεται καὶ ἄξιον, ἐτέροις δ' ἕως καὶ ἐπα-
 25 χθὲς φαίνεται καὶ φορτικόν.

20. Οὐδὲ γὰρ ἐν ἀρχαῖς τὸν τηλικούτον ὥρα

12 Ὅμηρον] X 71   13 W: ἔχονται   ib. τὸν μὲν — τὸν
 δὲ W: τὰ μὲν — τὰ δὲ   18 ὁ] deleverim   25 φανεῖται
 Coraes, del. M fortasse rectius

B φέρεσθαι, πλὴν ὅσαι γε μέγεθός τι κέκτηνται καὶ ἀξίωμα· καθάπερ ἦν σὺ νῦν Ἀθήνησι μεταχειρίσῃ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐπιστασίαν καὶ νῆ Δία τὸ πρόσχημα τῆς Ἀμφικτυονίας, ἣν σοι διὰ τοῦ βίου παντὸς ἡ πατρίς ἀνατέθεικε ἑπὶ πόνον ἡδὺν κα- 5 ματόν τ' εὐκάματον ἔχουσαν. δεῖ δὲ καὶ ταύτας μὴ διώκειν τὰς τιμὰς ἀλλὰ φεύγοντας· ἄρχειν, μὴδ' αἰτουμένους ἀλλὰ παραιτουμένους, μὴδ' ὥς αὐτοῖς τὸ ἄρχειν λαμβάνοντας ἀλλ' ὥς αὐτοὺς τῷ ἄρχειν ἐπιδιδόντας. οὐ γάρ, ὥς Τιβέριος ὁ Καῖσαρ ἔλεγε, 10 C τὸ τὴν χεῖρα τῷ ἱατρῷ προτείνειν ὑπὲρ ἐξήκοντ' ἔτη γεγονότας αἰσχρόν ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τὴν χεῖρα τῷ δῆμῳ προτείνειν ψῆφον αἰτοῦντας ἢ φωνὴν ἀρχαιρεσιάζουσιν· ἀγεννὲς γὰρ τοῦτο καὶ ταπεινόν· ὥς τὸνναντίον ἔχει τινὰ σεμνότητα καὶ 15 κόσμον, αἰρουμένης τῆς πατρίδος καὶ καλούσης καὶ περιμενούσης, κατιόντα μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης γεραρόν ὥς ἀληθῶς καὶ περιβλεπτον ἀσπάζεσθαι καὶ δεξιῶσασθαι τὸ γέρας.

·21. Οὕτω δέ πως καὶ λόγῳ χρηστέον ἐν ἐκκλη- 20 σίᾳ πρεσβύτην γενόμενον, μὴ ἐπιπηδῶντα συνεχῶς τῷ βήματι μὴδ' αἰεὶ δίκην ἀλεκτρονόου ἀντάδοντα τοῖς φθεγγομένοις, μὴδὲ τῷ συμπλέκεσθαι καὶ διερεθίζειν ἀποχαλινοῦντα τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ τῶν D νέων μὴδὲ μελέτην ἐμποιοῦντα καὶ συνήθειαν ἀπει- 25

· 1 φέρεσθαι] malim φαίνεσθαι cum pr. m. V² 5 πό-
νον κέ] cf. Eur. Bacch. 66 6 δέ] om. mei 8 αἰτοῦντας
R, sed auctor usus fuisse vid. αἰτουμένους forma media
propter insequens παραιτουμένους 24 αὐτὸν?

θείας καὶ δυσηγοίας, ἀλλὰ καὶ παριέντα ποτὲ καὶ
 δίδοντα πρὸς δόξαν ἀναχαιτίσαι καὶ θρασύνεσθαι,
 μηδὲ παρόντα μηδὲ πολυπραγμονοῦντα, ὅπου μὴ
 μέγα τὸ κινδυνευόμενόν ἐστι πρὸς σωτηρίαν κοινὴν
 5 ἢ τὸ καλὸν καὶ πρόπον. ἐκεῖ δὲ χρὴ καὶ μηδενὸς
 καλοῦντος ὠθεῖσθαι δρόμῳ παρὰ δύναμιν, ἀναθέντα
 χειραγωγοῖς αὐτὸν ἢ φοράδην κομιζόμενον, ὥσπερ
 ἱστοροῦσιν ἐν Ῥώμῃ Κλαύδιον Ἀππίον· ἡττημένων
 γὰρ ὑπὸ Πύρρου μάχῃ μεγάλη, πνυθόμενος τῇν σύγ-
 10 κλητον ἐνδέχεσθαι λόγους περὶ σπονδῶν καὶ εἰρή-
 νης οὐκ ἀνασχετὸν ἐποιήσατο, καίπερ ἀμφοτέρως
 ἀποβεβληκὼς τὰς ὕψεις, ἀλλ' ἦκε δι' ἀγορᾶς φερό-
 μενος πρὸς τὸ βουλευτήριον· εἰσελθὼν δὲ καὶ κα-
 ταστὰς εἰς μέσον ἔφη πρότερον μὲν ἄχθεσθαι τῶ
 15 τῶν ὁμμάτων στέρεσθαι, νῦν δ' ἂν εὖξασθαι μὴδ'
 ἀκούειν οὕτως αἰσχροῦ καὶ ἀγεννῆ βουλευομένους
 καὶ πράττοντας ἐκείνους. ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν κα-
 θαπάμενος αὐτῶν τὰ δὲ διδάξας καὶ παρορμήσας,
 ἔπεισεν εὐθύς ἐπὶ τὰ ὅπλα χωρεῖν καὶ διαγωνίζεσθαι F
 20 περὶ τῆς Ἰταλίας πρὸς τὸν Πύρρον. ὁ δὲ Σόλων,
 τῆς Πεισιστράτου δημαγωγίας, ὅτι τυραννίδος ἦν
 μηχανήμα, φανερᾶς γενομένης, μηδενὸς ἀμύνεσθαι
 μηδὲ κωλύειν τολμῶντος, αὐτὸς ἐξενεγκάμενος τὰ
 ὅπλα καὶ πρὸ τῆς οἰκίας θέμενος ἡξίου βοηθεῖν
 25 τοὺς πολίτας· πέμψαντος δὲ τοῦ Πεισιστράτου πρὸς
 αὐτὸν καὶ πνυθανομένου τίνι πεποιθὼς ταῦτα
 πράττει, 'τῶ γήρᾳ' εἶπεν.

1 παριόντα mei   2 Coraes: θρασύνεσθαι   3 ὅπου γε
 Duebnerus   27 malim πράττοι

22. Ἀλλὰ τὰ μὲν οὕτως ἀναγκαῖα καὶ τοὺς ἀπε-
 σβηκότες κομιδῇ γέροντας, ἂν μόνον ἐμπνέωσιν,
 ἐξάπτει καὶ διανίστησιν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ποτὲ
 μὲν, ὥσπερ εἴρηται, παραιτούμενος ἐμμελὴς ἔσται
 795 τὰ γλίσχρα καὶ διακονικὰ καὶ μείζονας ἔχοντα τοῖς
 πράττουσιν ἀσχολίας ἢ δι' οὓς πράττεται χρείας καὶ
 ὠφελείας· ἔστι δ' ὅπου περιμένων καλέσαι καὶ πο-
 θῆσαι καὶ μετελθεῖν οἰκοθῆν τοὺς πολίτας ἄξιοπιστό-
 τερος δεομένοις κἀτεισι. τὰ δὲ πλεῖστα καὶ πᾶρων
 σιωπῇ τοῖς νεωτέροις λέγειν παρήγουν, οἷον βρα- 10
 βεύων φιλοτιμίας πολιτικῆς ἄμιλλαν· ἐὰν δ' ὑπερ-
 βάλλῃ τὸ μέτριον, καθαπτόμενος ἡπίως καὶ μετ'
 εὐμενείας ἀφαιρῶν φιλονεικίας καὶ βλασφημίας καὶ
 ὀργάς, ἐν δὲ ταῖς γνώμαις τὸν ἀμαρτάνοντα παρα-
 μυθούμενος ἄνευ ψόγου καὶ διδάσκων, ἐπαινῶν δ' 15
 ἀφόβως τὸν κατορθοῦντα καὶ νικῶμενος ἐκουσίως
 B καὶ προθέμενος τὸ πείσαι καὶ περιγενέσθαι πολλὰκις
 ὅπως αὐξάνωνται καὶ θάρσῳσιν, ἐνίοις δὲ καὶ συν-
 αναπληρῶν μετ' εὐφημίας τὸ ἐλλείπον, ὥς ὁ Νέστωρ
 'οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ὅσσοι Ἀχαιοί, 20
 οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἔκειο μῦθων.
 ἥ μὴν καὶ νέος ἔσσι, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης.'

23. Τούτου δὲ πολιτικώτερον, μὴ μόνον ἐμφα-
 νῶς μῆδὲ δημοσίᾳ ὀνειδίζων ἄνευ δηγμοῦ σφόδρα

14 παραμυθούμενος] ἐπανορθούμενος W hic et paulo
 post (p. 53 lin. 8) 16 ἀφόβως] ἀφθόνως R 20 Hom. I 55
 ib. Ἀχαιοί idem: ἀχαιῶν 23 πολιτικώτερός ὁ μὴ μόνον —
 ὀνειδίζων W πολιτικώτερον] intell. ποιεῖ monuit I^c 24 δη-
 μοσίᾳ γ' Schellensius ib. ὀνειδίζων Madvigius: ὀνειδίσειν,
 malim tamen μόνον ὀνειδίζων Codex V² ὀνειδίσειν habet

κολούοντος καὶ ταπεινοῦντος, ἀλλὰ μᾶλλον ἰδίᾳ τοῖς
 εὖ πεφυκόσι πρὸς πολιτείαν ὑποτιθέμενος καὶ συν-
 εισηγούμενος εὐμενῶς λόγους τε χρηστρὺς καὶ πολι- C
 τεύματα, συνεξορμῶν πρὸς τὰ καλὰ καὶ συνεπιλαμ-
 5 πρύνων τὸ φρόνημα καὶ παρέχων, ὥσπερ οἱ διδά-
 σκοντες ἱππεύειν, ἐν ἀρχῇ χειροήθη καὶ πρᾶον
 ἐπιβῆναι τὸν δῆμον· εἰ δέ τι σφαλεῖη, μὴ περι-
 ορῶν ἐξαθυμοῦντα τὸν νέον, ἀλλ' ἀνιστὰς καὶ παρα-
 μυθούμενος, ὡς Ἀριστείδης Κίμωνα καὶ Μνησίφιλος
 10 Θεμιστοκλέα, δυσχεραينوμένους καὶ κακῶς ἀκούον-
 τας ἐν τῇ πόλει τὸ πρῶτον ὡς ἰταμούς καὶ ἀκολά-
 στους, ἐπῆραν καὶ ἀνεθάρρουναν. λέγεται δὲ καὶ
 Δημοσθένους ἐκπεσόντος ἐν τῷ δῆμῳ καὶ βαρέως
 φέροντος ἔψασθαι παλαιὸν τινα γέροντα τῶν ἀκη- D
 15 κοότων Περικλέους καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ τάνδρῃ.
 προσεοικῶς τὴν φύσιν οὐ δικαίως αὐτοῦ κατέγνω-
 κεν. οὕτω δὲ καὶ Τιμόθεον Εὐριπίδης συριττόμενον
 ἐπὶ τῇ καινοτομίᾳ καὶ παρανομεῖν εἰς τὴν μουσικὴν
 δοκοῦντα θαρρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγου χρόνου τῶν
 20 θεάτρων ὑπ' αὐτῷ γενησομένων.

24. Καθόλου δ' ὥσπερ ἐν Ῥώμῃ ταῖς Ἑστιάσι
 παρθένοις τοῦ χρόνου διώρισται τὸ μὲν μανθάνειν
 τὸ δὲ δρᾶν τὰ νενομισμένα τὸ δὲ τρίτον ἤδη δι-
 δάσκειν, καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ. περὶ τὴν Ἀρτεμιν
 25 ὁμοίως ἐκάστην Μελλίερην τὸ πρῶτον εἶθ' Ἰέρην E
 τὸ δὲ τρίτον Παριέρην καλοῦσιν· οὕτως ὁ τελέως
 πολιτικὸς ἀνὴρ τὰ μὲν πρῶτα μανθάνων ἔτι

πολιτεύεται καὶ μυούμενος τὰ δ' ἔσχατα διδάσκων
καὶ μυσταγωγῶν· τὸ μὲν γὰρ ἐπιστατεῖν ἀθλοῦσιν
ἑτέροις οὐκ ἔστιν αὐτὸν ἀθλεῖν, ὁ δὲ παιδοτριβῶν
νέον ἐν πράγμασι κοινοῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι καὶ
παρασκευάζων τῇ πατρίδι

6

ἰμύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι προηκτῆρά τε ἔργων'

ἐν οὐ μικρῷ μέρει πολιτείας οὐδὲ φάυλῳ χρήσιμός
ἐστίν, ἀλλ' εἰς ὃ μάλιστα καὶ πρῶτον ὁ Λυκοῦργος
F ἐντείνας ἑαυτὸν εἰθίσε πρὸς νέους παντὶ πρεσβύτῃ
καθάπερ νομοθέτῃ πειθομένους διατελεῖν. ἐπεὶ 10
πρὸς τί βλέψας ὁ Λύσανδρος εἶπεν, ὥς ἐν Λακε-
δαίμονι κάλλιστα γηρῶσιν; ἄρ' ὅτι γ' ἀργεῖν ἔξεστι
μάλιστα τοῖς πρεσβυτέροις ἐκεῖ καὶ δανείζειν ἢ κυ-
βεύειν συγκαθεζομένους ἢ πίνειν ἐν ὥρᾳ συνάγον-
τας; οὐκ ἂν εἴποις· ἀλλ' ὅτι τρόπον τινὰ πάντες οἱ 15
τηλικοῦτοι τάξιν ἀρχόντων ἢ τινων πατρονόμων ἢ
παιδαγωγῶν ἔχοντες οὐ τὰ κοινὰ μόνον ἐπισκο-
796 ποῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν νέων ἕκαστ' ἀεὶ περὶ τε τὰ
γυμνάσια καὶ παιδείας καὶ διαίτας καταμανθάνουσιν
οὐ παρέρως, φοβεροὶ μὲν ὄντες τοῖς ἀμαρτάνουσιν 20
αἰδεστοὶ δὲ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ποθεινοῖς· θεραπεύουσι
γὰρ ἀεὶ καὶ διώκουσιν αὐτοὺς οἱ νέοι, τὸ κόσμιον
καὶ τὸ γενναῖον αὖξοντας καὶ συνεπιγαυροῦντας
ἄνευ φθόγου.

1 W: πολιτεύεσθαι
Faehsius: γεωργεῖν

6 Hom. I 448

12 γὰρ ἀργεῖν

p. 279 f. 365 c 14 ἐν ὥρᾳ συνάγοντας] cf. Athen.

19 Amyotus: παιδείας 20 post ἀμαρ-
τάνουσιν] erasae sunt 11 fere litt. in V². Fortasse adiecti-

vum excidit

25. Τοῦτο γὰρ τὸ πάθος οὐδενὶ χρόνῳ πρόπον
 ἡλικίας, ὅμως ἐν νέοις εὐπορεῖ χρηστῶν ὀνομάτων,
 ἄμιλλα καὶ ξῆλος καὶ φιλοτιμία προσαγορευόμενον,
 ἐν δὲ πρεσβύταις παντελῶς ἄωρόν ἐστι καὶ ἄγριον
 5 καὶ ἀγεννές. διὸ δεῖ πορρωτάτω τοῦ φθονεῖν ὄντα.
 τὸν πολιτικὸν γέροντα μὴ καθάπερ τὰ βάσκανα
 γεράνδρνα τῶν παραβλαστανόντων καὶ ὑποφυσόμενων B
 σαφῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ κολοῦειν τὴν βλάβητην καὶ
 τὴν αὐξήσιν, ἀλλ' εὐμενῶς προσδέχεσθαι καὶ παρ-
 10 χεῖν τοῖς ἀντιλαμβανομένοις καὶ προσπλεκομένοις
 ἑαυτὸν ὀρθοῦντα καὶ χειραγωγοῦντα καὶ τρέφοντα
 μὴ μόνον ὑψηλήσεσι καὶ συμβουλίαις ἀγαθαῖς, ἀλλὰ
 καὶ παραχωρήσεσι πολιτευμάτων τιμὴν ἐχόντων καὶ
 δόξαν ἢ τινας ὑπουργίας ἀβλαβεῖς μὲν ἡδείας δὲ
 15 τοῖς πολλοῖς καὶ πρὸς χάριν ἐσομένης· ὅσα δ' ἐστὶν
 ἀντίτυπα καὶ προσάντη καὶ καθάπερ τὰ φάρμακα
 δάκνει παραχρῆμα καὶ λυπεῖ τὸ δὲ καλὸν καὶ λυ-
 σιτελὲς ὕστερον ἀποδίδωσι, μὴ τοὺς νέους ἐπὶ ταῦτα C
 προσάγοντα μηδ' ὑποβάλλοντα θορύβοις, ὕχλων
 20 ἀγνωμονούντων ἀήθεις ὄντας, ἀλλ' αὐτὸν ἐκδεχό-
 μενον τὰς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἀπεχθείας· τούτῳ
 γὰρ εὐνουςτέρους τε ποιήσει τοὺς νέους καὶ προ-
 θυμοτέρους ἐν ταῖς ἄλλαις ὑπηρεσίαις.

26. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα χρὴ μνημονεύειν, ὥς
 25 οὐκ ἐστὶ πολιτεύεσθαι μόνον τὸ ἄρχειν καὶ πρε-

6 post βάσκανα lac. 10 fere litt. est in V² 8 καὶ
 κολοῦειν Aldina (ubi κολοῦειν male scriptum est); mei
 omiserunt 20 ἀλλ'] om. mei, nisi quod eius loco va-
 cuum spatium in V² est

σβένειν καὶ μέγα βοᾶν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ περὶ τὸ
βῆμα βακχεύειν λέγοντας ἢ γράφοντας, ἃ οἱ πολλοὶ
τοῦ πολιτεύεσθαι νομίζουσιν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ
D φιλοσοφεῖν τοὺς ἀπὸ τοῦ δίφρου διαλεγομένους καὶ
σχολὰς ἐπὶ βιβλίοις περαίνοντας· ἡ δὲ συνεχὴς ἐν 5
ἔργοις καὶ πράξεσιν ὁρωμένη καθ' ἡμέραν ὁμαλὴς
πολιτεία καὶ φιλοσοφία λέληθεν αὐτούς. καὶ γὰρ
τοὺς ἐν ταῖς στοαῖς ἀνακάμπτοντας περιπατεῖν φα-
σιν, ὡς ἔλεγε Δικαίαρχος, οὐκέτι δὲ τοὺς εἰς ἀγρὸν
ἢ πρὸς φίλον βαδίζοντας. ὅμοιον δ' ἐστὶ τῷ φιλο- 10
σοφεῖν τὸ πολιτεύεσθαι. Σωκράτης γοῦν οὔτε βᾶθρα
θεῖς οὔτ' εἰς θρόνον καθίσας οὔθ' ὥραν διατριβῆς
ἢ περιπάτου τοῖς γνωρίμοις τεταγμένην φυλάττων,
ἀλλὰ καὶ συμπαίζων, ὅτε τύχοι, καὶ συμπίνων καὶ
συστρατευόμενος ἐνίοις καὶ συναγοράζων, τέλος δὲ 15
E καὶ δεδεμένος καὶ πίνων τὸ φάρμακον, ἐφιλοσόφει·
πρῶτος ἀποδείξας τὸν βίον ἅπαντι χρόνῳ καὶ μέρει
καὶ πάθεσι καὶ πράγμασιν ἀπλῶς ἅπασι φιλοσοφίαν
δεχόμενον. οὕτω δὲ διανοητέον καὶ περὶ πολιτείας,
ὡς τοὺς μὲν ἀνοήτους, οὐδ' ὅταν στρατηγῶσιν ἢ 20
γραμματεύωσιν ἢ δημηγορῶσι, πολιτενομένους ἀλλ'
ὀχλοκοποῦντας ἢ πανηγυρίζοντας ἢ στασιάζοντας ἢ
λειτουργοῦντας ἀναγκάως· τὸν δὲ κοινωνικὸν καὶ
φιλένθρωπον καὶ φιλόπολιν καὶ κηδεμονικὸν καὶ
πολιτικὸν ἀληθῶς, κἂν μηδέποτε τὴν γλαμύδα περι- 25

3 τοῦ] τὸ Coraes, del. R male, nam genetivus hic idem
valet atque ἴδια τοῦ πολιτεύεσθαι 6 ὁμαλὴς (i. e. ἱσως)

Coraes: οὐδαμῶς 9 Δικαίαρχος] Mueller. 2 p. 226

14 συμπαίζων R: παίζων 16 W: συνδεδεμένος

5 θηται, πολιτευόμενον ἀεὶ τῷ παρορμῶν τοὺς δυνα-
 μένους, ὑψηγεῖσθαι τοῖς δεομένοις, συμπαρεῖναι Ἐ
 τοῖς βουλευομένοις, διατρέπειν τοὺς κακοπραγμο-
 νοῦντας, ἐπιρρωννύναι τοὺς εὐγνώμονας, φανερόν
 5 εἶναι μὴ παρέργως προσέχοντα τοῖς κοινοῖς μηδ'
 ὅπου σπουδὴ τις ἢ παράκλησις διὰ τὸ πρωτεῖον
 εἰς τὸ θέατρον βαδίζοντα καὶ τὸ βουλευτήριον,
 ἄλλως δὲ διαγωγῆς χάριν ὥς ἐπὶ θεῶν ἢ ἀκρόασιν,
 ὅταν ἐπέλθῃ, παραγιγνόμενον, ἀλλά, κἂν μὴ παρα- 797
 10 γένηται τῷ σώματι, παρόντα τῇ γνώμῃ καὶ τῷ
 πυνθάνεσθαι τὰ μὲν ἀποδεχόμενον τοῖς δὲ δυσκο-
 λαίνοντα τῶν πραττομένων.

27. Οὐδὲ γὰρ Ἀθηναίων Ἀριστείδης οὐδὲ Ῥω-
 μαίων Κάτων ἤρξε πολλάκις, ἀλλὰ πάντα τὸν αὐτῶν
 15 βίον ἐνέργον ἀεὶ ταῖς πατρίσι παρέσχον. Ἐπαμει-
 νώνδας δὲ πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα κατώρθωσε στρα-
 τηγῶν, οὐκ ἔλαττον δ' αὐτοῦ μνημονεύεται μηδὲ
 στρατηγοῦντος μηδ' ἄρχοντος ἔργον περὶ Θετταλίαν,
 ὅτε τῶν στρατηγῶν εἰς τόπους χαλεποὺς ἐμβαλόν-
 20 των τὴν φάλαγγα καὶ θορυβουμένων (ἐπέκειντο γὰρ Β
 οἱ πολέμιοι βάλλοντες), ἀνακληθεῖς ἐκ τῶν ὁπλιτῶν
 πρῶτον μὲν ἔπαυσε θαρρύνας τὸν τοῦ στρατεύμα-
 τος τάραχον καὶ φόβον, ἔπειτα διατάξας καὶ διαρμο-
 σάμενος τὴν φάλαγγα συγκεχυμένην ἐξήγαγε ῥαδίως
 25 καὶ κατέστησεν ἐναντίαν τοῖς πολεμίοις, ὥστ' ἀπελ-
 θεῖν ἐκείνους μεταβαλομένους. Ἀγιδος δὲ τοῦ βα-
 σιλέως ἐν Ἀρκαδίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπάγοντος ἤδη

1 τοὺς πράττειν δυναμένους R   6 πρωτεῖον X versio:
 πρῶτον

·τὸ στράτευμα σύντεταγμένον εἰς μάχην, τῶν πρε-
 σβυτέρων τις Σπαρτιατῶν ἐπεβόησεν, ὅτι διανοεῖται
 κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι, δηλῶν τῆς ἐξ Ἀργου ἐπαιτίου
 G ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν
 ἀνάληψιν βουλόμενον εἶναι, ὥς ὁ Θουκυδίδης φησὶν· 5
 ὁ δ' Ἄρις ἀκούσας ἐπέισθη καὶ ἀνεχώρησε. Μενε-
 κράτει δὲ καὶ δίφρος ἔκειτο καθ' ἡμέραν παρὰ ταῖς
 θύραις τοῦ ἀρχείου, καὶ πολλάκις ἀνιστάμενοι πρὸς
 αὐτὸν οἱ Ἐφοροὶ διεπυνθάνοντο καὶ συνεβουλεύοντο
 περὶ τῶν μεγίστων. ἐδόκει γὰρ ἔμφρων ἀνὴρ εἶναι 10
 καὶ συνετὸς ἱστορεῖσθαι· διὸ καὶ παντάπασιν ἤδη
 τὴν τοῦ σώματος ἐξημαυρωμένος δύναμιν καὶ τὰ
 πολλὰ κλινήρης διημερεύων, μεταπεμπομένων εἰς
 ἀγορὰν τῶν Ἐφόρων, ὥρμησε μὲν ἐξαναστὰς βαδί-
 ξειν, μόλις δὲ καὶ χαλεπῶς προερχόμενος, εἴτα παι- 15
 D δαρίοις ἐντυχὼν καθ' ὁδόν, ἠρώτησεν, εἴ τι γινώ-
 σκουσιν ἀναγκαιότερον ὢν τοῦ πεῖθεσθαι δεσπότη·
 τῶν δὲ φησάντων 'τὸ μὴ δύνασθαι', τοῦτο τῆς
 ὑπουργίας λογισάμενος πέρας ἀνέστρεψεν οἴκαδε.
 δεῖ γὰρ μὴ προαπολείπειν τὴν προθυμίαν τῆς δυ- 20
 νάμεως, ἐγκαταλειφθεῖσαν δὲ μὴ βιάζεσθαι. καὶ
 μὴν Γαῖφ Αἰλίου Σκιπίων ἐχρῆτο συμβούλῳ στρα-
 τηγῶν αἰ καὶ πολитеυόμενος, ὥστε καὶ λέγειν ἐνίοις
 ὑποκριτὴν τῶν πράξεων Σκιπίωνα ποιητὴν δὲ τὸν
 Γάιον εἶναι. Κικέρων δ' αὐτὸς ὁμολογεῖ τὰ κάλ- 25

3 ἰᾶσθαι — ἐπαιτίου Thucydides (5, 65): ἰάσασθαι —
 ἐπετεῖλον 5 βουλόμενον] βουλομένην idem 6 Μενε-
 κράτει δὲ Iannotius: μέν, ἐκράτει δέ 11 καὶ συνετός·
 ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι παντάπασιν κέ Madvigius 20 προ-
 απολείπειν Coraes: προαπολιπεῖν

λιστα καὶ μέγιστα τῶν συμβουλευμάτων, οἷς ὥρθωσεν ὑπατεύων τὴν πατρίδα, μετὰ Ποπλίου Νιγιδίου τοῦ φιλοσόφου συνθεῖναι.

28. Οὕτω διὰ πολλῶν τρόπων τῆς πολιτείας Ε
 5 οὐδὲν ἀποκαλύει τοὺς γέροντας ὠφελεῖν τὸ κοινὸν ἀπὸ τῶν βελτίστων, λόγου καὶ γνώμης καὶ παρρησίας καὶ φροντίδος πινυτῆς, ὥς δὴ ποιηταὶ λέγουσιν. οὐ γὰρ αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐδ' οἱ πόδες, οὐδ' ἡ τοῦ σώματος ῥώμη κτῆμα καὶ μέρος ἐστὶ τῆς πόλεως
 10 μόνον, ἀλλὰ πρῶτον ἡ ψυχὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κάλλη, δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ φρόνησις· ὧν ὁψὲ καὶ βραδέως τὸ οἰκεῖον ἀπολαμβάνοντων, ἄτοπόν ἐστι τὴν μὲν οἰκίαν καὶ τὸν ἄγρον ἀπο-
 λαύειν καὶ τὰ λοιπὰ χρήματα καὶ κτήματα, κοινῇ F
 15 δὲ τῇ πατρίδι καὶ τοῖς πολίταις μηκέτι χρησίμους εἶναι διὰ τὸν χρόνον, οὐ τοσοῦτον τῶν ὑπηρετικῶν παραιρούμενον δυνάμεων, ὅσον ταῖς ἡγεμονικαῖς καὶ πολιτικαῖς προστίθῃσι· διὸ καὶ τῶν Ἑρμῶν τοὺς πρεσβυτέρους ἄχειρας καὶ ἄποδας ἐντεταμέ-
 20 νους δὲ τοῖς μορίοις δημιουργοῦσιν, αἰνιττόμενοι τῶν γερόντων ἐλάχιστα δεῖσθαι διὰ τοῦ σώματος ἐνεργούντων, ἔαν τὸν λόγον ἐνεργόν, ὥς προσήκει, καὶ γόνιμον ἔχωσιν.

1 βουλευμάτων L. Dindorfius ib. ita Passowius in
 Lexico: οἷς ὥρθως ἐνυπατεύων 7 ποιηταὶ] cf. Homer, Pindarus, alii 12 καὶ βραδέως] in marginem reiecit
 cod. E

1. Εἰ πρὸς ἄλλο τι χρήσασθαι καλῶς ἐστὶν ἔχον,
ὥς Μενέμαχε, τῷ

‘οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ὕσσοι Ἀχαιοί,
οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.’ 5

B καὶ πρὸς τοὺς προτρεπομένους τῶν φιλοσόφων δι-
δάσκοντας δὲ μηδὲν μηδ’ ὑποτιθεμένους· ὅμοιοι
γάρ εἰσι τοῖς τοὺς λύχνους προμύττουσιν ἔλαιον δὲ
μὴ ἐγγέουσιν. ὁρῶν οὖν σε παρωρμημένον ἀξίως
τῆς εὐγενείας ἐν τῇ πατρίδι 10

‘μύθων τε ῥητῆρ’ ἔμεναι προηκτῆρά τε ἔργων,’
ἐπειδὴ χρόνον οὐκ ἔχεις ἀνδρὸς φιλοσόφου βίον
ὑπαιθρον ἐν πράξεσι πολιτικαῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι
κατανοῆσαι καὶ γενέσθαι παραδειγμάτων ἔργῳ μὴ
C λόγῳ περαιομένων θεατῆς, ἀξιοῖς δὲ παραγγέλματα 15
λαβεῖν πολιτικά· τὴν μὲν ἄρνησιν οὐδαμῶς ἐμαντῷ
προσήκουσαν εἶναι νομίζω, τὸ δ’ ἔργον εὐχομαι καὶ
τῆς σῆς ἀξίον σπουδῆς καὶ τῆς ἐμῆς προθυμίας γε-
νέσθαι· τοῖς δὲ παραδείγμασι ποικιλωτέροις, ὥσπερ
ἠξίωσας, ἐχρησάμην. 20

2. Πρῶτον μὲν οὖν ὑποκείσθω πολιτεία καθάπερ

ἔδαφος βέβαιον καὶ ἰσχυρὸν ἢ προαίρεσις ἀρχὴν
 ἔχουσα κρίσιν καὶ λόγον, ἀλλὰ μὴ πτοίαν ὑπὸ δόξης
 κενῆς ἢ φιλονεικίας τινὸς ἢ πράξεων ἐτέρων ἀπο-
 ρίας. ὥσπερ γὰρ οἷς οὐδὲν ἔστιν οἴκοι χρηστόν,
 5 ἐν ἀγορᾷ διατρίβουσι, καὶ μὴ δέωνται, τὸν πλεῖστον
 χρόνον· οὕτως ἐνιοι τῷ μὴδὲν ἔχειν ἴδιον ἄλλο Δ
 πράττειν ἄξιον σπουδῆς ἐμβάλλουσιν ἑαυτοὺς εἰς
 δημόσια πράγματα, τῇ πολιτείᾳ διαγωγῇ χρώμενοι.
 πολλοὶ δ' ἀπὸ τύχης ἀψάμενοι τῶν κοινῶν καὶ
 10 ἀναπλησθέντες οὐκέτι ῥαδίως ἀπελθεῖν δύνανται,
 ταῦτ' οἷς ἐμβᾶσιν εἰς πλοῖον αἰώρας χάριν εἴτ'
 ἀποσπασθεῖσιν εἰς πέλαγος πεπονθότες· ἔξω βλέ-
 πουσιν ναυτιῶντες καὶ ταραττόμενοι, μένειν δὲ καὶ
 χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν ἀνάγκην ἔχοντες

15 Ἰλευκᾶς καθύπερθε γαλάνας

εὐπρόσωποι σφᾶς παρήσαν ἔρωτες ναῦας

κλαῖδος χαραξιπόντου δαιμονίαν ἐς ὕβριν·

οὗτοι καὶ μάλιστα διαβάλλουσι τὸ πρᾶγμα τῷ με-
 τανοεῖν καὶ ἀσχάλλειν, ὅταν ἢ δόξαν ἐλπίσαντες E
 20 ἀδοξία περιπέσωσιν, ἢ φοβεροὶ προσδοκήσαντες ἐτέ-
 ροις ἔσεσθαι διὰ δύναμιν εἰς πράγματα κινδύνους
 ἔχοντα καὶ ταραχὰς ἄγωνται. ὁ δ' ὥς μάλιστα προσ-
 ῆκον ἑαυτῷ καὶ κάλλιστον ἔργον ἀπὸ γνώμης καὶ
 λογισμῷ τὰ κοινὰ πράσσειν ἀρξάμενος ὑπ' οὐδενὸς
 25 ἐκπλήττεται τούτων οὐδ' ἀναστρέφεται τὴν γνώμην.

11 καὶ ταῦτ' Coraes 13 δὲ] abesse malim 15 Bergk.
 3 p. 396 16 παρήσαν] παρήξαν M. παράειαν Bergk.
 Malim παρίεσαν cum X ib. κλαῖδος Hermannus: κληίδος
 17 χαραξιπόντου X: χαράξει πόντου 23 καὶ posterius R
 25 ἀνατρέπεται Iunius

οὔτε γὰρ ἐπ' ἐργασίᾳ καὶ χρηματισμῷ προσιτέον
τοῖς κοινοῖς, ὥς οἱ περὶ Στρατοκλέα καὶ Δρομο-
κλείδην ἐπὶ τὸ χροσοῦν θέρους, τὸ βῆμα μετὰ παι-
F διαῖς οὕτως ὀνομάζοντες, ἀλλήλους παρεκάλουν· οὐθ'
οἶον ἐπιλήπτους ὑπὸ πάθους ἄφνω γενομένους, ὥς 5
Γάιος Γράκχος ἐπὶ θερμοῖς τοῖς περὶ τὸν ἀδελφὸν
ἀτυχήμασιν ἀπωτάτω τῶν κοινῶν τὸν βίον θέμενος,
εἰθ' ὕβρει τινῶν καὶ λοιδορίᾳ πρὸς αὐτὸν ἀναφλε-
χθεὶς ὑπ' ὀργῆς, ἐνέπεσε τοῖς κοινοῖς· καὶ ταχὺ 10
μὲν ἐπλήσθη πραγμάτων καὶ δόξης, ζητῶν δὲ παύ-
σασθαι καὶ δεόμενος μεταβολῆς καὶ ἡσυχίας οὐχ
799 εὖρε καταθέσθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ διὰ μέγεθος
ἀλλὰ προαπώλετο· τοὺς τε πρὸς ἡμιλλαν ἢ δόξαν
ὥσπερ ὑποκριτὰς εἰς θέατρον ἀναπλάττοντας ἑαυτοὺς
ἀνάγκη μετανοεῖν, ἢ δουλεύοντας ᾧν ἄρχειν ἀξι- 15
οῦσιν ἢ προσκροῦντας οἷς ἀρέσκειν ἐθέλουσιν.
ἀλλ' ὥσπερ εἰς φρέαρ οἶμαι τὴν πολιτείαν τοὺς
μὲν ἐμπίπτοντας αὐτομάτως καὶ παραλόγως ταράτ-
τεσθαι καὶ μετανοεῖν, τοὺς δὲ καταβαίνοντας ἐκ
παρασκευῆς καὶ λογισμοῦ καθ' ἡσυχίαν χρῆσθαι τε 20
τοῖς πράγμασι μετρίως καὶ πρὸς μηδὲν δυσκολαίνειν,
ἅτε δὴ τὸ καλὸν αὐτὸ καὶ μηδὲν ἄλλο τῶν πράξεων
B ἔχοντας τέλος· (3) οὕτω δὴ τὴν προαίρεσιν ἀπερσί-
σαντας ἐν ἑαυτοῖς καὶ ποιήσαντας ἄτρεπτον καὶ
δυσμετάθετον, τρέπεσθαι χρὴ πρὸς κατανόησιν τοῦ 25
ἥθους τῶν πολιτῶν, ὃ μάλιστα συγκραθὲν ἐκ πάν-
των ἐπιφαίνεται καὶ ἰσχύει. τὸ μὲν γὰρ εὐθύς

· 1 οὔτε Coraes: οὐδὲ

3 θέρους] θέρος Salmasius

αὐτὸν ἐπιχειρεῖν ἡθοποιεῖν καὶ μεθαρμόττειν τοῦ
δήμου τὴν φύσιν οὐ ῥάδιον οὐδ' ἀσφαλές, ἀλλὰ
καὶ χρόνου δεόμενον πολλοῦ καὶ μεγάλης δυνάμεως.
δεῖ δ', ὥσπερ οἶνος ἐν ἀρχῇ μὲν ὑπὸ τῶν ἡθῶν
5 κρατεῖται τοῦ πίνοντος ἡσυχῇ δὲ διαθάλλων καὶ
κατακεραννύμενος αὐτὸς ἡθοποιεῖ τὸν πίνοντα καὶ
μεθίστησιν, οὕτω τὸν πολιτικόν, ἕως ἂν ἰσχὺν
ἀγωγὸν ἐκ δόξης καὶ πίστεως κατασκευάσῃται, τοῖς
ὑποκειμένοις ἡθεσιν εὐάρμοστον εἶναι καὶ στοχά-
10 ζεσθαι τούτων, ἐπιστάμενον οἷς χαίρειν ὁ δῆμος
καὶ ὅφ' ὧν ἄγεσθαι πέφυκεν· οἶον δ' Ἀθηναίων
εὐκύνητός ἐστι πρὸς ὀργήν, εὐμετάθετος πρὸς ἔλεον,
μᾶλλον ὀξέως ὑπονοεῖν ἢ διδάσκεσθαι καθ' ἡσυ-
χίαν βουλόμενος· ὥσπερ τῶν ἀνδρῶν τοῖς ἀδόξοις
15 καὶ ταπεινοῖς βοηθεῖν προθυμότερος, οὕτω τῶν
λόγων τοὺς παιγνιώδεις καὶ γελοίους ἀσπάζεται καὶ
προτιμᾷ· τοῖς μὲν ἐπαινοῦσιν αὐτὸν μάλιστα χαίρει,
τοῖς δὲ σκώπτουσιν ἥκιστα δυσχεραίνει· φοβερός
ἐστὶν ἄχρι τῶν ἀρχόντων, εἴτα φιλάνθρωπος ἄχρι
20 τῶν πολεμίων. ἕτερον ἥθος τοῦ Καρχηδονίων δή-
μου, πικρὸν, σκυθρωπὸν, ὑπήκοον τοῖς ἄρχουσι,
βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις, ἀγεννέστατον ἐν φόβοις, ἀγρι-
ώτατον ἐν ὀργαῖς, ἐπίμονον τοῖς γνωσθεῖσι, πρὸς
παιδιὰν καὶ χάριν ἀνῆδυντον καὶ σκληρόν· οὐκ ἂν
25 οὗτοι, Κλέωνος ἀξιοῦντος αὐτούς, ἐπεὶ τέθυκε καὶ
ξένους ἐστὶν μέλλει, τὴν ἐκκλησίαν ὑπερθέσθαι,
γελάσαντες ἂν καὶ κροτήσαντες ἀνέστησαν· οὐδ'

Ἀλκιβιάδην ὕρτυγος ἐν τῷ λέγειν διαφυγόντος ἐκ τοῦ ἱματίου, φιλοτίμως συνθηρεύσαντες ἀπέδωκαν
 E ἄν· ἀλλὰ καὶ ἀπέκτειναν ἄν, ὥς ὑβρίζοντας καὶ τρυ-
 φῶντας· ὅπου καὶ Ἄνωνα λέοντι χρώμενον σκευο-
 φόρῳ παρὰ τὰς στρατείας αἰτιασάμενοι τυραννικὰ 5
 φρονεῖν ἐξήλασαν. οἶμαι δ' ἂν ἔγωγε μηδὲ Θη-
 βαίους ἀποσχέσθαι γραμμάτων πολεμίων κυρίους
 γενομένους, ὥς Ἀθηναῖοι Φιλίππου γραμματοφόρους
 λαβόντες ἐπιστολὴν ἐπιγεγραμμένην Ὀλυμπιάδι κο-
 μίζοντας οὐκ ἔλυσαν οὐδ' ἀπεκάλυψαν ἀπόρρητον 10
 ἀνδρὸς ἀποδήμου πρὸς γυναῖκα φιλοφροσύνην· οὐδέ
 γ' αὖ πάλιν Ἀθηναίους, Ἐπαμεινώνδου πρὸς τὴν
 κατηγορίαν ἀπολογεῖσθαι μὴ θέλοντος ἀλλ' ἀνα-
 F στάντος ἐκ τοῦ θεάτρον καὶ διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς
 τὸ γυμνάσιον ἀπίοντος, εὐκόλως ἐνεργεῖν τὴν ὑπερ- 15
 οψίαν καὶ τὸ φρόνημα τὰνδρός· πολλοῦ δ' ἂν
 εἴη καὶ Σπαρτιάτας δεῆσαι τὴν Στρατοκλέους ὕβριν
 ὑπομεῖναι καὶ βωμολοχίαν, πείσαντος μὲν αὐτοὺς
 εὐαγγέλια θύειν ὥς νευικηκότας, ἐπεὶ δέ, τῆς ἥτης
 ἀληθῶς ἀπαγγελθείσης, ἡγανάκτου, ἐρωτῶντος τὸν 20
 800 δῆμον τί ἡδίκηται, τρεῖς ἡμέρας δι' αὐτὸν ἡδέως
 γεγωνῶς. οἱ μὲν οὖν ἀυλικοὶ κόλακες ὥσπερ ὀρνι-
 θοθήραι μιμούμενοι τῇ φωνῇ καὶ συνεξομοιοῦντες
 ἑαυτοὺς ὑποδύονται μάλιστα καὶ προσάγουσι δι'
 ἀπάτης τοῖς βασιλεῦσι· τῷ δὲ πολιτικῷ μιμεῖσθαι 25
 μὲν οὐ προσήκει τοῦ δῆμου τὸν τρόπον, ἐπίστασθαι
 δὲ καὶ χρῆσθαι πρὸς ἕκαστον, οἷς ἀλώσιμός ἐστιν·

3 ἂν R, sed malim ἀλλὰ καὶ 16 *: τοῦ ἀνδρός 21 cf.

Vit. Demetr. c. 11.

ἡ γὰρ ἄγνοια τῶν ἡθῶν ἀστοχίας φέρει καὶ δια-
πτώσεις οὐχ ἡττιονας ἐν ταῖς πολιτείαις ἢ ταῖς
φιλίαις τῶν βασιλέων.

4. Τὸ μὲν οὖν τῶν πολιτῶν ἥθος ἰσχύοντα δεῖ
καὶ πιστευόμενον ἤδη πειραῖσθαι ῥυθμίζειν ἀτρέμα
πρὸς τὸ βέλτιον ὑπάγοντα καὶ πράως μεταχειριζό- B
μενον· ἐργώδης γὰρ ἡ μετάθεσις τῶν πολλῶν. αὐτὸς
δ' ὥσπερ ἐν θεάτρῳ τὸ λοιπὸν ἀναπεπταμένῳ βιω-
σόμενος, ἐξάσκει καὶ κατακόσμει τὸν τρόπον· εἰ δὲ
10 μὴ ῥάδιον ἀπαλλάξαι παντάπασι τῆς ψυχῆς τὴν
κακίαν, ὅσα γοῦν ἐπανθεῖ μάλιστα καὶ προπίπτει
τῶν ἀμαρτημάτων ἀφαιρῶν καὶ κολούων. ἀκούεις
γάρ, ὅτι καὶ Θεμιστοκλῆς ἄπτεσθαι τῆς πολιτείας
διανοοῦμενος ἀπέστησε τῶν πότων καὶ τῶν κώμων
15 ἑαυτόν, ἀγρυπνῶν δὲ καὶ νήφων καὶ πεφροντικῶς
ἔλεγε πρὸς τοὺς συνήθεις, ὥς οὐκ ἐᾷ καθεῦδεν
αὐτὸν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον· Περικλῆς δὲ καὶ C
περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν δίκαιαν ἐξήλλαξεν αὐτὸν
ἡρέμα βαδίζειν καὶ πράως διαλέγεσθαι καὶ τὸ πρόσ-
20 ωπον ἀεὶ συνεστηκὸς ἐπιδείκνυσθαι καὶ τὴν χεῖρα
συνέχειν ἐντὸς τῆς περιβολῆς καὶ μίαν ὁδὸν πορεύ-
εσθαι τὴν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ βουλευτήριον. οὐ
γὰρ εὐμεταχειρίστον οὐδὲ ῥάδιον ἄλδωναι τὴν σω-
τήριον ἄλωσιν ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὄχλος, ἀλλ' ἀγα-
25 πητόν, εἰ μήτ' ὕψει μήτε φωνῇ πτυρόμενος ὥσπερ
θηρίον ὑποπτον καὶ ποικίλον ἐνδέχοιτο τὴν ἐπι-
στασίαν. ᾧ τοίνυν οὐδὲ τούτων ἐπιμελητέον ἐστὶ

11 Coraes: προσπίπτει 24 ὄχλος* (ὁ ὄχλος Cobetus):
ὄχλον aut ὄχλον 27 ᾧ] ὅπου Coraes

- D παρέργως, ἥπου τῶν περὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἥθος ἀμελητέον ὅπως ἢ ψόγου καθαρὰ καὶ διαβολῆς ἀπάσης; οὐ γὰρ ὧν λέγουσιν ἐν κοινῷ καὶ πράττουσιν οἱ πολιτευόμενοι μόνον εὐθύνας διδόασιν, ἀλλὰ καὶ δεῖπνον αὐτῶν πολυπραγμονεῖται καὶ κοίτη 5 καὶ γάμος καὶ παιδιὰ καὶ σπουδὴ πᾶσα. τί γὰρ δεῖ λέγειν Ἀλκιβιάδην; ὃν περὶ τὰ κοινὰ πάντων ἐνεργότατον ὄντα καὶ στρατηγὸν ἀήττητον ἀπώλεσεν ἢ περὶ τὴν δίαίταν ἀναγωγία καὶ θρασύτης, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν αὐτοῦ τὴν πόλιν ἀνόνητον 10 ἐποίησε διὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἀκολασίαν· ὅπου καὶ Κίμωνος οὔτοι τὸν οἶνον, καὶ Ῥωμαῖοι
- E Σκιπίωνος οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες λέγειν τὸν ὕπνον ἡτιῶντο· Πομπήιον δὲ Μάγνον ἐλοιδοροῦν οἱ ἐχθροί, παραφυλάξαντες ἐνὶ δακτύλῳ τὴν κεφαλὴν κνώ- 15 μενον. ὥς γὰρ ἐν προσώπῳ φακὸς καὶ ἀκροχορδῶν δυσχεραίνεται μᾶλλον ἢ στίγματα καὶ κολοβότητες καὶ οὐλαὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, οὕτω τὰ μικρὰ φαίνεται μεγάλα τῶν ἀμαρτημάτων ἐν ἡγεμονικοῖς καὶ πολιτικοῖς ὁρώμενα βίοις διὰ δόξαν, 20 ἣν οἱ πολλοὶ περὶ ἀρχῆς καὶ πολιτείας ἔχουσιν, ὥς πράγματος μεγάλου καὶ καθαρεύειν ἀξίου πάσης
- F ἀτοπίας καὶ πλημμελείας. εἰκότως οὖν Λιούιος Δροῦσος ὁ δημαγωγὸς εὐδοκίμησεν ὅτι, τῆς οἰκίας αὐτοῦ πολλὰ μέρη ἀτοπτα τοῖς γειτνιῶσιν ἐχούσης 25 καὶ τῶν τεχνιτῶν τινος ὑπισχνουμένου ταῦτ' ἀποστρέφειν καὶ μεταθήσειν ἀπὸ πέντε μόνων ταλάν-

των, 'δέκα' ἔφη 'λαβὼν ὅλην μου ποιήσων κατα-
 φανῇ τὴν οἰκίαν, ἵνα πάντες δοῶσιν οἱ πολῖται
 πῶς διαιτῶμαι.' καὶ γὰρ ἦν ἀνὴρ σώφρων καὶ
 κόσμιος. Ἦσως δὲ ταύτης οὐδὲν ἔδει τῆς καταφα-
 5 νείας αὐτῷ· διορῶσι γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ τὰ πάννυ
 βαθέως περιεμπέχεσθαι δοκοῦντα τῶν πολιτευομέ-
 νων ἥθη καὶ βουλευματα καὶ πράξεις καὶ βίους, 801
 οὐχ ἥττον ἀπὸ τῶν ἰδίων ἢ τῶν δημοσίων ἐπιτη-
 δευμάτων τὸν μὲν φιλοῦντες καὶ θαυμάζοντες τὸν
 10 δὲ δυσχεραίνοντες καὶ καταφρονοῦντες. τί οὖν δῆ;
 οὐχὶ καὶ τοῖς ἀσελγῶς καὶ τεθρυμμένως ζῶσιν αἱ
 πόλεις χρῶνται; καὶ γὰρ αἱ κιτῶσαι λίθους καὶ
 οἱ ναυτιῶντες ἄλμυρίδας καὶ τὰ τοιαῦτα βρώματα
 διώκουσι πολλάκις, εἴτ' ὀλίγον ὕστερον ἐξέπτυσαν
 15 καὶ ἀπεστράφησαν· οὕτω καὶ οἱ δῆμοι διὰ τρυφῆν
 καὶ ὕβριν ἢ βελτιόνων ἀπορία δημογαγῶν χρῶν-
 ται τοῖς ἐπιτυχοῦσι βδελυττόμενοι καὶ καταφρο- B
 νοῦντες, εἴτα χαίρουσι τοιούτων εἰς αὐτοὺς λεγο-
 μένων, οἷα Πλάτων ὁ κωμικὸς τὸν δῆμον αὐτὸν
 20 λέγοντα ποιεῖ

ἴλαβοῦ, λαβοῦ τῆς χειρὸς ὥς τάχιστα μου,
 μέλλω στρατηγὸν χειροτονεῖν Ἀγύρριον·'

καὶ πάλιν αἰτοῦντα λεκάνην καὶ πτερόν, ὥπως ἐμέσῃ,
 λέγοντα

25 ἴπρσισταταί μου πρὸς τὸ βῆμα Μαντίας'

21 cf. Kock. 1 p. 652   22 Ἀγύρριον] cf. Arist. Plut. 176
 25 cf. Kock. l. l.   ἰβ. βῆμα] κλήμα optimi. βλήμα?

καί

‘βόσκει δυσώδη Κέφαλον, ἐχθίστην νόσον.’

ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος, ὑπισχνουμένου τι Κάρβωνος καὶ προστιθέντος ὅρκον δὴ τινα καὶ ἄράν, ἀντῶ-
μοσεν ὁμοῦ μὴ πιστεύειν. ἐν δὲ Λακεδαίμονι τινὸς 5
C Δημοσθένους ἀνδρὸς ἀκολάστου γνώμην εἰπόντος
ἁρμόζουσαν, ἀπέρριψεν ὁ δῆμος, οἱ δ’ Ἐφοροὶ κλη-
ρώσαντες ἓνα τῶν γερόντων ἐκέλευσαν εἰπεῖν τὸν
αὐτὸν λόγον ἐκείνον, ὥσπερ εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον
ἐκ ὕδατος μετεράσαντες, ὅπως εὐπρόσδεκτος γέ- 10
νηται τοῖς πολλοῖς. οὕτω μεγάλην ἔχει δοκίμην ἐν
πολιτείᾳ πίστις ἡθους καὶ τοῦναντίον.

5. Οὐ μὴν ἀμελητέον γε διὰ τοῦτο τῆς περὶ τὸν
λόγον χάριτος καὶ δυνάμεως ἐν ἀρετῇ θεμένους τὸ
σύμπαν, ἀλλὰ τὴν ξητορικὴν νομίσαντας μὴ δημι- 15
ουργὸν ἀλλὰ τοι συνεργὸν εἶναι πειθοῦς, ἐπανορ-
θωτέον τὸ τοῦ Μενάνδρου

‘τρόπος ἔσθ’ ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος.’

καὶ γὰρ ὁ τρόπος καὶ ὁ λόγος· εἰ μὴ νῆ Δία φήσει-
τις, ὥς τὸν κυβερνήτην ἄγειν τὸ πλοῖον οὐ τὸ πη- 20
D δάλιον, καὶ τὸν ἱππέα στρέφειν τὸν ἵππον οὐ τὸν
χαλινόν, οὕτω πόλιν πείθειν οὐ λόγῳ, ἀλλὰ τρόπῳ
χρωμένῃν ὥσπερ οἶαμι καὶ χαλινῷ τὴν πολιτικὴν

2 Kock. l. l. ib. βόσκει] κόσμει optimi 6 Τιμοσθέ-
νους Madvigius 10 Duebnerus: μετακεράσαντες 15 M:
νομίσαντες εἶναι 16 ἀλλὰ τοι] ἀλλὰ του? 18 Kock. 3
p. 135 19 ὁ τρόπος καὶ ὁ λόγος] οἷος ὁ τρόπος τοιοῦτος
καὶ ὁ λόγος Wilamowitzius. Satis est oīos ὁ τρόπος καὶ ὁ
λόγος 20 ἄγειν κέ] similem syntaxin vid. p. 296 f.

ἀρετήν, ὅπερ εὐστροφώτατον ζῶον, ὥς φησι Πλά-
των, οἷον ἐκ πρύμνης ἀπτομένην καὶ κατευθύνουσαν.
ὅπου γὰρ οἱ μεγάλοι βασιλεῖς ἐκείνοι καὶ διογενεῖς,
ὥς Ὀμηρός φησιν, ἀλουργίσι καὶ σκήπτροις καὶ
5 δορυφόροις καὶ θεῶν χρησμοῖς ἐξογκοῦσιν ἑαυτούς,
καὶ δουλόμενοι τῇ σεμνότητι τοὺς πολλοὺς ὥς
κρείττους, ὅμως ἐβούλοντο 'μύθων ῥητῆρες' εἶναι
καὶ οὐκ ἡμέλουν τῆς τοῦ λέγειν χάριτος

'οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσιν,'

10 οὐδὲ Διὸς Βουλαίου μόνον ἔχρηξον οὐδ' Ἄρεος Ε
'Εννααλίου καὶ Στρατίας Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν Καλ-
λιόπην παρεκάλουν

'ἣ δὴ βασιλεῦσιν ἡμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,'

πραῦνουςα πειθοῖ καὶ καταδοῦσα τῶν δῆμων τὸ
15 αὐθαδὲς καὶ βίαιον· ἥ που δυνατὸν ἄνθρωπον ἰδιώ-
την ἐξ ἱματίου καὶ σχήματος δημοτικοῦ πόλιν ἄγειν
βουλούμενον ἐξισχῦσαι καὶ κρατῆσαι τῶν πολλῶν,
εἰ μὴ λόγον ἔχοι συμπείθοντα καὶ προσαγόμενον;
οἱ μὲν οὖν τὰ πλοῖα κυβερνῶντες ἑτέροις χρῶνται F
20 κελευσταῖς, ὁ δὲ πολιτικὸς ἐν ἑαυτῷ μὲν ὀφείλει
τὸν κυβερνῶντα νοῦν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ δὲ τὸν ἐγκε-
λευόμενον λόγον, ὅπως μὴ δέηται φωνῆς ἁλλοτρίας
μηδ' ὥσπερ Ἰφικράτης ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστοφῶντα
καταρρητορευόμενος λέγει 'βελτίων' μὲν ὁ τῶν ἀντι-

1 Πλάτων] Criti. p. 109c 5 ἐξογκοῦντες supra scrip-
ptum in V³ (ut corr. R) 9 Hom. I 441 10 μόνον
Benselerus: μόνον 13 Hes. Theog. 80 δῆ] γὰρ καὶ
Hesiodus 14 καταδοῦσα (καταδέουσα W)*: καταιδοῦσα

δικῶν ὑποκριτῆς δρᾶμα δὲ τοῦμὸν ἄμεινον, μὴδὲ
πολλάκις δέχεται τῶν Εὐριπιδείων ἐκείνων

‘εἶθ’ ἦν ἄφωνον σπέρμα δυστήνων βροτῶν.’

802 καί

‘φεῦ φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ’ ἀνθρώποις ἔχειν 5
φωνήν, ἵν’ ἦσαν μὴδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν.’

ταῦτα μὲν γὰρ ἴσως Ἀλκαμένει καὶ Νησιῳτῇ καὶ
Ἰκτίνῳ καὶ πᾶσι τοῖς βαναύσοις καὶ χειρώναξι τὸ
δύνασθαι λέγειν ἀπομνυμένοις δοτέον ἀποδιδρά-
σκειν· ὥσπερ Ἀθήνησιν ἀρχιτεκτόνων ποτὲ δυεῖν 10
ἐξεταζομένων πρὸς δημόσιον ἔργον ὁ μὲν αἰμύλος
καὶ κομψὸς εἰπεῖν λόγον τινὰ διελθὼν περὶ τῆς
κατασκευῆς μεμελετημένον ἐκίνησε τὸν δῆμον, ὁ δὲ
B βελτίων τῇ τέχνῃ λέγειν δ’ ἀδύνατος, παρελθὼν
εἰς μέσον εἶπεν ‘ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς οὗτος εἴρη- 15
κεν, ἐγὼ ποιήσω.’ τὴν γὰρ Ἐργάνην οὗτοι μόνον
θεραπεύουσιν, ὥς φησι Σοφοκλῆς, οἱ ‘παρ’ ἄκμονι
τυπάδι βαρεῖα’ καὶ πληγαῖς ὑπακούουσιν ὕλην ἄψυ-
χον δημιουργοῦντες· ὁ δὲ τῆς Πολιάδος Ἀθηναῖς
καὶ τῆς Βουλαίας Θέμειδος 20

‘ἢ τ’ ἀνδρῶν ἀγορὰς ἡμὲν λύει ἡδὲ καθίζει’

προφήτης, ἐνὶ χρώμενος ὁργάνῳ τῷ λόγῳ τὰ μὲν
πλάττων καὶ συναρμόττων, τὰ δ’ ἀντιστατοῦντα
πρὸς τὸ ἔργον ὥσπερ ὄξους τινὰς ἐν ξύλῳ καὶ δι-
πλόας ἐν σιδήρῳ μαλάσσω καὶ καταλαίνων, κοσμεῖ 25

3 Nauck. p. 678   5 id. 494   17 Σοφοκλῆς] Nauck.
p. 309   21 Hom. β 69   24 cf. Plat. Sophist. p. 267 e

τὴν πόλιν. διὰ τοῦτ' ἦν ἡ κατὰ Περικλέα πολι- C
τεία 'λόγω μὲν' ὥς φησι Θουκυδίδης 'δημοκρατία,
ἔργῳ δ' ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή' διὰ τὴν τοῦ
λόγου δύναμιν. ἐπεὶ καὶ Κίμων ἀγαθὸς ἦν καὶ
5 Ἐφιάλτης καὶ Θουκυδίδης, ἀλλ' ἐρωτηθεὶς οὗτος ὑπ'
Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως τῶν Σπαρτιατῶν πότερον
αὐτὸς ἢ Περικλῆς παλαίει βέλτιον 'οὐκ ἂν εἶδει
τις εἶπεν· ὅταν γὰρ ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἐκείνος
λέγων μὴ πεπτωκέναι, νικᾷ καὶ πείθει τοὺς θεω-
10 μένους'. τοῦτο δ' οὐκ αὐτῷ μόνον ἐκείνῳ δόξαν
ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν ἔφερε· πειθομένη γὰρ
αὐτῷ τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν ἔσφριζε, τῶν δ'
ἐκτὸς ἀπείχετο. Νικίας δὲ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν
ἔχων, πειθοῦς δὲ τοιαύτης ἐνδεὲς ὢν καὶ καθάπερ D
15 ἀμβλεῖ χαλινῷ τῷ λόγῳ περῶμενος ἀποστρέφειν
τὸν δῆμον, οὐ κατέσχευεν οὐδ' ἐκράτησεν, ἀλλ' ὄχρετο
βίᾳ φερόμενος εἰς Σικελίαν καὶ συνεκτραχηλιζόμενος.
τὸν μὲν οὖν λύκον οὗ φασὶ τῶν ὥτων κρατεῖν,
δῆμον δὲ καὶ πόλιν ἐκ τῶν ὥτων ἄγειν δεῖ μά-
20 λιστα, μή, καθάπερ ἔνιοι τῶν ἀγυμνάστων περὶ
λόγον λαβὰς ἀμούσους καὶ ἀτέχνους ζητοῦντες ἐν
τοῖς πολλοῖς τῆς γαστρὸς ἔλκουσιν εὐωχοῦντες ἢ
τοῦ βαλλαντίου διδόντες, ἢ πυρρίχας τινὰς ἢ μονο-
μάχων θεάματα παρασκευάζοντες ἀεὶ δημαγωγοῦσι,
25 μᾶλλον δὲ δημοκοποῦσι. δημαγωγία γὰρ ἡ διὰ λόγον E
πειθομένων ἐστίν, αἱ δὲ τοιαῦται τιθασεύσεις τῶν

1 ἦν ἡ *: ἡ 2 Θουκυδίδης] 2, 65, 8 6 τοῦ *
10 μόνον Benselerus: μόνον

ὅχλων οὐδὲν ἀλόγων ζώων ἄγρας καὶ βουκολήσεως διαφέρουσιν.

6. Ὁ μὲντοι λόγος ἔστω τοῦ πολιτικοῦ μήτε νεαρὸς καὶ θεατρικός, ὥσπερ πανηγυρίζοντος καὶ στεφανηπλοκοῦντος ἐξ ἀπαλῶν καὶ ἀνθηρῶν ὄνο- 5 μάτων· μήτ' αὖ πάλιν, ὡς ὁ Πυθέας τὸν Δημοσθένους ἔλεγεν, ἐλλυχνίων ὕζων καὶ σοφιστικῆς περι-
F εργίας ἐνθυμήμασι πικροῖς καὶ περιόδοις πρὸς κανόνα καὶ διαβήτην ἀπηκριβωμέναις· ἀλλ' ὥσπερ οἱ μουσικοὶ τὴν θίξιν ἀξιοῦσι τῶν χορδῶν ἠθικὴν 10 καταφαίνεσθαι μὴ κρουστικὴν, οὕτω τῷ λόγῳ τοῦ πολιτευομένου καὶ συμβουλευόντος καὶ ἄρχοντος ἐπιφαίνεσθαι μὴ δεινότης μηδὲ πανουργία, μηδ' εἰς ἐπαινον αὐτοῦ τιθέσθαι τὸ ἐκτικῶς ἢ τεχνικῶς ἢ διαιρετικῶς, ἀλλ' ἡθους ἀπλάστου καὶ φρονήματος 15 ἀληθινοῦ καὶ παρρησίας πατρικῆς καὶ προνοίας καὶ
803 συνέσεως κηδομένης ὁ λόγος ἔστω μεστός, ἐπὶ τῷ καλῷ τὸ κεχαρισμένον ἔχων καὶ ἀγωγὸν ἐκ τε σεμνῶν ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἰδίων καὶ πιθανῶν. δέχεται δ' ὁ πολιτικὸς λόγος δικανικοῦ μᾶλλον καὶ γνωμο- 20 λογίας καὶ ἱστορίας καὶ μύθους καὶ μεταφοράς, αἷς μάλιστα κινουῦσιν οἱ χρώμενοι μετρίως καὶ κατὰ καιρόν· ὡς ὁ εἰπὼν 'μὴ ποιήσητε ἐτερόφθαλμον τὴν Ἑλλάδα', καὶ Δημάδης τὰ νανάγια λέγων πολιτεύεσθαι τῆς πόλεως, καὶ Ἀρχίλοχος 25

7 ὕζων M: ὕζειν   8 πικρὸς R   9 ἀπηκριβωμένοις
cod. Palat. fortasse rectius; an ἀπηκριβωμένος?   19 ἰδίων]
ἡδέων R   20 τοῦ δικανικοῦ Emperius   23 cf. Aristot.
p. 1411, 4   24 Δημάδης] cf. Vit. Phoc. c. 1

‘μηδ’ ὁ Ταντάλου λίθος
τῆσδ’ ὑπὲρ νήσου κρεμάσθω.’

καὶ Περικλῆς τὴν λήμην τοῦ Πειραιῶς ἀφελεῖν
κελεύων· καὶ Φωκίων ἐπὶ τῆς Λεωσθένους νίκης
5 καλὸν τὸ στάδιον εἶναι, δεδιέναι δὲ τοῦ πολέμου Β
τὸν δόλιχον. καθόλου δ’ ὁ μὲν ὄγκος καὶ τὸ μέ-
γεθος τῷ πολιτικῷ μᾶλλον ἀρμόττει, παράδειγμα
δ’ οἷ τε Φιλιππικοὶ καὶ τῶν Θουκυδίδου δημηγο-
ριῶν ἢ Σθενελαΐδα τοῦ Ἐφόρου καὶ Ἀρχιδάμου
10 τοῦ βασιλέως ἐν Πλαταιαῖς καὶ Περικλέους ἢ μετὰ
τὸν λοιμόν· ἐπὶ δὲ τῶν Ἐφόρου καὶ Θεοπόμπου
καὶ Ἀναξιμένους ῥητορειῶν καὶ περιόδων, ὡς περ-
αι-
νουσιν ἐξοπλίσαντες τὰ στρατεύματα καὶ παρατά-
ξαντες, ἔστιν εἰπεῖν

15 ‘οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας.’

7. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον ἔστιν
ὅτε γίννεται πολιτικοῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ πρὸς ὕβριν
ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χρησίμως ἐπιπλήττοντος ἢ δια-
C
σύροντος λέγοιτο. μάλιστα δ’ εὐδοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα
20 περὶ τὰς ἀμεΐψεις καὶ τὰς ἀπαντήσεις· τὸ γὰρ ἐκ
παρασκευῆς καὶ κατάρχοντα γελωτοποιοῦντος ἔστι
καὶ δόξα κακοηθείας πρόσσετιν, ὥς προσῆν τοῖς
Κικέρωνος σκώμμασι καὶ τοῖς Κάτωνος τοῦ πρε-
σβυτέρου καὶ Εὐξιθέου τοῦ Ἀριστοτέλους συνήθους·
25 οὗτοι γὰρ ἔσκωπτον ἀρχόμενοι πολλάκις. ἀμυνο-

1 Bergk. 2 p. 396 3 cf. Vit. Per. c. 8 4 cf. Vit.
Phoc. c. 23 8 [Θουκυδίδου] 1, 86. 2, 72. 60 15 Nauck.
p. 441 vs. 22 18 ἀλλ’ ὑπὸ αὐτ γένοιτο pro λέγοιτο R

μένω δὲ συγγνώμην ἅμα καὶ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι, καθάπερ Δημοσθένης πρὸς τὸν αἰτίαν ἔχοντα κλέ-
D πτειν χλευάζοντα δ' αὐτοῦ τὰς νυκτογραφίας, 'οἶδ' ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων·' καὶ πρὸς Δημάδην βοῶντα Δημοσθένης ἐμὲ βούλεται διορθοῦν 'ἡ ὕς 5 τὴν Ἀθηνᾶν,' 'αὕτη μέντοι πέρυσιν ἡ Ἀθηνᾶ μοι-χεύουσα ἐλήφθη.' χάριεν δὲ καὶ τὸ Ξεναινέτου πρὸς τοὺς πολίτας λοιδοροῦντας αὐτὸν ὅτι στρα-τηγὸς ὢν πέφευγε, 'μεθ' ὑμῶν γ', ὃ φίλαι κεφα-λαί.' τὸ δ' ἔγαν φυλακτέον ἐν τῷ γελοίῳ καὶ τὸ 10 λυποῦν ἀκαίρως τοὺς ἀκούοντας ἢ τὸν λέγοντα ποιοῦν ἀγεννῆ καὶ ταπεινόν, ὥσπερ τὰ Δημοκράτους· ἀναβαίνων μὲν γὰρ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔφη, καθάπερ ἡ πόλις, μικρὸν ἰσχύειν καὶ μέγα φουσᾶν· ἐν δὲ τοῖς Χαιρωνικοῖς παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, 'οὐκ ἂν ἐβου- 15
E λόμην κακῶς οὕτω πεπραγέναι τὴν πόλιν, ὥστε καμῶν συμβουλευόντος ὑμᾶς ἀκούειν·' καὶ γὰρ καὶ τοῦτο μικροῦ κακῆϊνο μανικοῦ, πολιτικῷ δ' οὐδέ-τερον ἀρμόττον. Φωκίωνος δὲ καὶ τὴν βραχυλο-γίαν ἐθαύμαζον· ὁ γοῦν Πολύευκτος ἀπεφαίνετο 20 ῥήτορα μέγιστον εἶναι Δημοσθένην, δεινότατον δ' εἶπεῖν Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ αὐτοῦ τὸν λόγον ἐν λέξει βραχυτάτῃ νοῦν περιέχειν. καὶ ὁ Δημοσθέ-νης τῶν ἄλλων καταφρονῶν εἰώθει λέγειν, ἀνιστα-μένου Φωκίωνος, 'ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὴς ἀνί- 25
σταται'.

F 8. Μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ περὶ καὶ μὴ

5 cf. Leutsch. 2 p. 704
16 Herwerdenus: πεπραγέναι

15 δῆμον] δῆμον εἶπεν?

διακένω τῷ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλοὺς μετ' ἀσφαλείας, εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος εὐχετο πρὸ τοῦ δημηγορεῖν μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τῶν πραγμάτων ἐπελθεῖν αὐτῷ. δεῖ δ' ὅμως καὶ
 5 πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τὸν λόγον εὐστροφον ἔχειν καὶ γεγυμνασμένον· ὅξεῖς γὰρ οἱ καιροὶ καὶ πολλὰ 804 φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια. διὸ καὶ Δημοσθένης ἡλαττοῦτο πολλῶν, ὥς φασι, παρὰ τὸν καιρὸν ἀναδύμενος καὶ κατοκνῶν· Ἀλκιβιάδην δ'
 10 ὁ Θεόφραστος ἱστορεῖ, μὴ μόνον ἂν δεῖ λέγειν ἀλλὰ καὶ ὥς δεῖ βουλευόμενον, πολλάκις ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν ζητοῦντα καὶ συντιθέντα τὰς λέξεις ἐνίσχυσθαι καὶ διαπίπτειν. ὁ δ' ὑπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀνιστάμενος καὶ ὑπὸ τῶν καιρῶν ἐκπλήττει
 15 μάλιστα καὶ προσάγεται τοὺς πολλοὺς καὶ μετατίθησιν· οἷον ὁ Βυζάντιος Λέων ἦκε δὴ ποτε τοῖς Ἀθηναίοις στασιάζουσι διαλεξόμενος· ὀφθεῖς δὲ μικρὸς καὶ γελασθεὶς 'τί δ'' εἶπεν 'εἰ τὴν γυναικᾶ Β μου θεάσαισθε μόλις ἐξικνουμένην πρὸς τὸ γόνυ';
 20 πλείων οὖν ἐγένετο γέλως· 'ἀλλ' ἡμᾶς' ἔφη 'μικροὺς οὕτως ὕντας, ὅταν διαφερώμεθα πρὸς ἀλλήλους, ἢ Βυζαντίων πόλις οὐ χωρεῖ.' Πυθέας δ' ὁ ῥήτωρ, ὅτε πρὸς τὰς Ἀλεξάνδρου τιμὰς ἀντέλεγεν, εἰπόντος τινὸς 'οὔτω σὺ νέος ὢν περὶ πραγμάτων τολμᾷς
 25 λέγειν τηλικούτων'; 'καὶ μὴν Ἀλεξάνδρος' εἶπεν 'έμοῦ νεώτερός ἐστιν, ὃν ψηφίζεσθε θεὸν εἶναι.'

9. Δεῖ δὲ καὶ φωνῆς εὐεξία καὶ πνεύματος ῥώμη

πρὸς οὐ φαῦλον ἀλλὰ πάμμαχον ἀγῶνα τὸν τῆς
C πολιτείας ἡθληκότα κομίζειν τὸν λόγον, ὥς μὴ πολ-
λάκις ἀπαγορεύοντα καὶ σβεννύμενον ὑπερβάλλη
τις αὐτόν

ἄρπαξ κεκράτης, κυκλοβόρου φωνὴν ἔχων. 5

Κάτων δέ, περὶ ὧν οὐκ ἤλπιζε πείσειν τῷ προκα-
τέχεσθαι χάρισι καὶ σπουδαῖς τὸν δῆμον ἢ τὴν
βουλὴν, ἔλεγε τὴν ἡμέραν ὕλην ἀναστάς καὶ τὸν
καιρὸν οὕτως ἐξέκρουε. περὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ λό-
γου παρασκευῆς καὶ χρείας ἱκανὰ ταῦτα τῷ δυνα- 10
μένῳ τὸ ἀκόλουθον προσεξευρίσκειν.

10. Εἰσβολαὶ δὲ καὶ ὁδοὶ δύο τῆς πολιτείας
εἰσὶν, ἡ μὲν ταχεῖα καὶ λαμπρὰ πρὸς δόξαν οὐ
D μὴν ἀκίνδυνος, ἡ δὲ πεζοτέρα καὶ βραδυτέρα τὸ
δ' ἀσφαλὲς ἔχουσα μᾶλλον. οἱ μὲν γὰρ εὐθύς 15
ὥσπερ ἐξ ἄκρας πελαγίου πράξεως ἐπιφανοῦς καὶ
μεγάλης ἐχούσης δὲ τόλμαν ἄραντες ἀφῆκαν ἐπὶ
τὴν πολιτείαν, ἡγούμενοι λέγειν ὁρθῶς τὸν Πίν-
δαρον ὥς

ἄρχομένου δ' ἔργου πρόσωπον 20
χρὴ θέμεν τηλαυγές·

καὶ γὰρ δέχονται προθυμότερον οἱ πολλοὶ κύρῳ
τινὶ καὶ πλησμονῇ τῶν συνήθων τὸν ἀρχόμενον,
ὥσπερ ἀγωνιστὴν θεαταί, καὶ τὸν φθόνον ἐκπλήτ-
τουσιν αἱ λαμπρὰν ἔχουσαι καὶ ταχεῖαν αὕξησιν 25

3 ὑπερβάλλη *: ὑπερβάλλοι 5 Arist. Equ. 137
καὶ κράτης mei 18 Πίνδαρον] Olymp. 6, 4. 5 20 ἀρχο-
μένους ἔργου Coraēs

ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις. οὔτε γὰρ πῦρ φησιν ὁ Ἀρί- E
 στων καπνὸν ποιεῖν οὔτε δόξαν φθόνου, ἣν εὐθὺς
 ἐκλάμψῃ καὶ ταχέως, ἀλλὰ τῶν κατὰ μικρὸν αὐξα-
 νομένων καὶ σχολαίως ἕλλον ἀλλαχόθεν ἐπιλαμβά-
 5 νεσθαι· διὸ πολλοὶ πρὶν ἀνθῆσαι περὶ τὸ βῆμα
 κατεμαρῶνθησαν. ὅπου δ', ὥσπερ ἐπὶ τοῦ Λάδα
 λέγουσιν,

‘ὁ ψόφος ἦν ὑσπληγος ἐν οὔασιν,’

ἐνθα κἀστεφανοῦτο πρεσβεύων ἢ θριαμβεύων ἢ
 10 στρατηγῶν ἐπιφανῶς, οὔθ' οἱ φθονοῦντες οὔθ' οἱ
 καταφρονοῦντες ὁμοίως ἐπὶ τοιούτων ἰσχύουσιν.
 οὔτω παρῆλθεν εἰς δόξαν Ἀρατος, ἀρχὴν ποιησά-
 μενός πολιτείας τὴν Νικοκλέους τοῦ τυράννου κα- F
 τάλυσιν· οὔτως Ἀλκιβιάδης, τὰ Μαντινικὰ συστήσας
 15 ἐπὶ Λακεδαιμονίους. Πομπήιος δὲ καὶ θριαμβεύειν
 ἡξίου μήπω παριῶν εἰς σύγκλητον· οὐκ ἔδωτος δὲ
 Σύλλας, ‘πλείονες’ ἔφη ‘τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα προσ-
 κυνοῦσιν ἢ δνόμενον·’ καὶ Σύλλας ὑπεῖξε τοῦτ'
 ἀκούσας. καὶ Σκιπίωνα δὲ Κορνήλιον οὐκ ἀφ' ἧς
 20 ἔτυχεν ἀρχῆς ὁ Ῥωμαίων δῆμος ἀγορανομίαν με-
 τερχόμενον ἐξαίφνης ὑπατον ἀπέδειξε παρὰ τὸν
 νόμον, ἀλλὰ θαυμάσας αὐτοῦ μειρακίου μὲν ὄντος 805
 τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ μονομαχίαν καὶ νίκην, μικρὸν δ'
 ὕστερον τὰ πρὸς Καρχηδόνι χιλιαρχοῦντος ἔργα,
 25 περὶ ὧν καὶ Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἀνεφώνησεν

‘οἶος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν.’

8 Anthol. 11, 86 9 κἀστεφανοῦτο scripsi cum Corae,
 nisi quod Coraes cum versu praegresso iungebat: καὶ στε-
 φανοῦτο 26 Hom. κ 495

νῦν οὖν ὅτε τὰ πράγματα τῶν πόλεων οὐκ ἔχει
 πολέμων ἡγεμονίας οὐδὲ τυραννίδων καταλύσεις
 οὐδὲ συμμαχικὰς πράξεις, τίν' ἂν τις ἀρχὴν ἐπι-
 φανοῦς λάβοι καὶ λαμπρὰς πολιτείας; αἱ δὲ καὶ τε
 λείπονται αἱ δημόσιαι καὶ πρεσβεῖαι πρὸς αὐτοκρά- 5
 B τορα ἄνδρὸς διαπύρου καὶ θάρσος ἅμα καὶ νοῦν
 ἔχοντος δεόμεναι. πολλὰ δ' ἔστι καὶ τῶν παρει-
 μένων ἐν ταῖς πόλεσι καλῶν ἀναλαμβάνοντα καὶ
 τῶν ἐξ ἔθους φανύλου παραδυσμένων ἐπ' αἰσχύνῃ
 τινὶ τῆς πόλεως ἢ βλάβῃ μεθιστάντα πρὸς αὐτὸν 10
 ἐπιστρέφειν. ἤδη δὲ καὶ δίκη μεγάλη καλῶς δικα-
 σθεῖσα καὶ πίστις ἐν συνηγορίᾳ πρὸς ἀντίδικον
 ἰσχυρὸν ὑπὲρ ἀσθενοῦς καὶ παρρησία πρὸς ἡγεμόνα
 μοχθηρὸν ὑπὲρ τοῦ δικαίου κατέστησεν ἐνίοις εἰς
 ἀρχὴν πολιτείας ἐνδοξον. οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ δι' 15
 ἔχθρας ἠϋξήθησαν, ἐπιχειρήσαντες ἀνθρώποις ἐπί-
 φθονον ἔχουσιν ἀξίωμα καὶ φοβερόν· εὐθὺς γὰρ ἡ
 C τοῦ καταλυθέντος ἰσχύς τῷ κρατήσαντι μετὰ βελ-
 τίονος δόξης ὑπάρχει. τὸ μὲν γὰρ ἀνδρὶ χρηστῷ
 καὶ δι' ἀρετὴν πρωτεύοντι προσμάχεσθαι κατὰ φθό- 20
 νον, ὥς Περικλεῖ Σιμμίας, Ἀλκμέων δὲ Θεμιστο-
 κλεῖ, Πομπηίῳ δὲ Κλώδιος, Ἐπαμεινώνδῃ δὲ Με-
 νεκλείδῃς ὁ ῥήτωρ, οὔτε πρὸς δόξαν καλὸν οὐτ'
 ἄλλως συμφέρον· ὅταν γὰρ ἐξαμαρτόντες οἱ πολλοὶ
 πρὸς ἄνδρα χρηστὸν, εἴθ' ὃ γίγνεται ταχέως ἐπ' 25
 ὀργῇ μετανοήσωσι, πρὸς τοῦτο τὴν ῥάστην ἀπολο-
 γίαν δικαιοτάτην νομίζουσιν, ἐπιτρῦψαι τὸν ἀναπεί-

4 aut del. αἱ cum R aut corrig. καὶ αἱ πρεσβεῖαι
 10 αὐτὸν] αὐτὸν τὸν δῆμον? 21 Ἀλκμέων *: ἀλκμαίων

σαντα καὶ καταρξάμενον. τὸ μέντοι φαῦλον ἄνθρω-
 πον, ἀπονοίᾳ δὲ καὶ δεινότητι πεπονημένον ὑφ'
 αὐτῷ τὴν πόλιν, οἷος ἦν Κλέων Ἀθήνησι καὶ Κλεο- D
 φῶν, ἐπαναστάντα καθελεῖν καὶ ταπεινῶσαι λαμπρὰν
 5 ποιεῖται τὴν πάροδον ὥσπερ δράματος τῆς πολιτείας.
 οὐκ ἄγνωσθ' ὅτι καὶ βουλὴν τινες ἐπαχθῇ καὶ
 ὀλιγαρχικὴν κολουσάντες, ὥσπερ Ἐφιάλτης Ἀθήνησι
 καὶ Φορμίων παρ' Ἡλείοις, δύνανται ἅμα καὶ δόξαν
 ἔσχον· ἀλλὰ μέγας ἀρχομένῳ πολιτείας οὗτος ὁ κίν-
 10 δυνός ἐστι. διὸ καὶ βελτίονα Σόλων ἔλαβεν ἀρχήν,
 διεστώσης ἐς τρία μέρη τῆς πόλεως, τὸ τῶν Δια-
 κριῶν λεγομένων καὶ τὸ τῶν Πεδιέων καὶ τὸ τῶν E
 Παραλίων· οὐδενὶ γὰρ ἐμίξας ἑαυτόν, ἀλλὰ κοινὸς
 ὢν πᾶσι καὶ πάντα λέγων καὶ πράττων πρὸς ὁμό-
 15 νοιαν ἡρέθη νομοθέτης ἐπὶ τὰς διαλύσεις καὶ κατέ-
 στησεν οὕτω τὴν ἀρχήν. ἡ μὲν οὖν ἐπιφανεστέρα
 πάροδος εἰς τὴν πολιτείαν τοσαύτας ἔχει καὶ τοι-
 αύτας ἀρχάς.

11. Τὴν δ' ἀσφαλῆ καὶ σχολαίαν εἶλοντο πολλοὶ
 20 τῶν ἐνδόξων, Ἀριστείδης, Φωκίων, Παμμένης ὁ
 Θηβαῖος, Λεύκολλος ἐν Ῥώμῃ, Κάτων, Ἀγησίλαος
 ὁ Λακεδαιμόνιος· τούτων γὰρ ἕκαστος, ὥσπερ οἱ
 κιττοὶ τοῖς ἰσχύουσι τῶν δένδρων περιπλεκόμενοι
 συνεξανίστανται, προσδραμὼν ἀνδρὶ πρεσβυτέρῳ F
 25 νέος ἔτι καὶ ἄδοξος ἐνδόξω, κατὰ μικρὸν αἰρόμενος
 ὑπὸ τῆς περὶ ἐκεῖνον δυνάμεως καὶ συναυξανόμενος
 ἡρεῖσε καὶ κατεργάζωσεν ἑαυτὸν εἰς τὴν πολιτείαν.

16 ἀρχήν] ταραχήν Emperius
 lerus: ἔτι νέος

25 νέος ἔτι Bense-

Ἀριστείδην μὲν γὰρ ἠύξησε Κλεισθένης καὶ Φω-
κίωνα Χαβρίας, Λεύκολλον δὲ Σύλλας Κάτωνα δὲ
Μάξιμος, Ἐπαμεινώνδας δὲ Παμμένη καὶ Λύσαν-
δρος Ἀγησίλαον· ἄλλ' οὗτος μὲν ὑπὸ φιλοτιμίας
ἀκαίρου καὶ ζηλοτυπίας διὰ δόξαν ὑβρίσας ἀπέρριψε 5
ταχὺ τὸν καθηγγεμόνα τῶν πρακτέων· οἱ δ' ἄλλοι
καλῶς καὶ πολιτικῶς καὶ ἄχρι τέλους ἐθεράπευσαν
806 καὶ συνεπεκόσμησαν ὥσπερ τὰ πρὸς ἥλιον ὑφιστά-
μενα σώματα τὸ λαμπρῦνον αὐτοὺς πάλιν ἄφ' ἑαυ-
τῶν αὐξοῦντες καὶ συνεκφωτίζοντες. οἱ γοῦν Σκι- 10
πίωνι βασκαίνοντες ὑποκριτὴν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο
τῶν πράξεων ποιητὴν δὲ Λαίλιον τὸν ἐταῖρον, ὃ
δὲ Λαίλιος ὑπ' οὐδενὸς ἐπήρθη τούτων ἀλλ' αἰεὶ
διετέλεσε τῇ Σκιπίωνος ἀρετῇ καὶ δόξῃ συμφιλοτι-
μούμενος. Ἀφράνιος δὲ Πομπηίου φίλος, εἰ καὶ 15
πάνυ ταπεινὸς ἦν, ὅμως ἐπίδοξος ὢν ὑπάτος αἶρε-
B θήσεσθαι, Πομπηίου σπουδάζοντος ἑτέροις, ἀπέστη
τῆς φιλοτιμίας εἰπὼν οὐκ ἂν οὕτω λαμπρὸν αὐτῷ
γενέσθαι τὸ τυχεῖν ὑπατείας, ὥς ἀνιερὸν ἕμα καὶ
δυσχερές, εἰ Πομπηίου μὴ θέλοντος μηδὲ συμπράτ- 20
τοντος· ἐνιαιτὸν οὖν ἀνασχόμενος μόνον οὔτε τῆς
ἀρχῆς ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλίαν διετήρησε. τοῖς δ'
οὕτω χειραγωγουμένοις ὑφ' ἑτέρων ἐπὶ δόξαν ἕμα
συμβαίνει χαρίζεσθαι τε πολλοῖς, κἄν τι συμ-
βάλῃ δύσκολον, ἥττον ἀπεχθάνεσθαι· διὸ καὶ Φί- 25
λιππος Ἀλεξάνδρῳ παρήγει κτᾶσθαι φίλους, ἕως

2 Λεύκολλον] Πομπήιον Kaltwasserus 3 idem: ἑπα-
μεινώνδας δὲ παμμένης 4 ὑπὸ M 5 διὰ δόξαν]
scripsi cum Schaefero: δόξαν 6 τῶν πράξεων Emperius

ἔξεστι, βασιλεύοντος ἑτέρου πρὸς χάριν ὁμιλοῦντα καὶ φιλοφρονούμενον.

12. Αἰρεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἀρχόμενον πολιτείας ἡγεμόνα μὴ ἀπλῶς τὸν ἐνδοξον καὶ δυνατὸν, ἀλλὰ C
5 καὶ τὸν δι' ἀρετὴν τοιοῦτον. ὥς γὰρ οὐ πᾶν δένδρον ἐθέλει προσέσθαι καὶ φέρειν περιπλεκομένην τὴν ἄμπελον ἀλλ' ἐνία καταπνίγει καὶ διαφθείρει τὴν αὕξησιν αὐτῆς, οὕτως ἐν ταῖς πόλεσιν οἱ μὴ φιλόκαλοι, φιλότιμοι δὲ καὶ φίλαρχοι μόνον, οὐ
10 προΐενται τοῖς νέοις πράξεων ἀφορμὰς, ἀλλ' ὥσπερ τροφὴν ἐαυτῶν τὴν δόξαν ἀφαιρουμένους πιέξουσιν ὑπὸ φθόνου καὶ καταμαραίνουσιν· ὥς Μάριος ἐν Αἰβύῃ καὶ πάλιν ἐν Γαλατίᾳ πολλὰ διὰ Σύλλα κα-
τορθώσας ἐπαύσατο χρώμενος, ἀχθεσθεῖς μὲν αὐτοῦ
15 τῇ αὐξήσει, πρόφασιν δὲ τὴν σφραγίδα ποιησάμενος D ἀπέρριψεν· ὁ γὰρ Σύλλας, ὅτε τῷ Μαρίῳ στρατηγούντι συνῆν ταμιεύων ἐν Αἰβύῃ, πεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς Βῶκχον ἤγαγεν Ἰογόρθαν αἰχμάλωτον· οἷα δὲ νέος φιλότιμος, ἄρτι δόξης γεγευμένος, οὐκ
20 ἤνεγκε μετρίως τὸ εὐτύχημα, γλυψάμενος δ' εἰκόνα τῆς πράξεως ἐν σφραγίδι τὸν Ἰογόρθαν αὐτῷ παραδιδόμενον ἐφόρει· καὶ τοῦτ' ἐγκαλῶν ὁ Μάριος ἀπέρριψεν αὐτόν· ὁ δὲ πρὸς Κάτουλον καὶ Μέ-
τελλον ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ Μαρίῳ διαφόρους με-
25 ταστάς ταχὺ τὸν Μάριον ἐξήλασε καὶ κατέλυσε τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ μικροῦ δεήσαντα τὴν Ῥώμην ἀνα-
τρέψαι. Σύλλας μέντοι καὶ Πομπήιον ἐκ νέου μὲν E

14 καὶ ἀχθεσθεῖς an ἀχθεσθεῖς μὲν γὰρ? 16 ἀπέρ-
ριψεν] del. Herwerdenus 23 ita Basileensis: κατόυλλον

ἦρεν ὑπεξανιστάμενος αὐτῷ καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκαλυπτόμενος ἐπίοντι, καὶ τοῖς ἄλλοις νέοις πράξεων ἡγεμονικῶν μεταδιδούς ἀφορμὰς, ἐνίοις δὲ καὶ παροξύνων ἔκοντας, ἐνέπλησε φιλοτιμίας καὶ ζήλου τὰ στρατεύματα· καὶ πάντων ἐκράτησε βουλόμενος εἶναι 5 μὴ μόνος ἀλλὰ πρῶτος καὶ μέγιστος ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις. τούτων οὖν ἔχουσιν δεῖ τῶν ἀνδρῶν καὶ τούτοις ἐμφύεσθαι, μὴ, καθάπερ ὁ Αἰσώπου βασιλίσκος ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀετοῦ κομισθεὶς αἰφνίδιον ἐξέπτῃ καὶ προέφθασεν, οὕτω τὴν ἐκείνων 10 δόξαν ὑφαρπάζοντας αὐτοὺς ἀλλὰ παρ' ἐκείνων ἔμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλίας λαμβάνοντας, ὥς οὐδ' ἔρξαι καλῶς τοὺς μὴ πρότερον ὀρθῶς δουλεύσαντας, ἥ φησιν ὁ Πλάτων, δυναμένους.

13. Ἐπεται δὲ τούτοις ἡ περὶ φίλων κρίσις, 15 μῆτε τὴν Θεμιστοκλέους ἐπαινοῦσα μῆτε τὴν Κλέωνος διάνοιαν. ὁ μὲν γὰρ Κλέων, ὅτε πρῶτον ἔγνω τῆς πολιτείας ἄπτεσθαι, τοὺς φίλους συναγαγὼν εἰς ταῦτ' οὕτως διελύσατο τὴν φιλίαν πρὸς αὐτούς, ὥς πολλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας προαιρέσεως μαλάσσουσιν ἐν 20 τῇ πολιτείᾳ καὶ παράγουσαν· ἄμεινον δ' εἶναι ἐποίησε 807 τὴν φιλοπλουτίαν ἐκβαλὼν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν φιλονηκίαν καὶ φθόνου καὶ κακοηθείας καθήρας αὐτόν· οὐ γὰρ ἀφίλων αἱ πόλεις ἀνδρῶν καὶ ἀνεταιρῶν ἀλλὰ χρηστῶν καὶ σωφρόνων δέονται· νυνὶ δὲ τοὺς 25 μὲν φίλους ἀπήλασεν,

10 παρεξέπτῃ? duo optimi codices exhibent γὰρ ἐξέπτῃ
14 Πλάτων] de Legg. p. 762 e

ἑκατὸν δὲ κύκλῳ κεφαλὰι κολάκων οἰωζομένων
[ἐλιχμῶντο]

περὶ αὐτόν, ὥς οἱ κωμικοὶ λέγουσι· καὶ τραχὺς ὢν
πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ βαρὺς αὖθις ὑπέβαλλε τοῖς
5 πολλοῖς πρὸς χάριν ἑαυτόν

᾿γεροντάγωγῶν κἀναμισθαρνεῖν διδούς

καὶ τὸ φανυλότατον καὶ τὸ νοσοῦν μάλιστα τοῦ δή-
μου προσεταιριζόμενος ἐπὶ τοὺς ἀρίστους. ὁ δὲ
Θεμιστοκλῆς πάλιν πρὸς τὸν ἀποφηνάμενον, ὥς
10 ἄρξει καλῶς ἴσον ἅπασι παρέχων ἑαυτόν, ᾿μηδέποτ᾿ B
εἶπεν ᾿εἰς τοιοῦτον ἐγὼ καθίσαιμι θρόνον, ἐν ᾧ
πλέον οὐχ ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ᾿ ἐμοῦ τῶν μὴ φι-
λων᾿, οὐδ᾿ οὗτος ὀρθῶς τῇ φιλίᾳ κατεπαγγελλόμενος
τὴν πολιτείαν καὶ τὰ κοινὰ καὶ δημόσια ταῖς ἰδίαις
15 χάρισι καὶ σπουδαῖς ὑφιέμενος. καίτοι πρὸς γε Σι-
μωνίδην ἀξιοῦντά τι τῶν μὴ δικαίων ᾿οὔτε ποιη-
τῆς᾿ ἔφη ᾿σπουδαῖός ἐστιν ἔδων παρὰ μέλος οὔτ᾿
ἄρχων ἐπιεικῆς παρὰ τὸν νόμον χαριζόμενος. δει-
νὸν γὰρ ὥς ἀληθῶς καὶ σχέτλιον, εἰ ναύτας μὲν
20 ἐκλέγεται κυβερνήτης καὶ κυβερνήτην ναύκληρος

᾿εὺ μὲν ἐνὶ πρύμνῃ οἰήσιον, εὖ δὲ κεραίῃ O
αἰδότας ἐντείνασθαι ἐπορνεύμενου ἀνέμοιο.

καὶ τις ἀρχιτέκτων ὑπουργοὺς καὶ χειροτέχνας, οὐ
μὴ διαφθεροῦσιν αὐτοῦ τοῦργον ἀλλ᾿ ἄριστα συν-

1 Arist. Pac. 756 ib. Coraes: οἰωζομένων (sed ex
Palat. nihil enotatum) 6 idem: καὶ ἀναμισθαρνεῖν cf.
Κοκκ. 3 p. 400 12 παρ᾿ ἐμοῦ Antonii Melissa: παρ᾿ ἐμοῖ
21 cf. Callimach. fr. 382 p. 787 ed. Schneideri 22 ἐντύ-
νασθαι Schneiderus praeter necessitatem 24 *: τὸ ἔργον

εκπονήσουσιν· ὁ δὲ πολιτικός, ἀριστοτέχνας τις ὢν
κατὰ Πίνδαρον καὶ δημιουργὸς εὐνομίας καὶ δίκης,
οὐκ εὐθὺς αἰρήσεται φίλους ὁμοιοπαθεῖς καὶ ὑπερέ-
τας καὶ συνενθουσιῶντας αὐτῷ πρὸς τὸ καλόν, ἀλλ'
ἄλλους πρὸς ἄλλην ἀεὶ χρεῖαν κάμπτοντας αὐτὸν 5
D ἀδίκως καὶ βιαίως· οὐδὲν τ' ὀφθῆσεται διαφέρων
οἰκοδόμου τινὸς ἢ τέκτονος ἀπειρία καὶ πλημμελεία
γωνίαις χρωμένου καὶ κανόσι καὶ στάθμαις, ὅφ'
ὢν διαστρέφεσθαι τοῦργον ἔμελλεν· ὄργανα γὰρ οἱ
φίλοι ζῶντα καὶ φρονοῦντα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν 10
εἰσι, καὶ οὐ δεῖ συνολισθάνειν αὐτοῖς παραβαίνου-
σιν, ἀλλὰ προσέχειν ὅπως μὴδ' ἀγνοοῦντων αὐτῶν
ἔξαμαρτάνωσι. τοῦτο γὰρ καὶ Σόλωνα κατήσχυσε
καὶ διέβαλε πρὸς τοὺς πολίτας· ἐπεὶ γὰρ ἐν νῶ
E λαβὼν τὰ ὀφλήματα κουφίσαι καὶ τὴν σειςάχθειαν 15
(τοῦτο δ' ἦν ὑποκόρισμα χρεῶν ἀποκοπῆς) εἰσενεγ-
κεῖν ἐκοινώσατο τοῖς φίλοις· οἱ δ' ἔργον ἀδικώτα-
τον ἔπραξαν· ἐδανείσαντο γὰρ ὑποφθάσαντες ἀρ-
γύριον πολὺ καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς φῶς τοῦ
νόμου προαχθέντος οἱ μὲν ἐφάνησαν οἰκίας τε 20
λαμπράς καὶ γῆν συνεωνημένοι πολλήν ἐξ ὧν ἐδα-
νείσαντο χρημάτων, ὁ δὲ Σόλων αἰτίαν ἔσχε συνα-
δικεῖν ἡδικημένος. Ἀγησίλαος δὲ περὶ τὰς τῶν φίλων
σπουδὰς αὐτὸς αὐτοῦ γιγνόμενος ἀσθενέστατος καὶ
ταπεινότητος ὥσπερ ὁ Εὐριπίδου Πήγασος 25

‘ἐπτηξ’ ὑπείκων μᾶλλον εἰ μᾶλλον θέλοι,’

2 Πίνδαρον] Bergk. 1 p. 388
ἄλλου 5 W: κάμπτοντος
26 Nauck. p. 451

4 ἀλλ' ἄλλους W: ἄλλον
9 τοῦργον *: τὸ ἔργον

καὶ ταῖς ἀτυχίαις προθυμότερον βοηθῶν τοῦ δέον-
 τος ἐδόκει συνεξομοιοῦσθαι ταῖς ἀδικίαις· καὶ γὰρ F
 τοι Φοιβίδαν κρινόμενον ἔσωσεν ἐπὶ τῷ τὴν Καδμείαν
 καταλαβεῖν ἄνευ προστάγματος, φήσας τὰ τοιαῦτα
 5 δεῖν αὐτοματίζειν· καὶ Σφοδρίαν ἐπ' ἔργῳ παρα-
 νόμῳ καὶ δεινῷ φεύγοντα δίκην (ἐνέβαλε γὰρ εἰς
 τὴν Ἀττικὴν φίλων ὄντων καὶ συμμάχων) ἀφεθῆναι
 διεπράξατο, δεήσεσιν ἑρωτικάς τοῦ παιδὸς μαλα-
 χθεῖς· καὶ πρὸς τινα δυνάστην ἐπιστόλιον αὐτοῦ
 10 τοιοῦτον φέρεται· Νικίαν, εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· 808
 εἰ δ' ἀδικεῖ, ἔμοι ἄφες· πάντως δ' ἄφες'. ἀλλὰ
 Φωκίων οὐδὲ τῷ γαμβρῷ Χαρίκλῳ δίκην ἔχοντι
 περὶ τῶν Ἀρπαλείων συνεισῆλθεν, ἀλλ' ἐγὼ σε
 φήσας ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις ἐποιησάμην κηδεστήν'
 15 ὥχῃ· ἀπιών. καὶ Τιμολέων ὁ Κορίνθιος τὸν ἀδελ-
 φὸν ἐπεὶ διδάσκων καὶ δεόμενος οὐκ ἀπέστησε τῆς
 τυραννίδος, συνέπραξε τοῖς ἀνελοῦσι. δεῖ γὰρ
 οὐκ ἄχρὶ τοῦ βωμοῦ φίλον εἶναι τῷ μὴ συνεπιор-
 κεῖν, ὥς ποτε Περικλῆς εἶπεν, ἀλλ' ἄχρὶ παντὸς B
 20 νόμου καὶ δικαίου καὶ συμφέροντος, ὃ παροφθὲν
 εἰς τινα μεγάλην βλάβην ἀναφέρει καὶ κοινήν, ὥς
 ἀνέφερε τὸ μὴ δοῦναι δίκην Σφοδρίαν μηδὲ Φοι-
 βίδαν· οὗτοι γὰρ οὐχ ἥμισυ τὴν Σπάρτην ἐνέβαλον
 εἰς τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον. ἐπεὶ τοῖς γε μετρίοις
 25 ἀμαρτήμασι τῶν φίλων ἐπεμβαίνειν βαρὺν ὁ πολιτι-
 κὸς οὐκ ἀναγκάζει λόγος, ἀλλὰ καὶ δίδωσιν εἰς
 ἀσφαλες θεμένους τὰ μέγιστα τῶν κοινῶν ἐκ πε-

10 cf. p. 209 f   12 Duebnerus: χαρίλλῳ cf. Vit. Phoc.
 c. 21   19 cf. p. 531 d   22 ἀνέφερε R: ἀνέφερετο

ριουσίας βοηθεῖν τοῖς φίλοις καὶ παρῖστασθαι καὶ
 συνεκπονεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. εἰσὶ δὲ καὶ χάριτες ἀνε-
 πίφθονοι, συλλαβέσθαι πρὸς ἀρχὴν τῷ φίλῳ μάλ-
 λον, ἐγχειρίσαι τινὰ διοίκησιν ἐνδοξον ἢ πρεσβείαν
 C φιλάνθρωπον, οἷον ἡγεμόνος τιμὰς ἔχουσιν, ἢ πρὸς 5
 πόλιν ὑπὲρ φιλίας καὶ ὁμονοίας ἐντευξιν· ἂν δ' ἦ
 τις ἐργώδης ἐπιφανὴς δὲ καὶ μεγάλη πρᾶξις, αὐτὸν
 ἐπὶ ταύτην τάξαντα πρῶτον εἶτα προσελέσθαι τὸν
 φίλον, ὡς ὁ Διομήδης

‘εἰ μὲν δὴ ἔταρόν γε κελεύετε μ’ αὐτὸν ἐλέσθαι, 10
 πῶς ἂν ἔπειτ’ Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λατοίμην;’
 κακεῖνος αὖ πάλιν ἀνταποδίδωσιν οἰκείως τὸν
 ἐπαινον

‘ἵπποι δ’ οἷδε, γεραιέ, νεήλυδες, οὓς ἐρεΐνεις,
 Θρηήκιοι, τὸν δέ σφιν ἄνακτ’ ἀγαθὸς Διομήδης 15
 ἔκτανε, παρ’ ὧν ἑτάρους δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους.’
 αὕτη γὰρ ἡ πρὸς τοὺς φίλους ὕφεσις οὐχ ἥττον
 D ἐπικοσμεῖ τῶν ἐπαινουμένων τοὺς ἐπαινοῦντας· ἡ
 δ’ αὐθάδεια, φησὶν ὁ Πλάτων, ἐρημιά σύνοικος. ἔτι
 τοίνυν ταῖς καλαῖς καὶ φιλανθρωποῖς χάρισι δεῖ 20
 τοὺς φίλους συνεισποιεῖν καὶ κελεύειν τοὺς εὖ πα-
 θόντας ἐκείνους ἐπαινεῖν καὶ ἀγαπᾶν, ὡς αἰτίους
 ἅμα καὶ συμβούλους γεγεννημένους· τὰς δὲ φράυλας
 καὶ ἀτόπους ἀξιώσεις ἀποτρίβεσθαι μὴ πικρῶς ἀλλὰ
 πρῶως, διδάσκοντα καὶ παραμυθούμενον ὡς οὐκ 25
 E ἄξιοι τῆς ἐκείνων ἀρετῆς εἰσι καὶ δόξης. ἄριστα

10 Hom. K 242 idem: κελεύετε ἑμαυτὸν 14 id. K 558
 ib. δ’ οἷδε idem: δὲ 19 Πλάτων] Epist. IV p. 321 b

δ' ἀνθρώπων ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἀρνησάμενος δεη-
 θέντι τῷ Πελοπίδᾳ τὸν κάπηλον ἐκ τῆς εἰρκτῆς
 ἀφείναι καὶ μετ' ὀλίγον τῆς ἐρωμένης δεηθείσης
 ἀφείς, 'τοιαύτας' ἔφη 'χάριτας, ὧ Πελοπίδα, λαμβά-
 5 νειν ἔταιριδίῳ οὐ στρατηγοῖς πρέπον ἐστίν.' ὁ δὲ
 Κάτων βαρέως καὶ αὐθάδως, ἐπεὶ Κάτλος ὁ τιμη-
 τῆς, φίλος ἦν ἐν τοῖς μάλιστα καὶ συνήθης, ἐξη-
 τεῖτό τινα τῶν κρινομένων ὑπ' αὐτοῦ ταμιεύοντος
 'αἰσχροὺν ἐστίν' ἔφη 'σὲ τὸν ὀφείλοντα τοὺς νέους
 10 ἡμᾶς σωφρονίζειν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὑπηρετῶν ἐκ-
 βάλλεσθαι'. τῷ γὰρ ἔργῳ τὴν χάριν ἐξῆν ἀπειπά-
 μενον ἀφελεῖν τοῦ λόγου τὴν τραχύτητα καὶ πικρίαν, F
 ὥς μηδὲ τῇ πράξει τὸ λυπηρὸν ἐκουσίως ἄλλ' ἀναγ-
 καίως ἐπιφέροντα διὰ τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον.
 15 εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς χρηματισμὸν οὐκ ἀγεννεῖς ἐν πολι-
 τεῖα τοῖς δεομένοις τῶν φίλων αἱ σύλληψεις· οἷον
 ὁ Θεμιστοκλῆς, μετὰ τὴν μάχην ἰδὼν νεκρὸν στρεπτὰ
 χρυσᾶ καὶ μανιάκην περικείμενον αὐτὸς μὲν παρῆλ-
 θεν, ἐπιστραφεὶς δὲ πρὸς τὸν φίλον 'ἀνελοῦ ταῦτ'
 20 εἶπεν· 'οὐ γὰρ καὶ σὺ Θεμιστοκλῆς γέγονας'. δίδωσι 809
 γὰρ καὶ τοῦτο πολλάκις τῷ πολιτικῷ τὰ πράγματα
 πρὸς τοὺς φίλους. οὐ γὰρ δὴ Μενέμαχοι πάντες
 εἰσὶ· τῷ μὲν οὖν ἐργχείρισον συνηγορίαν ἔμμισθον
 ὑπὲρ τοῦ δικαίου, τῷ δὲ σύστησον πλούσιον ἐπι-
 25 μελείας καὶ προστασίας δεόμενον· ἄλλῃ δ' εἰς ἐργο-
 λαβίαν τινὰ σύμπραξον ἢ μίσθωσιν ὀφειλείας ἔχου-
 σαν. Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ πλουσίῳ τινὶ προσελ-

θόντα φίλον αἰτεῖν ἐκέλευσε τάλαντον, ὥς αὐτοῦ δοῦναι κελεύσαντος· ἐπεὶ δ' ὁ αἰτηθεὶς ἐλθὼν ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν, 'ὅτι χρηστός' εἶπεν· οὗτος ὦν πένης ἐστί, σὺ δὲ πλουτεῖς πολλὰ τῆς πόλεως νε-
 B νοσφισμένος'. καὶ τὸν Ἀγησίλαον ὁ Ξενοφῶν ἀγά- 5
 λεσθαὶ φησὶ πλουτίζοντα τοὺς φίλους, αὐτὸν ὄντα κρεῖττονα χρημάτων.

14. Ἐπεὶ δὲ 'πάσαις κορυθαλλίσι' κατὰ Σιμωνί-
 δην 'χρὴ λόφον ἐγγενέσθαι' καὶ πᾶσα πολιτεία φέρει
 τινὰς ἔχθρας καὶ διαφοράς, οὐχ ἥκιστα προσήκει 10
 καὶ περὶ τούτων ἐσκέφθαι τὸν πολιτικόν. οἱ μὲν
 οὖν πολλοὶ τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸν Ἀριστείδην
 ἐπαινοῦσιν ἐπὶ τῶν ὕρων τὴν ἔχθραν ἀποτιθεμέ-
 νους, ὁσάκις ἐπὶ πρεσβείαν ἢ στρατηγίαν ἐξίειν,
 εἴτα πάλιν ἀναλαμβάνοντας. ἐνίοις δὲ καὶ τὸ Κρη- 15
 C τίνου τοῦ Μάγνητος ὑπερφυνῶς ἀρέσκει· Ἑρμεία
 γὰρ ἀντιπολιτευόμενος ἀνδρὶ μὲν οὐ δυνατῷ φιλο-
 τίμῳ δὲ καὶ λαμπρῷ τὴν ψυχὴν, ἐπεὶ κατέσχεν ὁ
 Μιθριδατικὸς πόλεμος, τὴν πόλιν ὀρῶν κινδυνεύου-
 σαν ἐκέλευσε τὸν Ἑρμείαν τὴν ἀρχὴν παραλαβόντα 20
 χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, αὐτοῦ μεταστάντος· εἰ δὲ
 βούλεται στρατηγεῖν ἐκεῖνον, αὐτὸν ἐκποδῶν ἀπελ-
 θεῖν, ὥς μὴ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπολέ-
 σειαν τὴν πόλιν. ἤρεσεν ἡ πρόκλησις τῷ Ἑρμείᾳ,
 καὶ φήσας ἑαυτοῦ πολεμικώτερον εἶναι τὸν Κρητῖναν 25
 ὑπεξῆλθε μετὰ παίδων καὶ γυναικός. ὁ δὲ Κρητῖνας
 ἐκεῖνόν τε προόπεμψε, τῶν ιδίων χρημάτων ἐπιδούς

ὅσα φεύγουσιν ἤν ἢ πολιορκουμένοις χρησιμώτερα, D
καὶ τὴν πόλιν ἄριστα στρατηγήσας παρ' οὐδὲν ἐλ-
θοῦσαν ἀπολέσθαι περιεποίησεν ἀνελπιδίως. εἰ γὰρ
εὐγενὲς καὶ φρονήματος μέγαλον τὸ ἀναφωνῆσαι

5 'φιλῶ τέκν', ἀλλὰ πατρίδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ',
πῶς οὐκ ἐκείνοις γε προχειρότερον εἰπεῖν ἐκάστω
'μισῶ τὸν δεῖνα καὶ βούλομαι ποιῆσαι κακῶς, ἀλλὰ
πατρίδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ;' τὸ γὰρ μὴ θέλειν δια-
λυθῆναι πρὸς ἐχθρὸν, ὧν ἕνεκα δεῖ καὶ φίλον προ-
10 εἶσθαι, δεινῶς ἄγριον καὶ θηριῶδες. οὐ μὴν ἀλλὰ
βέλτιον οἱ περὶ Φωκίωνα καὶ Κάτωνα, μηδ' ὅλως
ἐχθραν τινὰ πρὸς πολιτικὰς τιθέμενοι διαφοράς,
ἀλλὰ δεινοὶ καὶ ἀπαράιτητοι μόνον ἐν τοῖς δημοσίοις E
ἀγῶσιν ὄντες μὴ προέσθαι τὸ συμφέρον, ἐν δὲ τοῖς
15 ἰδίοις ἀμηνίτως καὶ φιλανθρώπως χρώμενοι τοῖς
ἐκεῖ διαφερομένοις. δεῖ γὰρ ἐχθρὸν μηδένα πολίτην
νομίζειν, ἂν μὴ τις, οἷος Ἀριστίων ἢ Νάβις ἢ Κα-
τιλίνας, νόσημα καὶ ἀπόστημα πόλεως ἐγγένηται.
τοὺς δ' ἄλλως ἀπάδοντας ὥσπερ ἁρμονικὸν ἐπιτεί-
20 νοντα καὶ χαλῶντα πράως εἰς τὸ ἐμμελὲς ἄγειν, μὴ
τοῖς ἀμαρτάνουσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ἐπι-
φνύμενον, ἀλλ' ὥς Ὅμηρος ἡθικώτερον.

'ὦ πέπον, ἦ τ' ἐφάμην σε περὶ φρένας ἔμμεναι F
[ἄλλων'

25 καί

'οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.'

2 στρατηγήσας] τηρήσας Palatinus similesque, sed vul-
gata mea quidem sententia praestat 5 Nauck. p. 918
9 καὶ Coraes 12 τινι R 23 Hom. P 171 26 id. H 358

ἂν τέ τι χρηστὸν εἰπωσιν ἢ πράξωσι, μὴ τιμαῖς
 ἀχθόμενον αὐτῶν μηδὲ λόγων εὐφρόμων ἐπὶ καλοῖς
 ἔργοις φειδόμενον· οὕτω γὰρ ὃ τε ψόγος ὅπου δεῖ
 πίστιν ἔξει, καὶ πρὸς τὴν κακίαν διαβαλοῦμεν αὐτοὺς
 αὖξοντες τὴν ἀρετὴν καὶ ταῦτα παραβάλλοντες ἐκεῖ- 5
 810 νοις ὡς ἄξια καὶ πρέποντα μᾶλλον. ἐγὼ δὲ καὶ
 μαρτυρεῖν ἄξιόν τὰ δίκαια καὶ τοῖς διαφόροις τὸν
 πολιτικὸν ἄνδρα καὶ βοηθεῖν κρινομένοις πρὸς τοὺς
 συκοφάντας καὶ ταῖς διαβολαῖς ἀπιστεῖν, ἂν ᾧσιν
 ἀλλότριά τῆς προαιρέσεως αὐτῶν· ὥσπερ ὁ Νέρων 10
 ἐκεῖνος ὀλίγον ἔμπροσθεν ἢ κτεῖναι τὸν Θρασέα
 μάλιστα μισῶν καὶ φοβούμενος, ὅμως ἐγκαλοῦντός
 τινος ὡς κακῶς κεκριμένου καὶ ἀδίκως, 'ἐβουλόμην
 ἂν' ἔφη 'Θρασέα οὕτως ἐμὲ φιλεῖν, ὡς δικαστῆς
 ἄριστός ἐστιν'. οὐ χεῖρον δὲ καὶ πρὸς ἐπίπληξιν 15
 ἐτέρων φύσει πονηρῶν μᾶλλον ἀμαρτανόντων ἐχθροῦ
 μνησθέντα κομψοτέρου τὸ ἥθος εἰπεῖν 'ἀλλ' ἐκεῖνος
 Β οὐκ ἂν τοῦτ' εἶπεν οὐδ' ἐποίησεν'. ὑπομνηστέον δὲ
 καὶ πατέρων ἀγαθῶν ἐνίους, ὅταν ἐξαμαρτάνωσιν·
 οἷον Ὅμηρος

20

ἢ ὀλίγον οἱ παῖδα εἰκότα γείνατο Τυδεύς·

καὶ πρὸς Σικελίωνα τὸν Ἀφρικανὸν Ἀππίος ἐν ἀρχαι-
 ρεσίαις διαγωνιζόμενος ἠλίκον ἂν' εἶπεν 'ὦ Παῦλε,
 στενάζεις ὑπὸ γῆς, αἰσθόμενος ὅτι σου τὸν υἱὸν
 ἐπὶ τιμητικὴν ἀρχὴν καταβαίνοντα Φιλόνικος ὁ τε- 25
 λώνης δορυφορεῖ'. τὰ γὰρ τοιαῦτα νοουθετεῖ τοὺς

2 καλοῖς ἔργοις R: καλοῖς 13 κεκριμένος R, nihil
 opus 16 πονηρῶν R 20 οἷον * 21 Hom. E 800 25 R:
 φιλόνηκος

ἀμαρτάνοντας ἅμα καὶ κοσμεῖ τοὺς νοουθετοῦντας.
πολιτικῶς δὲ καὶ ὁ Νέστωρ ὁ τοῦ Σοφοκλέους ἀπο-
κρίνεται λοιδορούμενος ὑπὸ τοῦ Αἴαντος

‘οὐ μέμφομαί σε·· δρῶν γὰρ εὖ κακῶς λέγεις’. C

5 καὶ Κάτων διενεχθεὶς πρὸς τὸν Πομπήιον ἐν οἷς
ἐβιάζετο τὴν πόλιν μετὰ Καίσαρος, ἐπεὶ κατέστησαν
εἰς πόλεμον, ἐκέλευσε Πομπήϊον παραδοῦναι τὴν
ἡγεμονίαν, ἐπειπὼν ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστὶ καὶ ποιεῖν
τὰ μεγάλα κακὰ καὶ παύειν. ὁ γὰρ μεμιγμένος
10 ἐπαίνῳ ψόγος οὐκ ἔχων ὕβριν ἀλλὰ παρορησίαν,
οὐδὲ θυμὸν ἀλλὰ δηγμὸν ἐμποιῶν καὶ μετάνοιαν,
εὐμενῆς φαίνεται καὶ θεραπευτικός· αἱ δὲ λοιδορίαι
τοῖς πολιτικοῖς ἥκιστα πρόπονσιν. ὅρα δὲ τὰ πρὸς
Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα καὶ τὰ πρὸς
15 τοῦτον ὑπ’ Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην
γέγραφεν Ὑπερείδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν ἡ Περικλῆς
ἡ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος ἡ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος. D
καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ λοι-
δορον ἔχει μόνον, οἱ δὲ Φιλιππικοὶ καθαρεύουσι
20 καὶ σκώμματος καὶ βωμολοχίας ἀπάσης· τὰ γὰρ
τοιαῦτα τῶν ἀκούοντων μᾶλλον αἰσχύνει τοὺς λέ-
γοντας, ἔτι δὲ καὶ σύγχυσιν ἀπεργάζεται τῶν πρα-
γμάτων καὶ διαταράττει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς
ἐκκλησίας. ὅθεν ἄρισθ’ ὁ Φωκίων ὑπεκστὰς τῷ
25 λοιδοροῦντι καὶ πανσάμενος τοῦ λέγειν, ἐπεὶ μόλις
ἐσιώπησεν ὁ ἀνθρῶπος, αὐθις παρελθὼν ‘οὐκοῦν’
ἔφη ‘περὶ μὲν τῶν ἱππέων καὶ τῶν ὀπλιτῶν ἀκη-

κούατε, λείπεται δέ μοι περὶ τῶν ψιλῶν καὶ πελτα-
 Ε στῶν διελθεῖν. ἀλλ' ἐπεὶ πολλοῖς γε δυσκάθεκτόν
 ἐστὶ τὸ πρῶγμα καὶ πολλάκις οὐκ ἀχρήστως οἱ λοι-
 δοροῦντες ἐπιστομίζονται ταῖς ἀπαντήσεσιν, ἔστω
 βραχεῖα τῇ λέξει καὶ μὴ θυμὸν ἐμφαίνουσα μηδ' 5.
 ἀκραχολίαν, ἀλλὰ πραύτητα μετὰ παιδιᾶς καὶ χά-
 ριτος ἀμωσγέπως δάκνουσαν· αἱ δ' ἀντεπιστρέφουσαι
 μάλιστα τοιαῦται. καθάπερ γὰρ τῶν βελῶν ὅσα
 πρὸς τὸν βαλόντα φέρεται πάλιν ῥώμῃ τινὶ δοκεῖ
 F καὶ στερεότητι τοῦ πληγέντος ἀνακρουόμενα τοῦτο 10
 πᾶσχειν· οὕτω τὸ λεχθὲν ὑπὸ ῥώμης καὶ συνέσεως
 τοῦ λοιδορηθέντος ἐπὶ τοὺς λοιδορήσαντας ἀναστρέ-
 φειν ἔοικεν· ὥς τὸ Ἐπαμεινώνδου πρὸς Καλλίστρα-
 τον, ὀνειδίζοντα Θηβαίοις καὶ Ἀργείοις τὴν Οἰδί-
 ποδος πατροκτονίαν καὶ τὴν Ὀρέστου μητροκτονίαν, 15
 ὅτι 'τοὺς ταῦτα ποιήσαντας ἡμῶν ἐκβαλόντων ὑμεῖς
 ἐδέξασθε' καὶ τὸ Ἀντακλίδου τοῦ Σπαρτιάτου πρὸς
 τὸν Ἀθηναῖον τὸν φήσαντα 'πολλάκις ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ
 Κηφισοῦ ἐδιώξαμεν,' 'ἀλλ' ἡμεῖς γ' ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ
 811 Εὐρώτα οὐδέποτε.' χαριέντως δὲ καὶ ὁ Φωκίων, 20
 τοῦ Δημάδου κεκραγός· 'Ἀθηναῖοί σε ἀποκτενοῦ-
 σιν.' 'ἂν γε μανῶσιν' ἔφη 'σὲ δέ, ἂν σωφρονῶσι.'
 καὶ Κράστος ὁ ῥήτωρ, Δομιτίου πρὸς αὐτὸν εἰπόν-
 τος 'οὐ σὺ μυραίνης ἐν κολυμβήθρα σοι τρεφομένης
 εἶτ' ἀποθανούσης ἐκλαυσας;' ἀντηρώτησεν 'οὐ σὺ 25
 τρεῖς γυναῖκας ἔθαψας καὶ οὐκ ἐδάκρυσας;' ταῦτα
 μὲν οὖν ἔχει τινὰ χρεῖαν καὶ πρὸς τὸν ἄλλον βίον.

15. Πολιτείας δ' οἱ μὲν εἰς ἅπαν ἐνδύονται
μέρος, ὥσπερ ὁ Κάτων, οὐδεμιᾶς ἀξιοῦντες εἰς δύ-
ναμιν ἀπολείπεσθαι φροντίδος οὐδ' ἐπιμελείας τὸν B
ἀγαθὸν πολίτην· καὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐπαινοῦσιν,
5 ὅτι φθόνῳ καὶ πρὸς ὕβριν ἀποδειχθεὶς τελέαρχος
ὑπὸ τῶν Θηβαίων οὐκ ἡμέλησεν, ἀλλ' εἰπὼν ὡς οὐ
μόνον ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσιν ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν ἀνὴρ,
εἰς μέγα καὶ σεμνὸν ἀξίωμα προήγαγε τὴν τελεαρ-
χίαν, οὐδὲν οὔσαν πρότερον ἀλλ' ἢ περὶ τοὺς στε-
10 νοποῦς ἐκβολῆς κοπρίων καὶ ξευμάτων ἀποτροπῆς
ἐπιμελείαν τινα. καὶ γὰρ δ' ἀμέλει παρέχω γέλωτα
τοῖς παρεπιδημοῦσιν, ὁρῶμενος ἐν δημοσίῳ περὶ τὰ
τοιαῦτα πολλάκις· ἀλλὰ βοηθεῖ μοι τὸ τοῦ Ἀντι-
σθένους μνημονευόμενον· θανυμάσαντος γὰρ τινος,
15 εἰ δι' ἀγορᾶς αὐτὸς φέρει τάριχος, 'ἐμαυτῷ γ' εἶπεν· C
ἐγὼ δ' ἀνάπαλιν πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας, εἰ κεράμῳ
παρέσθηκα διαμετρούμενῳ καὶ φυράμασι καὶ λίθοις
παρακομιζομένοις, οὐκ ἐμαυτῷ γέ φημι ταῦτ' οἰκο-
νομεῖν ἀλλὰ τῇ πατρίδι. καὶ γὰρ εἰς ἄλλα πολλὰ
20 μικρὸς ἂν τις εἴη καὶ γλίσχρος αὐτῷ διοικῶν καὶ
δι' αὐτὸν πραγματευόμενος· εἰ δὲ δημοσίᾳ καὶ διὰ
τὴν πόλιν, οὐκ ἀγεννής, ἀλλὰ μεῖζον τὸ μέγρι μι-
κρῶν ἐπιμελὲς καὶ πρόθυμον. ἕτεροι δὲ σεμνότερον
οἴονται καὶ μεγαλοπρεπέστερον εἶναι τὸ τοῦ Περι-
25 κλέους· ὦν καὶ Κριτόλαός ἐστιν ὁ Περιπατητικὸς
ἀξιῶν, ὥσπερ ἡ Σαλαμινία ναῦς Ἀθήνησι καὶ ἡ
Πάραλος οὐκ ἐπὶ πᾶν ἔργον ἀλλ' ἐπὶ τὰς ἀναγκαίαις D

καὶ μεγάλας κατεσπῶντο πράξεις, οὕτως ἑαυτῷ πρὸς
τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα χρῆσθαι, ὥς ὁ τοῦ κόσμου
βασιλεύς,

ἑτῶν ἔγαν γὰρ ἔπτεται

θεός, τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀνείς ἔῃ'

5

κατὰ τὸν Εὐριπίδην. οὐδὲ γὰρ τοῦ Θεαγένους τὸ
φιλότιμον ἔγαν καὶ φιλόνηκον ἐπαινοῦμεν, ὃς οὐ
μόνον τὴν περίοδον νενικηκώς ἀλλὰ καὶ πολλοὺς
ἀγῶνας, οὐ παγκρατίῳ μόνον ἀλλὰ καὶ πυγμαῇ καὶ
δολίχῳ, τέλος ἡρῶα δειπνῶν ἐπιταφίου τινός, ὥσπερ 10
εἰῶθει, προτεθείσης ἔπασσι τῆς μερίδος, ἀναπηδήσας
E διεπαγκρατίασεν, ὥς οὐδένα νικᾶν δεῖον αὐτοῦ πα-
ρόντος· ὅθεν ἡθροίσε χιλίους καὶ διακοσίους στεφά-
νους, ὧν συρφετὸν ἔν τις ἡγήσαιο τοὺς πλείστους.
οὐδὲν οὖν τούτου διαφέρουσιν οἱ πρὸς πᾶσαν ἀπο- 15
δύμενοι πολιτικὴν πράξιν, ἀλλὰ μεμπτοὺς τε ταχὺ
ποιοῦσιν ἑαυτοὺς τοῖς πολλοῖς, ἐπαχθεῖς τε γίγνον-
ται καὶ κατορθοῦντες ἐπίφθονοι, κἂν σφαλῶσιν,
ἐπίχαρτοι, καὶ τὸ θαυμαζόμενον αὐτῶν ἐν ἀρχῇ τῆς
ἐπιμελείας εἰς χλευασμὸν ὑπονοστεῖ καὶ γέλωτα. 20
τοιοῦτον τό

F Ἐπιτιόχος μὲν γὰρ στρατηγεῖ, Ἐπιτιόχος δὲ τὰς ὁδοὺς,
Ἐπιτιόχος δ' ἄρτους ἐπωπᾶ, Ἐπιτιόχος δὲ τάλφριτα,
Ἐπιτιόχος δὲ πάντ' ἀκεῖται, Ἐπιτιόχος δ' οἰμώζεται.'

4 Nauck. p. 675 5 ἀφείς p. 464 a 7 *: φιλόνηκον
10 *: δολιχῷ 21 τὸ Duebnerus 22 cf. Kock. 3 p. 629
ib. Ἐπιτιόχος hic et infra Elmsley ib. γὰρ Porson 23 ἐπωπᾶ
Dindorfius: ἐπώπτα (Palat.) aut ἐποπτα ib. τὰ ἄλφριτα μοι
24 πάντ' ἀκεῖται *: πάντα κεῖται In eandem coniecturam
etiam Abreschius incidit

τῶν Περικλέους οὗτος εἰς ἣν ἐταίρων, τῇ δι' ἐκεί-
 νον, ὥς ἔοικε, δυνάμει χρώμενος ἐπιφθόνως καὶ
 κατακόρως. δεῖ δέ, ὥς φασιν, ἐρῶντι τῷ δήμῳ τὸν
 πολιτικὸν προσφέρεισθαι καὶ μὴ παρόντος ἑαυτοῦ
 5 πόθον ἐναπολείπειν· ὃ καὶ Σικιπίων ὁ Ἀφρικανὸς
 ἐποίει πολὺν χρόνον ἐν ἀγρῷ διαιτώμενος, ἕμα καὶ 812
 τοῦ φθόνου τὸ βάρος ἀφαιρῶν καὶ διδοὺς ἀναπνοὴν
 τοῖς πιέζεσθαι δοκοῦσιν ὑπὸ τῆς ἐκείνου δόξης.
 Τιμησίας δ' ὁ Κλαζομένιος τὰ μὲν ἄλλα ἦν περὶ
 10 τὴν πόλιν ἀνὴρ ἀγαθός, τῷ δὲ πάντα πράσσειν δι'
 ἑαυτοῦ φθονοῦμενος ἡγνόμενος καὶ μισούμενος, ἕως
 αὐτῷ συνέβη τι τοιοῦτον· ἔτυχον ἐν ὁδῷ παῖδες ἐκ
 λάκκου τινὸς ἀστράγαλον ἐκκόπτουντες, ἐκείνου πα-
 ριόντος· ὧν οἱ μὲν ἔφασκον μένειν, ὁ δὲ πατάξας
 15 'οὕτως' εἶπεν 'ἐκκόψαιμι Τιμησίου τὸν ἐγκέφαλον,
 ὥς οὗτος ἐκκέκοπται'. τοῦθ' ὁ Τιμησίας ἀκούσας
 καὶ συνελθὼν τὸν διήκοντα διὰ πάντων αὐτοῦ φθόνου,
 ἀναστρέψας ἔφρασε τὸ πρᾶγμα τῇ γυναικί, καὶ κε- B
 λεύσας ἔπεσθαι συνεσκευασμένην εὐθὺς ἀπὸ τῶν
 20 θυρῶν ᾧχετ' ἀπὼν ἐκ τῆς πόλεως. ἔοικε δὲ καὶ
 Θεμιστοκλῆς, τοιούτου τινὸς ἀπαντῶντος αὐτῷ παρὰ
 τῶν Ἀθηναίων, εἰπεῖν 'τί, ὦ μακάριοι, κοπιᾶτε
 πολλάκις εὖ πάσχοντες;' τῶν δὲ τοιούτων τὰ μὲν
 ὀρθῶς τὰ δ' οὐκ εὖ λέλεκται. τῇ μὲν γὰρ εὐνοίᾳ
 25 καὶ κηδεμονίᾳ δεῖ μηδενὸς ἀφεστάναι τῶν κοινῶν,
 ἀλλὰ πᾶσι προσέχειν καὶ γιννώσκειν ἕκαστα, μηδ'

ὥσπερ ἐν πλοίῳ σκευὸς ἱερὸν ἀποκείσθαι τὰς ἐσχά-
 C τας περιμένοντα χρείας τῆς πόλεως καὶ τύχας· ἀλλ'
 ὥς οἱ κυβερνῆται τὰ μὲν ταῖς χερσὶ δι' αὐτῶν
 πράττουσι, τὰ δ' ὀργάνοις ἑτέροις δι' ἑτέρων ἄπωθεν
 καθήμενοι περιάγουσι καὶ στρέφουσι, χρῶνται δὲ 5
 καὶ ναύταις καὶ πρῳρεῦσι καὶ κελευσταῖς, καὶ τού-
 των ἐνίους ἀνακαλούμενοι πολλάκις εἰς πρύμναν
 ἐγχειρίζουσι τὸ πηδάλιον· οἷτω τῷ πολιτικῷ προσ-
 ἕκει παραχωρεῖν μὲν ἑτέροις ἄρχειν καὶ προσκα-
 λείσθαι πρὸς τὸ βῆμα μετ' εὐμενείας καὶ φιλαν- 10
 θρωπίας, κινεῖν δὲ μὴ πάντα τὰ τῆς πόλεως τοῖς
 αὐτοῦ λόγοις καὶ ψηφίσμασιν ἢ πράξεσιν, ἀλλ'
 ἔχοντα πιστοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἕκαστον ἐκάστη
 χρεία κατὰ τὸ οἰκεῖον προσαρμόττειν· ὥς Περικλῆς
 D Μενίππῳ μὲν ἐχρήτο πρὸς τὰς στρατηγίας, δι' 15
 Ἐφιάλτου δὲ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἐταπεί-
 νωσε, διὰ δὲ Χαρίνου τὸ κατὰ Μεγαρέων ἐκύρωσε
 ψήφισμα, Λάμπωνα δὲ Θουρίων οἰκιστὴν ἐξέπεμψε.
 οὐ γὰρ μόνον, τῆς δυνάμεως εἰς πολλοὺς διανεμέ-
 σθαι δοκούσης, ἦττον ἐνοχλεῖ τῶν φθόνων τὸ μέγε- 20
 θος, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν χρεῶν ἐπιτελεῖται μᾶλλον.
 ὥς γὰρ ὁ τῆς χειρὸς εἰς τοὺς δακτύλους μερισμὸς
 οὐκ ἀσθενῆ πεποίηκεν ἀλλὰ τεχνικὴν καὶ ὀργανικὴν
 αὐτῆς τὴν χρῆσιν, οὕτως ὁ πραγμάτων ἑτέροις ἐν
 E πολιτείᾳ μεταδιδόνς ἐνεργοτέραν ποιεῖ τῇ κοινῇ 25
 τὴν πράξιν· ὁ δ' ἀπληστία δόξης ἢ δυνάμεως πᾶσαν
 αὐτῷ τὴν πόλιν ἀνατιθεὶς καὶ πρὸς ὃ μὴ πέφυκε μηδ'
 ἥσκηται προσάγων αὐτόν, ὥς Κλέων πρὸς τὸ στρα-
 τηγεῖν Φιλοποίμην δὲ πρὸς τὸ ναυαρχεῖν Ἀννίβας

δὲ πρὸς τὸ δημηγορεῖν, οὐκ ἔχει παραίτησιν ἁμαρτάνων ἀλλὰ προσακούει τὸ τοῦ Εὐριπίδου

‘τέκτων γὰρ ὦν ἔπρασσεσ οὐ ξυλουργικά,’

λέγειν ἀπίθανος ὦν ἐπρέσβευες ἢ ῥάθυμος ὦν
 5 ὠκονόμεις, ψήφων ἄπειρος ἐταμίευες ἢ γέρων καὶ
 ἀσθενὴς ἐστρατήγεις. Περικλῆς δὲ καὶ πρὸς Κί-
 μωνα διενείματο τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἄρχειν
 ἐν ἄστει, τὸν δὲ πληρώσαντα τὰς ναῦς τοῖς βαρβά-
 ροις πολεμεῖν· ἦν γὰρ ὁ μὲν πρὸς πολιτείαν ὁ δὲ
 10 πρὸς πόλεμον εὐφυνέστερος. ἐπαινοῦσι δὲ καὶ τὸν
 Ἀναφλύστιον Εὐβουλον, ὅτι πίστιν ἔχων ἐν τοῖς
 μάλιστα καὶ δύναμιν οὐδὲν τῶν Ἑλληνικῶν ἔπραξεν
 οὐδ’ ἐπὶ στρατηγίαν ἦλθεν, ἀλλ’ ἐπὶ τὰ χρήματα
 τάξας ἐαυτὸν ἠὔξησε τὰς κοινὰς προσόδους καὶ με-
 15 γάλα τὴν πόλιν ἀπὸ τούτων ὠφέλησεν. Ἰφικράτης
 δὲ καὶ μελέτας λόγων ποιούμενος ἐν οἴκῳ πολλῶν
 παρόντων, ἐχλευάζετο· καὶ γὰρ εἰ λογεὺς ἀγα-
 813 θὸς ἀλλὰ μὴ φαῦλος ἦν, ἔδει τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις
 δόξαν ἀγαπῶντα τῆς σχολῆς ἐξίστασθαι τοῖς σο-
 20 φισταῖς.

16. Ἐπεὶ δὲ παντὶ δήμῳ τὸ κακότηδες καὶ φιλαί-
 τιον ἔνεστι πρὸς τοὺς πολιτευομένους καὶ πολλὰ
 τῶν χρησίμων, ἂν μὴ στάσιν ἔχῃ μηδ’ ἀντιλογίαν,
 ὑπονοοῦσι πράττεσθαι συνωμοτικῶς, καὶ τοῦτο δια-
 25 βάλλει μάλιστα τὰς ἐταιρείας καὶ φιλίας· ἀληθινὴν
 μὲν ἔχθραν ἢ διαφορὰν οὐδεμίαν ἑαυτοῖς ὑπολει-
 πτέον, ὥς ὁ τῶν Χίων δημαγωγὸς Ὀνομάδημος οὐκ

εἶα τῇ σιτάσει κρατήσας πάντας ἐκβάλλειν τοὺς
 B ὑπεναντίους ὅπως ἔφη μὴ πρὸς τοὺς φίλους ἀρ-
 ξώμεθα διαφέρεισθαι, τῶν ἐχθρῶν παντάπασιν
 ἀπαλλαγέντες. τοῦτο μὲν γὰρ εὖηθες· ἀλλ' ὅταν
 ὑπόπτως ἔχωσιν οἱ πολλοὶ πρὸς τι πρᾶγμα καὶ
 μέγα καὶ σωτήριον, οὐ δεῖ πάντας ὥσπερ ἀπὸ συν-
 τάξεως ἤκοντας τὴν αὐτὴν λέγειν γνώμην, ἀλλὰ
 καὶ δύο καὶ τρεῖς διαστάντας ἀντιλέγειν ἡρέμα τῶν
 φίλων, εἰδ' ὥσπερ ἐξελεγχομένους μετατίθεσθαι·
 συνεφέλκονται γὰρ οὕτω τὸν δῆμον, ὑπὸ τοῦ συμ- 10
 φέροντος ἄγεσθαι δόξαντες. ἐν μέντοι τοῖς ἐλάττοσι
 C καὶ πρὸς μέγα μηδὲν διήκουσιν οὐ χεῖρόν ἐστι καὶ
 ἀληθῶς ἔαν διαφέρεισθαι τοὺς φίλους, ἕκαστον ἰδίῳ
 λογισμῷ χρώμενον, ὅπως περὶ τὰ κυριώτατα καὶ
 μέγιστα φαίνονται πρὸς τὸ βέλτιστον οὐκ ἐκ παρὰ- 15
 σκευῆς ὁμοφρονοῦντες.

17. Φύσει μὲν οὖν ἄρχων ἀεὶ πόλεως ὁ πολι-
 τικός ὥσπερ ἡγεμὼν ἐν μελίτταις, καὶ τοῦτο χρῆ
 διανοούμενον ἔχειν τὰ δημόσια διὰ χειρός· ἃς δ'
 ὀνομάζουσιν ἐξουσίας καὶ χειροτονοῦσιν ἀρχὰς μήτ' 20
 ἄγαν διώκειν καὶ πολλάκις, οὐ γὰρ σεμνὸν οὐδὲ
 δημοτικὸν ἢ φιλαρχία· μήτ' ἀπωθεῖσθαι, τοῦ δήμου
 κατὰ νόμον διδόντος καὶ καλοῦντος· ἀλλὰ κἂν τα-
 πεινότεραι τῆς δόξης ᾧσι, δέχεσθαι καὶ συμφιλоти-
 D μεῖσθαι· δίκαιον γὰρ ὑπὸ τῶν μειζύνων κοσμουμέ- 25
 νους ἀρχῶν ἀντικοσμεῖν τὰς ἐλάττονας, καὶ τῶν
 μὲν βαρυτέρων οἶον στρατηγίας Ἀθηῆνσι καὶ πρυ-
 τανείας ἐν Ῥόδῳ καὶ βοιωταρχίας παρ' ἡμῖν, ὑφί-
 εσθαί τι καὶ παρενδιδόναι μετριάξοντα ταῖς δὲ

μικροτέραις ἀξίωμα προστιθέναι καὶ ὄγκον, ὅπως
 μήτε περὶ ταύτας εὐκαταφρόνητοι μήτ' ἐπιφθονοὶ
 περὶ ἐκείνας ᾧμεν. εἰσιόντα δ' εἰς ἄπασαν ἀρ-
 χὴν οὐ μόνον ἐκείνους δεῖ προχειρίζεσθαι τοὺς
 5 λογισμούς, οὓς ὁ Περικλῆς αὐτὸν ὑπεμίμνησεν
 ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα 'πρόσεχε, Περικλείης· E
 ἐλευθέρων ἄρχεις, Ἑλλήνων ἄρχεις, πολιτῶν Ἀθη-
 ναίων·' ἀλλὰ καὶ κεῖνο λέγειν πρὸς ἑαυτὸν 'ἀρχό-
 μενος ἄρχεις, ὑποτεταγμένης πόλεως ἀνθυπάτοις,
 10 ἐπιτρόποις Καίσαρος· 'οὐ ταῦτα λόγῃ πεδιάς',
 οὐδ' αἱ παλαιαὶ Σάρδεις οὐδ' ἡ Λυδῶν ἐκείνη δύ-
 ναμις·' εὐσταλεστέραν δεῖ τὴν χλαμύδα ποιεῖν, καὶ
 βλέπειν ἀπὸ τοῦ στρατηγίου πρὸς τὸ βῆμα, καὶ τῷ
 στεφάνῳ μὴ πολὺ φρονεῖν μηδὲ πιστεύειν, ὁρῶντα
 15 τοὺς καλτοὺς ἐπάνω τῆς κεφαλῆς· ἀλλὰ μιμεῖσθαι
 τοὺς ὑποκριτάς, πάθος μὲν ἴδιον καὶ ἥθος καὶ F
 ἀξίωμα τῷ ἀγῶνι προστιθέντας, τοῦ δ' ὑποβολέως
 ἀκούοντας καὶ μὴ παρεκβαίνοντας τοὺς ῥυθμοὺς
 καὶ τὰ μέτρα τῆς διδομένης ἐξουσίας ὑπὸ τῶν κρα-
 20 τούτων. ἡ γὰρ ἔκπτωσις οὐ φέρει συριγμὸν οὐδὲ
 χλευασμὸν οὐδὲ κλωγμὸν, ἀλλὰ πολλοὺς μὲν ἐπέβη
 'δεινὸς κολαστὴς πέλεκυς αὐχένος τομεύς',
 ὥς τοῖς περὶ Παρδάλαν τὸν ὑμέτερον ἐκλαθομένοις
 τῶν ὄρων· ὁ δέ τις ἐκριφείς εἰς νῆσον γέρονε κατὰ
 25 τὸν Σόλωνα

10 λόγῃ πεδιάς Duebnerus (ex Soph. Trach. 1058):
 λόγῃς πεδία 12 καὶ βλέπειν ἀπὸ τοῦ βήματος πρὸς τὸ
 στρατήγιον Kaltwasserus 14 φρονεῖν μηδὲ Coraes: φρό-
 νημα 22 Nauck. p. 918

ῥολεγάνδριος ἢ Σικινήτης,

814 ἀντί γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος.'

τὰ μὲν γὰρ μικρὰ παιδία τῶν πατέρων ὁρῶντες
ἐπιχειροῦντα τὰς κρηπίδας ὑποδεῖσθαι καὶ τοὺς στε-
φάνους περιτίθεσθαι μετὰ παιδιᾶς γελῶμεν, οἱ δ' 5
ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἀνοήτως τὰ τῶν προγόνων
ἔργα καὶ φρονήματα καὶ πράξεις ἀσυμμέτρους τοῖς
παροῦσι καιροῖς καὶ πράγμασιν οὕσας μιμεῖσθαι
κελεύοντες ἐξάλλουσι τὰ πλήθη, γέλωτά τε ποιοῦντες
οὐκ ἐτι γέλωτος ἄξια πάσχουσιν, ἂν μὴ πάνυ κατα- 10
φρονηθῶσι. πολλὰ γὰρ ἔστιν ἄλλα τῶν πρότερον
B Ἑλλήνων διεξιόντα τοῖς νῦν ἡθοιοποιεῖν καὶ σωφρο-
νίζειν, ὥς Ἀθήνησιν ὑπομιμνήσκοντα μὴ τῶν πο-
λεμικῶν, ἀλλ' οἷόν ἐστι τὸ ψήφισμα τὸ τῆς ἀμνη-
στίας ἐπὶ τοῖς τριάκοντα· καὶ τὸ ζημιῶσαι Φρύνιχον 15
τραγῳδίᾳ διδάξαντα τὴν Μιλήτου ἔλωσιν· καὶ ὅτι,
Θήβας Κασάνδρου κτίζοντος, ἔστεφανηφόρησαν· τὸν
δ' ἐν Ἀργεὶ πνυθόμενοι σκυταλισμόν, ἐν ᾧ πεντα-
κοσίους καὶ χιλίους ἀνηρόηκεσαν ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀργεῖοι,
περιενεγκεῖν καθάρσιον περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐκέλευ- 20
σαν· ἐν δὲ τοῖς Ἀρπαλείοις τὰς οἰκίας ἐρευνῶντες
μόνην τὴν τοῦ γεγαμηκότος νεωστὶ παρῆλθον. ταῦτα
γὰρ καὶ νῦν ἔξεστι ζηλοῦντας ἐξομοιοῦσθαι τοῖς
C προγόνοις· τὸν δὲ Μαραθῶνα καὶ τὸν Εὐρυμέ-
δοντα καὶ τὰς Πλαταιάς, καὶ ὕσα τῶν παραδειγμα- 25
των οἶδεῖν ποιεῖ καὶ φρουάτεσθαι διακενῆς τοὺς

1 Bergk. 2 p. 34 Σικινήτης idem ex cod. Monacensi:
σικινίτης 9 γέλωτά τε ποιοῦντες *: γελωτοποιοῦντες aut γε-
λοῖά τε ποιοῦντες 16 τραγῳδίαν an ἐν τραγῳδίᾳ? 19 *: αὐτῶν

πολλούς, ἀπολιπόντας ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν σοφιστῶν.

18. Οὐ μόνον δὲ δεῖ παρέχειν αὐτόν τε καὶ τὴν πατρίδα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀναίτιον, ἀλλὰ καὶ
 5 φίλον ἔχειν αἰετὶν τῶν ἄνω δυνατωτάτων, ὥσπερ ἔρμα τῆς πολιτείας βέβαιον· αὐτοὶ γάρ εἰσι Ῥωμαῖοι πρὸς τὰς πολιτικὰς σπουδὰς προθυμότατοι τοῖς φίλοις· καὶ καρπὸν ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντας, οἷον ἔλαβε Πολύβιος καὶ Ἰανναίτιος τῇ
 10 Σκιπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτοὺς μεγάλα τὰς πατρίδας D ὠφελήσαντες, εἰς εὐδαιμονίαν δημοσίαν ἐξενέγκασθαι καλόν. Ἄρειόν τε Καῖσαρ, ὅτε τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἴλε, διὰ χειρὸς ἔχων καὶ μόνῳ προσομιλῶν τῶν συνήθων συνεισήλασεν, εἴτα τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι τὰ
 15 ἔσχατα προσδοκῶσι καὶ δεομένοις ἔφη διαλλάττεσθαι διὰ τε τὸ μέγεθος τῆς πόλεως καὶ διὰ τὸν οἰκιστὴν Ἀλέξανδρον, 'καὶ τρίτον' ἔφη 'τῷ φίλῳ μου τούτῳ χαριζόμενος'. ἄρα γ' ἄξιον τῇ χάριτι ταύτῃ παραβαλεῖν τὰς πολυταλάντους ἐπιτροπὰς καὶ
 20 διοικήσεις τῶν ἐπαρχιῶν, ὥς διώκοντες οἱ πολλοὶ γηράσκουσι πρὸς ἀλλοτρίαις θύραις, τὰ οἶκοι προλιπόντες· ἢ τὸν Εὐριπίδην ἐπανορθωτέον ἄδοντα καὶ λέγοντα, ὥς εἶπερ ἀγρυπνεῖν χρή καὶ φοιτᾶν E ἐπ' αὐλῖον ἑτέρου καὶ ὑποβάλλειν ἑαυτὸν ἡγεμονικῇ

1 ἐν] del. Coraes 5 τῶν ἄνω δυνατωτάτων] alterutrum scrib. aut τῶν ἄνω (quod praestat) aut τῶν δυνατωτάτων. In Palatino ἄνω supra est scriptum pr. m. 6 αὐτοὶ] τοιοῦτοι correctio est 8 X: λαμβάνοντες 10 αὐτοὺς *: αὐτοὺς 11 εὐδαιμονίαν δημοσίαν scripsi (δημοσίαν εὐδαιμονίαν W): εὐδαιμονίαν 22 Εὐριπίδην] cf. Phoeniss. 524

συνηθεία, πατρίδος πέρι κάλλιστον ἐπὶ ταῦτα χωρεῖν, τὰ δ' ἄλλα τὰς ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ δίκαιοις φιλίας ἀσπάξεσθαι καὶ φυλάττειν;

19. Ποιοῦντα μέντοι καὶ παρέχοντα τοῖς κραι-
 τοῦσιν εὐπειθῇ τὴν πατρίδα δεῖ μὴ προσεκταπει- 5
 F νοῦν, μηδὲ τοῦ σκέλους δεδεμένου προσυποβάλλειν
 καὶ τὸν τράχηλον, ὥσπερ ἔνιοι, καὶ μικρὰ καὶ μείζω
 φέροντες ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἐξονειδίζουσι τὴν δου-
 λείαν, μᾶλλον δ' ὅλως τὴν πολιτείαν ἀναιροῦσι,
 καταπλήγῃ καὶ περιδεᾷ καὶ πάντων ἔκκυρον ποι- 10
 οῦντες. ὥσπερ γὰρ οἱ χωρὶς ἱατροῦ μήτε δειπνεῖν
 μήτε λούεσθαι συνεθισθέντες οὐδ' ὅσον ἢ φύσις
 δίδωσι χρῶνται τῷ ὑγιαίνειν, οὕτως οἱ παντὶ δόγ-
 ματι καὶ συνεδρίῳ καὶ χάριτι καὶ διοικήσει προσ-
 ἄγοντες ἡγεμονικὴν κρίσιν ἀναγκάζουσιν ἑαυτῶν 15
 815 μᾶλλον ἢ βούλονται δεσπότης εἶναι τοὺς ἡγουμέ-
 νους. αἰτία δὲ τούτου μάλιστα πλεονεξία καὶ φιλο-
 νεικία τῶν πρώτων· ἢ γὰρ ἐν οἷς βλάπτουσι τοὺς
 ἐλάττους ἐκβιάζονται φεύγειν τὴν πόλιν ἢ περὶ ὧν
 διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους οὐκ ἀξιοῦντες ἐν τοῖς 20
 πολίταις ἔχειν ἕλαττον ἐπάγονται τοὺς κρείττους·
 ἐκ τούτου δὲ καὶ βουλὴ καὶ δῆμος καὶ δικαστήρια
 καὶ ἀρχὴ πᾶσα τὴν ἐξουσίαν ἀπόλλυσι. δεῖ δὲ τοὺς
 μὲν ἰδιώτας ἰσότητι, τοὺς δὲ δυνατοὺς ἀνθυπεῖξει
 πρᾶννοντα κατέχειν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ διαλύειν τὰ 25
 πράγματα, πολιτικὴν τινα ποιοῦμενον αὐτῶν ὥσπερ
 B νοσημάτων ἀπόρρητον ἱατροίαν, αὐτόν τε μᾶλλον
 ἡττάσθαι βουλόμενον ἐν τοῖς πολίταις ἢ νικᾶν ὕβρει

καὶ καταλύσει τῶν οἴκοι δικαίων, τῶν τ' ἄλλων
ἐκάστου δεόμενον καὶ διδάσκοντα τὴν φιλονεικίαν
ὅσον ἐστὶ κακόν· νῦν δ' ὅπως μὴ πολίταις καὶ φυ-
λάταις οἴκοι καὶ γείτοσι καὶ συνάρχουσιν ἀνθυπεί-
5 ξωσι μετὰ τιμῆς καὶ χάριτος, ἐπὶ δητόρων θύρας
καὶ πραγματικῶν χειρὸς ἐκφέρουσι σὺν πολλῇ βλάβῃ
καὶ αἰσχύνῃ τὰς διαφοράς. οἱ μὲν γὰρ ἱατροὶ τῶν
νοσημάτων ὅσα μὴ δύνανται παντάπασιν ἀνελεῖν
ἔξω τρέπουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος· ὁ
10 δὲ πολιτικός, ἂν μὴ δύνηται τὴν πόλιν ἀπράγμονα C
παντελῶς διαφυλάττειν, ἐν αὐτῇ γε πειράσεται τὸ
ταρασσόμενον αὐτῆς καὶ στασιάζον ἀποκρύπτων
ἰᾶσθαι καὶ διοικεῖν, ὥς ἂν ἥκιστα τῶν ἐκτὸς ἱατρῶν
καὶ φαρμάκων δεοίτο. ἡ μὲν γὰρ προαίρεσις ἔστω
15 τοῦ πολιτικοῦ τῆς ἀσφαλείας ἐχομένη καὶ φεύγουσα
τὸ ταρακτικὸν τῆς κενῆς δόξης καὶ μανικόν, ὥς
εἴρηται· τῇ μέντοι διαθήσει φρόνημα καὶ ἔμνος
πολυθαρσὺς ἐνέστω

ἄτρομον, οἷόν τ' ἄνδρας ἐσέρεχεται, οἷ περὶ πάτρης
20 ἀνδράσι δυσμενέεσσι·

καὶ πράγμασι δυσκόλοις καὶ καιροῖς ἀντερείδουσι
καὶ διαμάχονται. δεῖ γὰρ οὐ ποιεῖν χειμῶνας αὐτὸν
ἀλλὰ μὴ προλείπειν ἐπιπεσόντων, οὐδὲ κινεῖν τὴν
πόλιν ἐπισφαλῶς, σφαλλομένην δὲ καὶ κινδυνευούσῃ D
25 βοηθεῖν, ὥσπερ ἄγκυραν ἱερὰν ἀράμενον ἔξ αὐτοῦ
τὴν παρρησίαν ἐπὶ τοῖς μεγίστοις· οἷα Περσικῆ-
νοῦς ἐπὶ Νέρωνος κατέλαβε πράγματα, καὶ Ρο-

13 ἱατρῶν] ἱατρειῶν Schaeferus 17 Hom. P 157
19 ἐσέρεχεται idem: ἐπέρεχεται 25 αὐτοῦ?

δίους ἔναγχος ἐπὶ Δομετιανοῦ, καὶ Θεσσαλοὺς
πρότερον ἐπὶ τοῦ Σεβαστοῦ Πετραίου ζῶντα κατα-
καύσαντας.

ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἰδοίς'

οὐδὲ καταπτώσσοντα τὸν ἀληθῶς πολιτικὸν οὐδ' 5
αἰτιώμενον ἑτέρους αὐτὸν δὲ τῶν δεινῶν ἔξω τι-
θέμενον, ἀλλὰ καὶ πρεσβεύοντα καὶ πλείοντα καὶ
λέγοντα πρῶτον οὐ μόνον

ἤκομεν οἱ κτείναντες, ἀπότερεπε λοιγόν, "Απολλων."

ἀλλὰ, καὶ τῆς ἁμαρτίας μὴ μετάσχη τοῖς πολλοῖς, 10
E τοὺς κινδύνους ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδεχόμενον. καὶ γὰρ
καλὸν τοῦτο καὶ πρὸς τῷ καλῷ πολλάκις ἐνὸς ἀν-
δρὸς ἀρετὴ καὶ φρόνημα θαυμασθὲν ἡμαύρωσε τὴν
πρὸς πάντας ὀργὴν καὶ διεσκέδασε τὸ φοβερὸν καὶ
πικρὸν τῆς ἀπειλῆς· οἷα καὶ πρὸς Βοῦλιν ἔοικε καὶ 15
Σπέρχιν τοὺς Σπαρτιάτας παθεῖν ὁ Πέρσης, καὶ
πρὸς Σθένωννα Πομπήιος ἔπαθεν, ὅτε, Μαμερτί-
νους μέλλοντος αὐτοῦ κολάζειν διὰ τὴν ἀπύστασιν,
F οὐκ ἔφη δίκαια πράξειν αὐτὸν ὁ Σθένων, εἰ πολ-
λοὺς ἀναιτίους ἀπολεῖ δι' ἓνα τὸν αἷτιον· ὁ γὰρ 20
ἀποστήσας τὴν πόλιν αὐτὸς εἶναι τοὺς μὲν φίλους
πείσας τοὺς δ' ἐχθροὺς βιασάμενος. οὕτω ταῦτα
διέσθηκε τὸν Πομπήιον, ὥστε καὶ τὴν πόλιν ἀφεῖναι
καὶ τῷ Σθένωννι χρήσασθαι φιλανθρωπῶπως. ὁ δὲ
Σύλλα ξένος ὁμοία μὲν ἀρετῇ πρὸς οὐχ ὁμοίαν δὲ 25
816 χρησάμενος εὐγενῶς ἐτελεύτησεν· ἐπεὶ γὰρ ἐλὼν

4 Hom. *Δ* 223
16 Σπέρχιν] cf. p. 235 f.
Vit. Pomp. c. 10

9 Callimach. p. 787 ed. Schneid.
17 Σθένωννα] cf. p. 208 d.

Πραίνεσθον ὁ Σύλλας ἔμελλε τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀποσφάττειν ἕνα δ' ἐκείνον ἠφίει διὰ τὴν ξενίαν, εἰπὼν ὥς οὐ βούλεται σωτηρίας χάριν εἰδέναι τῷ φρονεῖ τῆς πατρίδος, ἀνέμιξεν ἑαυτὸν καὶ συγκατε-
 5 κόπη τοῖς πολίταις. τοιούτους μὲν οὖν καιροὺς ἀπεύχεσθαι δεῖ καὶ τὰ βελτίονα προσδοκᾶν.

20. Ἰερὸν δὲ χρῆμα καὶ μέγα πᾶσαν ἀρχὴν οὖσαν καὶ ἄρχοντα δεῖ μάλιστα τιμᾶν, τιμὴ δ' ἀρχῆς δημοφροσύνη καὶ φιλία πρὸς συνάρχοντας
 10 πολὺ μᾶλλον ἢ στέφανοι καὶ χλαμὺς περιπύρφυρος. οἱ δὲ τὸ συστρατεύεσθαι καὶ συνεφηβεῦσαι φιλίας B ἀρχὴν τιθέμενοι, τὸ δὲ συστρατιγεῖν καὶ συνάρχειν ἐχθρας αἰτίαν λαμβάνοντες, ἐν τῶν τριῶν κακῶν οὐ διαπεφεύγασιν· ἢ γὰρ ἴσους ἡγούμενοι τοὺς
 15 συνάρχοντας αὐτοὶ στασιάζουσιν ἢ κρείττονας φθονοῦσιν ἢ ταπεινοτέρους καταφρονοῦσι. δεῖ δὲ καὶ θεραπεύειν τὸν κρείττονα καὶ κοσμεῖν τὸν ἥττονα καὶ τιμᾶν τὸν ὅμοιον, ἀσπάξεσθαι δὲ καὶ φιλεῖν ἅπαντας, ὥς οὐ διὰ τραπέξης οὐδὲ κώθωνος οὐδ'
 20 ἐφ' ἐστίας, ἀλλὰ κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψήφῳ φίλους γεγυότας καὶ τρόπον τινὰ πατρῶαν τὴν ἀπὸ τῆς πατρίδος εὐνοίαν ἔχοντας. ὁ γοῦν Σκιπίων ἠκουσεν C ἐν Ῥώμῃ κακῶς, ὅτι φίλους ἐστιῶν ἐπὶ τῇ καθιερώσει τοῦ Ἡρακλείου τὸν συνάρχοντα Μόμμιον οὐ
 25 παρέλαβε· καὶ γάρ, εἰ τᾶλλα μὴ φίλους ἐνόμιζον ἑαυτούς, ἐν τοῖς γε τοιούτοις ἡξίουν τιμᾶν καὶ φιλοφρονεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχήν. ὅπου τοίνυν ἀνδρὶ

- τᾶλλα θαυμασίῳ τῷ Σκιπίωνι μικρὸν οὕτω φιλαν-
 θρώπευμα· παραλειφθὲν ὑπεροψίας ἤνεγκε δόξαν,
 ἥπου κολούων ἄν τις ἀξίωμα συνάρχοντος ἢ πρά-
 ξεσιν ἐχούσαις φιλοτιμίαν ἐπηρεάζων ἢ πάντα συλ-
 λήβδην ἀνατιθεὶς ἅμα καὶ περιάγων ὑπ' αὐθαδείας 5
- D εἰς ἑαυτὸν ἐκείνου δ' ἀφαιρούμενος, ἐπιεικὴς ἂν
 φανείη καὶ μέτριος; μέμνημαι νέον ἑμαυτὸν ἔτι
 πρεσβευτὴν μεθ' ἑτέρου πεμφθέντα πρὸς ἀνθύπατον,
 ἀπολειφθέντος δέ πως ἐκείνου, μόνον ἐντυχόντα
 καὶ διαπραξάμενον· ὥς οὖν ἔμελλον ἐπανελθὼν 10
 ἀποπρεσβεύειν, ἀναστὰς ὁ πατήρ κατ' ἰδίαν ἐκέ-
 λευσε μὴ λέγειν 'ὠχόμην' ἀλλ' 'ὠχόμεθα', μὴδ'
 'εἶπον' ἀλλ' 'εἵπομεν', καὶ τᾶλλα συνεφαπτόμενον
 οὕτω καὶ κοινούμενον ἀπαγγέλλειν. οὐ γὰρ μόνον
- E ἐπιεικὲς τὸ τοιοῦτον καὶ φιλόανθρωπόν ἐστιν, ἀλλὰ 15
 καὶ τὸ λυποῦν τὸν φθόνον ἀφαιρεῖ τῆς δόξης.
 ὅθεν οἱ μεγάλοι καὶ δαίμονα καὶ τύχην τοῖς κα-
 τορθώμασι συνεπιγράφουσιν, ὥς Τιμολέων ὁ τὰς
 ἐν Σικελίᾳ καταλύσας τυραννίδας Αὐτοματίας ἱερὸν
 ἰδρύσατο· καὶ Πύθων ἐπὶ τῷ Κότυν ἀποκτεῖναι 20
 θαυμαζόμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων
 'ὁ θεός' ἔφη 'ταῦτ' ἐπραξε, τὴν χεῖρα παρ' ἐμοῦ
 χρησάμενος'. Θεόπομπος δ' ὁ βασιλεὺς τῶν Λακε-
 δαιμονίων πρὸς τὸν εἰπόντα σῶζεσθαι τὴν Σπάρτην
 διὰ τοὺς βασιλεῖς ἀρχικοὺς ὄντας 'μᾶλλον' ἔφη 'διὰ 25
 τοὺς πολλοὺς πειθαρχικοὺς ὄντας'.
- F 21. Γίγνεται μὲν οὖν δι' ἀλλήλων ἀμφοτέρα *

ταῦτα. λέγουσι δ' οἱ πλεῖστοι καὶ νομίζουσι πολι-
 τικῆς παιδείας ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἀρχομένους
 παρασχεῖν· καὶ γὰρ πλεόν ἐστὶ τοῦ ἀρχοντος ἐν
 ἐκάστη πόλει τὸ ἀρχόμενον· καὶ χρόνον ἑκαστος
 5 ἀρχει βραχύν, ἀρχεται δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν
 δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος· ὥστε κάλλιστον εἶναι
 μάθημα καὶ χρησιμώτατον τὸ πειθαρχεῖν τοῖς ἡγου-
 μένοις, κὰν ὑποδεέστεροι δυνάμει καὶ δόξῃ τυγχά-
 νωσιν ὅντες. ἄτοπον γὰρ ἐστὶ τὸν μὲν ἐν τρα-
 10 γωδίᾳ πρωταγωνιστήν, Θεόδωρον ἢ Πῶλον ὄντα
 μισθωτὸν τῷ τὰ τρίτα λέγοντι πολλάκις ἔπεσθαι
 καὶ προσδιαλέγεσθαι ταπεινῶς, ἂν ἐκεῖνος ἔχη τὸ
 διάδημα καὶ τὸ σκῆπτρον· ἐν δὲ πράξεσιν ἀληθιναῖς 817
 καὶ πολιτείᾳ τὸν πλούσιον καὶ ἐνδοξον ὀλιγωρεῖν
 15 καὶ καταφρονεῖν ἀρχontos ἰδιώτου καὶ πένητος,
 ἐνυβρίζοντα καὶ καθαιροῦντα τῷ περὶ αὐτὸν ἀξιώ-
 ματι τὸ τῆς πόλεως, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον αὔξοντα καὶ
 προστιθέντα τὴν ἀπ' αὐτοῦ δόξαν καὶ δύναμιν τῇ
 ἀρχῇ. καθάπερ ἐν Σπάρτῃ τοῖς ἐφόροις οἱ τε βα-
 20 σιλεῖς ὑπεξανίσταντο, καὶ τῶν ἄλλων ὁ κληθεὶς
 οὐ βάδην ὑπήκουεν ἀλλὰ δρόμῳ καὶ σπουδῇ δι'
 ἀγορᾶς θέοντες ἐπεδείκνυντο τὴν εὐπείθειαν τοῖς
 πολίταις, ἀγαλλόμενοι τῷ τιμᾶν τοὺς ἀρχοντας·
 οὐχ ὥσπερ ἐνιοι τῶν ἀπειροκάλων καὶ σολοίκων, B
 25 οἷον ἰσχύος ἑαυτῶν καλλωπιζόμενοι περιουσία, βρα-
 βευτάς ἐν ἀγῶσι προπηλακίζουσι καὶ χορηγοὺς ἐν
 Διονυσίοις λοιδοροῦσι καὶ στρατηγῶν καὶ γυμ-

11 μισθωτὸν τῷ Madvigius: μισθωτῷ 16 συγκατα-
 ροῦντα R ib. αὐτὸν? 18 ἀφ' αὐτοῦ? 27 *: γυμνασιαρχῶν

νασιάρχων καταγελῶσιν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μαν-
 θάνοντες ὅτι τοῦ τιμᾶσθαι τὸ τιμᾶν πολλάκις
 ἐστὶν ἐνδοξότερον. ἀνδρὶ γὰρ ἐν πόλει δυναμένῳ
 μέγα μείζονα φέρει κόσμον ἄρχων δορυφορούμενος
 ὑπ' αὐτοῦ καὶ προπεμπόμενος ἢ δορυφορῶν καὶ 5
 προπέμπων· μᾶλλον δὲ τοῦτο μὲν ἀηδίαν καὶ
 φθόνον, ἐκείνο δὲ τὴν ἀληθινὴν φέρει, τὴν ἀπ'
 C εὐνοίας, δόξαν· ὁφθείς δ' ἐπὶ θύραις ποτὲ καὶ πρό-
 τερος ἀσπασάμενος καὶ λαβὼν ἐν περιπάτῳ μέσον,
 οὐδὲν ἀφαιρούμενος ἑαυτοῦ, τῇ πόλει κόσμον περι- 10
 τίθησι.

22. Δημοτικὸν δὲ καὶ βλασφημίαν ἐνεγκεῖν καὶ
 ὀργὴν ἄρχοντος ἢ τὸ τοῦ Διομήδους ὑπειπόντα

‘τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἔμ’ ἔψεται’

ἢ τὸ τοῦ Δημοσθένους, ὅτι νῦν οὐκ ἔστι Δημοσθέ- 15
 νης μόνον ἀλλὰ καὶ θεσμοθέτης ἢ χορηγὸς ἢ στε-
 φανηγόρος. ἀναθετέον οὖν τὴν ἄμυναν εἰς τὸν
 χρόνον· ἢ γὰρ ἐπέξιμεν ἀπαλλαγέντι τῆς ἀρχῆς ἢ
 κερδανούμεν ἐν τῷ περιμένειν τὸ παύσασθαι τῆς
 ὀργῆς. 20

D 23. Σπουδῇ μέντοι καὶ προνοίᾳ περὶ τὰ κοινὰ
 καὶ φροντίδι πρὸς ἅπασαν ἀρχὴν ἀεὶ διαμιλλητέον,
 ἂν μὲν ὧσι χαρίεντες, αὐτὸν ὑφηγούμενον ἂ δει
 καὶ φράζοντα καὶ διδόντα χρῆσθαι τοῖς βεβουλευ-
 μένοις ὁρθῶς καὶ τὸ κοινὸν εὐδοκιμεῖν ὡφελούντα· 25
 ἔαν δ' ἐνῇ τις ἐκείνοις ὄκνος ἢ μέλλησις ἢ κακοή-

θεια πρὸς τὴν πρᾶξιν, οὕτω χρὴ παρῆναι καὶ
 λέγειν αὐτὸν εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ μὴ παραμελεῖν
 μηδ' ὑφίεσθαι τῶν κοινῶν, ὥς οὐ προσήκον, ἄρ-
 χοντος ἑτέρου, πολυπραγμονεῖν καὶ παραδιοικεῖν.
 5 ὁ γὰρ νόμος ἀεὶ τῷ τὰ δίκαια πράσσοντι καὶ γι-
 γνώσκοντι τὰ συμφέροντα τὴν πρώτην τάξιν ἐν τῇ F
 πολιτείᾳ δίδωσιν. ἦν δέ τις' φησὶν ἐν τῷ στρα-
 τεύματι Ξενοφῶν, οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγός'
 ἀλλὰ τῷ φρονεῖν τὰ δέοντα καὶ τολμᾶν αὐτὸν εἰς
 10 τὸ ἄρχειν καταστήσας διέσφρε τοὺς Ἑλληνας. καὶ
 τῶν Φιλοποίμενος ἔργων ἐπιφανέστατόν ἐστι τό,
 τοῦ Νάβιδος Μεσσήνην καταλαβόντος οὐκ ἐθέλοντος
 δὲ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν βοηθεῖν ἀλλ' ἀπο-
 δειλιῶντος, αὐτὸν ὁρμήσαντα μετὰ τῶν προθυμοτά-
 15 των ἔνευ δόγματος ἐξελέσθαι τὴν πόλιν. οὐ μὴν
 διὰ μικρὰ δεῖ καὶ τὰ τυχόντα καινοτομεῖν, ἀλλ' ἐπὶ F
 τοῖς ἀναγκαίοις ὥς ὁ Φιλοποίμην, ἢ τοῖς καλοῖς
 ὥς Ἐπαμεινώνδας, ἐπιβαλὼν τέτταρας μῆνας τῇ
 βοιωταρχίᾳ παρὰ τὸν νόμον, ἐν οἷς εἰς τὴν Λακω-
 20 νικὴν ἐνέβαλε καὶ τὰ περὶ Μεσσήνην ἔπραξεν· ὅπως,
 κὰν ἀπαντᾷ τις ἐπὶ τούτῳ κατηγορία καὶ μέμφεις,
 ἀπολογίαν τῆς αἰτίας τὴν ἀνάγκην ἔχωμεν ἢ πα-
 ραμυθίαν τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος τῆς πράξεως
 καὶ τὸ κάλλος.
 25 24. Ἰάσονος τοῦ Θεσσαλῶν μονάρχου γνώμην
 ἀπομνημονεύουσιν, ἐφ' οἷς ἐβιάζετο καὶ παρηνώχλει

1 scr. vid. παρίεναι   8 Ξενοφῶν] Exped. 3, 1, 4
 12 τοῦ Νάβιδος M: ἄγιδος τοῦ αἰδιδος aut ἄγιδος cf. Praefat.
 p. XL et Vit. Philop. c. 12

818 τινάς, ἀεὶ λεγομένην, ὥς ἀναγκαῖον ἀδικεῖν τὰ μικρὰ τοὺς βουλομένους τὰ μεγάλα δικαιопραγεῖν. τοῦτον μὲν οὖν ἄν τις εὐθὺς καὶ καταμάθοι τὸν λόγον ὥς ἔστι δυναστευτικός· ἐκεῖνο δὲ πολιτικώτερον παράγγελμα, τὸ τὰ μικρὰ τοῖς πολλοῖς προῖσθαι 5 χαριζόμενον ἐπὶ τῷ τοῖς μείζοσιν ἐνίστασθαι καὶ κωλύειν ἑξαμαρτάνοντας. ὁ γὰρ αὖ περὶ πάντα λίαν ἀκριβὴς καὶ σφοδρός, οὐδὲν ὑποχωρῶν οὐδ' ὑπεύκων ἀλλὰ τραχὺς ἀεὶ καὶ ἀπαραίτητος, ἀντιφιλονεικεῖν τὸν δῆμον αὐτῷ καὶ προσδυσκολαίνειν 10 ἐθίζει,

ἥ μικρὸν δέον ποδὸς

χαλάσαι μεγάλην κύματος ἀλκῇ

- B τὰ μὲν αὐτὸν ἐνδιδόντα καὶ συμπαίζοντα κεχαρισμένως οἷον ἐν θυσίαις καὶ ἀγῶσι καὶ θεάτροις, 15 τὰ δ' ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ νέων ἁμαρτήματα προσποιούμενον παρορᾶν καὶ παρακούμεν, ὅπως ἢ τοῦ νοῦ θετεῖν καὶ παρρησιάζεσθαι δύναιμις ὥσπερ φαρμάκου μὴ κατακεχρημένη μὴδ' ἔωλος ἀλλ' ἀκμὴν ἔχουσα καὶ πίστιν ἐν τοῖς μείζοσι μᾶλλον καθάπτεται καὶ 20 δάκνη τοὺς πολλούς. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ἀκούσας τὴν ἀδελφὴν ἐγνωκέναι τινὰ τῶν καλῶν καὶ νέων
- C οὐκ ἠγανάκτησεν εἰπών, ὅτι καὶ κέλῃ τι δοτέον ἀπολαῦσαι τῆς βασιλείας· οὐκ ὀρθῶς τὰ τοιαῦτα συγχωρῶν οὐδ' ἀξίως ἑαυτοῦ· δεῖ γὰρ ἀρχῆς τὴν κα- 25 τάλυσιν καὶ ὕβριν ἀπόλαυσιν μὴ νομίζειν. δῆμῳ δ' ὕβριν μὲν οὐδεμίαν εἰς πολίτας οὐδὲ δήμευσιν

ἄλλοτρίων οὐδὲ κοινῶν διανέμῃσιν ὁ πολιτικὸς
 ἐφήσει κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ περὶ τῶν καὶ διδάσκων
 καὶ δεδιπτόμενος διαμαχεῖται ταῖς τοιαύταις ἐπιθυ-
 μίαις, οἷας οἱ περὶ Κλέωνα βόσκοντες καὶ αὔξοντες
 5 πολύν, ὥς φησιν ὁ Πλάτων, κηφῆνα τῇ πόλει κε-
 κεντρωμένον ἐνεποίησαν. ἐὰν δ' ἐορτὴν πάτριον
 οἱ πολλοὶ καὶ θεοῦ τιμὴν πρόφασιν λαβόντες ὁρμή-
 σωσι πρὸς τινα θεόν ἢ νέμῃσιν ἐλαφρὰν ἢ χάριν
 τινὰ φιλάνθρωπον ἢ φιλοτιμίαν, ἔστω πρὸς τὰ
 10 τοιαῦτα ἢ τῆς ἐλευθερίας ἅμα καὶ τῆς εὐπορίας D
 ἀπόλαυσις αὐτοῖς. καὶ γὰρ τοῖς Περικλέους πολι-
 τεύμασι καὶ τοῖς Δημητρίου πολλὰ τοιαῦτ' ἐνεστι,
 καὶ Κίμων ἐκόσμησε τὴν ἀγορὰν πλατάνων φυτεῖαις
 καὶ περιπάτοις· Κάτων δὲ τὸν δῆμον ὑπὸ Καίσαρος
 15 ὁρῶν ἐν τοῖς περὶ Κατιλίναν διαταρασσόμενον καὶ
 πρὸς μεταβολὴν τῆς πολιτείας ἐπισφαλῶς ἔχοντα
 συνέπεισε τὴν βουλὴν ψηφίσασθαι νεμήσεις τοῖς
 πένησι, καὶ τοῦτο δοθὲν ἔστησε τὸν θόρυβον καὶ
 κατέπαυσε τὴν ἐπανάστασιν. ὥς γὰρ ἰατρός, ἀφε-
 20 λὼν πολὺ τοῦ διεφθορότος αἵματος, ὀλίγον ἀβλα-
 βοῦς τροφῆς προσήνεγκεν, οὕτως ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ, E
 μέγα τι τῶν ἀδόξων ἢ βλαβερῶν παρελόμενος, ἐλα-
 φροῦ πάλιν χάριτι καὶ φιλάνθρωπῳ τὸ δυσκολαῖνον
 καὶ μεμφιμοιροῦν παρηγόρησεν.

25 25. Οὐ χεῖρον δὲ καὶ μετάργειν ἐπ' ἄλλα χρειώδη
 τὸ σπουδαζόμενον, ὥς ἐποίησε Δημάδης, ὅτε τὰς
 προσόδους εἶχεν ὅφ' ἑαυτῷ τῆς πόλεως· ὠρμημένων

γὰρ ἐκπέμπειν τριήρεις βοηθούς τοῖς ἀφισταμένοις
 F' Ἀλεξάνδρου καὶ χρήματα κελεύοντων παρέχειν ἐκεί-
 νον, 'ἐστὶν ὑμῖν' ἔφη 'χρήματα· παρεσκευασάμην
 γὰρ εἰς τοὺς χόας, ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν λαβεῖν
 ἡμιμναῖον· εἰ δ' εἰς ταῦτα βούλεσθε μᾶλλον, αὐτοὶ 5
 καταχρῆσθε τοῖς ἰδίοις.' καὶ τοῦτον τὸν τρόπον,
 ὅπως μὴ στεροῦντο τῆς διανομῆς, ἀφέντων τὸν ἀπό-
 στολον, ἔλυσεν τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἔγκλημα τοῦ
 δήμου. πολλὰ γὰρ ἀπ' εὐθείας οὐκ ἔστιν ἐξῶσαι
 τῶν ἀλυσιτελῶν, ἀλλὰ δεῖ τινος ἀμωσγέπως καμπῆς 10
 819 καὶ περιαγωγῆς, οἷα καὶ Φωκίων ἐχρῆτο κελεύόμε-
 νος εἰς Βοιωτίαν ἐμβαλεῖν παρὰ καιρὸν· ἐκήρυξε
 γὰρ εὐθύς ἀκολουθεῖν ἀφ' ἡβῆς τοὺς μέχρι ἐτῶν
 ἐξήκοντα· καὶ θορύβου τῶν πρεσβυτέρων γενομένου
 'τί δεινόν;' εἶπεν· 'ἐγὼ γὰρ ὁ στρατηγὸς ὀργδοῦντα 15
 γεγρονῶς ἔτη μεθ' ὑμῶν ἔσομαι.' τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ
 καὶ πρεσβείας διακοπτέον ἀκαίρους, συγκαταλέγοντα
 πολλοὺς τῶν ἀνεπιτηδείως ἐχόντων, καὶ κατασκευὰς
 ἀχρήστους, κελεύοντα συνεισφέρειν, καὶ δίκας ἀπρε-
 πεῖς, ἀξιοῦντα συμπαρεῖναι καὶ συναποδημεῖν. πρῶ- 20
 τοὺς δὲ τοὺς γράφοντας τὰ τοιαῦτα καὶ παροξύνοντας
 B ἔλκειν δεῖ καὶ παραλαμβάνειν· ἢ γὰρ ἀναδυνόμενοι
 τὴν πρᾶξιν αὐτοὶ διαλύειν δόξουσιν ἢ μεθ' ἑξουσὶ
 τῶν δυσχερῶν παρόντες.

26. Ὅπου μέντοι μέγα δεῖ τι περανθῆναι καὶ 25
 χρήσιμον ἀγῶνος δὲ πολλοῦ καὶ σπουδῆς δεόμενον,
 ἐνταῦθα πειρῶ τῶν φίλων αἰρεῖσθαι τοὺς κρατίστους

ἢ τῶν κρατίστων τοὺς πραοτάτους· ἥκιστα γὰρ ἀντι-
 πράξουσιν οὗτοι καὶ μάλιστα συνεργήσουσι, τὸ φρο-
 νεῖν ἄνευ τοῦ φιλονεικεῖν ἔχοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἔμπειρον ὕψα δεῖ πρὸς ὃ
 5 χείρων ἐτέρου πέφυκας αἰρεῖσθαι τοὺς μᾶλλον δυ-
 ναμένους ἀντὶ τῶν ὁμοίων, ὥς ὁ Διομήδης ἐπὶ τὴν C
 κατασκοπὴν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν φρόνιμον εἴλετο, τοὺς
 ἀνδρείους παρελθών. καὶ γὰρ αἱ πράξεις μᾶλλον
 ἰσορροποῦσι καὶ τὸ φιλόνηκον οὐκ ἐργίγνεται πρὸς
 10 ἀλλήλους τοῖς ἀφ' ἐτέρων ἀρετῶν καὶ δυνάμεων
 φιλοτιμουμένοις. λάμβανε δὴ καὶ δίκης συνεργόν
 καὶ πρεσβείας κοινωνόν, ἂν λέγειν μὴ δυνατὸς ᾗς,
 τὸν δητορικόν, ὥς Πελοπίδας Ἑπαμεινώνδαν· κἂν
 ᾗς ἀπίθανος πρὸς ὁμιλίαν τῷ πλήθει καὶ ὑψηλός,
 15 ὥς Καλλικρατίδας, τὸν εὐχαριν καὶ θεραπευτικόν·
 κἂν ἀσθενὴς καὶ δύσεργος τὸ σῶμα, τὸν φιλόπονον
 καὶ ῥωμαλέον, ὥς Νικίας Λάμαχον. οὕτω γὰρ ἂν
 ᾗν ὁ Γηρυόνης ξηλωτὸς ἔχων σκέλη πολλὰ καὶ D
 χεῖρας καὶ ὀφθαλμούς, εἰ πάντα μιᾷ ψυχῇ διώκει.
 20 τοῖς δὲ πολιτικοῖς ἔξεστι μὴ σώματα μηδὲ χρήματα
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τύχας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρετάς, ἂν
 ὁμοιοῶσιν, εἰς μίαν χρεῖαν συντιθέντας εὐδοκιμεῖν
 μᾶλλον ἀπ' ἄλλου περὶ τὴν αὐτὴν προᾷξιν· οὐχ
 ὥσπερ οἱ Ἀργοναῦται τὸν Ἡρακλέα καταλιπόντες
 25 ἠναγκάζοντο διὰ τῆς γυναικωνίτιδος καταδόμενοι
 καὶ φαρμακευόμενοι σφῆξιν ἑαυτοὺς καὶ κλέπτειν τὸ
 νάκος. χροσὸν μὲν εἰς ἓνια τῶν ἱερῶν εἰσιόντες E

6 Διομήδης] cf. Hom. K 243 11 συνεργόν] συνήγο-
 ρον W 17 ἂν W 27 μὲν] malim μὲν γὰρ

ἔξω καταλείπουσι, σίδηρον δ' ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν εἰς οὐδὲν συνεισφέρουσιν. ἐπεὶ δὲ κοινόν ἐστιν ἱερὸν τὸ βῆμα Βουλαίου τε Διὸς καὶ Πολιέως καὶ Θέμιδος καὶ Δίκης, αὐτόθεν μὲν ἤδη φιλοπλουτίαν καὶ φιλο-
 χρηματίαν, ὥσπερ σίδηρον μεστὸν ἰοῦ καὶ νόσημα τῆς ψυχῆς, ἀποδυσάμενος εἰς ἀγοράς καπηλίων ἢ δανειστῶν ἀπόρριπον,

‘αὐτὸς δ’ ἀπονόσφι τραπέσθαι’

τὸν ἀπὸ δημοσίων χρηματιζόμενον ἡγούμενος ἀφ’ ἱερῶν κλέπτειν, ἀπὸ τάφων, ἀπὸ φίλων, ἐκ προδο-
 σίας, ἀπὸ ψευδομαρτυρίας, σύμβουλον ἄπιστον εἶναι, δικαστὴν ἐπίορκον, ἄρχοντα δωροδόκον, οὐδεμιᾶς ἀπλῶς καθαρὸν ἀδικίας. ὅθεν οὐ δεῖ πολλὰ περὶ
 F τούτων λέγειν.

27. Ἡ δὲ φιλοτιμία, καίπερ οὔσα σοβαρώτερα τῆς φιλοκερδείας, οὐκ ἐλάττονας ἔχει κῆρας ἐν πολι-
 τείᾳ· καὶ γὰρ τὸ τολμᾶν αὐτῇ πρόσεστι μᾶλλον· ἐμφύεται γὰρ οὐκ ἀργαῖς οὐδὲ ταπειναῖς ἀλλ’ ἐρω-
 μέναις μάλιστα καὶ νεανικαῖς προαιρέσεσι, καὶ τὸ παρὰ τῶν ὄχλων ῥόδιον πολλάκις συνεξαΐρον αὐτήν
 820 καὶ συνεξωθοῦν τοῖς ἐπαίνοις ἀκατάσχετον ποιεῖ καὶ δυσμεταχειρίστον. ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων ἀκου-
 στέον εἶναι τοῖς νέοις ἔλεγεν ἐκ παιδίων εὐθύς, ὥς οὔτε περικεῖσθαι χρυσὸν αὐτοῖς ἔξωθεν οὔτε κε-
 κτῆσθαι θέμις, οἰκεῖον ἐν τῇ ψυχῇ συμμεμιγμένον ἔχοντας, αἰνιττόμενος οἶμαι τὴν ἐκ γένους διατεί-
 νουσάν εἰς τὰς φύσεις αὐτῶν ἀρετήν· οὕτω παρα-

μυθώμεθα τὴν φιλοτιμίαν, λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν
 χρυσὸν ἀδιάφθορον καὶ ἀκήρατον καὶ ἄχραντον ὑπὸ
 φθόνου καὶ μώμου τιμὴν, ἅμα λογισμῷ καὶ παρα-
 θεωρήσει τῶν πεπραγμένων ἡμῖν καὶ πεπολιτευμέ-
 5 νων ἀΐξανόμενον· διὸ μὴ δεῖσθαι γραφομένων τιμῶν B
 ἢ πλαττομένων ἢ χαλκοτυπουμένων, ἐν αἷς καὶ τὸ
 εὐδοκιμοῦν ἀλλότριόν ἐστιν· ἐπαινεῖται γὰρ οὐχ ὃ
 γέγονεν ἀλλ' ὅφ' οὗ γέγονεν ὥς ὁ σαλπικτῆς καὶ ὁ
 δορυφόρος. ὁ δὲ Κάτων, ἥδη τότε τῆς Ῥώμης κατα-
 10 πιμπλαμένης ἀνδριάντων, οὐκ ἔων αὐτοῦ γενέσθαι
 'μᾶλλον' ἔφη 'βούλομαι πυνθάνεσθαι τινος, διὰ τί
 μου ἀνδριᾶς οὐ κεῖται ἢ διὰ τί κεῖται'. καὶ γὰρ
 φθόνον ἔχει τὰ τοιαῦτα καὶ νομίζουσιν οἱ πολλοὶ
 τοῖς μὴ λαβοῦσιν αὐτοὶ χάριν ὀφείλειν, τοὺς δὲ
 15 λαβόντας αὐτοῖς καὶ βαρεῖς εἶναι, οἷον ἐπὶ μισθῷ
 τὰς χρείας ἀπαιτοῦντας. ὥσπερ οὖν ὁ παραπλεύσας C
 τὴν Σύρτιν εἶτ' ἀνατραπεῖς περὶ τὸν πορθμὸν οὐδὲν
 μέγα πεποίηκεν οὐδὲ σεμνόν, οὕτως ὁ τὸ ταμειῶν
 φυλαξάμενος καὶ τὸ δημοσιώνιον ἁλοῦς δὲ περὶ τὴν
 20 προεδρίαν ἢ τὸ πρυτανεῖον, ὑψηλῷ μὲν προσέπται-
 κεν ἀκρωτηρίῳ βαπτίζεται δ' ὁμοίως. ἄριστος μὲν
 οὖν ὁ μηδενὸς δεόμενος τῶν τοιούτων ἀλλὰ φεύγων
 καὶ παραιτούμενος· ἂν δ' ἢ μὴ ῥᾷδιον δῆμον τινα

3 τιμὴν] tollit Madvigius ib. ἀναθεωρήσει W 5 ἀΐξα-
 νομένην R 8 ὥς ὁ σαλπικτῆς καὶ ὁ δορυφόρος] del. Madvigius,
 male. cf. Lehnardt (De loc. Plutarch. in artem spect. Regi-
 monti 1883) qui p. 28 τὸν δορυφόρον Polycleti opus esse
 contendit, τὸν σαλπικτῆν autem ad Epigonum pertinere
 suspicatur ib. σαλπικτῆς *: σαλπικτῆς 15 αὐτοῖς Mad-
 vigius: αὐτοῖς ib. καὶ] καὶ οὐ idem, malim κοῦ ib. οἷον
 ἐπὶ ταῖς χρεαῖς μισθὸν ἀπαιτοῦντας? 20 μὲν R

- D χάριν ἀπώσασθαι καὶ φιλοφροσύνην πρὸς τοῦτο
 ὄντων, ὥσπερ οὐκ ἀργυρίτην οὐδὲ δωρίτην ἀγῶνα
 πολιτείας ἀγωνιζομένοις ἀλλ' ἱερὸν ὡς ἀληθῶς καὶ
 στεφανίτην, ἐπιγραφὴ τις ἀρκεῖ καὶ πινάκιον καὶ
 ψήφισμα καὶ θαλλός, ὡς Ἐπιμενίδης ἔλαβεν ἐξ 5
 ἀκροπόλεως καθήρας τὴν πόλιν. Ἀναξαγόρας δὲ τὰς
 διδομένας ἀφελὺς τιμὰς ἡτήσατο τὴν ἡμέραν ἐκείνην,
 καθ' ἣν ἂν τελευτήσῃ, τοὺς παῖδας ἀφιέναι παίζειν
 καὶ σχολάζειν ἀπὸ τῶν μαθημάτων. τοῖς δὲ τοὺς
 Μάγους ἀνελοῦσιν ἑπτὰ Πέρσαις ἔδωκαν αὐτοῖς καὶ 10
 τοῖς ἀπ' αὐτῶν γενομένοις εἰς τοῦμπροσθεν τὰ σκέλη
 συνάπτοντας τῇ κεφαλῇ τὴν τιάραν φέρειν· τοῦτο
 E γὰρ ἐποιήσαντο σύμβολον, ὡς ἔοικε, χωροῦντες ἐπὶ
 τὴν προᾶξιν. ἔχει δέ τι καὶ ἡ τοῦ Πιττακοῦ τιμὴ
 πολιτικόν· ἥς γὰρ ἐκτήσατο χώρας τοῖς πολίταις 15
 γῆν ὅσῃν ἐθέλοι λαβεῖν κελευσθεὶς ἔλαβε τοσαύ-
 την, ὅσῃν ἐπῆλθε τὸ ἀκόντιον αὐτοῦ βαλόντος· ὁ
 δὲ Ῥωμαῖος Κόκλῃς, ὅσῃν ἡμέρᾳ μιᾷ χωλὸς ὢν
 περιήροσεν. οὐ γὰρ μισθὸν εἶναι δεῖ τῆς πράξεως
 ἀλλὰ σύμβολον τὴν τιμὴν, ἵνα καὶ διαμένῃ πολὺν 20
 χρόνον, ὥσπερ ἐκεῖναι διέμειναν. τῶν δὲ Δημητρίων
 τοῦ Φαληρέως τριακοσίων ἀνδριάντων οὐδεὶς ἔσχεν
 F ἶον οὐδὲ πίνον, ἀλλὰ πάντες ἔτι ζῶντος προανηρέ-
 θησαν· τοὺς δὲ Δημάδου κατεχώνευσαν εἰς ἀμίδας·
 καὶ πολλὰ τοιαῦτα τιμὰι πεπόνθασιν οὐ μοχθηρίᾳ 25
 τοῦ λαβόντος μόνον ἀλλὰ καὶ μεγέθει τοῦ δοθέν-
 τος δυσχερανθεῖσαι. διὸ κάλλιστον καὶ βεβαιότατον

εὐτέλεια τιμῆς φυλακτῆριον, αἱ δὲ μεγάλαι καὶ ὑπέρογκοι καὶ βάρος ἔχουσai παραπλησίως τοῖς ἀσυμμέτροις ἀνδριᾶσι ταχὺ περιτρέπονται.

28. Ὀνομάζω δὲ νῦν τιμάς, ἃς οἱ πολλοὶ κατ'
5 Ἐμπεδοκλέα

ἥ θέμις οὐ καλέουσι, νόμῳ δ' ἐπίφημι καὶ αὐτός·
ἐπεὶ τὴν γ' ἀληθινὴν τιμὴν καὶ χάριν ἰδρυμένην ἐν
εὐνοίᾳ καὶ διαθέσει τῶν μεμνημένων οὐχ ὑπερό-
ψεται πολιτικὸς ἀνὴρ, οὐδὲ γε δόξαν ἀτιμάσει 821
10 φεύγων τό 'τοῖς πέλας ἀνδάνειν', ὥς ἡξίου Δημόκρι-
τος. οὐδὲ γὰρ κυνῶν ἀσπασμὸς οὐδ' ἵππων εὐνοια
θηραταῖς καὶ ἱπποτρόφοις ἀπόβλητον, ἀλλὰ καὶ χρή-
σιμον καὶ ἡδὺ συντρόφοις καὶ συνήθεσι ζώοις τοι-
αύτην ἐνεργάσασθαι διάθεσιν πρὸς αὐτόν, οἷαν ὁ
15 Λυσιμάχου κύων ἐπεδείκνυτο καὶ τῶν Ἀχιλλέως
ἵππων ὁ ποιητῆς διηγεῖται περὶ τὸν Πάτροκλον·
οἶμαι δ' ἂν καὶ τὰς μελίττας ἀπαλλάττειν βέλτιον,
εἰ τοὺς τρέφοντας καὶ θεραπεύοντας ἀσπάξεσθαι καὶ B
προσίσθαι μᾶλλον ἢ κεντεῖν καὶ χαλεπαίνειν ἐβού-
20 λοντο· νυνὶ δὲ ταύτας μὲν καπνῷ κολάζουσιν, ἵπ-
πους δ' ὑβριστὰς καὶ κύνας ἀποστάτας κλοιοῖς καὶ
χαλινοῖς ἄγουσιν ἡναγκασμένους· ἀνθρώπου δ' ἀν-
θρώπῳ χειροῇ καὶ πρᾶον ἐκουσίως οὐδὲν ἄλλ' ἢ
πίστις εὐνοίας καὶ καλοκαγαθίας δόξα καὶ δικαιοσύ-
25 νης παρίστησιν. ἥ καὶ Δημοσθένης ὁρθῶς μέγιστον

5 Ἐμπεδοκλέα] Mullach. 1 p. 3 vs. 112. 6 ἥ θέμις
οὐ M: ἥ θέμις libri. εἶναι p. 1113 b. ubi εἰκαλως Duebnerus
10 Δημόκριτος] Mullach. 1 p. 355 16 ὁ ποιητῆς] Hom.
T 404 25 Δημοσθένης] 6, 24

ἀποφαίνεται πρὸς τοὺς τυράννους φυλακτῆριον ἀπὶ-
στίαν ταῖς πόλεσι· τοῦτο γὰρ μάλιστα τῆς ψυχῆς
τὸ μέρος, ᾧ πιστεύομεν, ἀλώσιμόν ἐστιν. ὥσπερ
οὖν τῆς Κασάνδρας ἀδοξούσης ἀνόνητος ἦν ἡ μαν-
τική τοῖς πολίταις

5

ἄκραντα γὰρ με' φησὶν ἔθηκε θεσπίζειν θεός,
C καὶ πρὸς παθόντων κὰν κακοῖσι κειμένων
σοφῇ κέκλημαι, πρὶν παθεῖν δέ 'μαίνομαι.'"

οὕτως ἡ πρὸς Ἀρχύταν πίστις καὶ πρὸς Βάττον
εὐνοία τῶν πολιτῶν μεγάλα τοὺς χρωμένους αὐτοῖς 10
διὰ τὴν δόξαν ὠφέλησε. καὶ τοῦτο μὲν πρῶτον καὶ
μέγιστον ἔνεστι τῇ δόξῃ τῇ τῶν πολιτικῶν ἀγαθόν,
ἡ πάροδον ἐπὶ τὰς πράξεις διδοῦσα πίστις· δεύτερον
δ' ὅτι πρὸς τοὺς βασκάνους καὶ πονηροὺς ὄπλον ἡ
παρὰ τῶν πολλῶν εὐνοία τοῖς ἀγαθοῖς ἐστιν 15

ὥς ὅτε μήτηρ

παιδὸς ἐέργει μυῖαν, ὅθ' ἡδέι λέγεται ὑπνω,'

ἀπερύκουσα τὸν φθόνον καὶ πρὸς τὰς δυνάμεις
ἐπανισοῦσα τὸν ἀγεννη τοῖς εὐπατρίδαις καὶ τὸν
πένητα τοῖς πλουσίοις καὶ τὸν ἰδιώτην τοῖς ἄρχουσι· 20
D καὶ ὅλως, ὅταν ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ προσγένηται,
φορὸν ἐστὶ πνεῦμα καὶ βέβαιον ἐπὶ τὴν πολιτείαν.
σκοπεῖ δὲ τὴν ἐναντίαν καταμανθάνων διάθεσιν ἐν
τοῖς παραδείγμασι. τοὺς μὲν γὰρ Διονυσίου παῖδας
καὶ τὴν γυναικα καταπορνεύσαντες οἱ περὶ τὴν Ἰτα- 25
λίαν ἀνεῖλον, εἴτα καύσαντες τὰ σώματα τὴν τέφραν

6 Nauck, p. 919 8 μαίνομαι] recte se habet i. e.
λέγουσί με μαίνεσθαι 16 Hom. Δ 130 24 τοῖς] τὰς Coraes

κατέσπειραν ἐκ πλοίου κατὰ τῆς θαλάττης. Μενάν-
 δρου δέ τινος ἐν Βάκτροις ἐπιεικῶς βασιλεύσαντος
 εἴτ' ἀποθανόντος ἐπὶ στρατοπέδου, τὴν μὲν ἄλλην Ε
 ἐποίησαντο κηδεῖαν κατὰ τὸ κοινὸν αἱ πόλεις, περὶ
 5 δὲ τῶν λειψάνων αὐτοῦ καταστάντες εἰς ἀγῶνα
 μόλις συνέβησαν, ὥστε νειμάμενοι μέρος ἴσον τῆς
 τέφρας ἀπελθεῖν, καὶ γενέσθαι μνημεῖα παρὰ πᾶσι
 τάνδρους. αὐτίς Ἀκραγαντῖνοι μὲν ἀπαλλαγέντες
 Φαλάριδος ἐψηφίσαντο μηδένα φορεῖν ἱμάτιον γλαύ-
 10 κινον· οἱ γὰρ ὑπηρεῖται τοῦ τυράννου γλαυκίνοις
 ἐχρῶντο περιζώμασι. Πέρσαι δ', ὅτι γρυπὸς ἦν ὁ
 Κῦρος, ἔτι καὶ νῦν ἐρῶσι τῶν γρυπῶν καὶ καλλι- F
 στούς ὑπολαμβάνουσιν.

29. Οὕτως ἐπάντων ἐρώτων ἰσχυρότατος ἅμα
 15 καὶ θειότατός ἐστιν ὁ πόλεσι καὶ δῆμοις πρὸς ἓνα
 δι' ἀρετὴν ἐγγιγνόμενος· αἱ δ' ἀπὸ θεάτρων ἢ νεμή-
 σεων ἢ μονομάχων ψευδώνυμοι τιμαὶ καὶ ψευδο-
 μάρτυρες ἔταιρικάς ἐοίκασι κολακείαις ὕχλων, αἱ
 τῷ διδόντι καὶ χαριζομένῳ προσμειδιῶντων ἐφή-
 20 μερόν τινα καὶ ἀβέβαιον δόξαν. εἰ μὲν οὖν ὁ
 πρῶτος εἰπὼν καταλυθῆναι δῆμον ὑπὸ τοῦ πρώτου
 δεκάσαντος συνεῖδεν, ὅτι τὴν ἰσχὺν ἀποβάλλουσιν
 οἱ πολλοὶ τοῦ λαμβάνειν ἥττονες γενόμενοι· δεῖ δὲ 822
 καὶ τοὺς δεκάζοντας οἴεσθαι καταλύειν ἑαυτούς,
 25 ὅταν ἀναλωμάτων μεγάλων ὄνουν μὲν τὴν δόξαν
 ἰσχυροὺς ποιῶσι καὶ θρασεῖς τοὺς πολλούς, ὡς μέγα
 τι καὶ δοῦναι καὶ ἀφελέσθαι κυρίους ὄντας.

30. Οὐ μὴν διὰ τοῦτο μικρολογητέον ἐν τοῖς
 νενομισμένοις φιλοτιμήμασι, τῶν πραγμάτων εὐπο-
 ρίαν παρεχόντων· ὥς μᾶλλον οἱ πολλοὶ μὴ μεταδι-
 δόντα τῶν ἰδίων πλούσιον ἢ πένητα τῶν δημοσίων
 κλέπτοντα δι' ἔχθους ἔχουσιν, ὑπεροψίαν τοῦτο καὶ 5
 περιφρόνησιν αὐτῶν ἐκεῖνο δ' ἀνάγκην ἡγούμενοι.
 B γιγνέσθωσαν οὖν αἱ μεταδόσεις πρῶτον μὲν ἀντὶ
 μηδενός· οὕτω γὰρ ἐκπλήττουσι καὶ χειροῦνται
 μᾶλλον τοὺς λαμβάνοντας· ἔπειτα σὺν καιρῷ πρό-
 φασιν ἀστείαν καὶ καλὴν ἔχοντι, μετὰ τιμῆς θεοῦ 10
 πάντας ἀγούσης πρὸς εὐσέβειαν· ἐγγίγνεται γὰρ ἅμα
 τοῖς πολλοῖς ἰσχυρὰ διάθεσις καὶ δόξα τοῦ τὸ δαι-
 μόνιον εἶναι μέγα καὶ σεμνόν, ὅταν, οὕς αὐτοὶ
 τιμῶσι καὶ μεγάλους νομίζουσιν, οὕτως ἀφειδῶς καὶ
 προθύμως περὶ τὸ θεῖον ὀρῶσι φιλοτιμουμένους. 15
 ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων ἀφείλε τῶν παιδευομένων
 C νέων τὴν ἁρμονίαν τὴν Λύδιον καὶ τὴν ἰαστί, τὴν
 μὲν τὸ θρηνηῶδες καὶ φιλοπενθές ἡμῶν ἐγείρουσαν
 τῆς ψυχῆς, τὴν δὲ τὸ πρὸς ἡδονὰς ὀλισθηρὸν καὶ
 ἀκόλαστον αὐξοῦσαν· οὕτω σὺ τῶν φιλοτιμιῶν ὅσαι 20
 τὸ φονικὸν καὶ θηριῶδες ἢ τὸ βωμολόχον καὶ ἀκό-
 λαστον ἐρεθίζουσι καὶ τρέφουσι, μάλιστα μὲν ἐξέ-
 λαυνε τῆς πόλεως, εἰ δὲ μή, φεῦγε καὶ διαμάχου
 τοῖς πολλοῖς αἰτουμένοις τὰ τοιαῦτα θεάματα· χρη-
 στὰς δὲ καὶ σώφρονας· ἀεὶ ποιοῦ τῶν ἀναλωμάτων 25
 ὑποθέσεις, τὸ καλὸν ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐχούσας τέλος

6 αὐτῶν *: αὐτῶν   16 Πλάτων] Rep. p. 398 e
 17 Λύδιον] malim μιξολυδιστί   ἰαστί] cf. Plat. l. l.

ἢ τὸ γοῦν ἡδὺ καὶ κεχαρισμένον ἄνευ βλάβης καὶ ὕβρεως προσοῦσης.

•31. Ἄν δ' ἢ τὰ τῆς οὐσίας μέτρια καὶ κέντρον D καὶ διαστήματι περιγραφόμενα πρὸς τὴν χρεῖαν, οὐτ' ἀγεννὲς οὔτε ταπεινὸν οὐδὲν ἐστὶ πενίαν ὁμο-
 5 λογοῦντα ταῖς τῶν ἐχόντων ἐξίστασθαι φιλοτιμίαις, καὶ μὴ δανειζόμενον οἰκτρὸν ἔμα καὶ καταγέλαστον εἶναι περὶ τὰς λειτουργίας· οὐ γὰρ λανθάνουσιν ἐξασθενοῦντες ἢ φίλοις ἐνοχλοῦντες ἢ θωπεύοντες
 10 δανειστάς, ὥστε μὴ δόξαν αὐτοῖς μῆδ' ἰσχὺν ἀλλὰ μᾶλλον αἰσχύνην καὶ καταφρόνησιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀναλωμάτων ὑπάρχειν. διὸ χρήσιμον ἀεὶ πρὸς E τὰ τοιαῦτα μεμνησθαι τοῦ Λαμάχου καὶ τοῦ Φωκίωνος· οὗτος μὲν γάρ, ἀξιούντων αὐτὸν ἐν θυσίᾳ
 15 τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιδόναι καὶ κροτούντων πολλάκις 'αἰσχυνοίμην ἂν' εἶπεν 'ὕμῖν μὲν ἐπιδιδούς Καλλικλεῖ δὲ· τούτῳ μὴ ἀποδιδούς,' δεῖξας τὸν δανειστήν. Λάμαχος δ' ἐν τοῖς τῆς στρατηγίας ἀεὶ προσ-
 20 ἐγράφευ ἀπολογισμοῖς ἀργύριον εἰς κρηπίδας αὐτῶ καὶ ἱμάτιον· Ἐρμῶνι δὲ Θεσσαλοὶ φεύγοντι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ πενίας ἐψηφίσαντο λάγνον οἶνον κατὰ μῆνα διδόναι καὶ μέδιμνον ἀλφίτων ἅφ' ἐκάστης τετραδός. οὕτως οὐτ' ἀγεννὲς ἐστὶ πενίαν ὁμολογεῖν, οὔτε λείπονται πρὸς δύναμιν ἐν πόλεσι τῶν ἐστιῶν- F
 25 των καὶ χορηγούντων οἱ πένητες, ἂν παρηρσίαν ἀπ' ἀρετῆς καὶ πίστιν ἔχωσι. δεῖ δὴ μάλιστα κρατεῖν ἑαυτῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ μῆτ' εἰς πεδία καταβαίνειν πεξὸν ἱππεῦσι μαχόμενον μῆτ' ἐπὶ στάδια καὶ θυμέλας καὶ τραπέζας πένητα πλουσίοις ὑπὲρ

δόξης καὶ δυναστείας διαγωνιζόμενον· ἀλλ' ἀπ' ἀρε-
 τῆς καὶ φρονήματος ἀεὶ μετὰ λόγου πειρωμένοις
 ἄγειν τὴν πόλιν, οἷς οὐ μόνον τὸ καλὸν καὶ τὸ
 823 σεμνὸν ἀλλὰ καὶ τὸ κεχαρισμένον καὶ ἀγωγὸν
 ἔνεστι 'Κροισείων αἰρετώτερον στατήρων'. οὐ γὰρ 5
 αὐθάδης οὐδ' ἐπαχθῆς ὁ χρηστὸς οὐδ' αὐθέκαστος
 ἐστίν ὁ σώφρων ἀνὴρ καί

· 'στείχει πολίταις ὕμν' ἔχων ἰδεῖν πικρὸν,'

ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐπροσήγορος καὶ κοινὸς ὢν πε-
 λάσαι καὶ προσελθεῖν ἅπασιν, οἰκίαν τε παρέχων 10
 ἄκλειστον ὥς λιμένα φύξιμον ἀεὶ τοῖς χρήζουσι,
 καὶ τὸ κηδεμονικὸν καὶ φιλάνθρωπον οὐ χρεῖαις
 οὐδὲ πράξεσι μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ συναλγεῖν πταίουσι
 B καὶ κατορθοῦσι συγχαίρειν ἐπιδεικνύμενος· οὐδαμῇ
 δὲ λυπηρὸς οὐδ' ἐνοχλῶν οἰκετῶν πλήθει περὶ λου- 15
 τρὸν ἢ καταλήψεσι τόπων ἐν θεάτροις οὐδὲ τοῖς
 εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν ἐπιφθόνοις παρὰσημος·
 ἀλλ' ἴσος καὶ δμαλὸς ἐσθῆτι καὶ διαίτῃ καὶ τροφαῖς
 παίδων καὶ θεραπέια γυναικός, οἷον δημοθεμεῖν καὶ
 συνανθρωπεῖν τοῖς πολλοῖς βουλόμενος. ἔπειτα 20
 σύμβουλον εὖνουν καὶ συνήγορον ἄμισθον καὶ διαλ-

1 ἀλλ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ φρονήματος ἀμεταβόλου πειθοῦς
 ἡνίοις (vel ἡνίαις) ἄγειν τὴν πόλιν Madvigius. Sed πει-
 ρωμένοις iung. cum διαγωνιζόμενον ac nihil nisi corrig.
 ἀλλ[ὰ τοῖς] Ἀπ' ἀρετῆς καὶ φρον. ἀεὶ μετὰ λόγου (aut ἀμε-
 ταβόλου) πειρωμένοις cett. 5 cf. Polluc. 3, 87. 9, 84 et
 Pape lexicon in. v. Κροῖσος. Sed fort. ἐρατώτερον aut αἰρε-
 τώτερον Plutarchi verbum est 8 Nauck. p. 919. 17 ἐπι-
 φθόνοις παρὰσημοῖς R. Malim ἐπιφθόνοις παρὰσημων, nam
 optimi exhibent παρὰσιμον vel παρὰσημον

λακτὴν εὐμενῇ πρὸς γυναῖκας ἀνδρῶν καὶ φίλων
πρὸς ἀλλήλους παρέχων ἑαυτὸν οὐ μικρὸν ἡμέρας
μέρος ἐπὶ τοῦ βήματος ἢ τοῦ λογείου πολιτευόμενος,
εἴτ' ἤδη πάντα τὸν ἄλλον βίον

5 ἔλκων ἐφ' αὐτὸν ὥστε καικίας νέφη' C

τὰς χρείας καὶ τὰς οἰκονομίας πανταχόθεν· ἀλλὰ
δημοσιεύων ἀεὶ ταῖς φροντίσι, καὶ τὴν πολιτείαν
βίον καὶ πρᾶξιν οὐκ ἀσχολίαν ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ
λειτουργίαν ἡγούμενος, πᾶσι τοῦτοις καὶ τοῖς τοιού-
10 τοις ἐπιστρέφει καὶ προσάγεται τοὺς πολλοὺς, νόθα
καὶ κίβδηλα τὰ τῶν ἄλλων θωπεύματα καὶ δαλε-
άσματα πρὸς τὴν τούτου κηδεμονίαν καὶ φρόνησιν
δρῶντας. οἱ μὲν γὰρ Δημητρίου κόλακες οὐκ ἤξιουν
βασίλεις τοὺς ἄλλους προσαγορεύειν, ἀλλὰ τὸν μὲν
15 Σέλευκον ἐλεφαντάρχην τὸν δὲ Αὐσίμαχον γαζοφύ-
λακα τὸν δὲ Πτολεμαῖον ναύαρχον ἐκάλουν, τὸν δ' D
'Αγαθοκλέα νησιάρχην· οἱ δὲ πολλοί, κἂν ἐν ἀρχῇ
τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον ἀπορρίψωσιν, ὕστερον
καταμανθάνοντες τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ καὶ τὸ ἥθος
20 τοῦτον ἡγοῦνται μόνον πολιτικὸν καὶ δημοτικὸν καὶ
ἄρχοντα, τῶν δ' ἄλλων τὸν μὲν χορηγὸν τὸν δ'
ἐστιάτορα τὸν δὲ γυμνασίαρχον καὶ νομίζουσι καὶ
καλοῦσιν. εἴθ' ὥσπερ ἐν τοῖς συμποσίοις, Καλλίου
δαπανῶντος ἢ Ἀλκιβιάδου, Σωκράτης ἀκούεται καὶ
25 πρὸς Σωκράτην πάντες ἀποβλέπουσιν, οὕτως ἐν ταῖς
ὕγιαινούσαις πόλεσιν Ἰσμηνίας μὲν ἐπιδίδωσι καὶ E
δαιπνίζει Αἶχας καὶ χορηγεῖ Νικήρατος, Ἐπαμεινών-

δας δὲ καὶ Ἀριστείδης καὶ Ἀνσάνδρος καὶ ἄρχουσι
καὶ πολιτεύονται καὶ στρατηγοῦσι. πρὸς δὲ χρὴ
βλέποντα μὴ ταπεινοῦσθαι μηδ' ἐκπεπληχθαι τὴν
ἐκ θεάτρων καὶ ὀπτανείων καὶ πολυανδρίων προσ-
ισταμένην τοῖς ὄχλοις δόξαν, ὥς ὀλίγον χρόνον 5
ἐπιζῶσαν καὶ τοῖς μονομάχοις καὶ ταῖς σκηναῖς
ὁμοῦ συνδιαλυομένην, ἔντιμον δὲ μηδὲν μηδὲ σεμ-
νὸν ἔχουσαν.

- F 32. Οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι θεραπείας καὶ τροφῆς
μελιτῶν τὸν μάλιστα βομβοῦντα τῶν σίμβλων καὶ 10
θορύβου μεστὸν τοῦτον εὐθηνεῖν καὶ ὑγιαίνειν νο-
μίζουσιν· ᾧ δὲ τοῦ λογικοῦ καὶ πολιτικοῦ σμήνους
ἐπιμέλειαν ἔχειν ὁ θεὸς ἔδωκεν, ἡσυχίᾳ μάλιστα
καὶ πραότητι δήμου τεκμαιρόμενος εὐδαιμονίαν τὰ
μὲν ἄλλα τοῦ Σόλωνος ἀποδέξεται καὶ μιμήσεται 15
κατὰ δύναμιν, ἀπορήσει δὲ καὶ θαυμάσει τί παθὼν
ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἔγραψεν ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει
824 πόλεως μηδετέροις προσθέμενον. οὔτε γὰρ σώματι
νοσοῦντι γίννεται μεταβολῆς ἀρχὴ πρὸς τὸ ὑγιαί-
νειν ἀπὸ τῶν συννοσούντων μερῶν, ἀλλ' ὅταν ἡ 20
παρὰ τοῖς ἐρρωμένοις ἰσχύσασα κρᾶσις ἐκστήσῃ τὸ
παρὰ φύσιν· ἐν τε δήμῳ στασιάζαντι μὴ δεινὴν
μηδ' ὀλέθριον στάσιν ἀλλὰ παυσομένην ποτὲ δεῖ
τὸ ἀπαθεῖς καὶ τὸ ὑγιαῖνον ἐγκεκρᾶσθαι πολὺ καὶ
παραμένειν καὶ συνοικεῖν· ἐπιρρεῖ γὰρ τούτῳ τὸ 25
οἰκεῖον ἐκ τῶν σωφρονούντων καὶ δίδεισι διὰ τοῦ

1 καὶ ἄρχουσι] ἄρχουσι R. Fort. excidit aliquid 4 προσ-
γενομένην τοῖς ὀχλαγωγοῖς W. Praestat vulgata 9 οὖν]
om. mei 25 τούτῳ] οὕτω M

νενοσηκότος· αἱ δὲ δι' ὅλων ἀναταραχθεῖσαι πόλεις
 κομιδῇ διεφθάρησαν, ἂν μὴ τινος ἀνάγκης ἕξωθεν
 τυχοῦσαι καὶ κολάσεως ὑπὸ κακῶν βία σωφρονή- B
 σωσιν. οὐ μὴν ἀναίσθητον οὐδ' ἀνάλγητον ἐν στά-
 5 σει καθῆσθαι προσήκει τὴν περὶ αὐτὸν ἀταραξίαν
 ὑμνοῦντα καὶ τὸν ἀπράγμονα καὶ μακάριον βίον,
 ἐν ἑτέροις ἐπιτερόμενον ἀγνωμονοῦσιν· ἀλλ' ἐν-
 ταῦθα δεῖ μάλιστα τὸν Θηραμένους κόθορον ὑπο-
 δοῦμενον ἀμφοτέροις ἡμιλεῖν καὶ μηδετέροις προσ-
 10 τίθεσθαι· δόξεις γὰρ οὐχὶ τῷ μὴ συναδικεῖν
 ἀλλότριος ἀλλὰ τῷ βοηθεῖν κοινὸς εἶναι πάντων·
 καὶ τὸ μὴ συνατυχεῖν οὐχ' ἕξει φθόνον, ἂν πᾶσι
 φαίνη συναλγῶν ὁμοίως. κράτιστον δὲ προνοεῖν,
 ὥπως μηδέποτε στασιάζωσι, καὶ τοῦτο τῆς πολιτικῆς C
 15 ὥσπερ τέχνης μέγιστον ἡγεῖσθαι καὶ κάλλιστον. ὅρα
 γάρ, ὅτι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ταῖς πόλεσιν, εἰρή-
 νης ἐλευθερίας εὐετηρίας εὐανδρίας ὁμονοίας, πρὸς
 μὲν εἰρήνην οὐδὲν οἱ δῆμοι τῶν πολιτικῶν ἐν γε
 τῷ παρόντι χρόνῳ δέονται· πέφευγε γὰρ ἕξ ἡμῶν
 20 καὶ ἡφάνισται πᾶς μὲν Ἑλλήν πᾶς δὲ βάρβαρος
 πόλεμος· ἐλευθερίας δ' ὅσον οἱ κρατοῦντες νέμουνσι
 τοῖς δῆμοις μέτεστι καὶ τὸ πλεόν ἴσως οὐκ ἔμει-
 νον· εὐφορίαν δὲ γῆς ἄφθονον εὐμενῇ τε κρᾶσιν
 ὁρῶν καὶ τίκτειν γυναικίας ἑοικότα τέκνα γονεῦσι

15 ὥσπερ] add. πέρας Madvigius; nihil opus 16 ὅτι
 τῶν] ὄντων R. Malim ὅτι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων
 20 πᾶς μὲν Ἑλλήν πᾶς δὲ βάρβαρος πόλεμος] cf. Thuc. 2, 36:
 βάρβαρον ἢ Ἑλλήνα πόλεμον ἐπιόντα, sed Thucyd. inter-
 pretes locum Plutarcheum neglexerunt 24 cf. Hes.
 OD 233

D καὶ σωτηρίαν τοῖς γεννωμένοις εὐχόμενος ὃ γε
 σώφρων αἰτήσεται παρὰ θεῶν τοῖς ἑαυτοῦ πολί-
 ταις. λείπεται δὴ τῷ πολιτικῷ μόνον ἐκ τῶν ὑπο-
 κειμένων ἔργων, ὃ μηδεὶς ἐλαττόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν,
 ὁμόνοιαν ἐμποιεῖν καὶ φιλίαν ἀεὶ τοῖς συνοικοῦσιν, 5
 ἔριδας δὲ καὶ διχοφροσύνας καὶ δυσμένειαν ἐξαιρεῖν
 ἅπασαν, ὥσπερ ἐν φίλων διαφοραῖς, τὸ μᾶλλον
 οἰόμενον ἀδικεῖσθαι μέρος ἐξομιλοῦντα πρότερον
 καὶ συναδικεῖσθαι δοκοῦντα καὶ συναγανακτεῖν, εἴθ’
 οὕτως ἐπιχειροῦντα πράττειν καὶ διδάσκειν ὅτι τῶν 10
 βιάζεσθαι καὶ νικᾶν ἐριζόντων οἱ παρέντες οὐκ
 E ἐπιεικέα καὶ ἥθει μόνον ἀλλὰ καὶ φρονήματι καὶ
 μεγέθει ψυχῆς διαφέρουσι, καὶ μικρὸν ὑφιέμενοι
 νικῶσιν ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ μεγίστοις· ἔπειτα
 καὶ καθ’ ἓνα καὶ κοινῇ διδάσκοντα καὶ φράζοντα 15
 τὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἀσθένειαν, ἧς ἐν
 ἀπολαῦσαι ἄμεινόν ἐστι τοῖς εὖ φρονοῦσι, μεθ’
 ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας καταβιῶναι, μηδὲν ἐν μέσῳ
 τῆς τύχης ἄθλον ὑπολελοιπυίας. τίς γὰρ ἡγεμονία,
 τίς δόξα τοῖς περιγενομένοις; ποία δύναμις, ἣν 20
 μικρὸν ἀνθυπάτου διάταγμα κατέλυσεν ἢ μετέστη-
 F σεν εἰς ἄλλον, οὐδὲν οὐδ’ ἂν παραμένη σπουδῆς
 ἄξιον ἔχουσιν; ἐπεὶ δέ, ὥσπερ ἐμπρησμός οὐ πολ-
 λάκις ἐκ τόπων ἱερῶν ἄρχεται καὶ δημοσίων, ἀλλὰ
 λύχνος τις ἐν οἰκίᾳ παραμεληθεὶς ἢ συρφετός δια- 25
 καεὶς ἀνῆκε φλόγα πολλήν καὶ δημοσίαν φθοράν

1 καὶ add. R   4 ἔργον Coraes   11 παρέντες X:
 παρόντες. Sed malim παριέντες   16 ἐν ἀπολαῦσαι Mad-
 vigius: ἐραπολαῦσαι   21 οὐ κατέλυσεν W

ἀπεργασαμένην, οὕτως οὐκ ἀεὶ στάσιν πόλεως αἱ
περὶ τὰ κοινὰ φιλονεικίαι διακάνουσιν, ἀλλὰ πολλά- 825
κις ἐκ πραγμάτων καὶ προσκρουμάτων ἰδίῳν εἰς
δημόσιον αἱ διαφοραὶ προελθοῦσαι συνετάραξαν
5 ἄπασαν τὴν πόλιν· οὐδενὸς ἦττον τῷ πολιτικῷ προσ-
ήκει ταῦτ' ἰᾶσθαι καὶ προκαταλαμβάνειν, ὅπως τὰ
μὲν οὐδ' ὅλως ἔσται τὰ δὲ παύσεται ταχέως, τὰ δ'
οὐ λήψεται μέγεθος οὐδ' ἔψεται τῶν δημοσίων, ἀλλ'
ἐν αὐτοῖς μενεῖ τοῖς διαφερομένοις, αὐτόν τε προσ-
10 ἔχοντα καὶ φράζοντα τοῖς ἄλλοις, ὥς ἴδια κοινῶν
καὶ μικρὰ μεγάλων αἷτια καθίσταται παροφθέντα
καὶ μὴ τυχόντα θεραπείας ἐν ἀρχῇ μηδὲ παρηγο-
ρίας· οἷον ἐν Δελφοῖς ὁ μέγιστος λέγεται γενέσθαι B
νεωτερισμὸς ὑπὸ Κράτητος, οὗ μέλλων θυγατέρα
15 γαμεῖν Ὀρσίλαος ὁ Φάλιδος, εἵτα, τοῦ κρατῆρος
αὐτομάτως ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς μέσου ῥαγέντος, οἰω-
νισάμενος καὶ καταλιπὼν τὴν νύμφην ἀπῆλθε μετὰ
τοῦ πατρὸς· ὁ δὲ Κράτης ὀλίγον ὕστερον θύουσιν
αὐτοῖς ὑποβαλὼν χρυσίον τι τῶν ἱερῶν κατεκρήμνισε
20 τὸν Ὀρσίλαον καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀκρίτους, καὶ πάλιν
τῶν φίλων τινὰς καὶ οἰκείων ἱκετεύοντας ἐν τῷ
ἱερῷ τῆς Προναίας ἀνεῖλε· πολλῶν δὲ τοιούτων
γενομένων, ἀποκτείναντες οἱ Δελφοὶ τὸν Κράτητα
καὶ τοὺς συστασιάσαντας ἐκ τῶν χρημάτων ἐναγι- C
25 κῶν προσαγορευθέντων τοὺς κάτω ναοὺς ἀνφοδό-
μησαν. ἐν δὲ Συρακούσαις δυεῖν νεανίσκων συνή-
θων ὁ μὲν τὸν ἐρώμενον τοῦ ἐτέρου λαβὼν φυλάσσειν

5 ab οὐδενὸς ἦττον incipit apodosis 22 Kaltwasserus:
προνοίας

διέφθειρεν ἀποδημοῦντος, ὃ δ' ἐκείνῳ πάλιν ὥσπερ
 ἀνταποδιδούς ὕβριν ἐμοίχευσε τὴν γυναικα· τῶν δὲ
 πρεσβυτέρων τις εἰς βουλὴν παρελθὼν ἐκέλευσεν
 ἀμφοτέρους ἐλαύνειν, πρὶν ἀπολαῦσαι καὶ ἀναπλη-
 σθῆναι τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῶν τῆς ἔχθρας· οὐ μὴν
 ἔπεισεν, ἀλλ' ἐκ τούτου στασιάζσαντες ἐπὶ συμφοραῖς
 D μεγάλαις τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἀνέτρεψαν. ἔχεις
 δὲ δῆπου καὶ αὐτοὺς οἰκεῖα παραδείγματα, τὴν Παρ-
 δάλα πρὸς Τυρρηνὸν ἔχθραν, ὥς ὀλίγον ἐδέξησεν
 ἀνελεῖν τὰς Σάρδεις, ἐξ αἰτίων μικρῶν καὶ ἰδίων 10
 εἰς ἀπόστασιν καὶ πόλεμον ἐμβαλοῦσα. διὸ χρὴ μὴ
 καταφρονεῖν τὸν πολιτικὸν ὥσπερ ἐν σώματι προσ-
 κρουμάτων διαδρομὰς ὀξείας ἐχύντων, ἀλλ' ἐπι-
 λαμβάνεσθαι καὶ πιέζειν καὶ βοηθεῖν· προσοχῇ γάρ,
 ὥς φησιν ὁ Κάτων, καὶ τὸ μέγα γίννεται μικρὸν 15
 καὶ τὸ μικρὸν εἰς τὸ μὴδὲν ἄγεται. μηχανὴ δ' ἐπὶ
 ταῦτα πειθοῦς οὐκ ἔστι μείζων ἢ τὸ παρέχειν ἑαυτὸν
 E ἐν ταῖς ἰδίαις διαφοραῖς ἡμέρον διαλλακτὴν, ἀμή-
 νιτον, ἐπὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν μένοντα καὶ μὴδενὶ
 προστιθέντα φιλονεικίαν μὴδ' ὀργὴν μὴδ' ἄλλο πάθος 20
 ἐμποιοῦν τραχύτητα καὶ πικρίαν τοῖς ἀναγκαίοις
 ἀμφισβητήμασι. τῶν μὲν γὰρ ἐν ταῖς παλαιστραῖς
 διαμαχομένων ἐπισφαίροις περιδέουσι τὰς χεῖρας,
 ὅπως εἰς ἀνήκεστον ἢ ἄμιλλα μὴδὲν ἐκπίπτῃ, μαλα-
 κὴν ἔχουσα τὴν πληγὴν καὶ ἄλυπον· ἐν δὲ ταῖς 25
 κρίσεσι καὶ ταῖς δίκαις πρὸς τοὺς πολίτας ἄμεινόν

4 Coraes: ἀπολέσαι   8 *: παρδάλαον   9 Benseler.:
 ὀλίγον   11 στάσιν R   12 *: προσκρουσμάτων   23 ἐπι-
 σφαίροις περιδέουσι] cf. Plat. de Legg. p. 830 b

ἐστὶ καθαραῖς καὶ ψιλαῖς ταῖς αἰτίαις χρώμενον
 ἀγωνίζεσθαι, καὶ μὴ καθάπερ βέλη τὰ πράγματα
 χαράσσοντα καὶ φαρμάσσοντα ταῖς βλασφημίαις καὶ F
 ταῖς κακοηθείαις καὶ ταῖς ἀπειλαῖς ἀνήκεστα καὶ
 5 μεγάλα καὶ δημόσια ποιεῖν. ὁ γὰρ οὕτω προσφερό-
 μενος τοῖς καθ' αὐτὸν ὑπηκόους ἔξει καὶ τοὺς
 ἄλλους· αἱ δὲ περὶ τὰ δημόσια φιλοτιμίαι, τῶν
 ἰδίων ὑφαιρουμένων ἀπεχθειῶν, εὐτελεῖς γίνονται
 καὶ δυσχερεῖς οὐδὲν οὐδ' ἀνήκεστον ἐπιφέρουσιν.

---

826 ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑ- ΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

1. ** *Εἰς τοῦτο δὴ τὸ δικαστήριον καὶ αὐτὸς*
B *εἰσάγων τὴν γενομένην μοι πρὸς ὑμᾶς διάλεξιν*
ἐχθρές, ὥμην τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς ὑπαρ οὐκ ὕναρ 5
ἀκοῦσαι λεγούσης

ἑκερότητα χρυσέα κρηπὶς ἱεραῖσιν αἰοδαῖς,
ὁ προτρεπόμενος καὶ διαίρων ἐπὶ πολιτείαν βέβλη-
ται λόγος· ἐκτίνωμεν ἤδη τὴν ὀφειλομένην ἐποικο-
δομοῦντες τῇ προτροπῇ διδασκαλίαν, ὀφείλεται δὲ 10
τῷ παραδεδεγμένῳ τὴν ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ
προτροπὴν καὶ ὁρμὴν ἐξῆς ἀκοῦσαι καὶ λαβεῖν
παραγγέλματα πολιτείας, οἷς χρώμενος, ὥς ἀνυστόν
C *ἐστὶν ἀνθρώπων, δημωφελὴς ἔσται, μετ' ἀσφαλείας*
ἅμα καὶ τιμῆς δικαίας εὖ τιθέμενος τὸ οἰκεῖον. ὁ 15
δὲ προὔργου μὲν ἐστὶν εἰς τὰ μέλλοντα τοῖς δὲ
προλελεγμένοις ἔπεται, σκεπτέον ἥτις ἀρίστη πολι-
τεία. καθάπερ γὰρ ἀνθρώπου βίῳ πλείονες, ἔστι
καὶ δήμου ἡ πολιτεία βίος· ὥστε λαβεῖν τὴν ἀρίστην

3 lac. indicavit W 5 οὐκ X: ἢ cf. Hom. τ 547
7 Bergk. p. 352 8 ὁ W ib. καὶ] δὲ καὶ cod. E unde
fort. δὴ καὶ ib. Salmasius: διαιρῶν ib. βέβληται] del.
Graffius 9 ἐκτίνωμεν W: εἰ ἀττικῶ μὲν 16 μὲν] νῦν R
17 ἥτις] ἡγήτορ mei 18 *: πλείονες 19 ἡ R ib. λαβεῖν]
'videntur nonnulla excidisse' W

ἀναγκαῖον· ἢ γὰρ ἐκ πασῶν αἰρήσεται ταύτην ὁ πολιτικὸς ἢ τῶν λοιπῶν τὴν ὁμοιοτάτην, εἰ ταύτην ἀδύνατον.

2. Λέγεται μὲν δὴ πολιτεία καὶ μετάληψις τῶν
 5 ἐν πόλει δικαίων· ὥς φαμεν Ἀλεξάνδρῳ πολιτείαν
 Μεγαρεῖς ψηφίσασθαι· τοῦ δ' εἰς γέλωτα θεμένου
 τὴν σπουδὴν αὐτῶν, εἰπεῖν ἐκείνους ὅτι μόνῳ πρό-
 τερον τὴν πολιτείαν Ἑρακλεῖ καὶ μετ' ἐκείνον αὐτῷ
 ψηφίσαιντο· τὸν δὲ θαυμάσαντα δέξασθαι τὸ τίμιον D
 10 ἐν τῷ σπανίῳ τιθέμενον. λέγεται δὲ καὶ βίος ἀνδρὸς
 πολιτικοῦ καὶ τὰ κοινὰ πράττοντος πολιτεία· καθὼ
 τὴν Περικλέους πολιτείαν ἐπαινοῦμεν καὶ τὴν Βίαν-
 τος, ψέγομεν δὲ τὴν Ἑπερβόλου καὶ Κλέωνος. ἔνιοι
 δὲ καὶ μίαν προᾶξιν εὖστοχον εἰς τὰ κοινὰ καὶ
 15 λαμπρὰν πολιτείαν προσαγορεύουσιν, οἷον χρημά-
 των ἐπίδοσιν, διάλυσιν πολέμον, ψηφίσματος εἰσῆ-
 γησιν· καθὼ καὶ πολιτεύσασθαι τὸν δεῖνα σήμερον
 λέγομεν, εἰ τύχοι τι διαπραξάμενος ἐν κοινῷ τῶν
 δεόντων.

20 3. Παρὰ πάντα ταῦτα λέγεται πολιτεία τάξεις
 καὶ κατὰστασις πόλεως διοικοῦσα τὰς πράξεις· καθά E
 φασι τρεῖς εἶναι πολιτείας, μοναρχίαν καὶ ὀλι-
 γαρχίαν καὶ δημοκρατίαν, ὧν καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ
 τρίτῃ σύγκρισιν πεποιήται· καὶ δοκοῦσι γενικώταται
 25 εἶναι. τὰς γὰρ ἄλλας, ὥσπερ ἐν τοῖς μουσικοῖς
 διαγράμμασι τῶν πρώτων τρόπων ἀνιεμένων ἢ ἐπι-
 τεिनομένων, συμβέβηκε παρακρούσεις καὶ διαφθοράς

F κατ' ἔλλειψιν καὶ ὑπερβολὴν εἶναι. ταύτας δὲ καὶ
 πλείστον καὶ μέγιστον ἐν ἡγεμονίαις δυνηθείσας τῶν
 ἔθνων ἀπεκληρώσαντο τὰς πολιτείας, Πέρσαι μὲν
 αὐτοκρατῇ βασιλείαν καὶ ἀνυπεύθυνον, Σπαρτιάται
 δ' ἀριστοκρατικὴν ὀλιγαρχίαν καὶ αὐθέκαστον, Ἀθη- 5
 ναῖοι δ' αὐτόνομον καὶ ἔκκρατον δημοκρατίαν. ὧν
 ἀμαρτανομένων παρατροπαὶ καὶ ὑπερχύσεις εἰσὶν αἱ
 λεγόμεναι τυραννίδες καὶ δυναστεῖαι καὶ ὀχλοκρα-
 τίαι· ὅταν βασιλεία μὲν ὕβριν ἐντέκη καὶ τὸ ἀνυπεύ-
 827 θυνον· ὀλιγαρχία δ' ὑπερφροσύνην καὶ τὸ αὐθαδές· 10
 δημοκρατία δ' ἀναρχίαν, ἰσότης δ' ἀμετρίαν, πᾶσαι
 δὲ τὸ ἀνόητον.

4. Ὡσπερ οὖν ὁ ἁρμονικὸς καὶ μουσικὸς ἀνὴρ
 παντὶ μὲν ὀργάνῳ χρῆσεται προσωδῶ τεχνικῶς ἁρ-
 μοσάμενος καὶ λόγῳ κρούων ἔκαστον, ὥς πέφυκεν 15
 ἐμμελὲς ὑπηχεῖν· ἤδη μέντοι συμβούλῳ Πλάτωνι
 χρησάμενος, πηκτίδας, σαμβύκας καὶ ψαλτήρια πο-
 λύφθοργα καὶ βαρβίτους καὶ τρίγωνα παραπέμψας,
 B τὴν λύραν καὶ τὴν κιθάραν προτιμήσει· τὸν αὐτὸν
 τρόπον ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ εὖ μὲν ὀλιγαρχίαν Λακω- 20
 νικὴν καὶ Λυκούργειον μεταχειριεῖται, συναρμοσά-
 μενος αὐτῷ τοὺς ἰσοκρατεῖς καὶ ὁμοτίμους ἄνδρας,
 ἡσυχῇ προσβιαζόμενος· εὖ δὲ πολυφθόγγῳ καὶ πο-
 λυχόρδῳ συνοίσεται δημοκρατία, τὰ μὲν ἀνιεῖς τὰ
 δ' ἐπιτείνων τῆς πολιτείας, χαλάσας τ' ἐν καιρῷ καὶ 25

1 καὶ πλείστον — δυνηθείσας] τὰ πλείστα — δυνηθέντα
 Patzigius 2 τῶν ἔθνων] malim τὰ πλείστα τῶν ἔθνων
 9 καὶ τὸ Patzigius 11 δ' It 16 Πλάτωνι] Rep. p. 899 d
 18 τρίγωνον. N καὶ Πλάτωνι: τρίγωνον

καρτερώς αὐτίς ἐμφύς, ἀντιβῆναι καὶ ἀντισχεῖν
ἐπιστάμενος· εἰ δ' αἵρεσις αὐτῷ δοθείη, καθάπερ
ὀργάνων τῶν πολιτειῶν, οὐκ ἂν ἄλλην ἔλοιτο πλὴν
τὴν μοναρχίαν, Πλάτωνι πειθόμενος, τὴν μόνην
5 δυναμένην τὸν ἐντελῆ καὶ ὕρθιον ἐκείνου ὡς ἀλη-
θῶς τῆς ἀρετῆς τόνον ἀνασχέσθαι καὶ μήτε πρὸς C
ἀνάγκην μήτε πρὸς χάριν ἀρμόσαι τοῦ συμφέροντος.
αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πολιτεῖαι τρόπον τινα κρατού-
μεναι κρατοῦσι καὶ φερόμεναι φέρουσι τὸν πολιτι-
10 κόν, οὐκ ἔχοντα τὴν ἰσχὺν βέβαιον ἐπὶ τούτους, παρ'
ᾧ ἔχει τὸ ἰσχυρόν, ἀλλὰ πολλάκις ἀναγκαζόμενον
τὸ Αἰσχύλειον ἀναφωνεῖν, ᾧ πρὸς τὴν τύχην ἐχρῆτο
Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἀποβαλὼν τὴν ἡγεμονίαν
'σύ τοί με φυσᾶς σύ με καταΐθειν μοι δοκεῖς'.***

7 ἀρμόσαι τι Huttenus 10 M: τοῦτον 14 Nauck.
p. 107 με φυσᾶς] μ' ἔφυσας corrigunt, sed vulgatam
bene se habere puto ib. μοι] accessit ex Vit. Demetr.
c. 35 ib. lac. significavit Duebnerus, W praeunte

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ.

1. Ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις οὐκ ἔᾶ μεταλαμβά-
 E νειν ὕδατος ἀλλοτρίου τοὺς γείτονας, ἂν μὴ παρ'
 αὐτοῖς ὀρύξαντες ἄχρῃ τῆς κεραμίτιδος καλουμένης
 γῆς ἄγονον εὗρωσι νάματος τὸ χωρίον· ἡ γὰρ κερα- 6
 μῖτις φύσιν ἔχουσα λιπαρὰν καὶ πυκνὴν στέγει πα-
 ραλαβοῦσα τὸ ὑγρὸν καὶ οὐ διίησι· δεῖν δὲ μετα-
 λαμβάνειν τᾷλλοτρίου τοὺς ἰδίον κτήσασθαι μὴ
 δυναμένους· ἀπορία γὰρ βοηθεῖν τὸν νόμον. ἄρ' οὐ
 δὴ ἔδει καὶ περὶ χρημάτων εἶναι νόμον, ὅπως μὴ 10
 F δανείζωνται παρ' ἐτέρων μὴδ' ἐπ' ἀλλοτρίας πηγὰς
 βαδίζωσι, μὴ πρότερον οἴκοι τὰς αὐτῶν ἀφορμὰς
 ἐξελέγξαντες καὶ συναγαγόντες ὥσπερ ἐκ λιβάδων
 τὸ χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον αὐτοῖς; νυνὶ δ' ὑπὸ
 τρυφῆς καὶ μαλακίας ἢ πολυτελείας οὐ χρῶνται τοῖς 15
 ἑαυτῶν, ἔχοντες, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ἐπὶ πολλῷ παρ'
 ἐτέρων, μὴ δεόμενοι· τεκμηρίον δὲ μέγα· τοῖς γὰρ
 ἀπόροις οὐ δανείζουσιν, ἀλλὰ βουλομένοις εὐπορίαν
 τιν' ἑαυτοῖς κτᾶσθαι· καὶ μάρτυρα δίδωσι καὶ βε-

2 Νόμοις] de Legg. p. 844 b 7 δεῖν X: δεῖ 9 βοη-
 θεῖν] add. ἔφη R ib. ἄρ' οὐ Duebnerus: ἄρα vel ἄρα
 8*: τοῦ ἀλλοτρίου 10 δὴ ἔδει καὶ W: δέδεικται ib. εἶναι]
 θεῖναι R 18 ἀλλ' ὁ βουλόμενος — ἑαυτῷ κτᾶσθαι καὶ μάρτ.
 δίδωσι καὶ βεβ. ἀξίων ὅτι ἔχει πιστεῦεσθαι Madvigius

βαιωτήν ἄξιον, ὅτι ἔχει πιστεῦεσθαι, δέον ἔχοντα μὴ δανείζεσθαι.

2. Τί θεραπεύεις τὸν τραπεζίτην ἢ πραγματευ-
 τήν; ἀπὸ τῆς ιδίας δάνεισαι τραπέξης· ἐκπώματ' 828
 5 ἔχεις, παροψίδας ἀργυρᾶς, λεκανίδας· ὑπόθου ταῦτα
 τῇ χρείᾳ· τὴν δὲ τραπέξαν ἢ καλὴ Αὐλὶς ἢ Τένεδος
 ἀντικοσμήσει τοῖς κερამεοῖς, καθαρωτέροις οὔσι
 τῶν ἀργυρῶν· οὐκ ὕξει τόκου βαρὺ καὶ δυσχερὲς
 ὥσπερ τοῦ καθ' ἡμέραν ἐπιρρουπαίνοντος τὴν πολυ-
 10 τέλειαν, οὐδ' ἀναμνήσει τῶν καλανδῶν καὶ τῆς
 νουμηνίας, ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν οὔσαν ἀποφράδα
 ποιοῦσιν οἱ δανεισταὶ καὶ στύγιον. τοὺς μὲν γὰρ
 ἀντὶ τοῦ πωλεῖν τιθέντας ἐνέχυρα τὰ αὐτῶν οὐδ'
 ἂν ὁ θεὸς σφῶσειεν ὁ Κτήσιος· αἰσχύνονται τιμὴν B
 15 λαμβάνοντες, οὐκ αἰσχύνονται τόκον τῶν ιδίων
 διδόντες. καίτοι ὁ γε Περικλῆς ἐκεῖνος τὸν τῆς
 θεᾶς κόσμον, ἄγοντα τάλαντα τεσσαράκοντα χρυσίου
 ἀπέφθου, περιαιρετὸν ἐποίησεν, ὅπως, ἔφη, χρησά-
 μενοι πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοῖς ἀποδώμεν μὴ ἔλαττον·
 20 οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς ὥσπερ ἐν πολιορκίᾳ ταῖς χρεΐαις
 μὴ παραδεχώμεθα φρουρὰν δανειστοῦ πολεμίου,
 μηδ' ὄρεᾶν τὰ αὐτῶν ἐπὶ δουλείᾳ διδόμενα· ἀλλὰ
 τῆς τραπέξης περιελόντες τὰ μὴ χρήσιμα, τῆς κοί-
 της, τῶν ὀχημάτων, τῆς διαίτης, ἐλευθέρους δια-
 25 φυλάττωμεν ἑαυτούς, ὡς ἀποδώσοντες αὐτοῖς, εἰν
 εὐτυχήσωμεν.

16 καίτοι γ' ὁ Heinzius, sed cf. p. 98 c. 727 f. 733 d. 925 d. 1112 b. ib. Περικλῆς] Thuc. 2, 13 19 μὴ ἐλάσσω
 Thucydidis libri 22 ὄρεᾶν] sanum est, pendet a παρα-
 δεχώμεθα ib. δεδεμένα Madvigius

- C 3. Αἱ μὲν οὖν Ῥωμαίων γυναῖκες εἰς ἀπαρχὴν
 τῷ Πυθίῳ Ἀπόλλωνι τὸν κόσμον ἐπέδωκαν, ὅθεν
 ὁ χρυσοῦς κρατῆρ εἰς Δελφοὺς ἐπέμφθη· αἱ δὲ
 Καρχηδονίων γυναῖκες ἐκείραντο τὰς κεφαλὰς καὶ
 ταῖς θριξὶν ἐντεῖναι τὰς μηχανὰς καὶ τὰ ὄργανα
 παρέσχον ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἡμεῖς δὲ τὴν αὐτάρ-
 κειαν αἰσχυνόμενοι καταδουλοῦμεν ἑαυτοὺς ὑποθή-
 καις καὶ συμβολαίοις, δέον εἰς αὐτὰ τὰ χρήσιμα
 συσταλέντας καὶ συσπειραθέντας ἐκ τῶν ἀχρήστων
 καὶ περιττῶν κατακοπέντων ἢ πραθέντων ἐλευθερίας
 αὐτοῖς ἱερὸν ἰδρῶσασθαι καὶ τέκνοις καὶ γυναῖξιν.
- D ἡ μὲν γὰρ Ἀρτεμις ἡ ἐν Ἐφέσῳ τοῖς χρεώσταις,
 ὅταν καταφύγῃ εἰς τὸ ἱερὸν αὐτῆς, ἄσυλιν
 παρέχει καὶ ἄδειαν ἀπὸ τῶν δανείων· τὸ δὲ τῆς
 εὐτελείας καὶ ἄσυλον καὶ ἄβατον πανταχοῦ τοῖς
 σώφροσιν ἀναπέπταται, πολλῆς σχολῆς εὐρυχωρίαν
 παρέχον ἱλαρὰν καὶ ἐπίτιμον. ὥς γὰρ ἡ Πυθία τοῖς
 Ἀθηναίοις περὶ τὰ Μηδικὰ τεῖχος ξύλινον διδόναι
 τὸν θεὸν ἔφη, κἀκεῖνοι τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν
 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰκίας ἀφέντες εἰς τὰς ναῦς
 κατέφυγον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, οὕτως ἡμῖν ὁ θεὸς
 δίδωσι ξυλίνην τράπεζαν καὶ κεραμεῖν λεκάνην καὶ
 τραχὺ ἱμάτιον, εἰς ἐλευθεροὺς ζῆν ἐθέλωμεν.
- E ἡ μὲν δὲ σύ γ' ἱπποσύνας τε μένειν,
 μηδ' ὀχήματα ζευκτὰ κερασφόρα καὶ κατάργυρα, ἃ
 τόκοι ταχεῖς καταλαμβάνουσι καὶ παρατρέχουσιν·

16 μετὰ πολλῆς Madvigius 18 τεῖχος ξύλινον] cf.
 Her. 7, 141 24 Her. l. l. 25 κερασφόρα] κατάργυρα vel
 καταπόρφυρα R. Sed fort. h. e. ὀχήματα κερασφόροις ἐζευγμένα

ἀλλ' ὅνῳ τινὶ τῷ τυχόντι καὶ καβάλλῃ χρῶμενος
 φεῦγε πολέμιον καὶ τύραννον δανειστὴν, οὐ γῆν
 αἰτοῦντα καὶ ὕδωρ ὥς ὁ Μῆδος, ἀλλὰ τῆς ἐλευ-
 θερίας ἐπτόμενον καὶ προγράφοντα τὴν ἐπιτιμίαν.
 5 καὶ μὴ διδῶς, ἐνοχλοῦντα· καὶ ἔχῃς, μὴ λαμβά-
 νοντα· καὶ πωλῆς, ἐπευωνίζοντα· καὶ μὴ πωλῆς,
 ἀναγκάζοντα· καὶ δικάζῃς, ἐντυγχάνοντα· καὶ ὁμό-
 σῃς, ἐπιτάττοντα· καὶ βαδίζῃς ἐπὶ θύρας, ἀπο- F
 κλείοντα· καὶ οἴκοι μένης, ἐπισταθμεύοντα καὶ
 10 θυροκοποῦντα.

4. Τί γὰρ ὥνησε Σόλων Ἀθηναίους ἀπαλλάξας
 τοῦ ἐπὶ τοῖς σώμασιν ὀφείλειν; δουλεύουσι γὰρ
 ἅπασιν τοῖς ἀφανισταῖς, μᾶλλον δ' οὐδ' αὐτοῖς· τί
 γὰρ ἦν τὸ δεινόν; ἀλλὰ δούλοις ὑβρισταῖς καὶ βαρ-
 15 βάροις καὶ ἀγροῖς, ὥσπερ οὗς ὁ Πλάτων φησὶ καθ'
 "Αἰδοῦ διαπύρους κολαστὰς καὶ δημοκοίνους ἐφεστάναι
 τοῖς ἡσεβηκόσι. καὶ γὰρ οὗτοι τὴν ἀγορὰν ἀσεβῶν
 χώραν ἀποδείξαντες τοῖς ἀθλοῖς χρεώσταις γυπῶν 829
 δίκην ἔσθουσι καὶ ὑποκείρουσιν αὐτοὺς 'δέρτρον
 20 ἔσω δύνοντες,' τοὺς δ' ὥσπερ Ταντάλους ἐφεστῶτες
 εἰργουσι γεύσασθαι τῶν ἰδίων τρυγῶντας καὶ συγ-
 νομίζοντας. ὥς δὲ Δαρεῖος ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐπεμψε
 Δάτιν καὶ Ἀρταφέρνην ἐν ταῖς χερσὶν ἀλύσεις ἔχον-
 τας καὶ δεσμὰ κατὰ τῶν αἰχμαλώτων, παραπλησίως
 25 οὗτοι τῶν χειρογράφων καὶ συμβολαίων ὥσπερ πε-

2 γῆν X: πῦρ 4 Madvigius: προσγράφοντα 7 δι-
 κάζῃ W 13 ἀφανισταῖς] δανεισταῖς M ib. οὐδ' Basileen-
 sis ib. αὐτοῖς mei 15 ὁ] om. iidem ib. Πλάτων] Rep.
 p. 615 e 19 Hom. l 578 20 εἴσω mei

δὼν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα κομίζοντες ἀγγεῖα μεστὰ τὰς πόλεις ἐπιπορεύονται καὶ διελαύνουσι, σπεύροντες Β οὐχ ἡμερον καρπὸν ὥς ὁ Τριπτόλεμος, ἀλλ' ὀφλημάτων δίζας πολυπόνους καὶ πολυτόκους καὶ δυσεκλείπτους τιθέντες, αἱ κύκλῳ νεμόμεναι καὶ περι- 5 βλαστάνουσαι κάμπτουσι καὶ ἄγχουσι τὰς πόλεις. τοὺς μὲν γὰρ λαγῶς λέγουσι τίκτειν ἅμα καὶ τρέφειν ἕτερα καὶ ἐπικυτῖσκεσθαι πάλιν, τὰ δὲ τῶν μαστιγιῶν τούτων καὶ βαρβάρων χρῆα πρὶν ἢ συλλαβεῖν τίκται· διδόντες γὰρ εὐθὺς ἀπαιτοῦσι καὶ 10 τιθέντες αἴρουσι καὶ δανείζουσιν ὃ λαμβάνουσιν ὑπὲρ τοῦ δανεῖσαι.

5. Λέγεται μὲν παρὰ Μεσσηνίοις

Ο ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, Πύλος γε μὲν ἔστι
[καὶ ἄλλος·] 15

λεχθήσεται δὲ πρὸς τοὺς δανειστάς

ἔστι τόκος πρὸ τόκοιο, τόκος γε μὲν ἔστι καὶ
[ἄλλος.]

εἴτα τῶν φυσικῶν δήπου καταγελῶσι, λεγόντων μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὕντος γενέσθαι· παρὰ τούτοις γὰρ 20 ἐκ τοῦ μηκέτ' ὕντος μηδ' ὑφαστῶτος γεννᾶται τόκος· καὶ τὸ τελωνεῖν ὕνειδος ἡγοῦνται, τοῦ νόμου διδόντος· αὐτοὶ γὰρ παρανόμως δανείζουσιν τελωνοῦντες, μᾶλλον δ', εἰ δεῖ τάληθές εἰπεῖν, ἐν τῷ δανείζειν χρεωκοποῦντες· ὁ γὰρ οὗ γράφει λαμβάνων 25

4 δυσεκλείπτους vel δυσεκνίπτους R 5 παραβλαστάνουσai Doehnerus 14 cf. Strab. 8 c. 7 (p. 339). Arist. Equ. 1059 23 γὰρ * 25 οὗ Bongarsius: οὗ

ἔλαττον χρεωκοπεῖται. καίτοι Πέρσαι γε τὸ ψεύ-
 δεσθαι δεύτερον ἡγοῦνται τῶν ἀμαρτημάτων, πρῶ-
 τον δὲ τὸ ὀφείλειν· ὅτι καὶ τὸ ψεύδεσθαι τοῖς
 ὀφείλουσι συμβαίνει πολλάκις· ψεύδονται δὲ μᾶλλον
 5 οἱ δανειζόντες καὶ ῥαδιουργοῦσιν ἐν ταῖς ἐαυτῶν
 ἐφημερίσι, γράφοντες ὅτι τῷ δεῖνι τοσοῦτον διδό-
 σιν, ἔλαττον διδόντες· καὶ τὸ ψεῦδος αἰτίαν ἔχει
 πλεονεξίαν, οὐκ ἀνάγκην οὐδ' ἀπορίαν, ἀλλ' ἀπλη-
 στίαν, ἥς ἀναπόλαυστόν ἐστιν αὐτοῖς τὸ τέλος καὶ
 10 ἀνωφελὲς ὀλέθριον δὲ τοῖς ἀδικουμένοις. οὔτε γὰρ
 ἄγρους οὕς ἀφαιροῦνται τῶν χρεωστῶν γεωργοῦσιν,
 οὔτ' οἰκίας αὐτῶν, ἐκβαλόντες ἐκείνους, οἰκοῦσιν,
 οὔτε τραπέζας παρατίθενται οὔτ' ἐσθῆτας ἐκείνων·
 ἀλλὰ πρῶτός τις ἀπόλωλε, καὶ δεύτερος κυνηγετεῖται
 15 ὅπ' ἐκείνου δελεαζόμενος. νέμεται γὰρ ὥς πῦρ τὸ
 ἄγριον αὐξόμενον ὀλέθρῳ καὶ φθορᾷ τῶν ἐμπεσόν-
 των, ἄλλον ἐξ ἄλλου καταναλίσκον· ὁ δὲ τοῦτο
 διπλῶν καὶ τρέφων ἐπὶ πολλοὺς δανειστῆς οὐδὲν
 ἔχει πλέον ἢ διὰ χρόνου λαβὼν ἀναγνῶναι πόσους
 20 πέπρακε καὶ πόσους ἐκβέβληκε καὶ πόθεν που κυ-
 λινδόμενον καὶ σωρευόμενον διαβέβηκε τὸ ἀργύριον.

6. Καὶ ταῦτα μὴ μ' οἴεσθε λέγειν πόλεμον ἐξε-
 νηνοχότα πρὸς τοὺς δανειστάς·

'οὐ γὰρ πάποτ' ἐμὰς βοῦς ἥλασαν οὐδὲ μὲν

[ἵππους·]

25

1 Πέρσαι γε] cf. Herod. 1, 138   2 πρῶτον — δεύτερον
 Herodotus rectius   13 ἐκείνων] add. φοροῦσιν R. ἀμφιέν-
 νονται Madvigius   20 που κυλινδόμενον] ποῦ κυλινδόμε-
 νοι Emperius. προσκυλινδόμενον Madvigius   24 Hom.
 A 154

Ἄλλ' ἐνδεικνύμενον τοῖς προχείρως δανειζομένοις, ὅσῃν ἔχει τὸ πρᾶγμα αἰσχύνην καὶ ἀνελευθερίαν καὶ ὅτι τὸ δανεῖζεσθαι τῆς ἐσχάτης ἀφροσύνης καὶ μαλακίας ἐστίν. ἔχεις; μὴ δανείσῃ, οὐ γὰρ ἀπορεῖς. οὐκ ἔχεις; μὴ δανείσῃ, οὐ γὰρ ἐκτίσεις. κατ' ἰδίαν δ' οὕτως ἐκάτερα σκοπῶμεν. ὁ Κάτων πρὸς τινα πρεσβύτην πονηρευόμενον 'ὦ ἄνθρωπε, τί τῷ γήρᾳ' ἔφη 'πολλὰ κακὰ ἔχοντι τὴν ἐκ τῆς πονηρίας αἰσχύνην προστίθης;' οὐκοῦν καὶ σὺ τῇ πενίᾳ, πολλῶν 5
880 κακῶν προσόντων, μὴ ἐπισώρυσσε τὰς ἐκ τοῦ δανεί- 10
ζεσθαι καὶ ὀφείλειν ἀμηχανίας μὴδ' ἀφαιροῦ τῆς πενίας, ᾧ μόνῳ τοῦ πλούτου διαφέρει, τὴν ἀμεριμνίαν. ἐπεὶ τὸ τῆς παροιμίας ἔσται γελοῖον

‘οὐ δύναμαι τὴν αἶγα φέρειν, ἐπὶ μοι θέτε τὸν
[βοῦν.]’ 15

πενίαν φέρειν μὴ δυνάμενος δανειστὴν ἐπιτιθῆς σεαυτῷ, φορτίον καὶ πλουτοῦντι δύσοιστον. πῶς οὖν διατραφῶ; τοῦτ' ἐρωτᾷς, ἔχων χεῖρας, ἔχων πόδας, ἔχων φωνήν, ἄνθρωπος ὢν, ᾧ τὸ φιλεῖν ἔστι καὶ φιλεῖσθαι καὶ τὸ χαρίζεσθαι καὶ τὸ εὐχα- 20
B ριστεῖν; γράμματα διδάσκων, καὶ παιδαγωγῶν, καὶ θυρωρῶν, πλέων, παραπλέων· οὐδέν ἐστι τούτων αἷσχιον οὐδὲ δυσχερέστερον τοῦ ἀκοῦσαι ‘ἀπόδος’.

7. Ὁ Ῥουτίλιος ἐκεῖνος ἐν Ῥώμῃ τῷ Μουσωνίῳ προσελθὼν ‘Μουσώνιε’ εἶπεν ‘ὁ Ζεὺς ὁ σωτήρ, ὃν καὶ σὺ μιμῇ καὶ ζηλοῖς, οὐ δανεῖζεται’. καὶ ὁ Μουσώνιος μειδιάσας εἶπεν ‘οὐδὲ δανεῖζει’. ὁ γὰρ Ῥουτί-

14 vid. Leutsch. II p. 592   ib. R: ἐπίθετέ μοι   20 ἔστι καὶ τὸ?

λιος, δανείζων αὐτὸς ὠνείδιζεν ἐκείνῳ δανειζομένῳ. Στωϊκὴ τις αὐτῇ τυφομανία· τί γάρ σε δεῖ τὸν Δία τὸν σωτῆρα κινεῖν, αὐτόθεν ὑπομνῆσαι τοῖς φαινομένοις ἐνόν; οὐ δανείζονται χελιδόνες, οὐ δανείζονται μύρμηκες, οἷς ἢ φύσις οὐ χεῖρας, οὐ λόγον, οὐ τέχνην δέδωκεν· ἄνθρωποι δὲ περιουσίᾳ συνέ-
σεως διὰ τὸ εὐμήχανον ἵππους παρὰ τρέφουσι, κύνας, πέρδικας, λαγρούς, κολοιούς· τί οὖν γε σεαυτοῦ κατέγνωνας, ἀπιθανώτερος ὢν κολοιοῦ καὶ ἀφωνό-
10 τερος πέρδικος καὶ κυνὸς ἀγεννέστερος, ὥστ' ἀπ' ἀνθρώπου μηδενὸς ὠφελεῖσθαι περιέπων, ψυχαγωγῶν, φυλάττων, προμαχόμενος; οὐχ ὀρᾷς, ὥς πολλὰ μὲν γῇ παρέχει πολλὰ δὲ θάλαττα;

καὶ μὴν Μίκκυλον εἰσεῖδον·

15 φησὶν ὁ Κράτης

‘τῶν ἐρίων ξαίνοντα, γυναικὰ τε συγξαίνουσαν, τὸν λιμὸν φεύγοντας ἐν αἰνῇ δημοτῇτι.’

Κλεάνθη δ' ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἡρώτα διὰ χρόνου θεασάμενος ἐν ταῖς Ἀθήναις ‘ἀλεῖς ἔτι, Κλέ-
20 ανθες’; ‘ἀλλῶ’ φησὶν ‘ὦ βασιλεῦ· ὃ ποιῶ ἔνεκα τοῦ Διὸς· μόνος δ' ἀποστῆναι μηδὲ φιλοσοφίας’. ὅσον τὸ φρόνημα τάνδρος, ἀπὸ τοῦ μύλου καὶ τῆς μάκτρας

2 Στωϊκὴ W: ὡς στωϊκὴ ib. σ' ἔδει R praeter necessitatem 8 πέρδικας λαγρούς Aldina: πέρδικας fort. rectius ib. γε] σύ γε aut λέγε R 14 cf. C. Wachsmuthii Sillograph. graecorum reliquiae p. 194 Μίκκυλον X: μίκυλλον aut μίνυλον ib. supplet Cobetus κρατέῳ ἄλγε' ἔχοντα ex Hom. λ 593 cf. Bergk. 2 p. 366 17 ἐν αἰνῇ δημοτῇτι] cf. Hom. μ 257 20 corrig. vid. καὶ ὁ[τιοῦν] ποιῶ ἔνεκα τοῦ Διὸς μόνον δ' ἀποστῆναι μ' οὐ δεῖ φιλοσοφίας 22 *: τοῦ ἀνδρός

πεττούσῃ χειρὶ καὶ ἀλούσῃ γράφειν περὶ θεῶν καὶ
 σελήνης καὶ ἄστρον καὶ ἡλίου. ἡμῖν δὲ δουρικὰ
 δοκεῖ ταῦτ' ἔργα. τοιγαροῦν ἔν' ἐλεύθεροι ὦμεν
 δανεισάμενοι, κολακεύομεν οἰκότριβας ἀνθρώπους
 καὶ δορυφοροῦμεν καὶ δειπνίζομεν καὶ δῶρα καὶ 5
 φόρους ὑποτελοῦμεν, οὐ διὰ τὴν πενίαν (οὐδεὶς
 γὰρ δανεῖζει πένητι), ἀλλὰ διὰ τὴν πολυτέλειαν. εἰ
 γὰρ ἡρκούμεθα τοῖς ἀναγκαίοις πρὸς τὸν βίον, οὐκ
 ἂν ἦν γένος δανειστῶν, ὥσπερ οὐδὲ Κενταύρων
 ἔστιν οὐδὲ Γοργόνων· ἀλλ' ἡ τρυφή δανειστὰς ἐποί- 10
 ησεν οὐχ ἥττον ἢ χρυσοχόους καὶ ἀργυροκόπους καὶ
 μυρσεψοὺς καὶ ἀνθοβάφους. οὐ γὰρ ἄρτων οὐδ' οἴνου
 τιμὴν ὀφείλομεν, ἀλλὰ χωρίων καὶ ἀνδραπύδων καὶ
 ἡμιόνων καὶ τρικλίνων καὶ τραπεζῶν, καὶ χορηγοῦν-
 τες ἐκκελυμένως πόλεσι, φιλοτιμούμενοι φιλοτιμίας 15
 ἀκάρπους καὶ ἀχαρίστους. ὁ δ' ἱππαξ ἐνεληθεις
 μένει χρεώστης διὰ παντός, ἄλλον ἐξ ἄλλου μετα-
 λαμβάνων ἀναβάτην, ὥσπερ ἵππος ἐγγαλινωθεὶς·
 F ἀποφυγὴ δ' οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὰς νομάς ἐκείνας καὶ
 τοὺς λειμῶνας, ἀλλὰ πλάζονται καθάπερ οἱ θεήλατοι 20
 καὶ οὐρανοπετεῖς ἐκεῖνοι τοῦ Ἐμπεδοκλέους δαίμονες·
 αἰθέριον μὲν γὰρ σφε μένος πόντονδε διώκει,
 πόντος δ' ἐς χθονὸς οὐδας ἀπέπτυσσε· γαῖα δ' ἐς
 [αὐγάς
 ἡελίου ἀκάμαντος· ὁ δ' αἰθέρος ἔμβαλε δύναις· 25

3 fort. ὦμεν ἐλεύθεροι 17 ἀναγκαίους W 18 ἀρχή-
 στους cod. Vatic. n. 139 21 ἡμεῖς οὐκ ἐσμ' ἡμεῖς vid. Mullach. 1
 p. 2 vs. 32 sq. 22 μὲν] om. 23 οὐδ' ἐς M: δὲ ib. ἀπέπτυσσε
 p. 361 c: ἀνέπτυσσε

ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται τοκιστῆς ἢ πραγματευ- 831
 τῆς Κορίνθιος, εἴτα Πατρεύς, εἴτ' Ἀθηναῖος, ἄχρι
 ἂν ὑπὸ πάντων περικρουόμενος εἰς τόκους διαλυθῇ
 καὶ κατακερματισθῇ. καθάπερ γὰρ ἀναστῆναι δεῖ
 5 τὸν πεπηλωμένον ἢ μένειν, ὁ δὲ στρεφόμενος καὶ
 κυλινδούμενος ὑγρῷ τῷ σώματι καὶ διαβρόχῳ προσ-
 περιβάλλεται πλείονα μολυσμόν· οὕτως ἐν ταῖς
 μεταγραφαῖς καὶ μεταπτώσεσι τῶν δανείων τοὺς
 τόκους προσαναλαμβάνοντες αὐτοῖς καὶ προσπλάτ-
 10 τουντες ἀεὶ βαρύτεροι γίνονται καὶ τῶν χολερικῶν B
 οὐδὲν διαφερόουσιν, οἳ θεραπείαν μὲν οὐ προσδέ-
 χονται, τὸ δὲ προστεταγμένον ἐξερῶντες, εἴτα πλεον
 αὐθις συλλέγοντες ἀεὶ διατελοῦσι· καὶ γὰρ οὗτοι
 καθαρθῆναι μὲν οὐ θέλουσιν, ἀεὶ δ', ὅσαι τοῦ ἔτους
 15 ὥραι, μετ' ὀδύνης καὶ σπαραγμῶν τὸν τόκον ἀνα-
 φέροντες, ἐπιρρέοντος εὐθὺς ἑτέρου καὶ προσιστα-
 μένου, πάλιν ναυτιῶσι καὶ καρηβαροῦσι· δέον
 ἀπαλλαγέντας εἰλικρινεῖς καὶ ἐλευθέρους γίνεσθαι.

8. Ἦδη γὰρ μοι πρὸς τοὺς εὐπορωτέρους καὶ
 20 μαλακωτέρους ὁ λόγος ἔστι, τοὺς λέγοντας ἄδουλος
 οὖν γένωμαι καὶ ἀνέστιος καὶ ἄοικος; ὥσπερ εἰ
 λέγοι πρὸς ἰατρὸν ἄρρωστος ὑδρωπιῶν καὶ φθηκῶς C
 ἰσχυρὸς οὖν γένωμαι καὶ κενός; τί δ' οὐ μέλλεις,
 ἵν' ὑγιαίνης; καὶ σὺ γενοῦ ἄδουλος, ἵνα μὴ δοῦλος
 25 ᾖς· καὶ ἀκτῆμων, ἵνα μὴ κτῆμ' ᾖς ἄλλου. καὶ τὸν
 τῶν γυναικῶν λόγον ἄκουσον· ἐμοῦντος τοῦ ἑτέρου
 καὶ λέγοντος τὰ σπλάγχν' ἐκβάλλειν, ἕτερος παρῶν

12 προστεταγμένον] προσιστάμενον W   ib. R: ἐξαί-
 ροντες   27 ὁ ἕτερος?

‘καὶ τί δεινόν’; εἶπεν· ‘οὐ γὰρ τὰ σεαυτοῦ σπλάγχν’
 ἐκβάλλεις, ἀλλὰ τὰ τοῦ νεκροῦ ὃν ἄρτι ἐσπαράττο-
 μεν’. καὶ τῶν χρεωστών οὐ πωλεῖ ἕκαστος τὸ ἑαυ-
 τοῦ χωρίον οὐδὲ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ
 δανείσαντος ὃν τῷ νόμῳ κύριον αὐτῶν πεποίηκε. 5
 D ‘νὴ Δία’ φησί· ‘ἀλλ’ ὁ πατήρ μου τὸν ἄγρον τοῦτον
 κατέλιπε’. καὶ γὰρ καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν
 ἐπιτιμίαν ὁ πατήρ ἔδωκεν, ὥν σε δεῖ λόγον ἔχειν
 πλείονα. καὶ τὸν πόδα καὶ τὴν χεῖρ’ ὁ γεννήσας
 ἐποίησεν, ἀλλ’ ὅταν σαπῇ, μισθὸν δίδως τῷ ἀπο- 10
 κόπτουντι. τῷ δ’ Ὀδυσσεὺς τὴν ἐσθῆτά· ἡ Καλυψὼ
 περιέθηκεν ‘εἴματ’ ἀμφιέσασα θυώδεα’ χρωτὸς ἀθα-
 νάτου πνέοντα, δῶρα καὶ μνημόσυνα τῆς φιλίας
 ὄντα τῆς ἐκείνης· ἀλλ’ ἐπεὶ περιτραπείς καὶ βυθισ-
 θείς μόλις ἀνέσχε, τῆς ἐσθῆτος γενομένης διαβρόχου 15
 καὶ βαρείας, ἐκείνην μὲν ἔρριψεν ἀποδυσάμενος,
 κρηδέμνῳ δέ τιτι γυμνὸν ὑποζώσας τὸ στέρνον

E ‘νῆχε παρὲξ ἐς γαῖαν ὁρώμενος’
 καὶ διασωθεὶς οὔτ’ ἐσθῆτος οὔτε τροφῆς ἠπόρησε.
 τί οὔν; οὐ γίγνεται χειμῶν περὶ τοὺς χρεώστας, 20
 ὅταν ἐπιστῇ διὰ χρόνου δανειστῆς λέγων ‘ἀπόδος’;
 ‘ὥς εἰπὼν σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον·
 σὺν δ’ εὐρὸς τε νότος τ’ ἔπεσε ζέφυρός τε δυσαῆς’
 τόκων τόκοις ἐπικυλισθέντων· ὁ δὲ συγκλυζόμενος
 ἀντέχεται τῶν βαρυνόντων, ἀπονῆξασθαι καὶ φυγεῖν 25
 μὴ δυνάμενος· ἀλλ’ ὠθεῖται κατὰ βυθοῦ, μετὰ τῶν

2 τὰ * ib. ἀρετίως? 12 X ex Hom. s 264: θυώδεα
 18 Hom. s 439 22 id. s 291 δέ] om. mei

ἐγγνησαμένων φίλων ἀφανιζόμενος. Κράτης δ' ὁ
 Θηβαῖος ὑπ' οὐδενὸς ἀπαιτούμενος οὐδ' ὀφείλων, F
 αὐτὰς δὲ τὰς οἰκονομίας καὶ φροντίδας καὶ περι-
 σπασμοὺς δυσχεραίνων, ἀφῆκεν οὐσίαν ὅκτῳ ταλάν-
 5 των, καὶ τρίζωνα καὶ πήραν ἀναλαβὼν εἰς φιλο-
 σοφίαν καὶ πενίαν κατέφυγεν. Ἀναξαγόρας δὲ τὴν
 χώραν κατέλιπε μηλόβοτον. καὶ τί δεῖ τούτους
 λέγειν, ὅπου Φιλόξενος ὁ μελοποιὸς ἐν ἀποικίᾳ
 Σικελικῇ, κλήρου μετασχὼν καὶ βίου καὶ οἴκου
 10 πολλήν εὐπορίαν ἔχοντος, ὀρῶν δὲ τρυφήν καὶ
 ἡδυνάθειαν καὶ ἀμουσίαν ἐπιχωριάζουσιν ἢ τὰ τοῦ
 θεοῦ; εἶπεν ἔμὲ ταῦτα τὰ γὰρ οὐκ ἀπολεῖ, ἀλλ'
 ἐγὼ ταῦτα· καὶ καταλιπὼν ἑτέροις τὸν κλῆρον ἐξέ-
 πλευσεν. οἱ δ' ὀφείλοντες ἀπαιτούμενοι δασμολο- 832
 15 γούμενοι δουλεύοντες ὑπαργυρεύοντες ἀνέχονται,
 καρτεροῦσιν, ὥς ὁ Φινεύς, Ἀρπυίας τινὰς ὑποπτέ-
 ρους βόσκοντες, αἱ φέρουσι τὴν τροφήν καὶ διαρ-
 πάζουσιν, οὐ καθ' ὥραν ἀλλὰ πρὶν θηρευσθῆναι τὸν
 σῆτον ὠνούμενοι, καὶ πρὶν ἢ πεσεῖν τὴν ἐλαίαν
 20 ἀγοράζοντες τοῦλαιον· καὶ τὸν οἶνον ἔχῳ φησί
 'τοσοῦτου' καὶ πρόσγραφον ἔδωκε τῆς τιμῆς· ὁ δὲ
 βότρους κρέματα καὶ προσπέφυκεν ἔτι τὸν ἀρκτοῦ-
 ρον ἐκδεχόμενος.

6 Ἀναξαγόρας] cf. Himer. Ecl. 3, 18 12 τὰ γὰρ οὐκ ἀπολεῖ *;
 τὰ ἀγαθὰ 15 ἀπαργυρεύοντες R. ὑπεραργυροῦντες Mad-
 vigius. ἀργυροῦντες Herwerdenus. Fort. verba signifi-
 γινόμενοι δοῦλοι τοῦ ἀργυρίου, τὰ πάντα διδόντες ἵνα τὴν
 λαβεῖν ἀργύριον 21 πρόσγραφον] χειρόγραφον R. πρό-
 γραφον?

Α'. ΑΝΤΙΦΩΝ.

1. Ἀντιφῶν Σοφίλου μὲν ἦν πατρὸς τῶν δὲ
C δῆμων Ῥαμνούσιος· μαθητεύσας δὲ τῷ πατρὶ (ἦν
γὰρ σοφιστής, ᾧ καὶ Ἀλκιβιάδην φασὶν ἔτι παῖδα
ῥύτα φοιτῆσαι) καὶ δύναμιν λόγων κτησάμενος, ὥς
τινες νομίζουσιν, ἀπ' οἰκείας φύσεως, ὥρμησε μὲν 5
πολιτεύεσθαι· διατριβὴν δὲ συνέστησε καὶ Σωκράτει
τῷ φιλοσόφῳ διεφέρετο τὴν ὑπὲρ τῶν λόγων δια-
φορὰν οὐ φιλονεικῶς ἀλλ' ἐλεγκτικῶς, ὥς Ξενοφῶν
ἰστύρηκεν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι. καὶ τινὰς λό-
γους τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν συνέγραψεν εἰς 10
τοὺς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγῶνας πρῶτος ἐπὶ τοῦτο
D τραπεῖς, ὥσπερ τινὲς φασί· τῶν γοῦν πρὸ αὐτοῦ
γενομένων οὐδενὸς φέρεται δικανικὸς λόγος, ἀλλ'
οὐδὲ τῶν κατ' αὐτόν, διὰ τὸ μηδέπω ἐν ἔθει τοῦ
συγγράφειν εἶναι, οὐ Θεμιστοκλέους οὐκ Ἀριστείδου 15
οὐ Περικλέους, καίτοι πολλὰς ἀφορμὰς καὶ ἀνάγκας
παρασχόντων αὐτοῖς τῶν καιρῶν· καὶ γὰρ οὐ δι'
ἀσθένειαν ἀπελείποντο τοῦ συγγράφειν, ὥς δῆλον
ἐκ τῶν εἰρημένων παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι περὶ ἐνός

4 ὥς] ἢ ὥς R   8 Ξενοφῶν] Comment. 1, 6   11 M:
πρῶτον   12 γοῦν] γὰρ Photius   14 τοῦ] τὸ M

ἐκάστου τῶν προειρημένων ἀνδρῶν. ὅσους μέντοι
 ἔχομεν ἐπὶ τὸ παλαιότατον ἀναφέροντες ἀπομνημο-
 νεῦσαι τὴν ἰδέαν τῶν λόγων ταύτην μεταχειρισά- E
 μένους, τούτους εὗροι τις ἂν ἐπιβεβληκότας Ἀντι-
 5 φῶντι, πρεσβύτῃ ἤδη ὄντι, οἷον Ἀλκιβιάδην, Κριτίαν,
 Λυσίαν, Ἀρχίνον. πρῶτος δὲ καὶ ῥητορικὰς τέχνας
 ἐξήνεγκε, γενόμενος ἀρχίνους· διὸ καὶ Νέστωρ ἐπε-
 καλεῖτο. Καικίλιος δ' ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ συντάγματι
 Θουκυδίδου τοῦ συγγραφέως καθηγητὴν τεκμαίρεται
 10 γεγενῆσθαι ἐξ ὧν ἐπαινεῖται παρ' αὐτῷ ὁ Ἀντιφῶν.
 ἔστι δ' ἐν τοῖς λόγοις ἀκριβὴς καὶ πιθανὸς καὶ
 δευτὸς περὶ τὴν εὐρεσιν καὶ ἐν τοῖς ἀπύροις τεχνι-
 κὸς καὶ ἐπιχειρῶν ἐξ ἀδήλου καὶ ἐπὶ τοὺς νόμους
 καὶ τὰ πάθη τρέπων τοὺς λόγους τοῦ εὐπρεποῦς
 15 μάλιστα στοχαζόμενος. γέγονε δὲ κατὰ τὰ Περσικὰ F
 καὶ Γοργίαν τὸν σοφιστὴν, ὀλίγῳ νεώτερος αὐτοῦ·
 καὶ παρατέτακεν ἕως καταλύσεως τῆς δημοκρατίας
 ὑπὸ τῶν τετρακοσίων γενομένης, ἣν αὐτὸς δοκεῖ
 συγκατασκευάσαι, ὅτε μὲν δυσὶ τριηραρχῶν ναυσὶν
 20 ὅτε δὲ στρατηγῶν, καὶ πολλαῖς μάχαις νικῶν, καὶ
 συμμαχίας μεγάλας αὐτοῖς προσαγόμενος, καὶ τοὺς
 ἀκμάζοντας ὀπλίζων, καὶ τριήρεις πληρῶν ἐξήκοντα,
 καὶ πρεσβεύων δ' ἐκάστοτε ὑπὲρ αὐτῶν εἰς Λακεδαί-
 μονα, ἥνίκα ἐτετέλχιστο Ἡετιώνεια. μετὰ δὲ τὴν 883
 25 κατάλλουσιν τῶν τετρακοσίων εἰσαγγελθεῖς σὺν Ἀρ-

6 Taylorus: ἀρχίνουον 9 καθηγητὴν W: μαθητὴν cf.
 Thuc. 8, 68 15 κατὰ] μετὰ R 16 ὀλίγῳ ὡν Herwer-
 denus 23 δ'] om. Westermannus ib. ὑπὲρ R: ὑπ'
 ib. εἰς] καὶ εἰς West. 24 Blassius: ἡ ἐτεωνία ('Ηετιω-
 νεία X)

χεπτολέμῳ, ἐνὶ τῶν τετρακοσίων, ἐάλω, καὶ τοῖς
περὶ τῶν προδοτῶν ἐπιτιμίαις ὑπαχθὲις ἄταφος
ἐρρίφη καὶ σὺν τοῖς ἐκγόνοις ἔτιμος ἀνεγράφη. οἱ
δ' ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀνηρῆσθαι αὐτὸν ἱστοροῦσιν,
ὥσπερ Λυσίας ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς Ἀντιφῶντος θυγατρὸς 5
λόγῳ· ἐγένετο γὰρ αὐτῷ θυγάτριον, οὗ Κάλλαισχος
ἐπεδικάσατο. ὅτι δ' ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν,
ἱστορεῖ καὶ Θεόπομπος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν
B Φιλιππικῶν· ἀλλ' οὗτός γ' ἂν εἴη ἕτερος, Λυσιδωνί-
δου πατὴρ, οὗ καὶ Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ ὡς πονηροῦ 10
μνημονεύει· πῶς γὰρ ἂν ὁ προτεθνεὺς καὶ ἀναιρε-
θὲις ἐπὶ τῶν τετρακοσίων πάλιν ἐπὶ τῶν τριάκοντα
εἴη; ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος περὶ τῆς τελευτῆς
αὐτοῦ. πρεσβευτὴν γὰρ ὄντα αὐτὸν εἰς Συρακούσας
πλεῦσαι, ἡνίκα ἤκμαζεν ἡ τοῦ προτέρου Διονυσίου 15
τυραννίς· γενομένης δὲ παρὰ πότον ζητήσεως, τίς
ἄριστός ἐστι χαλκός, καὶ τῶν πολλῶν διαφερομένων,
αὐτὸν εἰπεῖν ἄριστον εἶναι, ἐξ οὗ Ἀρμόδιος καὶ
Ἀριστογείτων πεποιήνται· τοῦτο δ' ἀκούσαντα τὸν
Διονύσιον καὶ ὑπονοήσαντα προτροπὴν εἰς ἐπίθεσιν 20
C εἶναι τὸ ρηθὲν προστάξει ἀναιρεθῆναι αὐτόν· οἱ
δὲ, ὅτι τὰς τραγωδίας αὐτοῦ διέσυνρε, χαλεπήναντα.
φέρονται δὲ τοῦ ρήτορος λόγοι ἐξήκοντα, ὧν κατε-

8 West.: [τετρακοσίῳ] v' i. o. τετρακοσίων
Photius 8 καὶ τῶν τριάκοντα] ib. Θεόπομπος] Mueller. 1
p. 300 9 οὗτός γ' Taylorus: οὗτος τὰ ib. ἂν εἴη ἕτερος
idem: ἂν ἡμέτερος ib. Μειδωνίδου Keilius 10 οὗ Sauppius
ib. Κρατῖνος] Kock. 1 p. 74 ib. ὡς] ὡς οὗ Meierus 11 πῶς
γὰρ ἂν — εἴη] expungit Herwerdenus ib. καὶ ἀναιρεθὲις
ὑπὸ τῶν τετρακοσίων] ἀναιρεθὲις Frankius 14 πρεσβύτην X

- ψευσμένους φησὶ Καικίλιος εἶναι τοὺς εἰκοσιπέντε.
 κεκομώδηται δ' εἰς φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος ἐν
 Πεισάνδρῳ. λέγεται δὲ τραγωδίας συνθεῖναι καὶ
 ἰδίᾳ καὶ σὺν Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ. ἔτι δ' ὦν
 5 πρὸς τῇ ποιήσει τέχνην ἀλυπίας συνεστήσατο, ὥσπερ
 τοῖς νοσοῦσιν ἢ παρὰ τῶν ἰατρῶν θεραπεία ὑπάρ-
 χει· ἐν Κορίνθῳ τε κατεσκευασμένος οἰκημά τι παρὰ
 τὴν ἀγορὰν προέγραψεν, ὅτι δύναται τοὺς λυπου-
 μένους διὰ λόγων θεραπεύειν· καὶ πυνθανόμενος D
 10 τὰς αἰτίας παρεμυθεῖτο τοὺς κάμνοντας. νομίζων
 δὲ τὴν τέχνην ἐλάττω ἢ καθ' αὐτὸν εἶναι ἐπὶ ῥη-
 τορικὴν ἀπετράπη. εἰσὶ δ' οὐ καὶ τὸ Γλαύκου τοῦ
 Ῥηγίνου περὶ ποιητῶν βιβλίον εἰς Ἀντιφῶντα ἀνα-
 φέρουσιν. ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ μάλιστα ὁ περὶ Ἡρώ-
 15 δου, καὶ ὁ πρὸς Ἑρασίστρατον περὶ τῶν ταῶν, καὶ
 ὁ περὶ τῆς εἰσαγγελίας, ὃν ὑπὲρ ἑαυτοῦ γέγραφε,
 καὶ ὁ πρὸς Δημοσθένη τὸν στρατηγὸν παρανόμων.
 ἔγραψε δὲ καὶ κατὰ Ἱπποκράτους τοῦ στρατηγοῦ
 λόγον καὶ εἶλεν αὐτὸν ἐξ ἐρήμου.
 20 Ψήφισμα ἐπὶ Θεοπόμπου ἄρχοντος, ἐφ' οὗ οἱ
 τετρακόσιοι κατελύθησαν, καθ' ὃ ἔδοξεν Ἀντιφῶντα E
 κριθῆναι, ὃ Καικίλιος παρατέθειται· ἔδοξε τῇ βουλῇ
 μιᾷ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας· Δημόνικος Ἀλω-

2 Πλάτωνος] Kock. 1 p. 629 ib. ἐν Casaubonus ex
 Photio: σὺν 3 δὲ] δὲ καὶ Photius 7 παρὰ] κατὰ idem
 12 cf. Mueller. 2 p. 23 14 Ἡρόδου Palmerius: Ἡροδότου
 15 δ] add. Duebnerus ib. ταῶν Ruhnkenius: ἰδεῶν 16 X:
 ἀγγελίας 18 στρατηγοῦ Westermannus: ἱατροῦ στρατηγοῦ
 (ἱατροῦ Photius) 21 καθ' ὃ Duebnerus: ψήφισμα καθ' ὃ
 22 R: ἔδοξαν 23 πρυτανείας] tribus nomen deesse vidit
 Schoemannus

πεκῆθεν ἐγραμμάτευε, Φιλόστρατος Παλληνεὺς ἐπε-
 στάτει· Ἄνδρων εἶπε περὶ τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἀπο-
 φαίνουσιν οἱ στρατηγοὶ πρεσβευομένους εἰς Λακε-
 δαίμονα ἐπὶ κακῷ τῆς πόλεως τῆς Ἀθηναίων, καὶ
 ἐκ τοῦ στρατοπέδου πλεῖν ἐπὶ πολεμίας νεὼς καὶ 5
 F πεξεῦσαι διὰ Δεκελείας, Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ὀνο-
 μακλέα καὶ Ἀντιφῶντα συλλαβεῖν καὶ ἀποδοῦναι
 εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπως δῶσι δίκην· παρασχόντων
 δ' αὐτοὺς οἱ στρατηγοί, καὶ ἐκ τῆς βουλῆς οὕστινας
 ἂν δοκῇ τοῖς στρατηγοῖς, προσελομένοις μέχρι δέκα, 10
 ὅπως ἂν περὶ παρόντων γένηται ἡ κρίσις. προσ-
 καλεσάσθωσαν δ' αὐτοὺς οἱ θεσμοθέται ἐν τῇ αὔριον
 ἡμέρᾳ καὶ εἰσαγόντων, ἐπειδὴν αἱ κλήσεις ἐξήκωσιν
 εἰς τὸ δικαστήριον, περὶ προδοσίας κατηγορεῖν τοὺς
 ἡρημένους συνηγόρους καὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ 15
 ἄλλους, ἃν τις βούληται· ὅτου δ' ἂν καταψηφίσηται
 τὸ δικαστήριον, περὶ αὐτοῦ ποιεῖν κατὰ τὸν νόμον,
 ὅς κεῖται περὶ τῶν προδόντων·

834 Τοῦτῳ ὑπογέγραπται τῷ δόγματι ἡ καταδίκη.
 ἑποδοσίας ὥφλον Ἀρχεπτόλεμος Ἱπποδάμου Ἀργύ- 20
 ληθεν παρῶν, Ἀντιφῶν Σοφίλου Ῥαμνούσιος παρῶν·
 τούτοις ἐτιμήθη τοῖς ἑνδεκα παραδοθῆναι καὶ τὰ
 χρήματα δημόσια εἶναι καὶ τῆς θεοῦ τὸ ἐπιδέκατον,
 καὶ τὸ οἰκία κατασκάψαι αὐτῶν καὶ ὄρους θείναι

1 Taylorus: πελληνεὺς 3 πρεσβευσαμένους R 5 ἐκ]
 del. idem 10 R: προσελομένους (προσελόμενοι Emperius)
 11 προσκαλεσάσθων Herwerdenus 14 δικαστήριον· περὶ
 προδοσίας δὲ Emperius 15 Turnebus: εἰρημένους 16 idem:
 ἄλλος aut ἄλλο 19 τούτῳ idem: τοῦτο 20 ὥφλον idem:
 ὁ φίλον 24 Frankius: τῷ οἰκίᾳ

τοῖν οἰκοπέδοιν, ἐπιγράψαντας *ΑΡΧΕΠΤΟΛΕΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΤΟΣ ΤΟΙΝ ΠΡΟΔΟΝΤΟΙΝ.*
τῷ δὲ δημάρχῳ ἀποφῆναι τὴν οὐσίαν αὐτοῖν καὶ
μὴ ἐξεῖναι θάψαι Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα B
5 Ἀθήνησι, μηδ' ὅσης Ἀθηναῖοι κρατοῦσι· καὶ ἄτιμον
εἶναι Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα καὶ γένος τὸ
ἐκ τούτων, καὶ νόθους καὶ γνησίους· καὶ ἐάν τις
ποιήσῃται τινα τῶν ἐξ Ἀρχεπτολέμου καὶ Ἀντιφῶντος,
ἄτιμος ἔστω ὁ ποιησάμενος. ταῦτα δὲ γράψαι ἐν
10 στήλῃ χαλκῇ· καὶ ἥπερ ἀνάκειται τὰ ψηφίσματα τὰ
περὶ Φρυνίχου, καὶ τοῦτο θέσθαι.'

B'. ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ.

1. Ἀνδοκίδης Λεωγόρου μὲν ἦν πατὴρ τοῦ Ἀνδο-
κίδου τοῦ θεμένου ποτὲ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρή-
15 νην Ἀθηναίοις, τῶν δῆμων δὲ Κυδαθηναίος ἢ
Θορεὺς, γένους εὐπατριδῶν, ὥς δ' Ἑλλάνικος καὶ
ἀπὸ Ἑρμοῦ· καθήκει γὰρ εἰς αὐτὸν τὸ κηρύκων C
γένος· διὸ καὶ προεχειρίσθη ποτὲ μετὰ Γλαῦκωνος
σὺν ναυσὶν εἴκοσι Κερκυραίοις βοηθήσων, διαφορο-
20 μένοις πρὸς Κορινθίους. μετὰ δὲ ταῦτα αἰτιαθεὶς
ἀσεβεῖν ὥς καὶ αὐτὸς τοὺς Ἑρμᾶς περικόψας καὶ
εἰς τὰ τῆς Δήμητρος ἁμαρτῶν μυστήρια, κριθεὶς D

2 Duebnerus: προδότην 3 Meierus: τῷ δὲ δημάρχῳ
ib. ἀποφῆναι τὴν οὐσίαν αὐτοῖν Westermannus: ἀποφῆναι
τα οἰκίαν ἐς (vel εἰς) τὸν 7 τις Blassius 10 καὶ
Westermannus ib. ἥπερ ἀνάκειται τὰ R: ἥπερ ἂν καὶ
τὰ 11 περὶ] παρὰ Salmasius ib. R: τοῦτον ib. προ-
θέσθαι idem 13 τοῦ Ἀνδοκίδου add. Ruhnkenius 16 Tay-
lorus: θορεὺς (Θούριος Bergk.) ib. Ἑλλάνικος] cf.
Mueller. 1 p. 55 19 cf. Thuc. 1, 51 et Schol. 22 verba

ἐπὶ τούτοις ἀπέφυγεν ἐπὶ τῷ μηνύσειν τοὺς ἀδικοῦντας· σπουδὴν δὲ πᾶσαν εἰσενεγκάμενος ἐξεῦρε
 E τοὺς περὶ τὰ ἱερὰ ἀμαρτόντας, ἐν οἷς καὶ τὸν κῦτοῦ
 πατέρα ἐμήνυσε. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας ἐλέγξας
 ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὸν δὲ πατέρα ἐρρύσατο, καί- 5
 τοι δεδεμένον ἤδη, ὑποσχόμενος πολλὰ λυσιτελήσειν
 αὐτὸν τῇ πόλει. καὶ οὐκ ἐψεύσατο· ἤλεγξε γὰρ ὁ
 Λεωγόρας πολλοὺς δημόσια χρήματα σφετεριζόμε-
 νους καὶ ἄλλα τινὰ ἀδικοῦντας. καὶ διὰ μὲν ταῦτα
 ἀφείθη τῆς αἰτίας· οὐκ εὐδοκίμων δ' ὁ Ἀνδοκίδης 10
 ἐπὶ τοῖς πολιτενομένοις ἐπέθετο ναυκληρίᾳ, καὶ τοῖς
 τε Κυπρίων βασιλεῦσι καὶ πολλοῖς ἄλλοις δοκίμοις
 ἐπεξενώθη· ὅτε καὶ μίαν τῶν πολιτίδων, Ἀριστείδου
 θυγατέρα, ἀνεψιὰν οὖσαν αὐτῷ, λάθρα τῶν οἰκείων

διὰ τὸ (φασὶν αὐτὸν διὰ τὸ Westermannus) πρότερον ἀκό-
 λαστον ὄντα νύκτωρ κωμάσαντα, θρασυσαί τι τῶν ἀγαλμάτων
 τοῦ θεοῦ καὶ εἰσαγγελθέντα, ἐπειδὴ οὐκ ἠβουλήθη δν ἐξή-
 τουν (Emperius: ἐξήτουν) οἱ κατήγοροι δοῦλον ἐκδοῦναι,
 διαβληθῆναι καὶ πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς δευτέρας γραφῆς
 ὑποπτον γενέσθαι (ὑποπτος ἐγένετο Emperius)· ἦν μετ' οὐ
 πολλὸν χρόνον τοῦ ἐπὶ Σικελίαν στόλου συνέβη γενέσθαι,
 Κορινθίων εἰσπεμφάντων (post hanc vocem Westermannus
 lac. statuit, quam ex Vit. Alcib. c. 18 et Photii Lex. s. v.
 Ἐρμοκοπίδαι supplet ita: εἰσπεμφάντων τοὺς δρᾶσοντας
 διὰ τοὺς Συρακουσίους ἀποίκους ὄντας. οὗτοι οὖν τῶν ἐν
 Σικελίᾳ Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Συρακουσίων κακῶς διατεθέντων,
 περὶ βοηθείας δὲ πεμφάντων Λεοντίνων τε καὶ Αἰγεσταίων
 ἀνδρας cett. coll. Thucyd. 6, 6. 8. 50) Λεοντίνους τε καὶ
 Αἰγεσταίους ἀνδρας οἱ διαμελλόντων (ita Duebnerus: ἰδίᾳ
 μελλόντων) βοηθεῖν αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων, νύκτωρ τοὺς περὶ
 τὴν ἀγορὰν Ἐρμᾶς περιέκοψαν, ὥς Κράτιπός φησι· πρὸς
 Ἀμαρτῶν (ita Duebnerus: προσαμαρτῶν) μυστήρια glossum
 esse ad ἀμαρτῶν μυστήρια (p. 151 lin. 22) post quae lege-
 bantur ostenderunt Duebnerus et Westermannus 2 R ex
 Photio: ἐνεγκάμενος 8 ἐσφετερισμένους R 10 οὐκ
 Emperius 11 τοῖς πολιτεύμασιν Photius

ἔξαγαγὼν ἔπεμψε δῶρον τῷ Κυπρίων βασιλεῖ. μέλ- F
 λων δ' ἐπὶ τούτοις εἰς δικαστήριον εἰσάγεσθαι πάλιν
 αὐτὴν ἐξέκλεψεν ἀπὸ τῆς Κύπρου, καὶ ληφθεὶς ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως ἐδέσθη· διαδράς δ' ἦκεν εἰς τὴν πόλιν,
 5 καθ' ὃν χρόνον οἱ τετρακόσιοι διεῖπον τὰ πράγματα·
 δεθεὶς δ' ὑπὸ τούτων καὶ διαφυγὼν, αὖτις ὁπότε
 κατελύθη ἡ ὀλιγαρχία, ** ἐξέπεσε τῆς πόλεως, τῶν
 τριάκοντα τὴν ἀρχὴν παραλαβόντων. οἰκῆσας δὲ
 τὸν τῆς φυγῆς χρόνον ἐν Ἰλιδι, κατελθόντων τῶν 885
 10 περὶ Θρασύβουλον, καὶ αὐτὸς ἦκεν εἰς τὴν πόλιν.
 πεμψθεὶς δὲ περὶ τῆς εἰρήνης εἰς Λακεδαιμόνα καὶ
 δόξας ἀδικεῖν ἔφυγε. δημοῖ δὲ περὶ πάντων ἐν τοῖς
 λόγοις οἷς συγγέγραφε· οἱ μὲν γὰρ ἀπολογουμένου
 περὶ τῶν μυστηρίων εἰσὶν, οἱ δὲ καθύδου δεομένου.
 15 σφάζεται δ' αὐτοῦ καὶ ὁ περὶ τῆς Ἐνδείξεως λόγος
 καὶ Ἀπολογία πρὸς Φαίακα καὶ περὶ τῆς Εἰρήνης.
 καὶ ἦκμακε μὲν κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἅμα Σω-
 κράτει τῷ φιλοσόφῳ· ἀρχὴ δ' αὐτῷ τῆς γενέσεως
 Ὀλυμπιάς μὲν ἑβδομηκοστὴ ὀγδόη, ἄρχων δ' Ἀθήνησι
 20 Θεογενίδης· ὥστ' εἶναι πρεσβύτερον αὐτὸν Λυσίου
 ἔτεσί που ἑκατόν. τούτου δ' ἐπώνυμός ἐστι καὶ B
 Ἑρμῆς ὁ Ἀνδοκίδου καλούμενος, ἀνάθημα μὲν ὦν
 φυλῆς Αἰγυλίδος, ἐπικληθεὶς δ' Ἀνδοκίδου διὰ τὸ
 πλησίον παροικῆσαι τὸν Ἀνδοκίδην. καὶ αὐτὸς δ'

6 δ'] δὲ καὶ idem 7 lacunam signavit Duebnerus
 ib. τῶν] ἕως τῶν Westermannus ib. τῶν — παραλαβόν-
 των] om. Photius 8 καταλαβόντων Bergk. οὕτω παρα-
 λαβόντων Sluiterus 17 τοῦτον τὸν] τὸν αὐτὸν Wester-
 mannus 18 ἀρχὴ Photius: ἀρχαὶ libri, sed cf. Thuc. 5, 19, 1
 21 ἑκατόν] ὀκτὼ Taylorus. δέκα Westermannus

ἐχορήγησε κυκλίῳ χορῶ τῇ αὐτοῦ φυλῇ ἀγωνιζομένην διθυράμβῳ, καὶ νικήσας ἀνέθηκε τρίποδα ἐφ' ὕψη-
λοῦ ἀντικρὺ τοῦ πωρίνου Σειληνοῦ. ἔστι δ' ἀπλοῦς
καὶ ἀκατάσκευος ἐν τοῖς λόγοις, ἀφελής τε καὶ
ἀσχημάτιστος.

5

Γ'. ΛΥΣΙΑΣ.

- C 1. Λυσίας υἱὸς ἦν Κεφάλου τοῦ Λυσανίου τοῦ
Κεφάλου, Συρακουσίου μὲν γένος μεταναστάντος δ'
εἰς Ἀθήνας ἐπιθυμία τε τῆς πόλεως καὶ Περικλέους
τοῦ Ξανθίππου πείσαντος αὐτόν, φίλον ὄντα καὶ 10
ξένον, πλούτῳ διαφέροντα· ὥς δέ τινες, ἐκπεσόντα
τῶν Συρακουσῶν, ἠνίκα ὑπὸ Γέλωνος ἐτυραννοῦντο.
γενόμενος δ' Ἀθηναίων ἐπὶ Φιλοκλέους ἄρχοντος
τοῦ μετὰ Φρασικλῆ κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς
ὀγδοηκοστῆς ὀλυμπιάδος, τὸ μὲν πρῶτον συνεπαί- 15
δεύετο τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἐπεὶ δὲ τὴν
D εἰς Σύβαριν ἀποικίαν τὴν ὕστερον Θουρίους μετο-
νομασθεῖσαν ἔστελλεν ἡ πόλις, ὥχετο σὺν τῷ πρεσβυ-
τάτῳ ἀδελφῶν Πολεμάρχῳ (ἦσαν γὰρ αὐτῷ καὶ
ἄλλοι δύο, Εὐθύδημος καὶ Βράχυλλος), τοῦ πατρὸς 20
ἤδη τετελευτηκότος, ὥς κοινωνήσων τοῦ κλήρου,
ἔτη γεγωνὼς πεντεκαίδεκα, ἐπὶ Πραξιτέλους ἄρχον-

1 αὐτοῦ Westermannus: αὐτοῦ 2 ὕψηλοῦ] add.
βάθρου R 3 ἀντικρὺ *: ἀντικρυς ib. Salmasius: σελίνου
ib. ἀπλοῦς τε καὶ Photius 11 M: διαφέρων ib. ἐκπε-
σόντος R 13 δ' add. Westermannus 14 Φρασικλείδῃ
(malim Φρασικλείδην) Taylorus ex Diod. 11, 77 15 ὀλυμ-
πιάδος Meursius: καὶ δευτέρως ὀλυμπιάδος 20 Εὐθύδημος
Taylorus ex Plat. Rep. p. 328 b: εὐθίδος ib. X: βράχυλλος
22 πεντεκαίδεκα] ἑξκαιδέκατον Photius

τος, κακεῖ διέμεινε παιδευόμενος παρὰ Τισία καὶ
 Νικία τοῖς Συρακουσίοις, κτησάμενός τ' οἰκίαν καὶ
 κλήρου τυχὼν ἐπολιτεύσατο ἕως Κλεάρχου τοῦ Ἀθή-
 νησιν ἄρχοντος ἔτη ἐξήκοντα τρία. τῷ δ' ἐξῆς **
 5 Καλλία ὀλυμπιάδι ἐνενηκοστῇ δευτέρᾳ τῶν κατὰ
 Σικελίαν συμβάντων Ἀθηναίοις καὶ κινήσεως γενο- E
 μένης τῶν τ' ἄλλων συμμάχων καὶ μάλιστα τῶν
 τὴν Ἰταλίαν οἰκούντων, αἰτιαθεὶς ἀπτικίζειν ἐξέπεσε
 μετ' ἄλλων τριακοσίων. παραγευόμενος δ' Ἀθήνησιν
 10 ἐπὶ Καλλίου τοῦ μετὰ Κλεόκριτον ἄρχοντος, ἥδη
 τῶν τετρακοσίων κατεχόντων τὴν πόλιν, διέτριβεν
 αὐτόθι. τῆς δ' ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίας γενο-
 μένης καὶ τῶν τριάκοντα παραλαβόντων τὴν πόλιν,
 ἐξέπεσεν ἐπὶ ἔτη μείνας, ἀφαιρεθεὶς τὴν οὐσίαν
 15 καὶ τὸν ἀδελφὸν Πολέμαρχον· αὐτὸς δὲ διαδράς ἐκ F
 τῆς οἰκίας ἀμφιθύρου οὔσης, ἐν ᾗ ἐφυλάσσετο ὥς
 ἀπολούμενος, διῆγεν ἐν Μεγάροις. ἐπιθεμένων δὲ
 τῶν ἀπὸ Φυλῆς τῇ καθόδῳ, ἐπεὶ χρησιμώτατος
 ἀπάντων ὤφθη, χρήματά τε παρασχὼν δραχμὰς
 20 δισχιλίας καὶ ἀσπίδας διακοσίας πεμφθεὶς τε σὺν
 Ἐρμᾶνι ἐπικούρους ἐμισθώσατο τριακοσίους, δύο

2 Νικία] ex Tisia corruptum esse suspic. Spengelus
 3 κλήρου τυχὼν Taylorus ex Photio: κλήρῳ λαχὼν ib. Κλε-
 ἀρχου] κλεοκρίτου idem 4 ἐξήκοντα] τριάκοντα idem
 ib. lac. add. X 5 Καλλία] ἐπὶ Καλλίῳ M. Ipsum nomen
 suspectum Westermanno. ἐνιαυτῷ Photius ceteris usque
 ad οἰκούντων omissis. Sententia requirit tale quid: τῷ δ'
 ἐξῆς ἐνιαυτῷ ἐπ' ἄρχοντος Καλλίου 9 τριακοσίων X: τριῶν
 18 ἔπειτα χρησιμώτατος Frankius. ἐκεῖ χρησ. Westermannus.
 Deleverim ἐπὶ, fort. ex ἐπιθυμίων repetitum 21 Ἐρμᾶνι
 Westermannus. cf. Vit. Alcib. c. 25. Thuc. 8, 92

τ' ἔπεισε τάλαντα δοῦναι Θρασυδαῖον τὸν Ἥλεϊον, ξένον αὐτῷ γεγονότα. ἐφ' οἷς γράψαντος αὐτῷ Θρασυβούλου πολιτείαν μετὰ τὴν κάθοδον ἐπ' ἀναρχίας τῆς πρὸ Εὐκλείδου, ὁ μὲν δῆμος ἐκύρωσε τὴν δωρεάν, ἀπενεγκαμένου δ' Ἀρχίνου γραφὴν παρα- 5
 836 νόμων διὰ τὸ ἀπροβούλευτον εἰσαχθῆναι, ἐάλω τὸ ψήφισμα· καὶ οὕτως ἀπελαθεὶς τῆς πολιτείας τὸν λοιπὸν ᾤκησε χρόνον ἰσοτελῆς ὢν, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτόθι ὀγδοήκοντα τρία ἔτη βιούς, ἢ ὥς τινες ἔξ καὶ ἐβδομήκοντα, ἢ ὥς τινες ὑπὲρ ὀγδοήκοντα, ἰδὼν 10
 Δημοσθένη μειράκιον ὄντα. γεννηθῆναι δέ φασιν ἐπὶ Φιλοκλέους ἄρχοντος. φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τετρακόσιοι εἰκόσιπέντε· τούτων γνησίους φασὶν οἱ περὶ Διονύσιον καὶ Καικίλιον εἶναι διακοσίους τριάκοντα καὶ τρεῖς, ἐν οἷς δις μόνον ἠττησθαι λέγεται. 15
 ἔστι δ' αὐτοῦ καὶ ὁ ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ὃ ἐγρά-
 B ψατο Ἀρχῆνος, τὴν πολιτείαν αὐτοῦ περιελών, καὶ κατὰ τῶν τριάκοντα ἕτερος. ἐγένετο δὲ πιθανώτατος καὶ βραχύτατος, τοῖς ἰδιώταις τοὺς πολλοὺς λόγους ἐκδούς. εἰς δ' αὐτῷ καὶ Τέχναι ῥητορικαὶ 20
 πεποιημέναι καὶ Δημογοραὶ, Ἐπιστολαί τε καὶ Ἐγκώμια, καὶ Ἐπιτάφιοι καὶ Ἐρωτικοὶ καὶ Σωκράτους Ἀπολογία ἐστοχασμένη τῶν δικαστῶν. δοκεῖ δὲ κατὰ τὴν λέξιν εὐκόλος εἶναι, δυσμίμητος ὢν. Δημοσθένους δ' ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας λόγῳ ἐραστὴν 25

1 Photius: θρασύλαιον 15 καὶ τρεῖς Duebnerus ex Photio: τρία ἔτη cod. F, in ceteris desunt. 16 ὁ Taylorus: ὄν ib. ὁ idem 17 αὐτοῦ idem: αὐτῷ ib. περιελών Taylorus: περιέχων 21 δημογοραὶ Dionysius (Lys. 3 et 16): δημογορία 25 Δημοσθένους] 59, 21

αὐτόν φησι γεγονέναι Μετανείρας, ὁμοδούλου τῇ
 Νεαίρα· ὕστερον δ' ἔργηκε Βραχύλλου τοῦ ἀδελφοῦ
 θυγατέρα. μνημονεύει δ' αὐτοῦ καὶ Πλάτων ἐν τῷ
 Φαίδρῳ ὡς δεινοτάτου εἰπεῖν καὶ Ἰσοκράτους πρε-
 5 σβυτέρου. ἐποίησε δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα
 Φιλίσκος δ' Ἰσοκράτους μὲν γνώριμος ἐταῖρος δὲ
 Λυσίου, δι' οὗ φανερόν ὡς προσέλαβε τοῖς ἔτεσιν, ὃ
 καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημένων ἀποδείκνυται·
 ἔχει δ' οὕτως·

- 10 ἔνυν ὦ Καλλιόπης θύγατερ, πολυηγόρε Φρόντι,
 δείξεις εἴ τι φρονεῖς καὶ τι περισσὸν ἔχεις·
 τὸν γὰρ ἐς ἄλλο σχῆμα μεταρμοσθέντα καὶ ἄλλοις
 ἐν κόσμοισι βίου σῶμα λαβύνη' ἔτερον,
 δεῖ σ' ἀρετῆς κήρυκα τεκεῖν τινα Λύσιδα ὑμνεῖν,
 15 δύντα κατὰ φθιμένων καὶ ζόφου ἀθάνατον·
 ὅς τό τ' ἐμῆς ψυχῆς δείξει φιλέταιρον ἔπασι,
 καὶ τὴν τοῦ φθιμένου πᾶσι βροτοῖς ἀρετὴν.' D

συνέγραψε δὲ λόγῳ καὶ Ἰφικράτει, τὸν μὲν πρὸς
 Ἀρμόδιον, τὸν δὲ προδοσίας κρῖνοντι Τιμόθεον·
 20 καὶ ἀμφοτέροις ἐνίκα· ἀναδεξαμένου δ' Ἰφικράτους
 τὰς τοῦ Τιμοθέου πράξεις, ταῖς εὐθύναις ἀναλαβὼν
 τὴν τῆς προδοσίας αἵτιαν ἀπολογεῖται διὰ τοῦ

4 Φαίδρῳ] p. 279 a 7 δ R 10 cf. Bergk. 2 p. 827
 νυν ὦ Iacobsius: ὦ ib. Καλλιόπης et Φρόντι W: καλλιόπης
 et φροντίδι 12 τῷ — μεταρμοσθέντι Salmasius 14 Λύ-
 σιδα ὑμνεῖν*: λυσιδάμνον Ordo verborum est: δεῖ σε τεκεῖν
 τινα κήρυκα ὑμνεῖν Λύσιδα (poetice pro Λυσίαν, quod metro
 repugnat) 15 δύντα Iacobsius: δόντα ib. ζόφον*: σοφῶ
 16 τό τ' W: τότε ib. δείξει Brunckius: δείξαι 18 λόγῳ
 Meierus: λόγον 19 Tylor: κρῖνων 20 R: ἀμφοτέρους
 21 ἀντιλαβὼν R

Λυσίου λόγου· καὶ αὐτὸς μὲν ἀπελύθη, ὁ δὲ Τιμόθεος ἐξημιώθη πλείστοις χρόμασιν. ἀνέγνω δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ πανηγύρει λόγον μέγιστον, διαλλαγέοντας τοὺς Ἕλληνας καταλύσαι Διονύσιον.

E

Δ'. ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

5

1. Ἰσοκράτης Θεοδώρου μὲν ἦν παῖς τοῦ Ἐρχιέως τῶν μετρίων πολιτῶν, θεράποντας αὐλοποιούσας κηκτιμένον καὶ εὐπορήσαντος ἀπὸ τούτων, ὥς καὶ χορηγῆσαι καὶ παιδεῦσαι τοὺς υἱούς· ἦσαν γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλοι, Τελέσιππος καὶ Διόμνηστος· ἦν 10 δὲ καὶ θυγάτριον· ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κηκωμῶ-
F δηται ὑπ' Ἀριστοφάνους καὶ Στράττιδος. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν ἔκτῃν ὀλυμπιάδα Λυσιμάχου Μυρρινουσίου ἄρχοντος, νεώτερος μὲν Λυσίου 15 δυσι καὶ εἴκοσιν ἔτεσι, πρεσβύτερος δὲ Πλάτωνος 15 ἐπτά, παῖς μὲν ὧν ἐπαιδεύετο οὐδενὸς ἦττον Ἀθηναίων, ἀκροώμενος Προδίκου τε τοῦ Κείου καὶ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου καὶ Τισίου τοῦ Συρακουσίου καὶ Θηραμένους τοῦ ρήτορος· οὗ καὶ συλλαμβανομένου ὑπὸ τῶν τριάκοντα καὶ φυγόντος ἐπὶ 20 τὴν Βουλαίαν Ἑστίαν, ἀπάντων καταπεπληγμένων, μόνος ἀνέστη βοηθήσων καὶ πολλὸν χρόνον ἐσίγησε

1 Λυσίου] 'αὐτοῦ vel ἰδίου nisi τρίτον latet in τοῦ' Westermannus 6 Ἐρχιέως R ex Photio: ἀρχιερέως 7 τῶν] ἐνὸς τῶν Photius. τινὸς τῶν Dionysius 13 Λυσιμάχου Μυρρινουσίου ἄρχοντος νεώτερος μὲν Λυσίου ita scripsi ut verba ἄρχοντος — Λυσίου propter ὁμοιοτέλετον excidisse videantur: λυσιμάχου μυρρινουσίου 15 δυσι Wolfus: δύο 17 Turnebus: κίον

κατ' ἀρχάς, ἔπειτα ὑπ' αὐτοῦ παρητήθη, εἰπόντος 837
ὁδυνηρότερον αὐτῷ συμβήσεσθαι, εἴ τις τῶν φίλων
ἀπολαύσει τῆς συμφορᾶς· καὶ ἐκείνου τινὰς οὔσας
τέχνας αὐτῷ φασὶ συμπραγματεύσασθαι, ἥνίκα ἐν
5 τοῖς δικαστηρίοις ἐσυκοφαντεῖτο, αἳ εἰσιν ἐπιγεγραμ-
μέναι Βότωνος. ἐπεὶ δ' ἡνδρώθη, τῶν μὲν πολιτι-
κῶν πραγμάτων ἀπέσχετο ἰσχυρόφωνός τ' ὦν καὶ
εὐλαβὴς τὸν τρόπον καὶ τὰ πατρῷα ἀποβεβληκώς
ἐν τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ· ἄλλοις δὲ
10 μεμελετηκῶς φαίνεται, ἕνα δὲ μόνον εἰπὼν λόγον,
τὸν περὶ τῆς Ἀντιδόσεως. διατριβὴν δὲ συστησά-
μενος, ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ γράφειν ἢ διανοηθεῖν B
ἐτράπετο, καὶ τὸν τε Πανηγυρικὸν λόγον καὶ τινὰς
ἄλλους τῶν συμβουλευτικῶν, οὓς μὲν αὐτὸς γράφων
15 ἀνεγίνωσκεν οὓς δ' ἑτέροις παρεσκεύαζεν, ἡγούμενος
οὕτως ἐπὶ τὰ δέοντα φρονεῖν τοὺς Ἑλληνας
προτρέψεσθαι. διαμαρτάνων δὲ τῆς προαιρέσεως,
τούτων μὲν ἀπέστη σχολῆς δ' ἡγεῖτο, ὥς τινές φασι,
πρῶτον ἐπὶ Χίου, μαθητὰς ἔχων ἑννέα· ὅτε καὶ
20 ἰδὼν τὸν μισθὸν ἀριθμούμενον εἶπε θαυμάσιος ὡς
'ἐπέγνων ἑμαυτὸν νῦν τούτοις πεπραμένον'. ὥμίλει
δὲ τοῖς βουλομένοις, χωρίσας πρῶτος τοὺς ἐριστι-
κούς λόγους τῶν πολιτικῶν, περὶ οὓς ἐσπούδασε.
καὶ ἀρχάς δὲ καὶ περὶ τὴν Χίον κατέστησε καὶ τὴν C
25 αὐτὴν τῇ πατρίδι πολιτείαν· ἀργυρίον τε ὕσον οὐδεὶς

3 τῆς] τῆς αὐτοῦ R 6 Βάτωνος Salmasius 10 με-
μελετηκῶς Wolfius; μεμαρτυρηκῶς ib. εἰπεῖν X 12 &
διανοηθεῖν Wolfius ex Dionysio: διανοηθεῖς 17 Coraes:
προτρέψασθαι 24 δὲ καὶ] δὲ τὰς R. δὲ Coraes 25 ἀρ-
γυρίου Turnebus

σοφιστῶν εὐπόρησεν, ὥς καὶ τριηραρχῆσαι. ἀκροαταὶ δ' αὐτοῦ ἐγένοντο εἰς ἑκατόν, ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, σὺν ᾧ καὶ πολλὰς πόλεις ἐπῆλθε, συντιθεὶς τὰς πρὸς Ἀθηναίους ὑπὸ Τιμοθέου πεμπομένας ἐπιστολάς· ὅθεν ἐδωρήσατο αὐτῷ 5 τάλαντον τῶν ἀπὸ Σάμου περιγενομένων. ἐμαθήτευσε δ' αὐτῷ καὶ Θεόπομπος ὁ Χίος, καὶ Ἐφορος ὁ Κυμαῖος καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ τὰ τραγωδούμενα συγγράψας καὶ Θεοδόκτης ὁ Φασηλίτης ὁ τὰς τραγωδίας ὕστερον γράψας, οὗ ἐστι τὸ μνημα ἐπὶ τὴν 10 Κυαμῖτιν πορευομένοις κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν τὴν D ἐπ' Ἐλευσίνα, τὰ νῦν κατερηρειμμένον· ἐνθα καὶ τοὺς ἐνδόξους τῶν ποιητῶν ἀνέστησε σὺν αὐτῷ, ὧν Ὀμηρος ὁ ποιητὴς σφύζεται μόνος· Λεῳδάμος τ' Ἀθηναῖος καὶ Λάκριτος ὁ νομοθέτης Ἀθηναῖος· 15 ὥς δέ τινές φασι, καὶ Ὑπερεΐδης καὶ Ἰσαῖος. καὶ Δημοσθένη δ' ἔτι ῥητορεύοντί φασι μετὰ σπουδῆς προσελθεῖν αὐτῷ, καὶ χιλίας μὲν ἄς εἰσεπράττετο οὐκ ἔχειν φάναι παρασχεῖν, διακοσίας δὲ δώσειν, ἐφ' ᾧ τε τὸ πέμπτον μέρος ἐκμάθειν· τὸν δ' ἀπο- 20 E κρίνασθαι ὥς 'οὐ τεμαχίζομεν, ᾧ Δημοσθένες, τὴν

2 τε Frankius ex Photio: δὲ 7 Ξενοφῶν ὁ Γρύλλον καὶ Θεόπομπος Photius 9 ὁ τὰς] καὶ αὐτὸς idem 10 τὸν Κυαμῖτιν Claverius ex Paus. 1, 37, 3 13 ἀνέστησαν West. 14 Λεωδάμας Photius. Λεωδάμας Westermannus 15 Λάκριτος ὁ Φασηλίτης καὶ Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης Ἀθηναῖος Westermannus. Λάκριτος καὶ Εὐνόμος καὶ Λυσιθείδης Ἀθηναῖοι Duebnerus in versione ib. ὁ νομοθέτης Ἀθηναῖος sic vel νομοθετήσας Ἀθηναῖος Photius. σοφιστεύσας Ἀθηνησιν Coraes 17 Duebnerus: Δημοσθένην aut Δημοσθένους 18 μὲν ἄς Coraes: μὲν ἄς μόνος 20 ἐκμάθειν Photius: ἐκμάθη

πραγματείαν· ὥσπερ· δὲ τοὺς καλοὺς ἰχθυῖς ὅλους
 παλοῦμεν, οὕτω καὶ γὰρ σοι, εἰ βούλοιο μαθητεύειν,
 δλόκληρον ἀποδώσομαι τὴν τέχνην·. ἐτελεύτα δ'
 ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος, ἀπαγγελθέντων τῶν περὶ
 5 Χαιρώνειαν ἐν τῇ Ἰπποκράτους παλαιστρᾷ πυθό-
 μενος, ἐξαγαγὼν αὐτὸν τοῦ βίου τέτταρσιν ἡμέραις
 διὰ τοῦ σιτίων ἀποσχέσθαι, προειπὼν τρεῖς ἄρχαίς
 δραμάτων Εὐριπίδου

Ἰδανὰς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ·

10 Ἰέλοψ ὁ Ταυτάλειος εἰς Πῖσαν μολῶν·

Ἰδωνιὸν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών·

ὅκτω καὶ ἐνενήκοντα ἔτη βιούς ἢ ὥς τινες ἑκατόν, ἢ
 οὐχ ὑπομείνας τετράκις ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα καταδου-
 λουμένην· πρὸ ἐνιαυτοῦ ἢ ὥς τινες πρὸ τεσσάρων
 15 ἔτων τῆς τελευτῆς συγγράφας τὸν Παναθηναϊκόν.
 τὸν δὲ Πανηγυρικὸν ἔτεσι δέκα συνέθηκεν, οἱ δὲ
 δεκαπέντε λέγουσιν, ὃν μετενηνοχέναι ἐκ τῶν Γορ-
 γίου τοῦ Λεοντίνου καὶ Λυσίου· τὸν δὲ περὶ τῆς
 Ἀντιδόσεως δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη γεγονώς· τοὺς
 20 δὲ πρὸς Φίλιππον ὀλίγω πρότερον τοῦ θανάτου.
 ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ παῖς Ἀφареὺς πρεσβύτῃ ὄντι 838
 ἐκ Πλαθάνης τῆς Ἰππίου τοῦ ῥήτορος ποιητός, τῶν
 δὲ τῆς γυναικὸς τριῶν παίδων ὁ νεώτατος. εὐπό-

2 παλοῦσιν Coraes 4 Meursius: χερωνίδου ib. τῶν]
 γὰρ τῶν et deinde ἐξήγαγεν R 6 τέτταρσιν *: τετρασιν
 9 versus est Archelai, vid. Nauck. p. 427 10 Eur. Iph. T. 1
 11 Nauck. p. 627 13 τετράκις] τὸ τέταρτον R γενηρα-
 κὼς W 15 ἔτων Turnebus: τῶν 17 ἐκ τῶν R: ἐκ τοῦ
 19 τοῦς] τὸν X 23 παίδων] add. ὧν R ib. εὐπόρησε
 δ' Coraes cum Photio: εὐπόρησεν

ρησε δ' ἱκανῶς οὐ μόνον ἀργύριον εἰσπράττων τοὺς
 γνωρίμους, ἀλλὰ καὶ παρὰ Νικοκλέους τοῦ Κυπρίων
 βασιλέως, ὃς ἦν υἱὸς Εὐαγόρου, εἴκοσι τάλαντα
 λαβὼν ὑπὲρ τοῦ πρὸς αὐτὸν γραφέντος λόγου· ἐφ'
 οἷς φθονηθεὶς τρις προεβλήθη τριηραρχεῖν, καὶ δις 5
 μὲν ἀσθένειαν σκηψάμενος διὰ τοῦ παιδὸς παρητή-
 σατο, τὸ δὲ τρίτον ὑποστάς ἀνήλωσεν οὐκ ὀλίγα.
 πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πατέρα ὥς οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀνδρά-
 ποδον συνέπεμψε τῷ παιδίῳ 'τοιγαροῦν' ἐφη 'ἅπιθι·
 B δύο γὰρ ἀνθ' ἑνὸς ἕξεις ἀνδράποδα.' ἡγωνίσσατο 10
 δὲ καὶ τὸν ἐπὶ Μανσῶλῳ τεθέντα ὑπ' Ἀρτεμισίας
 ἄγων· τὸ δ' ἐγκώμιον οὐ σφίζεται. ἐποίησε δὲ καὶ
 εἰς Ἑλένην ἐγκώμιον καὶ Ἀρεοπαγитικόν. ἐξελθεῖν
 δὲ τοῦ βίου οἱ μὲν ἐναταῖόν φασι σίτων ἀποσχό-
 μενον, οἱ δὲ τεταρταῖον ἅμα ταῖς ταφαῖς τῶν ἐν 15
 Χαιρωνείᾳ πεσόντων. συνέγραψε δ' αὐτοῦ καὶ ὁ
 παῖς Ἀφαρεὺς λόγους. ἐτάφη δὲ μετὰ τῆς συγγε-
 νείας πλησίον Κυνοσάργους ἐπὶ τοῦ λόφου ἐν
 ἀριστερᾷ αὐτός τε καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ Θεόδωρος
 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ταύτης τ' ἀδελφὴ τηθὶς τοῦ 20
 φήτορος Ἀνακὼ καὶ ὁ ποιητὸς υἱὸς Ἀφαρεὺς καὶ ὁ
 C ἀνεψιὸς αὐτοῦ Σωκράτης, μητρὸς Ἰσοκράτους ἀδελ-
 φῆς Ἀνακοῦς υἱὸς ὦν, ὃ τ' ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁμώνυ-
 μος τοῦ πατρὸς Θεόδωρος καὶ οἱ υἱῶνολ αὐτοῦ, τοῦ

2 παρὰ idem cum eodem: τὰ παρὰ 5 προεκλήθη
 Coraes ib. τριηραρχεῖν Photius. τριήραρχος Turnebus.
 τριήρας codd. ib. καὶ δις M cum Photio: καὶ τὸ δις
 7 ὑποστάς Coraes (coll. p. 165, 23): ἀναστάς · 18 ἐν Turnebus
 19 αὐτός R: ὁ υἱός 20 αὐτοῦ] Ἠδυνά Turicenses 23 Ἀνα-
 κοῦς υἱὸς Turnebus: ἀνακούσιος 24 ὁ υἱῶνός R ib.
 αὐτοῦ W

ποιηθέντος αὐτοῦ παιδὸς Ἀφαρέως. Ἀφαρέυς ** καὶ
 ὁ τούτου πατὴρ Θεόδωρος ἢ τε γυνὴ Πλαθάνη,
 μήτηρ δὲ τοῦ ποιητοῦ Ἀφαρέως. ἐπὶ μὲν οὖν τού-
 των τράπεζαι ἐπῆσαν ἕξ, αἱ νῦν οὐ σφίζονται· αὐτῷ
 5 δ' Ἰσοκράτει ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπὶ κίων τριάκοντα
 πηχῶν, ἐφ' οὗ σειρὴν πηχῶν ἐπτά συμβολικῶς, ὅς
 νῦν οὐ σφίζεται. ἦν δὲ καὶ αὐτοῦ τράπεζα πλησίον D
 ἔχουσα ποιητάς τε καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ, ἐν
 οἷς καὶ Γοργίαν εἰς σφαῖραν ἀστρολογικὴν βλέποντα
 10 αὐτόν τε τὸν Ἰσοκράτην παρεστῶτα. ἀνέκειται δ'
 αὐτοῦ καὶ ἐν Ἐλευσίνι εἰκὼν χαλκῇ ἔμπροσθεν τοῦ
 προστώου ὑπὸ Τιμοθέου τοῦ Κύνωνος, καὶ ἐπιγέ-
 γραπται

Ἐτιμόθεος φιλίας τε χάριν ξύνεσιν τε προτιμῶν
 15 Ἰσοκράτους εἰκὼν τήνδ' ἀνέθηκε θεαῖς·
 Λεωχάρους ἔργον. φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι ἐξήκοντα,
 ὧν εἰσι γνήσιοι κατὰ μὲν Διονύσιον εἰκοσιπέντε
 κατὰ δὲ Καικίλιον εἰκοσιοκτώ, οἱ δ' ἄλλοι κατεψευ-
 σμένοι. εἶχε δ' ἄλλοτρίως πρὸς ἐπίδειξιν, ὥς ἀφι-
 20 κομένων ποτὲ πρὸς αὐτὸν τριῶν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν E
 τοὺς μὲν δύο κατασχεῖν τὸν δὲ τρίτον ἀπολῦσαι,
 φάμενος εἰς τὴν ἐπιούσαν ἤξειν· νῦν γὰρ αὐτῷ τὸ
 θέατρον εἶναι ἐν ἀκροατηρίῳ. εἰώθει δὲ καὶ πρὸς
 τοὺς γνωρίμους αὐτοῦ λέγειν, ὥς αὐτὸς μὲν δέκα

1 Ἀφαρέυς — τοῦ ποιητοῦ Ἀφαρέως] seclisit Duebnerus.
 ib. lac. est ex cod. E, in ceteris deest 5 κίων *: κριῶν
 (κίων Turnebus) 11 Ἐλευσινίῳ Coraes 14 cf. Anth.
 Pal. 3 p. 234 ed. Jacobs ξύνεσιν Duebnerus: ξενίην
 15 θεῶ Photius 16 Κλεοχάρους idem 19 ὥς] ὥστε
 Turnebus 23 Wolfius: ἀκροατηρίῳ

μνῶν διδάσκοι, τῷ δ' αὐτὸν διδάξαντι τόλμαν καὶ
 εὐφωρίαν δώσειν δεκακισχίλιας. καὶ πρὸς τὸν ἐρο-
 μενον διὰ τί οὐκ ὦν αὐτὸς ἱκανὸς ἄλλους ποιεῖ,
 εἶπεν ὅτι καὶ αἱ ἀκόναι αὐταὶ μὲν τέμνουν οὐ δύ-
 νανται τὸν δὲ σίδηρον τμητικὸν ποιοῦσιν. εἰσὶ δ' 5
 F οἱ καὶ τέχνας αὐτὸν λέγουσι συγγεγραφέναι, οἱ δ'
 οὐ μεθύδω ἀλλ' ἀσκήσει χρήσασθαι. πολίτην δ'
 οὐδέποτε εἰσέπραξε μισθόν. προσέταττε δὲ τοῖς γνω-
 ρίμοις εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀπαντῶσιν ἀναφέρειν αὐτῷ
 τὰ εἰρημένα. ἐλύπηθη δὲ καὶ οὐ μετρίως ἐπὶ τῷ 10
 Σωκράτους θανάτῳ καὶ μελανειμονῶν τῇ ὑστεραίᾳ
 προήλθε. πάλιν δ' ἐρομένου τινὸς αὐτὸν τί ρητο-
 ρική, εἶπε 'τὰ μὲν μικρὰ μεγάλα τὰ δὲ μεγάλα
 μικρὰ ποιεῖν'. ἐστιώμενος δέ ποτε παρὰ Νικο-
 κρέοντι τῷ Κύπρου τυράννῳ, προτρεπομένων αὐτὸν 15
 τῶν παρόντων διαλεχθῆναι, ἔφη 'οἷς μὲν ἐγὼ δει-
 νὸς οὐχ ὁ νῦν καιρὸς, οἷς δ' ὁ νῦν καιρὸς οὐκ
 ἐγὼ δεινός'. Σοφοκλέα δὲ τὸν τραγικὸν θεασάμενος
 ἐπόμενον ἐρωτικῶς παιδί, εἶπεν 'οὐ μόνον δεῖ,
 839 Σοφόκλεις, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ 20
 τοὺς ὀφθαλμούς'. τοῦ δὲ Κυμαίου Ἐφόρου ἀπράκτου
 τῆς σχολῆς ἐξεληθόντος καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 Δημοφίλου πεμφθέντος ἐπὶ δευτέρῳ μισθῷ, παίζων
 Δίφορον αὐτὸν ἐκάλει· ἐσπούδασε μέντοι ἱκανῶς

4 Coraes ex Photio: *τεμεῖν* 10 καὶ] del. Coraes
 14 *Νικοκρέοντι*] *Νικολεῖ* Wolfius 16 οἷς μὲν ἐγὼ δει-
 νὸς κέ] cf. p. 613 a 19 οὐ μόνον δεῖ κέ] 'Pericli tribuunt
 Cic. de off. l. 40, 144. Plut. Per. 8' Westermannus 24 Δί-
 φορον Amyotus: *δίφορον*

περὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς χρείας αὐτοῦς
 ὑπεθήκατο. ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια κα-
 ταφερής, ὡς ὑποπάστῳ παρειλκυσμένῳ ἐν τῇ κοίτῃ
 χρῆσθαι, κρόκῳ διάβροχον ἔχοντα τὸ προσκεφάλαιον.
 5 καὶ νέον μὲν ὄντα μὴ γῆμαι, γηράσαντα δ' ἐταίρῳ B
 συνεῖναι ἢ ὄνομα ἦν Λαγίσκη, ἐξ ἧς ἔσχε θυγάτριον
 ὃ γενόμενον ἐτῶν δώδεκα πρὸ γάμων ἐτελεύτησεν.
 ἔπειτα Πλαθάνην τὴν Ἰππίου τοῦ ῥήτορος γυναικα
 ἠγάγετο τρεῖς παῖδας ἔχουσιν, ὧν τὸν Ἀφαρέα ὡς
 10 προεῖρηται ἐποίησατο, ὃς καὶ εἰκόνα αὐτοῦ χαλκῇν
 ἀνέθηκε πρὸς τῷ Ὀλυμπιεῖ ἐπὶ κίονος καὶ ἐπέ-
 γραψεν

Ἰσοκράτους Ἀφαρέως πατρὸς εἰκόνα τήνδ' ἀνέθηκε
 Ζηνί, θεοὺς τε σέβων καὶ γονέων ἀρετήν·

15 λέγεται δὲ καὶ κελητίσαι ἔτι παῖς ὢν· ἀνάκειται C
 γὰρ ἐν ἀκροπόλει χαλκοῦς ἐν τῇ σφαιρίστρῳ τῶν
 Ἀρρηφόρων κελητίζων ἔτι παῖς ὢν, ὡς εἶπόν τινες.
 δύο δ' ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ συνέστησαν αὐτῷ ἀγῶνες·
 πρότερος μὲν εἰς ἀντίδοσιν προκαλεσαμένου αὐτὸν
 20 Μεγακλείδου, πρὸς ὃν οὐκ ἀπῆντησε διὰ νόσον, τὸν
 δ' υἱὸν πέμψας Ἀφαρέα ἐνίκησε· δεύτερος δὲ Λυσι-
 μάχου αὐτὸν προκαλεσαμένου περὶ τριηραρχίας εἰς
 ἀντίδοσιν· ἡττηθεὶς δὲ τὴν τριηραρχίαν ὑπέστη.
 ἦν δ' αὐτοῦ καὶ γραπτὴ εἰκὼν ἐν τῷ Πομπείῳ. ὃ δ'

1 χρείας αὐτοῦς] ἱστορίας αὐτῷ Photius 3 χρυσοπάστῳ
 Salmasius. ὑποπάστῳ? 4 ἔχοντι R 11 Ὀλυμπιεῖ W:
 ὀλυμπίῳ ὡς 13 cf. Bergk. 2 p. 329 15. 17 ita Turnebus:
 κελητίσαι — κελητίζων 16 σφαιρίστρῳ] ἀριστοτελεῖ Mad-
 vigius 17 ἔτι παῖς — τινες] suspecta W 18 δύο δ' ἐν
 ἅπαντι — τριηραρχίαν ὑπέστη] suspecta Frankio

Ἀφαρεὺς συνέγραψε μὲν λόγους οὐ πολλοὺς δέ, δικανικοὺς τε καὶ συμβουλευτικούς· ἐποίησε δὲ καὶ τραγωδίας περὶ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, ὧν ἀντιλέγονται δύο. ἀρξάμενος δ' ἀπὸ Λυσιστράτου διδάσκειν ἄχρι Σωσιγένους ἐν ἔτεσιν εἰκοσιοκτὼ διδασκαλίας ἀστικάς καθῆκεν ἔξ καὶ δις ἐνίκησε διὰ Διονυσίου, καθείς καὶ δι' ἐτέρων ἐτέρας δύο Αἰηναϊκάς. τῆς δὲ μητρὸς αὐτῶν Ἰσοκράτους καὶ Θεοδώρου καὶ τῆς ταύτης ἀδελφῆς Ἀνακοῦς εἰκόνες ἀνέκειντο ἐν ἀκροπόλει· ὧν ἡ τῆς μητρὸς παρὰ τὴν Ὑγίειαν νῦν κεῖται μετεπιγεγραμμένη, ἡ δ' Ἀνακοῦς οὐ σφύζεται. ἔσχε δὲ δύο υἱούς, Ἀλέξανδρον μὲν ἐκ Κοινοῦς Σωσικλέα δ' ἐκ Λυσίου.

E

Ε'. ΙΣΑΙΟΣ.

1. Ἰσαῖος Χαλκιδεὺς μὲν ἦν τὸ γένος, παραγε- νόμενος δ' εἰς Ἀθήνας, καὶ σχολάσας ** Λυσία κατὰ τε τὴν τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι δεινότητα, ὥστ' εἰ μὴ τις ἔμπειρος πάνυ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνδρῶν εἴη, οὐκ ἂν διαγνοίη πολλοὺς τῶν λόγων ῥαδίως ὁποτέρου τῶν ρητόρων εἶσιν. ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὥς ἔστι τεκμηράσθαι ἐκ λόγων αὐτοῦ, καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς παρέτεινε.

9. 11 Ἀνακοῦς X: νακοῦς 12 Κοινοῦς] Κοίνου R
13 Σωσικλέα Turnebus: οὔσικλέα (Λυσικλέα Duebnerus)
16 σχολάσας ** Λυσία] lacunam ego inserui, Duebnero supplente: σχολάσας Ἰσοκράτει ἔοικε μάλιστα Λυσία. Malim σχολάσας Ἰσοκράτει, φαίνεται ἀκολοιθῆσας Λυσία (aut ζηλώσας Λυσίαν) 21 κατὰ X 22 τῶν λόγων vel τινῶν λόγων R

καθηγήσατο δὲ Δημοσθένους, ἀποστὰς τῆς σχολῆς, F
ἐπὶ δραγμαῖς μυρίαῖς· διὸ καὶ μάλιστα ἐπιφανῆς
ἐγένετο. αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς ἐπιτροπικοὺς λόγους
συνέταττε τῷ Δημοσθένει, ὥς τινες εἶπον. κατα-
5 λέλοιπε δὲ λόγους ἐξήκοντα τέσσαρας, ὧν εἰσι γνή-
σιοι πεντήκοντα, καὶ ἰδίας τέχνας. πρῶτος δὲ καὶ
σχηματίζειν ἤρξατο καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ πολιτικὸν
τὴν διάνοιαν· ὃ μάλιστα μεμύηται Δημοσθένης.
μνημονεύει δ' αὐτοῦ Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν τῷ
10 Θησεῖ.

Σ'. ΑΙΣΧΙΝΗΣ.

840

1. Αἰσχίνης Ἀτρομήτου, φυγόντος μὲν ἐπὶ τῶν
τριακόντα συγκαταγαρόντος δὲ τὸν δῆμον, καὶ
Γλαυκοθέας· τῶν δὲ δήμων Κοθωκίδης, οὔτε κατὰ
15 γένος τῶν ἐπιφανῶν οὔτε κατὰ περιουσίαν χρημά-
των. νέος δ' ὢν καὶ ἐρρωμένος τῷ σώματι περὶ τὰ
γυμνάσια ἐπόνει· λαμπρόφωτος δ' ὢν μετὰ ταῦτα
τραγωδίαν ἤσκησεν· ὥς δὲ Δημοσθένης φησὶν, ὑπο-
γραμματεύων καὶ τριταγωνιστῶν Ἀριστοδήμου ἐν
20 τοῖς Διονυσίοις διετέλει, ἀναλαμβάνων ἐπὶ σχολῆς
τὰς παλαιὰς τραγωδίας καὶ ἔτι παῖς ὢν ἐδίδασκε B
γράμματα σὺν τῷ πατρί, καὶ μειράκιον ὢν ἐστρα-
τεύετο ἐν τοῖς περιπόλοις. ἀκροατῆς δὲ γενόμενος
ὥς μὲν τινες λέγουσιν Ἰσοκράτους καὶ Πλάτωνος,
25 ὥς δὲ Καικίλιος Λεωδάμαντος, καὶ πολιτευόμενος

7 πολιτικὸν] παθητικὸν Seeligerus 9 κωμικὸς] cf.
Kock. 1 p. 737 18 Δημοσθένης] 18, 258. 265. 19, 246 19 ἐν
τοῖς κατὰ δῆμους Διονυσίοις Photius 23 περιπόλοις Hem-
sterhusius (ex Aesch. or. de F. Leg. § 167): πολλοῖς 25 Λεω-
δάμαντος] Ἀλκιδάμαντος X, sed cf. Aesch. c. Ctesiph. § 138

οὐκ ἄφανῶς ἐκ τῆς ἐναντίας μερίδος τοῖς περὶ
 Δημοσθένη, ἐπρέσβευσεν ἄλλας τε πρεσβείας πολλὰς
 καὶ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· ἐφ' ἣ κατη-
 γορήθη ὑπὸ Δημοσθένους ὡς ἀνηρομένου τοῦ Φω-
 κέων ἔθνους, ἔτι δ' ὡς πόλεμον ἐξάψας, ἡνίκα 5
 πυλαγόρας ἠρέσθη Ἀμφικτύοσι πρὸς Ἀμφισσεῖς τοὺς
 τὸν λιμένα ἐργαζομένους· ἐξ οὗ συνέβη τοὺς Ἀμ-
 C φικτύοντας Φιλίππῳ προσφυγεῖν, τὸν δ' ὑπὸ τοῦ
 Αἰσχίνου συνεργοῦμενον ἐπιθέσθαι τοῖς πράγμασι
 καὶ τὴν Φωκίδα λαβεῖν· ἀλλὰ συνειπύντος αὐτῷ 10
 Εὐβούλου τοῦ Σπινθάρου Προβαλλουσίου δημαγω-
 γοῦντος, τριάκοντα ψήφοις ἀπέφυγεν. εἰσὶ δ' οἱ
 φασὶ συγγράψαι μὲν τοὺς ῥήτορας τοὺς λόγους·
 ἐμποδῶν δὲ γενομένων τῶν περὶ Χαιρώνειαν, μη-
 κέτι τὴν δίκην εἰσελθεῖν. χρόνῳ δ' ὕστερον, Φι- 15
 λίππου μὲν τετελευτηκότος Ἀλεξάνδρου· δὲ διαβαί-
 νοντος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐγράψατο Κτησιφῶντα παρα-
 νόμων ἐπὶ ταῖς Δημοσθένους τιμαῖς· οὐ μεταλαβὼν
 δὲ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ἔφυγεν εἰς τὴν
 Ῥόδον, χιλίας δραχμὰς ὑπὲρ τῆς ἥττης οὐ βουλη- 20
 D θεὶς καταθέσθαι. οἱ δ' ἀτιμίας αὐτῷ προστιμηθῆναι
 λέγουσιν οὐ θέλοντι ἐξελθεῖν τῆς πόλεως, καὶ ἐλθεῖν
 εἰς Ἐφεσον ὡς Ἀλέξανδρον. τοῦ δὲ τελευτήσαντος,
 ταραχῆς οὔσης, ἀπάρας εἰς τὴν Ῥόδον ἐνταῦθα

3 R ex Photio: κατηγορηθεὶς 4 ὡς Duebnerus 5 ἔτι
 δὲ ὡς πόλεμον — — μηκέτι τὴν δίκην εἰσελθεῖν] 'in his di-
 versa misceri sponte intelligitur' Westermannus ib. ἐξά-
 ψει Photius 6 τοὺς — ἐργαζομένους Wolfius: καὶ (ὡς
 Emperius) τὸν λιμένα ἐργαζομένοις 11 Προβαλουσίου Pho-
 tius. Προβαλεισίου Westermannus cf. Demosth. 59, 48. 123

σχολήν καταστησάμενος ἐδίδασκεν. ἀνέγνω τε τοῖς
 Ῥοδίοις τὸν κατὰ Κτησιφῶντος λόγον ἐπιδεικνύμε-
 νος· θαυμαζόντων δὲ πάντων εἰ ταῦτ' εἰπὼν ἡττήθη
 'οὐκ ἄν' ἔφη ἔθαυμάξετε, Ῥόδιοι, εἰ πρὸς ταῦτα Ε
 5 Δημοσθένους λέγοντος ἠκούσατε'. σχολήν τ' ἐκεῖ
 προσκατέλιπε, τὸ Ῥοδιακὸν διδασκαλεῖον κληθέν.
 ἔπειτα πλεύσας εἰς Σάμον καὶ διατρίβων ἐπὶ τῆς
 νήσου ὀλίγον ὕστερον ἐτελεύτησεν. ἐγένετο δ' εὖφω-
 νος, ὥς δῆλον ἔκ τε ὧν φησι Δημοσθένους καὶ ἐκ
 10 τοῦ Δημοχάρους λόγου. φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι
 τέσσαρες, ὅ τε κατὰ Τιμάρχου καὶ ὁ τῆς Παραπρε-
 σβείας καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶντος, οἱ καὶ μόνοι εἰσὶ
 γνήσιοι. ὁ γὰρ ἐπιγραφόμενος Ἀηλιακὸς οὐκ ἔστιν
 Αἰσχίνου· ἀπεδείχθη μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν κρίσιν τὴν
 15 περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἀήλῳ συσταθεὶς συνήγορος·
 οὐ μὴν εἶπε τὸν λόγον· ἐχειροτονήθη γὰρ Ὑπερέ- F
 δης ἀντ' αὐτοῦ, ὥς φησι Δημοσθένους. ἔσχε δὲ καὶ
 ἀδελφούς, ὥς φησιν αὐτός, Ἀφόβητον καὶ Φιλοχάρεν.
 ἀπήγγειλε δὲ καὶ τὴν ἐν Ταμύναις νίκην πρῶτος
 20 Ἀθηναίοις, ἐφ' ᾧ καὶ ἐστεφανώθη τὸ δεύτερον. οἱ
 δ' εἶπον μηδὲ μαθητεῦσαί τισι τὸν Αἰσχίνην, ἀλλ'
 ἐκ τῆς ὑπογραμματοείας ἀρθῆναι ἐν τοῖς δικαστηρίοις
 τότε διάγοντα· πρῶτον δ' εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ κατὰ

9 Δημοσθένους] 18, 259. 308 11 ὁ τῆς] malim ὁ περὶ
 τῆς 14 τὴν περὶ Duebnerus: τοῦ περὶ 15 συσταθεῖσαν
 Westermannus 17 Δημοσθένους] 18, 184 18 αὐτός] de
 Fals. Leg. § 149 ib. Ἀφόβητον Westermannus (ex l. l.):
 ἄφοβον ib. Φιλοχάρεν W ex l. eodem: δημοχάρεν 20 τὸ
 δεύτερον] huc reposuit Frankius, in libris legitur post Ἀθη-
 ναίοις cf. Aesch. de F. Leg. § 169 21 τισι] τινι M

Φίλιππον, εὐδοκιμήσαντά τε πρεσβευτὴν χειροτονη-
 θῆναι πρὸς Ἀρκάδας· πρὸς οὓς ἀφικόμενον συστήσαι
 841 τοὺς μυρίους ἐπὶ Φίλιππον. ἐγράψατο δὲ καὶ Τί-
 μαρχον ἐταιρήσεως· ὁ δ' ἐκλιπὼν τὸν ἀγῶνα αὐτὸν
 ἀνήρτησεν, ὥς πού φησι Δημοσθένης. ἐχειροτονήθη 5
 δὲ πρεσβευτὴς ὡς Φίλιππον μετὰ Κτησιφῶντος καὶ
 Δημοσθένους περὶ τῆς εἰρήνης, ἐν ᾗ ἄμεινον τοῦ
 Δημοσθένους ἠνέχθη· τὸ δὲ δεύτερον δέκατος ὢν,
 κυρώσας ὅροις τὴν εἰρήνην, κριθεὶς ἀπέφυγεν, ὥς
 προσείρηται.

10

Ζ'. ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

1. Λυκούργος πατρὸς μὲν ἦν Λυκόφρονος τοῦ
 Β Λυκούργου, ὃν οἱ τριάκοντα τύραννοι ἀπέκτειναν,
 αἰτίου αὐτῷ τῆς ἀναιρέσεως γενομένου Ἀριστοδήμου
 Βατῆθεν, ὃς καὶ ἐλληνοταμίας γενόμενος ἔφυγεν ἐν 15
 τῇ δημοκρατίᾳ· τῶν δὲ δήμων δὲ Βουτάδης, γένους
 τοῦ τῶν Ἐτεοβουταδῶν. ἀκροατῆς δὲ γενόμενος
 Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου, τὰ πρῶτα ἐφιλοσόφησεν·
 εἶτα καὶ Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος γνώριμος γενό-
 μενος ἐπολιτεύσατο ἐπιφανῶς, καὶ λέγων καὶ πράτ- 20
 των καὶ δὴ πιστευσάμενος τὴν διοίκησιν τῶν χρη-
 μάτων· ταμίας γὰρ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας
 ταλάντων μυρίων τετρακισχιλίων, ἣ ὥς τινες μυρίων
 ὀκτακισχιλίων ἑξακοσίων πεντήκοντα, καὶ ὁ τὰς τιμὰς

5 Δημοσθένης] 19, 2 et 285 6 δὲ Westermannus
 ib. μετὰ Frankius: κατὰ 8 δὲ * ib. δέκατος ὢν] cf.
 Aesch. de F. Leg. § 178 15 Βατῆθεν Salmasius ex
 Hesychio. cf. St. Byz. s. v. Βατή 24 καὶ ὁ τὰς τιμὰς —
 ῥήτωρ] seclussit W. infra post τὸ αὐτὸ ψήφισμα (p. 176, 26)
 transposuerunt cum Corae Lycurgi editores Turicenses

αὐτῷ ψηφίζόμενος Στρατοκλῆς ὁ δῆτωρ, τὸ μὲν C
 πρῶτον αἰρεθεὶς αὐτός, ἔπειτα τῶν φίλων ἐπιγρα-
 ψάμενός τινα, αὐτὸς ἐποιεῖτο τὴν διοίκησιν διὰ τὸ
 φθάσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, μὴ πλείω πέντε ἐτῶν
 5 διέπειν τὸν χειροτονηθέντα ἐπὶ τὰ δημόσια χρήματα,
 ἀεὶ τ' ἐφ'esτῶς τοῖς ἔργοις διετέλεσε, καὶ θέρους
 καὶ χειμῶνος. καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν
 χειροτονηθεὶς πολλὰ τῆς πόλεως ἐπηνώρθωσε, καὶ
 τριήρεις παρεσκεύασε τῷ δήμῳ τετρακοσίας, καὶ τὸ
 10 ἐν Λυκίῳ γυμνάσιον ἐποίησε καὶ ἐφύτευσε καὶ τὴν D
 παλαιστραν ὠκοδόμησε καὶ τὸ ἐν Λιονύσου θέατρον
 ἐπιστάτων ἐπετέλεσε. πιστευσάμενος δ' ἐν παρα-
 καταθήκῃ παρὰ τῶν ιδιωτῶν διακύβητα πεντήκοντα
 τάλαντα ἐφύλαξε, πομπεῖά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ τῇ
 15 πόλει κατεσκεύασε καὶ νίκας χρυσᾶς. πολλὰ δ'
 ἡμίεργα παραλαβὼν ἐξετέλεσε καὶ νεωσοίκους καὶ
 τὴν σκευοθήκην· καὶ τῷ σταδίῳ τῷ Παναθηναϊκῷ
 τὴν κρηπίδα περιέθηκεν, ἐξεργασάμενος τοῦτό τε
 καὶ τὴν χαράδραν ὁμαλὴν ποιήσας, Λεινίου τινός,
 20 ὃς ἐκέκτετο τοῦτο τὸ χωρίον, ἀνέντος τῇ πόλει,
 προείπαντος αὐτῷ χαρίσασθαι Λυκούργου. ἔσχε δὲ E

ib. καὶ] ἦν δὲ R. καθὰ καὶ Westermannus, cuius adnot.
 vid. 3 τὴν διοίκησιν] εἰσήγησιν Wolfus 4 εἰσενεγ-
 καῖν] nomen rogatoris excidisse vid. R, nisi Lyeurgus
 ipse legis auctor fuerit. εἰσελθεῖν Kiesslingius 6 καὶ
 θέρους καὶ χειμῶνος] huc irrepsisse ex p. 174, 1 putat
 Coraes 10 ἐν] ἐπὶ Sauppe ib. X: λυκίῳ ib. καὶ
 κατεφύτευσε Westermannus 12 ἐπετέλεσε Turicenses (ex
 p. 852 c): ἐτελεύτησε 15 δ'] τε Coraes 16 καὶ τοὺς
 νεωσοίκους idem 18 τοῦτό τε] ἐπὶ δὲ R 19 Coraes:
 διολίον 21 προείπαντος Emperius: περὶ παντός ib. αὐτῷ
 (sc. Λεινίᾳ) — Λυκούργου *: αὐτοῦ — λυκούργῳ

καὶ τοῦ ἄστεος τὴν φυλακὴν καὶ τῶν κακούργων
τὴν σύλληψιν, οὓς ἐξήλασεν ἅπαντας, ὥς καὶ τῶν
σοφιστῶν ἐνίους λέγειν Λυκοῦργον οὐ μέλανι ἀλλὰ
θανάτῳ χρίοντα τὸν κάλαμον κατὰ τῶν πονηρῶν,
οὕτω συγγράφειν. ὅθεν ἐξαιτηθέντα αὐτὸν ὑπ' Ἀλε- 5
ξάνδρου τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος οὐ προήκατο. καθ'
ὃν δὲ χρόνον ἐπολέμει Φίλιππος πρὸς Ἀθηναίους
τὸν δεύτερον πόλεμον, ἐπρέσβευε μετὰ Πολυεύκτου
καὶ Δημοσθένους εἰς τε Πελοπόννησον καὶ τινὰς
F ἐτέρας πόλεις. διετέλεσέ τε τὸν ἅπαντα χρόνον εὐδο- 10
κιμῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ δίκαιος εἶναι νομι-
ζόμενος, ὥστε καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὸ φῆσαι
Λυκοῦργον ἐδόκει βοήθημα εἶναι τῷ συναγορευο-
μένῳ. εἰσήνεγκε δὲ καὶ νόμους, τὸν μὲν περὶ τῶν
κωμωδῶν, ἀγῶνα τοῖς Χύτροις ἐπιτελεῖν ἐφάμιλλον 15
ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ τὸν νικήσαντα εἰς ἄστν καταλέ-
γεσθαι πρότερον οὐκ ἐξόν, ἀναλαμβάνων τὸν ἀγῶνα
ἐκλελοιπότα· τὸν δέ, ὥς χαλκᾶς εἰκόνας ἀναθεῖναι
τῶν ποιητῶν, Αἰσχύλου Σοφοκλέους Εὐριπίδου, καὶ
τὰς τραγωδίας αὐτῶν ἐν κοινῷ γραψαμένους φυλάτ- 20
τειν καὶ τὸν τῆς πόλεως γραμματεὰ παραναγινώσκειν
τοῖς ὑποκρινομένοις· οὐκ ἐξεῖναι γὰρ παρ' αὐτάς
ὑποκρίνεσθαι. καὶ τρίτον, μηδενὶ ἐξεῖναι Ἀθηναίων
842 μηδὲ τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν ἐλευθέρον σῶμα
πρίεσθαι ἐπὶ δουλείᾳ ἐκ τῶν ἀλισκομένων ἄνεν τῆς 25

4 θανάτῳ] αἵματι Amyotus ex Vit. Sol. c. 17 8 ἐπρέ-
σβενσε Coraes 16 εἰς ἀστοὺς legisse vid. Amyotus
ib. καταλέγεσθαι] κατὰγεσθαι Coraes 22 τοῖς δ' ὑποκρι-
νομένοις οὐκ ἐξεῖναι παρ' αὐτάς ὑποκρίνεσθαι Bernhardys
ib. γὰρ παρ' αὐτάς *: γὰρ αὐτάς 24 ἀπελεύθερον M

τοῦ προτέρου δεσπότου γνώμης. ἔτι δέ, ὥς τοῦ Ποσειδῶνος ἀγῶνα ποιεῖν ἐν Πειραιεῖ, κυκλίων χορῶν οὐκ ἔλαττον τριῶν, καὶ δίδοσθαι μὲν τοῖς νικῶσιν οὐκ ἔλαττον δέκα μνᾶς, τοῖς δὲ δευτέροις
 5 ὀκτώ, ἕξ δὲ τοῖς τρίτοις κριθεῖσιν. ἔτι δ' ἐπὶ ζεύ-
 γους μὴ ἀπιέναι γυναῖκα Ἐλευσινάδε, ὅπως μὴ ἔλαττωνται αἱ δημοτικαὶ ὑπὸ τῶν πλουσίων· εἰ δέ τις φωραθεῖη, ἀποτίνειν δραχμὰς ἑξακισχιλίας. τῆς δὲ γυναικὸς αὐτοῦ μὴ πεισθεῖσης, τῶν συκοφαντῶν
 10 φωρασάντων, τάλαντον αὐτοῖς ἔδωκε· κατηγοροῦ- B
 μένος δ' ἐν ὑστέρῳ ἐν τῷ δήμῳ, ἔφη ἄλλ' οὖν ἐγὼ μὲν διδούς οὐ λαμβάνων ἐώραμαι'. τελώνου δέ ποτ' ἐπιβαλόντος Ξενοκράτει τῷ φιλοσόφῳ τὰς χει-
 ρας καὶ πρὸς τὸ μετοίκιον αὐτὸν ἀπάγοντος, ἀπαν-
 15 τήσας θάβδῳ τε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ τελώνου κατήνεγκε, καὶ τὸν μὲν Ξενοκράτην ἀπέλυσε, τὸν δ' ὥς οὐ τὰ πρόποντα δρᾶσαντα εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέκλεισεν· ἐπαινουμένου δ' ἐπὶ τῇ πράξει, μεθ'
 ἡμέρας τινὰς συντυχῶν ὁ Ξενοκράτης τοῖς παισὶ
 20 τοῦ Λυκούργου, ἔφη ἑταχέως γε τῷ πατρὶ ὑμῶν ἀπέδωκα, ὃ παῖδες, τὴν χάριν· ἐπαινεῖται γὰρ ὑπὸ C
 πολλῶν ἐπὶ τῷ βοηθῆσαί μοι'. εἰσήνεγκε δὲ καὶ ψηφίσματα Εὐκλείδῃ τινὶ Ὀλυνθίῳ χρώμενος ἱα-
 νωτάτῳ περὶ τὰ ψηφίσματα. εὐπορος δ' ὢν ἱμάτιον

3 καὶ Duchnerus 4 οὐκ ἔλαττον] del. Westermannus
 5 ἔτι δ' Sauppis 6 ἀπιέναι Taylorus: ἀπειναι 7 αἱ
 δημοτικαὶ add. ex Photio Baierus 11 ἐν ὑστέρῳ] malim
 ὕστερον 12 πεφώραμαι W ex compar. Nic. cum Crass. 1
 14 Coraee: ἀπαγαγόντος 22 μοι. εἰσήνεγκε Solanus: μόγις.
 ἤνεγκε

ἐν καὶ ταὐτὸ ἐφόρει τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους
 καὶ ὑπεδέδετο ταῖς ἀναγκαίαις ἡμέραις. ἐμελέτα δὲ
 καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, οὐκ εὖ πρὸς τὰ αὐτοσχέδια
 πεφυκώς, κλινιδίου δ' αὐτῷ ὑποκειμένου, ἐφ' ᾧ
 μόνον ἦν κώδιον καὶ προσκεφάλαιον, ὅπως ἐγείροιτο 5
 ῥαδίως καὶ μελετῶη. ἐγκαλοῦντος δ' αὐτῷ τινος
 ὅτι μισθοὺς σοφισταῖς δίδωσι περὶ λόγους διατρί-
 D βων, ἀλλ' εἴ τις γ' ἐπαγγέλλοιτο, ἔφη, τοὺς υἱοὺς
 ἀμείνους αὐτῷ ποιήσειν, οὐ χιλίας ἀλλὰ τὰ ἡμίση
 τῆς οὐσίας προΐεσθαι. ἦν δὲ καὶ παρρησιαστικῆς διὰ 10
 τὴν εὐγένειαν. Ἀθηναίων γέ τοί ποτε οὐκ ἀνεχο-
 μένων αὐτοῦ δημηγοροῦντος, ἀνέκραγεν ἐκβαλλό-
 μενος ὧς Κερκυραία μάστιξ, ὡς πολλῶν τάλάντων
 εἴ ἀξία. πάλιν δὲ θεὸν ἀναγορευόντων Ἀλέξανδρον
 'καὶ ποδαπὸς ἂν εἴη' εἶπεν ὁ θεός, οὗ τὸ ἱερὸν 15
 ἐξιόντας δεήσει περιρραίνεσθαι; ἀποθανόντος δ'
 E αὐτοῦ, παρέδωκαν τοὺς παῖδας τοῖς ἑνδεκα, Μενε-
 σαίχμου μὲν κατηγορήσαντος γραψαμένου δὲ Θρα-
 συκλέους. Δημοσθένους δὲ καθ' ὃν ἔφηνγε χρόνον
 ἐπιστείλαντος τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς κακῶς ἀκούοιεν 20
 ἐπὶ τοῖς Λυκούργου παιδίοις, μετενόησαν καὶ ἀφῆ-
 καν αὐτούς, Δημοκλέους τοῦ Θεοφράστου μαθητοῦ
 ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογησαμένου. ἐτάφη δ' αὐτὸς καὶ

1 καὶ ταὐτὸ M: καθ' αὐτὸ. Malim καὶ ταὐτὸν 2 ἀνα-
 γκαίαις] add. μόνον R 4 δ'] del. Coraes 9 τὸ ἡμῖσιν ἂν M.
 τὸ ἡμῖσιν R. 10 προήσεσθαι idem 15 εἴη Coraes
 ib. τῶν ἱερῶν Turicenses 16 ἐξιόντος Emperius ib.
 Duebnerus: περιρραίνεσθαι 18 Θρασυκλέους] Μοιρονκλέους
 Ruhnkenius 19 Δημοσθένους] cf. Epist. 3 et Aesch.
 Epist. 12 § 14 ib. Coraes: ἔφηνγε

τῶν ἐκγόνων τινὲς δημοσίᾳ· καὶ ἔστιν αὐτῶν τὰ
 μνήματα ἀντικρὺ τῆς Παϊωνίας Ἀθηνᾶς ἐν τῷ
 Μελανθίου τοῦ φιλοσόφου κήπῳ, τράπεζαι πεποιη-
 μέναι, αὐτοῦ τε τοῦ Ἀνκούργου καὶ τῶν παίδων
 5 αὐτοῦ ἐπιγεγραμμέναι καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι σφωρόμεναι.
 τὸ μέγιστον, χίλια διακόσια τέλαντα προσόδου τῇ
 πόλει κατέστησε, πρότερον ἐξήκοντα προσιόντων.
 μέλλων δὲ τελευτήσῃν εἰς τὸ μητροῦν καὶ τὸ βου-
 λευτήριον ἐκέλευσεν αὐτὸν κομισθῆναι, βουλόμενος
 10 εὐθύνας δοῦναι τῶν πεπολιτευμένων· οὐδενὸς δὲ
 κατηγορῆσαι τολμήσαντος πλὴν Μενεσαίχμου, τὰς
 διαβολὰς ἀπολυσάμενος εἰς τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθη
 καὶ ἐτελεύτησεν, ἐπιεικῆς νομισθεὶς παρὰ πάντα τὸν
 τοῦ βίου χρόνον καὶ ἐν λόγοις ἐπαινεθεὶς· καὶ μηδένα
 15 ἄγωνα ἁλούς, καίτοι πολλῶν κατηγορησάντων. ἔσχε
 δὲ τρεῖς παῖδας ἐκ Καλλιστοῦς τῆς Ἀβρωνος μὲν
 θυγατρός, Καλλίου δὲ τοῦ Ἀβρωνος Βατήθην ἀδελ-
 φῆς, τοῦ ταμιεύσαντος στρατιωτικῶν ἐπὶ Χαιρώνδου
 ἄρχοντος· περὶ δὲ τῆς κηδείας ταύτης λέγει ὁ 848
 20 Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Πιστίου. κατέλιπε δὲ παῖδας
 Ἀβρωνα Ἀνκούργον Ἀνκόφρωνα· ὧν ὁ Ἀβρων καὶ
 ὁ Ἀνκούργος ἄπαιδες μετήλλαξαν· ἀλλ' ὅ γ' Ἀβρων
 καὶ πολιτευσάμενος ἐπιφανῶς μετήλλαξε, Ἀνκόφρων

2 Herwerdenus: ἄντικρυς 6 τὸ μέγιστον — προσιόν-
 των] et numeris vitiosum et perperam ex superioribus
 repetitum censet W ib. πρόσσδον R 7 ἐξήκοντα] ἐξα-
 κοσίων idem 14 τοῦ βίου Cornes ex Photio: βίου 16 ita
 Turicenses: ἄβρωνος (hic recte ut vid. cod. Vaticanus)
 17 Salmasius: καλαιοῦ 20 Πιστίου Meursius ex Harpo-
 cratione: παστίου

δὲ γήμας Καλλιστομάχην Φιλίππου Αἰξωνέως ἐγέν-
 νησε Καλλιστώ. ταύτην δὲ γήμας Κλεόμβροτος
 Δεινοκράτους Ἀχαρνεύς, ἐγέννησε Λυκόφρονα· τοῦ-
 του δ' ὁ πάππος εἰσεποίησατο Λυκόφρων· οὗτος δ'
 ἐτελεύτησεν ἄπαις· μετὰ δὲ τὴν Λυκόφρονος τελευ- 5
 B τὴν ἔγρημε τὴν Καλλιστῶ Σωκράτης καὶ ἔσχευ υἱὸν
 Σύμμαχον· τοῦ δ' ἐγένετο Ἀριστῶνυμος, τοῦ δὲ
 Χαρμίδης τοῦ δὲ Φιλίππη· ταύτης δὲ καὶ Λυσάν-
 δρου Μήδειος, ὁ καὶ ἐξηγητὴς ἐξ Εὐμολπιδῶν γενό-
 μενος· τούτου δὲ καὶ Τιμοθέας τῆς Γλαύκου παῖδες 10
 Λαοδάμεια καὶ Μήδειος, ὅς τὴν Ιερωσύνην Ποσει-
 δῶνος Ἐρεχθέως εἶχε, καὶ Φιλίππη, ἣτις Ιεράσατο
 τῆς Ἀθηνᾶς ὕστερον· πρότερον δ' αὐτὴν γήμας
 Διοκλῆς ὁ Μελιτεὺς ἐγέννησε Διοκλέα, τὸν ἐπὶ τοὺς
 ὀπλίτας στρατηγῆσαντα· γήμας δ' οὗτος Ἡδίστην 15
 Ἄβρωνος Φιλιππίδην καὶ Νικοστράτην ἐγέννησε·
 C γήμας δὲ τὴν Νικοστράτην Θεμιστοκλῆς ὁ Θεο-
 φράστου ὁ δαδοῦχος ἐγέννησε Θεόφραστον καὶ Διο-
 κλέα· διετάξατο δὲ καὶ τὴν Ιερωσύνην τοῦ Ποσει-
 δῶνος Ἐρεχθέως. φέρονται δὲ τοῦ δῆτορος λόγοι 20
 δεκαπέντε. ἐστεφανώθη δ' ὑπὸ τοῦ δήμου πολλάκις
 καὶ εἰκόνων ἔτυχε· ἀνάκειται δ' αὐτοῦ χαλκῇ εἰκὼν
 ἐν Κεραμεικῷ κατὰ ψήφισμα ἐπ' Ἀναξικράτους
 ἄρχοντος· ἐφ' οὗ ἔλαβε καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ
 αὐτός τε ὁ Λυκοῦργος καὶ ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ 25
 τῶν ἐκρόνων κατὰ τὸ αὐτὸ ψήφισμα· ἀποθανόντος

1 X: ἀεξωνέως   14 Μελιτεὺς Coraes: Μελιτεὺς
 19 διετάξατο] διεδέξατο Vaticanus ut Emperius   25 τε ὁ
 W: τε καὶ ὁ

τε Λυκούργου, ὁ πρεσβύτατος τῶν παίδων Λυκόφρων
 ἡμισβήτησε τῆς θωρεᾶς. εἶπε δὲ καὶ περὶ λεῶν D
 πολλάκις, γραψάμενος Ἀντόλυκόν τὸν Ἀρεοπαγίτην
 καὶ Λυσικλέα τὸν στρατηγὸν καὶ Δημάδην τὸν Δη-
 5 μέου καὶ Μενέσαιχμον ἄλλους τε πολλούς, καὶ
 πάντας εἶλεν. ἔκρινε δὲ καὶ Δίφιλον, ἐκ τῶν ἀργυ-
 ρείων μετὰλλων τοὺς μεσοκρινεῖς, οὓς ἐβάσταζον τὰ
 ὑπερκεείμενα βάρη, ὑφελόντα καὶ ἐξ αὐτῶν πεπλου-
 τηκότα παρὰ τοὺς νόμους· καὶ θανάτου ὄντος ἐπι-
 10 τιμίου ἀλῶναι ἐποίησε, καὶ πεντήκοντα δραχμὰς ἐκ
 τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἐκάστω τῶν πολιτῶν διένειμε, τῶν
 πάντων συναχθέντων ταλάντων ἑκατὸν ἐξήκοντα· E
 ἥ, ὥς τινες, μῶν. ὁ δ' εὐθύνας Ἀριστογείτονα καὶ
 Λεωκράτην καὶ Ἀντόλυκον δειλίας. ἐπεκαλεῖτο δ' ὁ
 15 Λυκούργος ἱβίς **

ἱβίς Λυκούργῳ, Χαιρεφῶντι νυκτερίς·

κατήγον δὲ τὸ γένος ἀπὸ τούτων καὶ Ἐρεχθέως τοῦ
 Γῆς καὶ Ἡφαίστου· τὰ δ' ἐγγυτάτω ἀπὸ Λυκομή-
 20 δους καὶ Λυκούργου, οὓς ὁ δῆμος ταφαῖς ἐτίμησε
 δημοσίᾳ· καὶ ἔστιν αὕτη ἡ καταγωγή τοῦ γένους

1 τε] δὲ Coraes 2 περὶ λεῶν] suspecta R 3 γρα-
 ψάμενος] add. δ' Coraes 4 Δημέου Westermannus: δημοῦ
 5 καὶ] prius del. Coraes 6 Baiterus: ἀργυρίων 7 X (ex
 Polluc. 7, 98): μεσοκρινεῖς 13 ἥ, ὥς τινες, μῶν] post
 διένειμε transposuit W ib. ὁ δ' εὐθύνας] fort. οὗτος (vel
 ὁ αὐτός) δ' ἦν ὁ εὐθύνας 14 δειλίας Valesius: δουλείας
 ib. δ' ὁ Λυκούργος] scr. vid. δὲ Λυκούργος ὁ πάππος 15 ἱβίς
 Taylorus; atque etiam addendum vid. cum W: ὥς φησιν Ἀρι-
 στοφάνης, unde loc. signari 16 Aristoph. Av. 1296 ib. Χαι-
 ρεφῶντι Taylorus: Ξερεφῶντι 17 κατήγες Coraes ib. ἀπὸ
 τούτων καὶ] ἀπωτάτω μὲν ἀπ' Turicenses. ἀπὸ Βούτου καὶ
 Sauppis. Malim ἀπὸ Βουταδῶν καὶ

τῶν ἱερασαμένων τοῦ Ποσειδῶνος ἐν πίνακι τελείῳ,
 ὃς ἀνάκειται ἐν Ἐρεχθείῳ, γεγραμμένος ὑπὸ Ἴσμη-
 νίου τοῦ Χαλκιδέως· καὶ εἰκόνες ξύλιναι τοῦ τε
 Λυκούργου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, Ἄβρωνος Λυκούρ-
 5 γου Λυκόφρονος, ἃς εἰργάσαντο Τίμαρχος καὶ Κη-
 φισόδοτος, οἱ Πραξιτέλους υἱεῖς· τὸν δὲ πίνακα
 ἀνέθηκεν Ἄβρων ὁ παῖς αὐτοῦ, λαχὼν ἐκ τοῦ
 γένους τὴν ἱερωσύνην καὶ παραχωρήσας τῷ ἀδελφῷ
 Λυκόφρονι· καὶ διὰ τοῦτο πεποιήται ὁ Ἄβρων
 προσδιδούς αὐτῷ τὴν τρίαينαν. πάντων δ' ὧν διώ- 10
 κησεν ἀναγραφὴν ποιησάμενος ἀνέθηκεν ἐν στήλῃ
 πρὸ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθείσης παλαιστρας
 σκοπεῖν τοῖς βουλομένοις· οὐδεὶς μέντοι ἐδυνήθη
 ἐλέγξαι τὸν ἄνδρα νοσφισμοῦ· ἐγράψε δὲ καὶ Νεο-
 πτόλεμον Ἀντικλέους στεφανῶσαι καὶ εἰκόνα ἀνα- 15
 θεῖναι, ὅτι ἐπηγγέλματο χρυσῶσειν τὸν βωμὸν τοῦ
 844 Ἀπόλλωνος ἐν ἀγορᾷ κατὰ τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ.
 ἐψηφίσατο δὲ καὶ Διοτίμῳ Διοπείδους Εὐωνυμεῖ
 τιμὰς ἐπὶ Κτησικλέους ἄρχοντος.

Η'. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

20

1. Δημοσθένης Δημοσθένους καὶ Κλεοβούλης
 τῆς Γύλωνος θυγατρὸς, τῶν δὲ δήμων Παιανιεύς,
 καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐτῶν ἑπτὰ μετ' ἀδελφῆς
 Β πενταετίδος τὸν μὲν τῆς ὀρφανίας χρόνον παρὰ τῇ

1 τελείῳ] sanum est ut vid. 3 Sauppins: ξύλινοι
 10 παραδιδούς vel ἐπιδιδούς R 11 ἀναγραφὴν] cf. O. I. G.
 n. 157 18 Westermannus: διοτίμων 22 Γύλωνος X:
 γυναικὸς τῆς 24 *: πενταετίδος

μητρὶ διήγε, σχολάζων Ἴσοκράτει ὥς τινες ἔφασαν,
 ὥς δ' οἱ πλείστοι Ἰσαίῳ τῷ Χαλκιδεῖ, ὃς ἦν Ἴσο-
 κράτους μαθητῆς, διάγοντι ἐν Ἀθήναις, ξηλῶν
 Θουκυδίδην καὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον, ὃς τινες
 5 εἶπον προηγουμένως αὐτὸν σχολάσαι. ὥς δ' Ἡγη-
 σίας ὁ Μάγνης φησὶν, ἐδεήθη τοῦ παιδαγωγοῦ, ἵνα
 Καλλιστράτου Ἐμπεδου Ἀφιδναίου, δῆτορος δοκίμου
 καὶ ἱππαρχήσαντος καὶ ἀναθέντος τὸν βωμὸν τῷ
 Ἑρμῇ τῷ ἀγοραίῳ, μέλλοντος ἐν τῷ δήμῳ λέγειν,
 10 ἀκούσῃ· ἀκούσας δ' ἐραστής ἐγένετο τῶν λόγων.
 καὶ τούτου μὲν ἐπ' ὀλίγον ἤκουσεν, ἕως ἐπεδήμει. Ὁ
 ἐπειδὴ δ' ὁ μὲν ἔφυγεν εἰς Θωράκην ὁ δ' ἐγεγόνει
 ἐξ ἐφήβων, τηνικαῦτα παρέβαλεν Ἴσοκράτει καὶ
 Πλάτῳ· εἶτα καὶ Ἰσαῖον ἀναλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν
 15 τετραετῇ χρόνον αὐτὸν διεπόννησε, μιμούμενος αὐτοῦ
 τοὺς λόγους. ὥς δὲ Κτησίβιός φησιν ἐν τῷ περὶ
 Φιλοσοφίας, διὰ Καλλίου τοῦ Συρακουσίου πορίσας
 τοὺς Ζήθου τοῦ Ἀμφιπολίτου λόγους, διὰ δὲ Χαρι-
 κλέους τοῦ Καρυστίου τοὺς Ἀλκιδάμαντος, διέλαβεν
 20 αὐτούς. τελειωθεὶς δέ, ἐλάττω παρὰ τῶν ἐπιτρόπων
 παραλαβὼν, ἔκρινεν αὐτοὺς ἐπιτροπῆς ἐπὶ Τιμο-
 κράτους ἄρχοντος, τρεῖς ὄντας, Ἀφῶρον Θηριππίδην

2 Χαλκιδεῖ διάγοντι ἐν Ἀθ. ὃς ἦν Ἴσ. μὲν μαθητῆς
 ξηλῶν δὲ Θουκ. κέ R ex Photio. Sed fort. διάγοντι ἐν
 Ἀθήναις eliminandum ut glossema 4 ὃ τινες — αὐτὸν
 X: ὃν (aut οἷ) τινες — αὐτῷ 7 Pausanias 7, 16, 4:
 ἐμπαίδου ib. δοκίμου τοῦ καὶ R 8 καὶ ἱππαρχήσαντος]
 del. W 13 Duebnerus: παρέβαλλεν 15 X: αὐτὸν
 17 εὑπορήσας R recte ut vid. 18 τῶν — λόγων idem
 τοὺς Lambinus: τοῦ ib. Ζήθου] Ζωίλου Reinesius
 19 τοὺς] τῶν R ib. Duebnerus: ἀνέλαβεν 22 R: θηριππίδην

- D Δημοφῶντα ἢ Δημέαν· καὶ μάλιστα τούτου κατη-
 γόρησεν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς ὄντος, δέκα τάλαντα
 τίμημα ἐκάστη τῶν δικῶν ἐπιγραφάμενος· καὶ εἶλεν
 αὐτούς· τῆς δὲ καταδίκης οὐδὲν ἐπράξατο, τοὺς μὲν
 ἄφεις ἀργυρίου τοὺς δὲ καὶ χάριτος. Ἀριστοφῶντος 5
 δ' ἤδη τὴν προστασίαν διὰ γῆρας καταλιπόντος, καὶ
 χορηγὸς ἐγένετο. Μειδίαν δὲ τὸν Ἀναγυράσιον
 πλῆξαντα αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ χορηγοῦντα εἰς κρίσιν
 καταστήσας, λαβὼν τρισχίλλας ἀφῆκε τῆς δίκης.
 λέγουσι δ' αὐτὸν ἔτι νέον ὄντα εἰς σπήλαιον ἀπιέναι 10
 καὶ κεῖ φιλολογεῖν τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς ξυράμενον,
 ἵνα μὴ προέρχοιτο· καὶ ἐπὶ στενῆς κλίνης κοιμᾶσθαι,
 E ἵνα διὰ ταχέων ἀνίστηται· τό τε ῥῶ μὴ δυνάμενον
 λέγειν ἐκπονῆσαι, καὶ τὸν ὥμον ἐν τῷ μελετᾶν
 κινοῦντα ἀπρεπῶς καταπαῦσαι, παραρτήσαντα ὀβε- 15
 λίσκον ἢ ὥς τινες ξιφίδιον ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἵνα φο-
 βούμενος ἡρεμοίῃ. προβαίνοντα δὲ κατὰ τὴν τῶν
 λόγων ἰσχὺν ἔσοπτρον ἰσομέγεθες αὐτῷ κατασκευά-
 σαι καὶ πρὸς τοῦτο ἀφορῶντα μελετᾶν, ἵν' ἐπανορ-
 θώσῃται τὰ ἐλλείποντα· καὶ κατιόντα ἐπὶ τὸ Φαληρι- 20
 F κὸν πρὸς τὰς τῶν κυμάτων ἐμβολὰς τὰς σκέψεις
 ποιεῖσθαι, ἵν', εἴ ποτε θορυβολῇ ὁ δῆμος, μὴ
 ἐκσταίῃ· τοῦ δὲ πνεύματος αὐτῷ ἐνδέοντος, Νεο-
 πτολέμῳ τῷ ὑποκριτῇ μυρίας δοῦναι, ἵν' ὅλας περιό-

1 Δημέαν] 'vid. auctor in mente habuisse Demophontis
 patrem Demonem. cf. Demosth. or. 29 § 56' Westermannus
 ib. τούτου] sc. τοῦ Ἀφόβου 2 ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς] 'ἀδελ-
 φίδου τοῦ πατρὸς vel ἐξ ἀδελφῆς τοῦ πατρὸς. Vid. Dem.
 or. 27 § 4' Westermannus 5 ἄφεις Wolfius ex Photio
 11 ἐξυρημένον Lambinus 17 δὲ Westermannus: δὴ

δους ἀπνεύστως λέγῃ. ἐπεὶ δὲ τῷ πολιτεύεσθαι
 προσήλθεν, εἰς δύο διηρημένων τῶν ἐν τῇ πόλει,
 καὶ τῶν μὲν φιλιππιζόντων τῶν δ' ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
 θερίας δημηγορούντων, τὴν τῶν ἀντιπολιτευομένων
 5 Φιλίππῳ τάξιν εἴλετο· καὶ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου
 διετέλεσε συμβουλευὼν τοῖς κινδυνεύουσιν ὑπὸ
 Φιλίππῳ γενέσθαι βοηθεῖν, συμπολιτευόμενος Ἵπε-
 ρείδῃ Ναυσικλεῖ Πολυεύκτῳ Διοτίμῳ· διὸ καὶ συμ- 845
 μάχους τοῖς Ἀθηναίοις ἐποίησε Θηβαίους Εὐβοεῖς
 10 Κερκυραίους Κορινθίους Βοιωτούς, καὶ πολλοὺς
 ἄλλους πρὸς τούτοις. ἐκπεσὼν δὲ ποτ' ἐπὶ τῆς ἐκ-
 κλησίας καὶ ἀθρυμῶν ἐβάδιζεν οἴκοι· συντυχὼν δ'
 αὐτῷ Εὐνομος ὁ Θριάσιος πρεσβύτης ἤδη ὢν
 προετρέψατο τὸν Δημοσθένη, μάλιστα δ' ὁ ὑποκρι-
 15 τῆς Ἀνδρόνικος εἰπὼν ὥς οἱ μὲν λόγοι καλῶς
 ἔχοιεν λείποι δ' αὐτῷ τὰ τῆς ὑποκρισεως, ἀπεμνη-
 μόνευσέ τε τῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ὑπ' αὐτοῦ λελε- B
 γμένων· καὶ δὴ πιστεύσαντα τὸν Δημοσθένη παρα-
 δοῦναι αὐτὸν τῷ Ἀνδρονίκῳ. ὅθεν ἐρομένου αὐτόν
 20 τινος τί πρῶτον ἐν ῥητορικῇ, εἶπεν 'ὑπόκρισις'.
 καὶ τί δεύτερον 'ὑπόκρισις'. καὶ τί τρίτον 'ὑπόκρι-
 σις'. προελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, νεω-
 τερικῶς τινα λέγων διεσύρετο, ὥς κωμωδηθῆναι
 αὐτὸν ὑπ' Ἀντιφάνους καὶ Τιμοκλέους
 25 'μὰ γῆν μὰ κρήνας μὰ ποταμοὺς μὰ νάματα·'

5 διὰ Lambinus 14 δ' ὁ Westermannus: δὲ 15 εἰπὼν]
 δς εἰπὼν R 16 malim ἀπομνημονεύσας τε 17 τε] τι R
 20 τινος M ib. ἐν τῇ ῥητορικῇ Vaticanus 22 παρελθὼν
 Westermannus 25 cf. Kočk. 2 p. 128

ὁμόσας δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῷ δήμῳ θόρυβον
 ἐκίνησεν. ὤμνυε δὲ καὶ τὸν Ἀσκληπιόν, προπαρο-
 ξύνων Ἀσκληπιον· καὶ παρεδείκνυεν αὐτὸν ὀρθῶς
 λέγοντα· εἶναι γὰρ τὸν θεὸν ἥπιον· καὶ ἐπὶ τούτῳ
 C πολλάκις ἐθορυβήθη. σχολάσας δ' Εὐβουλίδῃ τῷ 5
 διαλεκτικῷ Μιλησίῳ ἐπηνωρθώσατο πάντα. γενό-
 -μενος δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ πανηγύρει καὶ ἀκού-
 -σας Λαμάχου τοῦ Τερειναίου Φιλίππου καὶ Ἀλεξάν-
 -δρου ἐγκώμιον ἀναγινώσκοντος Θηβαίων δὲ καὶ
 Ὀλυνθίων κατατρέχοντος, παραναστάς ἀρχαίων ποιη- 10
 τῶν μαρτυρίας προηνέγκατο περὶ τῶν Θηβαίων καὶ
 Ὀλυνθίων καλῶς πραχθέντων, ὥς παύσασθαι τε τὸ
 λοιπὸν τὸν Λάμαχον καὶ φυγεῖν ἐκ τῆς πανηγύρεως.
 D Φίλιππον δὲ πρὸς τοὺς ἀναφέροντας αὐτῷ τὰς κατ'
 αὐτοῦ δημηγορίας εἰπεῖν ὅτι ἔκαλ αὐτοὺς ἂν ἀκούων 15
 λέγοντος Δημοσθένους ἐχειροτόνησα τὸν ἄνδρα πρὸς
 τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον'. ἐκάλει δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ
 λόγους ὁμοίους τοῖς στρατιώταις διὰ τὴν πολεμικὴν
 δύναμιν, τοὺς δ' Ἰσοκράτους τοῖς ἀθληταῖς· τέρψιν
 γὰρ παρέχειν αὐτοὺς θεατρικὴν. ἐπτά δὲ καὶ τριά- 20
 -κοντα ἔτη γεγονώς, λογιζομένοις ἀπὸ Δεξιθέου εἰς
 Καλλίμαχον, ἐφ' οὗ πρὸς Ὀλυνθίων ἦκε πρεσβεία
 περὶ τῆς βοήθειας, ἐπεὶ ἐπιέζοντο ὑπὸ Φιλίππου τῷ
 E πολέμῳ, ἐπεισεν ἐκπέμψαι τὴν βοήθειαν· τῷ δ' ἐξῆς,
 ἐφ' οὗ Πλάτων ἐτελεύτησε, Φίλιππος Ὀλυνθίους 25
 κατεστρέψατο. ἔγνω δ' αὐτὸν καὶ Ξενοφῶν ὁ Σω-
 κρατικὸς ἢ ἀρχόμενον ἢ ἀκμάζοντα· τῷ μὲν γὰρ τὰ

8 Τερειναίον Lambinus. Μυριναιῶν Plutarch. Vit. Dem.
 c. 9 18 πολεμικὴν X ex Phōtīo: πομπικὴν

Ἑλληνικὰ ἐτελεῖτο τὰ περὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ
μάχην, ἄρχοντα δὲ Χαρικλείδην· ὁ δὲ πρότερον ἐπὶ
Τιμοκράτους εἶλε τοὺς ἐπιτρόπους. φεύγοντος δ'
Αἰσχίνου μετὰ τὴν καταδίκην, ἵππῳ κατεδίωξεν
5 αὐτόν· τοῦ δ' οἰηθέντος αὐτὸν συλλαμβάνεσθαι καὶ
προσπεσόντος καὶ συγκαλυψαμένου, ἀναστήσας αὐτὸν
παρεμυθήσατο καὶ τάλαντον ἔδωκεν ἀργυρίου. καὶ F
συνεβούλευσε δὲ τῷ δήμῳ ξενικὸν ἐν Θάσῳ τρέ-
φειν, καὶ ἐπὶ τούτῳ τριηράρχης ἐξέπλευσε. σιτώνης
10 δὲ γενόμενος καὶ κατηγορηθεὶς κλοπῆς ἀφείθη.
Φιλίππου δ' Ἑλλάτειαν καταλαβομένου καὶ αὐτὸς τοῖς
ἐν Χαιρωνείᾳ μαχεσαμένοις συνεξῆλθεν· ὅτε καὶ
δοκεῖ τὴν τάξιν λιπεῖν, φεύγοντος δ' αὐτοῦ βάτον
ἐπιλαβέσθαι τῆς γλαμύδος, τὸν δ' ἐπιστραφέντα
15 εἶπεῖν 'ζώγρει'. εἶχε δὲ καὶ ἐπίσημον ἐπὶ τῆς ἀσπί-
δος 'ἀγαθῇ τύχῃ'. εἶπε μέντοι τὸν ἐπιτάφιον ἐπὶ
τοῖς πεσοῦσι. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν ἐπισκευὴν
τῆς πόλεως τῇ ἐπιμελείᾳ προσελθὼν καὶ τῶν τει-
χῶν ἐπιμελητῆς χειροτονηθεὶς ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας
20 εἰσῆνεγκε τὸ ἀναλωθὲν ἀργύριον, μνᾶς ἑκατόν· ἐπέ- 846
δωκε δὲ καὶ θεωροῖς μυρίας· τριήρους τ' ἐπιβάς
περιέπλευσε τοὺς συμμάχους ἀργυρολογῶν. ἐφ' οἷς
πολλάκις ἐστεφανώθη, πρότερον μὲν ὑπὸ Δημομε-

1 τελεῖται περὶ μὲν τὴν R τὰ περὶ] εἰς τὰ περὶ X.
malim περὶ 9 τριηράρχος Lambinus 12 μαχεσομένοις
Kruegerus praeter necessitatem ib. ὅτε W: ὅθεν 16 Dueb-
nerus ex Vit. Dem. c. 20: ἀγαθὴν τύχην 18 τῇ ἐπιμελείᾳ]
del. R 20 μνᾶς ἑκατόν κέ] 'ex Aesch. or. 3, 17 sed cf.
Demosth. 18, 118' Westermannus. Cf. Ladek, Ueber d. Echt-
heit zw. Urk. bei Ps. Plut. (Wien. Studien 13, 1 p. 94 sq.)
21 μυρίας] ἑκατόν μνᾶς Demosth. l. 1.

λους Ἀριστονίκου Ὑπερείδου χρυσῷ στεφάνῳ, τελευ-
 ταιὸν δ' ὑπὸ Κτησιφῶντος· καὶ γραφέντος τοῦ ψη-
 φίσματος παραινόμενον ὑπὸ Διοδότου καὶ Αἰσχίνου,
 ἀπολογούμενος ἐνίκησεν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος
 τῶν ψήφων· τὸν διώκοντα μὴ μεταλαβεῖν. ὕστερον 5
 δ' Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατευομένου καὶ
 φυγόντος Ἀρπάλου μετὰ χρημάτων εἰς Ἀθήνας, τὸ
 μὲν πρῶτον ἐκώλυσεν αὐτὸν εἰσδεχθῆναι· ἐπειδὴ
 δ' εἰσέπλευσε, λαβὼν Δαρεικοὺς χιλίους μετετάξατο·
 Β βουλομένων τ' Ἀθηναίων Ἀντιπάτρῳ παραδοῦναι 10
 τὸν ἄνθρωπον ἀντεῖπεν, ἔγραψέ τ' ἀποθῆσθαι τὰ
 χρήματα εἰς ἀκρόπολιν μηδὲ τῷ δήμῳ τὸν ἀριθμὸν
 εἰπόντα· φήσαντος δ' Ἀρπάλου ἐπτακόσια συγκατα-
 κομίσαι τάλαντα τὰ ἀνενεχθέντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν,
 εὐρέθῃ τριακόσια καὶ πεντήκοντα ἢ ὀλίγῳ πλείονα 15
 ὥς φησι Φιλόχορος· μετὰ δὲ ταῦτα φυγόντος Ἀρ-
 πάλου ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου, ἐν ᾧ ἐφυλάσσετο, μέχρις
 ἂν ἀφίκηται τις παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ πορευθέντος
 εἰς τὴν Κρήτην ἢ ὥς ἔνιοι ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λα-
 κωνικῆς, αἰτίαν ἔσχεν ὁ Δημοσθένους δωροδοκίας, 20
 C ὥς διὰ τοῦτο μήτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνακομισθέν-
 των μεμνηνυκῶς μήτε τὴν τῶν φυλασσόντων ἀμέλειαν.

1 Ἀριστονίκου, Δημομέλους Westermannus ib. ita
 Lambinus: ἀριστονείκον 3 Διοδότου] Διώνδου Boeh-
 neckius. Διοδώρου Duebnerus in versione · 12 post ἀκρό-
 πολιν lacunam indicavit Lambinus; αὐτὸν δὲ φρουρεῖν
 supplevit R ib. μηδὲ Photius: ἤδη 13 εἰπόντα] ἀπο-
 σημηνάμενος Photius. εἰπόν West. ib. συγκατακομίσαι —
 εὐρέθῃ] accesserunt ex Photio 15 τριακόσια καὶ πεντή-
 κοντα Duebnerus: ἢ πεντήκοντα libri. ὁκτώ καὶ τριακόσια
 Photius 21 ὥς Westermannus: καὶ

εἰσαχθεὶς δ' εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερείδου Πυ-
 θέου Μενεσάλχμον Ἱμεραίου Πατροκλέους, οἷ ἐποίη-
 σαν καταγνώσιν αὐτοῦ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν,
 καὶ ἄλους ἔφυγε, πενταπλασίονα ἀποτίσαι μὴ δυνά-
 5 μενος (εἶχε δ' αἰτίαν τριάκοντα τάλαντα λαβεῖν), ἣ
 ὥς ἐνιοι οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. μετὰ δὲ τοῦτον
 τὸν χρόνον τῶν Ἀθηναίων Πολύευκτον πεμφάντων
 πρεσβευτὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, ὥστ' ἰ
 ἀποστῆναι αὐτοὺς τῆς τῶν Μακεδόνων συμμαχίας,
 10 καὶ τοῦ Πολυεύκτου πείσαι μὴ δυναμένον, ἐπιφα-
 νεῖς Δημοσθένους καὶ συνειπὼν ἐπεισεν. ἐφ' ᾧ θαν-
 μασθεὶς μετὰ χρόνον τινὰ κάθοδον εὔρατο, ψηφί-
 σματος γραφέντος καὶ τριήρους ἀποσταλείσης. τῶν
 δ' Ἀθηναίων ψηφισαμένων οἷς ὥφειλε τριάκοντα
 15 ταλάντοις κοσμήσαι αὐτὸν τὸν βωμὸν τοῦ σωτῆρος
 Διὸς ἐν Πειραιεῖ καὶ ἀφείσθαι, τοῦτο γράψαντος
 τὸ ψήφισμα Δήμωνος Παιανιέως, ὃς ἦν ἀντιπρό-
 σθεντος, πάλιν ἐπὶ τούτοις ἦν πολιτευόμενος. Ἀντι-
 πάτρου δ' εἰς Λάμειαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συγκλει-
 20 σθέντος, τῶν Ἀθηναίων εὐαγγέλια θυόντων, πρὸς Ε
 τινὰ τῶν ἐταίρων Ἀργείστρατον ἔφη οὐ τὴν αὐτὴν
 γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν πραγμάτων·
 'ἐπίσταμαι γάρ' εἰπεῖν τοὺς Ἑλληνας στάδιον μὲν
 πολεμεῖν καὶ εἰδόμεναι καὶ δυναμένους, δόλιχον δ'

2 Πατροκλέους Amyotus (Vatic.): προκλέους 9 ἀπο-
 στῆσαι W 12 εὔρατο Westermannus 13 τε γραφέντος
 Photius ib. καὶ idem ib. τριήρους δὲ Westermannus
 14 οἷς idem: εἰς & 15 ταλάντοις κοσμήσαι supplevi partim
 cum eodem partim cum Sintenisio 18 ἐπὶ Duesnerus: ἐν
 19 malim Λάμειαν 23 εἶπεν R 24 καὶ] prius del. idem

οὐκέτι. Φάρσαλον δ' ἐλόντος Ἀντιπάτρου καὶ
πολιορκήσιν ἀπειλοῦντος Ἀθηναίους, εἰ μὴ τοὺς
ῥήτορας ἐκδοίησαν, καταλιπὼν ὁ Δημοσθένης τὴν
πόλιν ἔφυγε πρῶτον μὲν εἰς Αἰγίναν ἐπὶ τὸ Αἰάκειον
καθεδούμενος, φοβηθεὶς δ' εἰς Καλαυρίαν μετέστη. 5
ἐκδιδόναι δὲ τοὺς ῥήτορας τῶν Ἀθηναίων ψηφι-
F σαμένων κακεῖνον, καθέζετο ἱκέτης ἐν τῷ τοῦ Πο-
σειδῶνος ἱερῷ. ἐλθόντος δ' ἐπ' αὐτὸν Ἀρχίου τοῦ
Φυγαδοθήρου ἐπικαλουμένου, ὃς παρέβαλεν Ἀνάξι-
μένει τῷ ῥήτορι καὶ πείθοντος αὐτὸν ἀναστῆναι, 10
ὥς φίλον Ἀντιπάτρῳ γεννησόμενον, εἶπεν ὅτι 'οὔτε,
ὅτε ἐτραγῶδεις, ἐπειθές με οὔτε νῦν πείσεις συμβου-
λεύων'. τοῦ δ' ἐπιχειροῦντος βιάζεσθαι, ἐκώλυσαν
αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν. καὶ Δημοσθένης ἔφη 'οὐ
σωτηρίας δεόμενος κατέφυγον εἰς Καλαυρίαν, ἀλλ' 15
ὥς ἐλέγξων Μακεδόνας καὶ τὰ τῶν θεῶν βιασομέ-
847 νοὺς'. αἰτήσας τε γραμματεῖον ἔγραψεν, ὥς μὲν
Δημήτριος ὁ Μάγνης φησί, τὸ ἐπὶ τῆς εἰκόνης
αὐτοῦ ἐλεγείον, ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων
ὑστερον

20

ἔπερ Ἰσὴν δώμην γνώμη, Δημόσθενες, ἔσχες,
οὔποτε' ἂν Ἑλλήνων ἥρξεν Ἄρης Μακεδών.

κεῖται δ' ἡ εἰκὼν πλησίον τοῦ περισχοινίσματος καὶ
τοῦ βωμοῦ τῶν δώδεκα θεῶν, ὑπὸ Πολυεύκτου πε-
ποιημένη. ὥς δ' ἐνιοί φασι, τοῦτο εὐρέθῃ γεγραμ- 25

1 Φάρσαλον] suspectum R   4 τὸ Αἰάκειον X: τὸν
ἀκραῖον   16 καὶ τὰ Photius: καὶ κατὰ   ib. Duebnerus:
βιασαμένους   21 vid. Bergk. 2 p. 331   γνώμη δώμην
Photius, alii   23 ἡ Duebnerus   24 πεποιημένον Lambinus

μένον Ἀημοσθένης Ἀντιπάτρῳ χαίρειν. ἀποθανεῖν
 δ' αὐτὸν Φιλόχορος μὲν φησι φάρμακον πιόντα
 Σάτυρος δ' ὁ συγγραφεὺς τὸν κάλαμον πεφαρμά-
 χθαι, ᾧ γράφειν ἤρξατο τὴν ἐπιστολήν, οὗ γευσά- B
 5 μενον ἀποθανεῖν. Ἑρατοσθένης δ' ἐκ πολλοῦ δε-
 δοικότα Μακεδόνας περὶ τῷ βραχίονι κρίκον περι-
 κεῖσθαι πεφαρμαγμένον. εἰς δ' οἷ φασι συσχόντα
 αὐτὸν τὸ πνεῦμα ἀποθανεῖν. οἱ δ' εἶπον τοῦ κατὰ
 τὴν σφραγίδα φαρμάκου γευσάμενον. ἐβίω δ' ὡς
 10 μὲν οἱ τὰ πλείω λέγουσιν ἔτη ἑβδομήκοντα, ὡς δ'
 οἱ τὰ ἐλάττω, ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα. ἐπολιτεύσατο δὲ
 δύο καὶ εἴκοσιν. ἡνίκα δὲ Φίλιππος ἐτεθνήκει,
 λαμπρὰν ἐσθῆτα προῆλθεν ἔχων, καίτοι τῆς θυγα-
 τρὸς αὐτοῦ νεωστὶ τετελευτηκυίας, ἐφηδύμενος τῷ
 15 τοῦ Μακεδόνος θανάτῳ. συνῆργησε δὲ καὶ Θη-
 βαίους πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμοῦσι καὶ τοὺς ἄλλους C
 Ἕλληνας ἐπέρρωσεν ἀεὶ διόπερ Θήβας κατασκάψας
 ἐξήτει παρ' Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος αὐτόν, ἀπειλῶν,
 εἰ μὴ δοίησαν. στρατευομένῳ δ' αὐτῷ ἐπὶ Πέρσας
 20 καὶ αἰτοῦντι ναυτικὸν παρ' Ἀθηναίων ἀντεῖπεν,
 ἄδηλον εἰπὼν, εἰ οὐ κατὰ τῶν παρασχόντων χρή-
 σεται. κατέλιπε δὲ δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικὸς
 τῶν εὐδοκίμων, Ἡλιοδώρου τινὸς θυγατρὸς· θυγα-
 τέρα δὲ μίαν ἔσχεν, ἣ παῖς ἔτι οὖσα πρὸ γάμου
 25 ἐτελεύτησεν· εἶχε δὲ καὶ ἀδελφὴν, ἐξ ἧς καὶ Λάχου

2 Φιλόχορος] vid. Mueller. 1 p. 407 9 ἐβίω δὲ — ἐπολι-
 τεύσατο Salmasius ex Photio. Eorum loco lac. est in meis
 18 Sintenisius: ἐξήτει 23 M: εὐδοκίμων 24 δὲ Dueb-
 nerus ib. malim πρὸ γάμων ut p. 839 b 25 Λάχτος
 Westermannus

Δευκονοέως ἀδελφιδοῦς αὐτῷ Δημοχάρης ἐγένετο,
 ἀνὴρ καὶ κατὰ πόλεμον ἀγαθὸς καὶ κατὰ τοὺς πο-
 D λιτικούς λόγους οὐδενὸς χείρων. ἔστι δ' αὐτοῦ
 εἰκὼν ἐν τῷ πρυτανείῳ εἰσιόντων πρὸς τὴν ἐστίαν
 ἐν δεξιᾷ ὁ πρῶτος περιεζωσμένος ἅμα τῷ ἱματίῳ 5
 καὶ ξίφος· οὕτω γὰρ δημηγορῆσαι λέγεται, ἥνικα
 Ἀντίπατρος ἐξήτει τοὺς ρήτορας. χρόνῳ δ' ὕστερον
 Ἀθηναῖοι σίτησιν τ' ἐν πρυτανείῳ τοῖς συγγενέσι
 τοῦ Δημοσθένους ἔδωσαν καὶ αὐτῷ τετελευτηκότι
 τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ Γοργίου ἄρ- 10
 χοντος, αἰτησαμένου αὐτῷ τὰς δωρεὰς τοῦ ἀδελφι-
 δοῦ Δημοχάρους· ὃ καὶ αὐτῷ πάλιν ὁ υἱὸς Λάχης
 Δημοχάρους Δευκονοεὺς ἠτήσατο δωρεὰς ἐπὶ Πυ-
 E θαράτου ἄρχοντος, δεκάτῳ ὕστερον ἔτει, εἰς τὴν
 τῆς εἰκόνης στάσιν ἐν ἀγορᾷ καὶ σίτησιν ἐν πρυ- 15
 τανείῳ αὐτῷ τε καὶ ἐκρόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ
 καὶ προεδρίᾳ ἐν ἅπασιν τοῖς ἀγῶσι. καὶ ἔστι τὰ
 ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα, ἡ δ'
 εἰκὼν τοῦ Δημοχάρους εἰς τὸ πρυτανεῖον μετεκο-
 μίσθη, περὶ ἧς προείρηται. φέρονται δ' αὐτοῦ 20
 λόγοι γνήσιοι ἐξήκοντα πέντε. φασὶ δέ τινες καὶ
 ἀσώτως αὐτὸν βιῶναι, γυναικείαις τ' ἐσθῆσι χρώ-
 μενον καὶ κωμάζοντα ἐκάστοτε, ὅθεν Βάταλον ἐπι-
 κληθῆναι· οἱ δ' ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος
 F τῆς τροφοῦ λέγουσιν αὐτὸν οὕτω λελοιδορηθῆναι. 25
 Διογένης δ' ὁ κύων θεασάμενος αὐτόν ποτ' ἐν

1 Westermannus: λευκονέως 5 ἐν idem 7 Lambinus:
 ἐξήτει 12 Δημοχάρους Λάχης idem 13 λευκονεὺς libri
 14 ἔτει X 21 τινες] cf. Aesch. or. 1, 131

καπηλείῳ αἰσχυρόμενον καὶ ὑποχωροῦντα, εἶπεν
 ὅσῳ μᾶλλον ὑποχωρεῖς, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐν τῷ
 καπηλείῳ ἔσῃ. ἔλεγε δ' αὐτὸν παρασκώπτων ἐν
 μὲν τοῖς λόγοις Σκύθην εἶναι, ἐν δὲ ταῖς μάχαις
 5 ἄστικόν. ἔλαβε δὲ καὶ παρ' Ἐφιάλτου χρυσίον ἐνὸς
 τῶν δημαγωγῶν, ὃς πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα χρη-
 ματα φέρων ἦκε λάθρα, ὥπως διανείμας τοῖς δημα-
 γωγοῖς τὸν πρὸς Φίλιππον ἐξάψῃ πόλεμον· καὶ ἰδίᾳ
 αὐτὸν δωροδοκῆσαι παρὰ βασιλέως φασὶ δαρεικοὺς 848
 10 τρισχιλίους. Ἀναξίλαν δέ τινα Ὀρείτην, ξένον
 αὐτοῦ γεγονότα, συλλαβὼν ἐβασάνιζεν ὥς κατὰ σκο-
 πον, οὐδὲν δ' ἐξειπόντα ἐψηφίσατο τοῖς ἑνδεκα
 παραδοῦναι. λέγειν δέ ποτε κωλυόμενος ὑπ' Ἀθη-
 ναίων ἐν ἐκκλησίᾳ βραχὺ ἔφη βούλεσθαι πρὸς
 15 αὐτοὺς εἰπεῖν, τῶν δὲ σιωπήσαντων ὕεανίλας εἶπε
 ὁθέρους ὥρᾳ ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεος ὕνον Μέγαράδε·
 μεσοῦσης δὲ τῆς ἡμέρας καὶ σφοδρῶς φλέγοντος
 τοῦ ἡλίου, ἐκότερος αὐτῶν ἐβούλετο ὑποδύεσθαι
 ὑπὸ τὴν σκιάν· εἶργον δ' ἀλλήλους, ὁ μὲν μεμι-
 20 σθωκέναι τὸν ὕνον οὐ τὴν σκιάν λέγων, ὁ δὲ με- B
 μισθωμένος τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν· καὶ ταῦτ'
 εἰπὼν ἀπῆει. τῶν δ' Ἀθηναίων ἐπισχόντων καὶ
 δεομένων πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ, εἶθ' ὑπὲρ μὲν
 ὕνου σκιᾶς ἔφη βούλεσθε ἀκούειν, λέγοντος δὲ
 25 ὑπὲρ σπουδαίων πραγμάτων οὐ βούλεσθε; Πώλου

5 δὲ *

10 Ἀνάξιον Dem. or. 18, 137. Aesch. 3, 223

11 ἐβασάνισεν Lambinus 13 λέγειν δέ ποτε — σπουδαίων
 πραγμάτων οὐ βούλεσθε;] 'sub nomine Plutarchi ἐν τῷ βίῳ
 τοῦ Δημοσθένους habet Arsenius p. 386' Westermannus
 23 τῷ λόγῳ] om. mei et Arsenius 24 ἔφη] om. Arsenius

δέ ποτε τοῦ ὑποκριτοῦ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὅτι
 δυσὶν ἡμέραις ἀγωνισάμενος τάλαντον λάβοι μισθόν
 'ἐγὼ δ'' εἶπε 'πέντε τάλαντα, μίαν ἡμέραν σιω-
 πήσας'. παραφθαρὲς δὲ τὴν φωνὴν ἐν ἐκκλησίᾳ
 καὶ θορυβηθεὶς τοὺς ὑποκριτὰς ἔφη δεῖν κρίνειν
 ἐκ τῆς φωνῆς τοὺς δὲ ρήτορας ἐκ τῆς γνώμης.
 C οὐκ εἰδὼς δ' αὐτὸν Ἐπικλέους ὅτι ἀεὶ σκέπτοιο,
 'αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν' εἶπεν 'εἰ τηλικούτῳ δήμῳ
 συμβουλευὼν αὐτοσχεδιάζοιμι'. ἱστοροῦσι δ' ὥς
 οὐδὲ λύχνον ἔσβεσεν, ἄχρι πεντήκοντα ἔτων ἐγέ- 10
 νετο, διακριβὼν τοὺς λόγους. αὐτὸς δέ φησιν
 ὑδροποσίᾳ χρῆσασθαι. ἔγνω δ' αὐτὸν καὶ Λυσίας
 ὁ ρήτωρ καὶ Ἰσοκράτης εἶδε πολιτευόμενον ἄχρι
 τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, καὶ τινες τῶν Σωκρατι-
 κῶν φιλοσόφων. τοὺς δὲ πλείστους λόγους εἶπεν 15
 D αὐτοσχεδιάσας, εὖ πρὸς αὐτὸ πεφυκώς. πρῶτος
 δ' ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ
 Ἀριστόνικος Νικοφάνους Ἀναγυράσιος, ὑπαμύσατο
 δὲ Διώνδας.

Θ'. ΥΠΕΡΕΙΔΗΣ.

20

1. Ὑπερείδης Γλαυκίππου μὲν ἦν πατὴρ τοῦ
 Διονυσίου, τῶν δὲ δῆμων Κολλυτεύς. ἔσχε δ' υἱὸν
 ὁμώνυμον τῷ πατρὶ Γλαύκιππον, ρήτορα καὶ λόγους
 συγγράψαντα· οὗ πάλιν Ἀλφίνους ἐγένετο. ἀκροα-

8 ἂν Duebnerus 11 διακριβὼν Lambinus: διακρίνων
 ib. αὐτὸς] in or. 6, 30. 19, 46 15 τοὺς δὲ πλείστους —
 πεφυκώς] suspecta Westermann 16 αὐτὸ R: αὐτοὺς
 21 Ὑπερείδης libri hic et infra 22 Westermannus: τὸν
 δὲ δῆμον ib. idem: κολιττεύς

τῆς δὲ Πλάτωνος γενόμενος τοῦ φιλοσόφου ἅμα
 Λυκούργῳ καὶ Ἰσοκράτους τοῦ δῆτορος ἐπολιτεύσατο
 Ἀθῆνῃσι, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος τῶν Ἑλληνι- E
 κῶν ἦπτετο πραγμάτων· καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν
 5 ὧν ἦται παρ' Ἀθηναίων ἀντεῖπε, καὶ περὶ τῶν τριή-
 ρων· συνεβούλευσε δὲ καὶ τὸ ἐπὶ Ταυνάρῳ ξενικὸν
 μὴ διαλύσαι, οὗ Χάρης ἡγεῖτο, εὐνόως πρὸς τὸν
 στρατηγὸν διακείμενος. τὸ δὲ πρῶτον μισθοῦ δίκας
 ἔλεγε. δόξας δὲ κεκοινωνηκέναι τῶν Περσικῶν χρη-
 10 μάτων Ἐφιάλτῃ τριήραρχός τε αἰρεθείς, ὅτε Βυζάν-
 τιον ἐπολιόρῃει Φίλιππος, βοηθὸς Βυξαντίοις ἐκ-
 πεμφθείς, κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον ὑπέστη χορη-
 γῆσαι, τῶν ἄλλων λειτουργίας πάσης ἀφειμένων.
 ἔγραψε δὲ καὶ Δημοσθένει τιμὰς, καὶ τοῦ ψηφίσμα- F
 15 τος ὑπὸ Διώνδα παρανόμων γραφέντος ἀπέφυγε.
 φίλος δ' ὢν τοῖς περὶ Δημοσθένη καὶ Λυσικλέα καὶ
 Λυκοῦργον, οὐκ ἐνέμεινε μέχρι τέλους· ἀλλ' ἐπεὶ
 Λυσικλῆς μὲν καὶ Λυκοῦργος ἐτεθνήκεσαν, Δημο-
 σθένης δ' ὥς παρ' Ἀρπάλου δωροδοκήσας ἐκρίνετο,
 20 προχειρισθείς ἐξ ἀπάντων (μόνος γὰρ ἔμεινεν ἀδω-
 ροδόκητος) κατηγόρησεν αὐτοῦ. κριθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ
 Ἀριστογείτονος παρανόμων ἐπὶ τῷ γράφαι μετὰ
 Χαιρώνειαν τοὺς μετοίκους πολίτας ποιήσασθαι τοὺς 849
 δὲ δούλους ἐλευθέρους, ἱερὰ δὲ καὶ παῖδας καὶ
 25 γυναῖκας εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀποθέσθαι, ἀπέφυγεν.

2 Blumius: λυκούργου 9 ἔλεγε] ἔδειξε meī. ἔλεξε?
 ib. δόξας δὲ] ἔδοξε δὲ καὶ R 12 τὸν αὐτὸν ἐνιαυτὸν
 Boeckhius 14 R cum Photio: Δημοσθένους 15 Διώνδα]
 Διοδότου Photius

αἰτιωμένων δέ τινων αὐτὸν ὥς παριδόντα πολλοὺς νόμους ἐν τῷ ψηφίσματι, 'ἐπεσκότει' ἔφη 'μοι τὰ Μακεδόνων ὄπλα' καὶ 'οὐκ ἐγὼ τὸ ψηφίσμα ἔγραψα ἢ δ' ἐν Χαιρωνείᾳ μάχῃ'. μετὰ μέντοι τοῦτο νεκρῶν ἔδωκεν ἀναίρεσιν ὁ Φίλιππος φοβηθεὶς, πρότερον οὐ δοὺς τοῖς ἐλθοῦσιν ἐκ Λεβαδείας κήρυξιν. ὅστερον δὲ μετὰ τὰ περὶ Κραννῶνα συμβάντα ἐξαίτηθεῖς ὑπ' Ἀντιπάτρου καὶ μέλλων ἐκδίδοσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφυγεν ἐκ τῆς πόλεως εἰς Αἰγιναν ἅμα τοῖς κατεψηφισμένοις· καὶ συμβαλὼν Δημοσθένει καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς ἀπολογησάμενός, ἀπαλλαγείς ἐκεῖθεν, ὑπ' Ἀρχίου τοῦ Φυγαδοθήρου ἐπικληθέντος, Θουρίου μὲν τὸ γένος ὑποκριτοῦ δὲ τὰ πρῶτα τότε δὲ τῷ Ἀντιπάτρει βοηθοῦντος, ἐλήφθη πρὸς βίαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἐχόμενος τοῦ ἀγάλματος· καὶ ἀχθεὶς πρὸς Ἀντίπατρον εἰς Κόρινθον, ἔπειτα βασανιζόμενος, διέφαγε τὴν γλῶτταν, ὥστε μηδὲν ἐξειπεῖν τῶν τῆς πόλεως ἀπορρήτων δυνηθῆναι· καὶ οὕτως ἐτελεύτησε, Πυανεσιῶνος ἐνάτῃ ἰσταμένου. Ἐρμιππος δὲ φησιν αὐτὸν γλωττοτομηθῆναι εἰς Μακεδονίαν ἐλθόντα καὶ διφῆναι ἄταφον, Ἀλφίνου δ' ἀνεψιὸν ὄντα αὐτῷ ἢ, ὥς τινες, Γλανκίππου τοῦ υἱοῦ τὸν υἱὸν διὰ Φιλοπελθούς τινος ἱατροῦ λαβόντα ἐξουσίαν τοῦ σώματος καῦσαι αὐτὸν καὶ τὰ ὀστέα κομίσαι εἰς Ἀθήνας τοῖς προσήκουσι παρὰ τὰ Ἀθηναίων καὶ Μακεδόνων

3 καὶ οὐκ Photius: οὐκ   6 Westermannus: λεβαδείας
 7 Blassius: κράνωνα   15 τοῦ Blassius   20 Ἐρμιππος]
 Mueller. 3 p. 50   23 τοῦ υἱοῦ *: τινὸς αὐτ υἱοῦ

δόγματα· οὐ μόνον γὰρ κελεῦσαι αὐτοὺς φυγεῖν,
 ἀλλὰ μηδ' ἐν τῇ οἰκείᾳ ταφῇ. οἱ δ' ἐν Κλεωναῖς
 ἀποθανεῖν αὐτὸν λέγουσιν, ἀπαχθέντα μετὰ τῶν
 ἄλλων, ὅπου γλωττοτομηθῆναι καὶ διαφθαρεῖναι ὃν
 5 προεῖρηται τρόπον· τοὺς δ' οἰκείους τὰ ὅστ' αὐτῷ λαβόν-
 τας ** θάψαι τε ἅμα τοῖς γονεῦσι πρὸ τῶν Ἰππάρχων
 πυλῶν, ὥς φησιν Ἡλιόδωρος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ
 Μνημάτων. νυνὶ δὲ κατερήρειπται τὸ μνῆμα καὶ 1)
 ἔστιν ἄδηλον. πάντων δὲ κατὰ τὴν δημογορίαν
 10 διενεργεῖν λέγεται· τέτακται δὲ ὑπ' ἐνίων πρὸ Λη-
 μοσθένους. φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι ἑβδομήκοντα
 ἑπτὰ, ὧν γνήσιοι εἰσι πεντήκοντα δύο. ἐγένετο δὲ
 καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια καταφερέας, ὥς ἐκβαλεῖν μὲν
 τὸν υἱὸν εἰσαγαγεῖν δὲ Μυρρίνην τὴν πολυτελεστά-
 15 την ἑταίραν, ἐν Πειραιεῖ δ' ἔχειν Ἀρισταγόραν, ἐν
 Ἐλευσίνι δ' ἐν τοῖς ἰδίοις κτήμασι Φίλαν τὴν Θη-
 βαίαν, εἴκοσι μνῶν λυτρωσάμενος. ἐποιεῖτό τε τὸν Ε
 περίπατον ἐν τῇ ἰχθυοπώλιδι ὁσημέραι. ὥς εἰκὸς
 δέ, καὶ δίκη Φρύνη τῇ ἑταίρᾳ ἀσεβεῖν κρινομένην
 20 συνεξητάσθη· αὐτὸς γὰρ τοῦτο ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου
 δηλοῖ· μελλούσης δ' αὐτῆς ἀλίσκεσθαι, παραγαγὼν
 εἰς μέσον καὶ περιρρήξας τὴν ἐσθῆτα ἐπέδειξε τὰ
 στέφρα τῆς γυναικός· καὶ τῶν δικαστῶν εἰς τὸ κάλ-

6 lac. indicavit Blassius ib. τε] γε Westermannus.
 7 Ἡλιόδωρος] Διόδωρος Ruhnkenius, cf. Mueller. 2 p. 354
 16 Φίλαν τὴν Keilius (ex Athen. p. 590 d): φίλην ib. Θη-
 βαίαν] Ἀθηναίαν idem 18 ὥς εἰκὸς δὲ καὶ δίκη] ὥς εἰκὸς.
 καὶ δὴ καὶ R. ὁμιληκῶς δὲ καὶ Φρύνη κῆ Buecheler., deleto
 δίκη ut glossemate. ἑωθινός. καὶ δίκη κῆ Blassius. Equidem
 pro καὶ δίκη malim κᾶν δίκη

λος ἀπιδόντων, ἀφείθη. συνετίθει δ' ἡσυχῇ κατὰ
 τοῦ Δημοσθένους ἐγκλήματα, ὥς καὶ φωραθῆναι·
 νοσοῦντος γὰρ τοῦ Ὑπερείδου, ἦκοντα εἰς τὴν οἰκίαν
 F τὸν Δημοσθένη ὥς ἐπισκεψόμενον καταλαβεῖν κατέ-
 χοντα τὸ καθ' αὐτοῦ βιβλίον· τούτου δ' ἀγανα- 5
 κτοῦντος, εἶπε 'φίλον μὲν ὄντα οὐδὲν λυπήσει,
 ἐχθρὸν δὲ γενόμενον κωλύσει τι κατ' ἑμοῦ προᾶξαι'.
 ἐψηφίσατο δὲ καὶ τιμὰς Ἰόλα τῷ δοκοῦντι Ἀλεξάν-
 δρῳ τὸ φάρμακον δοῦναι. ἐκοινωνήσε δὲ καὶ Λεω-
 σθένει τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου, καὶ ἐπὶ τοῖς πεσοῦσιν 10
 εἶπε τὸν ἐπιτάφιον θανμασίῳς. Φιλίππου δὲ πλεῖν
 ἐπ' Εὐβοίας παρεσκευασμένου καὶ τῶν Ἀθηναίων
 εὐλαβῶς ἐχόντων, τεσσαράκοντα τριήρεις ἤθροισεν
 ἕξ ἐπιδόσεως καὶ πρῶτος ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ παι-
 850 δὸς ἐπέδωκε δύο τριήρεις. συστάντος δὲ πρὸς Δη- 15
 λίους ἀμφισβητήματος, ποτέρους δεῖ προῖστασθαι
 τοῦ ἱεροῦ, αἰρεθέντος Αἰσχίνου συνειπεῖν, ἡ ἕξ
 Ἀρείου πάγου βουλὴ Ὑπερείδην ἐχειροτόνησεν· καὶ
 ἔστιν ὁ λόγος Ἀηλιακὸς ἐπιγεγραμμένος. ἐπρέσβευσε
 δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους. ἡκόντων δὲ καὶ παρ' Ἀντι- 20
 πάτρου πρέσβων, ἐπαινούντων τὸν Ἀντίπατρον ὥς
 χρηστόν, ἀπαντήσας αὐτοῖς εἶπεν 'οἶδαμεν ὅτι χρη-
 στὸς ὑπάρχει, ἀλλ' ἡμεῖς γ' οὐ δεόμεθα χρηστοῦ
 δεσπότου'. λέγεται δ' ἄνευ ὑποκρίσεως δημηγορῆσαι
 B καὶ μόνον διηγεῖσθαι τὰ πραχθέντα καὶ τούτοις 25

5 κατ' αὐτοῦ Duebnerus, nihil opus   6 R: οὐδένα
 8 καὶ τιμὰς] om. mei   ib. δοκοῦντι R: δόντι   9 δοῦναι]
 del. Amyotus cum Photio   ib. Λεωσθένει X: δημοσθένη
 22 οἶδαμεν X ex Photio: οἶδα μὲν cf. Stob. 13, 31

οὐκ ἐνοχλεῖν τοὺς δικαστάς. ἐπέμφθη δὲ καὶ πρὸς
 Ἡλείους ἀπολογησόμενος ὑπὲρ Καλλίππου τοῦ ἀθλη-
 τοῦ, ἔχοντος αἰτίαν φθεῖραι τὸν ἄγωνα, καὶ ἐνίκησε.
 γραψάμενος δὲ καὶ τὴν Φωκίανος δωρεάν, ἣν εἶπε
 5 Μειδίας Μειδίου Ἀναγυράσιος ἐπὶ Ξενίου ἄρχοντος,
 Γαμηλιῶνος ἐβδόμῃ φθίνοντος, ἡττήθη.

I'. ΔΕΙΝΑΡΧΟΣ.

1. Δείναρχος Σωκράτους ἢ Σωστράτου, ὡς μὲν
 τινες ἐγχώριος, ὡς δέ τισι δοκεῖ Κορίνθιος, ἀφικύ-
 10 μενος εἰς Ἀθήνας ἔτι νέος, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξαν-
 δρος ἐπῆγει τὴν Ἀσίαν, κατοικήσας αὐτόθι ἀκροατῆς
 μὲν ἐγένετο Θεοφράστου τοῦ διαδεδεξαμένου τὴν
 Ἀριστοτέλους διατριβήν, ὠμίλησε δὲ καὶ Δημητρίῳ
 τῷ Φαληρεῖ· μάλιστα δὲ προσῆει τῷ πολιτεύεσθαι
 15 μετὰ τὴν Ἀντιπάτρου τελευτήν, τῶν μὲν ἀνηρημέ-
 νων ῥητόρων τῶν δὲ πεφευγότων. φίλος δὲ Κα-
 σάνδρῳ γενόμενος, ὥς ἐπὶ πλεῖστον προέκοψε χρή-
 ματα τῶν λόγων εἰσπραττόμενος, οὓς τοῖς δεομένοις
 συνέγραφεν· ἀντετάξατο δὲ πρὸς τοὺς ἐπιφανεστά-
 20 τοὺς τῶν ῥητόρων, οὐκ εἰς δῆμον παριών· οὐ γὰρ
 οἶός τ' ἦν· ἀλλὰ τοῖς ἐναντιουμένοις λόγους συγ-
 γράφων· καὶ ἐπεὶ Ἀρπαλος διέδρα, πλείους λόγους
 συνέγραψε κατὰ τῶν αἰτίαν λαβόντων δωροδοκῆσαι, D

8 καὶ οὐκ ἐνίκησε Meierus. καὶ νικῆσαι Kiesslingius. καὶ
 ἐνίκηθη Westermannus coll. Paus. 5, 21, 3 5 ἐπὶ Ξενίου]
 ἐπ' Εὐξενίππου Schaeferus 10 Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὴν Ἀσίαν
 διέβη R 11 ἐπῆγει X: ἐπὶ 14 δὲ προσῆει τῷ W: δὲ τῷ
 Fort. δ' ἔγνω 15 Ἀντιπάτρου] Ἀλεξάνδρου Westermannus
 16 Κασάνδρῳ hic et infra idem 17 γράμματα mei
 23 Blassius: συνέγραψε

καὶ τούτους τοῖς κατηγόροις ἐξέδωκε. χρόνῳ δ' ὕστερον αἰτιαθεὶς εἰς λόγους παραγίνεσθαι Ἀντιπάτρῳ καὶ Κασάνδρῳ περὶ τὴν κατάληψιν τῆς Μουνυχίας, ἥνικα ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου ἐφρουρήθη ἐπ' Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ἐξαργυρισά-
 5 μενος τὰ πλεῖστα τῆς οὐσίας ἐφυγεν εἰς Χαλκίδα. διατρίψας δ' ἐπὶ τῆς φυγῆς ὥς πεντεκαίδεκα ἔτη, καὶ πολλὴν οὐσίαν κτησάμενος κατήλθε, πραξάντων αὐτῷ τὴν ἀθόδον τῶν περὶ Θεόφραστον ἅμα τοῖς ἄλλοις φυγάσι. καταλύσας δὲ παρὰ Προξένῳ ἐταίρῳ
 10 Ε αὐτοῦ καὶ τὸ χρυσίον ἀπολέσας, ἤδη γηραιὸς ὢν καὶ τὰς δράσεις ἀσθενής, οὐ βουλομένου τοῦ Προξένου ἀναζητεῖν, λαγχάνει αὐτῷ δίκην καὶ τότε πρῶτον εἶπεν ἐν δικαστηρίῳ. σφίζεται δ' αὐτοῦ καὶ ὁ λόγος. φέρονται δ' αὐτοῦ καὶ λόγοι γνήσιοι ἐξή-
 15 κοντα τέσσαρες· τούτων ἔνιοι παραλαμβάνονται ὡς Ἀριστογείτονος. ξηλωτῆς δ' ἐγένετο Ὑπερείδου ἣ ὥς τινες διὰ τὸ παθητικὸν Δημοσθένους καὶ τὸ σφοδρόν· τῶν σχημάτων δ' αὐτοῦ μιμητῆς ὑπάρχει.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

20

Α'.

- F 1. Δημοχάρης Λάχνητος Λευκονοεὺς αἰτεῖ Δη-
 μοσθένει τῷ Δημοσθένους Παιανιεὶ δωρεὰν εἰκόνα
 χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ καὶ
 προεδρίαν αὐτῷ καὶ ἐκγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ· 25

4 malim Μουνυχίας 12 οὐ X 16 ὥς] ὥς δὲ κατὰ X
 18 Δημοσθένους διὰ τὸ παθητικὸν καὶ σφοδρόν R 22 Δη-
 μοχάρης Basileensis: Τιμοχάρης ib. Westermannus: λευ-
 κονοεὺς 25 ἐκγόνων Emperius: ἐγγόνων

εὐεργέτῃ καὶ συμβούλῳ γεγονότι πολλῶν καὶ καλῶν
 τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων καὶ τὴν τε οὐσίαν εἰς τὸ
 κοινὸν καθεικότι τὴν ἑαυτοῦ καὶ ἐπιδόντι τάλαντα
 ὀκτώ καὶ τριῆρη, ὅτε δὲ ὁ δῆμος ἡλευθέρωσεν Εὐβοίαν·
 5 καὶ ἑτέραν, ὅτε εἰς Ἑλλησποντον Κηφισόδωρος ἐξέ-
 πλευσε· καὶ ἑτέραν, ὅτε Χάρης καὶ Φωκίων στρα- 851
 τηγοὶ ἐξεπέμφθησαν εἰς Βυζάντιον ὑπὸ τοῦ δήμου·
 καὶ λυτρωσαμένῳ πολλοὺς τῶν ἀλόντων ἐν Πύδνῃ
 καὶ Μεθώνῃ καὶ Ὀλύμπῳ ὑπὸ Φιλίππου· καὶ χορη-
 10 γίαν ἀνδράσιν ἐπιδόντι, ὅτι ἐκλιπόντων τῶν Παν-
 διονιδῶν τοῦ χορηγεῖν ἐπέδωκε καὶ καθῶπλισε τοὺς
 πολίτας τῶν ἐλλειπόντων· καὶ εἰς τὴν τειχοποιίαν
 ἀνάλωσε χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐπιδόντος
 αὐτοῦ τρία τάλαντα καὶ ἄς ἐπέδωκε δύο τάφρους
 15 περὶ τὸν Πειραιᾶ ταφρεύσας· καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαι-
 ρωνείᾳ μάχην ἐπέδωκε τάλαντον, καὶ εἰς τὴν σιτω- B
 νίαν ἐπέδωκεν ἐν τῇ σιτοδείᾳ τάλαντον· καὶ ὅτι
 εἰς συμμαχίαν τῷ δήμῳ προσηγάγετο πείσας καὶ
 εὐεργέτης γενόμενος καὶ σύμβουλος, δι' ὧν ἔπεισε
 20 Θηβαίους Εὐβοεῖς Κορινθίους Μεγαρεῖς Ἀχαιοὺς
 Λοκροὺς Βυζαντίους Μεσσηνίους, καὶ δυνάμεις ἄς

2 δήμῳ τῷ Ladekius: δήμῳ τῶν 3 καθεικότι] τεθεικότι
 aut κατατεθεικότι Schoellius 5 Κηφισόδωρος] Κηφισοφῶν
 Schaeferus 10 ἐπιδόντι] del. Ladekius cum Westermanno
 12 αὐτῶν ἐλλειπόντων idem 13 ἐπιδόντος αὐτοῦ τρία
 τάλαντα κῆ] cf. Ladekius (Wien. Stud. p. 88 sq.) 17 ὅτι
 Ladekius cum Westermanno: ὅτε 19 σύμβουλος] add.
 ἀγαθός Schoellius ib. δι' ὧν] idem valere atque διὰ
 τούτων οὗς Ladekius contendit; item de inseqq. 21 ἄς
 et ἦν (p. 198, 3) suspecta Westermanno, sed secundum
 Ladekium δυνάμεις ἄς idem est ac διὰ δυνάμεων ἄς et
 σύνταξιν — ἦν = διὰ συντάξεως χρημάτων ἦν

συνεστήσατο τῷ δήμῳ καὶ τοῖς συμμάχοις, πεζοὺς
 μὲν μυρίους ἱππέας δὲ χιλίους, καὶ σύνταξιν χρη-
 μάτων ἦν ἔπεισε πρεσβεύσας διδύναι τοὺς μὲν
 συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον πλείω πεντακοσίων τα-
 λάντων· καὶ ὥς ἐκώλυσε Πελοποννησίους ἐπὶ Θήβας
 Ἀλεξάνδρῳ βοηθῆσαι, χρήματα δοὺς καὶ αὐτοὺς
 C πρεσβεύσας· καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ
 συμβούλῳ γεγονότι καὶ πεπολιτευμένῳ τῶν καθ'
 ἑαυτὸν πρὸς ἐλευθερίαν καὶ δημοκρατίαν ἄριστα·
 φυγόντι δὲ δι' ὀλιγαρχίαν, καταλυθέντος τοῦ δήμου, 10
 καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ ἐν Κλαυριᾷ διὰ τὴν πρὸς
 τὸν δῆμον εὐνοίαν, πεμφθέντων στρατιωτῶν ἐπ'
 αὐτὸν ὑπὸ Ἀντιπάτρου, διαμείναντι ἐν τῇ πρὸς τὸ
 πλῆθος εὐνοίᾳ καὶ οἰκειότητι, καὶ οὔτε ὑποχειρίῳ
 γενομένῳ τοῖς ἐχθροῖς οὔτε τι ἀνάξιον ἐν τῷ 15
 κινδύνῳ πράξαντι τοῦ δήμου.

B'.

- D 1. Ἀρχων Πυθάρατος· Λάχης Δημοχάρους Λευ-
 κονοεὺς αἰτεῖ δωρεὰν τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον
 τὸν Ἀθηναίων Δημοχάρει Λάχητος Λευκονοεῖ εἰκόνα 20
 χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ αὐτῷ
 καὶ τῶν ἐκγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ καὶ προεδρίαν
 ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσιν, εὐεργέτη καὶ συμβούλῳ γεγο-

3 μὲν] del. Ladekius 4 πεντακοσίων] i. e. φ'. Pro eo
 Vaticanus exhibet φῆν quod legi potest etiam πεντακοσίων
 διπλῶ 5 ὥς] ὅτι Westermannus 11 τελευτήσαντι αὐτῷ
 Frankius 15 τι M 18 λευκονοεὺς et λευκονοεῖ (20) ex-
 hibent codices 20 τὸν Ladekius: τῶν 21 αὐτῷ
 Westermannus 22 Emperius: ἐγγόνων

νότι ἀγαθῷ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων καὶ εὐεργετη-
 κότι τὸν δῆμον τάδε· πρεσβεύοντι καὶ γράφοντι καὶ
 πολιτευομένῳ ** οἰκοδομὴν τειχῶν, καὶ παρασκευὴν
 ὅπλων καὶ βελῶν καὶ μηχανημάτων, καὶ ὀχυρωσα-
 5 μένῳ τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ τετραετοῦς πολέμου, καὶ
 εἰρήνην καὶ ἀνοχὰς καὶ συμμαχίαν ποιησαμένῳ πρὸς Ἡ
 Βοιωτούς· ἀνθ' ὧν ἐξέπεσεν ὑπὸ τῶν καταλυσάν-
 των τὸν δῆμον· καὶ ὥς κατήλθεν ἐπὶ Διοκλέους
 ἄρχοντος ὑπὸ τοῦ δήμου, συστείλαντι τὴν διοίκησιν
 10 πρῶτον καὶ φεισαμένῳ τῶν ὑπαρχόντων καὶ πρε-
 σβεύσαντι πρὸς Λυσίμαχον καὶ λαβόντι τῷ δήμῳ
 τριάκοντα τάλαντα ἀργυρίου καὶ πάλιν ἕτερα ἑκα-
 τόν· καὶ γράψαντι πρεσβείαν πρὸς Πτολεμαῖον εἰς
 Αἴγυπτον, καθ' ἣν ἐκπλεύσαντες πεντήκοντα ἑκό-
 15 μισαν τάλαντα ἀργυρίου τῷ δήμῳ· καὶ πρὸς Ἀντί-
 πατρον πρεσβεύσαντι καὶ λαβόντι εἴκοσι τάλαντα
 ἀργυρίου καὶ Ἐλευσίνα κομισαμένῳ τῷ δήμῳ καὶ F
 ταῦτα πείσαντι ἐλέσθαι τὸν δῆμον καὶ πράξαντι,
 καὶ φυγόντι μὲν ὑπὲρ δημοκρατίας, μετεσχηκότι δὲ
 20 οὐδεμιᾷς ὀλιγαρχίας οὐδὲ ἀρχὴν οὐδεμίαν ἡρχότι
 καταλελυκότος τοῦ δήμου· καὶ μόνῳ Ἀθηναίων τῶν
 κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν πολιτευσαμένων μὴ μεμε-
 λετηκότι τὴν πατρίδα κινεῖν ἑτέρῳ πολιτεύματι ἢ
 δημοκρατίᾳ· καὶ τὰς κρίσεις καὶ τοὺς νόμους καὶ
 25 τὰ δικαστήρια καὶ τὰς οὐσίας πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐν

1 τῷ Ladekius: τῶν 3 lac. indicavit Westermannus
 supplens ex. c. ita: ἀεὶ καλῶς καὶ καθαρῶς, καὶ κατεργασα-
 μένῳ 7 ὑπὸ idem: ἀπὸ 10 M: πρεσβευόντων αὐτ πρε-
 σβευσάντων 15 Ἀντίπατρον] Ἀντίγονον Clinton 17 Nie-
 buhrius: ἑλευσίνα 19 ὑπὲρ X: ὑπὸ

ἀσφαλεῖ ποιήσαντι διὰ τῆς αὐτοῦ πολιτείας καὶ
μηδὲν ὑπεναντίον τῇ δημοκρατίᾳ πεπραχότι μήτε
λόγῳ μήτε ἔργῳ.

Γ'.

1. *Λυκόφρων* *Λυκούργου* *Βουτάδης* ἀπεγράψατο 5
αὐτῷ εἶναι σίτησιν ἐν *πρυτανείῳ* κατὰ τὴν δοθεῖ-
σαν *δωρεάν* ὑπὸ τοῦ δήμου *Λυκούργῳ* *Βουτῆδῃ*.
852 ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἀντιοχίδος
ἑκτης *πρυτανείας*, *Στρατοκλῆς* *Εὐθυδήμου* *Διομεινὸς*
εἶπεν. ἐπειδὴ *Λυκοῦργος* *Λυκόφρονος* *Βουτάδης* 10
παραλαβὼν *παρὰ* τῶν *ἑαυτοῦ* *προγόνων* *οἰκίαν* ἐκ
παλαιοῦ τὴν πρὸς τὸν δῆμον *εὐνοίαν*, καὶ οἱ *πρό-*
γονοι οἱ *Λυκούργου*, *Λυκομήδης* τε καὶ *Λυκοῦργος*,
καὶ *ζῶντες* ἐτιμῶντο ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ *τελευτή-*
σασιν αὐτοῖς δι' ἀνδραγαθίαν ἔδωκεν ὁ δῆμος *δη-* 15
μοσίας *ταφὰς* ἐν *Κεραμεικῷ*· καὶ *Λυκοῦργος* αὐτὸς
B *πολιτευόμενος* *νόμους* τε πολλοὺς καὶ *καλοὺς* ἔθηκε
τῇ *πατρίδι*, καὶ *γενόμενος* τῆς *κοινῆς* *προσόδου*
ταμίας τῇ πόλει ἐπὶ *τρεῖς* *πενταετηρίδας* καὶ *δια-*
νείμας ἐκ τῆς *κοινῆς* *προσόδου* *μύρια* καὶ *ὀκτα-* 20
κισχίλια καὶ *ἑνακόσια* *τάλαντα*· πολλὰ δὲ τῶν *ιδιω-*
τῶν διὰ *πίστεως* λαβὼν καὶ *προδανείσας* καὶ εἰς
τοὺς τῆς πόλεως *καιροὺς* καὶ τοῦ δήμου τὰ πάντα
ἐξακόσια καὶ *πεντήκοντα* *τάλαντα*· *δόξας* δὲ ἅπαντα

9 Schoemannus: ἐν τῇ *πρυτανείᾳ* ib. X: *διομηδεὺς*
18 *Λυκομήδης* Pinzgerus ex p. 843 e: *διομήδης* 19 ἐπὶ
τρεῖς M ex p. 841 b: *ἱπποκρίτει* ib. *malim* *πενταετηρίδας*
ib. *διανείμας*] *διοικήσας* Coraes 21 *ἑνακόσια*] *ἐξακόσια*
idem ex p. l. ib. *δέ*] *τε* idem 24 *ἐξακόσια*] *διακόσια*
Sauppeus ex p. 841 d

ταῦτα δικαίως διαρρηκέναι πολλάκις ἐστεφανώθη
 ὑπὸ τῆς πόλεως· ἔτι δὲ αἰρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου
 χρήματα πολλὰ συνήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ
 παρασκευάσας τῇ θεῷ κόσμον, νίκας τε ὀλοχρύσους
 5 πομπεῖά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ κόσμον χρυσοῦν
 εἰς ἑκατὸν κανηφόρους· χειροτονηθεὶς δὲ ἐπὶ τῆς C
 τοῦ πολέμου παρασκευῆς ὅπλα μὲν πολλὰ καὶ βελῶν
 μυριάδας πέντε ἀνήνεγκεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, τετρα-
 κοσίας δὲ τριήρεις πλωῖμους κατεσκεύασε, τὰς μὲν
 10 ἐπισκευάσας τὰς δὲ ἐξ ἀρχῆς ναυπηγησάμενος· πρὸς
 τε τούτοις ἡμίεργα παραλαβὼν τοὺς τε νεωσοίκους
 καὶ τὴν σκευοθήκην καὶ τὸ θέατρον τὸ Διονυσιακὸν
 ἐξειργάσατο, καὶ ἐπετέλεσε τό τε στάδιον τὸ Πανα-
 θηναϊκὸν καὶ τὸ γυμνάσιον τὸ κατὰ Λύκειον κατε-
 15 σκεύασε, καὶ ἄλλαις πολλαῖς κατασκευαῖς ἐκόσμησε
 τὴν πόλιν· Ἀλεξάνδρου τε τοῦ βασιλέως ἤπασαν
 μὲν τὴν Ἀσίαν κατεστραμμένου, κοινῇ δὲ πᾶσι τοῖς D
 Ἕλλησιν ἐπιτάττειν ἀξιοῦντος, ἐξαίτησαντος Λυ-
 κοῦργον ὡς ἐναντία πράττοντα αὐτῷ, οὐκ ἐξέδωκεν
 20 ὁ δῆμος παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον· καὶ διδοὺς εὐθύ-
 νας πολλάκις τῶν πεπολιτευμένων ἐν ἐλευθέρῳ καὶ
 δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει διετέλεσεν ἀνεξέλεγκτος
 καὶ ἀδωροδόκητος τὸν ἅπαντα χρόνον· ὅπως ἂν

5 Coraes: ἀργύρεα 6 ἐπὶ τὴν — παρασκευὴν Nissenus
 ex p. 841 c 8 τετρακοσίους mei 9 δὲ Coraes 13 ἀπε-
 τέλεσε idem 14 τὸ κατὰ Schoemannus: καὶ τὸ 16 τοῦ
 ἤπασαν Westermannus ib. ἤπασαν — ἀξιοῦντος] suspecta
 Blumio 18 ita M: ἐξαίτησας — πράττοντος 19 αὐτῷ
 Blumius: αὐτοῦ 20 παρ'] διὰ τὸν παρ' W ib. δοῦς
 Coraes 23 χρόνον ὦν idem

εἰδῶσι πάντες, διότι τοὺς προαιρουμένους ὑπὲρ τῆς
 δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας δικαίως πολιτεύ-
 εσθαι καὶ ζῶντας μὲν περὶ πλείστου ποιεῖται καὶ
 τελευτήσασι δὲ ἀποδίδωσι χάριτας ἀειμνήστους·
 Εἰ ἀγαθῇ τύχῃ δεδόχθαι τῷ δήμῳ ἐπαινέσαι μὲν *Λυ- 5*
 κοῦργον Λυκόφρονος Βουτάδην ἀρετῆς ἕνεκα καὶ
 δικαιοσύνης καὶ στήσαι αὐτοῦ τὸν δῆμον χαλκῇν
 εἰκόνα ἐν ἀγορᾷ, πλὴν εἰ που ὁ νόμος ἀπαγορεύει
 μὴ ἰστάναι, δοῦναι δὲ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ τῶν
 ἐκρόνων ἀεὶ τῶν Λυκούργου τῷ πρεσβυτάτῳ εἰς *10*
 ἅπαντα τὸν χρόνον καὶ εἶναι κύρια πάντα τὰ ψη-
 φίσματα αὐτοῦ, ἀναθεῖναι δὲ τὸν γραμματέα τοῦ
 δήμου ἐν στήλαις λιθίναις καὶ στήσαι ἐν ἀκροπόλει
 πλησίον τῶν ἀναθημάτων· εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν
 τῶν στήλῶν δοῦναι τὸν ταμίαν τοῦ δήμου πεντή- *15*
 κοντα δραχμὰς ἐκ τῶν εἰς τὰ ψηφίσματα ἀναλίσκο-
 μένων τῷ δήμῳ.

3 M: πλείστον 8 εἰ' που] ὅπου Coraes 10 Turicenses:
 ἐγγόνων ib. τῶν] τοῦ mei 11 καὶ εἶναι κύρια — γραμ-
 ματέα] ita disposuit verba Duebnerus: ἀναθεῖναι δ' αὐτοῦ
 καὶ εἶναι κύρια πάντα τὰ ψηφίσματα τὸν γραμματέα
 16 τὰ] τὰ κατὰ Boeckhius

* ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ 853
ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ.

1. ** Ὡς μὲν κοινῶς καὶ καθόλου εἰπεῖν πολλῶ
προκρίνει τὸν Μένανδρον, ὥς δ' ἐπὶ μέρους καὶ
5 ταῦτα προστίθῃσι· 'τὸ φορτικόν' φησὶν 'ἐν λόγοις B
καὶ θυμελικὸν καὶ βάνανσον ὥς ἐστὶν Ἀριστοφάνει,
Μενάνδρῳ δ' οὐδαμῶς. καὶ γὰρ ὁ μὲν ἀπαίδευτος
καὶ ἰδιώτης, οἷς ἐκεῖνος λέγει, ἀλίσκεται· ὁ δὲ πε-
παιδευμένος δυσχερανεῖ· λέγω δὲ τὰ ἀντίθετα καὶ
10 ὁμοιόπρωτα καὶ παρωνυμίας. τούτοις γὰρ ὁ μὲν
μετὰ τοῦ προσήκοντος λόγου καὶ ὀλιγάκις χρῆται
ἐπιμελείας αὐτὰ ἀξιῶν, ὁ δὲ καὶ πολλάκις καὶ οὐκ
εὐκαίρως καὶ ψυχρῶς· ἐπαινεῖται γάρ' φησὶν 'ὅτι
τοὺς ταμίας ἐβάπτισεν, οὐχὶ ταμίας ἀλλὰ Λαμίας
15 ὄντας· καὶ

'οὗτος ἦτοι καικίας ἢ συνοφαντίας πνεῖ'

C

καί

'γάστριξε καὶ τοῖς ἐντέροις καὶ τοῖς κόλοις'

καί

20 'ὑπὸ τοῦ γέλωτος εἰς Γέλαν ἀφίξομαι'

3 lacunam ego addidi 6 ὥς ἐστίν] malim πρόσκειται
9 malim δυσχεραίνει 14 ἐβάπτισεν οὐχὶ ταμίας ἀλλὰ
Λαμίας ὄντας] om. Kock ceterique fragmentorum collecto-
res 16 Arist. Equ. 437 ib. ἦτοι] ἦδη idem 18 W ex
Arist. Equ. 454: γαστρὶ ξῆ — κόλοις 20 Kock. 1 p. 546
ib. τοῦ Elmsleius ib. Γέλαν X versio: τὸ γελᾶν

καί

‘τί δῆτά σοι δράσω, κακόδαιμον, ἀμφορεύς
ἐξοστρακισθείς;’

καί

‘ἄγρια γάρ ἡμᾶς, ὦ γυναῖκες, δρᾷ κακά,
ἅτ’ ἐν ἀγρίοισι τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφεῖς’

καί

‘ἀλλ’ ἢ τριχόβρωτες τὸν λόφον μου κατέφαγον’

καί

‘φέρε δεῦρο γοργόνωτον ἀσπίδος κύκλον.’ 10

‘κἄμολι πλακοῦντος τυρόνωτον δὸς κύκλον’

καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἔνεστι μὲν οὖν ἐν τῇ κατασκευῇ
τῶν ὀνομάτων αὐτῶ τὸ τραγικὸν τὸ κωμικὸν τὸ
σοβαρὸν τὸ πεζόν, ἀσάφεια κοινότης, ὕγκος καὶ
διάρμα, σπερμολογία καὶ φλυαγία ναυτιώδης. καὶ 15
D τοσαύτας διαφορὰς ἔχουσα καὶ ἀνομοιότητας ἢ λέξεις
οὐδὲ τὸ πρέπον ἐκάστη καὶ οἰκεῖον ἀποδίδωσιν.
οἶον λέγω βασιλεῖ τὸν ὕγκον ῥήτορι τὴν δεινότητα
γυναικὶ τὸ ἀπλοῦν ἰδιώτη τὸ πεζὸν ἀγοραίῳ τὸ
φορτικόν· ἀλλ’ ὥσπερ ἀπὸ κλήρου ἀπονέμει τοῖς 20
προσώποις τὰ προστυχόντα τῶν ὀνομάτων, καὶ οὐκ
ἂν διαγνοίης εἴθ’ υἱὸς ἐστὶν εἴτε πατήρ εἴτ’ ἄγροικος
εἴτε θεὸς εἴτε γράυς εἴθ’ ἥρως ὁ διαλεγόμενος.’

2 Kock. 1 p. 543   ib. δῆτα Meinek. δέ   ib. σοι
δράσω] σὲ δράσω R. δράσω σ’ Meinek. 5 Arist. Thes-
morph. 455, unde δρᾷ R pro ἄρα 6 “: ἀγρίοις 7 καὶ W
8 Arist. Ach. 1110   ἀλλ’ ἢ idem: ἀλλ’ αἱ   ib. τριχό-
βρωτες Turnebus ex eodem: τριχοβύστρυχες 10 Arist.
Ach. 1124   11 X ex Arist. l. l. pro γυρόνωτον 20 τοῖς
προσώποις ἀπονέμει?

2. Ἡ δὲ Μενάνδρου φράσις οὕτω συνέξεσται
καὶ συμπέπνευκε κεκραμένη πρὸς ἑαυτήν, ὥστε διὰ
πολλῶν ἀγομένη παθῶν καὶ ἡθῶν καὶ προσώποις E
ἐφαρμοττοῦσα παντοδαποῖς μίᾳ τε φαίνεσθαι καὶ
5 τὴν ὁμοιότητα τηρεῖν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ συνήθεσι
καὶ ὑπὸ τὴν χρεῖαν ὀνόμασιν· ἐὰν δὲ τινος ἄρα
τερατείας εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ ψόφου δεήσῃ, καθάπερ
αὐλοῦ πάντορρητον ἀνασπάσας ταχὺ πάλιν καὶ πιθα-
νῶς ἐπέβαλε καὶ κατέστησε τὴν φωνὴν εἰς τὸ οἰκτεῖον.
10 πολλῶν δὲ γεγυότων εὐδοκίμων τεχνιτῶν, οὗθ' ὅ-
υπόδημα δημιουργὸς οὔτε προσωπεῖον σκευοποιὸς
οὔτε τις ἱμάτιον ἔμα ταῦτόν ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ
μειρακίῳ καὶ γέροντι καὶ οἰκότριβι πρόπον ἐποίησεν·
ἀλλὰ Μένανδρος οὕτως ἔμιξε τὴν λέξιν, ὥστε πάσῃ F
15 καὶ φύσει καὶ διαθέσει καὶ ἡλικίᾳ σύμμετρον εἶναι,
καὶ ταῦτα νέος μὲν ἔτι τοῦ πράγματος ἀψάμενος,
ἐν ἀκμῇ δὲ τοῦ ποιεῖν καὶ διδάσκειν τελευτήσας,
ὅτε μάλιστα καὶ πλείστην ἐπίδοσιν, ὡς Ἀριστοτέλης
φησί, λαμβάνει τὰ περὶ τὴν λέξιν τοῖς γράφουσιν.
20 εἰ οὖν πρὸς τὰ πρῶτα τῶν Μενάνδρου δραμάτων
τὰ μέσα καὶ τὰ τελευταῖα παραβάλοι τις, ἐξ αὐτῶν
ἐπιγνώσεται, ὅσα ἔμελλεν, εἰ ἐπεβίω, καὶ τούτοις
ἕτερα προσθήσειν.'

3. Ὅτι τῶν διδασκόντων οἱ μὲν πρὸς τὸν ὄχλον 854
25 καὶ τὸν δῆμον γράφουσιν οἱ δὲ τοῖς ὀλίγοις, τὸ
δ' ἐν ἀμφοῖν ἀρμόττον τοῖς γένεσιν οὐ δᾶδιον ὅτῳ

5 ὁμαλότητα W   9 ἐπέλαβε Emperius   14 ἔμιξε
Herwerdenus: ἔδειξε   18 Ἀριστοτέλης] Fragm. om. Rose
26 δ' ἐν ἀμφοῖν] δὲ συναμφοῖν R

τῶν πάντων ὑπῆρξεν εἶπεῖν. Ἀριστοφάνης μὲν οὖν οὔτε τοῖς πολλοῖς ἀρεστὸς οὔτε τοῖς φρονίμοις ἀνεκτός, ἀλλ' ὥσπερ ἑταίρας τῆς ποιήσεως παρηγμα-
κυίας, εἴτα μιμουμένης γαμετήν, οὗθ' οἱ πολλοὶ τὴν αὐθάδειαν ὑπομένουσιν οἳ τε σεμνοὶ βδελύττονται 5
τὸ ἀκόλαστον καὶ κακόηθες. ὁ δὲ Μένανδρος μετὰ χαρίτων μάλιστα ἑαυτὸν αὐτάρκη παρέσχηκεν, ἐν θεάτροις ἐν διατριβαῖς ἐν συμποσίοις, ἀνάγνωσμα
B καὶ μάθημα καὶ ἀγώνισμα κοινότατον ὧν ἡ Ἑλλὰς ἐνῆργοε καλῶν παρέχων τὴν ποιήσιν, δεικνὺς ὅ τι 10
δὴ καὶ ὁποῖον ἦν ἄρα δεξιότης λόγου, ἐπιὼν ἀπαν-
ταχόσε μετὰ πειθοῦς ἀφύκτου καὶ χειρούμενος ἤπα-
σαν ἀκοήν καὶ διάνοιαν Ἑλληνικῆς φωνῆς. τίνος γὰρ ἄξιον ἀληθῶς εἰς θέατρον ἐλθεῖν ἄνδρα πε-
παιδευμένον ἢ Μενάνδρου ἕνεκα; πότε δὲ θέατρα 15
πύμπλαται ἀνδρῶν φιλολόγων, κωμικοῦ προσώπου
δειχθέντος; ἐν δὲ συμποσίοις τίνι δικαιότερον ἢ
τράπεζα παραχωρεῖ καὶ τύπον ὁ Διόνυσος δίδωσι;
φιλοσόφοις δὲ καὶ φιλολόγοις, ὥσπερ ὕταν οἱ γρα-
φεῖς ἐκπονηθῶσι τὰς ὕψεις, ἐπὶ τὰ ἀνθηρὰ καὶ 20
C ποώδη χρώματα τρέπουσιν, ἀνάπαυλα τῶν ἀκράτων
καὶ συντόνων ἐκείνων Μένανδρός ἐστιν, οἶον εὐαν-
θεῖ λειμῶνι καὶ σκιερῷ καὶ πνευμάτων μεστῷ δεχόμενος τὴν διάνοιαν.

4. Ὅτι κωμωδίας ὑποκριτὰς τοῦ χρόνου τούτου 25

5 R: περιμένουσιν   6 μετὰ χαρίτων μάλιστα κέ]
cf. Thuc. 2, 41   15 malim πύμπλαται θέατρα   16 κωμι-
κοῦ W: ἢ κωμικοῦ   19 φιλολόγοις W: φιλοπόνους   21 ἀκρά-
των R: ἀκροατῶν   25 ὑποκριτὰς] ποιητὰς Hauptius

πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τῆς πόλεως ἐνεγκούσης, ** αἱ
 Μενάνδρου κωμῳδαὶ ἀφθόνων ἄλῶν καὶ ἱερῶν
 μετέχουσιν, ὥσπερ ἐξ ἐκείνης γεγυότων τῆς θαλάτ-
 τῆς, ἐξ ὧν Ἀφροδίτῃ γέγονεν. οἱ δ' Ἀριστοφάνους
 5 ἅλῃς πικροὶ καὶ τραχεῖς ὄντες ἐλκωτικὴν δριμύτητα
 καὶ δηκτικὴν ἔχουσι· καὶ οὐκ οἷδ' ἐν οἷς ἔστιν ἡ
 θρυλουμένη δεξιότης ὑπ' αὐτοῦ, ἐν λόγοις ἢ προσ-
 ῳποῖς· ἀμέλει καὶ τὰ μεμιμημένα πρὸς τὸ χεῖρον
 μεμίμηται· τὸ γὰρ πανοῦργον οὐ πολιτικὸν ἀλλὰ D
 10 κακότηδες, καὶ τὸ ἄγροικον οὐκ ἀφελὲς ἀλλ' ἡλίθιον,
 καὶ τὸ γελοῖον οὐ παιγνιώδες ἀλλὰ καταγέλαστον,
 καὶ τὸ ἐρωτικὸν οὐχ ἱλαρὸν ἀλλ' ἀκόλαστον. οὐδενὶ
 γὰρ ὁ ἄνθρωπος εἶοικε μετρίῳ τὴν ποίησιν γεγρα-
 φέναι, ἀλλὰ τὰ μὲν αἰσχρὰ καὶ ἀσελγῇ τοῖς ἀκο-
 15 λάστοις, τὰ βλάσφημα δὲ καὶ πικρὰ τοῖς βασκανοῖς
 καὶ κακότητεσιν.

1 ἀγαθοὺς? ib. lac. significavit Duebnerus W mo-
 nente 2 καὶ ἱερῶν] καὶ ἱλαρῶν Empeius. Malim ἀπέ-
 κρων 4 ὧν] ἧς Hauptius 7 ὑπ' αὐτοῦ] αὐτοῦ W,
 sed cf. Arist. Ran. 1009. Equ. 719 8 malim ἀμέλει γὰρ
 καὶ ib. καὶ] om. mei 10 ἀφελὲς Bryanius: ἀσφαλὲς
 14 ἀκολάστοις] ἀληθιστέροις mei

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ.

1. Τοῦ Ἡροδότου ** πολλοὺς μὲν, ὧς Ἀλέξανδρε, καὶ ἡ λέξις ὡς ἀφελῆς καὶ δίχα πύνου καὶ ῥαδίως ἐπιτρέχουσα τοῖς πράγμασιν ἐξηπάτηκε· πλείονες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἥθος αὐτοῦ πεπόνθασιν. οὐ γὰρ 5 μόνον, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, τῆς ἐσχάτης ἀδικίας ἢ μὴ ὄντα δοκεῖν εἶναι δίκαιον· ἀλλὰ καὶ κακοηθείας ἄκρας ἔργον εὐκολίαν μιμούμενον καὶ ἀπλότητα δυσφώρατον εἶναι. ** μάλιστα πρὸς τε Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κέχρηται μηδὲ τῶν ἄλλων τινὸς 10 ἀπεσχημένος, οἷμαι προσήκειν ἡμῖν ** ἀμυνομένοις ὑπὲρ τῶν προγόνων ἅμα καὶ τῆς ἀληθείας, κατ' αὐτὸ τοῦτο τῆς γραφῆς τὸ μέρος· ἐπεὶ τὰ γ' ἄλλα ψεύσματα καὶ πλάσματα βουλομένοις ἐπεξιέναι πολλῶν ἂν βιβλίων δεήσειεν. ἀλλὰ

15

‘δεινὸν τὸ τᾶς Πειθοῦς πρόσωπον’

855 ὡς φησιν ὁ Σοφοκλῆς, μάλιστα δ' ὅταν ἐν λόγῳ χάριν ἔχοντι καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐγγένηται τὰς τ' ἄλλας ἀτοπίας καὶ τὸ ἥθος ἀποκρύπτειν τοῦ συγγραφέως. ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος ἔλεγε πρὸς τοὺς 20

2 lac. 12 B 10 E. τοῦ λογογράφου vel τοῦ [στορικοῦ supplet Turnebus 6 Πλάτων] Rep. p. 361 a 7 καὶ] add. R 9 lac. 127 B 145 E. ἐπειδὴ δὲ κακοηθεία supplet Turnebus, sed lacuna multo maior est 11 ἡμῖν] malim ἡμῖν ἐλέγχειν, unde lac. inserui 15 ἀλλὰ δεινόν 'τὸ τᾶς πειθοῦς πρόσωπον' Cobetus. cf. Nauck. p. 314

ἀφισταμένους Ἑλληνας αὐτοῦ καὶ τῷ Τίτῳ προστι-
 θεμένους, ὅτι λειότερον μὲν μακρότερον δὲ κλοιδὸν
 μεταλαμβάνουσιν· ἢ δ' Ἡροδότου κακοήθεια λειο-
 τέρα μὲν ἐστὶν ἀμέλει καὶ μαλακωτέρα τῆς Θεο-
 5 πόμπου, καθάπτεται δὲ καὶ λυπεῖ μᾶλλον, ὥσπερ οἱ
 κρύφα διὰ στενοῦ παραπνέοντες ἄνεμοι τῶν δια-
 κεχυμένων. δοκεῖ δέ μοι βέλτιον εἶναι τύπῳ τινὶ
 λαβόντας ὅσα κοινῇ μὴ καθαράς μὴδ' εὖμενοὺς B
 ἐστὶν ἀλλὰ κακοήθους οἷον Ἰχνη καὶ γνωρίσματα
 10 διηγῆσεως, εἰς ταῦτα τῶν ἐξεταζομένων ἕκαστον, ἂν
 ἐναρμόττη, τίθεσθαι.

2. Πρῶτον μὲν οὖν ὁ τοῖς δυσχερεστάτοις ὀνό-
 μασι καὶ ῥήμασιν, ἐπιεικεστέρων παρόντων, ἐν τῷ
 λέγειν τὰ πεπραγμένα χρώμενος (ὥσπερ εἰ θειασμῷ
 15 προσκείμενον ἄγαν ἐξὸν εἰπεῖν τὸν Νικίαν ὁ δὲ
 θεόληπτον προσεείποι, ἢ θρασύτητα καὶ μανίαν
 Κλέωνος μᾶλλον ἢ κουφολογίαν) οὐκ εὖμενής ἐστιν,
 ἀλλ' οἷον ἀπολαύων τῷ σαφῶς διηγεῖσθαι τοῦ
 πράγματος.

20 3. Δεύτερον, ὅτῳ κακὸν πρόσεστιν ἄλλως τῇ δ' C
 ἱστορίᾳ μὴ προσῆκον, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐπιδράττεται
 τούτου καὶ παρεμβάλλει τοῖς πράγμασιν οὐδὲν δεο-
 μένοις, ἀλλὰ τὴν διήγησιν ἐπεξάγων καὶ κυκλού-
 μενος, ὅπως ἐμπεριλάβῃ ἀτύχημά τινος ἢ πράξιν
 25 ἄτοπον καὶ οὐ χρηστήν, δῆλός ἐστιν ἡδόμενος τῷ
 κακολογεῖν. ὅθεν ὁ Θουκυδίδης οὐδὲ τῶν Κλέωνος

1 malim αὐτοῦ 18 τῷ σαφῶς *: τῷ σοφῶς 20 ὅτῳ]
 εἴ τῳ R 24 τινὸς ἀτύχημα Benselerus 26 Θουκυδίδης]
 8, 36

ἀμαρτημάτων ἀφθόνων ὄντων ἐποίησατο σαφῇ τὴν
 διήγησιν· Ὑπερβόλου τε τοῦ δημαγωγοῦ θιγὼν ἐν
 ῥήματι καὶ μοχθηρὸν ἄνθρωπον προσειπὼν ἀφῆκε·
 Φίλιστος δὲ καὶ Διονυσίου τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους
 ἀδικιῶν ὅσαι μὴ συνεπλέκοντο τοῖς Ἕλλησι
 D κοῖς πράγμασιν, ἀπάσας παρῆλπεν. αἱ γὰρ ἐκβολαὶ
 καὶ παρατροπαὶ τῆς ἱστορίας μάλιστα τοῖς μύθοις
 δίδονται καὶ ταῖς ἀρχαιολογίαις, ἔτι δὲ πρὸς τοὺς
 ἐπαίνους· ὁ δὲ παρενθήκην λόγου τὸ βλασφημεῖν
 καὶ ψέγειν ποιούμενος ἔοικεν εἰς τὴν τραγικὴν ἰο
 ἐμπίπτειν κατάραν

Ἰωνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς·

4. Καὶ μὴν τό γ' ἀντίστροφον τούτῳ παντὶ
 δῆλον ὥς καλοῦ τινος ἀγαθοῦ παρὰλειψίς ἐστιν,
 ἀνυπεύθυνον δοκοῦν πρᾶγμα εἶναι, γιγνόμενον δὲ 15
 E κακοήθως, ἄνπερ ἐμπίπτῃ τὸ παραλειφθὲν εἰς τόπον
 προσήκοντα τῇ ἱστορίᾳ· τὸ γὰρ ἀπροθύμως ἐπαι-
 νεῖν τοῦ ψέγοντα χαίρειν οὐκ ἐπιεικέστερον, ἀλλὰ
 πρὸς τῷ μὴ ἐπιεικέστερον ἴσως καὶ χεῖρον.

5. Τέταρτον τοίνυν τίθεμαι σημεῖον οὐκ εὐμε- 20
 νοῦς ἐν ἱστορίᾳ τρόπου τὸ дуεῖν ἢ πλειόνων περὶ
 ταύτου λόγων ὄντων τῷ χεῖρονι προστίθεσθαι. τοῖς
 γὰρ σοφισταῖς ἐφεῖται πρὸς ἐργασίαν ἢ δόξαν ἔστιν
 ὅτε τῶν λόγων κοσμεῖν τὸν ἥττονα παραλαμβάνον-
 τας· οὐ γὰρ ἐμποιοῦσι πίστιν ἰσχυρὰν περὶ τοῦ 25
 πράγματος οὐδ' ἀρνοῦνται πολλάκις εἰς τὸ παρὰ-

2 Ὑπερβόλου] idem 8, 73 ib. ἐν X: ἐν 4 Φίλιστον
 BE 9 ἐπαίνους] add. εἰς χρήσιμοι R 12 Nauck. p. 913
 14 *: καὶ ἀγαθοῦ

δοξον ἐπιχειρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀπίστων· ὁ δ' ἱστορίαν F
 γράφων ἃ μὲν οἶδεν ἀληθῆ λέγειν δίκαιός ἐστι,
 τῶν δ' ἀδήλων τὰ βελτίονα δοκεῖν ἀληθῶς λέγεσθαι
 μᾶλλον ἢ τὰ χείρονα. πολλοὶ δ' ὅλως τὰ χείρονα
 5 παραλείπουσιν· ὥσπερ ἀμέλει περὶ Θεμιστοκλέους
 Ἔφορος μὲν εἰπών, ὅτι τὴν Πανσανίου προδοσίαν
 ἔγνω καὶ τὰ πρᾶσσόμενα πρὸς τοὺς βασιλέως στρα-
 τηγούς, ἄλλ' οὐκ ἐπέισθη' φησὶν οὐδὲ προσεδέξατο
 κοινουμένου καὶ παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὰς αὐτὰς
 10 ἐλπίδας· Θουκυδίδης δὲ καὶ τὸ παράπαν τὸν λόγον
 τοῦτον ὥς κατεγνωνκὼς παρῆκεν.

6. Ἔτι τοίνυν ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων πεπρα-
 χθαι, τὴν δ' αἰτίαν ἀφ' ἧς πέπρακται καὶ τὴν διά-
 νοιαν ἐχόντων ἄδηλον, ὁ πρὸς τὸ χεῖρον εἰκάζων
 15 δυσμενῆς ἐστὶ καὶ κακοήθης· ὥσπερ οἱ κωμικοὶ τὸν
 πόλεμον ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἐκκεκαῦσθαι δι' Ἀσπα- 856
 σίαν ἢ διὰ Φειδίαν ἀποφαίνοντες, οὐ φιλοτιμίᾳ τινὶ
 καὶ φιλονεικίᾳ μᾶλλον στορέσαι τὸ φρόνημα Πελο-
 ποννησίων καὶ μηδενὸς ὑφείσθαι Λακεδαιμονίων
 20 ἐθελήσαντος. εἰ μὲν γάρ τις εὐδοκιμοῦσιν ἔργοις
 καὶ πρᾶγμασιν ἐπαινουμένοις αἰτίαν φαύλην ὑποτί-
 θησι καὶ κατὰγεται ταῖς διαβολαῖς εἰς ὑποψίας ἀτό-
 πους περὶ τῆς ἐν ἀφανεῖ προαιρέσεως τοῦ πράξαν-
 τος, αὐτὸ τὸ πεπραγμένον ἐμφανῶς οὐ δυνάμενος

1 ἐπιχαίρειν BE   2 λέγειν R: λέγων   6 Ἔφορος]
 Mueller. 1 p. 265 fr. 114   7 ἔγνω W: ἀνέγνω   9 τὰς
 αὐτὰς R: τὰς   12 ἔτι W: εἰ   18 στορέσαι Turnebi
 Exemplum: ἱστορεῖν   19 Λακεδαιμονίοις scribendum aut
 delendum monet Madvigius   20 τις W: τοῖς   24 αὐτὸ
 R: αὐτοῦ

ψέγειν (ὥσπερ οἱ τὸν ὑπὸ Θήβης Ἀλέξανδρου τοῦ
 τυράννου φόνον οὐ μεγαλονοίας οὐδὲ μισοπονηρίας,
 ζήλου δέ τινος ἔργον καὶ πάθους γυναικείου τιθέ-
 B μνοι· καὶ Κάτωνα λέγοντες ἑαυτὸν ἀνελεῖν δέισαντα
 τὸν μετ' αἰκίας θάνατον ὑπὸ Καίσαρος), εὐδῆλον 5
 ὅτι φθόνου καὶ κακοηθείας ὑπερβολὴν οὐ λέλοιπε.

7. Δέχεται δὲ καὶ παρὰ τὸν τρόπον τοῦ ἔργου
 διήγησις ἱστορικὴ κακοήθειαν, ἣν χρήμασι φάσκει
 μὴ δι' ἀρετῆς κατειργάσθαι τὴν προᾶξιν, ὥς Φίλιππον
 ἔνιοι φάσκουσιν· ἃν σὺν οὐδενὶ πόνῳ καὶ ῥαδίως, 10
 ὥς Ἀλέξανδρον· ἃν μὴ φρονίμως ἀλλ' εὐτυχῶς, ὥς
 Τιμόθεον οἱ ἔχθροί, γράφοντες ἐν πίναξιν εἰς κύρ-
 τον τινὰ τὰς πόλεις αὐτάς, ἐκείνου καθευδόντος,
 ὑποδυομένας. δῆλον γὰρ ὅτι τῶν πράξεων ἑλατ-
 C τοῦσι τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος οἱ τὸ γενναίως καὶ 15
 φιλοπόνως καὶ κατ' ἀρετὴν καὶ δι' αὐτῶν ἀφαι-
 ροῦντες.

8. Ἔστι τοίνυν τοῖς ἀπ' εὐθείας οὕς βούλονται
 κακῶς λέγουσι δυσκολίαν ἐπικαλεῖν καὶ θρασύτητα
 καὶ μανίαν, ἔαν μὴ μετριάξωσιν· οἱ δὲ πλαγίως οἶον 20
 ἐξ ἀφανοῦς βέλεσι χρώμενοι ταῖς διαβολαῖς, εἴτα
 περιιόντες ὀπίσω καὶ ἀναδυνόμενοι, τῷ φάσκειν ἀπι-
 στεῖν ἃ πάνυ πιστεύεσθαι θέλουσιν ἀρνούμενοι
 κακοήθειαν, ἀνελευθερίαν τῇ κακοηθείᾳ προσοφλι-
 σκάνουσιν.

25

9. Ἐγγὺς δὲ τούτων εἶσιν οἱ τοῖς ψόγοις ἐπαί-
 νους τινὰς παρατιθέντες, ὥς ἐπὶ Σωκράτους Ἀρι-

1 X: θήβας   12 Τιμόθεον] cf. Vit. Sull. c. 6   ib. ἐν R
 18 ἔστι M: ἔτι   ib. οὕς idem: οὐ

στοξενος, ἀπαίδευτον καὶ ἀμαθῆ καὶ ἀκόλαστον D
 εἰπών, ἐπήνεγκεν ἄδικία δ' οὐ προσῆν'. ὥσπερ
 γὰρ οἱ σὺν τινι τέχνῃ καὶ δεινότητι κολακεύοντες
 ἔστιν ὅτε πολλοὺς καὶ μακροὺς ἐπαίνουις ψόγους
 5 παραμιγνύουσιν ἐλαφρούς, οἷον ἡδυσμα τῇ κολακείᾳ
 τὴν παρρησίαν ἐμβάλλοντες, οὕτω τὸ κακότητες εἰς
 πίστιν ὧν ψέγει προαποτίθεται τὸν ἔπαινον.

10. Ἦν δὲ καὶ πλείονας καταριθμεῖσθαι τῶν
 χαρακτῆρων· ἀρκοῦσι δ' οὗτοι κατανόησιν τὰνθρῶ-
 10 που τῆς προαιρέσεως καὶ τοῦ τρόπου παρασχεῖν.

11. Πρῶτα δὲ πάντων ὥσπερ ἄφ' ἐστίας ἀρξά-
 μενος Ἰοῦς τῆς Ἰνάχου θυγατρὸς, ἦν πάντες Ἕλλη-
 νες ἐκτεθειῶσθαι νομίζουσι ταῖς τιμαῖς ὑπὸ τῶν E
 βαρβάρων καὶ καταλιπεῖν ὕνομα πολλὰς μὲν θα-
 15 λάτταις, πορθμῶν δὲ τοῖς μεγίστοις ἄφ' αὐτῆς διὰ
 τὴν δόξαν, ἀρχὴν δὲ καὶ πηγὴν τῶν ἐπιφανεστάτων
 καὶ βασιλικωτάτων γενῶν παρασχεῖν· ταύτην δὲ γεν-
 ναῖος ἐπιδοῦναί φησιν ἑαυτὴν Φοίνιξι φορτηγοῖς,
 ὑπὸ τοῦ ναυκλήρου διαφθαρεῖσαν ἐκουσίως καὶ
 20 φοβουμένην μὴ κύουσα φανερὰ γένηται. καὶ κατα-
 ψεύδεται Φοινίκων ὡς ταῦτα περὶ αὐτῆς λεγόντων.
 Περσῶν δὲ τοὺς λογίους μαρτυρεῖν φήσας, ὅτι τὴν
 Ἰοῦν μετ' ἄλλων γυναικῶν οἱ Φοίνικες ἀφαρπά-
 σαιαν, εὐθύς ἀποφαίνεται γνώμην τὸ κάλλιστον ἔργον F
 25 καὶ μέγιστον τῆς Ἑλλάδος ἀβελτερίᾳ τὸν Τρωικὸν
 πόλεμον γενέσθαι διὰ γυναιῖκα φάυλην. ὃ ἦλον γάρ'

7 προσεπιτίθεται vel προστίθεται Herwerdenus. προνο-
 τίθεται Abreschius 9 *: τοῦ ἀνθρώπου 22 λογίους W
 ex Herod. 1, 1: λόγους ib. τὴν Ἰοῦν S: 8 B 7 E

φησὶν ὅτι, εἰ μὴ αὐταὶ ἐβούλουντο, οὐκ ἂν ἡρπά-
 ζοντο'. καὶ τοὺς θεοὺς τοίνυν ἀβέλτερα ποιεῖν λέ-
 γωμεν, ὑπὲρ τῶν Λεύκτρον θυγατέρων βιασθεισῶν
 μνηλόντας Λακεδαιμονίοις καὶ κολάζοντας Αἴαντα
 διὰ τὴν Κασάνδρας ὕβριν· ὅγλα γὰρ δὴ καθ' Ἡρό- 5
 δοτον, ὅτι, εἰ μὴ αὐταὶ ἐβούλουντο, οὐκ ἂν ὕβρι-
 ζοντο. καίτοι καὶ Ἀριστομένη φησὶν αὐτοὺς ὑπὸ
 Λακεδαιμονίων ζῶντα συναρπασθῆναι, καὶ Φιλοποί-
 μην ὕστερον ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς ταὐτὸ τοῦτ'
 857 ἐπαθε, καὶ Ῥηγοῦλον ἐχειρώσαντο Καρχηδόνιοι τὸν 10
 Ῥωμαίων ὑπατον· ὧν ἔργον εὐρεῖν μαχιμωτέρους
 καὶ πολεμικωτέρους ἄνδρας. ἀλλὰ θαυμάζειν οὐκ
 ἄξιον, ὅπου καὶ παρδάλεις ζώσας καὶ τίγρεις συναρ-
 πάζουσιν ἄνθρωποι· Ἡρόδοτος δὲ κατηγορεῖ τῶν
 βιασθεισῶν γυναικῶν, ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῶν 15
 ἀρπασάντων.

12. Οὕτω δὲ φιλοβάρβαρός ἐστιν, ὥστε Βούσιριν
 ἀπολύσας τῆς λεγομένης ἀνθρωποθυσίας καὶ ξενο-
 κτονίας, καὶ πᾶσιν Αἰγυπτίοις ὁσιότητα πολλὴν καὶ
 δικαιοσύνην μαρτυρήσας ἐφ' Ἑλληνας ἀναστρέφει 20
 τὸ μύθος τοῦτο καὶ τὴν μαιφονίαν. ἐν γὰρ τῇ
 B δευτέρᾳ βίβλῳ Ῥενέλαον φησὶ παρὰ Πρωτέως
 ἀπολαβόντα τὴν Ἑλένην καὶ τιμηθέντα δωρεᾶς
 μεγάλας ἀδικώτατον ἀνθρώπων γενέσθαι καὶ κά-
 κιστον· ὑπὸ γὰρ ἀπλοίας συνεχόμενον ἐπιτεχνή- 25

1 αὐταὶ Emperius: αὐταὶ 2 λέγομεν BE 3 Λεύ-
 κτρον] add. Σκεδάσου X. cf. p. 773 b. Vit. Pel. c. 20. Λευ-
 κτρον? 6 Emperius: αὐταὶ ib. ἐβουλεύοντο E ἐβουλεύατο
 B 7 Ἀριστομένη Exemplum Turnebi: ἀριστογένη 9*: τὸ
 αὐτὸ 10 τὸν R: τῶν 19 ὁσιότητα Cobetus: θειότητα

σασθαι πρᾶγμα οὐχ ὅσιον, καὶ λαβόντα δύο παιδία
 ἀνδρῶν ἐπιχωρίων ἔντομά σφρα ποιῆσαι· μισηθέντα
 δ' ἐπὶ τούτῳ καὶ διωκόμενον οἴχεσθαι φεύγοντα
 νηυσὶν ἐπὶ Αἰβύης'. τοῦτον δὲ τὸν λόγον οὐκ οἶδ'
 5 ὅστις Αἰγυπτίων εἰργκεν· ἀλλὰ τὰναντία πολλὰ
 μὲν Ἑλένης πολλὰ δὲ Μενελάου τιμαὶ διαφυλάτ-
 τονται παρ' αὐτοῖς.

13. Ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐπιμένων Πέρσας μὲν
 φησὶ 'παισὶ μίσγεσθαι παρ' Ἑλλήνων μαθόντας·'
 10 καίτοι πῶς Ἑλλησι Πέρσαι διδασκάλια ταύτης ὀφεί- C
 λουσι τῆς ἀκολασίας, παρ' οἷς ὀλίγου δεῖν ὑπὸ πάν-
 των ὁμολογεῖται παῖδας ἐκτεμῆσθαι, πρὶν Ἑλληνι-
 κὴν ἰδεῖν θάλασσαν; 'Ἑλληνας δὲ μαθεῖν παρ'
 Αἰγυπτίων πομπὰς καὶ πανηγύρεις, καὶ τούτους
 15 τοὺς δώδεκα θεοὺς σέβεσθαι· Διονύσου δὲ καὶ
 τοῦνομα παρ' Αἰγυπτίων Μελάμποδα μαθεῖν καὶ
 διδάξαι τοὺς ἄλλους Ἑλληνας· μυστήρια δὲ καὶ τὰς
 περὶ Δήμητρα τελετὰς ὑπὸ τῶν Δαναοῦ θυγατέ-
 ρων ἐξ Αἰγύπτου κομισθῆναι· καὶ τύπτεσθαι μὲν
 20 Αἰγυπτίους' φησὶ 'καὶ πενθεῖν, τίνας δ' οὐ βούλε-
 σθαι αὐτοὺς ὀνομάζειν, ἀλλ' εὐστόμως κεῖσθαι περὶ
 τῶν θείων.' Ἡρακλέα δὲ καὶ Διόνυσον, οὗ μὲν D

2 ἔντομά σφρα Wesselingius ex Herod. 2, 119: ἔντομάς
 6 B 4 E 4 νηυσὶν *: νηυσὶν ἦεν E νηυσὶν ἰθὺ B. ἦεν
 diversa lectio fuisse vid. (i. e. ναυσὶ aut νηυσὶν); quod igitur
 ex eo ortum fuerit ἰθὺ seclusi, neque Her. 2, 119 habet.
 Contra Herwerdenus seclusit ἐπὶ 5 ὅστις] εἰ τις Salmasius
 8 Her. 1, 135 9 παισὶ om. BE 12 ὁμολογεῖσθαι iidem
 13 Her. 2, 49 15 τοὺς] om. BE 17 τὰ μυστήρια δὲ R
 20 τίνας δὲ Duebnerus: 5 BE. Malim οὗς δὲ 21 αὐτοὺς
 R: αὐτοὺς ib. εὐστόμως] cf. Her. 2, 61. 86 passim. εὐστομα
 ol Madvigius 22 οὐ *: οὗς

Αἰγύπτιοι, ἀποφαίνων ὄντας θεούς, οὗ δ' Ἑλληνες, ἀνθρώπους καταγεγηρακότας, οὐδαμοῦ ταύτην προὔθετο τὴν εὐλάβειαν· καίτοι καὶ τὸν Αἰγύπτιον Ἡρακλέα τῶν δευτέρων θεῶν γενέσθαι λέγει καὶ τὸν Διόνυσον τῶν τρίτων, ὡς ἀρχὴν ἐσχηκότας γενέσεως καὶ οὐκ ὄντας αἰδίους· ἀλλ' ὅμως ἐκείνους μὲν ἀποφαίνει θεούς, τούτοις δ' ὡς φθιτοῖς καὶ ἡρώσιν ἑναγίζειν· οἴεται δεῦν ἀλλὰ μὴ ἑθεῖν ὡς θεοῖς. ταῦτά καὶ περὶ Πανὸς εἴρηκε, ταῖς Αἰγυπτίων ἀλαζονείαις καὶ μυθολογίαις τὰ σεμνότατα καὶ ἀγνότατα τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν ἀνατρέπων.

14. Καὶ οὗ τοῦτο δεινόν· ἀλλ' ἀναγαγὼν εἰς Περσέα τὸ Ἡρακλέους γένος Περσέα μὲν Ἀσσύριον γεγονέναι λέγει κατὰ τὸν Περσῶν λόγον· οἱ δὲ Ἀσσυρίων φησὶν ἡγεμόνες φαίνονται· ἂν Αἰγύπτιοι ἰθαγενεές ἐόντες, καταλέγοντι τοὺς ἄνω ἀπὸ Δανάης τῆς Ἀκρισίου πατέρας· τὸν γὰρ Ἐπαφον καὶ τὴν Ἰὼ καὶ τὸν Ἰασον καὶ τὸν Ἄργον ὅλως ἀφῆκε, φιλοτιμούμενος μὴ μόνον ἄλλους Ἡρακλεῖς Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας ἀποφαίνειν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον, ὃν αὐτὸς τρίτον γεγονέναι φησὶν, εἰς βαρβάρους ἀποξενῶσαι τῆς Ἑλλάδος. καίτοι τῶν παλαιῶν καὶ λογίων ἀνδρῶν οὐχ Ὅμηρος οὐχ Ἡσίοδος οὐκ Ἀρχίλοχος οὐ

1 ἀποφαίνων ὄντας *: ἀποφαίνονται ib. οὗ δ' Ἑλληνες *: Ἑλληνες δὲ cf. Her. 2, 43 2 καταγεγηρακότας] κάρτα γεγηρακότας? 9 *: τὰ αὐτὰ 12 καὶ οὗ τοῦτο δεινόν καίπερ ὃν δεινὸν supplevit Cobetus ex Demosth. 9, 55. Malim καὶ οὗ τοῦτο πῶ δεινόν ex p. 1078 a 14 cf. Her. 6, 53. 54 16 καταλέγοντι M ex Herodoto: καταλέγοντες ib. ἀπὸ idem ex eodem 17 τῆς * ex eodem: καὶ

Πείσανδρος οὐ Στησίχορος οὐκ Ἀλκμάν οὐ Πίνδαρος Αἰγυπτίου ἔσχον λόγον Ἡρακλέους ἢ Φοίνικος, ἀλλ' ἓνα τοῦτον ἱσασι πάντες Ἡρακλέα τὸν Βοιωτίον ὁμοῦ καὶ Ἀργεῖον.

- 5 15. Καὶ μὴν τῶν ἐπὶ σοφῶν, οὓς αὐτὸς σοφιστὰς προσεῖπε, τὸν μὲν Θάλητα Φοίνικα τῷ γένει τὸ ἀνέκαθεν ἀποφαίνεται βάρβαρον· τοῖς δὲ θεοῖς λαιδοροῦμενος ἐν τῷ Σόλωνος προσώπῳ ταῦτ' εἰρηκεν ὧ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐόν
10 φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτῆς ἀνθρωπείων 858 περὶ πραγμάτων· ἃ γὰρ αὐτὸς ἐφρύνει περὶ τῶν θεῶν τῷ Σόλωνι προστριβόμενος κακοήθειαν τῇ βλασφημίᾳ προστίθησι. Πιττακῷ τοίνυν εἰς μικρὰ καὶ οὐκ ἄξια λόγου χρησάμενος, ὃ μέριστόν ἐστι
15 τῶν πεπραγμένων τάνδρῳ καὶ κάλλιστον, ἐν ταῖς πράξεσι γενόμενος παρῆκε. πολεμούντων γὰρ Ἀθηναίων καὶ Μυτιληναίων περὶ Σιγείου καὶ Φρόνωνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων προκαλεσαμένου τὸν βουλόμενον εἰς μονομαχίαν, ἀπήντησεν ὁ Πιττα-
20 κὸς καὶ δικτύῳ περιβαλὼν τὸν ἄνδρα ῥωμαλέον ὄντα B καὶ μέγαν ἀπέκτεινε· τῶν δὲ Μυτιληναίων δωρεὰς αὐτῷ μεγάλας δίδόντων, ἀκοντίσας τὸ δόρυ τοῦτο μόνον τὸ χωρίον ἠξίωσεν ὅσον ἐπέσχευ ἡ αἰχμὴ· καὶ καλεῖται μέχρι νῦν Πιττάκειον. τί οὖν ὁ Ἡρό-
25 δοτος, κατὰ τὸν τόπον γενόμενος τοῦτον; ἀντὶ τῆς

2 λόγον ἔσχον Benselerus 5 Her. 1, 170 8 Cobetus:
προσωπείᾳ cf. p. 871 d 11 πραγμάτων περὶ Her. 1, 32
15 *: τῷ ἀνδρὶ 16 R: γενόμενον 17 * hic et infra:
μιτυληναίων 18 προκαλεσαμένου BE 22 τοσοῦτο μόνον
χωρίον R 24 *: πιττάκειον 25 Her. 5, 95 ib. ἀντὶ

Πιπτακοῦ ἀριστείας τὴν Ἀλκαίου διηγῆσατο τοῦ ποιητοῦ φυγὴν ἐκ τῆς μάχης, τὰ ὅπλα ῥίψαντος· τῷ τὰ μὲν χρηστὰ μὴ γράφαι τὰ δ' αἰσχρὰ μὴ παραλιπεῖν μαρτυρήσας τοῖς ἀπὸ μιᾶς κακίας καὶ τὸν φθόνον φύεσθαι καὶ τὴν ἐπιχαιρεκακίαν λέγουσι. 5

16. Μετὰ ταῦτα τοὺς Ἀλκμεωνίδας, ἄνδρας C γενομένους καὶ τὴν πατρίδα τῆς τυραννίδος ἐλευθερώσαντας, εἰς αἰτίαν ἐμβαλὼν προδοσίας δέξασθαι φησι τὸν Πεισίστρατον ἐκ τῆς φυγῆς καὶ συγκαταγαγεῖν ἐπὶ τῷ γάμῳ τῆς Μεγακλέους θυγατρὸς· τὴν 10 δὲ παῖδα πρὸς τὴν μητέρα φράσαι τὴν ἐαυτῆς ὅτι ὦ μαμμίδιον, ὄρεξ; οὐ μίγνυται μοι κατὰ νόμον Πεισίστρατος'. ἐπὶ τούτῳ δὲ τοὺς Ἀλκμεωνίδας τῷ παρανομήματι σχετλιάσαντας ἐξέλασαι τὸν τύραννον.

17. Ἵνα τοίνυν μὴδ' οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν 15 Ἀθηναίων ἔλαττον ἔχωσι τῆς κακοηθείας, τὸν ἐν αὐτοῖς μάλιστα θαυμαζόμενον καὶ τιμώμενον ὄρα πῶς διαλελύμανται, τὸν Ὀθρυάδαν· ἔτι δὲ ἕνα' D φησί· τὸν περιλειφθέντα τῶν τριηκοσίων αἰσχυρόμενον ἀπονοστέειν ἐς Σπάρτην, τῶν συλλοχιτέων 20 διεφθαρμένων, αὐτοῦ μιν ἐν τῇσι Θυρέῃσι καταχρήσασθαι ἐωντόν'. ἄνω μὲν γὰρ ἀμφοτέροις ἐπιδικὸν εἶναι τὸ νίκημά φησιν, ἐνταῦθα δὲ τῇ αἰσχύνῃ

τῆς ἀρ. Πιπτακοῦ Benselerus 2 φυγὴν] φύσιν BE 4 μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς R 6 Herwerdenus hic et infra: ἀλκμαιωνίδας ib. ἄνδρας] add. ἀγαθὸς Herwerdenus, sed utrumque tamen dicitur 8 Her. 1, 61 18 id. 1, 82 ib. ἕνα] add. λέγουσι ex Her. Cobetus 20 τῶν] malim τῶν οἱ 21 * ex Herodoto: ἐν τισι θυρένισι E ἐν τοῖσι θυρέοισι B ib. R ex eodem: καταχρῶσασθαι

τοῦ Ὀθρυάδου ἦταν τῶν Λακεδαιμονίων κατε-
μαρτύρησεν· ἡττηθέντα μὲν γὰρ ζῆν αἰσχροὺν ἦν,
περιγενέσθαι δὲ νικῶντα κάλλιστον.

18. Ἐὼ τοίνυν ὅτι τὸν Κροῖσον ἀμαθῇ καὶ
5 ἀλαξόνα καὶ γελοῖον φήσας ἐν πᾶσιν, ὑπὸ τούτου
φησὶν, αἰχμαλώτου γενομένου, καὶ παιδαγωγεῖσθαι
καὶ νουθετεῖσθαι τὸν Κῦρον, ὃς φρονήσει καὶ ἀρετῇ
καὶ μεγαλονοίᾳ πολλὸν πάντων δοκεῖ πεπρωτευκέναι
τῶν βασιλέων· τῷ δὲ Κροίσῳ μηδὲν ἄλλο καλὸν ἢ
10 τὸ τιμῆσαι τοὺς θεοὺς ἀναθήμασι πολλοῖς καὶ με-
γάλοις μαρτυρήσας, αὐτὸ τοῦτο πάντων ἀσεβέστα-
τον ἀποδείκνυσιν ἔργον. ἀδελφὸν γὰρ αὐτῷ Παν-
ταλέοντα περὶ τῆς βασιλείας αὐτῷ διαφέρεσθαι,
ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς· τὸν οὖν Κροῖσον, ὥς εἰς
15 τὴν βασιλείαν κατέστη, τῶν ἐταίρων καὶ φίλων τοῦ
Πανταλέοντος ἕνα τῶν γνωρίμων ἐπὶ γνάφον δια-
φθεῖραι καταξαινόμενον, ἐκ δὲ τῶν χρημάτων αὐτοῦ
ποιησάμενον ἀναθήματα τοῖς θεοῖς ἀποστεῖλαι.
Ἀθιόκην δὲ τὸν Μῆδον ἀρετῇ καὶ δικαιοσύνῃ κτη-
20 σάμενον τὴν ἡγεμονίαν οὐ φύσει γενέσθαι φησὶ
τοιοῦτον, ἐρασθέντα δὲ τυραννίδος ἐπιθέσθαι προσ-
ποιήματι δικαιοσύνης.

19. Ἄλλ' ἀφίημι τὰ τῶν βαρβάρων· ἀφθονίαν

1 τὴν ἦταν Benselerus 4 ἐὼ] ἐγὼ BE 6 καὶ]
del. R ib. cf. Her. 1, 32. 71. 77 11 αὐτὸν τοῦτον
— ἔργῳ W 12 Herodotus (1, 92) hic et infra: παντο-
λέοντα 15 τῶν ἐταίρων καὶ φίλων] del. R 16 ἐπὶ
γνάφον Wesselingius (cf. Hesychius): ἐπινάφον E ἐπινάφον
B 19 cf. Her. 1, 96 21 προσποίημά τι Abreschius (*in-*
duisse speciem)

γὰρ αὐτοὺς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς πεποίηκεν. Ἐθ-
 ναίους τοίνυν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων Ἰόνων
 ἐπαισχύνεσθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ, μὴ βουλομένους
 ἀλλὰ φεύγοντας Ἰωνας κεκληῖσθαι, τοὺς δὲ νομί-
 ζοντας αὐτῶν γενναιοτάτους εἶναι καὶ ὁρμηθέντας
 ἀπὸ τοῦ πρυτανηίου τῶν Ἀθηναίων ἐκ βαρβάρων
 παιδοποιήσασθαι γυναικῶν, πατέρας αὐτῶν καὶ ἄν-
 δρας καὶ παῖδας φονεύσαντας· διὸ τὰς γυναῖκας
 νόμον θέσθαι καὶ ὄρκους ἐπελάσαι καὶ παραδοῦναι
 ταῖς θυγατράσι, μήποτε ὁμοσιτῆσαι τοῖς ἀνδράσι
 μὴδ' ὀνομαστὶ βοῆσαι τὸν αὐτῆς ἄνδρα, καὶ τοὺς
 859 νῦν ὄντας Μιλησίους ἐξ ἐκείνων γεγυῖναι τῶν
 γυναικῶν. ὕπειπὼν δὲ καθαρώς Ἰωνας γεγυῖναι
 τοὺς Ἀπατούρια ἄγοντας ἑορτὴν ἄγουσι δὲ πάν-
 τες φησὶ πλὴν Ἑφεσίων καὶ Κολοφωνίων. τοῦ-
 16 τους μὲν οὖν οὕτως ἐκκέκλεικε τῆς εὐγενείας.

20. Πακτύην δ' ἀποστάντα Κύρου φησὶ **
 Κυμαίους ** καὶ Μυτιληναίους ἐκδιδόναι παρα-
 σκευάζεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ μισθῷ ὅσῳ δῆ, οὐ
 γὰρ ἔχω γε εἰπεῖν ἀτρεκέως· (εὖ τὸ μὴ διαβε- 20

1 Ἀθηναίους κέ] cf. Her. 1, 143. 146 Locum restituit
 Cobetus ita: τῶν ἄλλων Ἰόνων φηγεῖν τὸ ὄνομα μὴ βουλο-
 μένους Ἰωνας κεκληῖσθαι, (ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνεσθαι τοὺς πολ-
 λούς αὐτῶν) ἐπαισχύνεσθαι τῷ ὀνόματι 7 ἄνδρας καὶ R
 ex Her. l. l. 9 καὶ prius * 11 ὀνομαστὶ] ὀνόματι Her.
 13 supplendum vid. ex Her. 1, 147: καθαρώς Ἰωνας γεγυῖναι
 τοὺς [ἈΠ' Ἀθηναίων γεγυῖναι καὶ] ἈΠΑτούρια ἄγοντας cett.
 16 οὖν * 17 fort. supplendum: Πακτύην δ' ἀποστάντα
 Κύρου φησὶν [εἰς Κύμην φηγεῖν]· Κυμαίους [δ' ἐκπέμψαι
 πρὸς Μυτιληναίους] καὶ Μυτιληναίους cett. cf. Her. 1, 157.
 160. Unde lac. addidi 18 *: μυτιληναίους 19 μισθῷ
 ὅσῳ δῆ R ex Herodoto: μισθῷ 5 BE 20 γε] τοῦτο γε

βαιοῦσθαι πόσος ἦν ὁ μισθός, τηλικούτο δ' Ἑλλη-
νίδι πόλει προσβαλεῖν ὕνειδος, ὥς δὴ σαφῶς εἰδότα·)
'Χίους μέντοι τὸν Πακτύην κομισθέντα πρὸς αὐτοὺς
ἐξ ἱεροῦ Ἀθηναίης πολιούχου ἐκδοῦναι, καὶ ταῦτα Β
5 ποιῆσαι τοὺς Χίους τὸν Ἀταρνεά μισθὸν λαβόντας.'
καίτοι Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς ἀνὴρ πρεσβύτερος, ἐν
τοῖς περὶ Πακτύην λόγοις γενόμενος, τοιοῦτον οὐδὲν
οὔτε Μυτιληναίοις οὔτε Χίοις ἄγος προστέτριπται·
ταυτὶ δὲ κατὰ λέξιν γέγραφε 'Πακτύης δ' ὥς ἐπύ-
10 θετο προσελαύνοντα τὸν στρατὸν τὸν Περσικὸν
ᾧχετο φεύγων ἄρτι μὲν εἰς Μυτιλήνην, ἔπειτα δ'
εἰς Χίον· καὶ αὐτοῦ ἐκράτησε Κῦρος'.

21. Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τῶν βίβλων διηγούμενος
τὴν Λακεδαιμονίων ἐπὶ Πολυκράτῃ τὸν τύραννον
15 στρατεῖαν αὐτοὺς μὲν οἴεσθαι φησι καὶ λέγειν C
Σαμίους, ὥς χάριν ἐκτίνοντες αὐτοῖς τῆς ἐπὶ Μεσ-
σηνίους βοηθείας στρατεύσειαν, τοὺς τε φεύγοντας
κατάγοντες τῶν πολιτῶν καὶ τῷ τυράννῳ πολεμοῦν-
τες· ἀρνεῖσθαι δὲ τὴν αἰτίαν ταύτην Λακεδαιμο-
20 νίους καὶ λέγειν, ὥς οὐ βοηθοῦντες οὐδ' ἐλευθε-
ροῦντες, ἀλλὰ τιμωρούμενοι Σαμίους στρατεύσαιντο,
κρατῆρά τινα πεμπόμενον Κροίσῳ παρ' αὐτῶν καὶ
θώρακα πάλιν παρ' Ἀμάσιδος κομιζόμενον αὐτοῖς
ἀφελομένους'. καίτοι πόλιν ἐν τοῖς τότε χρόνοις
25 οὔτε φιλότιμον οὕτως οὔτε μισοτύραννον ἴσμεν ὥς

Cobetius ex eodem 5 πονῆσαι S 6 Χάρων] Mueller. 1
p. 32 ib. Ἡροδότου πρεσβύτερος R 11 δὲ] om. BE
13 κόκλων BE unde βύβλων coniecetis 14 H. r. 3, 47
15 αὐτοῖς Amyotus: αὐτὸς cf. Her. 3, 47 16 *: μεσσήνης
25 malim οὐδεμίαν οὔτε φιλότιμον

τὴν Λακεδαιμονίων γενομένην· ποίου γὰρ ἕνεκα
 θώρακος ἢ τίνος κρατῆρος ἑτέρου Κυψελίδας μὲν
 D ἐξέβαλον ἐκ Κορίνθου καὶ Ἀμπρακίας ἐκ δὲ Νάξου
 Λύγδαμιν ἐξ Ἀθηνῶν δὲ τοὺς Πεισιστράτου παῖδας
 ἐκ δὲ Σικυῶνος Αἰσχίνην ἐκ Θάσου δὲ Σύμμαχον 5
 ἐκ δὲ Φωκίων Αὐλιν ἐκ Μιλήτου δ' Ἀριστογέννη,
 τὴν δ' ἐν Θετταλοῖς δυναστείαν ἔπαυσαν, Ἀριστο-
 μήδη καὶ Ἀγγελον καταλύσαντες διὰ Λεωτυχίδου
 τοῦ βασιλέως; περὶ ὧν ἐν ἄλλοις ἀκριβέστερον
 γέγραπται· κατὰ δ' Ἡρόδοτον οὔτε κακίας οὔτ' 10
 ἀβελτερίας ὑπερβολὴν λελοῖπασιν, εἰ τὴν καλλίστην
 καὶ δικαιοτάτην τῆς στρατείας ἀρνούμενοι πρόφασιν
 ὁμολόγουν διὰ μνησικακίαν καὶ μικρολογίαν ἐπι-
 τίθεσθαι δυστυχοῦσιν ἀνθρώποις καὶ κακῶς πράτ-
 τουσιν.

15

E 22. Οὐ μὴν ἀλλὰ Λακεδαιμονίους μὲν ἀμωσγέ-
 πως ὑποπεσόντας αὐτοῦ τῷ γραφεῖω προσέχρωσε·
 τὴν δὲ Κορινθίων πόλιν, ἐκτὸς δρόμου κατὰ τοῦ-
 τον οὔσαν τὸν τόπον, ὅμως προσπεριλαβὼν ὁδοῦ,
 φασί, πάρεργον ἀνέπλησεν αἰτίας δεινῆς καὶ μοχθη- 20
 ροτάτης διαβολῆς. ἑυνεπελάβοντο γὰρ φησί τοῦ
 στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σάμον ὥστε γενέσθαι καὶ
 F Κορίνθιοι προθύμως, ὑβρίσματος εἰς αὐτοὺς ὑπὸ
 Σαμίων πρότερον ὑπάρξαντος. ἦν δὲ τοιοῦτο· Κερκυ-
 ραίων παῖδας τριακοσίους τῶν πρώτων Περίανδρος 25

3 Νάξου Turnebi Exemplum: ξενάγου 16 R: ἄλλωσ-
 γέπως 19 ὁδοῦ — πάρεργον] omisit Leutschius 20 φασί
 X: φησι 22 τοῦ ἐπὶ Σάμον R ex Her. 3, 48: ἐπὶ σάμφ
 ib. καὶ Κορίνθιοι*: κορινθίοις BE 23 προθύμον iidem,
 nisi quod οἱ supra habet B 25 malim τῶν πρώτων ἀνδρῶν

ὁ Κορίνθου τύραννος ἐπ' ἐκτομῇ παρ' Ἀλυάττην
 ἔπεμπε· τούτους ἀποβάντας εἰς τὴν νῆσον οἱ Σάμιοι
 διδάξαντες ἐν ἱερῷ Ἀρτέμιδος ἱκέτας καθίζεσθαι
 καὶ τρωκτὰ προτιθέντες αὐτοῖς ὁσημέραι σῆσάμου
 5 καὶ μέλιτος περιεποίησαν· τοῦθ' ὕβρισμα Σαμίων
 εἰς Κορινθίους ὁ συγγραφεὺς προσαγορεύει καὶ διὰ
 τοῦτο φησι συμπαροξύναι Λακεδαιμονίους κατ' αὐ-
 τῶν ἔτεσιν οὐκ ὀλίγοις ὕστερον, ἔγκλημα ποιησαμέ-
 νους, ὅτι τριακοσίους παῖδας Ἑλλήνων ἐφύλαξαν
 10 ἄνδρας. ὁ δὲ τοῦτο Κορινθίοις προστριβόμενος
 τοῦνειδος ἀποφαίνει τοῦ τυράννου μοχθηροτέραν
 τὴν πόλιν· ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κερκυ-
 ραίους ἀνελόντας ἡμύνατο, Κορίνθιοι δὲ τί παθόν-
 τες ἐτιμωροῦντο Σαμίους ἐμποδὼν στάντας ὡμότῃ 860
 15 καὶ παρανομίᾳ τοσαύτῃ, καὶ ταῦτα μετὰ τρεῖς γενεάς
 ὀργὴν καὶ μνησικακίαν ἀναφέροντες ὑπὲρ τυραννί-
 δος, ἧς καταλυθείσης πᾶν τε μνημῆα καὶ πᾶν ἶχνος
 ἐξαλείφοντες καὶ ἀφανίζοντες οὐκ ἐπαύοντο, χαλε-
 πῆς καὶ βαρείας αὐτοῖς γενομένης; ἀλλὰ δὴ τὸ μὲν
 20 ὕβρισμα τοιοῦτον ἦν τὸ Σαμίων εἰς Κορινθίους·
 τὸ δὲ τιμώρημα ποῖόν τι τὸ Κορινθίων εἰς Σαμίους;
 εἰ γὰρ ὅντως ὥργίζοντο Σαμίους, οὐ παροξύνειν,
 ἀποτρέπειν δὲ μᾶλλον αὐτοῖς ἦν προσῆκον Λακε-
 δαιμονίους ἐπὶ Πολυκράτῃ στρατευομένους, ὅπως
 25 μὴ τοῦ τυράννου καταλυθέντος ἐλεύθεροι Σάμιοι Β
 γένοντο καὶ παύσαιντο δουλεύοντες. ὁ δὲ μέγιστόν
 ἐστὶ, τί δῆποτε Κορίνθιοι Σαμίους μὲν ὥργίζοντο

12 γὰρ M: γε   ib. αὐτοῦ BE   13 R ex Her. 3, 53:
 ἀνελόντα   17 τε R: τὸ

βουληθεῖσι σῶσαι καὶ μὴ δυνηθεῖσι τοὺς Κερκυραίων
 παῖδας, Κνιδίοις δὲ τοῖς σῶσαι καὶ ἀποδοῦσιν οὐκ
 ἐνεκάλουν; καίτοι Κερκυραῖοι Σαμίων μὲν ἐπὶ τούτῳ
 λόγον οὐ πολλὸν ἔχουσι, Κνιδίων δὲ μέμνηνται καὶ
 Κνιδίοις εἰσὶ τιμαὶ καὶ ἀτέλεια καὶ ψηφίσματα 5
 παρ' αὐτοῖς· οὗτοι γὰρ ἐπιπλεύσαντες ἐξήλασαν ἐκ
 τοῦ ἱεροῦ τοὺς Περιάνδρου φύλακας, αὐτοὶ δ' ἀνα-
 C λαβόντες τοὺς παῖδας εἰς Κέρκυραν διεκόμισαν, ὥς
 Ἀντήνωρ ἐν τοῖς Κρητικοῖς ἱστόρηκε καὶ Διονύσιος
 ὁ Χαλκιδεὺς ἐν ταῖς Κτίσεσιν. ὅτι δ' οὐ τιμωροῦ- 10
 μενοι Σαμίους ἀλλ' ἐλευθεροῦντες ἀπὸ τοῦ τυράννου
 καὶ σῶζοντες ἐστράτευσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Σαμίους
 αὐτοῖς ἔστι χρήσασθαι μάρτυσιν. Ἀρχία γὰρ ἀνδρὶ
 Σπαρτιάτῃ λαμπρῶς ἀγωνισαμένῳ τότε καὶ πεσόντι
 τάφον εἶναι δημοσίᾳ κατεσκευασμένον ἐν Σάμῳ καὶ 15
 τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν λέγουσι· διὸ καὶ τοὺς ἀπο-
 γόνους τάνδρὸς ἄει διατελεῖν Σαμίους οἰκείως καὶ
 φιλανθρωπῶπως προσφερομένους, ὥς αὐτὸς Ἡρόδοτος
 ταῦτα γοῦν ἀπομεμαρτύρηκεν.

23. Ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ, τῶν ἀρίστων Ἀθήνησι 20
 καὶ πρώτων ἀνδρῶν Ἐκλεισθένη μὲν ἀναπείσαι φησι
 D τὴν Πυθίαν ψευδόμαντιν γενέσθαι, προφέρουσαν
 ἄει Λακεδαιμονίοις ἐλευθεροῦν ἀπὸ τῶν τυράννων
 τὰς Ἀθήνας· καλλίστῳ μὲν ἔργῳ καὶ δικαιοτάτῳ
 προσάπτων ἀσεβήματος διαβολὴν τηλικούτου καὶ 25

1 τοὺς] om. BE et omitti potest
 Διονύσιος] vid. Mueller. 4 p. 396 fr. 13
 τικοῖς Kaltwasserus: τε ὁ Κρητικὸς
 18 Ἡρόδοτος] 3, 55 20 id. 5, 63. 66
 add. ἀει BE, cf. Her. 5, 63

9 Ἀντήνωρ — καὶ
 ib. ἐν τοῖς Κρη-
 17 *: τοῦ ἀνδρὸς
 23 τυράννων]

ῥαδιουργήματος, ἀφαιρούμενος δὲ τοῦ θεοῦ μαντεῖαν
 καλὴν καὶ ἀγαθὴν καὶ τῆς λεγομένης συμπροφη-
 τεύειν. Θέμιδος ἀξίαν. Ἰσαγόραν δὲ τῆς γαμετῆς
 ὑφίεσθαι Κλεομένει φοιτῶντι παρ' αὐτήν· ὥς δ'
 5 εἰώθει, παραμεινὺς πίστεως ἔνεκα τοῖς ψόγοις ἐπαί-
 νους τινάς· Ἰσαγόρης δέ' φησὶν ὁ Τισάνδρου οἰκίης Ε
 μὲν ἦν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ ἔχω φράσαι·
 θύουσι δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ Διὶ Καρίῳ· εὐρυθυμὸς
 γε καὶ πολιτικὸς ὁ μυκτῆρ· τοῦ συγγραφέως, εἰς
 10 Κᾶρας ὥσπερ εἰς κόρακας ἀποδιοπομπουμένου τὸν
 Ἰσαγόραν. Ἀριστογείτονα μέντοι οὐκέτι κύκλῳ καὶ
 κακῶς, ἀλλ' ἄντικρυς διὰ πυλῶν εἰς Φοινίκην ἐξε-
 λάνυει Γεφυραῖον γεγυμέναι λέγων ἀνέκαθεν· τοὺς
 δὲ Γεφυραῖους οὐκ ἀπ' Εὐβοίας οὐδ' Ἐρετριεῖς,
 15 ὥσπερ οἴονται τινες, ἀλλὰ Φοίνικας εἶναι φησιν, F
 αὐτὸς οὕτω πεπυσμένος· ἀφελέσθαι τοίνυν Λακε-
 δαιμονίους μὴ· δυνάμενος τὴν Ἀθηναίων ἐλευθε-
 ρωσιν ἀπὸ τῶν τυράννων αἰσχίστῳ πάθει κάλλιστον
 ἔργον οἷός τ' ἐστὶν ἀφανίζειν καὶ καταισχύνειν· ταχὺ
 20 γὰρ μετανοήσαι φησιν αὐτούς, ὥς οὐ ποιήσαντας
 ὀρθῶς, ὅτι κιβδήλοισι μαντηλοῖσιν ἐπαρθέντες ἄνδρας
 ξείνους ὄντας αὐτοῖσι καὶ ὑποσχομένους ὑποχειρίας
 παρέξεν τὰς Ἀθήνας ἐξήλασαν ἐκ τῆς πατρίδος
 τοὺς τυράννους καὶ δῆμῳ ἀχαρίστῳ παρέδωκαν τὴν
 25 πόλιν. εἶτα μεταπεμψαμένους Ἰππῖαν ἀπὸ Σιγείου

3 Her. 5, 70   6 id. 5, 66   9 γε] τε BE   11 καὶ
 κακῶς] aut πῶς scrib. aut delendum censet W   13 Her.
 5, 55, 57   14 οὐδ'] del. R. οὐδ' Ἐρετριεῖς?   16 R: πε-
 πεισμένος   19 Her. 5, 91   21 μαντηλοῖσι?   24 τοὺς
 τυράννους] del. Cobetus cf. Her. 5, 91

κατάγειν εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀντιστῆναι δὲ Κορινθίους αὐτοῖς καὶ ἀποτρέψαι, Σωκλέους διελθόντος, ὅσα Κύψελος καὶ Περιάνδρος κακὰ τὴν Κορινθίων πόλιν
 861 εἰργάσαντο τυραννοῦντες· καίτοι Περιάνδρου σχε-
 τλιώτερον οὐδὲν οὐδ' ὁμότερον ἔργον ἱστορεῖται τῆς 5
 ἐκπομπῆς τῶν τριακοσίων ἐκείνων, οὓς ἔξαρχάσασι
 καὶ διακωλύσασι παθεῖν ταῦτα Σαμίους ὀργίξεσθαι
 φησι καὶ μνησικακεῖν Κορινθίους ὥσπερ ὑβρισθέν-
 τας. τοσαύτης ἀναπίμπλησι ταραχῆς καὶ διαφωνίας
 τὸ κακότηδες αὐτοῦ τὸν λόγον, ἐξ ἀπάσης τῇ διη- 10
 γήσει προφάσεως ὑποδυόμενον.

24. Ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς τὰ περὶ Σάρδεις διηγού-
 μενος, ὡς ἐνῆν μάλιστα διέλυσε καὶ διελυμήνατο
 τὴν πρῶξιν· ὃς μὲν Ἀθηναῖοι ναῦς ἐξέπεμψαν Ἴωσι
 τιμωροὺς ἀποστᾶσι βασιλέως, ἀρχεκάκους τολμήσας 15
 B προσειπεῖν ὅτι τοσαύτας πόλεις καὶ τηλικαύτας ἑλ-
 ληνίδας ἐλευθεροῦν ἐπεχείρησαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων,
 Ἑρετριέων δὲ κομιδῇ μνησθῆις ἐν παρέργῳ καὶ
 παρασιωπήσας μέγα κατόρθωμα καὶ αἰόδιμον. ἤδη
 γὰρ ὡς ** περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένην, καὶ 20
 στόλου βασιλικοῦ προσπλέοντος, ἀπαντήσαντες ἕξω
 Κυπρίους ἐν τῷ Παμφυλίῳ πελάγει κατεναυμάχη-
 σαν· εἴτ' ἀναστρέψαντες ὀπίσω καὶ τὰς ναῦς ἐν
 Ἐφέσῳ καταλιπόντες ἐπέθεντο Σάρδεσι καὶ Ἀρτα-
 φέρνην ἐπολιόρκουν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφυρόντα, 25
 C βουλόμενοι τὴν Μιλήτου λῦσαι πολιορκίαν· καὶ

2 Cobetus: ἀποστρέψαι   ib. Σωσικλέους Anonymus
 3 κακὰ W: κατὰ   15 Her. 5, 97   18 Her. 5, 99   20 lac.
 3 B 5 E. Supplent ὡς τῶν περὶ τὴν Ἰ. συγκεχυμένων W.
 ὡς ἐπύθοντο τὰ περὶ τὴν Ἰ. συγκεχυμένα Cobetus. Melius W

τοῦτο μὲν ἔπραξαν καὶ τοὺς πολεμίους ἀνέστησαν
ἐκείθεν, ἐν φόβῳ θαυμαστῷ γενομένους· πλήθους
δ' ἐπιχωθέντος αὐτοῖς, ἀπεχώρησαν. ταῦτα δ' ἄλλοι
τε καὶ Λυσανίας ὁ Μαλλώτης ἐν τοῖς περὶ Ἑρετρίας
5 εἰρηγῆ· καὶ καλῶς εἶχεν, εἰ καὶ διὰ μηδὲν ἄλλο, τῇ
γοῦν ἀλώσει καὶ φθορᾷ τῆς πόλεως ἐπειπεῖν τὸ
ἀνδραγάθημα τοῦτο καὶ τὴν ἀριστείαν· ὁ δὲ καὶ
κρατηθέντας αὐτοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων φησὶν εἰς
τὰς ναῦς καταδιωχθῆναι, μηδὲν τοιοῦτο τοῦ Λαμψα-
10 κηνοῦ Χάρωνος ἱστοροῦντος, ἀλλὰ ταυτὶ γράφοντος
κατὰ λέξιν Ἀθηναῖοι δ' εἰκοσι τριήρεσιν ἐπλευσαν
ἐπικουρήσοντες τοῖς Ἴωσι, καὶ εἰς Σάρδεις ἐστρα- D
τεύσαντο καὶ εἶλον τὰ περὶ Σάρδεις ἅπαντα χωρὶς
τοῦ τείχους τοῦ βασιλῆιου· ταῦτα δὲ ποιήσαντες
15 ἐπαναχωροῦσιν εἰς Μίλητον·

25. Ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ διηγησάμενος περὶ Πλαταιέων,
ὥς σφᾶς αὐτοὺς ἐδίδοσαν Σπαρτιάταις, οἱ δὲ μᾶλλον
ἐκέλευσαν πρὸς Ἀθηναίους τρέπεσθαι πλησιохώρους
έόντας αὐτοῖς καὶ τιμωρέειν οὐ κακούς· προστίθη-
20 σιν οὐ καθ' ὑπόνοιαν οὐδὲ δόξαν, ἀλλ' ὥς ἀκριβῶς
ἐπιστάμενος, ὅτι ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαι-
μόνιοι οὐ κατ' εὐνοίαν οὔτω τῶν Πλαταιέων, ὥς
βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν πόνον συνεστεῶ-
τας Βοιωτοῖς· οὐκοῦν εἰ μὴ κακοήθης Ἡρόδοτος, E
25 ἐπίβουλοι μὲν καὶ κακοήθεις Λακεδαιμόνιοι, ἀνα-
σθητοὶ δ' Ἀθηναῖοι παρακρουσθέντες, Πλαταιεῖς δ'

4 Λυσανίας] Mueller. 4, 441   10 Χάρωνος] idem. 1
p. 32   17 Her. 6, 108   19 ὄντας BE   22 οὔτω X
23 malim πόνους ex Herodoto

οὐ κατ' εὐνοίαν οὐδὲ τιμὴν, ἀλλὰ πολέμου πρόφασις εἰς μέσον ἐρρίφησαν.

26. Καὶ μὴν τὴν πανσέληνον ἤδη σαφῶς ἐξελέλεγκεται Λακεδαιμονίων καταψευδόμενος, ἣν φησι περιμένοντας αὐτοὺς εἰς Μαραθῶνα μὴ βοηθῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις· οὐ γὰρ μόνον ἄλλας μυρίας ἐξόδους καὶ μάχας πεπρίηνται μηνὸς Ἰσταμένου, μὴ περιμείναντες τὴν πανσέληνον, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς μάχης, ἕκτη Βοηδρομιῶνος Ἰσταμένου γενομένης, ὀλίγον ἀπελείφθησαν, ὥστε καὶ θεάσασθαι τοὺς νεκροὺς ἐπελθόντες ἐπὶ τὸν τόπον. ἀλλ' ὅμως ταῦτα περὶ τῆς πανσελήνου γέγραφεν ἁδύνατα δέ σφι τὸ παραντίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ Ἰσταμένου τοῦ μηνὸς ἐνάτη· ἐνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν, οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου. οὗτοι μὲν οὖν τὴν πανσέληνον ἔμενον· σὺ δὲ μεταφέρεις τὴν πανσέληνον εἰς ἀρχὴν μηνὸς οὕσαν διχομηνίας, καὶ τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ πάντα πράγματα συνταράσσεις· καὶ 862 ταῦτα τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπαγγελλόμενος γράφειν *** ἐσπουδακῶς δὲ περὶ τὰς Ἀθήνας διαφερόντως οὐδὲ τὴν πρὸς Ἄγρας πομπὴν ἱστορήκας, ἣν πέμπουσιν ἔτι νῦν τῇ Ἑκᾷ χαριστήρια τῆς νίκης ἐορτάζοντες. ἀλλὰ τοῦτό γε βοηθεῖ τῷ Ἡροδότῳ

3 Her 6, 106   9 ἕκτη R: ἕκτης   11 Abreschius:
ἐπελθόντας   12 τοπαραντίκα BE   14 τοῦ μηνὸς ἐνάτη
X ex Her. 6, 106: τοῦ μηνὸς   15 οὐ] μὴ οὐ Herodotus
18 οὕσαν R   20 ταῦτα W   21 lac. 17—18 B 18 E. τὰ
τῶν βαρβάρων ἐπαίρεις τῷ λόγῳ supplet Turnebus cum aliis
23 τῇ Ἑκᾷ] τῇ ἕκτη Valckenarius

πρὸς ἐκείνην τὴν διαβολήν, ἣν ἔχει κολακεύσας
τοὺς Ἀθηναίους ἀργυρίου πολὺ λαβεῖν παρ' αὐτῶν.
εἰ γὰρ ἀνέγνω ταῦτ' Ἀθηναίοις, οὐκ ἂν εἴασαν
οὐδὲ περιεῖδον ἐνάτη τὸν Φειδιππίδην παρακαλοῦντα
5 Λακεδαιμονίους ἐπὶ τὴν μάχην ἐκ τῆς μάχης γεγε-
νημένον, καὶ ταῦτα δευτεραῖον εἰς Σπάρτην ἐξ Ἀθη- B
νῶν, ὡς αὐτός φησιν, ἀφιγμένον· εἰ μὴ μετὰ τὸ
νικῆσαι τοὺς πολεμίους Ἀθηναῖοι μετεπέμποντο τοὺς
συμμάχους. ὅτι μέντοι δέκα τάλαντα δωρεὰν ἔλαβεν
10 ἐξ Ἀθηνῶν Ἀνύτου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἀνὴρ
Ἀθηναῖος οὐ τῶν παρημελημένων ἐν ἱστορίᾳ, Δίυλ-
λος, εἴρηκεν· ἀπαγγέλλας δὲ τὴν ἐν Μαράθωνι
μάχην ὁ Ἡρόδοτος, ὡς μὲν οἱ πλείστοι λέγουσι, καὶ
τῶν νεκρῶν τῷ ἀριθμῷ καθείλε τοῦργον. εὗξα-
15 μένους γὰρ φασὶ τοὺς Ἀθηναίους τῇ Ἀγροτέρᾳ
θύσειν χιμάρους ὅσους ἂν τῶν βαρβάρων καταβά-
λωσιν, εἴτα, μετὰ τὴν μάχην ἀναρίθμου πλήθους
τῶν νεκρῶν ἀναφανέντος, παραιτεῖσθαι ψηφίσματι C
τὴν θεόν, ὅπως καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀποθύωσι
20 πεντακοσίας τῶν χιμάρων.

27. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτ' ἐάσαντες, ἴδωμεν τὰ μετὰ
τὴν μάχην· 'τῆσι δὲ λοιπῆσι' φησὶν 'οἱ βάρβαροι'
ἔξανακρουσάμενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου,
ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἑρετρίας ἀνδράποδα, περιέπλεον
25 Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀφι-

4 ἐνάτη W: ἐναγῇ ib. R ex Her. 6, 105: φιλιππίδην
10 Ἀνύτου Turnebus: ἀντὶ τοῦ 12 Her. 6, 117 Δίυλλος]
Mueller. 2, 360 14 *: τὸ ἔργον 15 φασὶ M: φησι 21 τὰ
Turnebus 22 *: λοιπῆσιν ib. φησὶν * 24 τῇ *: αὐτῇ
BE 25 ἀφικόμενοι R ex Her. 6, 115: ἀφικόμενους

κόμενοι εἰς τὸ ἄστυ· αἰτίην δὲ ἔσχε Ἀθηναίοισι
 ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθή-
 ναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀνα-
 δεῖξαι ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί· οὗτοι μὲν
 δὴ περιέπλεον Σούνιον· ἐνταῦθα τὸ μὲν τοὺς 5
 D Ἐρετριέας ἀνδράποδα προσειπεῖν, οὔτε τόλμαν Ἑλ-
 λήνων οὐδενὸς οὔτε φιλοτιμίαν ἐνδεστέραν παρα-
 σχομένους καὶ παθόντας ἀνάξια τῆς ἀρετῆς, ἀφείσθω·
 διαβεβλημένων δὲ τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, ἐν οἷς οἱ μέ-
 γιστοί τε τῶν οἰκῶν καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν 10
 ἦσαν, ἐλάττων λόγος· ἀνατέτραπται δὲ τῆς νίκης
 τὸ μέγεθος καὶ τὸ τέλος εἰς οὐδὲν ἤκει τοῦ περι-
 βοήτου κατορθώματος, οὐδ' ἀγὼν τις ἔοικεν οὐδ'
 ἔργον γεγενῆναι τοσοῦτον, ἀλλὰ πρόσκρουμα βραχὺ
 τοῖς βαρβάροις ἀποβᾶσιν, ὥσπερ οἱ διασύροντες καὶ 15
 βασκαίνοντες λέγουσιν, εἰ μετὰ τὴν μάχην οὐ φεύ-
 γουσι κόψαντες τὰ πείσματα τῶν νεῶν, τῷ φέρουσι
 E προσωτάτω τῆς Ἀττικῆς ἀνέμῳ παραδόντες αὐτούς·
 ἀλλ' αἴρεται μὲν ἀσπὶς αὐτοῖς προδοσίας σημεῖον,
 ἐπιπλέουσι δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐλπίζοντες αἰρήσειν καὶ 20
 καθ' ἡσυχίαν Σούνιον κάμψαντες ὑπεραιωροῦνται
 Φαλήρων, οἱ δὲ πρῶτοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν
 προδιδόασιν ἀπεγνωκότες τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἀπο-
 λύων ὕστερον Ἀλκμεωνίδας ἑτέροις τὴν προδοσίαν

1 αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Cobetus of. Her. 6, 165 ἔσχε *:
 ἔσχον ib. *: ἀθηναίοισιν 3 *: πέρσῃσιν — ἐοῦσιν 9 recte
 E hic et infra: ἀλκμαιωνιδῶν ceteri nisi quod e supra ai
 scriptum est in B 14 *: πρόσκρουσμα 22 Φαλήρων
 Her. 6, 116 23 προδιδόασιν R cum Amyoto: 10—11 B 7 E

ἀνατίθῃσιν· ἀνεδείχθη μὲν γὰρ ἄσπιδας, καὶ τοῦτο οὐκ
 ἔστιν ἄλλως εἰπεῖν· φησὶν αὐτὸς ἰδὼν. τοῦτο δ' F
 ἀμύχανον μὲν ἦν γενέσθαι, νενικηκότων κατὰ κρᾶ-
 τος τῶν Ἀθηναίων· γενόμενον δ' οὐκ ἂν ὑπὸ τῶν
 5 βαρβάρων συνώφθη, φυγῇ καὶ πόνοι πολλῷ καὶ
 τραύμασι καὶ βέλεσιν εἰς τὰς ναῦς ἐλαυνομένων καὶ
 ἀπολιπόντων τὸ χωρίον, ὥς ἕκαστος τάχους εἶχεν.
 ἀλλ' ὅταν γε πάλιν ὑπὲρ τῶν Ἀλκμεωνιδῶν ἀπο-
 λογεῖσθαι προσποιούμενος, ἃ πρῶτος ἀνθρώπων
 10 ἐπενήνυθεν ἐγκλήματα, εἶπη· θῶμα δέ μοι καὶ οὐκ
 ἐνδέχομαι τὸν λόγον, Ἀλκμεωνίδας ἔν ποτε ἀνα-
 δεῖξαι Πέρσῃσι ἐκ συνθήματος ἄσπινδα, βουλομέ-
 νους γε εἶναι Ἀθηναίους ὑπὸ Ἰππίῃ· κόμματός
 τινος ἀναμνησκόμενοι παροιμιακοῦ

15 ἔμενε, καρκίνε, καὶ σε μεθήσω·
 τί γὰρ ἔσπούδακας καταλαβεῖν, εἰ καταλαβὼν με-
 θιέναι μέλλεις; καὶ σὺ κατηγορεῖς, εἴτ' ἀπολογῇ· 868
 καὶ γράφεις κατ' ἐπιφανῶν ἀνδρῶν διαβολάς, ἃς
 πάλιν ἀναιρεῖς, ἀπιστῶν δὲ σεαυτῷ δηλονότι· σεαυ-
 20 τοῦ γὰρ ἀκήκοας λέγοντος Ἀλκμεωνίδας ἀνασχεῖν
 ἄσπινδα νενικημένοις καὶ φεύγουσι τοῖς βαρβάροις.
 καὶ μὴν ἐν οἷς περὶ Ἀλκμεωνιδῶν ἀπολογῇ σεαυτὸν
 ἀποφαίνεις συκοφάντην· εἰ γὰρ μᾶλλον ἢ ὁμοίως
 Καλλίῃ τῷ Φαινίππου, Ἰππονίκου δὲ πατρὶ, φαί-
 25 νονται μισοτύραννοι ἐόντες· ὥς ἐνταῦθα γράφεις

1 Her. 6, 124. 2 ἀλλ' ὥς BE. 9 προσποιώμεθα BE.

10 εἶπη W: εἶη Malim λέγει ib. θῶμα δέ μοι Turne-

bus ex Her. 6, 121: 7 B 8 E. 12 *: πέρσῃσιν 13: rectius

Herodotus 19 δὲ] γε W. del. R. Malim δὲ 23 Her. 1.1.

Ἀλκμεωνίδαι, ποῦ θήσεις αὐτῶν ἐκείνην τὴν συνω-
 μοσίαν, ἣν ἐν τοῖς πρώτοις γέγραφας; ὥς ἐπιγαμίαν
 B ποιησόμενοι Πεισιστράτῳ κατήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τῆς
 φυγῆς ἐπὶ τὴν τυραννίδα καὶ οὐκ ἂν ἐξήλασαν
 αὐτοῖς, ἕως διεβλήθη παρανόμως τῇ γυναικὶ μιγνύ- 5
 μενος. ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτας ἔχει ταραχάς. ** τῆς
 Ἀλκμεωνιδῶν διαβολῆς καὶ ὑπονοίας τοῖς Καλλίου
 τοῦ Φαινίππου χρησάμενος ἐπαίνοις καὶ προσάψας
 αὐτῷ τὸν υἱὸν Ἰππονίκον, ὃς ἦν καθ' Ἡρόδοτον
 ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις Ἀθηναίων, ὁμολόγησεν, ὅτι 10
 μηδὲν τῶν πραγμάτων δεομένων, ἀλλὰ θεραπείᾳ
 καὶ χάριτι τοῦ Ἰππονίκου τὸν Καλλίαν παρενέβαλεν.

28. Ἐπεὶ δ' Ἀργεῖους ἅπαντες ἴσασιν οὐκ ἀπει-
 παμένους τοῖς Ἑλλήσι τὴν συμμαχίαν, ἀξιώσαντας
 C ὥς ἂν μὴ Λακεδαιμονίοις, ἐχθίστοις καὶ πολεμιω- 15
 τάτοις οὔσι, ποιοῦντες ἀεὶ τὸ προστασσύμενον ἔπον-
 ται, καὶ τοῦτ' ἄλλως οὐκ ἦν, αἰτίαν κακοηθεστά-
 την ὑποβάλλεται, γράφων ἔπει δέ σφεας παρα-
 λαμβάνειν τοὺς Ἑλληνας, οὕτω δὲ ἐπισταμένους, ὅτι
 οὐ μεταδώσουσι τῆς ἀρχῆς Λακεδαιμόνιοι, μεταίτεειν, 20
 ἵνα ἐπὶ προφάσεως ἡσυχίαν ἄγωσι. τούτων δ' ὕστε-

2 cf. Her. 1, 60   5 ἕως] εἰ μὴ R   6 lac. 7 B 8 E.
 Fort. supplendum μεταξὺ δὲ τῆς Ἀλκμεωνιδῶν κέ   9 Ἡρό-
 δοτον] cf. 6, 121   12 R: παρέβαλεν   13 Her. 7, 148
 14 ἀξιώσαντας κέ] ἀξιώσαντας δὲ κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεῖσθαι
 supplet R. Fort. [Λακεδαιμονίοις δὲ τριακοντοῦτιν εἰρήνην
 σπείσαντας ἡγεῖσθαι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίας]
 ἀξιώσαντας κέ. aut brevius: [ἡγεῖσθαι δὲ κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης
 τῆς συμμαχίας] ἀξιώσαντας κέ   18 Her. 7, 150   ib. παρα-
 λαμβάνειν R ex Her. 7, 150: καταλαμβάνει   19 οὕτω Turne-
 bus: αὐτῷ BE   21 προφάσιος Herodotus

ρον ἀναμνησάει φησιν Ἀρτοξέρξην ἀναβάντας εἰς
 Σοῦσα πρέσβεις Ἀργείων, κακῆινον εἰπεῖν ὥς 'οὐδε-
 μίαν νομίζοι πόλιν Ἀργεος φιλιωτέρην'. εἶθ' ὑπει-
 πών, ὥσπερ εἶωθε, καὶ ἀναδυόμενος 'οὐκ εἰδέναι
 5 φησὶ περὶ τούτων ἀτρεκέως, εἰδέναι δ' ὅτι πᾶσιν
 ἀνθρώποις ἐστὶν ἐγκλήματα καὶ οὐκ Ἀργείοισι
 αἰσχιστα πεποιήται. ἐγὼ δὲ λέγειν ὀφείλω τὰ λεγόμε- D
 να, πείθεσθαι γε μὴν οὐ παντᾶπασι ὀφείλω, καὶ
 μοι τὸ ἔπος τοῦτο ἐχέτω ἐς πάντα τὸν λόγον. ἐπεὶ
 10 καὶ ταῦτα λέγεται, ὥς ἄρα Ἀργεῖοι ἦσαν οἱ ἐπικα-
 λεσάμενοι τὸν Πέρσῃ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδὴ σφι
 πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. κακῶς ἢ αἰχμὴ ἐστήκεε,
 πᾶν δὴ βουλόμενοι σφίσι προσεῖναι τῆς παρούσης
 λύπης.' ἄρ' οὖν οὐχ, ὅπερ αὐτὸς τὸν Αἰθιοπᾶ φησι
 15 πρὸς τὰ μύρα καὶ τὴν πορφύραν εἰπεῖν, ὥς δολερὰ
 μὲν τὰ ἀλείμματα δολερὰ δὲ τὰ εἴματα τῶν Περσέων E
 ἐστί, τοῦτ' ἂν τις εἴποι πρὸς αὐτόν, ὥς δολερὰ μὲν τὰ
 ῥήματα δολερὰ δὲ τὰ σχήματα τῶν Ἡροδότου λόγων
 'ἐλικτὰ κούδεν ὑγιᾶς ἀλλὰ πᾶν πέριξ,'
 20 ὥσπερ οἱ ξωγράφοι τὰ λαμπρὰ τῇ σκιᾷ τρανότερὰ
 ποιοῦσιν, οὕτω ταῖς ἀρνήσεσι τὰς διαβολὰς ἐπιτεί-
 νοντος αὐτοῦ καὶ τὰς ὑπονοίας ταῖς ἀμφιβολίαις
 βαθυτέρας ποιοῦντος; Ἀργεῖοι δ' ὅτι μὲν οὐ συν-

1 Herodotus: ἀρταξέρξην 2 idem 7, 151 3 ὑπει-
 πών] ὑπείκων Emperius 4 Her. 7, 152 G*: ἀργείοισιν
 7 πεποιήνται BE ib. τὰ λεγόμενα — ὀφείλω] om. BE
 11 σφιν BE 12 ἐστήκεε πᾶν δὴ Her. 7, 152: ἔστηκεν εἰ
 5 B 2 E δὴ 13 ita W: σφίσι προσεῖναι libri. σφι εἶναι
 πρὸ Herodotus 16 ἀλείμματα Exemplum Turnebi: χεῖματα
 cf. Her. 3, 20, 22 19 Eur. Andr. 448 ib. καὶ οὐδὲν BE

αράμενοι τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἡγεμονίαν καὶ
 F τῆς ἀρετῆς Λακεδαιμονίοις ἐκστάντες, κατήσχυναν
 τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν εὐγένειαν, οὐδ' ἔστιν ἀντει-
 πεῖν. ὑπὸ Σιφνίοις γὰρ ἦν καὶ Κυθνίοις, ἄμεινον
 ἐλευθεροῦν τοὺς Ἑλληνας ἢ Σπαρτιάταις φιλονει- 5
 κοῦντας ὑπὲρ ἀρχῆς ἐγκαταλιπεῖν τοσοῦτους καὶ
 τοιούτους ἀγῶνας. εἰ δ' αὐτοὶ ἦσαν, οἱ ἐπικαλεσά-
 μενοι τὸν Πέρσῃ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν κακῶς
 ἐστῶσαν αὐτοῖς αἰχμὴν πρὸς Λακεδαιμονίους, πῶς
 οὐκ ἐμῆδιζον ἀναφανδὸν ἥκοντος οὐδ', εἰ μὴ συστρα- 10
 τεύειν ἐβούλοντο βασιλεῖ, τὴν γοῦν Λακωνικὴν ὑπο-
 λειπόμενοι κακῶς ἐποίουν, ἢ Θυρέας ἤπτοντο πάλιν
 ἢ τρόπον ἄλλον ἀντελαμβάνοντο καὶ παρηνώχλουν
 864 Λακεδαιμονίοις, μέγα βλάψαι δυνάμενοι τοὺς Ἑλ-
 ληνas, εἰ μὴ παρῆκαν εἰς Πλαταιὰς ἐκείνους ἐκστρα- 15
 τεῦσαι τοσοῦτοις ὀπλίταις;

39. Ἀλλ' Ἀθηναίους γε μεγάλους ἐνταῦθα τῷ
 λόγῳ πεποίηκε καὶ σωτῆρας ἀνηγόρευκε τῆς Ἑλλά-
 δος· ὁρθῶς γε ποιεῖν καὶ δικαίως, εἰ μὴ πολλὰ καὶ
 βλάβημα προσῆν τοῖς ἐπαίνοις. νῦν δέ· προδο- 20
 θῆναι μὲν ἂν λέγων ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
 Λακεδαιμονίους, μονωθέντας δ' ἂν καὶ ἀποδεξαμέ-
 νους ἔργα μεγάλα ἀποθανεῖν γενναίως, ἢ πρὸ τοῦ-
 του ὁρῶντας καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας μηδίζοντας
 ὁμολογίῃ ἂν χρῆσασθαι πρὸς Ξέρξεα, ὃς ἔστιν 25

2 R: κατήσχυναν ἂν 4 ὑπὸ W. σὺν M 20 Her.
 7, 139 22 Wesselingius ex Herodoto: ὑποδεξαμένους libri.
 ἀποδειξαμένους R 24 τοὺς ἄλλους R ex Herodoto: τοὺς
 25 ὁμολογίῃ BE

οὐ τοῦτο λέγων εἰς τὸν Ἀθηναίων ἔπαινον, ἀλλ'
 Ἀθηναίους ἐπαινῶν, ἵνα κακῶς εἴπῃ τοὺς ἄλλους B
 ἅπαντας. τί γὰρ ἂν τις ἔτι δυσχεραίνει, Θηβαίους
 ἀεὶ καὶ Φωκέας πικρῶς αὐτοῦ καὶ κατακόρως ἐξουει-
 5 δίζοντας, ὅπου καὶ τῶν προκινδυνεύσαντων ὑπὲρ
 τῆς Ἑλλάδος τὴν οὐ γεγενημένην μὲν, γενομένην
 δ' ἂν, ὥς αὐτὸς εἰκάζει, καταψηφίζεται προδοσίαν;
 αὐτοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἐν ἀδήλῳ θέμενος ἐπη-
 πόρησεν, εἰτ' ἔπεσον ἂν μαχόμενοι τοῖς πολεμίοις
 10 εἴτε παρέδωκαν ἑαυτούς, μικροῖς γε νῆ Δία τεκμη-
 ρίοις αὐτῶν ἀπιστήσας τοῖς περὶ Θερμοπύλας.

30. Διηγούμενος δὲ συμπεσοῦσαν ναυαγίαν ταῖς C
 βασιλικαῖς ναυσὶ καὶ ὅτι πολλῶν χρημάτων ἐκπε-
 σόντων, Ἀμεινοκλῆς ὁ Κρησίνεω Μάγνης ἀνὴρ
 15 ὠφελήθη μεγάλως, χρυσία ἄφατα καὶ χρήματα περι-
 βαλόμενος· οὐδὲ τοῦτον ἄδηκτον παρήκεν, ἀλλ' ὁ
 μὲν τᾶλλα' φησὶν οὐκ εὐτυχέων εὐρήμασι μέγα
 πλούσιος ἐγένετο· ἦν γὰρ τις καὶ τοῦτον ἄχαρις
 συμφορὴ λυπεῦσα παιδοφόνος· τοῦτο μὲν οὖν παντὶ
 20 δῆλον, ὅτι τὰ χρυσᾶ χρήματα καὶ τὰ εὐρήματα καὶ
 τὸν ἐκβρασσόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης πλοῦτον
 ἐπεισήγαγε τῇ ἱστορίᾳ, χώραν καὶ τόπον ποιῶν, ἐν
 ᾧ θήσεται τὴν Ἀμεινοκλέους παιδοφονίαν.

1 τοῦτο Turnebus: τοὺτους 3 ἔτι δυσχεραίνει R:
 ἐπιδυσχεραίνει 6 οὐ] del. Emperius ib. γεγενημένην
 μὲν M 7 δ'] del. Emperius ib. R: εἰκάζει BE
 14 Κρησίνεω Her. 7, 190 15 χρυσία Duebnerus: χρύσεια
 16 τοῦτον M: τοῦτο ib. Her. l. l. 18 ἦν] νῆ BE
 19 συμφορὴ — παιδοφόνος Herodotus: συμ 14 B 16 E
 ib. πάντη BE 20 χρήματα] ῥήματα BE

D 31. Ἀριστοφάνους δὲ τοῦ Βοιωτοῦ γράψαντος,
 ὅτι χρήματα μὲν αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρὰ Θηβαίων,
 ἐπιχειρῶν δὲ τοῖς νέοις διαλέγεσθαι καὶ συσχολά-
 ζειν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐκωλύθη δι' ἀγροικίαν αὐτῶν
 καὶ μισολογίαν, ἄλλο μὲν οὐδέν ἐστι τεκμήριον· ὁ 5
 δ' Ἡρόδοτος τῷ Ἀριστοφάνει μεμαρτύρηκε, δι' ὧν
 τὰ μὲν ψευδῶς, τὰ δὲ διὰ **, τὰ δὲ ὡς μισῶν καὶ
 διαφερόμενος τοῖς Θηβαίοις ἐγκέκληκε. Θεσσαλοὺς
 μὲν γὰρ ὑπ' ἀνάγκης ἀποφαίνεται μηδίσαι τὸ πρῶ-
 E τον, ἀληθῆ λέγων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων 10
 μαντευόμενος ὡς προδόντων ἂν Λακεδαιμονίους
 ὑπεῖπεν ὡς 'οὐχ ἐκόντων ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἀλίσκο-
 μένων κατὰ πόλεις'. Θηβαίοις δὲ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης
 οὐ δίδωσι τὴν αὐτὴν συγγνώμην, καίτοι πεντακο-
 σίους μὲν εἰς τὰ Τέμπη καὶ Μναμίαν στρατηγὸν 15
 ἐπεμψαν, εἰς δὲ Θερμοπύλας ὅσους ἤτησε Λεωνίδας·
 οἳ καὶ μόνοι σὺν Θεσπιδεῦσι παρέμειναν αὐτῷ, τῶν
 ἄλλων ἀπολιπόντων μετὰ τὴν κύκλωσιν· ἐπεὶ δὲ
 τῶν παρόδων κρατήσας ὁ βάρβαρος ἐν τοῖς ὄροις
 F ἦν καὶ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης διὰ ξενίας εὐνους 20
 ὧν Ἀτταγίνῳ τῷ προεστῶτι τῆς ὀλιγαρχίας διεπρά-
 ξατο φίλον βασιλέως γενέσθαι καὶ ξένον, οἳ δ'
 Ἕλληνες ἐν ταῖς ναυσὶν ἦσαν, πεξῆ δ' οὐδεὶς προσ-

1 Ἀριστοφάνους] Mueller. 4 p. 338 2 παρὰ Θηβαίων
 Amyotus: παρ' Ἀθηναίων 6 Ἡρόδοτος] add. αὐτὸς Co-
 betus 7 lac. 8 B 6 E supplent verbis διὰ νολακείαν vel
 δι' ἔχθραν Tuinebus. δι' ἄγνοιαν Amyotus: δι' ἀδυσίαν W.
 διαβόλως Cobetus. διαστρέφων τὴν ἀλήθειαν Herwerdenus.
 Malim διαβάλλων cf. p. 865 b 8 Her. 7, 172 9 τοπρῶ-
 τον BE 11 id. 7, 139 21 Ἀτταγίνῳ R ex Her. 9, 15:
 ἀπαγίνω

ἤλαυνεν, οὕτω προσεδέξαντο τὰς διαλύσεις ὑπὸ τῆς
 μεγάλης ἀνάγκης ἐγκαταληφθέντες. οὔτε γὰρ θά-
 λασσα καὶ νῆες αὐτοῖς παρήσαν ὥς Ἀθηναίοις, οὔτ'
 ἀπωτάτω κατῳκουν ὥς Σπαρτιᾶται τῆς Ἑλλάδος ἐν
 5 μυθῷ, μιᾶς δ' ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἡμισείας ἀπέχοντι
 τῷ Μήδῳ συστάντες ἐπὶ τῶν στενῶν καὶ διαγωνι-
 σάμενοι μετὰ μόνων Σπαρτιατῶν καὶ Θεσπιέων
 ἠτύχησαν. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὕτως ἐστὶ δίκαιος, 865
 ὥστε Ἀκαεδαιμονίους μὲν μονωθέντας καὶ γενομέ-
 10 νους συμμάχων ἐρήμους τυχὸν ἔν φησιν ὁμολογῆ
 χρήσασθαι πρὸς Ξέρξεα. Ὁθηβαίοις δὲ ταῦτό δια-
 τὴν αὐτὴν ἀνάγκην παθοῦσι λοιδορεῖται. τὸ δὲ
 μέγιστον καὶ κάλλιστον ἔργον ἀνελεῖν μὴ δυνηθεὶς
 ὥς οὐ πραχθὲν αὐτοῖς, αἰτίῃ φράυλῃ καὶ ὑπονοίᾳ
 15 διαλυμαινόμενος ταῦτ' ἔγραφεν 'οἱ μὲν νυν ξύμμα-
 χροι οἱ ἀποπεμπόμενοι ὄχοντό τε ἀπιόντες καὶ ἐπέ-
 θοντο Λεωνίδῃ. Θεσπιέες δὲ καὶ Ὁθηβαῖοι κατέμειναν
 μοῦνοι παρὰ Ἀκαεδαιμονίοισι. τούτων δὲ Ὁθηβαῖοι
 μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι. κατεῖχε B
 20 γὰρ σφεας Λεωνίδης ἐν δμήρων λόγῳ ποιεύμενος.
 Θεσπιέες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οὐ οὐδαμᾶ ἔφασαν
 ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀπαλ-
 λάξεσθαι.' εἴτ' οὐ δῆλός ἐστιν ἰδίαν τινὰ πρὸς
 Ὁθηβαίους ἔχων ὀργὴν καὶ δυσμένειαν, ὅφ' ἥς οὐ

2 W: ἐγκαταλειφθέντες 11 χρήσασθαι Cobetus ex
 Her. 7, 139: χρήσθαι ib. *: τὸ αὐτὸ 13 ἔργον] Ὁθηβαίων
 ἔργον R 14 αἰτίῃ] utrum hoc an αἰτία scripserit Plutar-
 chus dubium vid. W 16 οἱ R ex Her. 7, 222 17 Θεσπιεῖς
 BE 20 δμήρον BE 21 οὐδαμᾶ] οὐκ Herodotus 22 λεω-
 νίδῃ BE ib. μετὰ τούτου] μετ' αὐτοῦ Herwerdenus
 ib. ἀπαλλάξεσθαι BE

μόνον διέβαλε ψευδῶς καὶ ἀδίκως τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ πιθανοῦ τῆς διαβολῆς ἐφρόντισεν, οὐδ' ὅπως αὐτὸς ἑαυτῷ τὰναντία λέγων παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους οὐ φανεῖται συνειδῶς; προσιπὼν γὰρ ὡς ὁ Λεωνίδης, ἐπεὶ τ' ἦσθετο τοὺς συμμάχους 5
 C ἔοντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἐθέλοντας συγκινδυνεύειν, κελεύσαι σφέας ἀπαλλάττεσθαι· πάλιν μετ' ὀλίγου λέγει τοὺς Θηβαίους ἔκοντας αὐτὸν κατασχεῖν, οὗς εἰκὸς ἦν ἀπελάσαι καὶ βουλομένους παραμένειν, εἰ μηδίξειν αἰτίαν εἶχον. ὅπου γὰρ οὐκ 10
 ἐδεῖτο τῶν μὴ προθύμων, τί χρησίμων ἦν ἀναμειχθαι μαχομένοις ἀνθρώπους ὑπόπτους; οὐ γὰρ δὴ φρένας εἶχε τοιαύτας ὁ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεὺς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἡγεμῶν, ὥστε κατέχειν ἐν δμηρῶν λόγῳ τοῖς τριακοσίοις τοὺς τετρακοσίους 15
 ὅπλ' ἔχοντας καὶ προσκειμένων ἔμπροσθεν ἤδη καὶ ὕπισθεν ἅμα τῶν πολεμίων· καὶ γὰρ εἰ πρότερον ἐν δμηρῶν λόγῳ ποιούμενος ἦγεν αὐτούς, ἐν γε
 D τοῖς ἐσχάτοις εἰκὸς ἦν καιροῖς ἐκείνους τε Λεωνίδα μηδὲν φροντίσαντας ἀπαλλαγῆναι καὶ Λεωνίδα 20
 δεῖσαι τὴν ὑπ' ἐκείνων μᾶλλον ἢ τῶν βαρβάρων κύκλωσιν. ἄνευ δὲ τούτων, πῶς οὐ γελοῖος ὁ Λεωνίδας, τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας ἀπιέναι κελεύων ὡς αὐτίκα μάλα τεθνηξόμενος, Θηβαίους δὲ κωλύων

1 διέβλαψε BE   3 *: τὰ ἐναντία ib. παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους] παρ' ὀλίγους στίχους R cum Amyoto. πᾶσιν ὀλίγου ἀνθρώποις W. παραλαμβάνοντας τοὺς ἀνθρώπους Doehnerus   7 R: κελεύειν, cf. Hec. 7, 220   8 id. 7, 222
 9 καὶ Basileensis: καὶ μὴ   23 R: ἀπειναι   24 Leonicus: τεθνηξομένους

ὥς ὑπ' αὐτοῦ φυλάττοντο τοῖς Ἑλλησιν ἀποθνή-
 σκειν μέλλοντος; εἰ γὰρ ὥς ἀληθῶς ἐν ὁμήρων
 λόγῳ, μᾶλλον δ' ἀνδραπόδων, περιῆγε τοὺς ἀνδρας,
 οὐ κατέχειν ὥφειλεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἀπολουμένων,
 5 ἀλλὰ παραδοῦναι τοῖς ἀπιοῦσι τῶν Ἑλλήνων. ὃ δὲ
 λοιπὸν ἦν τῶν αἰτίων εἰπεῖν ἴσως δὲ ἀπολουμένους E
 κατεῖχε' καὶ τοῦτ' ἀνήρηκεν ὁ συγγραφεύς, οἷς περὶ
 τῆς φιλοτιμίας τοῦ Λεωνίδου κατὰ λέξιν εἴρηκε
 'ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον
 10 καταθέσθαι κλέος μοῦνον Σπαρτιητέων ἀποπέμψαι
 τοὺς συμμάχους μᾶλλον ἢ τῆσι γνώμησι διενεχθέν-
 τας'. ὑπερβολὴ γὰρ εὐηθείας ἦν, ἥς ἀπήλανε δόξης
 τοὺς συμμάχους κατέχειν μετέξοντας τοὺς πολε-
 μίους. ὅτι τοίνυν οὐ διεβέβλητο τοῖς Θηβαίοις ὁ F
 15 Λεωνίδας, ἀλλὰ καὶ φίλους ἐνόμιζε βεβαίους, ἐκ
 τῶν πεπραγμένων δῆλόν ἐστι. καὶ γὰρ παρῆλθεν
 εἰς Θήβας ἄγων τὸ στράτευμα καὶ δεηθεὶς ἔτυχεν
 οὐ μὴδὲ εἰς ἄλλος, ἐν τῷ ἱερῷ κατακοιμηθῆναι τοῦ
 'Ηρακλέους, καὶ τὴν ὕπνιν ἦν εἶδεν ὕναρ ἐξήγγειλε
 20 τοῖς Θηβαίοις· ἔδοξε γὰρ ἐν θαλάσῃ πολλὴν ἐχούσῃ
 καὶ τραχὺν κλύδωνα τὰς ἐπιφανεστάτας καὶ μεγίστας
 πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀνωμάλως διαφέρεισθαι καὶ σα-
 λεύειν, τὴν δὲ Θηβαίων ὑπερέχειν τε πασῶν καὶ
 μετέωρον ἀρθῆναι πρὸς τὸν οὐρανὸν εἴτ' ἐξαίφνης.

4 R: ἀπολλυμένων 6 ἴσως δὲ] ὅτι ὡς M ib. Turne-
 bus: ἀπολουμένων. W verba ἴσως δὲ ἀπολουμένων glossema
 ad superius ἀπολλυμένων putat 8 εἴρηκε X: 9 B 6—7 E
 9 τε R ex Her. 7, 220: δὲ ib. Λεωνίδας BE 10 μοῦνον
 Herodotus: μόνον 11 ἢ γνώμη idem

ἀφανῇ γενέσθαι· καὶ ταῦτα μὲν ἦν ὅμοια τοῖς ὕστερον χρόνῳ πολλῷ συμπεσοῦσι περὶ τὴν πόλιν.

- 866 31. Ὁ δ' Ἡρόδοτος ἐν τῇ διηγήσει τῆς μάχης καὶ τοῦ Λεωνίδου τὴν μεγίστην ἡμαύρωκε προᾶξιν, αὐτοῦ πεσεῖν πάντας εἰπὼν ἐν τοῖς στενοῖς περὶ τὸν 5 Κολωνόν· ἐπράχθη δ' ἄλλως. ἐπεὶ γὰρ ἐπύθοντο νύκτωρ τὴν περίοδον τῶν πολεμίων, ἀναστάντες ἐβάδιζον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν σκηνὴν ὀλίγου δεῖν βασιλέως, ὥς ἐκείνον αὐτὸν ἀποκτενοῦντες καὶ περὶ ἐκείνῳ τεθνηξόμενοι· μέχρι μὲν οὖν τῆς σκη- 10 νῆς αἰετὸν ἐμποδὼν φονεύοντες, τοὺς δ' ἄλλους τρεπόμενοι προῆλθον· ἐπεὶ δ' οὐχ εὗρίσκετο Ξέρξης, Β ζητοῦντες ἐν μεγάλῳ καὶ ἀχανεῖ στρατεύματι καὶ πλανώμενοι μόλις ὑπὸ τῶν βαρβάρων πανταχόθεν περιχυθέντων διεφθάρησαν. ὅσα δ' ἄλλα πρὸς 15 τοῦτω τολμήματα καὶ ῥήματα τῶν Σπαρτιατῶν παραλέλοιπεν, ἐν τῷ Λεωνίδου βίῳ γραφήσεται· μικρὰ δ' οὐ χεῖρόν ἐστι καὶ νῦν διελεθεῖν. ἀγῶνα μὲν γὰρ ἐπιτάφιον αὐτῶν ἠγωνίσαντο πρὸ τῆς ἐξόδου καὶ τοῦτον ἐθεῶντο πατέρες αὐτῶν καὶ μητέρες· 20 αὐτὸς δ' ὁ Λεωνίδας πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα παντελῶς ὀλίγους ἐξάγειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην 'πολλοὺς μὲν ἔφη τεθνηξομένους'· πρὸς δὲ τὴν γυναικᾶ, πυνθανομένην ἐξιόντος εἴ τι λέγοι, μεταστραφεὶς C εἶπεν 'ἀγαθοῖς γαμείσθαι καὶ ἀγαθὰ τίκτειν'. ἐν 25

8 ὀλίγου δεῖν] del. R propter inseqq. lin. 10 9 ἐκείνον] ἐκεῖ R 12 *: ἠερίσκετο 17 παραλέλοιπεν Fragm. 33, Δ: καταλέλοιπεν 19 αὐτῷ BE 23 μὲν] μὲν οὖν Cobetus. μὴν Herwerdenus. cf. p. 225 c

δὲ Θερμοπύλαις μετὰ τὴν κύκλωσιν δύο τῶν ἀπὸ
 γένους ὑπεξελέσθαι βουλούμενος ἐπιστολὴν ἐδίδου
 τῷ ἑτέρῳ καὶ ἔπεμπεν· ὁ δ' οὐκ ἐδέξατο φήσας μετ'
 ὀργῆς 'μαχατάς τοι, οὐκ ἀγγελιαφόρος, εἰπόμαν·'
 5 τὸν δ' ἕτερον ἐκέλευεν εἰπεῖν τι πρὸς τὰ τέλη τῶν
 Σπαρτιατῶν· ὁ δ' ἀπεκρίνατο τῷ πράγματι, καὶ τὴν
 ἀσπίδα λαβὼν εἰς τάξιν κατέστη. ταῦτ' οὐκ ἂν τις
 ἐπετίμησεν, ἄλλου παραλιπόντος· ὁ δὲ τὴν Ἀμάσι-
 δος ἀποψύφησιν καὶ τὴν τῶν ὕνων τοῦ κλέπτου
 10 προσέλασιν καὶ τὴν τῶν ἀσκῶν ἐπίδοσιν καὶ πολλὰ
 τοιαῦτα συναγαγὼν καὶ διαμνημονεύων, οὐκ ἀμελείᾳ
 δόξειεν ἂν καὶ ὑπερουσίᾳ προῖεσθαι καλὰ μὲν ἔργα·¹⁾
 καλὰς δὲ φωνὰς ἄλλ' οὐκ εὐμενῆς ὢν πρὸς ἐνίους
 οὐδὲ δίκαιος.

15 33. Τοὺς δὲ Θηβαίους πρῶτον μὲν φησι 'μετὰ
 τῶν Ἑλλήνων ἔοντας μάχεσθαι ὑπ' ἀνάγκης ἔχομέ-
 νους·' οὐ γὰρ μόνον Ξέρξης, ὥς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ
 Λεωνίδας μαστιγοφόρους εἶχεν ἐπομένους, ὃφ' ὧν
 οἱ Θηβαῖοι παρὰ γνώμην ἠναγκάζοντο μαστιγού-
 20 μενοι μάχεσθαι. καὶ τίς ἂν ὠμότερος τούτου γέ-
 νοιτο συκοφάντης, ὅς μάχεσθαι μὲν ὑπ' ἀνάγκης
 φησὶ τοὺς ἀπελθεῖν καὶ φεύγειν δυναμένους, μη-
 δίσαι δ' ἐκόντας, οἷς οὐδεὶς παρῆν βοηθῶν; ἐξῆς
 δὲ τούτοις γέγραφεν, ὅτι 'τῶν ἄλλων ἐπειγομένων
 25 ἐπὶ τὸν Κολωνὸν ἀποσχισθέντες οἱ Θηβαῖοι χεῖράς E

3 τῷ W 6 τῷ πράγματι idem: τὰ πράγματα 9 Her.
 2, 162 ib. id. 2, 121 10 προσέλευσιν BE ib. καὶ ἄλλα
 πολλὰ R. Melius καὶ πολλὰ ἄλλα 15 πρῶτον Basileensis:
 πρῶτος BE. τέως R ex Her. 7, 233 19 μαστιγούμενοι] del.
 Cobetus

τε προέτεινον καὶ ἤισαν ἄσσον τῶν βαρβάρων, λέ-
 γοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων, ὥς μηδίσειαν,
 καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἔδοσαν βασιλεῖ, ὑπὸ δ' ἀνάγκης
 ἐχόμενοι εἰς Θερμοπύλας ἀπικοίατο καὶ ἀναίτιοι εἶεν
 τοῦ τρώματος τοῦ γενομένου βασιλεῖ· ταῦτα λέγον- 5
 τες περιεγένοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τούτων
 τῶν λόγων μάρτυρας· ὅρα διὰ τοσούτων ἐν βαρβά-
 ροις κραυγαῖς καὶ παμμυγέσι θορύβοις καὶ φρυγαῖς
 καὶ διώξεσιν ἀκουομένην δικαιολογίαν καὶ μαρτύ-
 ρων ἀνάκρισιν καὶ Θεσσαλοὺς μεταξὺ τῶν φονευο- 10
 μένων καὶ πατουμένων ὑπ' ἀλλήλων παρὰ τὰ στενὰ
 F. Θηβαίοις συνδικοῦντας, ὅτι τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς
 κρατοῦντας ἄχρὶ Θεσπιδέων ἐναρχος ἐξήλασαν μάχῃ
 περιγενόμενοι καὶ τὸν ἄρχοντα Λατταμύαν ἀποκτεί-
 ναντες· ταῦτα γὰρ ὑπῆρχε Βοιωτοῖς τότε καὶ Θε- 15
 ταλοῖς πρὸς ἀλλήλους, ἐπιεικὲς δὲ καὶ φιλάνθρωπον
 οὐδέν. ἀλλὰ δὴ τῶν Θεσσαλῶν μαρτυρούντων, πῶς
 περιεγένοντο Θηβαῖοι; τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτειναν
 οἱ βάρβαροι προσιόντας· ὥς αὐτὸς εἶρηκε· τοὺς δὲ
 πλεῦνας, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἔστιξαν στίγματα 20
 βασιλῆα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεοντιά-
 867 δεῶ'. οὔτε Λεοντιάδης ἐν Θερμοπύλαις ἦν στρα-
 τηγός, ἀλλ' Ἀνᾶξανδρος, ὥς Ἀριστοφάνης ἐκ τῶν
 κατ' ἄρχοντας ὑπομνημάτων ἰστορήσε καὶ Νίκαν-
 δρος ὁ Κολοφώνιος· οὔτε γινώσκει τις ἀνθρώπων 25

1 Herodotus: προέτειναν ib. ἤισαν Turnebus: ἦσαν
 2 μηδίξουσι idem cum Herodoto 3 ἐν πρώτοις εἶδοσαν
 Herodotus 4 idem: ἀπικέατο 14 M: παραγενόμενοι
 ib. R: ἀποκτείνοντες 18 τοὺς μὲν γὰρ idem 19 δὲ *: δέ τι
 BE ex dittographia 22 ἀλλ' οὔτε R 23 Ἀριστοφάνης —
 Νίκανδρος] cf. Mueller. 4 p. 338 25 ἀνθρώπους BE

πρὸς Ἡροδότου στιχθέντας ὑπὸ Ξέρξου Θηβαίους.
 ἐπεὶ μέγιστον ἦν ἀπολόγημα τῆς διαβολῆς καὶ καλῶς
 εἶχε τὴν πόλιν ἀγάλλεσθαι τοῖς στίγμασιν ἐκείνοις,
 ὡς Ξέρξου δικάσαντος ἐχθίστοις χρήσασθαι Λεωνίδῃ
 5 καὶ Λεοντιάδῃ· τοῦ μὲν γὰρ ἡκίστατο πεπτωκότος
 τὸ σῶμα, τοῦ δὲ ζῶντος ἔστιξεν. ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς
 Λεωνίδαν ὠμότητα δῆλωμα ποιούμενος, ὅτι μάλιστα
 δὴ ἀνδρῶν ὁ βάρβαρος ἐθυμώθη ζῶντι Λεωνίδῃ, B
 Θηβαίους δὲ καὶ μηδίζοντας λέγων ἐν Θερμοπύλαις
 10 στιχθῆναι καὶ στιχθέντας αὐτοὺς ἐν Πλαταιαῖς μη-
 δίζειν προθύμως δοκεῖ μοι, καθάπερ Ἰπποκλείδης
 ὁ τοῖς σκέλεσι χειρονομῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰπεῖν
 ἂν ἐξορχούμενος τὴν ἀλήθειαν· οὐ φροντὶς Ἡροδότῳ·

34. Ἐν δὲ τῇ ὁγδόῃ τοὺς Ἑλληνάς φησι κατα-
 15 δειλιάσαντας ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου δρησμὸν βουλεύ-
 εσθαι ἔσω εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῶν Εὐβοέων δεο-
 μένων ὀλίγον ἐπιμεῖναι χρόνον, ὅπως ὑπεκθοῖντο
 γενεὰς καὶ τὸ οἰκετικόν, ὀλιγωρεῖν, ἄχρι οὗ Θεμι-
 στοκλῆς ἀργύριον λαβὼν Εὐρυβιάδῃ τε μετέδωκε C
 20 καὶ Ἀδειμάντῳ τῷ Κορινθίων στρατηγῷ· τότε δὲ
 μεῖναι καὶ διαναυμαχῆσαι πρὸς τοὺς βαρβάρους·
 ὁ μὲν Πίνδαρος οὐκ ὦν συμμάχου πόλεως ἀλλὰ
 μηδίζειν αἰτίαν ἐχούσης, ὅμως τοῦ Ἀρτεμισίου
 μνησθεὶς ἐπιπεφώνηκεν

25 ὅτι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο φαεινὰν
 κρητὶδ' ἐλευθερίας·

4 δικαιώσαντος R 17 προσμεῖναι Her. 8, 4 18 *:
 ἄχρη 25 Bergk. 1 p. 397 ib. Boeckhius: ἀθηναίων
 ib. ἐβάλλοντο BE

Ἡρόδοτος δέ, ὅφ' οὗ κεκοσμηθῆσθαι τινὲς ἀξιοῦσι τὴν Ἑλλάδα, δωροδοκίας καὶ κλοπῆς ἔργον ἀποφαίνει τὴν νίκην ἐκείνην γενομένην καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀκουσίως ἀγωνισαμένους, ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐξαπατηθέντας ἀργύριον λαβόντων. καὶ τοῦτο πέρας 5
 D οὐ γέγονεν αὐτῷ τῆς κακοηθείας· ἀλλὰ πάντες μὲν ἄνθρωποι σχεδὸν ὁμολογοῦσι ταῖς ναυμαχίαις αὐτόθι κρατοῦντας τοὺς Ἕλληνας ὅμως ὑφίσθαι τοῦ Ἀρτεμισίου τοῖς βαρβάροις, τὰ περὶ Θερμοπύλας ἀκούσαντας· οὐδὲ γὰρ ἦν ὕψελος ἐνταῦθα καθημένους 10
 φρουρεῖν τὴν θάλασσαν, ἐντὸς Πυλῶν τοῦ πολέμου γεγονότος καὶ Ἐφίξου τῶν παρόδων κρατοῦντος. Ἡρόδοτος δέ, πρὶν ἀπαγγελῆναι τὸν Λεωνίδου θάνατον, ἤδη ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας βουλευομένους ἀποδιδράσκειν· λέγει δ' οὕτω ἑρηχέως δὲ περιεφθέντες, 15
 καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι, τῶν αἰ ἡμίσειαι τῶν
 E νεῶν τετραωμέναι ἦσαν, δρησμὸν ἐβούλευον εἰς τὴν Ἑλλάδα. καίτοι τὴν πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἀναχώρησιν οὕτως ὀνομάσαι μᾶλλον δ' ὀνειδίσαι δεδύσθω· ὁ δὲ καὶ πρότερον δρασμὸν εἶπεν καὶ νῦν δρασμὸν 20
 ὀνομάζει καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐρεῖ δρασμὸν· οὕτω πικρῶς τῷ ῥήματι προσπέφυκε. τοῖς δὲ βαρβάροισι αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἦλθε ἀνὴρ Ἑστιαιεὺς, ἀγγέλλων τὸν δρησμὸν τὸν ἀπ' Ἀρτεμισίου τῶν

15 περιεφθέντες R ex Her. 8, 18: περιεφθέντες aut περιεφθέντες 16 αἰ ἡμίσειαι — ἐβουλευόντο ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα Herwerdenus coll. p. 867 b 22 πικρῶς] γλίσχως W ib. *: βαρβάροισιν — ἦλθιν 23 Ἑστιαιεὺς Herodotus 24 τὸν ἀπ' Duebnerus ex Her. 8, 23: τὸν ib. τῶν idem: τὸν τῶν aut τὸν τὸν

Ἑλλήνων· οἱ δὲ ὑπὸ ἀπιστίας τὸν μὲν ἀγγέλλοντα
 εἶχον ἐν φυλακῇ, νέας δὲ ταχείας ἀπέστειλαν προ-
 κατοφόμενας· τί σὺ λέγεις; ἀποδιδράσκειν ὥς κεκρα-
 τημένους, οὓς οἱ πολέμιοι μετὰ τὴν μάχην ἀπιστοῦσι
 5 φεύγειν ὥς πολὺ κρατοῦντας; εἴτα πιστεύειν ἄξιον F
 τούτῳ γράφοντι περὶ ἀνδρὸς ἣ πόλεως μιᾶς, ὃς ἐνὶ
 ῥήματι τὸ νίκημα τῆς Ἑλλάδος ἀφαιρεῖται καὶ τὸ
 τρύπαιον καθαιρεῖ καὶ τὰς ἐπιγραφάς, ὃς ἔθεντο
 παρὰ τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Προσηφῇ, κόμπον ἀποφαίνει
 10 καὶ ἀλαξονεῖαν; ἔχει δ' οὕτω τοῦπίγραμμα

ἑπαντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς Ἀσίας ἀπὸ χώρας
 παῖδες Ἀθηναίων τῷδε ποτ' ἐν πελάγει
 ναυμαχία δαμάσαντες, ἐπεὶ στρατὸς ὤλετο Μήδων,
 σήματα ταῦτ' ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι·

15 ἐν μὲν οὖν ταῖς μάχαις οὐκ ἔταξε τοὺς Ἕλληνας 868
 οὐδ' ἐδήλωσεν ἣν ἐκάστη πόλις ἔχουσα χώραν ἐναν-
 μάχησε, κατὰ δὲ τὸν ἀπόπλουν, ὃν αὐτοὺς δρασμὸν
 προσαγορεύει, πρώτους φησὶ Κορινθίους πλεῖν
 ὑστάτους δ' Ἀθηναίους.

20 35. Ἦδει μὲν οὖν μηδὲ τοῖς μηδίσασιν Ἑλλή-
 νων ἄγαν ἐπεμβαίνειν, καὶ ταῦτα Θούριον μὲν ὑπὸ
 τῶν ἄλλων νομιζόμενον αὐτὸν δὲ Ἀλικαρνασέων
 περιεχόμενον, οἱ Λωριεῖς ὄντες μετὰ τῆς γυναικω-
 νίτιδος ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐστράτευσαν· ὃ δὲ τοσοῦ-
 25 τον ἀποδεῖ τοῦ προότερον ὀνομάζειν τὰς τῶν μηδι-

9 Προσηφῇ X ex Vit. Them. c. 8: προσ 7 B 5 E 10 *:
 τὸ ἐπίγραμμα 11 vid. Preger. Inscript. p. 85 ib. Ἀσίης
 Vit. Them. c. 8 13 ναυμαχίῃ eadem 18 Her. 8, 21
 22 ὀνομαζόμενον Cobetus 25 Emperius: πρότερον

Β πάντων ἀνάγκας, ὥστε·περὶ Θετταλῶν διηγησάμενος,
 ὅτι Φωκεῦσιν, ἐχθροῖς καὶ πολεμίοις οὗσι, προσ-
 έπεμψαν, έπαγγελλόμενοι τήν χώραν αὐτῶν ἀβλαβῇ
 διαφυλάξειν, εἰ πεντήκοντα τάλαντα μισθὸν λάβοιεν,
 ταῦτα περὶ Φωκέων γέγραφεν αὐτοῖς ὀνόμασιν· οἱ 5
 γὰρ Φωκεῖς μοῦνοι τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων οὐκ ἐμῆ-
 διζον, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος
 εὗρίσκω, κατὰ δὲ τὸ ἔχθος τὸ Θεσσαλῶν· εἰ δὲ
 Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήνων ἠὔξον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐμῆ-
 διζον ἂν οἱ Φωκεῖς· καίτοι μετὰ μικρὸν αὐτοῖς 10
 ἔρεϊ τρισκαίδεκα πόλεις τῶν Φωκέων ὑπὸ τοῦ βαρ-
 βάρου κατακακαῦσθαι, διεφθάρθαι τήν χώραν, ἐμ-
 C πεπρῆσθαι τὸ ἐν Ἀβαῖς ἱερὸν, ἀνδρας ἀπολωλέναι
 καὶ γυναῖκας, ὅσοι μὴ διαφυγόντες ἔφθησαν εἰς
 τὸν Παρνασσόν. ἀλλ' ὅμως τοὺς τὰ ἔσχατα παθεῖν 15
 ἐπὶ τῷ μὴ προέσθαι τὸ καλὸν ὑπομείναντας εἰς τὴν
 αὐτὴν ἔθετο κακίαν τοῖς προθυμότατα μηδίσασιν·
 καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν ψέξαι μὴ δυνηθεῖς αἰτίας
 ἐκάθητο φάυλας καὶ ὑπονοίας ἐπὶ τοῦ γραφείου
 συντιθεῖς κατ' αὐτῶν καὶ κελεύων οὐκ ἄφ' ὧν 20
 ἔπραξαν, ἀλλ' ἄφ' ὧν ἔπραξαν ἄν, εἰ μὴ ταῦτα
 Θεσσαλοῖς ἔδοξε, κρίνεσθαι τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
 ὥσπερ χώρας ἀντειλημμένης ὑφ' ἑτέρων τῆς προ-
 D δοσίας ἀπολειφθέντας. εἰ· τοίνυν Θεσσαλοὺς τις
 ἐπιχειρεῖ τοῦ μηδισμοῦ παραιτεῖσθαι, λέγων ὡς οὐ 25

5 Her. 8, 30   7 κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν ὡς] lac. 14 B
 16 E   9 ἠὔξουν BE   ib. malim δοκεῖν cf. Her. 8, 30
 11 cf. id. 8, 32 sq.   13 Ἀβαῖς] ἄμβραις BE   19 ἐπὶ τοῦ
 γραφείου] ἀπίστους τῷ γραφείῳ Herwerdenus. cf. p. 1120 c
 21 ἀλλ' ἄφ' ὧν ἔπραξαν ἄν M ex cod. vetere P

ταῦτ' ἐβούλοντο, τῇ δὲ πρὸς Φωκέας διαφορᾷ τοῖς
 Ἑλλήσι προστιθεμένους ὀρῶντες αὐτοὶ παρὰ γνώ-
 μην ἐμήδισαν, ἃρ' οὐκ ἂν αἰσχιστα κολακεύειν ἔδοξε
 καὶ πρὸς ἐτέρων χάριν αἰτίας χρηστὰς ἐπὶ πράγμασι
 5 φαύλοις πορίζων διαστρέφειν τὴν ἀλήθειαν; ἐγὼ
 μὲν οἶμαι. πῶς οὖν οὐ περιφανέστατα δόξει συκο-
 φαντεῖν ὁ μὴ δι' ἀρετὴν τὰ βέλτιστα Φωκεῖς ἐλο-
 μένους ἀποφαινόμενος, ἀλλ' ὅτι τὰναντία Θεσσαλοὺς
 ἔγνωσαν φρονοῦντας; οὐδὲ γὰρ εἰς ἐτέρους, ὥσπερ
 10 εἴωθεν, ἀνάγει τὴν διαβολὴν ἀκηκοέναι λέγων ἀλλ' Ἐ
 αὐτὸς εὐρίσκειν συμβαλλόμενος. εἰπεῖν οὖν ἔδει τὰ
 τεκμήρια, δι' ὧν ἐπείσθη τοὺς ὅμοια πράττοντας
 τοῖς ἀρίστοις ταῦτ' αὖτοῖς φαυλοτάτοις διανοηθῆναι.
 τὸ γὰρ τῆς ἔχθρας γελοῖόν ἐστιν· οὔτε γὰρ Αἰγι-
 15 νήτας ἐκώλυσεν ἢ πρὸς Ἀθηναίους διαφορὰ καὶ
 Χαλκιδεῖς ἢ πρὸς Ἑρετριεῖς καὶ Κορινθίους ἢ πρὸς
 Μεγαρέας τῇ Ἑλλάδι συμμαχεῖν· οὐδ' αὖ πάλιν
 Θεσσαλοὺς μηδίζοντες οἱ πολεμιώτατοι Μακεδόνες
 τῆς πρὸς τὸν βάρβαρον φιλίας ἀπέστρεψαν· τὰς γὰρ
 20 ἰδίας ἀπεχθείας ὁ κοινὸς ἀπέκρυψε κίνδυνος, ὥστε
 τῶν ἄλλων παθῶν ἐκπεσόντας ἢ τῷ καλῷ δι' ἀρετὴν
 ἢ τῷ συμφέροντι δι' ἀνάγκην προστίθεσθαι τὴν F
 γνώμην. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνάγκην ἐκεί-
 νην, ἣ κατελήφθησαν ὑπὸ Μήδοις γενέσθαι, πάλιν
 25 μετεβάλλοντο πρὸς τοὺς Ἑλληνας οἱ ἄνδρες, καὶ
 Λακρᾶτης μὲν αὐτοῖς ὁ Σπαρτιάτης ἄντικρυς ἐμαρτύ-
 ρησεν· αὐτὸς δ' ὁ Ἡρόδοτος ὥσπερ ἐκβιασθεῖς ἐν

13 *: τὰ αὐτὰ   16 Κορινθίους ἢ R: Κορινθίους ἢ BE
 18 idem: μηδίζοντας   27 Ἡρόδοτος] 9, 81.

τοῖς Πλαταιικοῖς ὁμολογεῖ καὶ Φωκέας παραγενέσθαι τοῖς Ἑλλήσιν.

36. Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ τοῖς ἀτυχήσασιν ἔγκειται πικρῶς, ὅπου καὶ τοὺς παραγενομένους καὶ
 869 συγκινδυνεύσαντας εἰς τὴν τῶν πολεμίων μερίδα καὶ προδοτῶν μετατίθησι. Ἰνάξιοι γὰρ τρεῖς ἔπεμψαν τριήρεις συμμάχους τοῖς βαρβάροις, εἰς δὲ τῶν τριηράρχων Δημόκριτος ἔπεισε τοὺς ἄλλους ἐλθέσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων. οὕτως οὐδ' ἐπαινεῖν ἄνευ τοῦ ψέγειν οἶδεν, ἀλλ' ἔν' εἰς ἀνὴρ ἐγκωμιασθῇ, πόλιν ὅλην δεῖ κακῶς ἀκοῦσαι καὶ δῆμον. ἀντιμαρτυρεῖ δ' αὐτῷ τῶν μὲν πρεσβυτέρων Ἑλλάνικος τῶν δὲ νεωτέρων Ἐφορος, ὁ μὲν ἔξ ὃ δὲ πέντε ναυσὶ τοὺς Ναξίους ἐλθεῖν τοῖς Ἑλλήσι βοηθοῦντας ἱστορήσας. αὐτὸς δὲ καὶ παντάπασιν ἑαυτὸν ὃ Ἡρόδοτος ἐξελέγχει
 15 ταῦτα πλαττόμενον. οἱ μὲν γὰρ Ναξίων ὥρογράφοι λέγουσι καὶ πρότερον Μεγαβάτην ἀπώσασθαι ναυσὶ διακοσίαις ἐπιπλεύσαντα τῇ νήσῳ, καὶ Δᾶτιν αὐτῷ τὸν στρατηγὸν ἐξελάσαι καταπλεύσαντα πλοίοις ἑκατόν, εἰ δέ, ὥς Ἡρόδοτος εἶρηκεν ἀλλαχόθι, τὴν 20 μὲν πόλιν αὐτῶν ἐμπρήσαντες διέφθειραν, οἱ δ' ἄνθρωποι καταφυγόντες εἰς τὰ ὕψη διεσώθησαν, ἥπου καλὴν αἰτίαν εἶχον τοῖς ἀπολέσασθαι τὴν πατρίδα πέμπειν βοήθειαν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἀμυνομένοις ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀμύνειν. ὅτι δ' οὐκ ἐπαινέ- 25

6 τρεῖς] τέσσαρας Her. 8, 46   10 ἔν' Turnebus: εἰ
 11 ἀντιμαρτυρεῖ R: μαρτυρεῖ   13 τοὺς idem: αὐτοὺς
 19 καταπλεύσαντα W: καταπρήσαντα   ib. πλοίοις ἑκατόν
 Emperius: ποιῆσαι κανὸν   20 ἀλλαχόθι] Her. 6, 96

σαι βουλευθεῖς Δημόκριτον, ἀλλ' ἐπ' αἰσχύνῃ Ναξίων
 συνέθηκε τὸ ψεῦδος, δῆλός ἐστι τῷ παραλιπεῖν ὅλως C
 καὶ παρασιωπῆσαι τὸ Δημοκρίτου κατόρθωμα καὶ
 τὴν ἀριστείαν, ἣν ἐπιγράμματι Σιμωνίδης ἐδήλωσε

5 'Δημόκριτος τρίτος ἤρξε μάχης, ὅτε παρ Σαλαμῖνα
 Ἑλλήνες Μήδοις σύμβalon ἐν πελάγει·

πέντε δὲ νῆας ἔλεν δηίων, ἕκτην δ' ὑπὸ χεῖρα
 ῥύσατο βαρβαρικὴν Ἀωρίδ' ἀλισκομένην·

37. Ἀλλὰ τί ἂν τις ἀγανακτοίῃ περὶ Ναξίων;
 10 εἰ γάρ εἰσιν ἀντίποδες ἡμῶν, ὥσπερ ἔνιοι λέγουσι,
 τῆς γῆς τὰ κάτω περιοικοῦντες, οἷμαι μὴδ' ἐκείνους
 ἀνηκόους εἶναι Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Θεμιστο-
 κλέους βουλευμάτος, ὃ βουλευσας τῇ Ἑλλάδι ναυ-
 μαχῆσαι πρὸ τῆς Σαλαμῖνος ἰδρύσατο ναὸν Ἀρι- D
 15 στοβούλης Ἀρτέμιδος ἐν Μελίτῃ, τοῦ βαρβάρου
 καταπολεμηθέντος. τοῦτο μὲν τοῦ Θεμιστοκλέους ὁ
 χαρίεις συγγραφεὺς ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ παραιρούμενος
 καὶ τὴν δόξαν εἰς ἕτερον μεταφέρων ταυτὶ γράφει
 κατὰ λέξιν ἑνταῦθα δὴ Θεμιστοκλέα ἀφικόμενον
 20 ἐπὶ τὴν νέα εἶρετο Μνησίφιλος ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ
 τι σφι εἴη βεβουλευμένον· πυθόμενος δὲ πρὸς
 αὐτοῦ, ὥς εἴη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς
 τὸν Ἰσθμὸν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχεῖν,

4 ἦν ἐν? 5 cf. Preger. p. 89 7 ἀπὸ χειρὸς ῥύσατο
 βαρβαρικῆς Turnebus. ἀπὸ χειρῶν ῥύσατο βαρβαρικῶν R
 11 οἰκοῦντες Herwerdenus 14 Ἀριστοβούλης X ex Vit.
 Them. c. 22: βουλῆς 16 τοῦ Valckenarius: τὸ 17 idem:
 παραιτούμενος 18 ταυτὶ Doehnerus: ταῦτα 19 δὴ
 Herodotus (8, 57): δὲ 21 idem: σφιν 22 idem: ὥς
 ἐπιδεδογμένον BE

εἶπε 'οὐκ ἄρα, ἣν ἀπαίρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλα-
μῖνος, οὐδὲ περὶ μίης ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις'
κατὰ γὰρ πόλεις ἕκαστοι τρέφονται". καὶ μετ' ὀλί-
E γον 'ἀλλὰ εἴ τις ἔστι μηχανή, ἴθι τε καὶ πειρῶ
διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἣν κως δύνῃ ἀναγνώσθαι 5
Εὐρυβιάδεα μεταβουλεύσασθαι ὥστε αὐτοῦ μενεῖν'.
εἶθ' ὑπειπὼν ὅτι 'κάρτα τῷ Θεμιστοκλεῖ ἤρεσε ἡ
ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἀφί-
κετο πρὸς τὸν Εὐρυβιάδην', πάλιν αὐταῖς λέξεσι
γέγραφεν 'ἐνταῦθα δὲ Θεμιστοκλῆς παριζόμενός οἱ 10
καταλέγει κεῖνά τε πάντα ἃ ἤκουσε Μνησιφίλου
F ἑαυτοῦ ποιεύμενος, καὶ ἄλλα προστιθείς'. ὁρᾷς ὅτι
κακοηθείας προστρίβεται τάνδρῃ δόξαν, ἰδιον αὐτοῦ
βούλευμα ποιεῖσθαι τὸ τοῦ Μνησιφίλου λέγων;

38. "Ἐτι δὲ μᾶλλον τῶν Ἑλλήνων καταγελῶν 15
Θεμιστοκλέα μὲν οὔτε φησὶ φρονῆσαι τὸ συμφέρον
ἀλλὰ παριδεῖν, ὃς Ὀδυσσεὺς ἐπωνομάσθη διὰ τὴν
φρόνησιν. Ἀρτεμισίαν δὲ τὴν Ἡροδότου πολῖτιν,
μηδενὸς διδάξαντος, αὐτὴν ἀφ' ἑαυτῆς ἐπινοήσασαν
Ξέρξῃ προειπεῖν, ὥς 'οὐχ οἷοί τε πολλὸν χρόνον 20
ἔσονται τοι ἀντέχειν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφεας δια-
870 σκεδᾷς, κατὰ πόλεις δὲ ἕκαστοι φεύξονται· καὶ οὐκ
εἰκὸς αὐτούς, ἣν σὺ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλαύνῃς
τὸν πεζὸν στρατόν, ἀτρεμήσειν, οὐδέ σφι μελήσειν

1 οὐκ] οὗτοι Her. 5 ἣν κως] ἡλίως BE (A + I = N)
6 μενεῖν Her. Malim μένειν 7*: ἤρεσεν 10 παριζόμενος
Duebnerus: 7 B 6 E ζόμενος ib. οἱ idem 12 καὶ ἄλλα
πολλὰ Herodotus 13*: τῷ ἀνδρὶ 15 κατεγέλων BE
20 Her. 8, 68 ib. προειπεῖν BE 21 διασκεδιδᾷ E
διασκεδιᾷ B 22 φεύξονται] add. οὔτε γὰρ σῖτος — πυν-
θάνονται Turnebus ex Her. 8, 68 24 malim ἀτρεμειν cum

- πρὸ τῶν Ἀθηνέων ναυμαχέειν· ἦν δὲ αὐτίκα ἐπ-
 ειχθῆς ναυμαχῆσαι, δειμαίνω μὴ ὁ ναυτικὸς στρατὸς
 κακωθεὶς καὶ τὸν πεζὸν προσδηλήσῃται· ταῦτα μὲν
 οὖν μέτρων ἐνδεῖ τῷ Ἡροδότῳ, Σίβυλλαν ἀποφῆ-
 5 ναι τὴν Ἀρτεμισίαν τὰ μέλλοντα προθεσπίζουσιν
 οὕτως ἀκριβῶς. διὸ καὶ Ξέρξης αὐτῇ παρέδωκε
 τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἀπάγειν εἰς Ἑφεσον· ἐπελέληστο
 γὰρ ἐκ Σούσων, ὡς ἔοικεν, ἄγειν γυναικας, εἰ
 γυναικείας ἐδέοντο παραπομπῆς οἱ παῖδες.
- 10 39. Ἄλλ' ὃ μὲν ἔψευσται, λόγος ἡμῖν οὐδεὶς·
 ἃ δὲ τ*** ψεῦσται μόνον ἐξετάζομεν. φησὶ τοίνυν B
 Ἀθηναίους λέγειν, ὡς Ἀδεύμαντος ὁ Κορινθίων
 στρατηγός, ἐν χειρὶ τῶν πολεμίων γενομένων, ὑπερ-
 15 εκπλαγείς καὶ καταδείσας ἔφρευεν· οὐ πρόμνην
 κρουσάμενός οὐδὲ διαδὺς ἀτρέμα διὰ τῶν μαχομέ-
 νων, ἀλλὰ λαμπρῶς ἐπαιρόμενος τὰ ἱστία καὶ τὰς
 ναῦς ἀπάσας ἀποστρέψας· εἴτα μέντοι κέλῃς ἐλαυνό-
 μενος αὐτῷ συνέτυχε περὶ τὰ λήγοντα τῆς Σαλα-
 μινίας, ἐκ δὲ τοῦ κέλῃτος ἐφθέγγεατό τις ἑσὺ μὲν,
 20 ὃ Ἀδεύμαντε, φεύγεις καταπροδοὺς τοὺς Ἕλληνας·
 οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι, καθάπερ ἡρῶντο ἐπικρατῆσαι C
 τῶν ἐχθρῶν· ὁ δὲ κέλῃς οὗτος ἦν, ὡς ἔοικεν,
 οὐρανοπετῆς· τί γὰρ ἔδει τίθεσθαι μηχανῆς τραγι-

Herodoto ib. σφι idem: σφιν 1 Herodotus: ἀθηναίων
 3 καὶ] deleverim ib. πεζὸν om. BE ib. Herodotus:
 προσδηλήσῃται 10 ἀλλ' ὃ] ἄλλω BE. ἀλλ' ὧν R. Fort.
 ἀλλ' ἃ 11 lac. 2 B 3 E. ἃ δὲ γε κατέψευσται Turnebus
 probabiliter. ἃ δὲ τῶν Κορινθίων καὶ τῶν Θηβαίων κατέ-
 ψευσται Cobetus. ἃ δὲ τινῶν κατέψευσται Herwerdenus
 12 Her. 8, 94 15 ἀτρέμα] ἡρέμα Valckenarius 23 τί-
 θεσθαι] φείδεσθαι Emperius. sed respicitur ad Her. verba

κῆς, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑπερπαίοντα τοὺς τραγω-
 δοὺς ἀλαζονεία; πιστεύσας οὖν ὁ Ἀδείμαντος ἔπαν-
 ῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπ' ἐξειργασμένοις· αὕτη
 φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων· οὐ μέντοι Κορινθιοὶ
 ὁμολογέουσι, ἀλλὰ ἐν πρώτοισι σφέας αὐτοὺς τῆς 5
 ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι· μαρτυρεῖ δέ σφι καὶ
 ἡ ἄλλη Ἑλλάς'. τοιοῦτός ἐστιν ἐν πολλοῖς ὁ ἄν-
 θρωπος· ἑτέρας καθ' ἑτέρων διαβολὰς καὶ κατηγο-
 ρίας κατατίθησιν, ὥστε μὴ διαμαρτεῖν τοῦ φανῆναι
 D τινὰ πάντως πονηρόν· ὥσπερ ἐνταῦθα περιέστιν 10
 αὐτῷ, πιστευομένης μὲν τῆς διαβολῆς, Κορινθίους
 ἀδοξεῖν, ἀπιστουμένης δέ, Ἀθηναίους, ἣν οἶμαι μὴδὲ
 Κορινθίων Ἀθηναίους, ἀλλὰ τοῦτον ἀμφοτέρων
 ὁμοῦ καταφεύδεσθαι. Θουκυδίδης γοῦν ἀντιλέγοντα
 ποιῶν τῷ Κορινθίῳ τὸν Ἀθηναῖον ἐν Λακεδαιμόνι 15
 καὶ πολλὰ περὶ τῶν Μηδικῶν λαμπρυνόμενον ἔργων
 καὶ περὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας οὐδεμίαν αἰτίαν
 προδοσίας ἢ λιποταξίας ἐπενήνοχε Κορινθίοις· οὐδὲ
 γὰρ εἰκὸς ἦν Ἀθηναίους ταῦτα βλασφημεῖν περὶ
 τῆς Κορινθίων πόλεως, ἣν τρίτην μὲν ἑώρων μετὰ 20
 Λακεδαιμονίους καὶ μετ' αὐτοὺς ἐγχαραττομένην
 E τοῖς ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἀναθήμασιν· ἐν δὲ Σαλα-
 μῖνι παρὰ τὴν πόλιν ἔδωκαν αὐτοῖς θάψαι τε τοὺς

περιπίπτειν σφι κέλῃτα θεῖη πομπῇ. Corrig. igitur τί γὰρ
 ἐδεῖτο θεόθεν μὴχ. τραγικῆς 3 Turnebus: ἐπεξεργασμένους
 BE, nisi quod in B supra os est ois 5 *: ὁμολογέουσι
 11 μὲν] δὲ BE 12 ἀπιστουμένους ἀθηναίους BE ib. ἣν
 οἶμαι μὴδὲ W: οἷ μὴ δὲ E. ἢ οἷ μὴ δὲ B 13 Turnebus:
 τούτων 14 Θουκυδίδης] 1, 73—78 18 *: λειποταξίας
 19 R: ἀθηναίοις 20 ἑώρων X: ἑώρα

ἀποθανόντας, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενομένους, καὶ
ἐπιγράψαι τόδε τὸ ἐλεγεῖον

‘ὦ ξένε, εὐυδρόν ποτ’ ἐναίομεν ἄστν Κορίνθου,
νῦν δ’ ἄμ’ Αἰάντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς.

5 ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους, ἱερὰν Ἑλλάδα θυσάμεθα.’

τὸ δ’ ἐν Ἰσθμῷ κενοτάριον ἐπιγραφὴν ἔχει ταύτην

‘ἀκμᾶς ἐστακυῖαν ἐπὶ ξυροῦ Ἑλλάδα πᾶσαν
ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κείμεθα θυσάμενοι.’ F

10 Διοδώρου δέ τινος τῶν Κορινθίων τριηράρχων ἐν
ἱερῷ Λητοῦς ἀναθήμασι κειμένοις καὶ τοῦτ’ ἐπιγέ-
γραπται

‘ταῦτ’ ἀπὸ δυσμενέων Μήδων ναῦται Διοδώρου
ὅπλ’ ἀνέθεν Λατοῖ, μνάματα ναυμαχίας.’

15 αὐτός γε μὴν ὁ Ἀδείμαντος, ᾧ πλεῖστα λοιδοροῦ-
μενος Ἡρόδοτος διατελεῖ καὶ λέγων ‘μοῦνον ἀσπαί-
ρειν τῶν στρατηγῶν, ὡς φευξόμενον ἀπ’ Ἀρτεμισίου
καὶ μὴ περιμενοῦντα,’ σκοπεῖ τίνα δόξαν εἶχεν

‘οὗτος Ἀδεϊμάντου κείνου τάφος, ὃν δία πᾶσα

20 Ἑλλὰς ἐλευθερίας ἀμφέθετο στέφανον.’

3 vid. Preger. p. 6. Bergk. 3 p. 454 4 δ’ ἄμ’ Αἰάντος
Bergk. 5: δ’ ἀνάματος BE. cf. Dion. Chrys. Or. 37 6 θυ-
σάμεθα Iacobs: θύόμεθα 8 Preger. p. 5. Bergk. l. 1.
ib. ἐπὶ Duebnerus: ἐπὶ 9 αὐτῶν Schol. Aristophanis:
αὐτῶν 13 cf. Preger. p. 53. Bergk. 3 p. 480 ib. αὐται BE
14 ἀνέθεν Blomfield: ἀνέθεντο ib. Anthologia Palat. 6, 215:
ναυμαχίας 16 καὶ λέγει R ib. ἀσπαίρειν Cobetus ex Her.
8, 5: ἀπαίρειν 19 ὃν δία πᾶσα] οὐ διὰ βουλᾶς Dio Chr.
or. 37 20 ἀμφέθεντο BE

871 οὕτε γὰρ τελευτήσαντι τοιαύτην εἰκὸς ἦν ἀνδρὶ
 δειλῷ καὶ προδότῃ γενέσθαι τιμὴν, οὐτ' ἂν ἐτόλμησε
 τῶν θυγατέρων ὄνομα θέσθαι τῇ μὲν Ναυσινίκην
 τῇ δ' Ἀκροθίνιον τῇ δ' Ἀλεξιβίαν, Ἀριστεά. δὲ
 καλέσαι τὸν υἱόν, εἰ μή τις ἦν ἐπιφάνεια καὶ λαμ- 5
 πρότης περὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἔργων ἐκείνων. καὶ
 μὴν ὅτι μόναι τῶν Ἑλληνίδων αἱ Κορίνθιαι γυναῖ-
 κες εὖξαντο τὴν καλὴν ἐκείνην καὶ δαιμόνιον εὐχὴν,
 ἔρωτα τοῖς ἀνδράσι τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχης
 B ἐμβαλεῖν τὴν θεόν, οὐχ ὅπως τοὺς περὶ τὸν Ἱφρό- 10
 δοτον ἀγνοῆσαι πιθανὸν ἦν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν ἔσχατον
 Καρῶν· διεβοήθη γὰρ τὸ πρᾶγμα καὶ Σιμωνίδης
 ἐποίησεν ἐπὶ γράμμα, χαλκῶν εἰκόνων ἀνασταθεισῶν
 ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀφροδίτης, ὃν ἰδρύσασθαι Μήδειαν
 λέγουσιν, οἱ μὲν αὐτὴν παυσαμένην τὰνδρός, οἱ 15
 δ' ἐπὶ τῷ τὸν Ἰάσονα τῆς Θέτιδος ἔρωντα παῦσαι
 τὴν θεόν. τὸ δ' ἐπὶ γράμμα τοῦτ' ἐστίν

ἄϊδ' ὑπὲρ Ἑλλάνων τε καὶ ἰδυμάχων πολιητῶν
 ἐστάθεν εὐξάμεναι Κύπριδι δαιμόνια.

οὐ γὰρ τοξοφόροισιν ἐμήδετο δι' Ἀφροδίτα
 Μήδοις Ἑλλάνων ἀκρόπολιν προδόμεν.' 20

10 τοὺς Turnebus 14 ναῷ] νῶ BE 15 παυσαμέ-
 νην] add. ἔρῳσαν W ib. *: τοῦ ἀνδρός 16 Θέτιδος]
 Κρεοντίδος M. Creontis filia Γλαύκη appellabatur 17 τὸν
 θεόν BE 18 vid. Preger. p. 54. Bergk. 3 p. 481 ib. ἰδυ-
 μάχων] εὐδυμάχων Athenaeus p. 573 c. ἀγχεμάχων Schol.
 Pind. Ol. 13, 33 πτ' ἐπὶ τῷ τῷ τοξοφόροισιν ib. πολι-
 τῶν BE 19 ἐστάθεν] ἐστάθησαν (= ἐστάθησαν): ἐστάθεν
 ib. δαιμόνια scripsi, i. e. δαιμόνιον εὐχὴν quod ipse
 Plutarchus supra dixit interpretando. Plutarchi libri habent
 δαιμόναι 20 ἀφροδίταν BE

ταῦτ' ἔδει γράφειν καὶ τούτων μεμνήσθαι μᾶλλον, C
ἢ τὴν Ἀμεινοκλέους ἐμβαλεῖν ** παιδοφονίαν.

40. Τῶν τοίνυν αἰτιῶν τῶν κατὰ Θεμιστοκλέους
ἀνέδην ἐμφορηθεῖς, ἐν οἷς κλέπτοντα καὶ πλεο-
5 νεκτοῦντα λάθρα τῶν ἄλλων στρατηγῶν οὐ φησι
παύσασθαι περὶ τὰς νήσους· τέλος αὐτῶν Ἀθηναίων
τὸν στέφανον ἀφελόμενος Αἰγινήταις ἐπιτίθῃσι,
γράφων ταῦτα 'πέμψαντες ἀκροθίνια οἱ Ἕλληνες
εἰς Δελφοὺς ἐπηρώτων τὸν θεὸν κοινῇ, εἰ λελάβηκε
10 πλήρεα καὶ ἀρεστὰ τὰ ἀκροθίνια· ὁ δὲ παρ' Ἑλλή-
νων μὲν τῶν ἄλλων ἔφησε ἔχειν, παρ' Αἰγινήτεων
δὲ οὐ· ἀλλ' ἀπαίτεε αὐτοὺς τὰ ἀριστεῖα τῆς ἐν Σα- D
λαμῖνι ναυμαχίας.' οὐκέτι Σκύθαις οὐδὲ Πέρσαις
οὐδ' Αἰγυπτίοις τοὺς ἑαυτοῦ λόγους ἀνατίθῃσι
15 πλάττων, ὥσπερ Αἴσωπος κόραξι καὶ πιθήκοις, ἀλλὰ
τῷ τοῦ Πυθίου προσώπῳ χρώμενος, ἀπωθεῖ τῶν
ἐν Σαλαμῖνι πρωτείων τὰς Ἀθήνας. Θεμιστοκλεῖ δὲ
τῶν δευτερείων ἐν Ἰσθμῷ γενομένων διὰ τὸ τῶν
στρατηγῶν ἕκαστον αὐτῷ μὲν τὸ πρωτεῖον ἐκείνῳ
20 δὲ τὸ δευτερεῖον ἀποδοῦναι, καὶ τέλος τῆς κρίσεως
μὴ λαβούσης, θεὸν αἰτιάσασθαι τὴν φιλοτιμίαν τῶν
στρατηγῶν, πάντας ἀποπλεῦσαί φησι τοὺς Ἕλληνας E
ὑπὸ φθόνου μὴ βουληθέντας ἀναγορεῦσαι τὸν ἄνδρα
πρῶτον.

25 41. Ἐν δὲ τῇ ἐνάτῃ καὶ τελευταίᾳ τῶν βίβλων,

2 lac. 12 B. 10 E. Fort. supplem. τῇ ἱστορίᾳ cf.
p. 864 d 3 αἰτιῶν BE 4 ἀνέδην W: ἀναίδην cf. Her.
8, 112 7 malim περιτίθῃσι 10 τὰ * ex Her. 8, 122
11 *: ἔφησεν 12 ἀπαίτεε αὐτοὺς] ἀπῆλθεν ἑαυτοὺς BE
17 ἐν W 22 Her. 8, 123. 124

ὅσον ἦν ὑπόλοιπον ἔτι τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους
 αὐτῷ δυσμενείας, ἐκχέαι σπεύδων τὸ παρ' αὐτὸν
 ἀφείλετο τὴν αἰίδιμον νίκην καὶ τὸ περιβύητον
 Πλαταιᾶσι κατόρθωμα τῆς πύλεως· γέγραφε γὰρ
 ὡς 'πρότερον μὲν ὠρρώδουν τοὺς Ἀθηναίους, μὴ
 πεισθέντες ὑπὸ Μαρδονίου τοὺς Ἑλληνας ἐγκατα-
 λίπωσιν· τοῦ δ' Ἰσθμοῦ τειχισθέντος ἐν ἀσφαλεῖ
 θέμενοι τὴν Πελοπόννησον ἡμέλουν ἤδη τῶν ἄλλων
 καὶ περιεώρων, ἐορτάζοντες οἴκοι καὶ τοὺς πρέσβεις
 τῶν Ἀθηναίων κατειρωνευόμενοι καὶ διατρίβοντες'.¹⁰
 F πῶς οὖν ἐξῆλθον εἰς Πλαταιὰς πεντακισχίλιοι
 Σπαρτιᾶται, περὶ αὐτὸν ἔχων ἀνὴρ ἕκαστος ἐπὶ
 εἴλωτας; ἢ πῶς κίνδυνον ἀράμενοι τοσοῦτον ἐκρά-
 τησαν καὶ κατέβαλον μυριάδας τοσαύτας; ἄκουσον
 αἰτίας πιθανῆς· 'ἔτυχε' φησὶν 'ἐν Σπάρτῃ παρεπι-
 15 δημῶν ἐκ Τερέας ἀνὴρ ὄνομα Χείλεως, ὃ φίλοι
 τινὲς καὶ ξένοι τῶν ἐφόρων ἦσαν· οὗτος οὖν ἐπεισεν
 αὐτοὺς ἐκπέμψαι τὸ στράτευμα, λέγων ὅτι τοῦ δια-
 τειχίσματος οὐδὲν ὕφελός ἐστι Πελοποννησίοις, ἀν
 Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ προσγένωνται.' τοῦτο Πανσα-
 20 νίαν ἐξήγαγεν εἰς Πλαταιὰς μετὰ τῆς δυνάμεως·
 872 εἰ δέ τι κατέσχευ οἰκεῖον ἐν Τερέᾳ πρᾶγμα τὸν
 Χείλεων ἐκεῖνον, οὐκ ἂν ἡ Ἑλλὰς περιεγένετο.

42. Πάλιν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οὐκ ἔχων ὃ τι
 χρῆσαιτο, ποτὲ μὲν αἶρει ποτὲ δὲ καταβάλλει τὴν

1 ἔτι τῆς Emperius: ἐν τῇ 5 cf. Her. 9, 6 sq. ib. ὠρρώ-
 δουν τοὺς R: ὠρρώδουντας cf. Her. 8, 144 11 εἰς Πλαταιὰς
 Leonicus: ἐκ πλαταιᾶς ib. πεντακισχίλιοι cf. Her. 9, 10
 15 αἴτια BE ib. παρεπιδημῶν παρεπιδημῶν
 cf. Her. 9, 9 25 ποτὲ μὲν αἶρει R

πόλιν ἄνω καὶ κάτω μεταφέρων, οὓς Τεγεάταις μὲν
 εἰς ἄγωνα λέγει περὶ τῶν δευτερείων καταστάντας
 Ἡρακλειδῶν τε μεμνησθαι καὶ τὰ πρὸς Ἀμαζόνας
 πραχθέντα προφέρειν ταφάς τε Πελοποννησίων τῶν
 5 ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ πεσόντων· καὶ τέλος, εἰς τὸν Μαρα-
 θῶνα καταβαίνειν τῷ λόγῳ φιλοτιμουμένους καὶ
 ἀγαπῶντας ἡγεμονίας τυχεῖν τοῦ ἀριστεροῦ κέρως·
 ὀλίγον δ' ὕστερον αὐτοῖς Πανσανίαν καὶ Σπαρτιάτας B
 τῆς ἡγεμονίας ὑφίεσθαι καὶ παρακαλεῖν, ὅπως κατὰ
 10 Πέρσας ἀντιταχθῶσι τὸ δεξιὸν κέρας παραλαβόντες,
 αὐτοῖς δὲ παραδόντες τὸ εὐώνυμον, ὥς ἀηθεία τὴν
 πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχην ἀπολεγομένους. καίτοι
 γελοῖον, εἰ μὴ συνήθεις εἶεν οἱ πολέμιοι, μάχεσθαι
 μὴ θέλειν. ἀλλὰ τοὺς γ' ἄλλους Ἑλληνας εἰς ἔτε-
 15 ρον ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἀγομένους στρατόπεδον,
 ὥς ἐκινήθησαν, φησὶ φεύγειν ἀσμένως τὴν ἵππον
 πρὸς τὴν τῶν Πλαταιέων πόλιν· φεύγοντας δ' ἀφι- C
 κέσθαι πρὸς τὸ Ἡραῖον· ἐν-ϛ καὶ ἀπείδιεν καὶ
 λιποταξίαν καὶ προδοσίαν ὁμοῦ τι πάντων κατηγό-
 20 ρησε. τέλος δὲ μόνους φησὶ τοῖς μὲν βαρβάροις
 Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεάταις τοῖς δὲ Θηβαίοις
 Ἀθηναίους συμπεσόντας διαγωνίσασθαι, τὰς δ' ἄλλας
 πόλεις ὁμαλῶς ἀπάσας τοῦ κατορθώματος ἀπεστέ-
 ρηκεν· οὐδένα συνεφάψασθαι τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ
 25 καθημένους πάντας ἐπὶ τῶν ὅπλων ἐγγυὲς καταλιπεῖν

12 ἀπολογουμένους BE nisi quod in B est e supra 10

16 ἐκινήθησαν Basileensis. cf. Her. 9, 52

ταξίαν 20 φησὶ] cf. Her. 9, 59 sq. 67

69 sq. *ib. οὐδένα] add. λέγων R. γὰρ W

19 *: λιπο-

24 cf. Her. 9,

καὶ προδοῦναι τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν μαχομένους· ὅψε
 δὲ Φλιασίους καὶ Μεγαρέας πυθομένους νικῶντα
 Παυσανίαν, προσφερομένους καὶ ἐμπεσόντας εἰς τὸ
 Θηβαίων ἱππικόν, οὐδενὶ λόγῳ διαφθαρεῖναι· Κο-
 ρινθίους δὲ τῇ μὲν μάχῃ μὴ παραγενέσθαι, μετὰ 5
 D δὲ τὴν νίκην ἐπειγομένους διὰ τῶν λόφων, μὴ
 περιπεσεῖν τοῖς ἱππεῦσι τῶν Θηβαίων· οἱ γὰρ
 Θηβαῖοι, τῆς τροπῆς γενομένης, προῖππεύοντες τῶν
 βαρβάρων προθύμως παρεβόηθουν φεύγουσιν αὐτοῖς,
 δηλονότι τῶν ἐν Θερμοπύλαις στιγμάτων χάριν ἀπο- 10
 διδόντες. ἀλλὰ Κορινθίους γε καὶ τάξιν ἦν ἐμά-
 χοντο τοῖς βαρβάροις, καὶ τέλος ἡλίκον ὑπῆρξεν
 αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ Πλαταιᾶσιν ἀγῶνος ἕξεσσι Σιμω-
 νίδου πυθέσθαι γράφοντος ἐν τούτοις

‘μέσσοι δ’ οἱ τ’ Ἐφυραν πολυπίδακα ναιετάοντες, 15
 παντοίης ἀρετῆς ἰδριες ἐν πολέμῳ,
 οἱ τε πόλιν Γλαύκοιο, Κορίνθιον ἄστν, νέμοντες,
 E οἱ ** κάλλιστον μάρτυν ἔθεντο πόνων
 χρυσοῦ τιμήντος ἐν αἰθέρι· καὶ σφιν ἀέξει
 αὐτῶν τ’ εὐρεῖαν κληδόνα καὶ πατέρων. 20

ταῦτα γὰρ οὐ χορὸν ἐν Κορίνθῳ διδάσκων οὐδ’
 ἄσμα ποιῶν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλως δὲ τὰς πράξεις
 ἐκείνας, ἐλεγεία γράφων, ἱστόρηκεν. ὁ δὲ προλαμ-

7 Turnebus: παραπεσεῖν 11 γε R: τε ib. ἦν] auld.
 ἔχοντες R. malim ἢ cum W 12 τέλος] κλέος W 15 μέσ-
 σοι Turnebus: μέσσοισι cf. Bergk. 3 p. 424 ib. Schneide-
 winus: οἱ γέφυραν 18 nullam⁺lac. exhibent BE. οἱ καὶ
 κάλλιστον supplet Bergk. et deinde πόλιν pro πόνον
 21 οὐ χορὸν Herwerdenus: οὐχ οἶον 22 ἄλλως] malim
 ἀπλῶς

βάνων τὸν ἔλεγχον τοῦ ψεύσματος τῶν ἐρησομένων
 'πόθεν οὖν πολυάνδρια καὶ θῆκαι τοσαῦται καὶ F
 μνήματα νεκρῶν, ἐν οἷς ἐναγίζουσιν ἄχρι νῦν Πλα-
 ταιεῖς τῶν Ἑλλήνων συμπαρόντων' ** αἰσχίον, ὥς
 5 οἶμαι, τῆς προδοσίας τῶν γενεῶν κατηγόρηκεν ἐν
 τούτοις 'τῶν δὲ ἄλλων ὕσοι καὶ φαίνονται ἐν
 Πλαταιῇσι ἐόντες τάφοι, τούτους δέ, ὥς ἐγὼ πυν-
 θάνομαι, αἰσχυνομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης ἐκά-
 στους χώματα χῶσαι κεινὰ τῶν ἐπιγινομένων εἶνεκ'
 10 ἀνθρώπων'. ταύτην τὴν ἀπεστοῖ τῆς μάχης προ-
 δοσίαν οὖσαν Ἡρόδοτος ἀνθρώπων μόνος ἀπάντων
 ἤκουσε, Πανσανίαν δὲ καὶ Ἀριστείδην καὶ Λακεδαι-
 μονίους καὶ Ἀθηναίους ἔλαθον οἱ Ἕλληνες ἐγκα- 878
 ταλιπόντες τὸν κίνδυνον· καὶ οὐτ' Αἰγινήτας Ἀθη-
 15 ναῖοι διαφόρους ὄντας εἰρξαν τῆς ἐπιγραφῆς, οὔτε
 Κορινθίους ἤλεγξαν, οὓς πρότερον νικῶντες φεύ-
 γειν ἀπὸ Σαλαμῖνος, ἀντιμαρτυροῦσης αὐτοῖς τῆς
 Ἑλλάδος. καίτοι Κλεάδας ἦν ὁ Πλαταιεύς, ὃς ἔτεσι
 δέκα ὕστερον τῶν Μηδικῶν Αἰγινήταις χαριζόμενος,
 20 ὥς φησιν Ἡρόδοτος, ἐπώνυμον ἔχωσεν αὐτῶν πο-
 λυάνδριον. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι τί πα-
 θόντες εὐθύς τότε πρὸς μὲν ἀλλήλους ὀλίγον ἐδέησαν
 εἰς χεῖρας ἐλθεῖν περὶ τοῦ τροπαίου τῆς ἀναστά-

4 9 B 7 E. Supplet ὄνειδος R. Possis etiam ἐγκλημα
 vel κατηγόρημα. cf. Vit. Cor. c. 20 5 *: οἶμαι ib. γε-
 νεῶν] πόλεων? 6 Her. 9, 85 7 *: πλαταιῇσιν 8 ἐπαι-
 σχυνομένους idem ib. ἀπεστοῖ S: ἀπο 5 BE 10 τὴν R
 ib. ἀπεστοῖ S: ἀπο 8 B 5 E 16 οὓς πρότερον νικῶντες]
 scr. vid. cum Turnebo αὐτοὺς πρότερον εἰπόντες 18 ὃς
 Duebnerus 19 ὕστερον] om. BE

Β σεως· τοὺς δ' Ἑλληνας ἀποδειλιάσαντας καὶ ἀποδράντας οὐκ ἀπήλυνον τῶν ἀριστείων, ἀλλ' ἐνέγραφον τοῖς τροπαίοις καὶ τοῖς κολοσσοῖς καὶ μετεδίδοσαν τῶν λαφύρων· τέλος δὲ τῷ βωμῷ τοῦπίγγραμμα τοῦτο γράφοντες ἐνεχάραξαν

5

ἑτόνδε ποθ' Ἑλληνες Νίκης κράτει, ἔργῳ Ἄρης,
εὐτόλμῳ ψυχῇς λήματι πειθόμενοι,
Πέρσας ἐξελάσαντες, ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι κοινὸν
ἰδρυσάντο Διὸς βωμὸν Ἑλευθερίου;

μὴ καὶ τοῦτο Κλεάδας ἢ τις ἄλλος, ὃ Ἡρόδοτε, 10
κολακεύων τὰς πόλεις ἐπέγραψε; τί οὖν ἐδέοντο
τὴν γῆν ὀρύσσοντες διακενῆς ἔχειν πράγματα καὶ
C ῥαδιουργεῖν χώματα καὶ μνήματα τῶν ἐπιγιγνομένων.
ἐνεκ' ἀνθρώπων κατασκευάζοντες, ἐν τοῖς ἐπιφανε-
στάτοις καὶ μεγίστοις ἀναθήμασι τὴν δόξαν αὐτῶν 15
καθιερουμένην ὀρῶντες; καὶ μὴν Πανσανίας, ὡς
λέγουσιν, ἤδη τυραννικὰ φρονῶν ἐπέγραψεν ἐν
Δελφοῖς

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὥλεσε Μήδων
Πανσανίας, Φοίβῳ μνήμ' ἀνέθηκε τόδε, 20

κοινούμενος ἀμωσγέπως τοῖς Ἑλλησι τὴν δόξαν ὧν
ἑαυτὸν ἀνηγόρευσεν ἡγεμόνα· τῶν δ' Ἑλλήνων οὐκ
ἀνασχομένων ἄλλ' ἐγκαλούντων, πέμψαντες εἰς Δελ-
φούς Λακεδαιμόνιοι τοῦτο μὲν ἐξεκόλασαν, τὰ δ'

1 Herwerdenus: ἀποδράσαντας 6 cf. Preger. p. 65.
Bergk. p. 484 ib. ποθ'] μεθ' BE ib. νίκην iidem
7 versum om. BE 12 πράγματα Duebnerus: τὰ πράγματα
16 καθιερωμένην Emperius 19 Bergk. 3 p. 483 Preger.
p. 72 20 φόβῳ BE 21 ἀμωσγέπως R: ἄλλως τε πῶς

δνόματα τῶν πόλεων, ὥσπερ ἦν δίκαιον, ἐνεχάρα- D
ξαν. καίτοι πῶς εἰκός ἐστιν ἢ τοὺς Ἑλληνας ἀγα-
νακτεῖν τῆς ἐπιγραφῆς μὴ μετασχόντας, εἰ συνήδεσαν
ἐαυτοῖς τὴν ἀπόλειψιν τῆς μάχης, ἢ Λακεδαιμονίους
5 τὸν ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν ἐκχαράξαντας, ἐπιγράψαι
τοὺς ἐγκαταλιπόντας καὶ περιδύοντας τὸν κίνδυνον;
ὥς δεινότατόν ἐστιν, εἰ Σωφάνης μὲν καὶ Ἀείμνη-
στος καὶ πάντες οἱ διαπρεπῶς ἀγωνισάμενοι τὴν
μάχην ἐκείνην οὐδὲ Κυθνίων ἐπιγραφομένων τοῖς
10 τροπαίοις οὐδὲ Μηλίων ἡχθέσθησαν. Ἡρόδοτος δὲ E
τρισὶ μόναις πόλεσιν ἀναθεῖς τὸν ἀγῶνα τὰς ἄλλας
πάσας ἐκχαράττει τῶν τροπαίων καὶ τῶν ἱερῶν.

43. Τεσσάρων δ' ἀγώνων τότε πρὸς τοὺς βαρ-
βάρους γενομένων, ἐκ μὲν Ἀρτεμισίου τοὺς Ἑλλη-
15 νας ἀποδρᾶναι φησιν· ἐν δὲ Θερμοπύλαις, τοῦ
στρατηγοῦ καὶ βασιλέως προκινδυνεύοντος, οἰκον-
ρεῖν καὶ ἀμελεῖν Ὀλύμπια καὶ Κάρνεια πανηγυρί-
ζοντας· τὰ δ' ἐν Σαλαμῖνι διηγούμενος τοσοῦτους
περὶ Ἀρτεμισίας λόγους γέγραφε, ὅσοις ὅλην τὴν
20 ναυμαχίαν οὐκ ἀπήγγελλε· τέλος δέ, καθημένους ἐν F
Πλαταιαῖς ἀγνοῆσαι μέχρι τέλους τὸν ἀγῶνα τοὺς
Ἑλληνας, ὥσπερ βατραχομουμαχίας γινομένης, ἦν
Πίργης δ' Ἀρτεμισίας ἐν ἔπεσι παίζων καὶ φλυαρῶν
ἔγραψε, σιωπῇ διαγωνίσασθαι συνθεμένων, ἵνα λά-

3 συνήδεισαν BE 7 ὥς] ὦν W ib. Σωφάνης —
Ἀείμνηστος Wesselingius ex Her. 9, 64, 73: σωχάρης — δειπνι-
στος 14 ἐκ μὲν X: ἐκ μὲν γὰρ 15 Her. 8, 21 16 id.
7, 206 19 ἀρτεμισίου E ἀρτεμισίον B 22 ἦν W
23 Ἀρτεμισίας] subintellig. vel addendum πολίτης non
ἀδελφός monet W ib. ἐν ἔπεσι] ἐνέπαισε E ἐνέπεσε B
24 συνθεμένους Turnebus

θωσι τοὺς ἄλλους, αὐτοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἀνδρεία μὲν οὐδὲν κρείττους γενέσθαι τῶν βαρβάρων, ἀνόπλοις δὲ καὶ γυμνοῖς μαχομένους κρατῆσαι. Ξέρξου μὲν γὰρ αὐτοῦ παρόντος, ὑπὸ μαστίγων μόλις ὄπισθεν ὠθούμενοι προσεφέροντο τοῖς Ἑλλησιν, ἐν δὲ 5
 874 Πλαταιαῖς, ὡς ἔοικεν, ἐτέρας ψυχὰς μεταλαβόντες ἡλίματι μὲν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἴσσοις ἦσαν· ἡ δὲ ἐσθλῆς, ἔρημος ἐοῦσα ὅπλων, πλεῖστον ἐδηλήσατο σφας· πρὸς γὰρ ὀπλίτας ἔοντες γυμνήτες ἀγῶνα ἐποιέοντο. τί οὖν περιέστιν ἐνδοξον ἢ μέγα τοῖς 10
 Ἑλλησιν ἀπ' ἐκείνων τῶν ἀγώνων, εἰ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀόπλοις ἐμάχοντο, τοὺς δ' ἄλλους ἢ μάχῃ παρόντας ἔλαθε, κενὰ δὲ πολυάνδρια τιμώμενα τοῖς ἐκάστου, ψευδῶν δὲ γραμμάτων μεστοὶ τρίποδες ἐστᾶσι καὶ βωμοὶ παρὰ τοῖς θεοῖς, ὁ μόνος δὲ τάλῃ- 15
 16 θὲς Ἡρόδοτος ἔγνω, τοὺς δ' ἄλλους ἅπαντας ἀνθρώ-
 17 πους, ὅσοι λόγον Ἑλλήνων ἔχουσιν, ἐξηπάτηκεν ἢ φήμῃ τῶν τότε κατορθωμάτων, ὡς ὑπερφυῶν γενομένων; τί δῆτα; γραφικὸς ἀνὴρ, καὶ ἡδὺς ὁ λόγος, καὶ χάρις ἔπεστι καὶ δεινότης καὶ ὥρα τοῖς 20
 διηγήμασι· 'μῦθον δ' ὡς ὅτ' αἰοιδός, ἐπισταμένως' μὲν οὐ λιγυρῶς δὲ καὶ γλαφυρῶς ἡγόρευκεν. ἀμέλει

1 ἀνδρεία BE   3 ἀόπλοις?   6 μεταβαλόντες BE   7 cf. Her. 9, 62. 63   8 idem: οὔσα   9 ita scripsi ex Herodoto: γυμνῆται   11 ἀπ' ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος R   13 τιμῶμεν ἐκάστου ἔτους Emperius; malim τιμῶμεν ἔτους ἐκάστου cf. Thuc. 3, 58: οὓς ἀποθανόντας — ἐτιμῶμεν κατὰ ἔτος ἕκαστον ib. τοῖς ἐκάστου] ἐκάστοις W   14 ψευστῶν BE ib. δὲ] τε W   19 ἀνὴρ *: ἀνὴρ   20 δεινότης] λειότης Ruhnkenius   21 Hom. λ 367

ταῦτα καὶ κηλεῖ καὶ προσάγεται πάντας, ἀλλ' ὥσπερ
ἐν ῥόδοις δεῖ κανθαρίδα φυλάττεσθαι τὴν βλασφη-
μίαν αὐτοῦ καὶ κακολογίαν, λείοις καὶ ἀπαλοῖς
σχήμασιν ὑποδεδυκυῖαν, ἵνα μὴ λάθωμεν ἀτόπους C
καὶ ψευδεῖς περὶ τῶν ἀρίστων καὶ μεγίστων τῆς
Ἑλλάδος πόλεων καὶ ἀνδρῶν δόξας λαβόντες.

1 ὥσπερ ἐν ῥόδοις κέ] cf. p. 537 f. et Symbolas meas

* ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΕΡΙ
ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ

BIBLIA PENTE.

BIBLION ΠΡΩΤΟΝ.

Μέλλοντες τὸν φυσικὸν παραδώσειν λόγον
ἀναγκαῖον ἡγούμεθα εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς διελέσθαι τὴν
τῆς φιλοσοφίας πραγματείαν, ἵν' εἰδῶμεν τί ἐστὶ
καὶ πόστος μέρος αὐτῆς ἡ φυσικὴ διέξοδος. οἱ μὲν
Ε οὖν Στωικοὶ ἔφασαν τὴν μὲν σοφίαν εἶναι θείων τε
καὶ ἀνθρωπίνων ἐπιστήμην, τὴν δὲ φιλοσοφίαν
ἄσκησιν ἐπιτηδείου τέχνης, ἐπιτήδειον δ' εἶναι μίαν
καὶ ἀνωτάτω τὴν ἀρετὴν, ἀρετὰς δὲ τὰς γενικωτά-
τας τρεῖς, φυσικὴν ἡθικὴν λογικὴν· δι' ἣν αἰτίαν
καὶ τριμερὴς ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ἥς τὸ μὲν φυσικὸν 10
τὸ δ' ἡθικὸν τὸ δὲ λογικόν· καὶ φυσικὸν μὲν ὅταν
περὶ κόσμου ζητῶμεν καὶ τῶν ἐν κόσμῳ, ἡθικὸν δὲ
τὸ κατησχολημένον περὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον, λο-
γικὸν δὲ τὸ περὶ τὸν λόγον, ὃ καὶ διαλεκτικὸν κα-
F λοῦσιν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Θεόφραστος καὶ σχεδὸν 15
πάντες οἱ Περιπατητικοὶ διείλοντο τὴν φιλοσοφίαν
οὕτως· ἀναγκαῖον τὸν τέλειον ἄνδρα καὶ θεωρητι-
κὸν εἶναι τῶν ὄντων καὶ πρακτικὸν τῶν δεόντων·
τοῦτο δ' ἔξεστι καὶ ἐκ τούτων συνιδεῖν, οἷον ζητεῖται

εἰ ζῶον ἢ μὴ ζῶον ὁ ἥλιος, εἴπερ ὁράται· ὁ τοῦτο
 δὲ ζητῶν θεωρητικός ἐστίν· οὐδὲ γὰρ τι πλεον
 θεωρεῖται ἢ τὸ ὄν· ζητεῖται ὁμοίως εἰ ἄπειρος ὁ
 κόσμος ἐστὶ καὶ εἰ ἔξω τι τοῦ κόσμου ἔστι· ταῦτα 875
 5 γὰρ πάντα θεωρητικά. ζητεῖται πάλιν πῶς βιοτεύειν
 καὶ πῶς προΐστασθαι τέκνων προσήκει καὶ πῶς
 ἄρχειν καὶ πῶς νομοθετεῖν· ταῦτα γὰρ πάντα ἔνεκα
 τοῦ προᾶξαι ζητεῖται· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος πρακτι-
 κὸς ἀνὴρ.

10 Α'. Τί ἐστὶ φύσις.

· Ἐπειδὴ πρόκειται ἡμῖν τὰ φυσικὰ θεωρῆσαι,
 ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι δηλῶσαι, τί ποτ' ἐστὶν ἡ φύσις·
 ἔτοπον γὰρ πειραῖσθαι μὲν φυσιολογεῖν, ἀγνοεῖν δ'
 αὐτὸ τοῦτο, τὴν τῆς φύσεως δύναμιν. ἔστιν οὖν,
 15 κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ B
 ἡρεμίας, ἐν ᾧ πρῶτως ἐστὶ καὶ οὐ κατὰ συμβεβη-
 κὸς· πάντα γὰρ τὰ ὁρώμενα, ὅσα μήτε ὑπὸ τύχης
 μήτε ὑπ' ἀνάγκης μήτ' ἐστὶ θεῖα μήτε τοιαύτην
 αἰτίαν ἔχει, φυσικὰ λέγεται καὶ φύσιν ἰδίαν ἔχει·
 20 οἶον γῆ πῦρ ὕδωρ ἀήρ φυτὰ ζῷα· ἔτι δὲ ταῦτα
 τὰ γινόμενα, ὕμβροι χάλαζαι κεραινοὶ πρηστῆρες
 ἄνεμοι· ταῦτα γὰρ ἀρχὴν ἔχει τινά· οὐ γὰρ ἔξ
 αἰῶνος ἕκαστον τούτων ἐστὶν ἀλλ' ἀπὸ τινος ἀρχῆς
 γίνεται· καὶ ταῦτα μέντοι, οἶον ζῷα φυτὰ, ἀρχὴν
 25 γενέσεως ἔχει· ἐν δὴ τούτοις ἡ φύσις ἀρχὴ τὸ πρῶ-

1 εἴπερ ὁράται] εἴπερ πορεύεται Usener. εἴπερ φέρεται
 D (= Diels) εἰ πεπύρωται? 5 πάλιν πῶς Budaeus: πῶς
 πάλιν (δὲ πῶς πάλιν Vatic. n. 139) 10 cf. Arist. p. 192,
 21^b. Galen. Hist. Phil. 20 25 γενέσεως] κινήσεως Corsinus

Ο τόν ἐστι καὶ οὐ μόνον κινήσεως ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας· ὅσα γὰρ ἀρχὴν κινήσεως ἔλαβε, ταῦτα δύναται λαβεῖν καὶ τελευτήν. διὰ τοῦτο οὖν ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεώς ἐστι καὶ ἡρεμίας.

Β'. Τίνι διαφέρει ἀρχὴ καὶ στοιχεῖα.

5

Οἱ μὲν οὖν περὶ Ἀριστοτέλην καὶ Πλάτωνα διαφέρειν ἡγοῦνται ἀρχὴν καὶ στοιχεῖα, Θαλῆς δ' ὁ Μιλήσιος ταῦτόν νομίζει ἀρχὴν καὶ στοιχεῖα. πλεῖστον δ' ὅσον διαφέρει ἀλλήλων· τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖά ἐστι σύνθετα, τὰς δ' ἀρχὰς φάμεν εἶναι 10 οὔτε συνθέτους οὔτ' ἀποτελέσματα· οἷον στοιχεῖα D μὲν καλοῦμεν γῆν ὕδωρ ἀέρα πῦρ· ἀρχὰς δὲ λέγομεν διὰ τοῦτο, ὅτι οὐκ ἔχει τι πρότερον ἐξ οὗ γεννᾶται, ἐπεὶ οὐκ ἔσται ἀρχὴ τοῦτο, ἀλλ' ἐκεῖνο ἐξ οὗ γεγέννηται. τῆς δὲ γῆς καὶ τοῦ ὕδατος ἔστι 15 τινὰ πρότερα ἐξ ὧν γέγονεν, ἡ ὕλη ἄμορφος οὕσα καὶ ἀειδής, καὶ τὸ εἶδος ὃ καλοῦμεν ἐντελέχειαν, καὶ ἡ στέρησις. ἀμαρτάνει οὖν ὁ Θαλῆς στοιχεῖον καὶ ἀρχὴν λέγων τὸ ὕδωρ.

Γ'. Περὶ τῶν ἀρχῶν τί εἰσιν.

20

Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἀρχὴν τῶν ὄντων ἀπεφήνατο τὸ ὕδωρ. δοκεῖ δ' ὁ ἀνὴρ οὗτος ἄρξαι τῆς

5 cf. Galen. 21. Stob. 1, 10, 16^b 15 Corsinius: γεγέννηται 17 ἀειδής] ἀνειδὲς Stobaeus 19 τὸ ὕδωρ] τὸ αὐτό Budaeus 20 cf. Stob. 1, 10, 12. Eus. Praep. Ev. 14, 14. 21 Μιλήσιος] add. εἰς τῶν ἐπτά σοφῶν Eusebiius ib. τῶν ὄντων ἀπάντων Iustinus Coh. ad Gent. 3. ib. ἀπεφήνατο εἶναι Eusebiius 22 δοκεῖ — — εἰς Μίλητον] ut Plut. emblemata notavit D

φιλοσοφίας καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ἰωνικὴ αἵρεσις προσ- E
 ηγορεύθη· ἐγένοντο γὰρ πλείσται διαδοχαὶ φιλο-
 σοφίας. φιλοσοφήσας δ' ἐν Αἰγύπτῳ πρεσβύτερος
 ἦλθεν εἰς Μίλητον. ἐξ ὕδατος δέ φησι πάντα εἶναι
 5 καὶ εἰς ὕδωρ πάντα ἀναλύεσθαι· στοχάζεται δ' ἐκ
 τούτου πρῶτον, ὅτι πάντων τῶν ζώων ἡ γονὴ ἀρχή
 ἐστίν, ὕγρα δ' οὖσα· οὕτως εἰκὸς καὶ τὰ πάντα ἐξ
 ὕγροῦ τὴν ἀρχὴν ἔχειν. δεύτερον, ὅτι πάντα τὰ
 φυτὰ ὕγρῳ τρέφεται καὶ καρποφορεῖ, ἀμοιροῦντα
 10 δὲ ξηραίνεται· τρίτον, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ τὸ τοῦ
 ἡλίου καὶ τὸ τῶν ἄστρων ταῖς τῶν ὑδάτων ἀνα- F
 θυμιάσεις τρέφεται καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος· διὰ τοῦτο
 καὶ Ὅμηρος ταύτην τὴν γνώμην ὑποτίθεται περὶ
 τοῦ ὕδατος

15 Ὡκεανός, ὅσπερ γενέσεις πάντεσσι τέτυκται·

Ἀναξίμανδρος δ' ὁ Μιλήσιος φησι τῶν ὄντων
 τὴν ἀρχὴν εἶναι τὸ ἄπειρον· ἐκ γὰρ τούτου πάντα
 γίνεσθαι καὶ εἰς τοῦτο πάντα φθείρεσθαι· διὸ καὶ
 γεννᾶσθαι ἀπείρους κόσμους, καὶ πάλιν φθείρεσθαι
 20 εἰς τὸ ἐξ οὗ γίνονται. λέγει γοῦν διότι ἄπειρόν
 ἐστίν, ἵνα μηδὲν ἐλλείπη ἡ γένεσις ἡ ὑφισταμένη.
 ἀμαρτάνει δ' οὗτος, μὴ λέγων τί ἐστὶ τὸ ἄπειρον, 876
 πότερον αἴθερ ἐστίν ἢ ὕδωρ ἢ γῆ ἢ ἄλλα τινα
 σώματα. ἀμαρτάνει οὖν, τὴν μὲν ὕλην ἀποφαινο-

3 πρεσβύτερος] collocavit ante ἦλθεν Eusebius 4 idem:
 δε ἐξ ὕδατος φησὶ 10 τρίτον δὲ idem 11 τὸ] om. idem
 15 Hom. E 246 19 πάλιν] πᾶν Meinekius 20 γίνονται]
 γίνεσθαι D, quod durissimum ib. διότι Eusebius: διὰ τί
 (διατὶ Vatic.) ib. ἄπειρον] τὸ ἀπέραντον idem 22 οὗτος]
 καὶ οὗτος Eusebius. om. Stobaeus

μενος τὸ δὲ ποιοῦν αἴτιον ἀναιρῶν· τὸ γὰρ ἄπει-
ρον οὐδὲν ἄλλο ἢ ὕλη ἐστίν· οὐ δύναται δ' ἡ ὕλη
εἶναι ἐνεργεία, ἂν μὴ τὸ ποιοῦν ὑποκέηται.

Ἀναξιμένης δ' ὁ Μιλήσιος ἀρχὴν τῶν ὄντων
ἄερα ἀπεφήνατο· ἐκ γὰρ τούτου τὰ πάντα γίνεσθαι 5
καὶ εἰς αὐτὸν πάλιν ἀναλύεσθαι, οἷον 'ἡ ψυχὴ' φη-
σὶν 'ἡ ἡμετέρα ἀήρ οὔσα συγκρατεῖ ἡμᾶς καὶ ὅλον
B τὸν κόσμον πνεῦμα καὶ ἀήρ περιέχει·' λέγεται δὲ
συνωνύμως ἀήρ καὶ πνεῦμα. ἀμαρτάνει δὲ καὶ
οὗτος, ἐξ ἀπλοῦ καὶ μονοειδοῦς ἄερος καὶ πνεύμα- 10
τος δοκῶν συνεστάναι τὰ ζῷα· ἀδύνατον γὰρ ἀρχὴν
μίαν τὴν ὕλην τῶν ὄντων, ἐξ ἧς τὰ πάντα, ὑπο-
στῆναι· ἀλλὰ καὶ τὸ ποιοῦν αἴτιον χρὴ ὑποτιθεῖναι·
οἷον ἄργυρος οὐκ ἀρκεῖ πρὸς τὸ ἐκπωμα γενέσθαι,
ἂν μὴ καὶ τὸ ποιοῦν ᾗ, τουτέστιν ὁ ἀργυροκόπος· 15
ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ ξύλου καὶ τῆς
ἄλλης ὕλης.

Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος ἀρχὰς τῶν ὄντων
τὰς ὁμοιομερείας ἀπεφήνατο· ἐδόκει γὰρ αὐτῷ ἀπο-
ρώτατον εἶναι, πῶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος δύναται τι 20
C γίνεσθαι ἢ φθείρεσθαι εἰς τὸ μὴ ὄν· τροφὴν γοῦν
προσφερόμεθα ἀπλὴν καὶ μονοειδῆ, οἷον τὸν Δη-
μήτριον ἄρτον, τὸ ὕδωρ πίνοντες· καὶ ἐκ ταύτης
τῆς τροφῆς τρέφεται θρῖξ φλέψ ἀρτηρία νεῦρα

3 ἐνεργεία Eusebius: ἐνέργεια libri. ἐν ἐνεργείᾳ R
5 τὰ] om. Eusebius 12 ἐξ ἧς τὰ πάντα] om. Eusebius
18 Ἀναξαγόρας Ἡγησιβοῦλου Κλαζομένιος Stobaeus 22 Δη-
μήτριον Hasius: δημήτριον 23 πίνοντες] aut delendum
aut supplendum καὶ ἐσθίοντες 24 θρῖξ] om. Stobaeus
ib. νεῦρα] σάρξ νεῦρα idem

ὅστ' αὖ καὶ τὰ λοιπὰ μόρια. τούτων οὖν γινομένων,
 ὁμολογητέον ἔστιν ὅτι ἐν τῇ τροφῇ τῇ προσφερο-
 μένῃ πάντα ἔστι τὰ ὄντα καὶ ἐκ τῶν ὄντων πάντα
 αὖξεται καὶ ἐν ἐκείνῃ ἔστι τῇ τροφῇ μόρια αἵματος
 5 γεννητικὰ καὶ νεύρων καὶ ὀστέων καὶ τῶν ἄλλων.
 ἃ ἦν λόγῳ θεωρητὰ μόρια. οὐ γὰρ δεῖ πάντα ἐπὶ
 τὴν αἰσθησιν ἀνάγειν, ὅτι ἄρτος καὶ τὸ ὕδωρ ταῦτα
 κατασκευάζει, ἀλλ' ἐν τούτοις ἔστι λόγῳ θεωρητὰ D
 μόρια. ἀπὸ τοῦ οὖν ὅμοια τὰ μέρη εἶναι ἐν τῇ
 10 τροφῇ τοῖς γεννωμένοις ὁμοιομερείας αὐτὰ ἐκάλεσε
 καὶ ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀπεφύηνατο· καὶ τὰς μὲν
 ὁμοιομερείας ὕλην, τὸ δὲ ποιοῦν αἷτιον τὸν νοῦν
 τὸν τὰ πάντα διαταξάμενον. ἄρχεται δ' οὕτως
 'ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν, νοῦς δ' αὐτὰ διῆρε καὶ
 15 διεκόσμησε' χρήματα λέγων τὰ πράγματα. ἀπο-
 δεκτέος οὖν ἔστιν, ὅτι τῇ ὕλῃ τὸν τεχνίτην προσ-
 ἔξευξεν.

Ἀρχέλαος Ἀπολλοδώρου Ἀθηναῖος ἀέρα ἄπειρον
 καὶ τὴν περὶ αὐτὸν πυκνότητα καὶ μάνωσιν· τού-
 20 των δὲ τὸ μὲν εἶναι πῦρ τὸ δ' ὕδωρ.

Οὔτοι μὲν οὖν ἐφεξῆς ἀλλήλοις ταῖς διαδοχαῖς E
 γενόμενοι τὴν λεχθεῖσαν Ἰωνικὴν συμπληροῦσι φι-
 λосоφίαν ἀπὸ Θάλητος.

Πάλιν δ' ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς Πυθαγόρας Μνησά-
 25 χου Σάμιος, ὁ πρῶτος φιλοσοφίαν τούτῳ τῷ ῥή-
 ματι προσαγορεύσας, ἀρχὰς τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς

2 ἔστιν] om. Stobaeus 10 αὐτὰ idem: αὐτὰς 14 διῆρε] διήρει W cum Valckenario. Glossema censet D. Num διεῖρε a διείρω? 15 χρήματα λέγων τὰ πράγματα] interpolatio- nem esse iudicat D

συμμετρίας τὰς ἐν τούτοις, ἃς καὶ ἀρμονίας καλεῖ·
 τὰ δ' ἐξ ἀμφοτέρων σύνθετα στοιχεῖα, καλούμενα
 δὲ γεωμετρικά· πάλιν δὲ τὴν μονάδα καὶ τὴν
 F ἀόριστον δυάδα ἐν ταῖς ἀρχαῖς. σπεύδει δ' αὐτῶ
 τῶν ἀρχῶν ἡ μὲν ἐπὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον καὶ εἰδι- 5
 κόν, ὅπερ ἐστὶ νοῦς ὁ θεός, ἡ δ' ἐπὶ τὸ παθητικόν
 τε καὶ ὑλικόν, ὅπερ ἐστὶν ὁ ὁρατὸς κόσμος. εἶναι
 δὲ τὴν φύσιν τοῦ ἀριθμοῦ δεκάδα· 'μέχρι γὰρ τῶν
 δέκα πάντες Ἕλληνες, πάντες βάρβαροι ἀριθμοῦ-
 σιν, ἐφ' ἃ ἐλθόντες πάλιν ἀναποδοῦσιν ἐπὶ τὴν 10
 μονάδα· καὶ τῶν δέκα πάλιν, φησὶν, ἡ δύναμις
 ἔστιν ἐν τοῖς τέσσαρσι καὶ τῇ τετράδι· τὸ δ' αἷτιον,
 εἴ τις ἀπὸ τῆς μονάδος ἀναποδῶν κατὰ πρόσθεσιν
 τιθείη τοὺς ἀριθμοὺς ἄχρι τῶν τεσσάρων προελθὼν
 ἐκπληρώσει τὸν δέκα ἀριθμόν· ἐὰν δὲ ὑπερβάλληται 15
 877 τὸν τῆς τετράδος, καὶ τῶν δέκα ὑπερεκπεσεῖται·
 οἷον εἴ τις θείη ἐν καὶ δύο προσθείη καὶ τρία καὶ
 τούτοις τέσσαρα, τὸν τῶν δέκα πληρώσει ἀριθμόν·
 ὥστε ὁ ἀριθμὸς κατὰ μὲν μονάδα ἐν τοῖς δέκα
 κατὰ δὲ δύναμιν ἐν τοῖς τέσσαρσι· διὸ καὶ ἐφθέγ- 20
 γοντο οἱ Πυθαγόρειοι, ὥς μεγίστου ὅρκου ὕντος
 τῆς τετράδος,

10 ἀναποδοῦσιν] ἀναποδίζουσιν Beckius probabiliter
 13 ἀναποδῶν] ἀναλαβὼν vel ἃ μονάδος Usenerus. μονάδων
 D. Malim ἀναποδίζων. Ἀναποδίζειν ἀπὸ τῆς μονάδος et
 κατὰ πρόσθεσιν est ut vid. ἐν ἐν + ἐν δύο + ἐν τρία +
 ἐν τέσσαρα = δέκα. Ubi πούς est ἡ μονάς. Contra ἀναπο-
 δίζειν (ἀπὸ τῆς δεκάδος) ἐπὶ τὴν μονάδα est δέκα ἐν, δέκα
 δύο, δέκα τρία, δέκα τέσσαρα ubi πούς est ἡ δεκάς
 15 ὑπερβάλλη Stobaeus 18 ἐκπληρώσει D 20 ἐπεφθέγ-
 γοντο Stobaeus

*οὐ μὰ τὸν ἡμετέραν ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀνέαν φύσιος ὁρίζωμά τ' ἔχουσαν.

καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ φησὶν ἕκ τετραδὸς σύγκει-
ται· εἶναι γὰρ νοῦν ἐπιστήμην δόξαν αἴσθησιν,
ἐξ ὧν πᾶσα τέχνη καὶ ἐπιστήμη καὶ αὐτοὶ λογικοὶ
ἔσμεν. νοῦς μὲν οὖν ἡ μονὰς ἐστίν· ὁ γὰρ νοῦς B
κατὰ μονάδα θεωρεῖται, οἷον πολλῶν ὄντων ἀνθρώ-
πων οἱ μὲν ἐπὶ μέρους εἰσὶν ἀναίσθητοι ἀπερί-
ληπτοι καὶ ἄπειροι, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ἄνθρωπον ἕνα
μόνον νοοῦμεν, ὃ οὐδεὶς ἔτυχεν ὅμοιος· καὶ ἵππον
ἕνα μόνον νοοῦμεν, οἱ δ' ἐπὶ μέρους εἰσὶν ἄπειροι.
τὰ γὰρ εἶδη ταῦτα πάντα καὶ γένη κατὰ μονάδας
εἰσὶ· διὸ καὶ ἐπὶ ἑνὸς ἐκάστου αὐτῶν τοῦτον τὸν
ὄρον ἀποδιδόντες λέγουσι ζῶον λογικὸν ἢ ζῷον
15 χρεμετιστικόν ῥητέον. διὰ τοῦτο οὖν νοῦς ἡ μονὰς,
ὃ ταῦτα νοοῦμεν, καὶ ἡ δυὰς δ' ἡ ἀόριστος ἐπι-
στήμη, εἰκότως· πᾶσα γὰρ ἀπόδειξις καὶ πᾶσα πίστις C
ἐπιστήμης, πρὸς δὲ καὶ πᾶς συλλογισμὸς ἕκ τινων
ὁμολογουμένων τὸ ἀμφισβητούμενον συνάγει καὶ
20 ῥαδίως ἀποδείκνυται ἕτερον· ὧν ἡ ἐπιστήμη κατὰ-
ληψὶς ἐστίν, διὸ εἶη ἂν δυὰς. ἡ δὲ δόξα τριάς ἕκ
καταλήψεως ἐστίν, εὐλόγως, ὅτι πολλῶν ἐστίν ἡ
δόξα· ἡ δὲ τριάς πληθὺς, ὥς τρισμάκαρες Δαναοί'.
διὰ τοῦτο οὖν ἐγκρίνει τὴν τριάδα ** ἡ δὲ τού-

1 ψυχᾷ] κεφαλῇ Stobaeus 2 φύσιος cod. Parisinus
1874: φύσεως 7 θεωρεῖ Usenerus, sed cf. p. 270 lin. 15: ὅπως-
βάλλεται, p. 271 lin. 20: ἀποδείκνυται Aliter explicat D in
Addendis 15 ῥητέον] delendum aut post οὖν trans-
ponendum monuit Beckius 23 Hom. s 306 24 οὖν
Corsinus: οὐκ, quod exhibet etiam cod. E ib. lacunam

των αἴρεσις Ἰταλικὴ προσηγορεύθη διὰ τὸ τὸν Πυθαγόραν ἐν Ἰταλίᾳ σχολάσαι· μετέστη γὰρ ἀπὸ Σάμου τῆς πατρίδος, τῇ Πολυκράτους τυραννίδι δυσαρεστήσας.

Ἡράκλειτος καὶ Ἰππασος ὁ Μεταποντῖνος ἀρχὴν 5
τῶν ὄλων τὸ πῦρ· ἐκ πυρὸς γὰρ τὰ πάντα γίνε-
σθαι καὶ εἰς πῦρ πάντα τελευτᾶν λέγουσι· τούτου
δὲ κατασβεσνυμένου, κοσμοποιεῖσθαι τὰ πάντα.
πρῶτον μὲν γὰρ τὸ παχυμερέστατον αὐτοῦ εἰς αὐτὸ
συστελλόμενον γῆν γίνεσθαι, ἔπειτ' ἀναχαλωμένην 10
D τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ πυρὸς χύσει ὕδωρ ἀποτελεῖσθαι,
ἀναθυμιάμενον δ' ἀέρα γίνεσθαι· πάλιν δὲ τὸν
κόσμον καὶ πάντα τὰ σώματα ὑπὸ πυρὸς ἀναλοῦ-
σθαι ἐν τῇ ἐκπυρώσει. ἀρχὴ οὖν τὸ πῦρ, ὅτι ἐκ
τούτου τὰ πάντα· τέλος δέ, ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ἀνα- 15
λύεται τὰ πάντα.

Ἐπίκουρος Νεοκλέους Ἀθηναῖος κατὰ Δημό-
κριτον φιλοσοφήσας ἔφη τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων σώ-
ματα λόγῳ θεωρητά, ἀμέτοχα κενοῦ, ἀγέννητα,
αἰδία, ἀφθαρτα, οὔτε θρασυθῆναι δυνάμενα οὔτε 20

X monente dedit Duebnerus. 'post τριᾶδα intercidit disputa-
tio de sensu (p. 271 lin. 4) promissa, quam expleveris ex
Ioanne Philop. in Ar. de anima f. C^r 45 τὴν δὲ τετράδα τὴν
αἰσθησιν. ἐπειδὴ ἡ μὲν τετράς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τὸ σῶμα
ἐδήλον κτλ.' D. Proxima ἡ δὲ τούτων αἴρεσις — — δυσ-
αρεστήσας leguntur in libris post στοιχεῖα δὲ τέτταρα
(p. 274, 21) 6 ὄλων] πάντων Eusebius ib. ἐκ] ἐκ τοῦ
Iustinus ib. ἐκ τοῦ πυρὸς Eusebius 10 γῆν γίνεσθαι
'ex deter. codd.' (D): γῆ γίνεται 11 χύσει Doehnerus:
φύσει 15 ὅτι] καθότι Eusebius 19 ἀγέννητα codd.
20 ἀδιάφθαρτα D cum Eusebio

διάπλασιν ἐκ τῶν μερῶν λαβεῖν οὐτ' ἀλλοιωθῆναι·
εἶναι δ' αὐτὰ λόγῳ θεωρητά· ταῦτα μέντοι κινεῖσθαι Ε
ἐν τῷ κενῷ καὶ διὰ τοῦ κενοῦ· εἶναι δὲ καὶ αὐτὸ
τὸ κενὸν ἄπειρον καὶ τὰ σώματα ἄπειρα. συμβε-
5 βηκέναι δὲ τοῖς σώμασι τρία ταῦτα, σχῆμα μέγε-
θος βάρος. Δημόκριτος μὲν γὰρ ἔλεγε δύο, μέγε-
θος τε καὶ σχῆμα, ὁ δ' Ἐπίκουρος τούτοις καὶ
τρίτον, τὸ βάρος, προσέθηκεν· ἄνἀγκη γάρ' φησί
'κινεῖσθαι τὰ σώματα τῇ τοῦ βάρους πληγῇ· ἐπελ
10 οὐ κινηθήσεται.' εἶναι δὲ τὰ σχήματα τῶν ἀτόμων
ἀπερίληπτα οὐκ ἄπειρα· μὴ γὰρ εἶναι μήτ' ἄγκυ- F
στροειδεῖς μήτε τριαινοειδεῖς μήτε κρικοειδεῖς· ταῦτα
γὰρ τὰ σχήματα εὐθραυστά ἐστίν· αἱ δ' ἄτομοι
ἀπαθεῖς ἄθραυστοι, ἴδια δ' ἔχειν σχήματα λόγῳ
15 θεωρητά. καὶ εἰρηται ἄτομος, οὐχ ὅτι ἐστὶν ἐλα-
χίστη ἀλλ' ὅτι οὐ δύναται τμηθῆναι, ἀπαθὴς οὐσα
καὶ ἀμέτοχος κενοῦ· ὥστε, ἐὰν εἴπη ἄτομον, ἄθραυσ-
στον λέγει καὶ ἀπαθῆ, ἀμέτοχον κενοῦ. ὅτι δὲ
ἐστὶν ἄτομος, σαφές· καὶ γὰρ ἐστὶ στοιχεῖα αἰεὶ ὄντα
20 καὶ ζῶα κενὰ καὶ ἡ μονάς.

Ἐμπεδοκλῆς Μένωνος Ἀκραγαντῖνος τέτταρα 878
μὲν λέγει στοιχεῖα, πῦρ ἀέρα ὕδωρ γῆν· δύο δ'
ἀρχικὰς δυνάμεις, φιλίαν τε καὶ νεῖκος· ὧν ἡ μὲν
ἐστὶν ἐνωτικὴ τὸ δὲ διαιρετικόν. φησί δ' οὕτως

1 διάπλασιν Iustinus (l. l. 4): διπλάσιον aut διαπλασμον
8 Eusebius: ἐπέθηκεν 9 ἐπελ] add. ἀφ' ἐαυτῶν Herwer-
denus 11 Duebnerus ex Laertio 10, 42: περιληπτά
17 εἴπη τις Vigerus 20 ζῶα κενὰ] σώματα ἄνενα aut χωρία
κενὰ Corsinus. καὶ σώματα καὶ ζῶα κενὰ vertit Amyotus.
ζῶα ἄπειρα ex Laert. 10, 74 Beckius. num ζῶα ἄγονα?

ἑτέσσαρα τῶν πάντων διζώματα πρῶτον ἄκουε.
 Ζεὺς ἀργῆς Ἥρη τε φερέσβιος ἡδ' Ἀιδωνεύς,
 Νῆστις θ', ἣ δακρύοις τέγγει κρούνωμα βρότειον.'

Δία μὲν γὰρ λέγει τὴν ξέσιν καὶ τὸν αἰθέρα, Ἥρην
 δὲ φερέσβιον τὸν ἀέρα, τὴν δὲ γῆν τὸν Ἀιδωνέα, 5
 Νῆστιν δὲ καὶ κρούνωμα βρότειον οἶονεῖ τὸ σπέρμα
 καὶ τὸ ὕδωρ.

B Σωκράτης Σωφρονίσκου Ἀθηναῖος καὶ Πλάτων
 Ἀριστάντος Ἀθηναῖος (αἱ γὰρ αὐταὶ περὶ παντὸς
 ἑκατέρου δόξαι) τρεῖς ἀρχάς, τὸν θεὸν τὴν ὕλην 10
 τὴν ἰδέαν. ὁ δὲ θεὸς νοῦς ἐστὶ τοῦ κόσμου, ὕλη
 δὲ τὸ ὑποκείμενον πρῶτον γενέσθαι καὶ φθορᾶ, ἰδέα
 δ' οὐσία ἀσώματος ἐν τοῖς νοήμασι καὶ ταῖς φαν-
 τασίαις τοῦ θεοῦ.

Ἀριστοτέλης δὲ Νικομάχου Σταγειρίτης ἀρχὰς 15
 μὲν ἐντελέχειαν, ἥτοι εἶδος ὕλην στέρησιν· στοι-
 χεῖα δὲ τέτταρα, πέμπτον δὲ τι σῶμα αἰθέριον
 ἀμετάβλητον.

Ζήνων Μνασέου Κιτιεύς ἀρχὰς μὲν τὸν θεὸν
 C καὶ τὴν ὕλην, ὧν ὁ μὲν ἐστὶ τοῦ ποιεῖν αἴτιος ἡ 20
 δὲ τοῦ πάσχειν, στοιχεῖα δὲ τέτταρα.

1 Mullach. 1 vs. 159 2 ἀργῆς Beckius: αἰθήρ 3 δα-
 κρύοις τέγγει κέ] i. e. lacrimas profundens aquam
 humanam producit, efficit. κρούνωμα autem non
 est appositio ad Νῆστις 5 δὲ prius Beckius: τε 8 Σω-
 κράτης Σωφρονίσκου Ἀθηναῖος et αἱ γὰρ αὐταὶ — δόξαι]
 del. D 11 ὁ δὲ θεὸς — κόσμον] 'falso loco post θεοῦ
 (lin. 14) in codd. traditur, cum varia lectio ἐστὶ δὲ ὁ θεὸς
 ὁ νοῦς eius locum obsederit' D. Malim tamen ἐστὶ δὲ θεὸς
 νοῦς τοῦ κόσμου

Δ'. Πῶς συνέστηκεν ὁ κόσμος.

Ὁ τοίνυν κόσμος συνέστη περικεκλασμένῳ σχήματι ἐσχηματισμένος τὸν τρόπον τοῦτον. τῶν ἀτόμων σωμάτων ἀπροουόητον καὶ τυχαίαν ἔχόντων τὴν κίνησιν συνεχῶς τε καὶ τάχιστα κινουμένων εἰς τὸ αὐτό, πολλὰ σώματα συνηθροίσθη, καὶ διὰ τοῦτο D ποικιλίαν ἔχοντα καὶ σχημάτων καὶ μεγεθῶν. ἄθροισμένων δ' ἐν ταύτῳ τούτων, τὰ μὲν, ὅσα μείζονα ἦν καὶ βαρύτερα, πάντως ὑπεκάθιζεν· ὅσα δὲ μικρὰ
 10 καὶ περιφερῇ καὶ λεῖα καὶ εὐόλισθια, ταῦτα καὶ ἐξεθλίβετο κατὰ τὴν σύνοδον τῶν σωμάτων εἰς τε τὸ μετέωρον ἀνεφέρετο. ὥς δ' οὖν ἐξέλιπε μὲν ἡ πληκτικὴ δύναμις μετεωρίζουσα, οὐκέτι δ' ἦγεν ἡ πληγὴ πρὸς τὸ μετέωρον, ἐκωλύετο δὲ ταῦτα κάτω
 15 φέρεσθαι, ἐπιέζετο πρὸς τοὺς τόπους τοὺς δυναμένους δεῖξασθαι· οὗτοι δ' ἦσαν οἱ πῆριξ, καὶ πρὸς E τούτοις τὸ πλῆθος τῶν σωμάτων περιεκλάτο, περιπλεκόμενα δ' ἀλλήλοις κατὰ τὴν περίκλασιν τὸν οὐρανὸν ἐγέννησε· τῆς δ' αὐτῆς ἔχόμεναι φύσεως
 20 αἱ ἄτομοι, ποικίλαι οὖσαι, καθὼς εἴρηται, πρὸς τὸ μετέωρον ἐξωθούμεναι, τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν ἀπετέλουν· τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἀναθυμιασμένων σωμάτων ἐπέπληττε τὸν ἀέρα καὶ τοῦτον ἐξεθλίβε· πνευματούμενος δ' οὗτος κατὰ τὴν κίνησιν καὶ συμπερι-

1 Gal. 33. Eus. 15, 32, 1—7 5 εἰς τὸ αὐτό] cum insequentibus iungit Eusebius 6 καὶ] del. Usenerus 7 καὶ] prius om. Eusebius 9 Usenerus: βαρύντατα 10 εὐόλισθια Eusebius ib. καὶ] om. idem 12 ἐξέλιπε D 17 τούτους Eusebius 20 αἱ idem 22 ἀνωθουμένων Beckius 23 Eusebius: ἐπληττε 24 περιλαμβάνων idem

Φλαμβάνων τὰ ἄστροα συμπεριῖγε ταῦτα καὶ τὴν νῦν
 περιφορὰν αὐτῶν μετέωρον ἐφύλαττε. καίπειτα ἐκ
 μὲν τῶν ὑποκαθιζόντων ἐγενήθη ἡ γῆ, ἐκ δὲ τῶν
 μετεωριζομένων οὐρανὸς πῦρ ἀήρ. πολλῆς δ' ὕλης
 ἔτι περιειλημμένης ἐν τῇ γῇ πυκνουμένης τε ταύ- 5
 της κατὰ τὰς ἀπὸ τῶν πνευμάτων πληγὰς καὶ τὰς
 ἀπὸ τῶν ἀστέρων αὔρας, προσεδίλβετο πᾶς ὁ μι-
 κρομερὴς σχηματισμὸς ταύτης καὶ τὴν ὑγρὰν φύσιν
 ἐγέννα· ρευστικῶς δ' αὕτη διακλειμένη κατεφέρετο
 πρὸς τοὺς κοίλους τόπους καὶ δυναμένους χωρῆσαι 10
 τε καὶ στέξει, ἢ καθ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ ὑποστὰν ἐκοί-
 λαινε τοὺς ὑποκειμένους τόπους. τὰ μὲν οὖν κυ-
 ριώτατα μέρη τοῦ κόσμου τὸν τρόπον τοῦτον ἐγενήθη.

879

Ε'. Εἰ ἐν τὸ πᾶν.

Οἱ μὲν ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἓνα κόσμον ἀπεφήναντο, 15
 ὃν δὴ καὶ τὸ πᾶν ἔφασαν εἶναι καὶ τὸ σωματικόν.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ κόσμον μὲν ἓνα, οὐ μέντοι τὸ
 πᾶν εἶναι τὸν κόσμον ἀλλ' ὀλίγον τι τοῦ παντὸς
 μέρος, τὸ δὲ λοιπὸν ἀργὴν ὕλην.

Πλάτων δὲ τεκμαίρεται τὸ δοκοῦν, ὅτι εἷς ὁ 20
 κόσμος καὶ ἐν τὸ πᾶν, ἐκ τριῶν· ἐκ τοῦ μὴ εἶναι
 τέλειον, ἐὰν μὴ πάντα περιέχῃ· ἐκ τοῦ μὴ ἔσεσθαι
 ὁμοιον τῷ παραδείγματι, ἐὰν μὴ μονογενὴς ᾖ· ἐκ
 τοῦ μὴ ἔσεσθαι αὐτὸν ἀφθαρτον, ἐὰν ᾖ τι ἐξωτέρω

1 ταῦτα] αὐτὰ Eusebius 3 idem: ἐγενήθη 5 τε]
 δὲ idem 7 αὐγὰς Eusebius 12 τὰ μὲν — ἐγενήθη] om.
 idem 14 Gal. 32. Eus. 15, 33. Stob. 1, 22, 8^a 15 μὲν οὖν
 Eus. Stobaeus 16 τὰ σωματικὰ Eusebius 20 Πλάτων]
 cf. Tim. p. 30 c. 31 a. 92 b 21 εἶναι] ἔσεσθαι Eusebius
 22 ἐμπεριέχῃ idem 24 αὐτὸν] om. idem

αὐτοῦ. πρὸς δὴ τὸν Πλάτωνα ρητέον, ὅτι οὐ τέλειος ὁ κόσμος· οὐδὲ γὰρ πάντα περιέχει· ** καὶ B γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ τέλειος, ἀλλ' οὐ πάντα περιέχει· καὶ πολλὰ παραδείγματα ἐστὶν, ὥσπερ ἐπ' ἀνδριάντων καὶ οἰκιδῶν καὶ ζωγραφιδῶν. πῶς δὲ τέλειος, εἴπερ ἐξωθέν τι αὐτοῦ περιδινεῖσθαι δύναται; ἄφθαρτος δ' οὐκ ἐστὶν οὐδὲ δύναται εἶναι, γενητὸς ὢν.

Μητροδόωρος δὲ φησιν ἄτοπον εἶναι ἐν μεγάλῳ πεδίῳ ἓνα στάχυν γενηθῆναι καὶ ἓνα κόσμον ἐν 10 τῷ ἀπείρῳ. ὅτι δ' ἄπειρος κατὰ τὸ πλῆθος, δῆλον ἐκ τοῦ ἄπειρα τὰ αἰτία εἶναι· εἰ γὰρ ὁ μὲν κόσμος πεπερασμένος, τὰ δ' αἰτία πάντα ἄπειρα, ἐξ ὧν ὅδε ὁ κόσμος γέγονεν, ἀνάγκη ἀπείρους εἶναι. ὅπου C γὰρ τὰ πάντα αἰτία, ἐκεῖ καὶ τὰ ἀποτελέσματα· αἰτία 15 δ' ἦτοι αἱ ἄτομοι ἢ τὰ στοιχεῖα.

Σ'. Πόθεν ἔννοιαν ἔσχον θεοῦ ἄνθρωποι.

Ὅρίζονται δὲ τὴν τοῦ θεοῦ οὐσίαν οἱ Στωικοὶ οὕτω· πνεῦμα νοερὸν καὶ πυρῶδες οὐκ ἔχον μὲν μορφὴν, μεταβάλλον δ' εἰς ὃ βούλεται καὶ συνεξο- 20 μοιούμενον πᾶσιν. ἔσχον δ' ἔννοιαν τούτου πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ κάλλους τῶν ἐμφαινομένων προσλαμβάνοντες· οὐδὲν γὰρ τῶν καλῶν εἰκὴ καὶ ὥς ἔτυχε

2 οὐδὲ γὰρ — — καὶ γὰρ] οὐ γὰρ πάντα περιέχει· καὶ δύναται τέλειος εἶναι εἰ καὶ μὴ πάντα περιέχει· καὶ γὰρ R. οὐδὲ γὰρ ἂν πάντα περιέχωι· καὶ γὰρ D. Unde lac. δ πῶς δὲ — δύναται;] πῶς δὲ εἶπεν 'ἐξωθέν τι αὐτοῦ οὐκ ἐστὶ'; περιδινεῖσθαι γὰρ οὐκ ἠδύνατο Eusebii 18 ὅπου γὰρ ἀπέραντα τὰ αἰτία, ἐκεῖ καὶ ἀποτελέσματα Usener. Malim ὅπου γὰρ τὰ αἰτία ἄπειρα, ἐκεῖ καὶ ἄπειρα τὰ ἀποτελέσματα 16 Galen. c. 34 17 θεοῦ Cyrillus (c. Iul. 2 p. 51 e): θείου 19 δ Galenus: & 21 προσλαβόντες Cyrillus

γίνεται, ἀλλὰ μετὰ τινος τέχνης δημιουργούσης.
 D καλὸς δ' ὁ κόσμος· δῆλον δ' ἐκ τοῦ σχήματος καὶ
 τοῦ χρώματος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς περὶ τὸν
 κόσμον τῶν ἀστέρων ποικιλίας. σφαιροειδὴς δ' ὁ
 κόσμος· ὃ πάντων τῶν σχημάτων πρωτεύει· μόνον 5
 γὰρ τοῦτο τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ὁμοιοῦται· περιφε-
 ρῆς δ' ὢν ἔχει τὰ μέρη περιφερῆ· διὰ τοῦτο γὰρ
 κατὰ τὸν Πλάτωνα ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ λερώτατον
 συνέστηκε νοῦς. καὶ τὸ χρῶμα δὲ καλόν· κυανώδει
 γὰρ κέχρωσται, ὃ πορφύρας μὲν ἐστὶ μελάντερον 10
 στίλβουσιν δ' ἔχει τὴν ποιότητα· καὶ διὰ ταύτην
 τὴν αἰτίαν τῷ τῆς χροιάς συντόνῳ διακόπτων τη-
 E λικαύτην ἀέρος ἀπόστασιν ἐκ τοσούτων διαστημά-
 των θεωρεῖται. καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους καλός· πάν-
 των γὰρ τῶν ὁμογενῶν τὸ περιέχον καλὸν ὥς 15
 ξῶον καὶ δένδρον. ἐπιτελεῖ τὸ κάλλος τοῦ κόσμου
 καὶ ταῦτα τὰ φαινόμενα· ὁ μὲν γὰρ λοξὸς κύκλος
 ἐν οὐρανῷ διαφόροις εἰδώλοις πεποικίλλεται·

‘τῷ δ' ἐνὶ καρκίνῳ ἐστὶ, λέων δ' ἐπὶ τῷ, μετὰ δ' αὐτὸν
 παρθένος, ἥ δ' ἐπὶ οἱ χηλαὶ καὶ σκορπίος αὐτὸς 20
 τοξευτὴς τε καὶ αἰγόκερως, ἐπὶ δ' αἰγοκέρωτι
 ὑδροχόος· δύο δ' αὐτὸν ἐπ' ἰχθύες ἀστερόεντες·
 τοὺς δὲ μέτα κριός, ταῦρος δ' ἐπὶ τῷ δίδυμοι τε.’

F μυρία δ' ἄλλα καθ' ὁμοίας τοῦ κόσμου περικλάσεις
 πεποίηκεν· ὅθεν καὶ Εὐριπίδης φησί

25

8 Πλάτωνα] Tim. p. 44 d 9 Beckius: κυανώσει
 12 διακόπτον codd. 15 malim τὸ ὑπερέχον cum uno cod.
 16 τὸ] δὲ τὸ? 19 Arat. Phaenom. 545 ib. ἐνὶ D: ἐνὶ
 αὐτ ἐπὶ 20 καὶ Aratus: καὶ ἐπ' αὐτῷ 21 αἰγοκέρῃ
 Aratus 25 Εὐριπίδης] 'immo Critias' D. cf. Nauck. p. 771

τό τ' ἀστερωπὸν οὐρανοῦ σέλας,
χρόνου καλὸν ποίκιλμα, τέκτονος σοφοῦ.'

ἐλάβομεν δ' ἐκ τούτου ἔννοιαν θεοῦ· αἰεὶ τε γὰρ
ἥλιος καὶ σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀστρων τὴν
5 ὑπόγειον πορὰν ἐνεχθέντα ὅμοια μὲν ἀνατέλλει τοῖς
χρώμασιν, ἴσα δὲ τοῖς μεγέθεσι καὶ κατὰ τόπους
καὶ κατὰ χρόνους τοὺς αὐτοὺς. διόπερ οἱ τὸν περὶ
τῶν θεῶν παραδόντες σεβασμὸν διὰ τριῶν ἐξέθη-
καν ἡμῖν εἰδῶν, πρῶτον μὲν τοῦ φυσικοῦ, δεύτερον
10 δὲ τοῦ μυθικοῦ, τρίτον δὲ τοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐκ 880
τῶν νόμων εἰληφότος, διοικεῖσθαι· διδάσκεται δὲ
τὸ μὲν φυσικὸν ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, τὸ δὲ μυθι-
κὸν ὑπὸ τῶν ποιητῶν, τὸ δὲ νομικὸν ὑφ' ἐκάστης
αἰεὶ πόλεως συνίσταται. διαιρεῖται δ' ἡ πᾶσα δι-
15 δαχὴ εἰς εἶδη ἑπτὰ· καὶ πρῶτον μὲν τὸ ἐκ τῶν
φαινομένων καὶ μετεώρων· θεοῦ γὰρ ἔννοιαν ἔσχον
ἀπὸ τῶν φαινομένων ἀστέρων, ὁρῶντες τούτους
μεγάλῃς συμφωνίας ὄντας αἰτίους καὶ τεταγμένους
ἀνατολὰς τε καὶ δυσμὰς, ἡμέρας τε καὶ νύκτας χει-
20 μῶνά τε καὶ θέρος, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς γῆς ξυρογονοῦ- B
μενα καὶ καρπογονοῦμενα. διὸ πατὴρ μὲν ἔδοξεν
αὐτοῖς οὐρανοὺς ὑπάρχειν, μήτηρ δὲ γῆ· τούτων δ'
ὁ μὲν πατὴρ διὰ τὸ τὰς τῶν ὑδάτων ἐκχύσεις σπερ-
μάτων ἔχειν τάξιν· ἡ δὲ γῆ μήτηρ διὰ τὸ δέχεσθαι

1 τό τ' Sextus Empiricus adv. Phys. p. 408, 1: τὸν
ib. σέλας] δέμας idem 2 χρόνον idem: χρόνον 11 διοι-
κεισθαι] del. R. Lac. prae-fixit Duebnerus. Insolentius
dictum sed sanum mihi vid. 14 δ' ἡ D: δὴ 19 ἀνα-
τολὰς τε καὶ δυσμὰς] hic Huttenus, in libris leguntur post
θέρος 24 γῆ] seclisit D

ταῦτα καὶ τίκτειν· βλέποντες δὲ τοὺς ἀστέρας ἀεὶ
 θέοντας αἰτίους τε τοῦ θεωρεῖν ἡμᾶς ἥλιον καὶ
 σελήνην θεοὺς προσηγόρευσαν. εἰς δεύτερον δὲ καὶ
 τρίτον τόπον τοὺς θεοὺς διεῖλον, εἰς τε τὸ βλάπτον
 καὶ τὸ ὠφελοῦν· καὶ τοὺς μὲν ὠφελοῦντας Δία 5
 C "Ἡραν Ἐρμῆν Δῆμητραν· τοὺς δὲ βλάπτοντας Ποι-
 νὰς Ἐρινύας Ἄρην, τούτους ἀφοσιούμενοι χαλεποὺς
 ὄντας καὶ βιαίους. τέταρτον καὶ πέμπτον προστε-
 θείκασι τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς πάθεσι, καθάπερ
 Ἔρωτα Ἀφροδίτην Πόθον· πραγμάτων δ' Ἑλπίδα 10
 Δίκην Εὐνομίαν. ἕκτον δὲ τόπον προσέλαβε τὸ ὑπὸ
 τῶν ποιητῶν πεπλασμένον· Ἡσίοδος γὰρ βουλόμε-
 νος τοῖς γεννητοῖς θεοὺς πατέρας συστήσαι εἰσήγαγε
 τοιοῦτους αὐτοῖς γεννήτορας

Ἐκοῖόν τε Κρεῖόν θ' Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε· 15
 διὰ τοῦτο καὶ μυθικὸν κέκληται. ἔβδομον δὲ καὶ
 ἐπὶ πᾶσι τὸ διὰ τὰς εἰς τὸν κοινὸν βίον εὐεργεσίας
 ἐκτετιμημένον ἀνθρώπινον δὲ γεννηθέν, ὥς Ἡρα-
 D κλέα ὥς Διοσκόρους ὥς Διόνυσον. ἀνθρωποειδεῖς
 δ' αὐτοὺς ἔφασαν εἶναι, διότι τῶν μὲν ἀπάντων τὸ 20
 θεῖον κυριώτατον, τῶν δὲ ζώων ἄνθρωπος κάλλιστον
 καί, κεκοσμημένον ἀρετῇ διαφόρως κατὰ τὴν τοῦ
 νοῦ σύστασιν, τὸ κράτιστον. τοῖς οὖν ἀριστεύουσι
 τὸ κράτιστον ὁμοίως καὶ καλῶς ἔχειν διανοήθησαν.

6 Δῆμητραν] add. προσηγόρευσαν R 9 καθάπερ]
 παθῶν μὲν καθάπερ R. παθῶν μὲν Usenerus 10 Πόθον]
 παθῶν an Πόθον παθῶν? 13 θεοὺς D: θεοῖς 14 αὐτοῖς
 W: αὐτὸς 15 Hes. Theog. 134 18 γεννηθέν D: γεννη-
 θέντα αὐτ γεννηθέντας 21 ἄνθρωπος idem 24 ὁμοίως
 καὶ] ὁμοιωσάι Herwerdenus. Malim ὁμοίως καὶ κάλλιστον

Ζ'. Τίς ἐστὶν ὁ θεός.

Ἐνιοὶ τῶν φιλοσόφων, καθάπερ Διαγόρας ὁ
Μήλιος καὶ Θεόδωρος ὁ Κυρηνάιος καὶ Εὐήμερος
ὁ Τεγεάτης, καθόλου φασὶ μὴ εἶναι θεούς· τὸν δ'
5 Εὐήμερον καὶ Καλλίμαχος ὁ Κυρηνάιος αἰνίττεται
ἐν τοῖς Ἰάμβοις γράφων

ἑῖς τὸ πρὸ τείχευς ἱερὸν ἄλῃες δεῦτε, E
οὔ τὸν πάλαι χάλκεον ὁ πλάσας Ζᾶνα
γέρον ἀλαξὼν ἄδικα βιβλία ψῆχε·

10 ταῦτ' ἔστι τὰ περὶ τοῦ μὴ εἶναι θεούς. καὶ Εὐρι-
πίδης δ' ὁ τραγωδοποιὸς ἀποκαλύψασθαι μὲν οὐκ
ἠθέλησε, δεδοικῶς τὸν Ἄρειον πάγον· ἐνέφηνε δὲ
τοῦτον τὸν τρόπον· τὸν γὰρ Σίσυφον εἰσήγαγε
προστάτην ταύτης τῆς δόξης καὶ συνηγόρησεν αὐτοῦ
15 ταύτῃ τῇ γνώμῃ·

ἦν γὰρ ἡρόνος φησὶν ὅτ' ἦν ἄτακτος ἀνθρώ-
πων βίος

καὶ θηριώδης ἰσχύος θ' ὑπηρέτης·

ἔπειτα φησὶ τὴν ἀνομίαν λυθῆναι νόμων εἰσαγωγῇ· F
20 ἐπεὶ γὰρ ὁ νόμος τὰ φανερά τῶν ἀδικημάτων εἰρ-
γεῖν ἐδύνατο κρύφα δ' ἠδίκουν πολλοί, τότε τις
σοφὸς ἀνὴρ ἐπέστησεν, ὥς δεῖ ψευδεῖ λόγῳ τυφλῶ-
σαι τὴν ἀλήθειαν καὶ πείσαι τοὺς ἀνθρώπους

(quod ante καλῶς facile exciderit) 1 Galen. c. 35. Euseb.
14, 16, 1—10 7 cf. Callim. fr. 86 ed. Schneid. ib. ἱερὸν
Meinekus ib. ἄλῃες Schneiderus: ἄλῃες 8 χάλκεον]
Παγχαῖον Bentleius 9 ψῆχε Duebnerus: ψύχει aut ψύχε
16 Nauck. p. 598 20 γάρ] δὲ Herwerdenus. δ' ἔρα D
ib. τὰ] τὰ μὲν Herwerdenus 21 δὲ Nauckius: τε 22 id.
p. 771 vs. 24

‘ὥς ἔστι δαίμων ἁφθίτῳ θάλλων βίῳ,

ὃς ταῦτ’ ἀκούει καὶ βλέπει φρονεῖ τ’ ἄγαν.’

ἀναιρεῖσθαι γὰρ, φησὶν, ὁ ποιητικὸς λῆρος σὺν
Καλλιμάχῳ τῷ λέγοντι

‘εἰ θεὸν οἶσθα,

5

ἴσθ’. ὅτι καὶ δέξαι δαίμονι πᾶν δυνατόν.’

οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς δύναται πᾶν ποιεῖν· ἐπεὶ τοί γε,
εἰ θεὸς ἔστι, ποιεῖτω τὴν χιόνα μέλαιναν τὸ δὲ
881 πῦρ ψυχρὸν τὸ δὲ καυθήμενον ὀρθὸν καὶ τὸ ἐναν-
τίον. καὶ γὰρ Πλάτων ὁ μεγαλόφρωνος εἰπὼν ‘ὁ 10
θεὸς ἔπλασε τὸν κόσμον πρὸς ἑαυτὸν ὑπόδειγμα’
ὅξει λήρου βεκκεσελήνου, κατὰ γε τοὺς τῆς ἀρχαίας
κωμωδίας ποιητάς· πῶς γὰρ αὐτῷ ἀτενίζων ἔπλα-
σεν; ἢ πῶς σφαιροειδῆ τὸν θεόν, ὅντα ταπει-
νότερον ἀνθρώπου; ὁ δ’ Ἀναξαγόρας φησὶν ὥς 15
‘εἰστήκει κατ’ ἀρχὰς τὰ σώματα, νοῦς δὲ αὐτὰ διε-
κόσμησε θεοῦ καὶ τὰς γενέσεις τῶν ὄλων ἐποίησεν.’
ὁ δὲ Πλάτων οὐχ ἔστηκότα ὑπέθετο τὰ πρῶτα σώ-
ματα ἀτάκτως δὲ κινούμενα· ‘διὸ καὶ ὁ θεός, φησὶν,
ἐπιστήσας ὥς τάξις ἀταξίας ἐστὶ βελτίων, διε- 20
B κόσμησε ταῦτα.’ κοινῶς οὖν ἀμαρτάνουσιν ἀμφο-
τεροι, ὅτι τὸν θεὸν ἐποίησαν ἐπιστρεφόμενον τῶν
ἀνθρωπίνων ἢ καὶ τούτου χάριν τὸν κόσμον κατα-
σκευάζοντα· τὸ γὰρ μακάριον καὶ ἁφθαρτον ζῶον

1 Nauck. p 771 vs. 24 2 ταῦτ’] πάντ’ R 4 Καλλι-
μάχῳ] fr. 137 6 οἶσθ’ Meinek. 10 Πλάτων] cf. Tim.
p. 29 a sq. 11 ἑαυτοῦ Euseb. 12 βεκκεσελήνου] cf.
Arist. Nub. 398 13 γὰρ ἢ Herwerden. 14 τὸν θεόν]
audiendum ἔπλασε monuit D 16 δὲ Euseb. 18 Πλά-
των] Tim. p. 30 a 23 ἢ] om. Euseb.

συμπεπληρωμένον τε πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ κακοῦ
 παντὸς ἄδεκτον, ὅλον δὲ περὶ τὴν συνοχὴν τῆς
 ἰδίας εὐδαιμονίας τε καὶ ἀφθαρσίας, ἀνεπιστρεφές
 ἐστὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων· κακοδαίμων δ'
 5 ἂν εἴη, ἐργάτου δίκην καὶ τέκτονος ἀχθοφορῶν καὶ
 μεριμνῶν εἰς τὴν τοῦ κόσμου κατασκευήν. καὶ
 πάλιν ὁ θεὸς δὲ λέγουσιν ἦτοι τὸν ἔμπροσθεν
 αἰῶνα οὐκ ἦν, ὅτ' ἦν ἀκίνητα τὰ σώματα, ἢ ἀτάκτως C
 ἐκινεῖτο ἢ ἐκοιμᾶτο ἢ ἐργηγόρει ἢ οὐδέτερον τού-
 10 των. καὶ οὔτε τὸ πρῶτον ἐστὶ δέξασθαι, ὁ γὰρ
 θεὸς αἰώνιος· οὔτε τὸ δεύτερον, εἰ γὰρ ἐκοιμᾶτο
 ἐξ αἰῶνος ὁ θεός, ἔτεθνήκει· αἰώνιος γὰρ ὕπνος ὁ
 θάνατός ἐστιν· ἀλλ' οὐδὲ δεκτικὸς ὕπνου θεός, τὸ
 γὰρ ἀθάνατον τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ἐγγὺς θανάτου πολὺ
 15 κεχώρισται. εἰ δ' ἦν ὁ θεὸς ἐργηγορός, ἦτοι ἐνέ-
 λειπεν εἰς εὐδαιμονίαν ἢ ἐπεπλήρωτο ἐν μακαριό-
 τητι· καὶ οὔτε κατὰ τὸ πρῶτον μακάριός ἐστιν ὁ
 θεός, τὸ γὰρ ἐλλεῖπον εἰς εὐδαιμονίαν οὐ μακάριον·
 οὔτε κατὰ τὸ δεύτερον, μηδὲν γὰρ ἐλλείπων κεναῖς
 20 ἔμελλεν ἐπιχειρεῖν πράξεσι. πῶς δέ, εἴπερ ὁ θεὸς
 ἐστὶ καὶ τῇ τούτου φροντίδι τὰ κατ' ἄνθρωπον D
 οἰκονομεῖται, τὸ μὲν κίβδηλον εὐτυχεῖ τὸ δ' ἀστεῖον
 τάναντία πάσχει; Ἀγαμέμνων τε γάρ

ἄμφοτερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ'

25

[αἰχμητής,]

1 πεπληρωμένον Eusebius 13 οὐδὲ] οὔτε libri
 ib. ἀλλά γε ἄδεκτος Eusebius ib. ὁ θεὸς idem 16 D:
 πεπλήρωτο Eusebius. πεπληρώκει Plut. codd. ib. ἐν
 μακαριότητι Eusebius: μακαριότητα 19 γὰρ idem: δὲ
 24 Homerus Γ 179

ὑπὸ μοιχοῦ καὶ μοιχάδος ἡττηθεὶς ἐδολοφονήθη·
καὶ ὁ τούτου δὲ συγγενῆς Ἡρακλῆς πολλὰ τῶν
ἐπιλυμαινομένων τὸν ἀνθρώπινον βίον καθάρως ὑπὸ
Δηιανείρας φαρμακευθεὶς ἐδολοφονήθη.

Θαλῆς νοῦν τοῦ κόσμου θεόν.

5

Ἀναξίμανδρος τοὺς ἀπείρους οὐρανοὺς θεούς.

Δημόκριτος νοῦν τὸν θεὸν ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ.

Διογένης καὶ Κλεάνθης καὶ Οἰνοπίδης τὴν τοῦ
κόσμου ψυχὴν.

E Πυθαγόρας τῶν ἀρχῶν τὴν μὲν μονάδα θεὸν 10
καὶ τὰγαθόν, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ ἐνὸς φύσις, αὐτὸς δὲ
κοῦς· τὴν δ' ἀόριστον δυάδα δαίμονα καὶ τὸ κακόν,
περὶ ἣν ἔστι τὸ ὕλικόν πληθος, ἔστι δὲ καὶ ὁ ὄρα-
τὸς κόσμος.

Σωκράτης καὶ Πλάτων τὸ ἓν, τὸ μονοφυὲς καὶ 15
αὐτοφυὲς τὸ μοναδικόν, τὸ ὄντως ἀγαθόν· πάντα
δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων εἰς τὸν νοῦν σπεύδει·
νοῦς οὖν ὁ θεός, χωριστὸν εἶδος, τουτέστι τὸ ἀμιγὲς
πάσης ὕλης καὶ μηδενὶ παθητῷ συμπεπλεγμένον.

Ἀριστοτέλης τὸν μὲν ἀνωτάτω θεὸν εἶδος χω- 20

4 ἐδολοφονήθη] spurium vid. Beckio 5 τὸν θεόν
Eusebius, alii 6 ἀπείρους οὐρανοὺς D ex Stobaeo (vid.
1, 1, 29^b ed. C. Wachsmuth.): ἀστέρας οὐρανόους 7 ἐν πυρὶ
σφαιροειδεῖ Galenus, alii: ἐμπυροειδῇ 8 Διογένης — Οἰνο-
πίδης Stobaeus; scriba a terminatione δη (ἐμπυροειδῇ) in
alteram δης (Οἰνοπίδης) aberraverit 18 ἔστι δὲ — κόσμος]
om. D Eusebium secutus ib. Galenus: καὶ ὄρατὸς ὁ
15 Σωκράτης καὶ] om. D cum Galeno ib. καὶ αὐτοφυὲς]
om. idem cum Eusebio 16 τὸ ὄντως ἀγαθόν] τὸ ὄντως ὄν
ἀγαθόν Eusebius. τὸ ὄντως ὄν τὰγαθόν Stobaeus. Malim
τὸ ὄντως ὄν τὸ ὄντως ἀγαθόν 17 τὰ τοιαῦτα Stobaeus:
ταῦτα 19 καὶ Eusebius, alii

ριστὸν ἐπιβεβηκότα τῇ σφαίρᾳ τοῦ παντός, ἥτις F
 ἐστὶν αἰθέριον σῶμα, τὸ πέμπτον ὑπ' αὐτοῦ καλού-
 μενον· διηρημένου δὲ τούτου κατὰ σφαίρας, τῇ μὲν
 φύσει συναφείς τῷ λόγῳ δὲ κεχώρισμένας, ἐκάστην
 5 οἶεται τῶν σφαιρῶν ζῶον εἶναι σύνθετον ἐκ σώμα-
 τος καὶ ψυχῆς, ὧν τὸ μὲν σῶμά ἐστιν αἰθέριον
 κινούμενον κυκλοφορικῶς, ἡ ψυχὴ δὲ λόγος ἀκίνη-
 τος αἴτιος τῆς κινήσεως κατ' ἐνέργειαν.

Οἱ Στωικοὶ νοερὸν θεὸν ἀποφαίνονται πῦρ
 10 τεχνικὸν ὁδῶ βαδίζον ἐπὶ γένεσιν κόσμου ἐμπερι-
 ειληφὸς πάντας τοὺς σπερματικοὺς λόγους, καθ'
 οὓς ἕκαστα καθ' εἰμαρμένην γίνεται· καὶ πνεῦμα 882
 μὲν διῆκον δι' ὅλου τοῦ κόσμου, τὰς δὲ προσηγο-
 ρίας μεταλαμβάνον διὰ τὰς τῆς ὕλης, δι' ἧς κεχώ-
 15 ρηκε, παραλλάξεις· θεὸν δὲ καὶ τὸν κόσμον καὶ
 τοὺς ἀστέρας καὶ τὴν γῆν· τὸν δ' ἀνωτάτω πάντων
 νοῦν ἐν αἰθέρι.

Ἐπίκουρος ἀνθρωποειδεῖς μὲν πάντας τοὺς θεοὺς,
 λόγῳ δὲ πάντας τούτους θεωρητοὺς διὰ τὴν λεπτο-
 20 μέρειαν τῆς τῶν εἰδώλων φύσεως· ὁ δ' αὐτὸς ἄλλας
 τέσσαρας φύσεις κατὰ γένος ἀφθάρτους τράσδε, τὰ
 ἄτομα τὸ κενὸν τὸ ἄπειρον τὰς ὁμοιότητας· αὗται
 δὲ λέγονται ὁμοιομέρειαι καὶ στοιχεῖα.

9 νοερὸν Eusebius, Stobaeus: κοινότερον, prima syllaba
 ex cauda praecedentis vocis orta 10 Athenagoras (Suppl.
 c. 16): ἐμπεριειληφὸς 14 διὰ τὰς τῆς Beckius: δι' ὅλης
 τῆς 15 θεὸν] θεοὺς Galenus 16 δ' Eusebius, Galenus: τ'
 18 πάντας] om. iidem 19 τούτους] om. iidem

B Η'. Περὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων.

Παρακειμένως δὲ τῷ περὶ θεῶν λόγῳ τὸν περὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων ἱστορητέον.

Θαλῆς Πυθαγόρας Πλάτων οἱ Στωικοὶ δαίμονας ὑπάρχειν οὐσίας ψυχικάς· εἶναι δὲ καὶ ἡρώας τὰς κεχωρισμένας ψυχὰς τῶν σωμάτων, καὶ ἀγαθοὺς μὲν τὰς ἀγαθὰς κακοὺς δὲ τὰς φαύλας.

Ἐπίκουρος δ' οὐδὲν τούτων ἐγκρίνει.

Θ'. Περὶ ὕλης.

C Ἦλη ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον πρῶτον γενέσει καὶ 10 φθορᾷ καὶ ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς.

Οἱ ἀπὸ Θάλεω καὶ Πυθαγόρου καὶ οἱ Στωικοὶ τρεπτὴν καὶ ἀλλοιωτὴν καὶ μεταβλητὴν καὶ ρευστὴν ὄλην δι' ὄλης τὴν ὕλην.

Οἱ ἀπὸ Δημοκρίτου ἀπαθῇ τὰ πρῶτα, τὴν ἄτο- 15 μον καὶ τὸ κενὸν καὶ τὸ ἀσώματον.

Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων τὴν ὕλην σωματοειδῇ ἄμορφον ἀνείδουν ἀσχημάτιστον ἔποιον μὲν ὅσον ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ φύσει, δεξαμενὴν δὲ τῶν εἰδῶν οἷον τιθήνην· καὶ ἐκμαγεῖον καὶ μητέρα γενέσθαι. οἱ δ' 20 ὕδωρ λέγοντες ἢ γῆν ἢ πῦρ ἢ ἀέρα τὴν ὕλην οὐκέτι ἄμορφον αὐτὴν λέγουσιν ἀλλὰ σῶμα· οἱ δὲ τὰ ἀμερῇ καὶ τὰς ἀτόμους ἄμορφον.

1 Gal. 36. Eus. 15, 43, 1—3   9 Eus. 15, 44, 1—4. Stob.
1, 11   10 πρῶτον] πάση Stobaeus. omiserim cum Eusebio;
cf. p. 274, 12   16 τὸ] posterius del. Usenerus coll. p. 1114 a,
qui locus dissimilis est   18 Eusebius: καὶ ἄμορφον
19 καὶ οἷον Stobaeus

I'. Περὶ ιδέας.

D

Ἰδέα ἐστὶν οὐσία ἀσώματος, αὐτὴ μὲν μὴ ὑφε-
στῶσα καθ' αὐτήν, εἰκονίζουσα δὲ τὰς ἀμόρφους
ύλης καὶ αἰτία γινομένη τῆς τούτων δειξεως.

5 Σωκράτης καὶ Πλάτων χωριστὰς τῆς ύλης οὐσίας
τὰς ιδέας ὑπολαμβάνει, ἐν τοῖς νοήμασι καὶ ταῖς
φαντασίαις τοῦ θεοῦ, τουτέστι τοῦ νοῦ, ὑφεστῶσας.

Ἀριστοτέλης δ' εἶδη μὲν ἀπέλιπε καὶ ιδέας, οὐ
μὴν κεχωρισμένας τῆς ύλης, ὃ ἐξ ὧν γεγονὸς τὸ
10 ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

Οἱ ἀπὸ Ζήνωνος Στωικοὶ ἐννοήματα ἡμέτερα τὰς E
ιδέας ἔφασαν.

IA'. Περὶ αἰτίων.

Αἰτιὸν ἐστὶ δι' ὃ τὸ ἀποτελέσμα ἢ δι' ὃ συμ-
15 βαίνει τι.

Πλάτων τριχῶς τὸ αἰτιον· φησὶ γὰρ ὑφ' οὗ ἐξ
οὗ πρὸς ὃ· κυριώτερον δ' ἡγεῖται τὸ ὑφ' οὗ· τοῦτο
δ' ἦν τὸ ποιοῦν, ὃ ἐστὶ νοῦς.

Πυθαγόρας καὶ Ἀριστοτέλης τὰ μὲν πρῶτα
20 αἰτία ἀσώματα, τὰ δὲ κατὰ μετοχὴν ἢ κατὰ συμβε-
βηκὸς τῆς σωματικῆς ὑποστάσεως· ὥστ' εἶναι τὸν
κόσμον σῶμα.

1 Stob. 1, 12, 1^a. Gal. 25. Euseb. 15, 45, 1—4 2 μὴ]
om. Galenus, Stobaeus 5 Σωκράτης καὶ] om. Galenus
6 ὑπολαμβάνουσιν Eusebius (ed. Dind.) 9 ὃ ἐξ ὧν γεγονὸς
τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ] fort. corr. ὡς ἔξω γεγονὸς τοῦτο τοῦ θεοῦ
i. e. τὰ εἶδη καὶ αἱ ιδέαι οὐκ ἐν τοῖς νοήμασι τοῦ θεοῦ
ὑφεστῶσιν ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ θεοῦ γέγονασι. Respicitur igitur
§ praecedens, ut recte monuit D 13 Stob. 1, 13, 1^a 14 δι'
δ' Stobaeus 17 κυριώτατον idem: κυριώτερον 19 καὶ]
om. codices ib. καὶ Ἀριστοτέλης] om. Stobaeus 21 ὥστ'
εἶναι — σῶμα] om. idem

F Οἱ Στωικοὶ πάντα τὰ αἷτια σωματικά· πνεύματα γάρ.

IB'. Περὶ σωμαίων.

Σῶμά ἐστι τὸ τριχῇ διαστατόν, πλάτει βάθει μήκει· ἢ ὄγκος ἀντίτυπος ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ· ἢ τὸ ε κατέχον τόπον.

Πλάτων μήτε βαρὺ εἶναι μήτε κοῦφον τῇ φύσει ἐν γε τῷ οἰκείῳ τόπῳ ὑπάρχον· ἐν δέ γε τῷ ἄλλοτρίῳ γενόμενον τότε νεῦσιν ἴσχειν· ἐκ δὲ τῆς νεύσεως 883 ὁππῇ ἦτοι πρὸς βαρύτητα ἢ κορυφότητα. 10

Ἀριστοτέλης βαρύτατον μὲν εἶναι τὴν γῆν ἀπλῶς, κορυφότητα δὲ τὸ πῦρ· ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ ἄλλοτ' ἄλλως.

Οἱ Στωικοὶ δύο μὲν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων κοῦφα, πῦρ καὶ ἀέρα· δύο δὲ βαρέα, ὕδωρ καὶ γῆν· 15 κοῦφον γὰρ ὑπάρχει φύσει, ὃ νεύει ἀπὸ τοῦ ἰδίου μέσου· βαρὺ δὲ τὸ εἰς μέσον· βαρὺ δ' οὐκ ἔστι τὸ μέσον.

Ἐπίκουρος δ' ἀπερίληπτα εἶναι τὰ σώματα καὶ τὰ πρῶτα δ' ἀπλᾶ, τὰ δ' ἐξ ἐκείνων συγκρίματα 20 πάντα βάρους ἔχειν· κινεῖσθαι δὲ τὰ ἄτομα ποτὲ μὲν κατὰ στάθμην ποτὲ δὲ κατὰ παρέγκλισιν, τὰ B δ' ἄνω κινούμενα κατὰ πληγὴν, κατὰ παλμόν.

1 πνεῦμα γάρ καὶ ὁ θεός Usenerus. πνευματικά γάρ D
8 vid. Stob. 1, 14, 1^a 7 Πλάτων D cum Stobaeo: πλάτων δ ib. τῇ] τι Stobaeus 8 γε] bis om. idem; posterius deleverim 16 φύσει δ νεύει Duebnerus: δ φύσει οὐ νεύσει 17 βαρὺ δ' οὐκ ἔστι τὸ μέσον] om. Stobaeus, del. D 19 τὰ σώματα] τὰ ἄτομα σώματα Usenerus 20 ἀπλᾶ] pro substantivo accipiendum vid. i. e. elementa 23 κατὰ παλμόν] καποπαλμόν D

ΙΓ'. Περὶ ἐλαχίστων.

Ἐμπεδοκλῆς πρὸ τῶν τεσσάρων στοιχείων θραύ-
σματα ἐλάχιστα, οἷον ἐλ στοιχεῖα πρὶν στοιχείων,
ὁμοιομερῆ, ὃ ἐστὶ στρογγύλα.

5 Ἡράκλειτος ψηγγμάτιά τινα ἐλάχιστα καὶ ἀμερῆ
εἰσάγει.

ΙΔ'. Περὶ σχημάτων.

Σχῆμά ἐστιν ἐπιφάνεια καὶ περιγραφὴ καὶ πέρας
σώματος.

10 Οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου σφαιρικὰ τὰ σχήματα τῶν
τεττάρων στοιχείων, μόνον δὲ τὸ ἀνώτατον πῦρ ὁ
κωνοειδές.

ΙΕ'. Περὶ χρωμάτων.

Χρῶμά ἐστι ποιότης σώματος ὁρατῆ.

15 Οἱ Πυθαγορικοὶ χροιάν ἐκάλουν τὴν ἐπιφάνειαν
τοῦ σώματος.

Ἐμπεδοκλῆς τὸ τοῖς πόροις τῆς ὕψεως ἐναρμόττον.

Πλάτων φλόγα ἀπὸ τῶν σωμάτων σύμμετρα
μόρια ἔχουσιν πρὸς τὴν ὕψιν.

20 Ζήνων ὁ Στωικὸς τὰ χρώματα πρώτους εἶναι
σχηματισμοὺς τῆς ὕλης.

Οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου τὰ γένη τῶν χρωμάτων
λευκόν τε καὶ μέλαν, ἐρυθρόν, ὠχρόν· τὰς δὲ δια- 1)
φορὰς τῶν χρωμάτων παρὰ τὰς ποιὰς μίξεις τῶν

1 vid. Stob. 1, 14, 1^k 3 πρὶν] πρὸ τῶν Stobaeus, del. D
4 ὃ — στρογγύλα] interpolationem om. Stobaeus 7 vid.
Stob. 1, 15, 3^p. 6^a 10 σχήματα D: σώματα 13 Stob. 1,
16, 1. Gal. 27

στοιχείων· τὰς δὲ τῶν ζώων καὶ παρὰ τὰς ποικιλίας τῶν τροφῶν καὶ τῶν ἀέρων.

IS'. Περὶ τομῆς σωμάτων.

Οἱ ἀπὸ Θάλεω καὶ Πυθαγόρου παθητὰ τὰ σώματα καὶ τμητὰ εἰς ἄπειρον. 5

Οἱ τὰς ἀτόμους περὶ τὰ ἀμερῇ ἴστασθαι καὶ μὴ εἰς ἄπειρον εἶναι τὴν τομὴν.

Ἀριστοτέλης δυνάμει μὲν εἰς ἄπειρον ἐντελεχεία δ' οὐδαμῶς.

IZ'. Περὶ μίξεως καὶ κράσεως. 10

E Οἱ μὲν ἀρχαῖοι τὰς τῶν στοιχείων μίξεις κατ' ἁλλοίωσιν.

Οἱ δὲ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον κατὰ παράθεσιν.

Ἐμπεδοκλῆς δ' ἐκ μικροτέρων ὄγκων τὰ στοι- 15
χεῖα συγκρίνει, ἅπερ ἐστὶν ἐλάχιστα καὶ οἶονεῖ στοιχεῖα στοιχείων.

Πλάτων τὰ μὲν τρία σώματα (οὐ γὰρ θέλει κυρίως αὐτὰ εἶναι στοιχεῖα ἢ προσονομάζειν) τρεπτὰ εἰς ἄλληλα, πῦρ ἀέρα ὕδωρ· τὴν δὲ γῆν εἰς τι 20
τούτων ἀμετάβλητον.

2 τροφῶν Corsinus: τροφῶν 3 Stob. 1, 14, 1^b sq
4 τὰ D 6 of] 'audiendum λέγοντες' D, quod non con-
firmatur. Fort. supplendum: of [εἰσηγούμενοι] τὰς ἀτόμους
περὶ τὰ ib. περὶ D: ἡ 10 Stob. 1, 17, 1
15 δ'] Stobaeus 18 οὐ γὰρ — προσονο-
μάζειν] om. idem

ΙΗ'. Περὶ κενοῦ.

Οἱ ἀπὸ Θάλεω φυσικοὶ πάντες μέχρι Πλάτωνος
τὸ κενὸν ἀπέγνωσαν. F

Ἐμπεδοκλῆς

5 'οὐδέ τι τοῦ παντός κενὸν πέλει οὐδὲ περισσόν.'

Λεύκιππος Δημόκριτος Δημήτριος Μητροδώρος
'Επίκουρος τὰ μὲν ἄτομα ἄπειρα τῷ πλήθει, τὸ δὲ
κενὸν ἄπειρον τῷ μεγέθει.

Οἱ Στωικοὶ ἐντὸς μὲν τοῦ κόσμου οὐδὲν εἶναι
10 κενὸν ἔξωθεν δ' αὐτοῦ ἄπειρον.

'Αριστοτέλης τοσοῦτον εἶναι τὸ κενὸν ἐκτὸς τοῦ
κόσμου, ὥστ' ἀναπνεῖν τὸν οὐρανόν· εἶναι γὰρ αὐτὸν
πύρινον.

ΙΘ'. Περὶ τόπου.

884

15 Πλάτων τόπον εἶναι τὸ μεταληπτικὸν τῶν εἰδῶν,
ὅπερ εἴρηκε μεταφορικῶς τὴν ὕλην, καθάπερ τινα
τιθήνην καὶ δεξαμενήν.

'Αριστοτέλης τὸ ἔσχατον τοῦ περιέχοντος συνά-
πτον τῷ περιεχομένῳ.

20 Κ'. Περὶ χώρας.

Οἱ Στωικοὶ καὶ 'Επίκουρος διαφέρειν κενὸν τό-
πον χώραν· καὶ τὸ μὲν κενὸν εἶναι ἐρημίαν σώ-

1 vid. Stob. 1, 18, 1 sq 4 Ἐμπεδοκλῆς] Mullach. I
p. 5 vs. 166 5 οὐδὲ — κενὸν X: οὐδὲν — κενὸν 11 Epi-
tomatores hunc locum turbasse ostendit Stobaei integrius
et plenius excerptum ib. 'Αριστοτέλης] 'immo Pythagorei'
D 14 Stob. 1, 18, 4° 15 τόπον εἶναι τὸ idem: τὸ
20 Stob. 1, 18, 1^d. Gal. 37

ματος, τὸν δὲ τόπον τὸ ἐχόμενον ὑπὸ σώματος·
B τὴν δὲ χώραν τὸ ἐκ μέρους ἐχόμενον, ὥσπερ ἐπὶ
τῆς τοῦ οἴνου πιθάκνης.

ΚΑ'. Περὶ χρόνου.

Πυθαγόρας τὸν χρόνον τὴν σφαῖραν τοῦ περι- 5
έχοντος εἶναι.

Πλάτων αἰῶνος εἰκόνα κινήτην ἢ διάστημα τῆς
τοῦ κόσμου κινήσεως.

Ἐρατοσθένης τὴν τοῦ ἡλίου πορείαν.

ΚΒ'. Περὶ οὐσίας χρόνου.

10

Πλάτων οὐσίαν χρόνου τὴν τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν.

Οἱ πλείους τῶν Στωικῶν αὐτὴν τὴν κίνησιν.
καὶ οἱ μὲν πλείους ἀγένητον τὸν χρόνον, Πλάτων
δὲ γενητὸν κατ' ἐπίνοιαν.

C ΚΓ'. Περὶ κινήσεως.

15

Πυθαγόρας Πλάτων· κινήσις ἐστὶ διαφορὰ τις
ἢ ἐτερότης ἐν ὅλῃ.

Ἀριστοτέλης, ἐντελέχεια κινήτου.

Δημόκριτος, ἐν γένος τῆς κινήσεως τὸ κατὰ
παλμόν.

20

Ἐπίκουρος, δύο εἶδη τῆς κινήσεως, τὸ κατὰ
στάθμην καὶ τὸ κατὰ παρέγκλισιν.

1. 2 ἐπεχόμενον Stobaeus 4 idem 1, 8, 40^b. 45
10 id. ibid. 15 idem 1, 19, 1 16 διαφορὰ τις] δια-
φορότης rectius Stobaeus 18 κινήτου] add. ἢ κινήτόν M
20 παλμόν W: πλάγιον

Ἡρόφιλος κινήσεως τὴν μὲν λόγῳ θεωρητὴν τὴν δ' αἰσθητήν.

Ἡράκλειτος ἡρεμίαν μὲν καὶ στάσιν ἐκ τῶν ὅλων ἀνῆρει· ἔστι γὰρ τοῦτο τῶν νεκρῶν· κίνησιν δ' αἰδίου μὲν τοῖς αἰδίοις φθαρτὴν δὲ τοῖς φθαρτοῖς.

ΚΔ'. Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.

Παρμενίδης Μέλισσος Ζήνων ἀνῆρουν γένεσιν D καὶ φθορὰν διὰ τὸ νομίζειν τὸ πᾶν ἀκίνητον.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ καὶ Ἐπίκουρος καὶ πάντες, ὅσοι 10 κατὰ συναθροισμὸν τῶν λεπτομερῶν σωμάτων κοσμοποιοῦσι, συγκρίσεις μὲν καὶ διακρίσεις εἰσάγουσι, γενέσεις δὲ καὶ φθορὰς οὐ κυρίως· οὐ γὰρ κατὰ τὸ ποῖον ἕξ ἀλλοιώσεως, κατὰ δὲ τὸ ποσὸν ἐκ συναθροισμοῦ ταύτας γίνεσθαι.

15 Πυθαγόρας καὶ πάντες, ὅσοι παθητὴν τὴν ὕλην ὑποτίθενται, κυρίως γένεσιν καὶ φθορὰν γίνεσθαι· ἐκ γὰρ ἀλλοιώσεως στοιχείων καὶ τροπῆς καὶ ἀναλύσεως ταῦτα γίνεσθαι.

ΚΕ'. Περὶ ἀνάγκης.

20 Θαλῆς· ἰσχυρότατον ἀνάγκη, κρατεῖ γὰρ τοῦ ἔπαντός.

Πυθαγόρας ἀνάγκην ἔφη περικεῖσθαι τῷ κόσμῳ.

Παρμενίδης καὶ Δημόκριτος πάντα κατ' ἀνάγκην· τὴν αὐτὴν δ' εἶναι εἰμαρμένην καὶ δίκην καὶ πρό- 25 νοιαν καὶ κοσμοποιόν.

5 αἰδίου] fort. supplendum ἀπεδίδον αἰδίου cum Sto-
baeo 6 Stob. 1, 20, 1 sq 11 συγκρίσεις idem: καὶ
συγκρίσεις 13 τὸ ποῖον idem: ποῖον 19 Stob.
1, 4, 7 sq. Gal. 40

ΚΣ'. Περὶ οὐσίας ἀνάγκης.

F Πλάτων τὰ μὲν εἰς πρόνοιαν ἀνάγει τὰ δ' εἰς ἀνάγκην.

Ἐμπεδοκλῆς οὐσίαν ἀνάγκης αἰτίαν χρηστικὴν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν στοιχείων.

5

Δημόκριτος τὴν ἀντιτυπίαν καὶ φορὰν καὶ πληγὴν τῆς ὕλης.

Πλάτων ὅτε μὲν τὴν ὕλην ὅτε δὲ τὴν τοῦ ποιοῦντος πρὸς τὴν ὕλην σχέσιν.

ΚΖ'. Περὶ εἰμαρμένης.

10

Ἡράκλειτος πάντα καθ' εἰμαρμένην, τὴν δ' αὐτὴν ὑπάρχειν καὶ ἀνάγκην.

Πλάτων ἐγκρίνει μὲν τὴν εἰμαρμένην ἐπὶ τῶν 885 ἀνθρωπίνων ψυχῶν καὶ βίων, συνεισάγει δὲ καὶ τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν.

15

Οἱ Στωικοὶ Πλάτωνι ἐμπεδοκλῆς, καὶ τὴν μὲν ἀνάγκην ἀνίκητόν φασιν αἰτίαν καὶ βιαστικὴν, τὴν δ' εἰμαρμένην συμπλοκὴν αἰτιῶν τεταγμένην, ἐν ᾗ συμπλοκῇ καὶ τὸ παρ' ἡμᾶς, ὥστε τὰ μὲν εἰμαρῆσθαι τὰ δ' ἀνειμαρῆσθαι.

20

ΚΗ'. Περὶ οὐσίας εἰμαρμένης.

Ἡράκλειτος οὐσίαν εἰμαρμένης λόγον τὸν διὰ τῆς οὐσίας τοῦ παντὸς διήκοντα· αὕτη δ' ἐστὶ τὸ αἰθέριον σῶμα, σπέρμα τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως.

1 Stob. 1, 4, 7^c sq. Gal. 40 2 ἀνάγει idem: ἄγει 6 φορὰν Dielesius: φθορὰν aut τὴν φθορὰν aut τὴν φορὰν
10 Stob. 1, 5, 15 19 τὰ μὲν εἰμαρτὰ τὰ δὲ ἀνειμαρτὰ
D cum Usenero 21 Stob. l. l. Gal. 42

Πλάτων λόγον αἰδίου καὶ νόμον αἰδίου τῆς τοῦ παντὸς φύσεως.

Χρῦσιππος δύναμιν πνευματικὴν τάξει τοῦ παν- B
τὸς διοικητικὴν· καὶ πάλιν ἐν τοῖς Ὅροις 'εἰμαρ-
5 μένη ἐστὶν ὁ τοῦ κόσμου λόγος ἢ νόμος τῶν ὄντων
ἐν τῷ κόσμῳ προνοία διοικουμένων· ἢ λόγος, καθ'
ὃν τὰ μὲν γεγυῖντα γέγονε τὰ δὲ γινόμενα γίνεται
τὰ δὲ γενησόμενα γενήσεται.'

Οἱ Στωικοὶ εἰρμὸν αἰτιῶν, τουτέστι τάξιν καὶ
10 ἐπισύνδεσιν ἀπαράβατον.

Ποσειδώνιος τρίτην ἀπὸ Διός· πρῶτον μὲν γὰρ
εἶναι τὸν Δία, δευτέρον δὲ τὴν φύσιν, τρίτον δὲ
τὴν εἰμαρμένην.

KΘ'. Περὶ τύχης.

15 Πλάτων αἰτίαν ἐν προαιρετικοῖς κατὰ συμβεβη- C
κὸς καὶ παρακολούθημα.

Ἀριστοτέλης αἰτίαν κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς
καθ' ὁρμὴν ἕνεκά τινος γινομένοις, ἄδηλον καὶ
ἄστατον. διαφέρειν δὲ τῆς τύχης τὸ αὐτόματον· τὸ
20 μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης καὶ αὐτομάτου εἶναι ἐν τοῖς
πρακτέοις πάντως· τὸ δ' αὐτόματον οὐκ ἀπὸ τύχης,
ἐν γὰρ τοῖς ἔξω πράξεως· καὶ τὴν μὲν τύχην τῶν
λογικῶν, τὸ δ' αὐτόματον καὶ τῶν λογικῶν καὶ τῶν
ἀλόγων ζώων καὶ τῶν ἀψύχων σωμαίων.

3 τάξεως Meinek. .τάξιν D cum Galeno, 'sed nihil
mutandum' idem 5 ἢ λόγος τῶν ἐν τῷ κόσμῳ Stobaeus,
unde del. ὄντων D 12 δευτέραν et τρίτην idem 14 Stob.
1, 6, 17 sq 20 εἶναι γὰρ suspicatur D 'sed fortasse plura
interciderunt' idem 24 ζώων et σωμαίων] ut glossemata
notavit idem cf. Stob.

Ἐπίκουρος ἔστατον αἰτίαν προσώποις χρόνοις τόποις.

Ἀναξαγόρας καὶ οἱ Στωικοὶ ἄδηλον αἰτίαν ἀνθρώπινῳ λογισμῷ· ἃ μὲν γὰρ εἶναι κατ' ἀνάγκην, ἃ δὲ καθ' εἰμαρμένην, ἃ δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἃ δὲ 5
D κατὰ τύχην, ἃ δὲ κατὰ τὸ αὐτόματον.

Α'. Περὶ φύσεως.

Ἐμπεδοκλῆς φύσιν μηδενὸς εἶναι, μῆξιν δὲ τῶν στοιχείων καὶ διάστασιν. γράφει γὰρ οὕτως ἐν τῷ πρώτῳ Φυσικῶν 10

ἄλλο δέ τοι ἔρέω· φύσις οὐδενός ἐστιν ἀπάντων θνητῶν, οὐδέ τις οὐλομένου θανάτοιο τελευτῇ, ἀλλὰ μόνον μῆξις τε διάλλαξις τε μιγέντων ἐστί, φύσις δὲ βροτοῖς ὀνομάζεται ἀνθρώποισιν.

Ἀναξαγόρας ὁμοίως τὴν φύσιν σύγκρισιν καὶ 15
διάκρισιν, τουτέστι γένεσιν καὶ φθοράν.

BIBΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

B Τετελεκώς τοίνυν τὸν περὶ ἀρχῶν καὶ στοιχείων καὶ τῶν συνεδρευόντων αὐτοῖς λόγον τρέφομαι πρὸς τὸν περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἀπὸ τοῦ περιεκτικοῦ- 20
τάτου πάντων ἐνστησάμενος.

7 Gal. 20 8 μηδενὸς Steinius: μηδὲν 11. οὐδενός
p. 1111 f: οὐδὲν ib. ἀπάντων — τελευτῇ] ἐκάστον — οὐλο-
μένη θανάτοιο γενέσθην p. l. 14 δὲ βροτοῖς] δ' ἐπὶ τοῖς
eadem

Α'. Περὶ κόσμου.

Πυθαγόρας πρῶτος ὠνόμασε τὴν τῶν ὅλων
περιοχὴν κόσμον ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἓνα τὸν κόσμον.

6 Δημόκριτος καὶ Ἐπίκουρος καὶ ὁ τούτου καθη-
γητῆς Μητροδόδωρος ἀπείρους κόσμους ἐν τῷ ἀπείρῳ
κατὰ πᾶσαν περιέστασιν.

Ἐμπεδοκλῆς τὸν τοῦ ἡλίου περιδρομον εἶναι
περιγραφὴν τοῦ πέρατος τοῦ κόσμου.

10 Σέλευκος ἄπειρον τὸν κόσμον.

Διογένης τὸ μὲν πᾶν ἄπειρον, τὸν δὲ κόσμον
πεπεράνθαι.

Οἱ Στωικοὶ διαφέρειν τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅλον· πᾶν
μὲν γὰρ εἶναι τὸ σὺν τῷ κενῷ τῷ ἀπείρῳ, ὅλον δὲ
15 χωρὶς τοῦ κενοῦ τὸν κόσμον· ὥστε οὐ τὸ αὐτὸ εἶναι
τὸ ὅλον καὶ τὸν κόσμον.

Β'. Περὶ σχήματος κόσμου.

Οἱ μὲν Στωικοὶ σφαιροειδῆ τὸν κόσμον, ἄλλοι
δὲ κωνοειδῆ, οἱ δ' ὠοειδῆ.

D

20 Ἐπίκουρος δ' ἐνδέχεσθαι μὲν εἶναι σφαιροειδεῖς

1 Stob. 1, 21, 6^c. 22, 3^b. Gal. 44 5 καὶ ὁ τούτου κα-
θηγητῆς Μητροδόδωρος] interpolata a Plutarcho putat D
ib. τούτου W ex Cyrillo c. Iulian. 2 p. 46 b: τούτων
ib. καθηγητῆς Galenus: μαθητῆς 7 περιέστασιν] περιαγωγήν
Stobaeus 9 τοῦ πέρατος τοῦ κόσμου Stobaeus, Cyrillus:
τοῦ κόσμου καὶ τοῦ πέρατος αὐτοῦ αὐτ τοῦ κόσμου καὶ τοῦτο
πέρατος αὐτοῦ 14 τῷ κενῷ τῷ ἀπείρῳ Stobaeus et Cyrillus:
κενῷ ἄπειρον 15 ὥστε οὐ τὸ αὐτὸ — κόσμον] 'Plutarcho
haec debentur' D ib. οὐ] 'delent probabiliter Corsinus
Reiske' idem 17 Stob. 1, 15, 6^b. Gal. 45

τοὺς κόσμους, ἐνδέχασθαι δὲ καὶ ἑτέροις σχήμασι
κεχρησθαι.

Γ'. Εἰ ἔμψυχος ὁ κόσμος καὶ προνοία διοικούμενος.

Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔμψυχον τὸν κόσμον καὶ
προνοία διοικούμενον.

5

Δημόκριτος δὲ καὶ Ἐπίκουρος καὶ ὅσοι τὰ ἄτομα
εἰσηγοῦνται καὶ τὸ κενὸν οὐτ' ἔμψυχον οὔτε προ-
νοία διοικεῖσθαι, φύσει δέ τιμι ἀλόγῳ.

Ἀριστοτέλης οὐτ' ἔμψυχον ὅλον δι' ὧν, οὔτε
Ε μὴν αἰσθητικὸν οὔτε λογικὸν οὔτε νοερὸν οὔτε 10
προνοία διοικούμενον· τὰ μὲν γὰρ οὐράνια τούτων
ἀπάντων κοινωνεῖν, σφαίρας γὰρ περιέχειν ἔμψυχους
καὶ ζωτικὰς· τὰ δὲ περιγεια μηδενὸς αὐτῶν, τῆς δ'
εὐταξίας κατὰ συμβεβηκὸς οὐ προηγουμένως μετέχειν.

Δ'. Εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος.

15

Πυθαγόρας καὶ Πλάτων καὶ οἱ Στωικοὶ γενητὸν
ὑπὸ θεοῦ τὸν κόσμον· καὶ φθαρτὸν μὲν ὅσον ἐπὶ
τῇ φύσει, αἰσθητὸν γὰρ εἶναι διότι καὶ σωματικόν·
οὐ μὴν φθαρησόμενον γε προνοία καὶ συνοχῇ θεοῦ.

Ἐπίκουρος φθαρτὸν, ὅτι καὶ γενητὸν, ὥς ζῶον 20
ὥς φυτὸν.

Ξενοφάνης ἀγένητον καὶ αἰδίου καὶ ἄφθαρτον
F τὸν κόσμον.

3 Stob. 1, 21, 3°. 6^b. Eus. 15, 34, 1—3. Gal. 46 9 δι'
ὧν] δι' ὅλον iidem ib. οὔτε μὴν αἰσθητικὸν] om. Eusebius,
alii 15 Stob. 1, 21, 6°. 20, 1° sq. Eus. 15, 35, 1—4. Gal. 47
16 καὶ Πλάτων] om. codd. ib. καὶ Πλάτων καὶ οἱ Στωικοὶ]
'videtur in margine fuisse' D 18 διότι καὶ idem ex
Stobaeo: διὰ τὸ

Ἀριστοτέλης τὸ ὑπὸ τὴν σελήνην τοῦ κόσμου μέρος παθητόν, ἐν ᾧ καὶ τὰ περίγεια κηραίνονται.

Ε'. Πόθεν τρέφεται ὁ κόσμος.

Ἀριστοτέλης· εἰ τρέφεται ὁ κόσμος, καὶ φθαρή-
σεται· ἀλλὰ μὴν οὐδεμιᾶς τινος ἐπιδεῖται τροφῆς·
διὰ τοῦτο καὶ αἰδῖος.

Πλάτων αὐτὸν αὐτῷ τὸν κόσμον ἐκ τοῦ φθί- 887
νοντος κατὰ μεταβολὴν τὸ τρέφον παρέχεσθαι.

Φιλόλαος διττὴν εἶναι τὴν φθοράν, τὸ μὲν ἐξ
10 οὐρανοῦ πυρὸς ῥυέντος, τὸ δ' ἐξ ὕδατος σεληνιακοῦ
περιστροφῇ τοῦ ἀέρος ἀποχυνθέντος· καὶ τούτων
εἶναι τὰς ἀναθυμιάσεις τροφὰς τοῦ κόσμου.

Σ'. Ἀπὸ ποίου πρώτου στοιχείου ἤρξατο κοσμοποιεῖν
ὁ θεός.

15 Οἱ φυσικοὶ ἀπὸ γῆς ἄρξασθαι φασὶ τὴν γένεσιν
τοῦ κόσμου καθάπερ ἀπὸ κέντρου· ἀρχὴ δὲ σφαί-
ρας τὸ κέντρον.

Πυθαγόρας ἀπὸ πυρὸς καὶ τοῦ πέμπτου στοιχείου.

Ἐμπεδοκλῆς τὸν μὲν αἰθέρα πρῶτον διακριθῆ-
20 ναι, δεύτερον δὲ τὸ πῦρ ἐφ' ᾧ τὴν γῆν, ἐξ ἧς B
ἔγαν περισφιγγομένης τῇ ῥύμῃ τῆς περιφορᾶς ἀνα-
βλύσαι τὸ ὕδωρ· ἐξ οὗ ἀναθυμιαθῆναι τὸν ἀέρα
καὶ γενέσθαι τὸν μὲν οὐρανὸν ἐκ τοῦ αἰθέρος τὸν

3 Stob. 1, 21, 6^b. 20, 1^a. Eus. 15, 36, 1—3. Gal. 48
5 τινος] om. Eusebius, Stobaeus 9 τὸ — τὸ Galenus:
τοτε — τοτε 10 οὐρανόιον Corsinus ib. ἐξ ὕδατος] ὕδατος
Usenerus 13 Stob. 1, 21, 3^b. 6^c. 22, 1 f. Eus. 15, 37, 1—6.
Gal. 49 16 malim ἀρχὴν cum Eusebio 22 ἀναθυμια-
θῆναι Galenus: θυμιαθῆναι

δ' ἥλιον ἐκ τοῦ πυρός, πιληθῆναι δ' ἐκ τῶν ἄλλων τὰ περιγίγαι.

Πλάτων ὁρατὸν τὸν κόσμον γεγυέναι πρὸς παράδειγμα τοῦ νοητοῦ κόσμου· τοῦ δ' ὁρατοῦ κόσμου προτέραν μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν, μετὰ δὲ 5 ταύτην τὸ σωματοειδὲς τὸ ἐκ πυρός μὲν καὶ γῆς πρῶτον ὕδατος δὲ καὶ ἀέρος δεύτερον.

Πυθαγόρας, πάντε σχηματῶν ὄντων στερεῶν, ἄπερ καλεῖται καὶ μαθηματικά, ἐκ μὲν τοῦ κύβου C φησὶ γεγυέναι τὴν γῆν, ἐκ δὲ τῆς πυραμίδος τὸ 10 πῦρ, ἐκ δὲ τοῦ ὀκταέδρου τὸν ἀέρα, ἐκ δὲ τοῦ εἰκοσαέδρου τὸ ὕδωρ, ἐκ δὲ τοῦ δωδεκαέδρου τὴν τοῦ παντὸς σφαῖραν.

Πλάτων δὲ καὶ ἐν τούτοις πυθαγορίζει.

Z'. Περὶ τάξεως τοῦ κόσμου.

15

Παρμενίδης στεφάνας εἶναι περιπεπλεγμένας ἐπαλλήλους, τὴν μὲν ἐκ τοῦ ἀραιοῦ τὴν δ' ἐκ τοῦ πυκνοῦ· μικτὰς δ' ἄλλας ἐκ φωτὸς καὶ σκοτὸς μεταξὺ τούτων· καὶ τὸ περιέχον δὲ πάσας τείχους δίκην στερεὸν ὑπάρχειν.

20

D Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος χιτῶνα κύκλῳ καὶ ὑμένα περιτείνουσι τῷ κόσμῳ.

Ἐπίκουρος ἐνίων μὲν κόσμων ἀραιὸν τὸ πέρας ἐνίων δὲ πυκνόν, καὶ τούτων τὰ μὲν τινα κινούμενα τὰ δ' ἀκίνητα.

25

3 ὁρατὸν τὸν Eusebius, Galenus: τὸν ὁρατὸν 4 ὁρα-
τοῦ κόσμου] ὁρατοῦ Stobaeus, alii 5 εἶναι] om. iidem
15 Stob. 1, 22, 1^a sq. 15, 6^d. Eus. 15, 38, 1—6. Gal. 50
18 ἄλλας Eusebius, Stobaeus: ἀλλήλας

Πλάτων πῦρ πρῶτον εἶτ' αἰθέρα μεθ' ὃν ἄερα
 ἐφ' ᾧ ὕδωρ, τελευταίαν δὲ γῆν· ἐνίοτε δὲ τὸν
 αἰθέρα τῷ πυρὶ συνάπτει.

Ἀριστοτέλης πρῶτον μὲν αἰθέρα ἀπαθῆ, πέμ-
 5 πτον δὲ τι σῶμα· μεθ' ὃν παθητὰ πῦρ ἄερα ὕδωρ·
 τελευταῖαν δὲ γῆν. τούτων δὲ τοῖς μὲν οὐρανίοις
 ἀποδεδύσθαι τὴν κυκλικὴν κίνησιν, τῶν δ' ὕπ'
 ἐκείνα τεταγμένων τοῖς μὲν κούφοις τὴν ἄνω τοῖς
 δὲ βαρέσι τὴν κάτω.

10 Ἐμπεδοκλῆς μὴ διὰ παντὸς ἔστωτας εἶναι μηδ' ἑ
 ὤρισμένους τοὺς τόπους τῶν στοιχείων, ἀλλὰ παντα-
 γῶς ἀλλήλων μεταλαμβάνειν.

Η'. Τίς ἡ αἰτία τοῦ τὸν κόσμον ἐγκλιθῆναι.

Διογένους καὶ Ἀναξαγόρας μετὰ τὸ συστῆναι τὸν
 15 κόσμον καὶ τὰ ζῷα ἐκ τῆς γῆς ἐξαγαγεῖν ἐγκλιθῆναι
 πως τὸν κόσμον ἐκ τοῦ αὐτομάτου εἰς τὸ μεσημβρι-
 νὸν αὐτοῦ μέρος, ἴσως ὑπὸ προνοίας, ἵν' αἱ μὲν
 ἀοίκητα γένηται ἀ δ' οἰκητὰ μέρη τοῦ κόσμου,
 κατὰ ψῦξιν καὶ ἐκπύρωσιν καὶ εὐκρασίαν.

20 Ἐμπεδοκλῆς, τοῦ ἀέρος εἰξάντος τῇ τοῦ ἡλίου φ
 ὀσμῇ, ἐγκλιθεῖναι τὰς ἄρκτους, καὶ τὰ μὲν βόρεια
 ὑψωθεῖναι τὰ δὲ νότια ταπεινωθεῖναι, καθ' ὃ καὶ
 τὸν ὅλον κόσμον.

4 ἡρώδην Eusebius, Stobaeus: ἀέρα 5 δὴ W: δέ
11 πάντας W: πάντα τοὺς (πάντα πως Euse-
bius) 13 G. 151. Euseb. 15, 69, 1. 2. Stob. 1, 15, 6^osq 14 καὶ
Stobaeus 17 αὐτοῦ D praeter necessitatem ib. & μὲν
idem: & μὲν τινα 21 ἐπικληθῆναι Eusebius, alii

πυρῳδες καὶ τὸ ἀερῳδες ἐν ἑκατέρῳ τῶν ἡμισφαι-
ρίων περιέχοντα.

Ἀριστοτέλης ἐκ πέμπτου σώματος, πυρός, ἢ ἐκ
θερμοῦ καὶ ψυχροῦ μίγματος.

5 IB'. Περὶ διαιρέσεως οὐρανοῦ, εἰς πόσους κύκλους C
διαιρεῖται.

Θαλῆς Πυθαγόρας οἱ ἀπ' αὐτοῦ μεμερίσθαι τὴν
τοῦ παντὸς οὐρανοῦ σφαῖραν εἰς κύκλους πέντε,
οὔστινας προσαγορεύουσι ζώνας· καλεῖται δ' αὐτῶν
10 ὁ μὲν ἀρκτικός τε καὶ ἀειφανής, ὁ δὲ θερινὸς τρο-
πικός, ὁ δ' ἰσημερινός, ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικός, ὁ δ'
ἀνταρκτικός τε καὶ ἀφανής· λοξὸς δὲ τοῖς τρισὶ μέσοις
ὁ καλούμενος ζωδιακὸς ὑποβέβληται, παρεπιψάτων
τῶν μέσων τριῶν· πάντα δ' αὐτοὺς ὁ μεσημβρινὸς
15 πρὸς ὀρθὰς ἀπὸ τῶν ἄρκτων ἐπὶ τὸ ἀντίξουν τέμνει.

Πυθαγόρας πρῶτος ἐπινενοηκέναι λέγεται τὴν
λόξωσιν τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, ἦντινα Οἰνοπίδης ὁ
Χῖος ὥς ἰδίαν ἐπίνοιαν σφετερίζεται. D

IIΓ'. Τίς ἡ οὐσία τῶν ἄστρον, πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν.

20 Θαλῆς γεώδη μὲν ἔμπυρα δὲ τὰ ἄστρα.

Ἐμπεδοκλῆς πύρινα ἐκ τοῦ πυρῳδους, ὅπερ ὁ

1 καὶ τὸ] Stobaeus, Galenus: καὶ 3 πυρός] πύρινον
εἶναι τὸν οὐρανόν Galenus ib. ἢ ἐκ θερμοῦ] Ἀναξίμαν-
δρος ἐκ θερμοῦ D partim ex Achille p. 128 c partim ex Gal.
Locum ita redintegrari posse puto: Ἀριστοτέλης ἐκ πέμπτου
σώμα[ΤΟΣ. Παρμενίδης Ἀναξίμανδρος Ἡράκλει]ΤΟΣ ἐκ
πυρός ἢ ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ μίγματος 5 Gal. 55. Stob. 1,
23, 3 19 Gal. 56. Eus. 15, 30, 1—9. Stob. 1, 24, 1 ib.
ἄστρον — ἀπλανῶν D: ἀστέρον πλανήτων καὶ ἀπλανῶν καὶ
πῶς συνέστη

ἀήρ ἐν ἑαυτῷ περιέχων ἐξανέθλιψε κατὰ τὴν πρώ-
την διακρίσιν.

Ἀναξαγόρας τὸν περικείμενον αἰθέρα πύρινον
μὲν εἶναι κατὰ τὴν οὐσίαν, τῇ δ' εὐτονίᾳ τῆς περι-
δινησεως ἀναρπάσαντα πέτρους ἐκ τῆς γῆς καὶ κατα- 5
φλέξαντα τούτους ἥστερικέναι.

Ε Διογένης κισηρώδη τὰ ἄστρα, διαπνοὰς δ' αὐτὰ
νομίζει τοῦ κόσμου· πάλιν δ' ὁ αὐτὸς ἀφανεῖς μὲν
λίθους, πίπτοντας δὲ πολλάκις ἐπὶ τὴν γῆν σβέν-
νυσθαι, καθάπερ τὸν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς πυροειδῶς 10
κατενεχθέντα ἀστέρας πέτρινον.

Ἐμπεδοκλῆς τοὺς μὲν ἀπλανεῖς ἀστέρας συνδε-
δέσθαι τῷ κρυστάλλῳ, τοὺς δὲ πλανήτας ἀνεῖσθαι.

Πλάτων ἐκ μὲν τοῦ πλείστου μέρους πυρίνους,
μετέχοντας δὲ καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων κόλλης 15
δίκην.

Φ Ξενοφάνης ἐκ νεφῶν μὲν πεπυρωμένων, σβεννυμέ-
νους δὲ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀναξωπυρεῖν νύκτωρ,
καθάπερ τοὺς ἄνθρακας· τὰς γὰρ ἀνατολὰς καὶ τὰς
δύσεις ἐξάψεις εἶναι καὶ σβέσεις. 20

Ἡρακλείδης καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἕκαστον τῶν
ἀστέρων κόσμον ὑπάρχειν, γῆν περιέχοντα ἄερα τε
καὶ αἰθέρα ἐν τῷ ἀπείρῳ αἰθέρι· ταῦτα δὲ τὰ
δόγματα ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς φέρεται· κοσμοποιοῦσι
γὰρ ἕκαστον τῶν ἀστέρων. 25

7 κισηρωειδῇ Stobaeus 8 διαφανεῖς R 10 πυρω-
δῶς Stobaeus 17 μὲν Eusebius 22 ὑπάρχειν γήινον
Roethius ib. καὶ ἄερα ἐν τῷ ἀπείρῳ αἰθέρι suspic. D;
mihi potius vid. etiam in Stobaei ἄερα latero ἀ[έρα τε
καὶ αἰθ']έρα

Ἐπίκουρος οὐδὲν ἀπογινώσκει τούτων, ἐχόμενος τοῦ ἐνδεχομένου.

ΙΔ'. Περὶ σχημάτων ἀστέρων.

Οἱ Στωικοὶ σφαιρικοὺς τοὺς ἀστέρας, καθάπερ
5 τὸν κόσμον καὶ ἥλιον καὶ σελήνην.

Κλεάνθης κανοειδεῖς.

Ἀναξιμένης ἥλων δίκην καταπεπηγέναι τῷ κρυσταλλοειδεῖ.

Ἐνιοὶ δὲ πέταλα εἶναι πύρινα, ὥσπερ ζωγρα-
10 φήματα.

ΙΕ'. Περὶ τάξεως ἀστέρων.

Ξενοκράτης κατὰ μιᾶς ἐπιφανείας οἶεται κινεῖσθαι τοὺς ἀστέρας.

Οἱ δ' ἄλλοι Στωικοὶ πρὸ τῶν ἐτέρων τοὺς ἐτέρους ἐν ὕψει καὶ βάθει.

Δημόκριτος τὰ μὲν ἀπλανῆ πρῶτον, μετὰ δὲ Β
ταῦτα τοὺς πλανήτας, ἐφ' οἷς ἥλιον φωσφόρον
σελήνην.

Πλάτων μετὰ τὴν τῶν ἀπλανῶν θέσιν πρῶτον
20 φαίνοντα λεγόμενον τὸν τοῦ Κρόνου, δεύτερον
φαέθοντα τὸν τοῦ Διὸς, τρίτον πυρόεντα τὸν τοῦ
Ἄρεος, τέταρτον ἑωσφόρον τὸν τῆς Ἀφροδίτης,
πέμπτον στίλβοντα τὸν τοῦ Ἑρμοῦ, ἕκτον ἥλιον,
ἑβδομον σελήνην.

25 Τῶν μαθηματικῶν τινὲς μὲν ὡς Πλάτων, τινὲς
δὲ μέσον πάντων τὸν ἥλιον.

3 Gal. 56^a. Eus. 15, 31, 1—3. Stob. 1, 24, 1^k, 2^d 11 Gal. 57.
Eus. 15, 46, 1—6. Stob. 1, 24, 1° sq 20 Φαίνωντα Eusebius
Plutarchi Moralia. Vol. V. 20

Ἀναξίμανδρος καὶ Μητροδόωρος ὁ Χῖος καὶ Κράτης ἀνωτάτω μὲν πάντων τὸν ἥλιον τετάχθαι, μετ' αὐτὸν δὲ τὴν σελήνην, ὑπὸ δ' αὐτοὺς τὰ ἀπλανῆ τῶν ἄστρον καὶ τοὺς πλανήτας.

C IS'. Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς καὶ κινήσεως. 5

Ἀναξαγόρας Δημόκριτος Κλεάνθης ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμὰς φέρεσθαι πάντα τοὺς ἀστέρας.

Ἀλκμαίων καὶ οἱ μαθηματικοὶ τοὺς πλανήτας τοῖς ἀπλανέσιν ἐναντίους· ἀπὸ γὰρ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς ἀντιφέρεσθαι. 10

Ἀναξίμανδρος ὑπὸ τῶν κύκλων καὶ τῶν σφαιρῶν, ἐφ' ὧν ἕκαστος βέβηκε, φέρεσθαι.

Ἀναξιμένης οὐχ ὑπὸ τὴν γῆν περὶ αὐτὴν δὲ στρέφεσθαι τοὺς ἀστέρας.

Πλάτων καὶ οἱ μαθηματικοὶ ἰσοδρόμους εἶναι 15 τὸν ἥλιον τὸν ἑωσφόρον τὸν στίλβοντα.

IZ'. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες.

D Μητροδόωρος ἅπαντας τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας ὑπὸ τοῦ ἡλίου προσλάμπεσθαι.

Ἡράκλειτος καὶ οἱ Στωικοὶ τρέφεσθαι τοὺς ἀστέρας ἐκ τῆς ἐπιγείου ἀναθυμιάσεως.

Ἀριστοτέλης μὴ δεῖσθαι τὰ οὐράνια τροφῆς· οὐ γὰρ φθαρτὰ ἀλλ' αἰδία.

5 Gal. 58. Eus. 15, 47, 1—4. Stob. 1, 24, 1° sq. 9 τοῖς ἀπλανέσιν ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατ. ἀντιφέρεσθαι iidem 13 οὐχ Eusebius alii: ὁμοίως ib. περὶ αὐτὴν δὲ iidem: καὶ περὶ αὐτὴν 17 Gal. 59. Eus. 15, 48, 1—4. Stob. 1, 24, 1^h sq 18 ἀστέρας iidem

Πλάτων καὶ οἱ Στωικοί, ὥς ὅλον τὸν κόσμον,
καὶ τὰ ἄστρον ἐξ αὐτῶν τρέφεσθαι.

ΙΗ'. Περὶ τῶν ἄστρον τῶν καλουμένων Διοσκούρων.

Ξενοφάνης τοὺς ἐπὶ τῶν πλοίων φαινομένους
οἷον ἀστέρων νεφέλια εἶναι κατὰ τὴν ποιὰν κίνησιν
παράλαμβάνοντα.

Μητροδόωρος τῶν ὁρώντων ὁφθαλμῶν μετὰ δέους
καὶ καταπλήξεως εἶναι στιλβηδόνας.

ΙΘ'. Περὶ ἐπισημασίας ἀστέρων καὶ πῶς γίνεται
χειμῶν καὶ θέρους.

Πλάτων τὰς ἐπισημασίας τὰς τε θερινὰς καὶ
τὰς χειμερινὰς κατὰ τὰς τῶν ἀστέρων ἐπιτολάς τε
καὶ δυσμὰς γίνεσθαι, ἡλίου τε καὶ σελήνης καὶ τῶν
ἄλλων πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν.

Ἀναξιμένης δὲ διὰ μὲν ταῦτα μὴδὲν τούτων,
διὰ δὲ τὸν ἥλιον μόνον.

Εὐδόξος Ἄρατος κοινῶς διὰ πάντας τοὺς ἀστέ-
ρας, ἐν οἷς φησιν

αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
ἄστρον διακρίνας· ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν
ἀστέρας, οἳ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνουσιν.⁷

1 καὶ οἱ Στωικοὶ ὥς ὅλον τὸν κόσμον] κοινῶς τὸν κόσμον
ὅλον Eusebius, Stobaeus 2 αὐτῶν] αὐτοῦ D male 3 Gal. 60.
Eus. 15, 49, 1. 2. Stob. l. l. ib. τῶν ἄστρον] om. Eusebius
9 Gal. 61. Stob. l. l. 13 ἡλίου τε — καὶ ἀπλανῶν] su-
specta D 15 μὲν ταῦτα] del. W 17 Ἄρατος] Phaen. vs. 10
19 τάδε] τά γε Arati libri

Κ'. Περὶ οὐσίας ἡλίου.

Ἀναξίμανδρος κύκλον εἶναι ὀκτωκαιικοσαπλα-
σίονα τῆς γῆς, ἄρματιώ τροχῷ παραπλήσιον, τὴν
ἄψίδα ἔχοντα κοίλην, πλήρη πυρός, κατὰ τι μέρος
890 ἐκφαίνουσιν διὰ στομίον τὸ πῦρ ὥσπερ διὰ πρη-
στῆρος ἀύλου· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸν ἥλιον.

Ξενοφάνης ἐκ πυριδίων τῶν συναθροισμένων
μὲν ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως συναθροιζόντων δὲ
τὸν ἥλιον· ἢ νέφος πεπυρωμένον.

Οἱ Στωικοὶ ἄναμμα νοερὸν ἐκ θαλάττης. 10

Πλάτων ἐκ πλείστου πυρός.

Ἀναξαγόρας Δημόκριτος Μητροδώρος μύδρον ἢ
πέτρον διάπυρον.

Ἀριστοτέλης σφαῖραν ἐκ τοῦ πέμπτου σώματος.

Φιλόλαος ὁ Πυθαγόρειος ὑαλοειδῆ, δεχόμενον 15
μὲν τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ πυρὸς τὴν ἀνταύγειαν, διη-
θούντα δὲ πρὸς ἡμᾶς τὸ φῶς, ὥστε προσεικέναι
ἡλίῳ τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ πυρῶδες τό τε δὴ ἀπ'
B αὐτοῦ καὶ ἑσοπτροειδές· καὶ τρίτον τὴν ἀπὸ τοῦ

1 Gal. 62. Eus. 15, 23, 1—9. Stob. 1, 25, 1^a sq 3 ἄρματιώ τροχῷ Eusebius, Stobaeus: ἄρματιόν τροχῷ aut ἄρματιέον τροχῷ ib. R: τὴν ἄψίδα παραπλήσιον 4 κατὰ Eusebius: ἥς κατὰ 5 ἐκφαίνουσιν D: ἐκφαίνουσης libri ib. διὰ πρηστῆρος ἀύλου] fort. idem est ac διὰ φρηστῆρος ἀύλου, cf. πρηστῆρ ἄνεμος et similia. D coll. Thuc. 4, 100 explicat δι' ἀκροφυσίον 9 ἢ ἐκ νεφῶν πεπυρωμένων Eusebius alii 15 δίσκον ὑαλοειδῆ Eusebius 17 προσεικέναι ἡλίῳ] τετρισσωκέναι (= τρισσὸν πεποιημέναι) ἥλιον? ut vocem perrarum explicaverint Achilles p. 138 d et Galenus 18 τό τε δὴ ἀπ' αὐτοῦ] facile intelleg. πυρῶδες (Stobaei πυροειδές div. lectio vid. esse) 19 κατὰ τὸ ἑσοπτροειδές Stobaeus

ἐσόπτρου κατ' ἀνάκλασιν διασπειρομένην πρὸς ἡμᾶς
αὐγὴν· καὶ γὰρ ταύτην προσονομάζομεν ἥλιον, οἶον εἰ
εἰδῶλον εἰδῶλον.

Ἐμπεδοκλῆς δύο ἡλίους, τὸν μὲν ἀρχέτυπον,
5 πῦρ ὃν ἐν τῷ ἐτέρῳ ἡμισφαιρίῳ τοῦ κόσμου πεπλη-
ρωκὸς τὸ ἡμισφαίριον, ἀεὶ καταντικρὺ τῇ ἀνταυγείᾳ
ἑαυτοῦ τεταγμένον· τὸν δὲ φαινόμενον ἀνταύγειαν
ἐν τῷ ἐτέρῳ ἡμισφαιρίῳ τῷ τοῦ ἀέρος τοῦ θερμο-
μιγοῦς πεπληρωμένῳ, ἀπὸ κυκλοτεροῦς τῆς αὐγῆς
10 κατ' ἀνάκλασιν γιγνομένην εἰς τὸν ἥλιον τὸν κρυ-
σταλλοειδῇ, συμπεριελκομένην δὲ τῇ κινήσει τοῦ
πυρίνου· ὥς δὲ βραχέως εἰρησθῆναι συντεμόντι, ἀν- C
ταύγειαν εἶναι τοῦ περὶ τὴν γῆν πυρὸς τὸν ἥλιον.

Ἐπίκουρος γήινον πύκνωμα κισσηροειδῶς καὶ σπογ-
15 γοειδῶς ταῖς κατατρήσεσιν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀνημμένον.

ΚΑ'. Περὶ μεγέθους ἡλίου.

Ἀναξίμανδρος τὸν μὲν ἥλιον ἴσον τῇ γῇ εἶναι,
τὸν δὲ κύκλον, ὅφ' οὗ τὴν ἐκπνοὴν ἔχει καὶ ὅφ'
οὗ φέρεται, ἑπτακαίεικοσαπλασίονα τῆς γῆς.

20 Ἀναξαγόρας πολλαπλασίονα Πελοποννήσου.

Ἡράκλειτος εὖρος ποδὸς ἀνθρωπείου.

Ἐπίκουρος τηλικούτον ἡλίκος φαίνεται, ἢ μικρῷ
μείζω ἢ ἐλάττω.

1 ἐνόπτρου Eusebius 5 ὃν Stobaeus 10 idem:
ἐγγινομένην 12 Beckius: συντεμόντα 14 καὶ σπογγοει-
δῶς accessit ex Eusebio, Galeno 16 Gal. 63. Eus. 15,
24, 1—4. Stob. l. l. 18 ὅφ' οὗ Eusebius: ἐφ' οὗ 22 Ἐπί-
κουρος Eusebius alii: ἐπίκουρος πάλιν φησὶν ἐνδέχεσθαι τὰ
προειρημένα πάντα ἢ ib. μικρῷ] add. τινι D 23 X:
μείζων ἢ ἐλάττων

D KB'. Περὶ σχήματος ἡλίου.

Ἀναξιμένης πλατὺν ὡς πέταλον τὸν ἥλιον.

Ἡράκλειτος σκαφοειδῆ, ὑπόκυρτον.

Οἱ Στωικοὶ σφαιροειδῆ, ὡς τὸν κόσμον καὶ τὰ ἄστρα.

Ἐπίκουρος ἐνδέχεσθαι τὰ προειρημένα πάντα.

KΓ'. Περὶ τροπῶν ἡλίου.

Ἀναξιμένης ὑπὸ πεπυκνωμένου ἀέρος καὶ ἀντιτύπου ἐξωθεῖσθαι τὰ ἄστρα.

Ἀναξαγόρας ἀνταπώσσει τοῦ πρὸς ταῖς ἕρκτοις ἀέρος, ὃν αὐτὸς συνωθῶν ἐκ τῆς πυκνώσεως ἰσχυροποιεῖ.

E Ἐμπεδοκλῆς ὑπὸ τῆς περιεχούσης αὐτὸν σφαίρας κωλυόμενον ἄχρι παντὸς εὐδυνορεῖν καὶ ὑπὸ τῶν τροπικῶν κύκλων.

Διογένης ὑπὸ τοῦ ἀντιπίπτοντος τῇ θερμότητι ψύχους σβέννυσθαι τὸν ἥλιον.

Οἱ Στωικοὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑποκειμένης τροφῆς διέρχεσθαι τὸν ἥλιον· ὠκεανὸς δ' ἐστὶν ἢ γῆ, ἥς τὴν ἀναθυμίασιν ἐπινέμεται.

Πλάτων Πυθαγόρας Ἀριστοτέλης παρὰ τὴν λόξωσιν τοῦ ζφδιακοῦ κύκλου, δι' οὗ φέρεται λοξοπορῶν ὁ ἥλιος, καὶ κατὰ δορυφορίαν τῶν τροπικῶν κύκλων· ταῦτα δὲ πάντα καὶ ἡ σφαῖρα δεικνυσιν.

1 Gal. 64. Eus. 15, 25, 1—4. Stob. l. l. 7 Gal. 65. Stob. l. l. 19 ἢ γῆ] καὶ γῆ Beckius. καὶ ἡ μεγάλη θάλασσα Wachsmuthius 21 παρὰ M: περὶ

ΚΔ'. Περὶ ἐκλείψεως ἡλίου. F

Θαλῆς πρῶτος ἔφη ἐκλείπειν τὸν ἥλιον, τῆς σελήνης αὐτὸν ὑποτρεχούσης κατὰ κάθεται, οὔσης φύσει γεώδους· βλέπεσθαι δὲ τοῦτο κατοπτρικῶς
5 ὑποτιθεμένῳ τῷ δίσκῳ.

Ἀναξίμανδρος τοῦ στομίον τῆς τοῦ πυρὸς διεκ-
πνοῆς ἀποκλειομένου.

Ἡράκλειτος κατὰ τὴν τοῦ σκαφοειδοῦς στροφὴν,
ὥστε τὸ μὲν κοῖλον ἔνω γίνεσθαι τὸ δὲ κυρτὸν
10 κάτω πρὸς τὴν ἡμετέραν ὕψιν.

Ξενοφάνης κατὰ σβέσιν· ἕτερον δὲ πάλιν πρὸς
ταῖς ἀνατολαῖς γίνεσθαι· παριστύρηκε δὲ καὶ ἐκλει- 891
ψιν ἡλίου ἐφ' ὅλον μῆνα καὶ πάλιν ἐκλειψιν ἐντελῇ,
ὥστε τὴν ἡμέραν νύκτα φανῆναι.

15 "Ενιοι πύκνωμα τῶν ἀοράτως ἐπερχομένων τῷ
δίσκῳ νεφῶν.

Ἀρίσταρχος τὸν ἥλιον ἴστησι μετὰ τῶν ἀπλα-
νῶν, τὴν δὲ γῆν κινεῖ περὶ τὸν ἡλιακὸν κύκλον καὶ
κατὰ τὰς ταύτης ἐγκλίσεις σκιάζεσθαι τὸν δίσκον.

20 Ξενοφάνης πολλοὺς εἶναι ἡλίους καὶ σελήνας κατὰ
τὰ κλίματα τῆς γῆς καὶ ἀποτομὰς καὶ ζώνας· κατὰ
τινα δὲ καιρὸν ἐμπίπτειν τὸν δίσκον εἰς τινα ἀπο-
τομὴν τῆς γῆς οὐκ οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν, καὶ οὕτως
ὥσπερ κενεμβατοῦντα ἐκλειψιν ὑπομένειν. ὁ δ' B

1 Gal. 66. Eus. 15, 50, 1—7. Stob. 1, 25, 1^asq 3 ὑπερχο-
μένης Eusebius alii 5 ὑποτιθέμενον Stobaeus. ὑποτιθε-
μένην W. Fort. ὑποτιθεμένῳ τι i. e. ἦν τις ὑποτιθηταί τι
τῷ δίσκῳ 19 κατὰ ταύτας τὰς Eusebius 20 πολλὰς
εἶναι ἡλίου καὶ σελήνης (sc. ἐκλείψεις) W 21 τὰ Stobaeus
24 ὑποφαίνειν idem

αὐτὸς τὸν ἥλιον εἰς ἄπειρον μὲν προϊέναι, δοκεῖν δὲ κυκλεῖσθαι διὰ τὴν ἀπόστασιν.

ΚΕ'. Περὶ οὐσίας σελήνης.

Ἀναξίμανδρος κύκλον εἶναι ἐννεακαιδεκαπλασίονα τῆς γῆς, ὥσπερ τὸν τοῦ ἡλίου πλήρη πυρός· ἐκλείπειν δὲ κατὰ τὰς ἐπιστροφὰς τοῦ τροχοῦ· ὅμοιον γὰρ εἶναι ἄρματι τῷ τροχῷ κοίλῃν ἔχοντι τὴν ἀψίδα καὶ πλήρη πυρός, ἔχοντα μίαν ἐκπνοήν.

Ξενοφάνης νέφος εἶναι πεπιλημένον.

Οἱ Στωικοὶ μικτὴν ἐκ πυρός καὶ ἀέρος.

Ο Πλάτων ἐκ πλείονος τοῦ πυρώδους.

Ἀναξαγόρας Δημόκριτος στερέωμα διάπυρον, ἔχον ἐν ἑαυτῷ πεδία καὶ ὕρη καὶ φάραγγας.

Ἡράκλειτος γῆν διμίχλη περιειλημμένην.

Πυθαγόρας κατοπτροειδὲς σῶμα.

ΚΣ'. Περὶ μεγέθους σελήνης.

Οἱ Στωικοὶ μείζονα τῆς γῆς ἀποφαίνονται ὡς καὶ τὸν ἥλιον.

Παρμενίδης ἴσην τῷ ἡλίῳ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ φωτίζεισθαι.

1 μὲν] post ἥλιον Eusebius 3 Gal. 67. Eus. 15, 26, 1—7. Stob. 1, 26, 1 sq 5 τὸν Beckius ex Stobaeo 8 ἔχοντα Eusebius: ἔχοντι 11 πυρώδους | γεώδους Eusebius 14 Ἡράκλειδος Stobaeus ib. περιειλημμένην] περιεχομένην Eusebius 15 κατοπτροειδὲς Stobaeus: κατὰ τὸ πυροειδὲς ib. σῶμα Eusebius: σῶμα (τῆς) σελήνης 16 Gal. 67^a. Eus. 15, 27, 1. 2. Stob. 1, 26, 1^b sq 19 malim ὑπ' αὐτοῦ

ΚΖ'. Περὶ σχήματος σελήνης.

Οἱ Στωικοὶ σφαιροειδῆ εἶναι ὡς τὸν ἥλιον.

Ἐμπεδοκλῆς δισκοειδῆ.

Ἡράκλειτος σκαφοειδῆ.

5 Ἄλλοι κυλινδροειδῆ.

ΚΗ'. Περὶ φωτισμῶν σελήνης.

D

Ἀναξίμανδρος ἴδιον αὐτὴν ἔχειν φῶς, ἀραιότερον δέ πως.

Ἀντιφῶν ἰδίῳ φέγγει λάμπειν τὴν σελήνην, τὸ
10 δ' ἀποκρυπτόμενον περὶ αὐτὴν ὑπὸ τῆς προσβολῆς
τοῦ ἡλίου ἀμαυροῦσθαι, πεφυκότες τοῦ ἰσχυροτέρου
πυρὸς τὸ ἀσθενέστερον ἀμαυροῦν· ὃ δὲ συμβαίνειν
καὶ περὶ τὰ ἄλλα ἄστρα.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτίζε-
15 σθαι τὴν σελήνην.

Ἡράκλειτος τὸ αὐτὸ πεπονθέναι τὸν ἥλιον καὶ
τὴν σελήνην· σκαφοειδεῖς γὰρ ὄντας τοῖς σχήμασι E
τοὺς ἀστέρας δεχομένους τὰς ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς ἀνα-
θυμιάσεως ἀγὰς φωτίζεσθαι πρὸς τὴν φαντασίαν,
20 λαμπρότερον μὲν τὸν ἥλιον, ἐν καθαρωτέρῳ γὰρ
ἀέρι φέρεσθαι, τὴν δὲ σελήνην ἐν θολωτέρῳ, διὰ
τοῦτο καὶ ἀμαυροτέραν φαίνεσθαι.

ΚΘ'. Περὶ ἐκλείψεως σελήνης.

Ἀναξίμανδρος τοῦ στομίου τοῦ περὶ τὸν τροχὸν
25 ἐπιφραττομένου.

1 Gal. 68. Eus. 15, 28, 1—3. Stob. 1. 1. 6 Gal. 69.
Eus. 15, 29, 1—4. Stob. 1, 26, 2 12 συμβαίνειν Eusebius:
συμβαίνει 18 πὰς Stobaeus: δὲ τὰ 19 ἀγὰς idem: αὐτὰ
20 μὲν] deleverim, sed locus turbatus vid. 23 Gal. 70.
Eus. 15, 51, 1—5. Stob. 1, 26, 3

Βήρωσος κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπυρώτου μέρους.

Ἡράκλειτος κατὰ τὴν τοῦ σκαφοειδοῦς συστροφὴν.

F Τῶν Πυθαγορείων τινὲς ἀνταυγεία καὶ ἐπιφρά-
ξει τὸ μὲν τῆς γῆς τὸ δὲ τῆς ἀντίχθονος· οἱ δὲ 5
νεώτεροι κατ' ἐπινέμησιν φλογὸς κατὰ μικρὸν ἑξαπτο-
μένης τεταγμένως, ἕως ἂν τὴν τελείαν πανσέληνον
ἀποδῶ, καὶ πάλιν ἀναλόγως μειουμένης μέχρι τῆς
συνόδου, καθ' ἣν τελείως σβέννυται.

Πλάτων Ἀριστοτέλης οἱ Στωικοὶ καὶ οἱ μαθηματι- 10
κοὶ συμφώνως τὰς μὲν μηνιαίας ἀποκρύψεις συνοδεύ-
ουσιν αὐτὴν τῷ ἡλίῳ καὶ περιλαμπομένην ποιεῖσθαι,
τὰς δ' ἐκλείψεις εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἐμπίπτου-
σαν, μεταξὺ μὲν ἀμφοτέρων τῶν ἀστέρων γινομένης,
μᾶλλον δὲ τῆς σελήνης ἀντιφραττομένης. 15

892 Α'. Περὶ ἐμφάσεως αὐτῆς, διὰ τί γεώδης φαίνεται.

Οἱ Πυθαγόρειοι γεώδη φαίνεσθαι τὴν σελήνην,
διὰ τὸ περιρικεῖσθαι αὐτὴν καθάπερ τὴν παρ' ἡμῖν
γῆν μείζονσι ζώοις καὶ φυτοῖς καλλίουσιν· εἶναι γὰρ
πεντεκαίδεκαπλάσια τὰ ἐπ' αὐτῆς ζῶα τῇ δυνάμει 20
μῆδεν περιττωματικὸν ἀποκρίνοντα, καὶ τὴν ἡμέραν
τοσαύτην τῷ μῆκει.

1 Βήρωσος Stobaeus: βηρωσὸς αὐτ βηρωσὸς 3 στρο-
φὴν Eusebius alii 5 τοτὲ μὲν — τοτὲ δὲ Stobaeus 10 καὶ
Eusebius 11 συμφωνοῦσι idem ib. *: μηνιαίους 15 τῇ
σελήνῃ R. Sed locutio idem valet atque: ἀκριβέστερον δ'
ἂν εἴποιμι, ὅτε ἡ σελήνη ἀντιφράττεται ὑπὸ τῆς γῆς. Cf.
p. 932 c. e. Passive autem verbum multis locis usurpari
moneo propter D. Cf. p. 925 c. 931 f. 934 a. Vit. Nic. c. 28
16 Gal. 71. Eus. 15, 52, 1—3. Stob. 1, 26, 1 20 Eusebius
alii: πεντεκαίδεκαπλάσιονα

Ἀναξαγόρας ἀνωμαλότητα τοῦ συγκρίματος διὰ τὸ ψυχρομιγῆς ἅμα καὶ γεῶδες· παραμεμῖχθαι γὰρ τῷ πυροειδεῖ τὸ ζοφῶδες· ὅθεν ψευδοφανῇ λέγεσθαι τὸν ἄστέρα.

- 5 Οἱ Στωικοὶ διὰ τὸ ἑτεροειδὲς τῆς οὐσίας μὴ εἶναι αὐτῆς ἀκήρατον τὸ σύγκριμα. B

ΑΑ'. Περὶ τῶν ἀποστημάτων αὐτῆς.

Ἐμπεδοκλῆς διπλάσιον ἀπέχειν τὴν σελήνην ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἢπερ ἀπὸ τῆς γῆς.

- 10 Οἱ ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν ὀκτωκαιδεκαπλάσιον.

Ἐρατοσθένης τὸν ἡλίον ἀπέχειν ἀπὸ τῆς γῆς σταδίων μυριάδας τετρακοσίας καὶ ὀκτακισμυρίας, τὴν δὲ σελήνην ἀπέχειν τῆς γῆς μυριάδας ἑβδομηκοντα ὀκτὼ σταδίων.

- 15 ΑΒ'. Περὶ ἐνιαυτοῦ, πόσος ἐκάστου τῶν πλανητῶν χρόνος, καὶ τίς ὁ μέγας ἐνιαυτός.

Ἐνιαυτός ἐστι Κρόνου μὲν ἐνιαυτῶν περίοδος λ', Διὸς δὲ ιβ'. Ἄρεος δυεῖν· Ἡλίου ιβ' μῆνες· οἱ δ' αὐτοὶ Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης, ἰσόδρομοι γάρ·

- 20 σελήνης ἡμέραι λ'· οὗτος γὰρ ὁ τέλειος μῆν ἀπὸ φάσεως εἰς σύνοδον. C

1 τοῦ Galenus: διὰ τοῦ 5 ἑτεροειδὲς] ἀερομιγῆς Eusebius, Stobaeus 7 Gal. 72. Eus. 15, 53, 1—3. Stob. 1, 26, 5 ib. αὐτῆς Eusebius: τῆς σελήνης 10 οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων Beckius 11 ἀπέχειν — σελήνην] addita ex Eusebio, aliis 13 ἀπέχειν] ἀπὸ Duebnerus 14 σταδίων] est post γῆς in Plut. codicibus et Galeni 15 Gal. 7. Eus. 15, 54. Stob. 1, 8, 42° 20 σελήνης δὲ Eusebius

Τὸν δὲ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετη-
 ρίδι τίθενται οἱ δ' ἐν τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι οἱ
 δ' ἐν τοῖς ἐξήκοντα ἑνὸς δέουσιν. Ἡράκλειτος ἐκ
 μυρίων ὀκτακισχιλίων ἐνιαυτῶν ἡλιακῶν. Διογένης
 ἐκ πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ τριακοσίων ἐνιαυτῶν
 τοσοῦτων ὕσων ὁ κατὰ Ἡράκλειτον ἐνιαυτός. ἄλλοι
 δὲ δι' ἑπτακισχιλίων ψοζ'.

D

BIBAIION ΤΡΙΤΟΝ.

E Περιωδευκῶς ἐν τοῖς προτέροις ἐν ἐπιτομῇ τὸν
 περὶ τῶν οὐρανίων λόγον, σελήνη δ' αὐτῶν τὸ
 μεθόριον, τρέφομαι ἐν τῷ τρίτῳ πρὸς τὰ μετάρσια.
 ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ ἀπὸ τοῦ κύκλου τῆς σελήνης κα-
 θήκοντα μέχρι πρὸς τὴν θέσιν τῆς γῆς, ἥντινα
 κέντρον τάξιν ἐπέχειν τῇ περιοχῇ τῆς σφαίρας νε-
 νομίσασιν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν.

15

Α'. Περὶ τοῦ γαλαξίου κύκλου.

Κύκλος ἐστὶ νεφελοειδὴς ἐν μὲν τῷ ἀέρι διὰ
 παντὸς φαινόμενος, διὰ δὲ τὴν λευκόχροϊαν γαλα-
 ξίας ὀνομαζόμενος.

F Τῶν Πυθαγορείων οἱ μὲν ἔφασαν ἀστέρος εἶναι
 διάκυσιν, ἐκπεσόντος μὲν ἀπὸ τῆς ιδίας ἑδρας, δι'
 οὗ δὲ περιέδραμε χωρίου κυκλοτερῶς αὐτὸ κατα-
 φλέξαντος ἐπὶ τοῦ κατὰ Φαέδοντα ἐμπρησμοῦ. οἱ

4 ἐνιαυτῶν Stobaeus 6 ὕσων] ὕσος ἦν Stobaeus
 ib. δ] ante ἐνιαυτός Eusebius 16 Gal. 74. Stob. 1, 27, 1
 22 περιέδραμε iidem: ἐπέδραμε

δὲ τὸν ἡλιακὸν ταύτῃ φασὶ κατ' ἀρχὰς γεγενῆσθαι
 δρόμον. τινὲς δὲ κατοπτρικὴν εἶναι φαντασίαν τοῦ
 ἡλίου τὰς ἀνὰ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνακλῶντος,
 ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἰριδος καὶ ἐπὶ τῶν νεφῶν συμ-
 5 βαίνει.

Μητροδωρος διὰ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου· τοῦ-
 του γὰρ εἶναι τὸν ἡλιακὸν κύκλον.

Παρμενίδης τὸ τοῦ πυκνοῦ καὶ ἀραιοῦ μῆγμα
 γαλακτοειδὲς ἀποτελέσαι χρῶμα.

10 Ἀναξαγόρας τὴν σκιὰν τῆς γῆς κατὰ τοῦτο τὸ 893
 μέρος ἵστασθαι τοῦ οὐρανοῦ, ὅταν ὑπὸ τὴν γῆν ὁ
 ἥλιος γινόμενος μὴ πάντα φωτίζει.

Δημόκριτος πολλῶν καὶ μικρῶν καὶ συνεχῶν
 ἀστέρων συμφωτιζομένων ἀλλήλοις συναυγασμὸν διὰ
 15 τὴν πύκνωσιν.

Ἀριστοτέλης ἀναθυμιάσεως ξηρᾶς ἕξαψιν πολλῆς
 τε καὶ συνεχοῦς· καὶ οὕτω κόμην πυρὸς ὑπὸ τὸν
 αἰθέρα κατωτέρω τῶν πλανητῶν.

Ποσειδώνιος πυρὸς σύστασιν ἄστρου μὲν μανο-
 20 τέραν ἀνὰ γῆς δὲ πυκνοτέραν.

Β'. Περὶ κομητῶν καὶ διαττόντων καὶ δοκίδων.

Τῶν ἀπὸ Πυθαγόρου τινὲς μὲν ἀστέρα φασὶν Β
 εἶναι τὸν κομήτην τῶν οὐκ αἰεὶ φαινομένων, διὰ
 τινος δ' ὥρισμένου χρόνου περιοδικῶς ἀνατελλόν-
 25 των· ἄλλοι δ' ἀνάκλασιν τῆς ἡμετέρας ὕψεως πρὸς

10 τοῦτο] τόδε Stobaeus, Galenus 12 γινόμενος
 Stobaeus ib. περιφωτίζει idem et Galenus 19 μανο-
 τέραν — πυκνοτέραν Beckius ex Stobaeo: λαμπρότερον —
 πυκνότερον 21 Gal. 75. Stob. 1, 28, 1

τὸν ἥλιον, παραπλησίαν ταῖς κατοπτρικαῖς ἐμφά-
σεσιν.

Ἀναξαγόρας Δημόκριτος σύνοδον ἀστέρων δυεῖν
ἢ καὶ πλειόνων κατὰ συνανρασμόν.

Ἀριστοτέλης τῆς ξηρᾶς ἐκ γῆς ἀναθυμιάσεως 5
διάπυρον σύστασιν.

C Σιράτων ἄστρου φῶς περιληφθὲν νέφει πυκνωῶ,
καθάπερ ἐπὶ τῶν λαμπτήρων γίνεται.

Ἡρακλείδης ὁ Ἰοντικὸς νέφος μετάρσιον ὑπὸ
μεταρσίου φωτὸς καταυγαζόμενον. ὁμοίως δ' αἰτίο- 10
λογεῖ πωγωνίαν ἕλω δοκίδα κίονα καὶ τὰ συγγενῇ
τούτοις, καθάπερ ἀμέλει πάντες οἱ Περιπατητικοί,
παρὰ τοὺς τοῦ νέφους ταυτὶ γίνεσθαι σχημα-
τισμούς.

Ἐπιγένης πνεύματος ἀναφορὰν γεωμιγοῦς πε- 15
πυρωμένου.

Βύηθος ἀέρος ἀνημμένου φαντασίαν.

Διογένης ἀστέρας εἶναι τοὺς κομήτας.

Ἀναξαγόρας τοὺς καλουμένους διάττοντας ἀπὸ
τοῦ αἰθέρος σπινθήρων δίκην καταφέρεσθαι· διὸ 20
καὶ παραυτίκα σβέννυσθαι.

D Μητροδωρος τὴν εἰς τὰ νέφη τοῦ ἡλίου βιαίαν
ἐμπωσιν σπινθηρίζειν.

Ξενοφάνης πάντα τὰ τοιαῦτα νεφῶν πεπυρω-
μένων συστήματα ἢ κινήματα. 25

ὁ τῆς ξηρᾶς ἐκ γῆς Stobaeus: τὴν ἐκ τῆς ξηρᾶς
18 ταυτὶ corrector Vossiani: ταύτῃ 23 ἐμπωσιν] ἐμπω-
σιν πολλάκις Stobaeus, Galenus 25 κινήματα] κινήματα
Zellerus

Γ'. Περὶ βροντῶν ἀστραπῶν κεραυνῶν προηστῆρων
τε καὶ τυφῶνων.

Ἀναξίμανδρος ἐκ τοῦ πνεύματος ταυτὶ πάντα
συμβαίνειν· ὅταν γὰρ περιληφθὲν νέφος παχεῖ βια-
5 σάμενον ἐκπέσῃ τῇ λεπτομερείᾳ καὶ κουφότητι, τότε
ἢ μὲν ῥῆξις τὸν ψόφον ἢ δὲ διαστολὴ παρὰ τὴν
μελανίαν τοῦ νέφους τὸν διαυγασμὸν ἀποτελεῖ.

Μητροδόωρος, ὅταν εἰς νέφος πεπηγὸς ὑπὸ πυ- E
κνότητος ἐμπέσῃ πνεῦμα, τῇ μὲν θραύσει τὸν κτύπον
10 ἀποτελεῖ τῇ δὲ πληγῇ καὶ τῷ σχισμῷ διαυγάζει, τῇ
δ' ὀξύτητι τῆς φορᾶς προσλαμβάνον τὴν ἀπὸ τοῦ
ἡλίου θερμότητα κεραυνοβολεῖ, τοῦ δὲ κεραυνοῦ
τὴν ἀσθένειαν εἰς προηστῆρα περιστῆσιν.

Ἀναξαγόρας, ὅταν τὸ θερμὸν εἰς τὸ ψυχρὸν
15 ἐμπέσῃ, τοῦτο δ' ἐστὶν αἰθέριον μέρος εἰς ἀερῶδες,
τῷ μὲν ψόφῳ τὴν βροντὴν ἀποτελεῖ τῷ δὲ παρὰ
τὴν μελανίαν τοῦ νεφώδους χρώματι τὴν ἀστραπὴν, F
τῷ δὲ πλήθει καὶ μεγέθει τοῦ φωτὸς τὸν κεραυνόν,
τῷ δὲ πολυσωματωτέρῳ πυρὶ τὸν τυφῶνα, τῷ δὲ
20 νεφελομιγεῖ τὸν προηστῆρα.

Οἱ Στωικοὶ βροντὴν μὲν συγκροουσμὸν νεφῶν,
ἀστραπὴν δ' ἔξαψιν ἐκ παρατρίψεως, κεραυνὸν δὲ
σφοδροτέραν ἐκλαμψιν, προηστῆρα δὲ νωχελεστέραν.

Ἀριστοτέλης ἐξ ἀναθυμιάσεως καὶ τὰ τοιαῦτα
25 γίνεσθαι τῆς ξηρᾶς· ὅταν οὖν ἐντύχη μὲν τῇ ὑγρᾷ
παραβιάζεται δὲ τὴν ἐξοδόν, τῇ μὲν παρατρίψει καὶ

1 Gal. 76. Stob. 1, 29, 1
Stobaeus 23 idem: ἔλλαμψιν

17 τοῦ νέφους χρώματι

τῇ ῥήξει τὸν ψόφον τῆς βροντῆς γίνεσθαι, τῇ δ' ἐξάψει τῆς ξηρότητος τὴν ἀστραπὴν· πρηστικῶς δὲ καὶ τυφῶνας τῷ πλεονασμῷ τῆς ὑλῆς, ἣν ἐκάτερος αὐτῶν συνεφέλλεται, θερμότεραν μὲν ὁ πρηστήρ παχυτέραν δ' ὁ τυφών.

5

894 Δ'. Περὶ νεφῶν ὑετῶν χιόνων χαλαζῶν.

Ἀναξιμένης νέφη μὲν γίνεσθαι παχυνθέντος ὅτι πλεῖστον τοῦ ἀέρος, μᾶλλον δ' ἐπισυναχθέντος ἐκ-
θλίβεσθαι τοὺς ὑμβρους· χιόνα δ' ἐπειδὴν τὸ κατα-
φερόμενον ὑδωρ παγῇ, χάλαζαν δ' ὅταν συμπερι- 10
ληφθῇ τῷ ὑγρῷ πνεῦμά τι.

Μητροδώρος ἀπὸ τῆς ὑδατώδους ἀναφορᾶς συν-
ίστασθαι τὰ νέφη.

Ὁ δ' Ἐπίκουρος ἀπὸ τῶν ἀτόμων· στρογγυλαί-
νεσθαι δὲ τὴν χάλαζαν καὶ τὸν ὑετὸν ἀπὸ τῆς 15
μακρᾶς καταφορᾶς ὑποπεπλασμένον.

Ε'. Περὶ ἱριδος.

B Τῶν μεταρσίων παθῶν τὰ μὲν καθ' ὑπόστασιν
γίνεται οἷον ὑμβρος χάλαζα, τὰ δὲ κατ' ἔμφασιν
ιδίαν οὐκ ἔχοντα ὑπόστασιν· αὐτίκα γοῦν πλεόν- 20
των ἡμῶν ἢ ἡπειρος κινεῖσθαι δοκεῖ· ἔστιν οὖν
κατ' ἔμφασιν ἢ ἱρις.

Πλάτων φησὶ Θαύμαντος αὐτὴν γενεαλογῆσαι
τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ θαναμάσαι ταύτην. Ὁμηρος

4 ἐφέλλεται Stobaeus, Galenus 6 Gal. 77. Stob. 1, 31, 1
7 ὅτι πλεῖστον] ἐπὶ πλεῖον iidem 11 τι τῷ ὑγρῷ πνευματι-
κόν Stobaeus ib. πνεῦμά τι *: πνεῦμα τί αὐτὸ πνεύματι
14 ἀτόμων Galenus et Stobaeus: ἀτμῶν 17 Gal. 78. Stob.
1, 30, 1 23 Πλάτων] Theaet. p. 155 d 24 Ὁμηρος] P 547

ἤνυτε πορφυρέην ἱρίν θνητοῖσι τανύσσει·

διὸ καὶ ἐμυθεύσαντό τις αὐτὴν τὰ τοῦ κεφαλῆν
ἔχουσιν ἀναρροφεῖν τοὺς ποταμούς.

Πῶς οὖν γίνεται ἱρίς; ὁρῶμεν δὴ κατὰ γραμ-
5 μὰς ἢ κατ' εὐθείας ἢ κατὰ καμπύλας ἢ κατ' ἀνα-
κλωμένας, γραμμὰς ἀδήλους λόγῳ θεωρητὰς καὶ
ἄσωμάτους. κατὰ μὲν οὖν εὐθείας ὁρῶμεν τὰ ἐν
ἕξει καὶ τὰ διὰ τῶν λίθων τῶν διανυγῶν καὶ κερά-
των· λεπτομεροῇ γὰρ ταῦτα πάντα. καμπύλας δὲ
10 γραμμὰς καθ' ὕδατος βλέπομεν γινομένας· κάμπτεται
γὰρ ἢ ὕψις βία διὰ τὴν πυκνοτέραν τοῦ ὕδατος
ύλην· διὸ καὶ τὴν κώπην ἐν τῇ θαλάσῃ μακρόθεν
κάμπτομένην ὁρῶμεν. τρίτος τρόπος τοῦ βλέπειν
τὰ ἀνακλώμενα ὥς τὰ κατοπτρικά· ἔστιν οὖν τὸ
15 τῆς ἱριδος πάθος τοιοῦτον. δεῖ γὰρ ἐπινοῆσαι τὴν
ὕγραν ἀναθυμίασιν εἰς νέφος μεταβάλλουσιν, εἴτ' D
ἐκ τούτου κατὰ βραχὺ εἰς μικρὰς ῥανίδας νοτιζούσας·
ὅταν οὖν ὁ ἥλιος γένηται εἰς δυσμάς, ἀνάγκη πᾶσα
ἱρίν ἀντικρὺς ἡλίου φαίνεσθαι, ὅτε ἢ ὕψις προσπε-
20 σοῦσα ταῖς ῥανίσιν ἀνακλᾶται, ὥστε γίνεσθαι τὴν
ἱρίν. εἰσὶ δ' αἱ ῥανίδες οὐ σχήματος μορφῇ ἀλλὰ
χρώματος· καὶ ἔχει τὸ μὲν πρῶτον φοινικοῦν, τὸ
δὲ δεύτερον ἄλουργές καὶ πορφυροῦν, τὸ δὲ τρίτον
κυανοῦν καὶ πράσινον. μήποτ' οὖν τὸ μὲν φοι-
25 κοῦν, ὅτι ἢ λαμπρότης τοῦ ἡλίου προσπεσοῦσα καὶ

6 ἀδήλους] del. D, malim δὲ cum Stobaeo 9 κατὰ
καμπύλας Wachsmuthius in Stobaeo 17 τούτου D ex
Galeno: τοῦ 19 ὅτε] τότε Galenus 21 μορφῇ D: μορφῇ
24 Galenus: κνάνεον ib. μήποτ' οὖν] μήποτε Galenus
ib. idem: φοινίκεον .

ἡ ἀκραιφνής λαμπηδὼν ἀνακλωμένη ἐρυθρὸν ποιεῖ
καὶ φοινικῶν τὸ χροῶμα· τὸ δὲ δεύτερον μέρος
Ε ἐπιθολούμενον καὶ ἐκλυόμενον μᾶλλον τῆς λαμπη-
δόνος διὰ τὰς ρανίδας ἀλουργές· ἄνεσις γὰρ τοῦ
ἐρυθροῦ τοῦτο. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπιθολούμενον τὸ 5
δροσίζον εἰς τὸ πράσινον μεταβάλλει. ἔστιν οὖν
τοῦτο δοκιμάσαι δι' ἔργων· εἰ γὰρ τις ἄντικρυς τῶν
ἡλίου ἀκτίνων λάβῃ ὕδωρ καὶ πυτίσῃ αἱ δὲ ρανίδες
ἀνάκλασιν πρὸς τὸν ἥλιον λάβωσιν, εὐρήσει γινο-
μένην ἱρίν· καὶ οἱ ὀφθαλμιῶντες δὲ τοῦτο πάσχου- 10
σιν, ὅταν εἰς τὸν λύχνον ἀποβλέψωσιν.

Ἀναξιμένης ἱρίν γίνεσθαι κατ' αὐγασμὸν ἡλίου
πρὸς νέφει πυκνῷ καὶ παχεῖ καὶ μέλανι παρὰ τὸ
μὴ δύνασθαι τὰς ἀκτῖνας εἰς τὸ πέραν διακόπτειν
ἐπισυνισταμένας αὐτῷ. 15

Φ Ἀναξαγόρας ἀνάκλασιν ἀπὸ νέφους πυκνοῦ τῆς
ἡλιακῆς περιφεργείας, καταντικρὺ δὲ τοῦ κατοπτρί-
ζοντος αὐτὴν ἀστέρος διὰ παντὸς ἴστασθαι. παρα-
πλησίως δὲ αἰτιολογεῖται τὰ καλούμενα παρήλια,
γινόμενα δὲ κατὰ τὸν Πόντον. 20

Μητροδόωρος, ὅταν διὰ νεφῶν ἥλιος διαλάμψῃ,
τὸ μὲν νέφος κυανίζειν τὴν δ' αὐγὴν ἐρυθραίνεσθαι.

Σ'. Περὶ ῥάβδων.

Τὰ κατὰ τὰς ῥάβδους καὶ ἀνθηλίους συμβαίνοντα
895 μίξει τῆς ὑποστάσεως καὶ ἐμφάσεως ὑπάρχει, τῶν 25

6 δροσίζον marg. Vossiani et Galenus: διορίζον 7 malim
ἀντικρὺ στάς τῶν 8 πυτίσῃ D: πιτύσει 9 ἐγγιγνόμενην
Galenus 18 αὐτὴν] sc. τὴν ἱρίν. R coniecerat αὐτὸ

μὲν νεφῶν ὀρωμένων, οὐ κατ' οἰκεῖον δὲ χροῶμα,
ἀλλ' ἕτερον ὅπερ κατ' ἔμφασιν φαίνεται. ἐν δὲ
τούτοις πᾶσι τὰ τε κατὰ φύσιν καὶ τὰ ἐπίκτητα
ὅμοια. συμβαίνει πάδη.

5 Ζ'. Περὶ ἀνέμων.

Ἀναξίμανδρος ἀνεμον εἶναι ῥύσιν ἀέρος, τῶν
λεπτοτάτων ἐν αὐτῷ καὶ ὑγροτάτων ὑπὸ τοῦ ἡλίου
κινουμένων ἢ τηκομένων.

Οἱ Στωικοὶ πᾶν πνεῦμα ἀέρος εἶναι ῥύσιν, ταῖς
10 τῶν τόπων δὲ παραλλαγαῖς τὰς ἐπωνυμίας παραλ- B
λάττουσαν· οἷον τὸν ἀπὸ τοῦ ζόφου καὶ τῆς δόσεως
ξέφυρον, τὸν δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ ἡλίου
ἀπηλιώτην, τὸν δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων βορέαν, τὸν δ'
ἀπὸ τῶν νοτίων λίβα.

15 Μητροδόωρος ὑδατώδους ἀναθυμιάσεως διὰ τὴν
ἡλιακὴν ἔκκασιν γίνεσθαι ὁρμὴν πνευμάτων θείων·
τοὺς δ' ἐτησίαις πνεῖν, τοῦ πρὸς ταῖς ἄρκτοις παχυν-
θέντος ἀέρος, ὑποχωροῦντι τῷ ἡλίῳ κατὰ τὴν θερι-
νὴν τροπὴν ἐπισυρρέοντος.

20 Η'. Περὶ χειμῶνος καὶ θέρους.

Ἐμπεδοκλῆς καὶ οἱ Στωικοὶ χειμῶνα μὲν γίνε- C
σθαι τοῦ ἀέρος επικρατοῦντος τῇ πυκνώσει καὶ εἰς
τὸ ἀνωτέρω βιάζομένου, θερείαν δὲ τοῦ πυρρός, ὅταν
εἰς τὸ κατωτέρω βιάζεται.

4 ὁμοίως αὐτὸ ὅμοια εἶναι D   5 Gal. 79   11 τὸν
Galenus   12 τὸν δ' ἀπὸ D: ἀπὸ   16 θείων] θερείων
Doehnerus probabiliter   19 D: ἐπισυρρέοντας   20 Gal.
80. Stob. 1, 8, 1

Περιγεγραμμένων δέ μοι τῶν μεταρσίων, ἐφο-
δευθήσεται καὶ τὰ πρόσγεια.

Θ'. Περὶ γῆς καὶ τίς ἡ ταύτης οὐσία καὶ πόσαι.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ μίαν εἶναι τὴν γῆν.

Ἰκέτης ὁ Πυθαγόρειος δύο, ταύτην καὶ τὴν 5
ἀντίχθονα.

Οἱ Στωικοὶ τὴν γῆν μίαν καὶ πεπερασμένην.

D Ξενοφάνης ἐκ τοῦ κατωτέρω μέρους εἰς ἄπειρον
ἐρριζώσθαι, ἐξ ἄερος δὲ καὶ πυρὸς συμπαγῆναι.

Μητροδόωρος τὴν μὲν γῆν ὑπόστασιν εἶναι καὶ 10
τρύγα τοῦ ὕδατος, τὸν δ' ἥλιον τοῦ ἀέρος.*

I'. Περὶ σχήματος γῆς.

Θαλῆς καὶ οἱ Στωικοὶ καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν σφαι-
ροειδῆ τὴν γῆν.

Ἀναξίμανδρος λίθῳ κίονι τὴν γῆν προσφερῇ 15
τῶν ἐπιπέδων.

Ἀναξιμένης τραπεζοειδῆ.

Λεύκιππος τυμπανοειδῆ.

Δημόκριτος δισκοειδῆ μὲν τῷ πλάτει κοίλην δὲ
τῷ μέσῳ. 20

3 Gal. 81. Eus. 15, 55 8 ἄπειρον D: ἄπειρον βέθος,
cf. p. 895 c 12 Gal. 82. Eus. 15, 56 13 καὶ οἱ ἀπ'
αὐτῶν] om. Eusebius 15 λίθῳ ἢ κίονι R 16 τῶν
ἐπιπέδων] supplement ὃ μὲν ἐπιβεβήκαμεν ὃ δ' ἀντίθετον
ὁπάσχει ex Hippolyto 6, 3 monet D. Malim τῶν δ' ἐπιπέδων
[Ἄνω μὲν ἐστὶν ὃ ἐπιβεβήκαμεν, κάτω δὲ τὸ ἀντίθετον]
Ἀναξιμένης κέ, ut simul appareat quomodo verba exciderint
20 Eusebius: τὸ μέσον

ΙΑ'. Περὶ θέσεως γῆς.

E

Οἱ ἀπὸ Θάλεω τὴν γῆν μέσῃν.

Ξενοφάνης πρῶτην, εἰς ἄπειρον γὰρ ἐρριζῶσθαι.

Φιλόλαος ὁ Πυθαγόρειος τὸ μὲν πῦρ μέσον,
5 τοῦτο γὰρ εἶναι τοῦ παντὸς ἐστίαν· δευτέραν δὲ
τὴν ἀντίχθονα, τρίτην δ' ἣν οἰκοῦμεν γῆν ἐξ ἐναν-
τίας κειμένην τε καὶ περιφερομένην τῇ ἀντίχθονι·
παρ' ὃ καὶ μὴ ὑρᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἐν τῇδε τοῦς ἐν
ἐκείνῃ.

10 Παρμενίδης πρῶτος ἀφώρισε τῆς γῆς τοὺς οἰ-
κουμένους τόπους ὑπὸ ταῖς δυσὶ ζώναις ταῖς τρο-
πικαῖς.

ΙΒ'. Περὶ ἐγκλίσεως γῆς.

F

Λεύκιππος παρεκπεσεῖν τὴν γῆν εἰς τὰ μεσημ-
15 βρινὰ μέρη διὰ τὴν ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς ἀραιότητα,
ἅτε δὴ πεπηγότων τῶν βορείων διὰ τὸ κατεψύχθαι
τοῖς κρυμοῖς, τῶν δ' ἀντιθέτων πεπυρωμένων.

Δημόκριτος διὰ τὸ ἀσθενέστερον εἶναι τὸ με-
σημβρινὸν τοῦ περιέχοντος ἀύξομένην τὴν γῆν κατὰ
20 τοῦτο ἐγκλιθῆναι· τὰ γὰρ βόρεια ἄκρατα τὰ δὲ
μεσημβρινὰ κέκραται· ὅθεν κατὰ τοῦτο βεβάρηται,
ὅπου περισσὴ ἐστὶ τοῖς καρποῖς καὶ τῇ αὔξῃ.

ΙΓ'. Περὶ κινήσεως γῆς.

896

Οἱ μὲν ἄλλοι μένειν τὴν γῆν.

25 Φιλόλαος δ' ὁ Πυθαγόρειος κύκλῳ περιφέρεσθαι

περὶ τὸ πῦρ κατὰ κύκλου λοξοῦ ὁμοιοτρόπως ἡλίω
καὶ σελήνῃ.

Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς καὶ Ἐκφαντος ὁ Πυθα-
γόρειος κινοῦσι μὲν τὴν γῆν, οὐ μὴν γε μεταβατι-
κῶς ἀλλὰ τρεπτικῶς τροχοῦ δίκην ἐνηξονισμένην, 5
ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς περὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς
κέντρον.

Δημόκριτος κατ' ἀρχὰς μὲν πλάξεσθαι τὴν γῆν
διὰ τε μικρότητα καὶ κούφότητα, πυκνωθεῖσαν δὲ
B τῷ χρόνῳ καὶ βαρυνθεῖσαν καταστῆναι. 10

ΙΔ'. Περὶ διαιρέσεως γῆς.

Πυθαγόρας τὴν γῆν ἀναλόγως τῇ τοῦ παντὸς
σφαίρα διηρῆσθαι εἰς πέντε ζώνας, ἀρκτικὴν ἀν-
αρκτικὴν θερινὴν χειμερινὴν ἱσημερινήν, ὧν ἡ
μέση τὸ μέσον τῆς γῆς ὀρίζει, παρ' αὐτὸ τοῦτο δια- 15
κεκαυμένη καλουμένη· ἡ δ' οἰκητὴ ἐστὶν ἡ μέση
τῆς θερινῆς καὶ χειμερινῆς, εὐκρατὸς τις οὖσα.

ΙΕ'. Περὶ σεισμῶν γῆς.

C Θαλῆς μὲν καὶ Δημόκριτος ὕδατι τὴν αἰτίαν
τῶν σεισμῶν προσάπτουσιν. 20

1 κατὰ κύκλου λοξόν R 5 ἀλλὰ τρεπτικῶς Eusebius
ib. τροχοῦ δὲ Vossianus ib. D: ἐνηξονισμένην 8 Δημό-
κριτος Eusebius ib. γῆν idem: γῆν φησὶν ὁ Δημόκριτος
11 Gal. 85 ib. γῆς idem: γῆς (καὶ) πόσαι αὐτῆς εἰσι ζῶναι
12 παντὸς idem: παντὸς οὐρανοῦ 13 ἀνταρκτικὴν] om.
codd. 15 μέση] μὲν D 16 μέση — χειμερινῆς] glossema
iudicat ad ἡ μέση (lin. 14) D 17 οὖσα] supplet ἡ δὲ
ἀρκτικὴ καὶ ἀνταρκτικὴ οἰκητὸς ἐστὶν ὑπὸ κρύους D. Malim
ἡ δ' ἀρκτ. καὶ ἀνταρκτ. οἰκ. ψυχρὰ οὖσα 18 Gal. 86.
Stob. 1, 36, 1

Οἱ δὲ Στωικοὶ φασὶ 'σεισμός ἐστι τὸ ἐν τῇ γῇ ὑγρὸν εἰς ἀέρα διακρινόμενον καὶ ἐκπίπτον'.

'Αναξιμένης ξηρότητα καὶ ὑγρότητα τῆς γῆς αἰτίαν τῶν σεισμῶν, ὧν τὴν μὲν αὐχοὶ γεννώσι
5 τὴν δ' ἐπομβρίαί.

'Αναξαγόρας ἀέρος ὑποδύσει τῇ μὲν πυκνότητι τῆς ἐπιφανείας προσπίπτοντος τῷ δ' ἐκκρισιν λαβεῖν μὴ δύνασθαι τρόμῳ τὸ περιέχον κραδαίνοντος.

'Αριστοτέλης διὰ τὴν τοῦ ψυχροῦ πανταχόθεν
10 ἀντιπερίστασιν, κάτωθεν καὶ ἄνωθεν αὐτῇ περι-
στάντος· τὸ γὰρ θερμὸν ἄνωτέρω γενέσθαι σπεύδει ἅτε δὴ κοῦφον ὖν· διὰ τοῦτο, ἐν ἀπολήψει γινο-
μένης τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως, τῇ σφηνώσει καὶ D
τοῖς ἀντελιγμοῖς διαταράττεσθαι.

15 Μητροδόωρος μηδὲν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ σῶμα κινεῖσθαι, εἰ μὴ τις προσώσειεν ἢ καθελκύσειε κατ' ἐνέργειαν· διὸ μηδὲ τὴν γῆν, ἅτε δὴ κειμένην φυσικῶς, κινεῖσθαι, τόπους δέ τινας αὐτῆς νοσεῖν τοῖς σάλοις.

20 Παρμενίδης Δημόκριτος διὰ τὸ πανταχόθεν ἴσον ἀφροστῶσαν μένειν ἐπὶ τῆς ἰσορροπίας, οὐκ ἔχουσαν αἰτίαν δι' ἣν δεῦρο μᾶλλον ἢ ἐκεῖσε ῥέψειεν ἄν· διὰ τοῦτο μόνον μὲν κραδαίνεσθαι μὴ κινεῖσθαι δέ.

'Αναξιμένης διὰ τὸ πλάτος ἐποχεῖσθαι τῷ ἀέρι.

3 ξηρότητα Galenus: ἀραιότητα 10 αὐτῇ] sc. τῇ γῇ.
Pro eo αἰτία Galenus 14 ἀντελιγμοῖς D 16 Duebnerus:
προώσειεν 18 νοσεῖν τοῖς σάλοις *: νοσεῖν (aut νοσεῖν)
τοῖς ἄλλοις. Cf. p. 83 d. Arist. Thesmoph. 872: ποντίῳ σάλῳ
κάμνοντας. H. l. νοσεῖν τοῖς σάλοις idem est ac σαλεύεσθαι

Ε Οἱ δέ φασιν ἐφ' ὕδατος, καθάπερ τὰ πλαταμώδη καὶ σανιδώδη ἐπὶ τῶν ὑδάτων· διὰ τοῦτο κινεῖσθαι.

Πλάτων πάσης μὲν κινήσεως ἕξ εἶναι περιστάσεις, ἄνω καὶ κάτω, ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ θάτερα, ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν· κατ' οὐδεμίαν δὲ τούτων ἐνδέχασθαι τὴν γῆν κινεῖσθαι, ἐν τῷ πανταχόθεν κατωτάτην κειμένην· μένειν μὲν οὖν ἀκίνητον, μηδὲν ἔχουσαν ἐξάλρετον εἰς τὸ ῥέψαι μᾶλλον, τόπους δ' αὐτῆς κατ' ἀραιότητα σαλεύεσθαι.

Ἐπίκουρος ἐνδέχασθαι μὲν ὑπὸ πάχους ἀέρος τοῦ ὑποκειμένου ὑδατώδους ὄντος ἀνακρουομένην αὐτὴν καὶ οἷον ὑποτυπτομένην κινεῖσθαι, ἐνδέχασθαι δὲ καὶ σηραγγώδη τοῖς κατωτέρω μέρεσι καθεστῶσαν ὑπὸ τοῦ διασπειρομένου πνεύματος εἰς τὰς ἀντροειδεῖς κοιλότητας ἐμπίπτοντος σαλεύεσθαι.

ΙΣ'. Περὶ θαλάσσης πῶς συνέσθη καὶ πῶς ἐστὶ πικρά.

Ἀναξίμανδρος τὴν θάλασσαν φησιν εἶναι τῆς πρώτης ὑγρασίας λείψανον, ἧς τὸ μὲν πλεῖον μέρος ἀνεξήρανε τὸ πῦρ τὸ δ' ὑπολειφθὲν διὰ τὴν ἑκκαυσιν μετέβαλεν.

Ἀναξαγόρας, τοῦ κατ' ἀρχὴν λιμνάζοντος ὑγροῦ περικαέντος ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς περιφορᾶς καὶ τοῦ λιπαροῦ ἐξατμισθέντος, εἰς ἄλυκίδα καὶ πικρίαν τὸ λοιπὸν ὑποστήναι.

2 τοῦτο] τὸ κοῦρον R 7 κατωτάτω D ib. οὖν M
8 post μᾶλλον lacunam dedit Duebnerus 10 τοῦ ἀέρος
τοῦ R 16 Gal. 87. Eus. 15, 59 22 κατ' ἀρχὰς Eusebius
24 λιπαροῦ] λεπτομεροῦς Roeperus. Fortasse γλυκεροῦ cf.

Ἐμπεδοκλῆς ἰδρωτα τῆς γῆς ἐκκαίωμένης ὑπὸ τοῦ ἡλίου διὰ τὴν ἐπὶ τὸ πλεῖον πίλησιν.

Ἀντιφῶν ἰδρωτα θερμοῦ, ἐξ οὗ τὸ περιλειφθὲν ὑγρὸν ἀπεκρίθη, τῷ καθεψηθῆναι παραλυνκίσαν, ὅπερ ἐπὶ παντὸς ἰδρωτος συμβαίνει.

Μητροδόωρος διὰ τὸ διηθεῖσθαι διὰ τῆς γῆς μετελληφέναι τοῦ περὶ αὐτὴν πάχους, καθάπερ τὰ διὰ τῆς τέφρας ὑλιζόμενα.

Οἱ ἀπὸ Πλάτωνος τοῦ στοιχειώδους ὕδατος τὸ μὲν ἐξ ἀέρος κατὰ περίψυξιν συνιστάμενον γλυκὺ γίνεσθαι, τὸ δ' ἀπὸ γῆς κατὰ περίκνυσιν καὶ ἐκπύρωσιν ἀναθυμιάμενον ἄλμυρόν.

IZ'. Πῶς ἀμπώτιδες γίνονται καὶ πλήμυραι. B

Ἀριστοτέλης Ἡρακλείδης ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὰ πλεῖστα τῶν πνευμάτων κινουῦντος καὶ συμπεριφερόντος ὅφ' ὧν ἐμβαλλόντων μὲν προωθουμένην ἀνοιδεῖν τὴν Ἀτλαντικὴν θάλασσαν, καὶ κατασκευάζειν τὴν πλήμυραν, καταληγόντων δ' ἀντιπερισπωμένην ὑποβαίνειν, ὅπερ εἶναι τὴν ἀμπωτιν.

Πυθίας ὁ Μασσαλιώτης τῇ πληρώσει τῆς σεληνης τὰς πλημμύρας γίνεσθαι τῇ δὲ μειώσει τὰς ἀμπώτιδας.

p. 627 d: τὸ μὲν οὖν γλυκὺ ῥαδίως ὁ ἥλιος ἐξάγει διὰ κορυφότητα 2 ἐπὶ τὸ πλεῖον πίλησιν Duebnerus ex Eusebio: ἐπιπόλαιον πίλησιν (aut πλύσιν). Fortasse ἐπιπόλαιον πρήσιν 3 τοῦ θερμοῦ Eusebius 4 Eusebius: κατεψηθῆναι ib. παραλυνκίσαν corrector Vossiani: παραλυνκίσασα 6 διὰ τὸ διηθεῖσθαι Galenus 18 Gal. 88. Stob. Flor. ed. Mein. IV p. 244 17 Galenus: παρασκευάζειν

Πλάτων ἐπὶ τὴν αἰώραν φέρεται τῶν ὑδάτων·
 C εἶναι γὰρ τινα αἰώραν διὰ τινος στομίου τρήματος
 περιφέρονσαν τὴν παλίρροϊαν, ὅφ' ἥς ἀντικυμαίνε-
 σθαι τὰ πελάγη.

Τίμαιος τοὺς ἐμβάλλοντας ποταμοὺς εἰς τὴν 5
 Ἀτλαντικὴν διὰ τῆς Κελτικῆς ὀρεινῆς αἰτιᾶται,
 προωθοῦντας μὲν ταῖς ἐφόδοις καὶ πλήμνυραν
 ποιοῦντας ὑφέλκοντας δὲ ταῖς ἀναπαύλαις καὶ
 ἀμπώτιδας κατασκευάζοντας.

Σέλευκος δ' μαθηματικὸς κινῶν καὶ οὗτος τὴν 10
 γῆν ἀντικόπτειν αὐτῆς τῇ δίνῃ φησὶ καὶ τῇ κινήσει
 τὴν περιστροφὴν τῆς σελήνης· τοῦ δὲ μεταξὺ ἀμφο-
 τέρων τῶν σωμάτων ἀντιπερισπωμένου πνεύματος
 καὶ ἐμπίπτοντος εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, κατὰ
 λόγον αὐτῷ συγκυκᾷσθαι τὴν θάλασσαν. 15

ΙΗ'. Περὶ ἄλλω.

D Ἡ δ' ἄλλως οὕτως ἐκτελεῖται· μεταξὺ τῆς
 σελήνης ἢ τινος ἄλλου ἄστρου καὶ τῆς ὕψεως ἀήρ
 παχὺς καὶ ὀμιχλώδης ἵσταται· εἴτ' ἐν τούτῳ τῆς
 ὕψεως κατακλωμένης καὶ εὐρυνομένης καὶ οὕτω 20
 τῷ κύκλῳ τοῦ ἄστρου προσπιπτούσης κατὰ τὴν ἑξω
 περιφέρειαν, κύκλος δοκεῖ περὶ τὸ ἄστρον φαίνεσθαι·
 ὃς κύκλος φαινόμενος ἄλλως καλεῖται, ὅτι ἐστὶν ἄλλω
 προσσεικῶς, ἐκεῖ δοκοῦντος τοῦ φάσματος γίνεσθαι,
 ἐνθα συνέπεσε τὸ πάθος τῆς ὕψεως. 25

2 στομίον] seclussit Beckius, ἐγγεῖον Stobaeus 3 τὴν
 Stobaeus 8 καὶ — ποιοῦντας et καὶ — κατασκευάζοντας
 om. Stobaeus, additamenta censet D 23 ὃς — προσσει-
 κῶς] ut Plutarchi parenthesin putat idem ib. ἄλλω idem:
 ἄλλω aut ἄλλως 25 συνέπεσε R: νῦν ἔπεσε ib. πάθος R: πάχος

BIBAION TETAPTON.

Περιωδευμένων δὲ τῶν τοῦ κόσμου μερῶν, δια-
βήσομαι πρὸς τὰ κατὰ μέρος.

Α'. Περὶ Νείλου ἀναβάσεως.

F

5 Θαλῆς τοὺς ἐτησίας ἀνέμους οἶεται πνέοντας τῇ
Αἰγύπτῳ ἀντιπροσώπους ἐπαίρειν τοῦ Νείλου τὸν
ὄγκον διὰ τὸ τὰς ἐκροὰς αὐτοῦ τῇ παροιδήσει τοῦ
ἀντιπαρήκοντος πελάγους ἀνακόπτεσθαι.

Εὐθυμένης ὁ Μασσαλιώτης ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ
10 τῆς ἔξω θαλάσσης γλυκείας κατ' αὐτὸν οὔσης νομίζει
πληροῦσθαι τὸν ποταμόν.

Ἀναξαγόρας ἐκ τῆς χιόνος τῆς ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ,
τηκομένης μὲν τῷ θερεὶ ψυχομένης δὲ τῷ χειμῶνι.

Δημόκριτος, τῆς χιόνος τῆς ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον 898
15 μέρεσιν ὑπὸ θερινὰς τροπὰς ἀναλυομένης τε καὶ
διαχεομένης, νέφη μὲν ἐκ τῶν ἀτμῶν πιλοῦσθαι·
τούτων δ' ἀπελαυνομένων πρὸς μεσημβρίαν καὶ τὴν
Αἴγυπτον ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἀνέμων, ἀποτελεῖσθαι
ὄκαυτους ὕμβρους, ὑφ' ὧν ἀναπύμπλασθαι τὰς τε
20 λίμνας καὶ τὸν Νεῖλον ποταμόν.

Ἡρόδοτος ὁ συγγραφεὺς ἴσον μὲν ἐκ τῶν πηγῶν
φέρεισθαι χειμῶνος καὶ θερούς, φαίνεσθαι δ' ἐλάτ-
τουα τοῦ χειμῶνος διὰ τὸ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ
πλησίον ἰόντα τὸν ἥλιον τῆς Αἰγύπτου ἐξατμίζειν
25 τὰ νάματα.

4 Gal. 89 5. 9 cf. Herod. 2, 20 sq 13 μὲν Galenus:
μὲν ἐν 17 συνελαννομένων idem 18 Αἴγυπτον] 'error
est. scribendum erat Αἰθιοπίαν' D 21 Ἡρόδοτος] 2, 25 sq

B Ἐφορος ὁ ἱστοριογράφος κατὰ θέρος φησὶν ἀνα-
χαλᾶσθαι τὴν ὅλην Αἴγυπτον καὶ οἶονεῖ ἐξιδροῦν
τὸ πολὺ νᾶμα· συνδίδωσι δ' αὐτῇ καὶ ἡ Ἀραβία
καὶ ἡ Αἰβύη παρὰ τὸ ἀραιὸν καὶ ὑπόψαμμον.

Εὐδοξος τοὺς ἱερεῖς φησι λέγειν τὰ ὕμβρια τῶν
ὕδατων κατὰ τὴν ἀντιπερίστασιν τῶν ὥρων· ὅταν
γὰρ ἡμῖν ἢ θέρος τοῖς ὑπὸ τὸν θερινὸν τροπικὸν
οἰκοῦσιν, τότε τοῖς ὑπὸ τὸν χειμερινὸν τροπικὸν
ἀντοῖκοις χειμῶν ἐστίν, ἐξ ὧν τὸ πλημμυρον ὕδωρ
καταρρήγνυται.

10

B'. Περὶ ψυχῆς.

Θαλῆς ἀπεφήνατο πρῶτος τὴν ψυχὴν φύσιν
ἀεικίνητον ἢ αὐτοκίνητον.

C Πυθαγόρας ἀριθμὸν ἑαυτὸν κινοῦντα, τὸν δ'
ἀριθμὸν ἀντὶ τοῦ νοῦ παραλαμβάνει.

15

Πλάτων οὐσίαν νοητήν, ἐξ ἑαυτῆς κινήτην, κατ'
ἀριθμὸν ἐναρμόνιον κινουμένην.

Ἀριστοτέλης ἐντελέχειαν πρῶτην σώματος φυσι-
κοῦ, ὁργανικοῦ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος· τὴν δ' ἐντε-
λέχειαν ἀκουστέον ἀντὶ τῆς ἐνεργείας.

20

Δικαίαρχος ἁρμονίαν τῶν τεσσάρων στοιχείων.

Ἀσκληπιάδης ὁ ἰατρὸς συγγυμνασίαν τῶν αἰ-
σθησέων.

Γ'. Εἰ σῶμα ἢ ψυχὴ καὶ τίς ἢ οὐσία αὐτῆς.

Οἷτοι πάντες οἱ προτεταγμένοι ἀσώματον τὴν
ψυχὴν ὑποτίθενται, φύσιν λέγοντες αὐτοκίνητον καὶ

6 κατὰ Roeperus: καὶ 7 γὰρ D: παρ' 11 Stob. 1,
49, 1 12 φύσιν ἀεικίνητον] ἀκίνητον Stobaens 24 Stob.
1. 1. 26 φύσιν Corsinus: φύσει

οὐσίαν νοητὴν καὶ τοῦ φυσικοῦ ὁργανικοῦ ζῶν
ἔχοντος ἐντελέχειαν.

Οἱ δ' ἀπ' Ἀναξαγόρου ἀεροειδῆ ἔλεγον τε καὶ D
σῶμα.

5 Οἱ Στωικοὶ πνεῦμα θερμόν.

Δημόκριτος πυρῶδες σύγκριμα ἐκ τῶν λόγων
θεωρητῶν, σφαιρικὰς μὲν ἔχοντων τὰς ιδέας πυρί-
νην δὲ τὴν δύναμιν, ὕπερ σῶμα εἶναι.

Ἐπίκουρος κρᾶμα ἐκ τεσσάρων, ἐκ ποιοῦ πυρῶ-
10 δους, ἐκ ποιοῦ ἀερῶδους, ἐκ ποιοῦ πνευματικοῦ·
ἐκ τετάρτου τινὸς ἀκατονομάστου, ὃ ἦν αὐτῷ
αἰσθητικόν.

Ἡράκλειτος τὴν μὲν τοῦ κόσμου ψυχὴν ἀναθυ-
μίασιν ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ὑγρῶν, τὴν δ' ἐν τοῖς ζῴοις
15 ἀπὸ τῆς ἐκτὸς καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀναθυμιάσεως
ἁμογενῆ.

Δ'. Περὶ μερῶν ψυχῆς. • E

Πυθαγόρας Πλάτων κατὰ μὲν τὸν ἀνωτάτω λόγον
διμερῆ τὴν ψυχὴν, τὸ μὲν γὰρ ἔχει λογικὸν τὸ δ'
20 ἄλογον· κατὰ δὲ τὸ προσεχὲς καὶ ἀκριβὲς τριμερῆ,
τὸ γὰρ ἄλογον διαιροῦσιν εἰς τε τὸ θυμικόν καὶ τὸ
ἐπιθυμητικόν.

Οἱ Στωικοὶ ἐξ ὀκτὼ μερῶν φασὶ συνεστάναι,
πέντε μὲν τῶν αἰσθητικῶν, ὁρατικοῦ ἀκουστικοῦ
25 ὁσφραντικοῦ γευστικοῦ ἀπτικοῦ, ἑκτοῦ δὲ φωνητικοῦ,
ἑβδόμου δὲ σπερματικοῦ, ὀγδόου δ' αὐτοῦ τοῦ ἡγε-

3 ἔλεγον τε] ἔλεγον δὲ D 5. θερμόν] νοερόν, θερμόν
Stobaeus 17 Eus. 15, 60 ib. τῆς ψυχῆς Eusebius 19 ἔχειν
idem 25 idem: ὁσφρητικοῦ 26 δὲ et δ' add. idem

μονικοῦ, ἀφ' οὗ ταῦτα πάντα ἐπιτέταται διὰ τῶν οἰκείων ὁργάνων προσφερόως ταῖς τοῦ πολύποδος πλεκάναις.

Δημόκριτος Ἐπίκουρος διμερῇ τὴν ψυχὴν, τὸ μὲν λογικὸν ἔχουσιν ἐν τῷ θώρακι καθιδρυμένον, τὸ δ' ἄλογον καθ' ὅλην τὴν σύγκρισιν τοῦ σώματος διεσπαρμένον.

Ὁ δὲ Δημόκριτος πάντα μετέχειν φησὶ ψυχῆς ποιᾶς, καὶ τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων· διότι ἀεὶ διαφανῶς τινος θερμοῦ καὶ αἰσθητικοῦ μετέχει, τοῦ πλείονος διαπνεομένου.

899 Ε'. Τί τὸ τῆς ψυχῆς ἡγεμονικὸν καὶ ἐν τίνι ἐστίν..

Πλάτων Δημόκριτος ἐν ὅλῃ τῇ κεφαλῇ.

Στράτων ἐν μεσοφρύφῳ.

Ἐρασίστρατος περὶ τὴν μῆνινγα τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ ἐπικρανίδα λέγει.

Ἡρόφιλος ἐν τῇ τοῦ ἐγκεφάλου κοιλίᾳ, ἥτις ἐστὶ καὶ βάσις.

Παρμενίδης ἐν ὅλῳ τῷ θώρακι καὶ Ἐπίκουρος.

Οἱ Στωικοὶ πάντες ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ἢ τῷ περὶ τὴν καρδίαν πνεύματι.

Διογένης ἐν τῇ ἀρτηριακῇ κοιλίᾳ τῆς καρδίας, ἥτις ἐστὶ καὶ πνευματικὴ.

Ἐμπεδοκλῆς ἐν τῇ τοῦ αἵματος συστάσει.

Οἱ δ' ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς καρδίας, οἱ δ' ἐν τῷ περικαρδίῳ ὑμένι, οἱ δ' ἐν τῷ διαφράγματι.

1 Zellerus coll. p. 899 d: ἐπιτέτανται 8 φύσει Eusebius

12 Eus. 15, 61, 1--10 20 ἢ τῷ -- πνεύματι] om. idem

τῶν νεωτέρων τινὲς διήκειν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι τοῦ διαφράγματος.

Πυθαγόρας τὸ μὲν ζωτικὸν περὶ τὴν καρδίαν, τὸ δὲ λογικὸν καὶ νοερὸν περὶ τὴν κεφαλὴν.

5 Σ'. Περὶ κινήσεως ψυχῆς.

Πλάτων ἀκίνητον μὲν τὴν ψυχὴν, τὸν δὲ νοῦν ἀκίνητον πάσης μεταβατικῆς κινήσεως.

Ἀριστοτέλης ἀκίνητον τὴν ψυχὴν πάσης κινήσεως προηγουμένην, τῆς δὲ κατὰ συμβεβηκὸς μετέ-
10 χεῖν καθάπερ τὰ εἶδη τῶν σωμάτων.

Ζ'. Περὶ ἀφθαρσίας ψυχῆς.

Πυθαγόρας Πλάτων ἀφθαρτον εἶναι τὴν ψυχὴν. C

** ἐξιοῦσαν γὰρ εἰς τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν ἀναχωρεῖν πρὸς τὸ ὁμογενές.

15 Οἱ Στωικοὶ ἐξιοῦσαν ἐκ τῶν σωμάτων ὑποφέρεσθαι ** τὴν μὲν ἀσθενεστέραν ἅμα τοῖς συγκρίμασι γίνεσθαι, ταύτην δ' εἶναι τῶν ἀπαιδεύτων· τὴν δ' ἰσχυρότεραν, οἷα ἐστὶ περὶ τοὺς σοφοὺς, καὶ μέχρι τῆς ἐκφυρώσεως.

20 Δημόκριτος Ἐπίκουρος φθαρτὴν τῷ σώματι συνδιαφθειρομένην.

5 Stob. 1, 49, 7^b 13 supplendum vid. Ἡράκλειτος μεθίστασθαι τὴν ψυχὴν, quae verba propter superius τὴν ψυχὴν exciderint 15 ἀποτρέψεται ad Theodoretū (5, 28) exemplar supplet D ita: ἄλλ' ἐπιδιαμένειν τινὰς χρόνους καθ' αὐτήν. καὶ τὴν μὲν ἀσθενεστέραν ἐπὶ ὀλίγον ταύτην δὲ εἶναι τῶν ἀπαιδεύτων cett. Malim ὑποφέρεσθαι [τὴν ψυχὴν χρόνον τινὰ καθ' αὐτήν, καὶ] τὴν μὲν ἀσθεν. ἅμα καὶ. Unde lacunam signavi 16 τοῖς συγκρίμασι τῷ σώματι M. τοῖς σώμασι D qui verba ἅμα — γίνεσθαι ab hoc loco aliena putat

Πυθαγόρας Πλάτων τὸ μὲν λογικὸν ἄφθαρτον·
καὶ γὰρ τὴν ψυχὴν οὐ θεὸν ἀλλ' ἔργον τοῦ αἰδίου
θεοῦ ὑπάρχειν· τὸ δ' ἄλογον φθαρτόν.

Η'. Περὶ αἰσθήσεων καὶ αἰσθητῶν.

Οἱ Στωικοὶ ὁρίζονται οὕτως τὴν αἰσθησιν· 5
D 'αἰσθησίς ἐστιν ἀντίληψις δι' αἰσθητηρίου ἢ κατὰ-
ληψις.' πολλαχῶς δὲ λέγεται ἢ αἰσθησις· ἢ τε γὰρ
ἐξις καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ φαντασία
ἢ καταληπτική δι' αἰσθητηρίου γίνονται, καὶ αὐτὸ
τὸ ἡγεμονικόν, ἀφ' οὗ συνίσταται. πάλιν δ' αἰσθη- 10
τήρια λέγεται πνεύματα νοερά ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ
ἐπὶ τὰ ὄργανα τεταμένα.

Ἐπίκουρος· τὸ μῦθον ἐστὶν ἡ αἰσθησις ἥτις
ἐστὶν ἡ δύναμις, καὶ τὸ ἐπαίσθημα ὕπερ ἐστὶ τὸ
ἐνέργημα· ὥστε διχῶς παρ' αὐτῷ λέγεσθαι αἰσθησιν 15
μὲν τὴν δύναμιν αἰσθητὸν δὲ τὸ ἐνέργημα.

E Πλάτων τὴν αἰσθησιν ἀποφαίνεται ψυχῆς καὶ
σώματος κοινωνίαν πρὸς τὰ ἐκτός· ἡ μὲν γὰρ δύνα-
μις ψυχῆς τὸ δ' ὄργανον σώματος· ἄμφω δὲ διὰ
φαντασίας ἀντιληπτικὰ τῶν ἔξωθεν γίνεται. 20

2 καὶ γὰρ — ὑπάρχειν] post φθαρτόν poni vult R
ib. οὐ θεὸν ἀλλ' — ἀθάνατον D. Malim οὐ θνητὴν ἀλλ'

4 Gal. 90. Stob. 1, 50, 1 6 δι' Stobaeus 10 τὸ ἡγεμονικόν
Galenus: τὸ ὄγδοον ἡγεμονικόν libri. ὄγδοον ortum esse
vid. ex littera ἡ (vocis ἡγεμονικόν) = ὄγδοον. Ceterum fort.
corrigendum ita: καὶ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικόν, ἀφ' οὗ συνίσταται
[Πᾶσα αἰσθησις]. Πάλιν αἰσθη[σις καὶ τὰ αἰσθη]τήρια
λέγεται καὶ πνεύματα νοερά — τεταμένον, quae in πνεύματα
νοερά — τεταμένα mutata sunt, postquam subiectum fuit
αἰσθητήρια ib. συνίσταται] cf. p. 334, 1 et Theodoret. 5, 20
14 ὅπερ] Damascenus (vid. Stob. Flor. ed. Mein. IV p. 232):
ὅθεν 20 φαντασίας Stobaeus: φαντασίαν

Λεύκιππος Δημόκριτος τὴν αἰσθησὶν καὶ τὴν νόησιν γίνεσθαι, εἰδώλων ἕξωθεν προσιόντων· μηδενὶ γὰρ ἐπιβάλλειν μηδετέραν χωρὶς τοῦ προσπίπτοντος εἰδώλου.

5 Θ'. Εἰ ἀληθεῖς αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ φαντασίαι. F

Οἱ Στωικοὶ τὰς μὲν αἰσθήσεις ἀληθεῖς, τῶν δὲ φαντασιῶν τὰς μὲν ἀληθεῖς τὰς δὲ ψευδεῖς.

Ἐπίκουρος πᾶσαν αἰσθησὶν καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ, τῶν δὲ δοξῶν τὰς μὲν ἀληθεῖς τὰς δὲ
10 ψευδεῖς· καὶ ἡ μὲν αἰσθησις μοναχῶς ψευδοποιεῖται κατὰ τὰ νοητά, ἡ δὲ φαντασία διχῶς· καὶ γὰρ αἰσθητῶν ἔστι φαντασία καὶ νοητῶν.

Ἐμπεδοκλῆς Ἡρακλείδης παρὰ τὰς συμμετρίας τῶν πόρων τὰς κατὰ μέρος αἰσθήσεις γίνεσθαι, τοῦ
15 οἰκείου τῶν αἰσθητῶν ἐκάστη ἀρμόζοντος.

I'. Πόσαι εἰσὶν αἱ αἰσθήσεις. 900

Οἱ Στωικοὶ πέντε τὰς εἰδικὰς αἰσθήσεις, ὅρασιν ἀκοήν ὕσφρησιν γεῦσιν ἀφήν.

Ἀριστοτέλης ἕκτην μὲν οὐ λέγει, κοινὴν δ'
20 αἰσθησὶν τὴν τῶν συνθέτων εἰδῶν κριτικὴν, εἰς ἣν πᾶσαι συμβάλλουσιν αἱ ἀπλαῖ τὰς ἰδίας ἐκάστη φαντασίας· ἐν ᾗ τὸ μεταβατικὸν ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἕτερον, οἷον ἐλ σχήματος καὶ κινήσεως, δέκνυνται.

Δημόκριτος πλείους εἶναι αἰσθήσεις, περὶ τὰ
25 ἄλογα ζῷα καὶ περὶ τοὺς σοφοὺς καὶ περὶ τοὺς θεοὺς.

5 Gal. 91 11 κατὰ τὰ *: τὰ κατὰ τὰ αὐτὰ κατὰ
15 ἐκάστου ἐκάστη Stobaeus 16 Stob. 1, 51, 2 23 δέκνυνται] om. Stobaeus

ΙΑ'. Πῶς γίνεται ἡ αἰσθησις καὶ ἡ ἔννοια καὶ ὁ
κατὰ ἐνδιάθεσιν λόγος.

- B Οἱ Στωικοὶ φασιν· ὅταν γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος,
ἔχει τὸ ἡγεμονικὸν μέρος τῆς ψυχῆς ὥσπερ χάρτην
εὐεργόν εἰς ἀπογραφὴν. εἰς τοῦτο μίαν ἐκάστην
τῶν ἐννοιῶν ἐναπογράφεται. πρῶτος δ' ὁ τῆς ἀνα-
γραφῆς τρόπος ὁ διὰ τῶν αἰσθήσεων· αἰσθανόμενοι
γὰρ τινος οἷον λευκοῦ, ἀπελθόντες αὐτοῦ μνήμην
ἔχουσιν· ὅταν δ' ὁμοειδεῖς πολλὰ μνημαὶ γένωνται,
τότε φάμεν ἔχειν ἐμπειρίαν· ἐμπειρία γὰρ ἐστὶ τὸ
τῶν ὁμοειδῶν πλῆθος. τῶν δ' ἐννοιῶν αἱ μὲν φυσι-
κῶς γίνονται κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους καὶ
ἀνεπιτεχνήτως, αἱ δ' ἤδη δι' ἡμετέρας διδασκαλίας
C καὶ ἐπιμελείας· αὗται μὲν οὖν ἐννοιαὶ καλοῦνται
μόνον, ἐκεῖναι δὲ καὶ προλήψεις. ὁ δὲ λόγος, καθ'
ὃν προσαγορευόμεθα λογικοί, ἐκ τῶν προλήψεων
συμπληρουσθαι λέγεται κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα.
ἔστι δ' ἐννόημα φάντασμα διανοίας λογικοῦ ζώου·
τὸ γὰρ φάντασμα, ἐπειδὴν λογικῇ προσπίπτῃ ψυχῇ,
τότε ἐννόημα καλεῖται, εἰληφὸς τοῖνομα παρὰ τοῦ
νοῦ. διόπερ τοῖς ἀλόγοις ζώοις οὐ προσπίπτει φαν-

1 Gal. 92 2 W: διάθεσιν 4 χάρτην Galenus: χαρ-
τίον aut χάρτης 5 εὐεργόν * (εὐεργον D): ἐνεργόν. Cf.
Clem. Strom. p. 874 Poit.: προγυμναστέον ποιικίως τὴν ψυ-
χὴν, ἵνα εὐεργὸς γένηται πρὸς τὴν τῆς γνώσεως παραδοχὴν
7 αἰσθόμενοι D 11 ὁμοειδῶν] add. φαντασιῶν (Galenus
ib. idem: φυσικαὶ 15 μόναι codd. ib. καὶ] del. R
17 τὴν πρώτην] τὴν δευτέραν Ritter-Preller 18 δ' ἐννόημα
D: δὲ νόημα 20 Galenus: τὸν νοῦν 21 οὐ] ὅσα D ex
Galeno ib. φαντάσματα — ἡμῖν γε] om. D cum Galeno

τάσματα· ὅσα δὲ καὶ τοῖς θεοῖς καὶ ἡμῖν γε ταῦτα
 φαντάσματα μόνον ἐστίν· ὅσα δ' ἡμῖν, ταῦτα καὶ
 φαντάσματα κατὰ γένος καὶ ἐννοήματα κατ' εἶδος· D
 ὥσπερ τὰ δηνάρια καὶ οἱ στατήρες, αὐτὰ μὲν καθ'
 5 αὐτὰ ὑπάρχει δηνάρια καὶ στατήρες· ἐὰν δ' εἰς
 πλοίων δοθῇ μίσθωσιν, τηνικαῦτα πρὸς τῷ δηνάρια
 εἶναι καὶ ναῦλα λέγεται.

IB'. Τίνι διαφέρει φαντασία φανταστὸν φανταστι-
 κὸν φάντασμα.

10 Χρύσιππος διαφέρειν ἀλλήλων φησὶ τέτταρα
 ταῦτα. φαντασία μὲν οὖν ἐστὶ πάθος ἐν τῇ ψυχῇ
 γινόμενον, ἐνδεικνύμενον ἐν αὐτῷ καὶ τὸ πεποιη-
 κός· οἷον, ἐπειδὴν δι' ὕψεως θεωρῶμεν τὸ λευκόν, E
 ἐστὶ πάθος τὸ ἐγγεγεννημένον διὰ τῆς ὁράσεως ἐν
 15 τῇ ψυχῇ· καὶ κατὰ τοῦτο τὸ πάθος εἰπεῖν ἔχομεν,
 ὅτι ὑπόκειται λευκὸν κινεῖν ἡμᾶς. ὁμοίως καὶ διὰ
 τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ὁσφρήσεως. εἴρηται δ' ἡ φαντασία
 ἀπὸ τοῦ φωτός· καθάπερ γὰρ τὸ φῶς αὐτὸ δείκνυσι
 καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα, καὶ ἡ φαν-
 20 τασία δείκνυσιν ἑαυτὴν καὶ τὸ πεποιηκὸς αὐτήν.
 φανταστὸν δὲ τὸ ποιοῦν τὴν φαντασίαν· οἷον τὸ
 λευκὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, καὶ πᾶν ὃ τι ἂν δύνηται
 κινεῖν τὴν ψυχὴν, τοῦτ' ἐστὶ φανταστὸν. φανταστι-
 κὸν δ' ἐστὶ διάκνητος ἐλκυσμός, πάθος ἐν τῇ ψυχῇ
 25 ἀπ' οὐδενὸς φανταστοῦ γινόμενον· καθάπερ ἐπὶ τοῦ F

2 ὅσα δ' ἡμῖν] add. καὶ τοῖς θεοῖς idem cum eodem
 5 καὶ] om. codd. 8 Gal. 93 12 D: ἐν αὐτῷ 13 τὸ]
 τι R 15 κατὰ W ib. τὸ] del. R 16 διὰ] ἐπὶ W,
 sed cf. lin. 14 18 αὐτὸ codd.

σκιαμαχοῦντος καὶ κενοῖς ἐπιφέροντος τὰς χεῖρας·
τῇ γὰρ φαντασίᾳ ὑπόκειται τι φανταστόν, τῷ δὲ
φανταστικῷ οὐδέν. φάντασμα δ' ἐστίν, ἐφ' ὃ ἐλκό-
μεθα κατὰ τὸν φανταστικὸν διάκενον ἐλκυσμὸν·
ταῦτα δὲ γίνεται ἐπὶ τῶν μελαγχολῶντων καὶ μεμη- 5
νότων. ὁ γοῦν τραγικὸς Ὀρέστης, ὅταν λέγῃ

ᾧ μῆτερ, ἱκετεύω σε, μὴ 'πίσειέ μοι
τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας·

901 αὐται γάρ, αὐται πλησίον θρώσκουσί μου·

λέγει μὲν αὐτὰ ὡς μεμηνῶς ὄρᾳ δ' οὐδέν, ἀλλὰ 10
δοκεῖ μόνον· διὸ καὶ φησιν αὐτῷ Ἡλέκτρα

ᾠμέν', ᾧ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις·
ὄρᾳς γὰρ οὐδέν. ὧν δοκεῖς σάφ' εἰδέναι,

ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ Θεοκλύμενος.

IIΓ'. Περὶ δράσεως καὶ πῶς ὀρῶμεν.

15

Δημόκριτος Ἐπίκουρος κατ' εἰδώλων εἰσκρισεις.
B ὄντο τὸ δρατικὸν συμβαίνειν, καὶ κατὰ τινων
ἀκτίνων ἔκκρισιν μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενον
ἐνστασιν πάλιν ὑποστρεφουσῶν πρὸς τὴν ὕψιν.

Ἐμπεδοκλῆς τοῖς εἰδώλοις τὰς ἀκτῖνας ἀνέμιξε, 20
προσαγορεύσας τὸ γιγνόμενον ἀκτινείδωλον συν-
θέντως.

1 κενοῖς R: κενὰς 7 Eur. Or. 255 14 Ὀμήρῳ]
v 350 15 Gal. 94. Stob. 1, 52, 1 16 εἰσκρισιν οἰονται
Stobaeus, Galenus 17 συμβαίνειν] add. πάθος Damascen-
nus p. 172 18 ἔκκρισιν D: εἰσκρισιν 21 ἀκτινείδωλον
D cum Meinekio: ἀκτῖνας εἰδώλων libri. ἀκτίν' εἰδώλων
Damascenus

Ἰππαρχος ἀκτῖνάς φησιν ἀφ' ἑκατέρου τῶν ὀφθαλμῶν ἀποτεεινομένης τοῖς πέρασιν αὐτῶν οἷον χειρῶν ἐπαφαῖς περικαθαπτούσας τοῖς ἐκτὸς σώμασι τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν πρὸς τὸ ὁρατικὸν ἀποδιδόναι.

5 Πλάτων κατὰ συνάγειαν, τοῦ μὲν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν φωτὸς ἐπὶ ποσὸν ἀπορρέοντος εἰς τὸν ὁμογενῆ ἀέρα, τοῦ δ' ἀπὸ τῶν σωμάτων φερομένου, τοῦ δὲ περὶ τὸν μεταξὺ ἀέρα εὐδιάχυτον ὄντα καὶ C εὐτρεπτον συνεκτεινομένου τῷ πυρῶδει τῆς ὕψεως. 10 αὕτη λέγεται Πλατωνικὴ συνάγεια.

ΙΔ'. Περὶ κατοπτρικῶν ἐμφάσεων.

Ἐμπεδοκλῆς κατ' ἀπορροίας τὰς συνισταμένας μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κατόπτρου τελειουμένης δ' ὑπὸ τοῦ ἐκκρινομένου ἐκ τοῦ κατόπτρου πυρῶ- 15 δους καὶ τὸν προκείμενον ἀέρα, εἰς ὃν φέρεται τὰ ζεύματα, συμμεταφέροντος.

Δημόκριτος Ἐπίκουρος τὰς κατοπτρικὰς ἐμφάσεις γίνεσθαι κατ' εἰδώλων ὑποστάσεις, ἕτινα φέρεσθαι μὲν ἀφ' ἡμῶν συνίστασθαι δ' ἐπὶ τοῦ κατόπτρου 20 κατ' ἀντιπεριστροφὴν.

Οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου κατ' ἀντανακλάσεις τῆς ὕψεως D φέρεσθαι μὲν γὰρ τὴν ὕψιν τεταμένην ὥς ἐπὶ τὸν

1 Galenus et Damascenus: ἑκατέρων 2 αὐτῶν D: αὐτῶν 3 Damascenus: περικαθαπτούσας 7 ἀντι-φερόμενου Stobaeus 8 τοῦ δὲ περὶ τὸν idem: ἀπορρεῖν τὸν δὲ. 9 συνεκτεινομένου W ex Nemesio: συνεκτείνοντος 11 Gal. 95. Stob. Flor. IV p. 174 13 μὲν] hic habet Damascenus, in libris est ante τὰς ib. τελειουμένης] πιλου-μένης idem 16 συντρέφοντος idem 18 ὑποστάσεις] ἐνστάσεις Meinekius 20 ἀντεπιστροφὴν Damasc. l. l.

χαλκόν, ἐντυχοῦσαν δὲ πυκνῷ καὶ λείῳ πληχθεῖσαν ὑποστρέφειν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτήν, ὅμοιον τι πάσχουσιν τῇ ἐκτάσει τῆς χειρὸς καὶ τῇ ἐπὶ τὸν ὥμον ἀντεπιστροφῇ.

Δύναται τις πᾶσι τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρῆ- 5 σθαι ἐπὶ τοῦ πῶς ὁρῶμεν.

ΙΕ'. Εἰ δρατὸν τὸ σκότος.

Οἱ Στωικοὶ δρατὸν εἶναι τὸ σκότος· ἐκ γὰρ τῆς ὁράσεως προχεῖσθαι τινα εἰς αὐτὸ ἀνγὴν· καὶ οὐ ψεύδεται ἡ ὕρασις, βλέπεται γὰρ ταῖς ἀληθείαις, 10 ὅτι ἔστι σκότος.

Χρῦσιππος κατὰ τὴν συνέντασιν τοῦ μεταξὺ Ε ἀέρος ὁρᾶν ἡμᾶς, νυγέντος μὲν ὑπὸ τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῆς κόρης διήκει, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν περικείμενον 15 ἀέρα ἐπιβολὴν ἐντείνοντος αὐτὸν κωνοειδῶς, ὅταν ᾗ ὁμογενὴς ὁ ἀήρ. προχέονται δ' ἐκ τῆς ὕψεως ἀκτῖνες πύρριναι, οὐχὶ μέλαιναι καὶ δμιχλώδεις· διόπερ δρατὸν εἶναι τὸ σκότος.

ΙΣ'. Περὶ ἀκοῆς.

20

Ε. Ἐμπεδοκλῆς τὴν ἀκοὴν γίνεσθαι κατὰ πρόσπτω- σιν πνεύματος τῷ χονδρώδει, ὅπερ φησὶν ἐξηρτησθαι ἐντὸς τοῦ ὠτὸς κώδωνος δίκην αἰωρούμενον καὶ τυπτόμενον.

1 ἐντυχοῦσαν Galenus cum Damasceno: στείχουσιν
7 Gal. 96. Stob. Flor. I. l. 5 δύναται τις—ὁρῶμεν] addita-
mentum mihi videtur 9 R ex Damasceno: περιχεῖσθαι
15 κατὰ M. ex eodem: μετὰ ib. D ex eodem: παρακί-
μενον cf. p. 902 e 20 Gal. 97. Stob. Flor. IV p. 238
22 χονδρώδει Galenus: χρονώδει

Ἀλκμαίων ἀκούειν ἡμᾶς τῷ κενῷ τῷ ἐντὸς τοῦ ὥτός· τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ διηχοῦν κατὰ τὴν τοῦ πνεύματος ἐμβολήν· πάντα γὰρ τὰ κενὰ ἤχεϊ.

Διογένης, τοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ ἀέρος ὑπὸ τῆς φωνῆς τυπτομένου καὶ κινουμένου.

Πλάτων καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ πλήττεσθαι τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ ἀέρα· τοῦτον δ' ἀνακλᾶσθαι εἰς τὸ ἡγεμονικὸν καὶ γίνεσθαι τῆς ἀκοῆς τὴν αἰσθησιν.

IZ'. Περὶ ὁσφρήσεως.

902

10 Ἀλκμαίων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ εἶναι τὸ ἡγεμονικόν· τοῦτῳ οὖν ὁσφραίνεσθαι ἔλκοντι διὰ τῶν ἀναπνοῶν τὰς ὁσμάς.

Ἐμπεδοκλῆς ταῖς ἀναπνοαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ πνεύμονος συνεισκρίνεσθαι τὴν ὁδμήν· ὅταν γοῦν ἡ
15 ἀναπνοὴ βαρεῖα γίνηται, κατὰ τραχύτητα μὴ συναισθάνεσθαι, ὥς ἐπὶ τῶν ρευματιζομένων.

IIH'. Περὶ γεύσεως.

Ἀλκμαίων τῷ ὕρῳ καὶ τῷ χλιαρῷ τῷ ἐν τῇ B γλώττῃ πρὸς τῇ μαλακότητι διακρίνεσθαι τοὺς χυμούς.

20 Διογένης τῇ ἀραιότητι τῆς γλώττης καὶ τῇ μαλακότητι καὶ διὰ τὸ συνάπτειν τὰς ἀπὸ τοῦ σώματος εἰς αὐτὴν φλέβας διαχεῖσθαι τοὺς χυμοὺς ἐλκόμενους ἐπὶ τὴν αἰσθησιν καὶ τὸ ἡγεμονικόν, καθάπερ ἀπὸ σπογγιᾶς.

8 εἰσβολὴν Galenus, Stobaeus 7 idem: τὰ ἡγεμονικὰ
9 Gal. 98 14 ὁδμήν Damascenus 15 συναισθάνεσθαι aut
αἰσθάνεσθαι libri 17 Gal. 99

ΙΘ'. Περὶ φωνῆς.

Πλάτων τὴν φωνὴν ὀρίζεται πνεῦμα διὰ στόματος ἀπὸ διανοίας ἡγμένον καὶ πληγὴν ὑπὸ ἀέρος δι' ὧτων καὶ ἐγκεφάλου καὶ αἵματος μέχρι ψυχῆς C διαδιδόμενῃν. λέγεται δὲ καὶ καταχρηστικῶς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων φωνὴ καὶ τῶν ἀψύχων, ὡς χρη- 5 μετισμοὶ καὶ ψόφοι· κυρίως δὲ φωνὴ ἡ ἀναρθεύς ἐστίν, ὡς φωτίζουσα τὸ νοούμενον.

Ἐπίκουρος τὴν φωνὴν εἶναι ρεῦμα ἐκπεμπόμενον ἀπὸ τῶν φωνούντων ἢ ἡχούντων ἢ ψοφούντων· 10 τοῦτο δὲ τὸ ρεῦμα εἰς ὁμοιοσχήμονα θρύπτεσθαι θραύσματα· ὁμοιοσχήμονα δὲ λέγεται τὰ στρογγύλα τοῖς στρογγύλοις καὶ σκαληνὰ καὶ τρίγωνα τοῖς ὁμοιογενέσι· τούτων δ' ἐμπιπτόντων ταῖς ἀκῶαῖς, ἀποτελεῖσθαι τὴν αἰσθησιν τῆς φωνῆς· φανερόν δὲ 15 τοῦτο γίνεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσκῶν ἐκρεόντων καὶ τῶν ἐμφυσώντων κναφέων τοῖς ἱματίοις.

D Δημόκριτος καὶ τὸν ἀέρα φησὶν εἰς ὁμοιοσχή-
μονα θρύπτεσθαι σώματα καὶ συγκαλινθεῖσθαι τοῖς
ἐκ τῆς φωνῆς θραύσμασι· 'κολοιὸς γὰρ παρὰ κολοιὸν 20
ἰξάνει' καὶ

'ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.'

καὶ γὰρ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς αἱ ὅμοιαι ψῆφοι κατὰ
τοὺς αὐτοὺς τόπους ὀρῶνται, κατ' ἄλλο μὲν αἱ
σφαιροειδεῖς κατ' ἄλλο δ' αἱ ἐπιμήκεις· καὶ ἐπὶ τῶν 25

* 1 Gal. 100. Stob. 1, 57 3 προηγμένον καὶ πληγὴ —
διαδιδόμενον R 9 ρεῦμα] 'i. e. ρεῦμα' ἀτόμων Democriti
ap. Gell. 5, 15' D 22 Hom. p 218 24 ἄλλον — ἄλλον R

κοσκινευόντων δ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναλίσσεται τὰ ὁμοιο-
σχήμονα, ὥστε χωρὶς εἶναι τοὺς κυάμους· καὶ ἐρε- E
βίνθους. ἔχουσι δ' ἂν τις πρὸς τοὺτους εἰπεῖν, πῶς
ὀλίγα θραύσματα πνεύματος μυρίανδρον ἐκπληροῖ
5 θέατρον;

Οἱ δὲ Στωικοὶ φασὶ τὸν ἀέρα μὴ συγκεῖσθαι
ἐκ θραυσμάτων, ἀλλὰ συνεχῇ εἶναι, δι' ὅλου μηδὲν
κενὸν ἔχοντα· ἐπειδὴν δὲ πληγῇ πνεύματι, κυμα-
τοῦται κατὰ κύκλους ὁρθοὺς εἰς ἄπειρον, ἕως πλη-
10 ρώσῃ τὸν περικείμενον ἀέρα, ὡς ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας
τῆς πληγείσης λίθῳ· καὶ αὕτη μὲν κυκλικῶς κινεῖ-
ται ὁ δ' αἶρ σφαιρικῶς.

Ἀναξαγόρας τὴν φωνὴν γίνεσθαι πνεύματος
ἀντριπεσόντος μὲν στερεμνίῳ ἀέρι, τῇ δ' ὑποστροφῇ
15 τῆς πλήξεως μέχρι τῶν ἀκοῶν προσενεχθέντος· καθὼς F
καὶ τὴν λεγομένην ἡχὴν γίνεσθαι.

K'. Εἰ ἀσώματος ἡ φωνὴ καὶ πῶς ἡχὴ γίνεσθαι.

Πυθαγόρας Πλάτων Ἀριστοτέλης ἀσώματον· οὐ
γὰρ τὸν ἀέρα, ἀλλὰ τὸ σχῆμα τὸ περὶ τὸν ἀέρα
20 καὶ τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ ποιὰν πλήξιν γίνεσθαι
φωνήν· πᾶσα δ' ἐπιφάνεια ἀσώματος. συγκινεῖται
μὲν γὰρ τοῖς σώμασιν αὐτῇ δ' ἀσώματος πάντως
καθίστηκεν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς καμπτομένης ῥάβδου ἡ
μὲν ἐπιφάνεια οὐδὲν πάσχει ἢ δ' ὕλη ἐστὶν ἡ
25 καμπτομένη.

Οἱ δὲ Στωικοὶ σῶμα τὴν φωνήν· πᾶν γὰρ τὸ

7 εἶναι om. codd. 9 ὁρθοῦς] om. Galenus 11 καὶ]
ἀλλ' R 17 Gal. 101

δρῶν ἢ καὶ ποιοῦν σῶμα, ἢ δὲ φωνὴ ποιεῖ καὶ
 δρᾶ· ἀκούομεν γὰρ αὐτῆς καὶ αἰσθανόμεθα πρόσ-
 903 πιπτούσης τῇ ἀκοῇ καὶ ἐκτυπούσης καθάπερ
 δακτυλίου εἰς κηρόν. ἔτι πᾶν τὸ κινοῦν καὶ ἐνο-
 χλοῦν σῶμά ἐστι, κινεῖ δ' ἡμᾶς ἡ εὐμουσία ἐνοχλεῖ 6
 δ' ἡ ἀμουσία. ἔτι πᾶν τὸ κινούμενον σῶμά ἐστι·
 κινεῖται δ' ἡ φωνὴ καὶ προσπίπτει εἰς τοὺς λείους
 τύπους καὶ ἀντανακλᾶται, καθάπερ ἐπὶ τῆς σφαίρας
 τῆς βαλλομένης εἰς τοῖχον· ἐν γοῦν ταῖς κατ'
 Αἰγυπτίον πυραμίσιν ἔνδον μία φωνὴ δηγνυμένη 10
 τέτταρας ἢ καὶ πέντε ἤχους ἀπεργάζεται.

ΚΑ'. Πόθεν αἰσθητικὴ γίνεται ἡ ψυχὴ καὶ τί αὐτῆς.
 τὸ ἡγεμονικόν.

Οἱ Στωικοὶ φασιν εἶναι τῆς ψυχῆς ἀνώτατον
 μέρος τὸ ἡγεμονικόν τὸ ποιοῦν τὰς φαντασίας καὶ 15
 Β συγκαταθέσεις καὶ αἰσθήσεις καὶ ὁρμᾶς· καὶ τοῦτο
 λογισμὸν καλοῦσιν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἡγεμονικοῦ ἐπὶ τὰ
 μέρη ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἐκπεφυκότα καὶ ἐκτεινόμενα
 εἰς τὸ σῶμα, καθάπερ αἱ ἀπὸ τοῦ πολύποδος πλεκτά-
 ναι· τῶν δ' ἐπὶ τὰ μερῶν τῆς ψυχῆς πέντε μὲν εἰσι 20
 τὰ αἰσθητήρια, ὄρασις ὕσφρησις ἀκοὴ γεῦσις καὶ
 ἀφή· ὧν ἡ μὲν ὄρασίς ἐστι πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ
 τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρις ὀφθαλμῶν, ἀκοὴ δὲ πνεῦμα
 διατεῖνον ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρις ὠτων, ὕσφρη-
 σις δὲ πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι 25

1 δρῶν idem: δρώμενον ib. ἢ καὶ δρᾶ R 11 ἡχοὺς D
 12 Gal. 102 24 τοῦ] om. codd.

μυκτήρων, γεῦσις δὲ πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ τοῦ C
 ἡγεμονικοῦ μέχρι γλώττης, ἀφ᾽ ἧς δὲ πνεῦμα διατεῖνον
 ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρις ἐπιφανείας εἰς θίξιν
 εὐαίσθητον τῶν προσπιπτόντων. τῶν δὲ λοιπῶν τὸ
 5 μὲν λέγεται σπέρμα, ὅπερ καὶ αὐτὸ πνεῦμά ἐστι
 διατεῖνον ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῶν παραστα-
 τῶν· τὸ δὲ 'φωναεν' ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος εἰρημένον,
 ὃ καὶ φωνὴν καλοῦσιν, ἐστὶ πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ
 τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι φάρυγγος καὶ γλώττης καὶ
 10 τῶν οἰκείων ὀργάνων. αὐτὸ δὲ τὸ ἡγεμονικὸν ὥσπερ
 ἐν κόσμῳ κατοικεῖ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σφαιροειδεῖ κεφαλῇ.

KB'. Περί ἀναπνοῆς.

Ἐμπεδοκλῆς τὴν πρώτην ἀναπνοὴν τοῦ πρώτου D
 ζῴου γίνεσθαι, τῆς μὲν ἐν τοῖς βρέφεσιν ὑγρασίας
 15 ἀποχώρησιν λαμβανούσης, πρὸς δὲ τὸ παρακενωθῆν
 ἐπεισόδου τοῦ ἐκτὸς αἰρώδους γινομένης εἰς τὰ
 παρανοιχθέντα τῶν ἀγγείων· τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἤδη
 τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ τῇ πρὸς τὸ ἐκτὸς ὀσμῇ τὸ
 αἰρώδες ὑπαναθλίβοντος, τὴν ἐκπνοήν, τῇ δ' εἰς τὸ
 20 ἐκτὸς ἀνθυποχωρήσει τῷ αἰρώδει τὴν ἀντεπίσδοον
 παρεχομένου, τὴν εἰσπνοήν. τὴν δὲ νῦν κατέχουσιν
 φερομένου τοῦ αἵματος ὡς πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ E
 τὸ αἰρώδες διὰ τῶν ῥινῶν ταῖς ἐαυτοῦ ἐπιρροαίας

1 μυκτήρων Beckius: μυκτήρων λεπτύνων 4 τὸ μὲν
 Galenus: ὃ μὲν 11 κόσμῳ] 'addiderim ἥλιος quod com-
 perdisse videtur facile intercidit' D 12 Gal. 108
 18 πρὸς τὸν αἰῶνα: Harston. coll. p. 907c. Varia lectio esse
 vid. 11: ὁμοῖον: γενέσθαι ib. μὲν D ex p. l.
 16 ἐπεισόδου idem: ἐπεισόδου τῆς ἑξωθεν. Cf. p. l. 17 τὸ]
 τὴν idem. 20 malim ἐκτὸς

ἀναθλίβοντος κατὰ τὴν ἐκχώρησιν αὐτοῦ γίνεσθαι
τὴν ἐκπνοήν· παλινδρομοῦντος δὲ καὶ τοῦ ἀέρος
ἀντεπεισιόντος εἰς τὰ διὰ τοῦ αἵματος ἀραιώματα,
τὴν εἰσπνοήν. ὑπομιμνήσκει δ' αὐτὸ ἐπὶ τῆς κλε-
ψύδρας.

Ἀσκληπιάδης τὸν μὲν πνεύμονα χώνης δίκην
συνίστησιν, αἰτίαν δὲ τῆς ἀναπνοῆς τὴν ἐν τῷ θώ-
ρακι λεπτομέρειαν ὑποτίθεται, πρὸς ἣν τὸν ἐξωθεν
ἀέρα ῥεῖν τε καὶ φέρεσθαι παχυμερῆ ὄντα, πάλιν
δ' ἀπωθεῖσθαι, μηκέτι τοῦ θώρακος οἴον τ' ὄντος 10
μήτ' ἐπεισδέχεσθαι μήθ' ὑποστέγειν· ὑπολειπομένου
F δέ τινος ἐν τῷ θώρακι λεπτομεροῦς αἰὲ βραχέος
(οὐ γὰρ ἅπαν ἐκκρίνεται), πρὸς τοῦτο πάλιν τὸ εἶσω
ὑπομένον βαρύντητα τοῦ ἐκτὸς ἀντεπεισφέρεσθαι.
ταῦτα δὲ ταῖς σικύαις παρεικάξει· τὴν δὲ κατὰ 15
προαίρεσιν ἀναπνοὴν γίνεσθαί φησι, συναγομένων
τῶν ἐν τῷ πνεύμονι λεπτοτάτων πόρων καὶ τῶν
βραγχίων στενουμένων· τῇ γὰρ ἡμετέρᾳ ταυτὶ ὑπα-
κούει προαιρέσει.

Ἡρόφιλος δυνάμεις ἀπολείπει περὶ τὰ σώματα 20
τὰς κινητικὰς ἐν νεύροις ἐν ἀρτηρίαις ἐν μυσί· τὸν
οὖν πνεύμονα νομίζει μόνον ὀρέγεσθαι διαστολῆς τε
καὶ συστολῆς φυσικῶς· εἶτα δὲ καὶ τᾶλλα. ἐνέργειαν
904 μὲν οὖν εἶναι τοῦ πνεύμονος τὴν ἐξωθεν τοῦ

1 κατὰ corrector Vossiani: καὶ 2 καὶ] del. R
4 δ' αὐτὸ] δὲ τὸ D. Possis etiam δ' αὐτὸ τὸ cf. Mullach. 1
p. 11 vs. 351 11 ὑποστέγειν D ex Galeno: ὑστερεῖν.
14 τὴν βαρύντητα D 18 ὑπακούειν Galenus 22 μόνον]
πρῶτον D 23 εἶτα δὲ καὶ τᾶλλα] del. idem 24 μὲν
οὖν Galenus: μὲν

πνεύματος ὀλκήν· ὑπὸ δὲ τῆς πληρώσεως τῆς θύρα-
 θεν γινομένης ἐφέλκεται· παρακειμένως δὲ διὰ τὴν
 δευτέραν ὄρεξιν ἐφ' αὐτὸν ὁ θώραξ τὸ πνεῦμα
 μετοχετεύει, πληρωθεὶς δὲ καὶ μηκέτι ἐφέλκεσθαι
 5 δυνάμενος πάλιν εἰς τὸν πνεύμονα τὸ περιττὸν
 ἀντιμετερεῖ, δι' οὗ πρὸς τὰ ἔκτος τὰ τῆς ἀποκρίσεως
 γίνεται, τῶν σωματικῶν μερῶν ἀντιπασχόντων ἀλ-
 λήλοις. ὅτε μὲν γὰρ διαστολὴ ὅτε δὲ συστολὴ
 γίνεται πνεύμονος, ταῖς ἀλλήλων ἀντιμεταλήψεσι
 10 πληρώσεώς τε καὶ κενώσεως γινομένης, ὡς τέσσαρας
 μὲν γίνεσθαι κινήσεις περὶ τὸν πνεύμονα, τὴν μὲν
 πρώτην καθ' ἣν ἐξωθεν ἄερα δέχεται, τὴν δὲ δευ-
 τέραν καθ' ἣν τοῦθ' ὕπερ ἐδέξατο θύραθεν ἔκτος B
 αὐτοῦ πρὸς τὸν θώρακα μετερεῖ, τὴν δὲ τρίτην
 15 καθ' ἣν τὸ ἀπὸ τοῦ θώρακος συστελλόμενον αὐθις
 εἰς αὐτὸν ἐκδέχεται, τὴν δὲ τετάρτην καθ' ἣν τὸ
 ἐξ ὑποστροφῆς ἐν αὐτῷ γινόμενον θύραζε ἐξερεῖ.
 τούτων δὲ τῶν κινήσεων δύο μὲν εἶναι διαστολάς,
 τὴν τ' ἐξωθεν τὴν τ' ἀπὸ τοῦ θώρακος· δύο δὲ
 20 συστολάς, τὴν μὲν ὅταν ὁ θώραξ ἐφ' αὐτὸν τὸ
 πνευματικὸν ἐλκύσῃ, τὴν δ' ὅταν αὐτὸς εἰς τὸν ἔκτος
 ἄερα ἀποκρίνῃ· δύο γὰρ μόναι γίνονται περὶ τὸν
 θώρακα, διαστολὴ μὲν ὅταν ἀπὸ τοῦ πνεύμονος
 ἐφέλκεται, συστολὴ δ' ὅταν τούτῳ πάλιν ἀνταποδιδῷ.

8 ἐφ' αὐτὸν D: ἐπ' αὐτὸν 6 *: ἀντιμεταρερεῖ 8 ὅτε
 δὲ συστολὴ D 11 μὲν] del. R 12 τὸν ἐξωθεν idem
 13 ἔκτος *: ἐντος 14 αὐτοῦ codd. ib. *: μεταρερεῖ
 16 *: αὐτὸν 20 ἐφ' αὐτὸν D (coll. lin. 2): ὑπ' αὐτὸν
 24 ἐφέλκεται] add. τὸ πνευματικὸν R quod tamen audiri
 potest

C ΚΓ'. Περὶ παθῶν σωματικῶν καὶ εἰ συναλγεῖ
τούτοις ἡ ψυχὴ.

Οἱ Στωικοὶ τὰ μὲν πάθη ἐν τοῖς πεπονθόσι
τόποις, τὰς δ' αἰσθήσεις ἐν τῷ ἡγεμονικῷ.

Ἐπίκουρος καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις ἐν
τοῖς πεπονθόσι τόποις· τὸ γὰρ ἡγεμονικὸν ἀπαθές.

Στράτων καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ τὰς αἰσθή-
σεις ἐν τῷ ἡγεμονικῷ οὐκ ἐν τοῖς πεπονθόσι τό-
ποις συνίστασθαι. ἐν γὰρ ταύτῃ κεῖσθαι τὴν
ὑπομονήν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν δεινῶν καὶ ἀλγυνῶν καὶ
ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀνδρείων καὶ δειλῶν.

D

BIBΛION ΠΕΜΠΤΟΝ.

Α'. Περὶ μαντικῆς.

E Πλάτων καὶ οἱ Στωικοὶ τὴν μαντικὴν εἰσάγουσι
κατὰ τὸ ἐνθεον, ὅπερ ἐστὶν ἐνθεαστικόν, καὶ τὸ
ὄνειροπολικόν. οὗτοι τὰ πλεῖστα μέρη τῆς μαντικῆς
ἐγκρίνουσι.

Ξενοφάνης καὶ Ἐπίκουρος ἀναιροῦσι τὴν μαντικὴν.
Πυθαγόρας δὲ μόνον τὸ θυτικὸν οὐκ ἐγκρίνει.

1 Gal. 104 6 γὰρ] δὲ idem 9 ταύτῃ] τούτῳ Zellerus.
Audiendum τῇ ψυχῇ monet D coll. Fragm. I iv 10 καὶ
ὥσπερ — δειλῶν] 'ut variam priorum lectionem inclusi,
neglexit ea Galenus' D 15 ἐνθεαστικόν D: quae postea
legebantur verba κατὰ θειότητα τῆς ψυχῆς, ὅπερ εἶπεν
ἐνθεουσιαστικόν eliminavi cum R

Ἀριστοτέλης καὶ Δικαίάρχος τὸ κατ' ἐνθουσιασμὸν μόνον παρεισάγουσι καὶ τοὺς ὀνείρους, ἀθάνατον μὲν εἶναι οὐ νομίζοντες τὴν ψυχὴν θείου δέ τινος μετέχειν αὐτήν.

5 Β'. Πῶς ὄνειροι γίνονται.

Δημόκριτος τοὺς ὀνείρους γίνεσθαι κατὰ τὰς τῶν εἰδώλων παραστάσεις.

Στράτων ἀλόγῳ φύσει τῆς διανοίας ἐν τοῖς ὕπνοις αἰσθητικωτέρας μὲν πως γινομένης, παρ' αὐτὸ δὲ τοῦτο τῷ γνωστικῷ κινουμένης.

Ἡρόφιλος τῶν ὀνείρων τοὺς μὲν θεοπνεύστους κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι· τοὺς δὲ φυσικοὺς, ἀνειδωλοποιουμένης τῆς ψυχῆς τὸ συμφέρον αὐτῇ· καὶ τὸ πρὸς τούτοις ἐσόμενον· τοὺς δὲ συγκραματικούς ἐκ τοῦ αὐτομάτου κατ' εἰδώλων πρόσπτωσιν, ὅταν ἂν βουλόμεθα βλέπωμεν, ὥς ἐπὶ τῶν τὰς ἐρωμένων ὁρώντων ἐν ὕπνῳ γίνεται.

Γ'. Τίς ἡ οὐσία τοῦ σπέρματος. 905

Ἀριστοτέλης. σπέρμα ἐστὶ τὸ δυνάμενον κινεῖν ἐν ἑαυτῷ εἰς τὸ ἀποτελέσαι τι τοιοῦτον, οἷόν ἐστι τὸ ἐξ οὗ συνεκρίθη.

5 Gal. 106 * 9 Duebnerus: παρ' αὐτὸ τοῦτο δὲ 10 γνωστικῶς κινουμένης R. οὐ γνωστικῶς κινουμένης D 11 θεοπνεύστους] θεοπέμπτους Galenus 13 τῆς * ib. *: αὐτῇ 14 πρὸς τούτοις] πάντως D ex Galeno ib. συγκραματικούς Galenus; scr. vid. συγκυρηματικούς ib. ἐκ τοῦ αὐτομάτου] seclutit D 15 κατ'] καὶ κατ' ? 17 ὁρώντων] scripsi cum eodem: ἐχόντων (ἐρώντων Galenus) 18 Gal. 107 19 Ἀριστοτέλης] cf. p. 766, 12^b. 21 ἐξεκρίθη M. ἀπεκρίθη D

Πυθαγόρας ἀφρὸν τοῦ χρηστοτάτου αἵματός τὸ σπέρμα, περίττωμα τῆς τροφῆς, ὥσπερ τὸ αἷμα καὶ μυελόν.

Ἀλκμαίων ἐγκεφάλου μέρος.

Πλάτων μυελοῦ τοῦ νωτιαίου ἀπόρροϊαν.

5

Ἐπίκουρος ψυχῆς καὶ σώματος ἀπόσπασμα.

Δημόκριτος ἀφ' ὅλων τῶν σωμάτων καὶ τῶν κυριωτάτων μερῶν, οἷον ὀστέων σαρκῶν καὶ ἰνῶν.

B Δ'. Εἰ σῶμα τὸ σπέρμα.

Λεύκιππος καὶ Ζήνων σῶμα· ψυχῆς γὰρ εἶναι 10 ἀπόσπασμα.

Πυθαγόρας Πλάτων Ἀριστοτέλης ἀσώματον μὲν εἶναι τὴν δύναμιν τοῦ σπέρματος ὥσπερ νοῦν τὸν κινοῦντα, σωματικὴν δὲ τὴν ὕλην τὴν προχοομένην.

Στράτων καὶ Δημόκριτος καὶ τὴν δύναμιν σῶμα· 15 πνευματικὴ γάρ.

Ε'. Εἰ καὶ αἱ θήλειαι προῖενται σπέρμα.

Πυθαγόρας Ἐπίκουρος Δημόκριτος καὶ τὸ θῆλυ προῖεσθαι σπέρμα· ἔχει γὰρ παραστάτας ἀπεστραμμένους· διὰ τοῦτο καὶ ὄρεξιν ἔχει παρὰ τὰς χρήσεις. 20

C Ἀριστοτέλης καὶ Ζήνων ὕλην μὲν ὑγρὰν προῖεσθαι ὁλονεῖ ἀπὸ τῆς συγγνυμασίας ἰδρωτάς, οὐ μὴν σπέρμα πεπτικόν.

Ἴππων προῖεσθαι μὲν σπέρμα· τὰς θηλείας οὐχ ἥμισυ τῶν ἀρρένων, μὴ μέντοι εἰς ζωογονίαν 25

2 τὸ] inclusit D 8 οἷον — ἰνῶν idem partim ex Galeno: ὁ γόνος τῶν σαρκῶν καὶ ἰνῶν 9 Gal. 108 10 εἶναι] add. καὶ σώματος R sed cf. p. 462 f. 16 πνευματικὴν γάρ W 17 Gal. 109 25 ἥμισυ] ἥττον R

τοῦτο συμβάλλεσθαι διὰ τὸ ἐκτὸς πίπτειν τῆς ὑστέ-
ρας· ὅθεν ἐνίας προΐεσθαι πολλάκις δίχα τῶν ἀνδρῶν
σπέρμα, καὶ μάλιστα τὰς χηρευούσας. καὶ εἶναι τὰ
μὲν ὅστ' αὖ παρὰ τοῦ ἄρρενος τὰς δὲ σάρκας παρὰ
5 τῆς θηλείας.

Σ'. Πῶς αἱ συλλήψεις γίνονται.

Ἀριστοτέλης τὰς μὲν συλλήψεις γινέσθαι προα-
νελκομένης μὲν ὑπὸ τῆς καθάρσεως τῆς μήτρας,
τῶν δὲ καταμηνίων συνεπισπωμένων ἀπὸ τοῦ παν-
10 τὸς ὄγκου μέρος τι τοῦ καθαροῦ αἵματος, ὃ συμβαί- D
νειν τὸν τοῦ ἄρρενος γόνον· μὴ γίνεσθαι δὲ τὰς
κνήσεις παρ' ἀκαθαρσίαν τῆς μήτρας ἢ ἐμπνευμά-
τωσιν ἢ φόβον ἢ λύπην ἢ ἀσθένειαν τῶν γυναικῶν
ἢ δι' ἀτονίαν τῶν ἀνδρῶν.

15 Ζ'. Πῶς ἄρρενα γεννᾶται καὶ θήλεα.

Ἐμπεδοκλῆς ἄρρενα καὶ θήλεα γίνεσθαι παρὰ
θερμότητα καὶ ψυχρότητα· ὅθεν ἱστορεῖται τοὺς μὲν
πρώτους ἄρρενας πρὸς ἀνατολῇ καὶ μεσημβρίᾳ γε-
γενῆσθαι μᾶλλον ἐκ τῆς γῆς, τὰς δὲ θηλείας πρὸς
20 ταῖς ἄρκτοις.

Παρμενίδης ἀντιστρόφως· τὰ μὲν πρὸς ταῖς
ἄρκτοις ἄρρενα βλαστῆσαι, τοῦ γὰρ πυκνοῦ μετέ-
χειν πλείονος· τὰ δὲ πρὸς ταῖς μεσημβρίαις θήλεα E
παρὰ τὴν ἀραιότητα.

2 ἐνίας D: ὀλίγας ib. καὶ δίχα malit idem 3 μα-
λιστα τὰς W: τὰς μάλιστα 6 Gal. 110 10 ὃ R: ὥς
15 Gal. 111 22 idem: μετέχει

Ἰππῶναξ παρὰ τὸ συνεστῶς καὶ ἰσχυρὸν ἢ παρὰ τὸ ρευστικόν τε καὶ ἀσθενέστερον σπέρμα.

Ἀναξαγόρας Παρμενίδης τὰ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν καταβάλλεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τῆς μήτρας, τὰ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ ἀριστερά· εἰ δ' ἐναλλαγεῖν τὰ τῆς καταβολῆς, γίνεσθαι θήλεα.

Λεωφάνης, οὗ μέμνηται Ἀριστοτέλης, τὰ μὲν ἐκ τοῦ δεξιοῦ διδύμου τὰ δ' ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ.

F Λεύκιππος διὰ τὴν παραλλαγὴν τῶν μορίων, καθ' ἣν ὁ μὲν καυλὸν ἢ δὲ μήτραν ἔχει· τοσοῦτον γὰρ μόνον λέγει.

Δημόκριτος τὰ μὲν κοινὰ μέρη ἐξ ὁποτέρου ἂν τύχη, τὰ δ' ἰδιάζοντα καὶ κατ' ἐπικράτειαν.

Ἰππῶναξ, εἰ μὲν ἡ γονὴ κρατήσκειν, ἄρρεν· εἰ δ' ἡ τροφή, θήλυ.

15

H'. Πῶς τέρατα γίνεται.

Ἐμπεδοκλῆς τέρατα γίνεσθαι παρὰ πλεονασμὸν σπέρματος ἢ παρ' ἑλλειψιν ἢ παρὰ τὴν τῆς κινήσεως ταραχὴν ἢ παρὰ τὴν εἰς πλείω διαίρεσιν ἢ παρὰ τὸ ἀπονεύειν· οὕτω προειληφῶς φαίνεται σχεδὸν τι πάσας τὰς αἰτιολογίας.

Στράτων παρὰ πρόσθεσιν ἢ ἀφαίρεσιν ἢ μετάθεσιν ἢ πνευμάτωσιν.

1 Ἰππῶναξ] hic et § 7 (lin. 14) in exemplari invenit Aëtius: recte Hippon apud Censorin. d. d. nat. c. 7' D ib. καὶ] ἢ καὶ codd. τε καὶ D ib. ἢ M 5 *: ἐναλλαγεῖ aut ἐναλλαγῇ 6 θήλεα] 'vix sanum' D 7 cf. Arist. de gen. an. 4, 1. p. 765, 25^a 13 καὶ] inclusit D cum R 16 Gal. 112 19 ταραχὴν Galenus: ἀρχὴν 21 R: ἀπολογίας 23 ἐμπνευμάτωσιν D cum Galeno

Τῶν ἰατρῶν τινες παρὰ τὸ διαστρέφεσθαι τότε τὴν μήτραν ἐμπνευματουμένην.

Θ'. Διὰ τί γυνὴ πολλάκις συνουσιάζουσα οὐ συλλαμβάνει.

5 Διοκλῆς ὁ ἰατρὸς ἢ παρὰ τὸ μηδ' ὅλως ἐνίας σπέρμα προῖεσθαι ἢ παρὰ τὸ ἔλαττον τοῦ δέοντος ἢ διὰ τὸ τοιοῦτον, ἐν ᾧ τὸ ζωοποιητικὸν οὐκ ἔστιν· ἢ διὰ θερμασίας ἢ ψύξεως ἢ ὑγρασίας ἢ ξηρότητος ἐνδειαν ἢ κατὰ παράλυσιν τῶν μορίων.

10 Οἱ δὲ Στωικοὶ κατὰ λογότητα τοῦ καυλοῦ, μὴ B δυναμένου τὸν γόνον εὐθυβολεῖν· ἢ παρὰ τὸ ἀσύμμετρον τῶν μορίων ὥς πρὸς τὴν ἀπόστασιν τῆς μήτρας.

Ἐρασίστρατος παρὰ τὴν μήτραν, ὅταν τύλους 15 ἔχῃ καὶ σαρκώσεις, ἢ ἀραιότερα ἢ τοῦ κατὰ φύσιν ἢ μικρότερα.

Ι'. Πῶς δίδυμα καὶ τρίδυμα γίνεται.

Ἐμπεδοκλῆς δίδυμα καὶ τρίδυμα γίνεσθαι κατὰ πλεονασμὸν καὶ περισχισμὸν τοῦ σπέρματος.

20 Ἀσκληπιάδης παρὰ τὴν τῶν σπερμάτων διαφοράν, ὥσπερ τὰς κριθὰς τὰς διστιχούς καὶ τριστίχους· εἶναι γὰρ σπέρματα γονιμώτατα.

Ἐρασίστρατος διὰ τὰς ἐπισυλλήψεις, ὥσπερ ἐπὶ C

3 Gal. 113 7 διὰ τὸ] διὰ τι R 8 ξηρότητος] ex Galeno add. πλεονασμὸν ἢ Corsinus 12 ὥς] del. R, cf. p. 906 f. 15 σαρκώσεις D ex p. 1: σαρκώδης ib. εὐρυτέρα Galenus 17 Gal. 114 21 τὰς posterius add. ex Galeno D 23 Galenus: συλλήψεις

τῶν ἀλόγων ζώων· ὅταν γὰρ ἡ μήτρα ἢ κεκαθαρ-
μένη, τότε ἐπισύλληψιν δέχεται.

Οἱ Στωικοὶ παρὰ τοὺς ἐν τῇ μήτρᾳ τόπους·
ὅταν γὰρ εἰς πρῶτον καὶ δεύτερον ἐμπέσῃ τὸ σπέρμα,
τότε γίνεσθαι τὰς ἐπισυλλήψεις καὶ τὰ δίδυμα καὶ 5
τὰ τρίδυμα.

ΙΑ'. Πόθεν γίνονται τῶν γονέων αἱ ὁμοιώσεις καὶ
τῶν προγόνων.

Ἐμπεδοκλῆς ὁμοιότητος γίνεσθαι κατ' ἐπικρά-
D τειαν τῶν σπερματικῶν γόνων, ἀνομοιότητος δὲ 10
τῆς ἐν τῷ σπέρματι θερμοσίας ἐξατμισθείσης.

Παρμενίδης, ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους
τῆς μήτρας ὁ γόνος ἀποκριθῇ, τοῖς πατρᾷσιν· ὅταν
δ' ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ, ταῖς μητρᾷσιν.

Οἱ Στωικοὶ ἀπὸ τοῦ σώματος ὅλου καὶ τῆς 15
ψυχῆς φέρεσθαι τὰ σπέρματα, καὶ τὰς ὁμοιότητας
ἀναπλάττεσθαι ἐκ τῶν αὐτῶν γενῶν τοὺς τύπους
καὶ τοὺς χαρακτῆρας, ὥσπερ ἂν εἰ ξωγράφον ἀπὸ
τῶν ὁμοίων χρωμάτων εἰκόνα τοῦ βλεπομένου.
προῖεσθαι δὲ καὶ τὴν γυναικα σπέρμα· καὶ μὲν 20
ἐπικρατήσει τὸ τῆς γυναικός, ὅμοιον εἶναι τὸ γεννώ-
E μενον τῇ μητρί· εἰ δὲ τὸ τοῦ ἀνδρός, τῷ πατρί.

1 ἢ D: εἴη 2 corrector Vossiani: ἐπὶ σύλληψιν ἔρχε-
ται (δέχεσθαι D) 3 τόπους] κόλπους D 4 τὸ add.
Galenus 5 τὰ δίδυμα καὶ D 7 Gal. 115 16 τὰς
ὁμοιότητος] secluserit D cum Beckio variam lectionem lin. 9
esse suspicans 17 γενῶν] γόνων vel μερῶν idem

IB'. Πῶς ἄλλοις γίνονται ὅμοιοι οἱ γεννώμενοι
καὶ οὐ τοῖς γονεῦσιν.

Οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν ἱατρῶν τυχικῶς καὶ ἐκ τοῦ
αὐτομάτου, ὅταν διαψυχθῇ τὸ σπέρμα καὶ τὸ τοῦ
5 ἀνδρὸς καὶ τὸ τῆς γυναικὸς, ἀνόμοια γίνεσθαι τὰ
παιδιά.

Ἐμπεδοκλῆς τῇ κατὰ τὴν σύλληψιν φαντασίᾳ
τῆς γυναικὸς μορφοῦσθαι τὰ βρέφη· πολλάκις γὰρ
ἀνδριάντων καὶ εἰκόνων ἠρώσθησαν γυναικες, καὶ
10 ὅμοια τούτοις ἀπέτεκον.

Οἱ Στωικοὶ συμπαθείᾳ τῆς διανοίας κατὰ δευ-
μάτων εἰσκρίσεις καὶ ἀκτίνων οὐκ εἰδώλων γίνεσθαι
τὰς ἄλλων ὁμοιότητας.

IIΓ'. Πῶς στείραι γίνονται αἱ γυναικες καὶ ἄγονοι F
15 οἱ ἄνδρες.

Οἱ ἱατροὶ στείρας γίνεσθαι παρὰ τὴν μήτραν ἢ
παρὰ τὸ πυκνοτέραν εἶναι ἢ παρὰ τὸ ἀραιότεραν ἢ
παρὰ τὸ σκληροτέραν ἢ παρὰ τινὰς ἐπιπρωώσεις ἢ
σαρκώσεις ἢ παρὰ μικροθυμίαν ἢ παρ' ἀτροφίαν ἢ
20 παρὰ καχεξίαν ἢ παρὰ τὸ διαστρέφεσθαι τὸν σχημα-
τισμὸν ἢ διὰ παρασπασμὸν.

Διοκλῆς ἀγόνους τοὺς ἄνδρας ἢ παρὰ τὸ μηδ'
ὅλως ἐνίους σπέρμα προῖεσθαι ἢ παρὰ τὸ ἐλαττον
τοῦ δέοντος· ἢ παρὰ τὸ ἄγονον εἶναι τὸ σπέρμα ἢ

1 Gal. 116 3 ἐκ τοῦ αὐτομάτου scripsi cum Galeno:
αὐτομάτως ἐκ τοῦ 12 οὐκ εἰδώλων] om. Galenus. del. W.
ἢ καὶ εἰδώλων D 13 ἄλλων D: ἀλλήλων 14 Gal. 117

907 κατὰ παράλυσιν τῶν μορίων ἢ κατὰ λοξότητα τοῦ
καυλοῦ, μὴ δυναμένου τὸν γόνον εὐθυβολεῖν, ἢ
παρὰ τὸ ἀσύμμετρον τῶν μορίων πρὸς τὴν ἀπό-
στασιν τῆς μήτρας.

Οἱ Στωικοὶ αἰτιῶνται τὰς ἀσυμφύλους εἰς ἑκά- 5
τερον τῶν πλησιαζόντων δυνάμεις τε καὶ ποιότητας·
αἷς ὅταν συμβῇ χωρισθῆναι μὲν ἀπ' ἀλλήλων
συνελθεῖν δ' ἑτέροις ὁμοφύλοις, συνεκράθη τὸ κατὰ
φύσιν καὶ βρέφος τελεσιουργεῖται.

ΙΔ'. Διὰ τί αἱ ἡμίονοι στείραι.

10

B Ἀλκμαίων τῶν ἡμιόνων τοὺς μὲν ἄρρενας ἀγόνους
παρὰ τὴν λεπτότητα τῆς θορῆς ἢ ψυχρότητα·
τὰς δὲ θηλείας παρὰ τὸ μὴ ἄναχάσκειν τὰς μήτρας,
οὕτω γὰρ αὐτὸς εἴρηκεν.

Ἐμπεδοκλῆς διὰ τὴν σμικρότητα καὶ ταπεινότητα 15
καὶ στενότητα τῆς μήτρας, κατεστραμμένως προσ-
πεφυκυίας τῇ γαστρὶ, μήτε τοῦ σπέρματος εὐθυ-
βολοῦντος εἰς αὐτὴν μήτε, εἰ καὶ φθάσειεν, αὐτῆς
ἐκδεχομένης.

Διοκλῆς δὲ μαρτυρεῖ αὐτῷ λέγων· ἐν ταῖς ἀνα- 20
τομαῖς πολλάκις ἐωράκαμεν τοιαύτην μήτραν τῶν
ἡμιόνων· καὶ ἐνδέχεσθαι διὰ τοιαύτας αἰτίας καὶ
τὰς γυναῖκας εἶναι στείρας.

8 συγκραθῆναι — τελεσιουργεῖσθαι D 10 Gal. 118
12 θορῆς D: θορῆς δ' ἐστὶ σπέρματος ib. ἢ idem 13 τὰς
μήτρας idem: τὰς μήτρας δ' ἐστὶν ἀναστομοῦσθαι

ΙΕ'. Εἰ τὸ ἔμβρυον ζῶον.

C

Πλάτων ζῶον τὸ ἔμβρυον· καὶ γὰρ κινεῖσθαι ἐν τῇ γαστρὶ καὶ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι.

Οἱ Στωικοὶ μέρος εἶναι αὐτὸ τῆς γαστροῦς οὐ
5 ζῶον· ὥσπερ γὰρ τοὺς καρποὺς μέρη τῶν φυτῶν
ὄντας πεπαινομένους ἀπορρεῖν, οὕτω καὶ τὸ ἔμβρυον.

Ἐμπεδοκλῆς μὴ εἶναι μὲν ζῶον τὸ ἔμβρυον ἀλλ'
ἐμπνουν ὑπάρχειν ἐν τῇ γαστρὶ· πρώτην δ' ἀναπνοὴν
τοῦ ζώου γίνεσθαι κατὰ τὴν ἀποκύησιν, τῆς μὲν
10 ἐν τοῖς βρέφεσιν ὑγρασίας ἀποχώρησιν λαμβανού-
σης, πρὸς δὲ τὸ παρακενωθὲν ἐπεισόδου τοῦ ἐκτὸς
ἀερώδους γινομένης εἰς τὰ παρανοιχθέντα τῶν
ἀγγείων.

Διογένης γεννᾶσθαι μὲν τὰ βρέφη ἄψυχα ἐν D
15 θερμοσίᾳ δέ· ὅθεν τὸ ἔμφυτον θερμὸν τὸ ψυχρὸν
εὐθιῶς, προχυθέντος τοῦ βρέφους, εἰς τὸν πνεύ-
μονα ἐφέλκεσθαι.

Ἡρόφιλος κίνησιν ἀπολείπει φυσικὴν τοῖς ἐμ-
βρύοις οὐ πνευματικὴν· τῆς δὲ κινήσεως αἷτια
20 νεῦρα· τότε δὲ ζῶα γίνεσθαι, ὅταν προχυθέντα
προσλάβῃ τι τοῦ ἀέρος.

ΙΣ'. Πῶς τρέφεται τὰ ἔμβρυα.

Δημόκριτος Ἐπίκουρος τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ
διὰ τοῦ στόματος τρέφεσθαι· ὅθεν εὐθιῶς γεννηθὲν

1 Gal. 119 3 αὔξεσθαι idem 7 μὴ] del. D, ante
ἐμπνουν transposuit Karstenus 8 ἄπνον Galenus 10 ἐν]
περὶ idem 12 D: γενομένης 14 ἐνθερμανθέντα (vel ἐν-
θερμα) δέ idem praeter necessitatem 15 τὸ ψυχρὸν Gal-
lenus 17 D ex eodem: ἐφέλκεται 22 Gal. 120

ἐπὶ τὸν μαστὸν φέρεσθαι τῷ στόματι· εἶναι γὰρ καὶ ἐν τῇ μήτρᾳ θηλάς τινας καὶ στόματα, δι' ὧν τρέφεται.

E Οἱ Στωικοὶ διὰ τοῦ χορίου καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ· ὅθεν τοῦτον εὐθέως ἀποδεῖν τὰς μαιουμένας καὶ 5 ἀνευρύνειν τὸ στόμα, ἵνα ἑτέρα γένηται ἢ μελέτη τῆς τροφῆς.

Ἀλκμαίων δι' ὅλου τοῦ σώματος τρέφεσθαι· ἀναλαμβάνειν γὰρ αὐτῷ ὥσπερ σπογγιᾶ τὰ ἀπὸ τῆς τροφῆς θροεπτικά.

10

IZ'. Τί πρῶτον τελεσιουργεῖται ἐν τῇ γαστρὶ.

Οἱ Στωικοὶ ἅμα ὅλον γίνεσθαι.

Ἀριστοτέλης πρῶτον τὴν ὀσφὺν ὡς τρόπιν νεώς.

Ἀλκμαίων τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾗ ἔστι τὸ ἡγεμονικόν.

Οἱ ἱατροὶ τὴν καρδίαν, ἐν ᾗ αἱ φλέβες καὶ αἱ 15 ἀρτηρίαι.

F Οἱ δὲ τὸν μέγαν δάκτυλον τοῦ ποδός.

Ἄλλοι δὲ τὸν ὀμφαλόν.

IH'. Διὰ τί τὰ ἐπταμηνιαῖα γόνιμα.

Ἐμπεδοκλῆς, ὅτε ἐγεννᾶτο τὸ τῶν ἀνθρώπων 20 γένος ἐκ τῆς γῆς, τοσαύτην γενέσθαι τῷ μήκει τοῦ χρόνου διὰ τὸ βραδυπορεῖν τὸν ἥλιον τὴν ἡμέραν, ὁπόση νῦν ἔστιν ἢ δεκάμηνος· προϋόντος δὲ τοῦ χρόνου, τοσαύτην γενέσθαι τὴν ἡμέραν, ὁπόση νῦν

· 1 Galenus: φέρεται   3 τρέφεσθαι idem   9 αὐτὸ
codd.   ib. σπογγιᾶ D: σπογγιὰ   11 Gal. 121   12 ἅμα
ὅλον idem: τοῖς πολλοῖς (?)   19 Gal. 122. cf. Stob. 1, 42, 13

ἔστιν ἡ ἐπτάμηνος· διὰ τοῦτο καὶ τὰ δεκάμηνα γόνιμα καὶ τὰ ἐπτάμηνα, τῆς φύσεως τοῦ κόσμου οὕτω μεμελετηκυίας, αὖξεσθαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ τίθεται νυκτὶ τὸ βρέφος.

5 Τίμαιος δ' οὐ δώδεκα μῆνας φησιν, ἐννέα. δὲ νομίζεσθαι παρὰ τὰς ἐπισχέσεις τῶν μηνιαίων τῆς πρώτης συλλήψεως· οὕτω καὶ τὰ ἐπτάμηνα νομίζεσθαι, οὐκ ὕντα ἐπτάμηνα· ἔγνω τε γὰρ καὶ μετὰ τὴν σύλληψιν πόσαι καθάρσεως.

10 Πόλυβος Διοκλῆς οἱ Ἑμπειρικοὶ καὶ τὸν ὀγδοὺν 908 μῆνα ἴσασι γόνιμον, ἀτονώτερον δέ πως τῷ πολλάκις διὰ τὴν ἀτονίαν πολλοὺς φθείρεσθαι· καθολικώτερον δὲ μηδὲνα βούλεσθαι τὰ ὀκτάμηνα τρέφειν, γεγενῆσθαι δὲ πολλοὺς ὀκταμηνιαίους ἄνδρας.

15 Ὁ δ' Ἀριστοτέλης καὶ Ἱπποκράτης φασίν, ἐὰν ἐκπληρωθῇ ἡ μήτρα ἐν τοῖς ἐπτά μηνσί, τότε προκύπτειν καὶ γεννᾶσθαι γόνιμα· ἐὰν δὲ προκύψῃ μὲν μὴ τρέφεται δέ, ἀσθενοῦντος τοῦ ὀμφαλοῦ διὰ τὸ ἐπίπνονον αὐτῷ γεγενῆσθαι τὸ κύημα, τότε 20 τὸ ἔμβρυον ἄτροφον εἶναι· ἐὰν δὲ μεῖνῃ τοὺς ἐννέα μῆνας ἐν τῇ μήτρᾳ, προκύψαν τότε ὀλόκληρον ἔστι.

Πόλυβος ἑκατὸν ὀγδοήκοντα δύο καὶ ἥμισυ ἡμέρας γίνεσθαι εἰς τὰ γόνιμα· εἶναι γὰρ ἐξάμηνον, B

3 post ἡμέρα signavit hiatum D, item post οὐ (lin. 5). ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ τίθεται νῦν X. Fortasse: ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ [ἢ μόνῃ ἢ σὺν] ἢ τίθεται νυκτὶ 6 τῆς πρώτης] prae-misit lac. D. τὰ (malim τὰς) πρὸ τῆς Galenus recte ut vid. 8 ἔγνω τε] ἐνόησε M. γίνονται D 9 πόσαι καθάρσεως] πῶς αἱ καθάρσεις W. ποσαὶ καθάρσεις D 11 ἴσασι] φασί G. Iacobus 17 Stobaeus: γεγενῆσθαι 19 αὐτῷ idem: αὐτὸν αὐτὴν 20 τὸ * 23 ἐξάμηνα D

ὅτι καὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ τροπῶν ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ παραγίνεσθαι· λέγεσθαι δ' ἐπταμηνιαίους διὰ τὸ τὰς ἐλλειπούσας ἡμέρας τούτου τοῦ μηνὸς ἐν τῷ ἐπτα προσλαμβάνεσθαι· τὰ δ' ὀκταμηνιαῖα μὴ ζῆν, ὅταν προκύψῃ μὲν τῆς μήτρας τὸ βρέφος, ἐπὶ πλέον 5 δ' ὁ ὁμφαλὸς βασανισθῇ· ἄτροφος γὰρ γίνεται ὡς τοῦ τρέφοντος αἷτιος.

Οἱ δὲ μαθηματικοὶ τοὺς ὀκτὼ μῆνας ἀσυνδέτους φασὶν εἶναι πάσης γενέσεως, τοὺς δ' ἐπτα συνδετι- 10 κούς· τὰ δ' ἀσύνδετα ζῳδιά ἐστίν, ἐὰν τῶν οἰκοδε- σποτοῦντων ἀστέρων τυγχάνῃ· ἐὰν γὰρ τις τούτων τὴν ζωὴν καὶ τὸν βίον κληρώσῃται, δυστυχεῖς καὶ ἀχρόνους σημαίνει· ἀσύνδετα δ' ἐστὶ ζῳδία ὀκτὼ ἀριθμούμενα, οἷον κριὸς πρὸς σκορπίον ἀσύνδετος, ταῦρος πρὸς τοξότην ἀσύνδετος, δίδυμοι πρὸς αἰγό- 15 κερων, καρκίνος πρὸς ὑδροχόον, λέων πρὸς ἰχθύας, παρθένος πρὸς κριόν· διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐπτάμηνια ὄντα καὶ δεκάμηνια γόνιμα εἶναι· τὰ δ' ὀκτάμηνια διὰ τὸ ἀσύνδετον τοῦ κόσμου φθείρεσθαι.

D IΘ'. Περὶ ζῳων γενέσεως, πῶς ἐγένοντο ζῳα, καὶ 20 εἰ φθαρτά.

Καθ' οὓς μὲν γεννητὸς ὁ κόσμος, γεννητὰ τὰ ζῳα καὶ φθαρτά εἰσιν.

2 ἐπταμηνιαῖα D ib. διὰ τὸ corrector Vossiani; ὅταν libri. ὅτι Beckius 6 ἄτροφον γὰρ γίνεσθαι D cum Galeno ib. ὡς τοῦ τρέφοντος αἷτιος] glossema vid. esse 12 κλη- ρώσῃ D cum Galeno 17 κριόν] add. ζυγὸς πρὸς ταῦρον D 19 κόσμον] κόκλον idem 20 Gal. 123 23 εἰσιν] malim ἐστίν

Οἱ περὶ Ἐπίκουρον, καθ' οὗς ἀγέννητος, ἐκ μεταβολῆς τῆς ἀλλήλων γεννᾶσθαι τὰ ζῶα· μέρη γὰρ εἶναι τοῦ κόσμου ταῦτα. ὥς καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Εὐριπίδης

- 5 ἑνὴν ἵσκει δ' οὐδὲν τῶν γιγνομένων,
διακρινόμενον δ' ἄλλο πρὸς ἄλλο
μορφὰς ἐτέρας ἀπέδειξεν.

Ἀναξίμανδρος ἐν ὑγρῷ γεννηθῆναι τὰ πρῶτα
ζῶα, φλοιοὺς περιεχόμενα ἀκανθώδεσι· προβαίνου-
10 σης δὲ τῆς ἡλικίας ἀποβαίνειν ἐπὶ τὸ ξηρότερον
καὶ περιρρηγνυμένου τοῦ φλοιοῦ ἐπ' ὀλίγον χρόνον
μεταβιβᾶναι.

Ἐμπεδοκλῆς τὰς πρῶτας γενέσεις τῶν ζώων καὶ
φυτῶν μηδαμῶς ὁλοκλήρους γενέσθαι, ἀσυμφυεῖσι
15 δὲ τοῖς μορίοις διεξευγμέναις, τὰς δὲ δευτέρας
συμφυόμενων τῶν μερῶν εἰδωλοφανεῖς, τὰς δὲ
τρίτας τῶν ἀλληλοφυῶν· τὰς δὲ τετάρτας οὐκέτι
ἐκ τῶν ὁμοίων οἶον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ἀλλὰ δι'
ἀλλήλων ἥδη, τοῖς μὲν πυκνωθείσης τῆς τροφῆς,
20 τοῖς δὲ καὶ τῆς εὐμορφίας τῶν γυναικῶν ἐπερεθισμὸν
τοῦ σπερματικοῦ κινήματος ἐμποιησάσης. τῶν δὲ
ζώων πάντων τὰ γένη διακριθῆναι διὰ τὰς ποιάς

3 ταῦτα Galenus: τούτου 5 Nauck. p. 633 ib. δ'
οὐδὲν τῶν γιγνομένων add. D ex Galeno 6 διακρινόμε-
νον idem ex eodem: μεταμειβόμενα aut μεταμισγόμενα
ib. πρὸς ἄλλον D 7 ἐτέρας idem ex Galeno ib. ἀπέ-
δειξεν idem ex Philone: ἔδειξεν 17 ὁλοφυῶν Karstenus
18 ὁμοίων R. στοιχείων D 19 τῆς τροφῆς D:
τοῖς δὲ καὶ τοῖς ζώοις τροφῆς 22 scribendum aut δια-
κριθέντα aut paulo post καὶ τὰ μὲν

κράσεις· τὰ μὲν οἰκειότερα εἰς τὸ ὕδωρ τὴν ὁρμὴν
F ἔχειν, τὰ δ' εἰς ἀέρα ἀναπνεῖν, ὅς' ἂν πυρῶδες ἔχη
τὸ πλεόν, τὰ δὲ βαρύτερα ἐπὶ τὴν γῆν, τὰ δ' ἰσό-
μοιρα τῇ κρᾷσει πᾶσι τοῖς θώραξι πεφωνηκέναι.

K'. Πόσα γένη ζώων καὶ εἰ πάντα αἰσθητὰ καὶ λογικά. 5

Ἔστι πραγματεία Ἀριστοτέλους, ἐν ᾗ τέσσαρα
γένη ζώων φησί, χερσαῖα ἐνυδρα πτηνὰ οὐράνια·
καὶ γὰρ τὰ ἄστρα ζῶα λέγεσθαι καὶ τὸν κόσμον
καὶ τῶν γῆινων ζῶον λογικὸν ἀθάνατον.

Δημόκριτος Ἐπίκουρος τὰ οὐράνια **. 10

Ἀναξαγόρας πάντα τὰ ζῶα λόγον ἔχειν τὸν
ἐνεργητικόν, τὸν δ' οἶονεῖ νοῦν μὴ ἔχειν τὸν πα-
θητικόν, τὸν λεγόμενον τοῦ νοῦ ἑρμηνέα.

909 Πυθαγόρας Πλάτων λογικὰς μὲν εἶναι καὶ τῶν
ἁλόγων ζώων καλουμένων τὰς ψυχὰς, οὐ μὴν λογι- 15
κῶς ἐνεργοῦσας παρὰ τὴν δυσκρασίαν τῶν σωμάτων
καὶ τὸ μὴ ἔχειν τὸ φραστικόν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν
πιθήκων καὶ τῶν κυνῶν· νοοῦσι μὲν γὰρ οὗτοι οὐ
φράζουσι δέ.

1 τὰ μὲν] add. ὕγρα D ib. οἰκειότερα] οἰκειότεραν
Duebnerus. οἰκειότερον D 2 ἀναπνεῖν] ἀναπτῆναι D.
ἀνατείνειν? ib. ὅς' ἂν Duebnerus: ἕως ἂν 4 τοῖς
θώραξι] τοῖς χώροις W ib. ἐνυδρα πτηνὰ R 5 Gal. 124.
Stob. 1, 43, 1 6 ἔστι — ἐν ᾗ] eorum loco Πλάτων καὶ
17 Galeno D ex Galeno 7 φασί idem 8 ἄστρα
ib. τὸν κόσμον W ex Stobaeo: κόσμον
9 καὶ τῶν γῆινων] καὶ τὸν ἐνθεον Stobaeus. καὶ τὸν κόσ-
μον καὶ τὸν ἐνθεον D. Fort. καὶ τὴν γῆν εἶναι 10 post
οὐράνια lac. indicavit Zellerus. Decesse οὐκ ἐγκρίνει vel μὴ
λογικὰ εἶναι censet D 12 παθητικόν] 'corruptum; intellegendus
videtur Stoicorum προφορικὸς λόγος' D. Fort. ἐνεργη-
τικόν et paulo ante παθητικόν 18 νοοῦσι Galenus: λαλοῦσι

Διογένης μετέχειν μὲν αὐτὰ τοῦ νοητικοῦ μέρος,
 διὰ δὲ τὸ τὰ μὲν πυκνότητι τὰ δὲ πλεονασμῷ τῆς
 ὑγρασίας μήτε διανοεῖσθαι μήτ' αἰσθάνεσθαι, προσ-
 φερῶς αὐτὰ διακεῖσθαι τοῖς μεμηνόσι, παραπεπαι-
 5 κός τοῦ ἡγεμονικοῦ.

ΚΑ'. Ἐν πόσῳ χρόνῳ μορφοῦται τὰ ζῷα ἐν
 γαστρὶ ὕντα.

Ἐμπεδοκλῆς ἐπὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἄρχεσθαι Β
 τῆς διαρθρώσεως ἀπὸ ἑκτῆς καὶ τριακοστῆς, τελει-
 10 οῦσθαι δὲ τοῖς μορίοις ἀπὸ πεντηκοστῆς μιᾶς δεούσης.

Ἀσκληπιάδης ἐπὶ μὲν τῶν ἄρρένων διὰ τὸ θερ-
 μότερα εἶναι τὴν διάρθρωσιν γίνεσθαι ἀπὸ ἑκτῆς
 καὶ εἰκοστῆς, πολλάκις δὲ καὶ ἐνδοτέρῳ πληροῦσθαι
 δ' ἐντὸς τῆς πεντηκοστῆς τοῖς μορίοις· ἐπὶ δὲ τῶν
 15 θηλυκῶν ἐν διμήνῳ διαρθροῦσθαι ἐν τετραμήνῳ
 δὲ τελειοῦσθαι διὰ τὸ ἐνδεῖν τοῦ θερμοῦ· τὰ δὲ
 τῶν ἀλόγων ζῴων ὀλοτελῇ παρὰ τὰς συγκράσεις
 τῶν στοιχείων.

ΚΒ'. Ἐκ ποίων συνίσταται στοιχείων ἕκαστον τῶν
 20 ἐν ἡμῖν γενικῶν μορίων.

Ἐμπεδοκλῆς τὰς μὲν σάρκας γεννᾶσθαι ἐκ τῶν C
 ἴσων τῇ κρᾷσει τεττάρων στοιχείων· τὰ δὲ νεῦρα

1 νοητικοῦ μέρος *: νοητοῦ καὶ ἄερος libri, unde νοητι-
 κοῦ ἄερος W 3 προσφερῶς *: προσφερῶς δ' Hinc enim
 incipit apodosis 4 παραπεπαικός *: παραπεπταικός
 6 Gal. 125 10 ἀπὸ] ἐπὶ Usenerus 11 D: θερμότερα
 13 πληροῦσθαι] τελειοῦσθαι idem 14 ἐντὸς R: ἐν τοῖς
 ib. τοῖς idem ib. ἐπὶ δὲ τῶν θηλέων Galenus 15 διμήνῳ]
 add. μὲν Doehnerus 19 Gal. 126 22 ἴσων W: ἴσω
 Locum corrigit ita: κατ' ἰσοκράτειαν τῶν τεττάρων στ. D

πυρὸς καὶ γῆς, ὕδατι διπλασίονι μιχθέντων· τοὺς
 δ' ὄνυχας τοῖς ζώοις γεννᾶσθαι, τῶν νεύρων καθὸ
 τῷ ἄερι συνέτυχε περιψυχθέντων· ὅστ' αὖ δὲ δυεῖν
 μὲν ὕδατος καὶ τῆς ἔσω γῆς, τεττάρων δὲ πυρὸς
 καὶ γῆς τοσούτων συγκραθέντων μερῶν· ἰδρωτὰ δὲ 5
 καὶ δάκρυον γίνεσθαι τοῦ σωματικοῦ οὕτως **.

ΚΓ'. Πότε καὶ πῶς ἄρχεται ὁ ἄνθρωπος τῆς
 τελειότητος.

Ἡράκλειτος καὶ οἱ Στωικοὶ ἄρχεσθαι τοὺς ἀνθρώ-
 πους τῆς τελειότητος περὶ τὴν δευτέραν ἑβδομάδα, 10
 περὶ ἣν ὁ σπερματικὸς κινεῖται ὁρρός· τὰ γὰρ
 δένδρα ἄρχεται τότε τελειότητος, ὅταν ἄρχηται
 γεννᾶν τὰ σπέρματα, ἀτελῇ δ' ἐστὶν ἄγωνα καὶ
 D ἄκαρπα ὄντα· τέλειος οὖν τότε ἄνθρωπος. περὶ δὲ
 τὴν δευτέραν ἑβδομάδα ἔννοια γίνεται καλοῦ τε καὶ 15
 κακοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν.

ΚΔ'. Πῶς ὕπνος γίνεται καὶ θάνατος.

Ἀλκμαίων ἀναχωρήσει τοῦ αἵματος εἰς τὰς
 αἰμόρρους φλέβας ὕπνον γίνεσθαι φησι, τὴν δ'

1 ἐκ πυρὸς W ex Galeno ib. καὶ idem ex eodem
 ib. ὕδατι διπλασίονι μιχθέντων *: τὰ διπλασίονα μιχθέντα
 3 δυεῖν W: δοκεῖ 4 τῆς ἔσω γῆς] corrupta. τῶν ἴσων
 ἄερος W. τῶν ἴσων γῆς D 5 καὶ γῆς τοσούτων W: γῆς
 τούτων quae del. D ib. δὲ W 6 τοῦ σωματικοῦ οὕτως] mutila.
 Fort. τοῦ αἵματος τηρομένου καὶ τῷ λεπτόνεσθαι διαχεομένου
 7 Gal. 127 καὶ πῶς] om. idem 11 κινεῖται idem: κρίνε-
 ται libri. ἐκκρίνεται M probabiliter ib. τὰ γὰρ] καὶ γὰρ
 τὰ Galenus 13 ἀτελῇ — ἄνθρωπος] inclusit D. 17 Gal. 128
 19 δόμους libri

ἐξέγερσιν διαχύσει, τῇ δὲ παντελεῖ ἀναχωρήσει θάνατον.

Ἐμπεδοκλῆς τὸν μὲν ὕπνον καταψύξει τοῦ ἐν τῷ αἵματι θερμοῦ συμμέτρῳ γίνεσθαι, τῇ δὲ παν- E
5 τελεῖ θάνατον.

Διογένης, εἰ ἐπὶ πᾶν τὸ αἷμα διαχεόμενον πλη-
ρώσει μὲν τὰς φλέβας τὸν δ' ἐν αὐταῖς περιεχό-
μενον ἄερα ὥσει εἰς τὰ στέρνα καὶ τὴν ὑποκειμένην
γαστέρα, ὕπνον γεγενῆσθαι καὶ θερμότερον ὑπάρ-
10 χειν τὸν θώρακα· ἐὰν δ' ἔπαι τὸ ἀερῶδες ἐκ τῶν
φλεβῶν ἐκλίπῃ, θάνατον συντυγχάνειν.

Πλάτων οἱ Στωικοὶ τὸν μὲν ὕπνον γίνεσθαι
ἀνέσει τοῦ αἰσθητικοῦ πνεύματος οὐ κατ' ἀναχαλα-
σμόν, καθάπερ ἐπὶ τῆς γῆς, φερομένου δ' ὡς ἐπὶ F
15 τὸ ἡγεμονικὸν μεσόφρουν· ὅταν δὲ παντελής γένηται
ἡ ἄνεσις τοῦ αἰσθητικοῦ πνεύματος, τότε γεγενῆ-
σθαι θάνατον.

ΚΕ'. Ποτέρου ἐστὶν ὕπνος καὶ θάνατος, ψυχῆς
ἢ σώματος.

20 Ἀριστοτέλης κοινὸν μὲν τὸν ὕπνον σώματος
καὶ ψυχῆς· αἴτιον δ' αὐτῷ τὸ ἀναθυμιαθὲν ὑγρὸν

1 διαχύσει, τῇ δὲ παντελεῖ ἀναχωρήσει*: διάχυσιν τὴν
δὲ παντελεῖ ἀναχώρησιν 4 τῇ δὲ παντελεῖ*: ἡ παντελεῖ
6 ἐὰν — πληρώσῃ — ὥσῃ D 7 Beckius: αὐτοῖς 9 γίννε-
σθαι D 12 Πλάτων] Στράτων et deinde ἐπιπολῆς pro
γῆς atque ἡ τὸ μεσόφρουν Corsinus 14 ἐπὶ τῆς γῆς] Ἐπι-
γνήης Usenerus. ἐπὶ τῆς μέθης suspic. D, sed cf. p. 877c:
ἀναχαλωμένην τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ πυρὸς 15 Galenus: παν-
τελῶς 16 γίννεσθαι D 18 Gal. 129 ib. καὶ D: ἡ
21 αἴτιον δ' Galenus: ἔστι δ' αἴτιον aut ἔστι δ' ib. αὐ-
τοῦ libri

ἀπὸ τοῦ θώρακος εἰς τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν τόπους
ἐκ τῆς ὑποκειμένης τροφῆς ἢ τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ περι-
ψυχθὲν θερμόν· τὸν δὲ θάνατον εἶναι παντελεῖ
κατάψυξιν· θάνατον δ' εἶναι μόνου τοῦ σώματος
οὐ ψυχῆς· ταύτης γὰρ οὐχ ὑπάρχει θάνατος. 5

910 Ἀναξαγόρας κατὰ κόπον τῆς σωματικῆς ἐνε-
ργείας γίνεσθαι τὸν ὕπνον· σωματικὸν γὰρ εἶναι τὸ
πάθος οὐ ψυχικόν· εἶναι δὲ καὶ ψυχῆς θάνατον τὸν
διαχωρισμόν.

Λεύκιππος οὐ μόνον σώματος γίνεσθαι, ἀλλὰ 10
κράσει τοῦ λεπτομεροῦς πλείονι τῆς ἐκκράσεως τοῦ
ψυχικοῦ θερμοῦ, τὸν πλεονασμὸν αἵτιον θανάτου·
ταῦτα δ' εἶναι πάθη σώματος οὐ ψυχῆς.

Ἐμπεδοκλῆς τὸν θάνατον γεγενῆσθαι διαχωρι-
σμὸν τοῦ πυρώδους καὶ γεώδους, ἐξ ὧν ἡ σύγκρισις 15
τῷ ἀνθρώπῳ συνεστάθη· ὥστε κατὰ τοῦτο κοινὸν
Β εἶναι τὸν θάνατον σώματος καὶ ψυχῆς· ὕπνον δὲ
γίνεσθαι διαχωρισμὸν τοῦ πυρώδους.

ΚΣ'. Πῶς ηὐξήθη τὰ φυτὰ καὶ εἰ ζῶα.

Πλάτων Ἐμπεδοκλῆς καὶ τὰ φυτὰ ἔμψυχα ζῶα· 20
φανερόν δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ σαλεύεσθαι καὶ ἐντετα-

4 τοῦ] del. D   5 ταύτης — θάνατος] del. idem
6 κατὰ κόπον] accessit ex Galeno   10 οὐ μόνον σώμα-
τος κέ] fort. ὕπνον — γίνεσθαι ἔμ' ἐκκρίσει — πλείονι· τῆς
δ' ἐκκρίσεως τοῦ — θερμοῦ — θανάτου   11 κράσει] ἐκκρί-
σει Heimsoethius   ib. ἐκκρίσεως Beckius, ἐκκρίσεως D
12 τὸν] τὸν δὲ D   14 γίνεσθαι idem   ib. malim
διαχωρισμῷ hic et paulo post   15 καὶ γεώδους add. R
16 κατὰ τοῦτον idem   19 Gal. 130. Stob. 1, 38   20 Ἐμπε-
δοκλῆς] Θεαλῆς Galenus   ib. ζῶα idem: καὶ ζῶα

μένους ἔχειν τοὺς κλάδους καὶ ἐν ταῖς ἐπαναγωγαῖς εἴκειν καὶ πάλιν σφοδρῶς ἀναχαλᾶσθαι, ὥστε καὶ συνανέλκειν βάρη.

Ἀριστοτέλης ἔμψυχα μὲν οὐ μὴν ζῷα· τὰ γὰρ
5 ζῷα ὁρμητικὰ εἶναι καὶ αἰσθητικὰ, ἔνια δὲ καὶ λογικά.

Οἱ Στωικοὶ δὲ καὶ οἱ Ἐπικούρειοι οὐκ ἔμψυχα·
τινὰ γὰρ ψυχῆς ὁρμητικῆς εἶναι καὶ ἐπιθυμητικῆς,
τινὰ δὲ καὶ λογικῆς· τὰ δὲ φυτὰ αὐτομάτως πως ὁ
κεκινῆσθαι οὐ διὰ ψυχῆς.

10 Ἐμπεδοκλῆς πρῶτα τὰ δένδρα τῶν ζώων ἐκ γῆς ἀναδύναί φησι, πρὶν τὸν ἥλιον περιapλωθῆναι καὶ πρὶν ἡμέραν καὶ νύκτα διακριθῆναι· διὰ δὲ συμ-
μετρίας τῆς κράσεως τὸν τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θή-
λεος περιέχειν λόγον· αὐξέσθαι δ' ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ γῇ
15 θερμοῦ διαιρουμένου, ὥστε γῆς εἶναι μέρη, καθάπερ
καὶ τὰ ἔμβρυα τὰ ἐν τῇ γαστρὶ τῆς μήτρας μέρη·
τοὺς δὲ καρποὺς περιττώματα εἶναι τοῦ ἐν τοῖς
φυτοῖς ὕδατος καὶ πυρός· καὶ τὰ μὲν ἐλλιπὲς ἔχοντα
τὸ ὑγρὸν, ἐξικμαζομένου αὐτοῦ τῷ θέρει, φυλλορ-
20 ροεῖν, τὰ δὲ πλεῖον παραμένειν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς
δάφνης καὶ τῆς ἐλαίας καὶ τοῦ φοίνικος· τὰς δὲ
διαφορὰς τῶν χυμῶν παραλλαγὰς τῆς πολυμερείας

1 ἐπαναγωγῆς Stobaeus 2 σφοδρῶς Galenus: σπονδιδῶς
3 συνανέλκειν βάρη idem: συντελεῖν (συνθελείν?) 4 μὴν
Stobaeus: μὲν 5 ἔνια δὲ καὶ idem: δὲ καὶ 9 κεκινῆσθαι
Gassendi: γεγενῆσθαι libri. κινεῖσθαι D 11 ἀναφῆναι Ga-
lenus ib. περιπολεῖν idem. περικλωθῆναι R 12 R: συμ-
μετρίας libri. ἀσυνμετρίαν D 14 ὑπὸ Galenus: ἀπὸ 15 δια-
ραιουμένου Karstenus. διαιρούμενα D. διαιρομένου satis est
17 περιττώματα εἶναι τοῦ Galenus: περιττεύματα εἶναι
20 πλεῖον W: πλεονα

D καὶ τῶν φυτῶν γίνεσθαι, διαφόρους ἔχοντων τὰς ἀπὸ τοῦ τρέφοντος ὁμοιομερείας, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων· οὐ γὰρ αἱ διαφοραὶ τούτων χρηστικὸν οἶνον ποιοῦσιν, ἀλλ' αἱ τοῦ τρέφοντος ἐδάφους.

KZ'. Περὶ τροφῆς καὶ αὐξήσεως.

5

Ἐμπεδοκλῆς τρέφεσθαι μὲν τὰ ζῷα διὰ τὴν ὑπόστασιν τοῦ οἴκειου, αὐξεσθαι δὲ διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ θερμοῦ, μειοῦσθαι δὲ καὶ φθίνειν διὰ τὴν ἔκλειψιν ἑκατέρων· τοὺς δὲ νῦν ἀνθρώπους τοῖς πρώτοις συμβαλλομένους βρεφῶν ἐπέχειν τάξιν.

10

Ἀναξαγόρας τρέφεσθαι μὲν ***

KH'. Πόθεν αἱ ὁρέξεις γίνονται τοῖς ζῷοις καὶ αἱ ἡδοναί.

E Ἐμπεδοκλῆς τὰς μὲν ὁρέξεις γίνεσθαι τοῖς ζῷοις κατὰ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀποτελούντων ἕκαστον στοι-
χείων, τὰς δ' ἡδονὰς ἐξ ὑγροῦ καὶ τὰς τῶν κινδύνων καὶ ὁμοίων κινήσεις, τὰς δ' ὀχλήσεις καὶ τὰς ***.

KΘ'. Πῶς γίνεται πυρετός, καὶ εἰ ἐπιγέννημά ἐστι.

Ἐρασίστρατος ὁρίζεται τὸν πυρετὸν οὕτως· πυρετός ἐστι κίνημα αἵματος παρεμπεπτωκότος εἰς τὰ

20

1 φυτῶν Galenus: χυμῶν αὐτ' αἰτίων ib. Beckius: διαφορὰς 3 χρηστὸν τὸν οἶνον D 4 αἱ τοῦ τρέφοντος W: ἐκ τοῦ τρέφεσθαι 7 οἴκειου] add. ὑγροῦ Usenerus 11 post μὲν, D teste, lac. duorum versuum est in M, sesquialterius in cod. Marc. Codex autem E etiam Ἀναξαγόρας τρέφεσθαι μὲν omisit 16 τὰς δ' ἡδονὰς κέ] fort. τὰς δὲ ἡδονὰς ἐξ ὑγροῦ (οἴκειου) κατὰ τὰς τῶν ἀκινδύνων καὶ ὁμοίων κινήσεις τὰς δ' ὀχλήσεις καὶ τὰς ἀλγηδόνας κατὰ τὰς τῶν ἀλλοτριῶν καὶ ἐναντιῶν partim cum aliis, cf. p. 668 a 17 post καὶ τὰς 'spatium sesquialterius versus relinquunt cod. Marc. E' D 18 Gal. 131 20 Galenus: παρεμπεπτωκός

τοῦ πνεύματος ἀγγεῖα ἀπροαιρέτως γινόμενον· κα- F
 θάπερ γὰρ ἐπὶ τῆς θαλάττης, ὅταν μηδὲν αὐτὴν
 κινῇ, ἡρεμεῖ, ἀνέμου δ' ἐμπνέοντος βιαίου παρὰ
 φύσιν, τότε ἐξ ὅλης κυκλεῖται, οὕτω καὶ ἐν τῷ
 5 σώματι ὅταν κινήθῃ τὸ αἷμα, τότε ἐμπίπτει μὲν
 εἰς τὰ ἀγγεῖα τῶν πνευμάτων, πυρρούμενον δὲ θερ-
 μαίνει τὸ ὅλον σῶμα. ἀρέσκει δ' αὐτῷ καὶ ἐπι-
 γέννημα εἶναι ὁ πυρετὸς **.

Διοκλῆς δέ φησιν· ὕψις ἀδήλων τὰ φαινόμενα·
 10 ἐστὶ δέ, οἷς φαινομένοις ὁρᾶται ὁ πυρετὸς ἐπιγενό-
 μενος, τραύματα καὶ φλεγμοναὶ καὶ βουβῶνες. *

Α'. Περὶ ὑγείας καὶ νόσου καὶ γήρως. 911

Ἀλκμαίων τῆς μὲν ὑγείας εἶναι συνεκτικὴν τὴν
 ἰσονομίαν τῶν δυνάμεων, ὑγροῦ ξηροῦ ψυχροῦ
 15 θερμοῦ πικροῦ γλυκέος καὶ τῶν λοιπῶν· τὴν δ' ἐν
 αὐτοῖς μοναρχίαν νόσου ποιητικὴν· φθοροποιὸν γὰρ
 ἑκατέρου μοναρχία· καὶ νόσων αἰτία, ὥς μὲν ὑφ'
 ἧς, ὑπερβολὴ θερμοδότητος ἢ ψυχρότητος· ὥς δ' ἐξ
 ἧς, διὰ πληθους ἢ ἐνδειαν· ὥς δ' ἐν οἷς, ἢ αἷμα

4 κυκλεῖται D 8 post πυρετὸς lac. sesquialterius
 versus in M unius vocabuli in cod. Marc. nulla in E
 10 ἐστὶ δὲ οἷς D: ἐπὶ δὲ τοῖς 11 βουβῶνες] post hanc
 vocem 'M duos versus vacuos relinquit, cod. Marc. bessem,
 E nihil' idem 12 Gal. 132. 133. Stob. Flor. 101, 2.
 Psellus c. 86 13 τὴν Stobaeus 15 θερμοῦ hic habet
 Stobaeus, post ὑγροῦ libri 17 μοναρχίαν Psellus ib. νό-
 σων αἰτία] νόσον συμπέπτειν idem ib. ὑφ' ἧς] ὑφέξω libri.
 ὑφ' οὗ Stobaeus 18 καὶ ψυχρότητος Psellus. ἢ ξηρότητος
 Stobaeus ib. ἐξ ἧς] ἐξ οὗ Stobaeus 19 ἢ ἐνδειαν]
 τροφῆς ἢ ἐνδειαν idem. οἷον ἢ ἐνδεια (scr. vid. σιτίων ἢ
 ἐνδειαν) Psellus

ἐνδέον ἢ ἐγκέφαλος· τὴν δὲ ὑγείαν τὴν σύμμετρον
τῶν ποιῶν κρᾶσιν.

Διοκλῆς πλείστας τῶν νόσων δι' ἀνωμαλίαν τῶν
B ἐν τῷ σώματι στοιχείων καὶ τοῦ καταστήματος.

Ἐρασίστρατος τὰς νόσους διὰ πληθὺς τροφῆς 5
καὶ δι' ἀπεψίας καὶ φθοράν, τὴν δ' εὐταξίαν καὶ
αὐτάρκειαν εἶναι ὑγείαν.

Οἱ Στωικοὶ συμφώνως τὸ γῆρας γεγενῆσθαι διὰ
τὴν τοῦ θερμοῦ ἔλλειψιν· οἱ γὰρ αὐτοὶ πλέον ἔχον-
τες τὸ θερμὸν ἐπὶ πλεῖον γηρῶσιν. 10

* Ἀσκληπιάδης Αἰθιοπὰς φησι ταχέως γηράσκειν
ἐτῶν τριάκοντα διὰ τὸ ὑπερθερμαίνεσθαι τὰ σώ-
ματα ὑπὸ τοῦ ἡλίου διαφλεχθέντας· ἐν Βρεττανίᾳ
ἐκατὸν εἰκοσιν ἐτῶν γηρᾶν διὰ τὸ κατεψῦχθαι μὲν
τοὺς τόπους, ἐν ἑαυτοῖς δὲ στέγειν τὸ πυρῶδες· τὰ 15
μὲν γὰρ τῶν Αἰθιοπῶν σώματά εἰσιν ἀραιότερα
C διὰ τὸ ἀναχαλᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὰ δ' ὑπὸ τῶν
ἄρκτων πυκνά, διὰ τοῦτο οὖν καὶ πολυχρόνια.

1 ἐνδέον] scr. vid. ἢ τὰ (quod exciderit propter αἵμ A)
ἐνδον, Stobaei ἢ μυελὸν glossema vid. ad ἢ ἐγκέφαλον fuisse.
His add. ex Psello (partim ex Stobaeo) D haec: ἐν γὰρ (l. δὲ)
τούτοις ποτὲ καὶ τῶν ἔξωθεν αἰτιῶν ὑδάτων ποιῶν (καὶ τῶν
ἔσωθεν ἔτι ὑδάτων φυτῶν i. e. ποτῶν Psellus) ἢ χώρας ἢ
τόπων (malim κύπων) ἢ (hoc ἢ add. D) ἀνάγκης ἢ τῶν τοῦ-
τοις περιπεσόντων 4 καταστήματος ἀέρος Galenus 6 δι'
Psell. 7 ὑγείαν] ὑγείας
περιποιητικὰ D ex Psello 8 γίνεσθαι D 9 αὐτοὶ] αὐτοῦ B.
αὐτὸ D 10 τὸ θερμὸν] secluserunt RD 12 ἐτῶν τριά-
κοντα D: ἔτη τριάκοντα 13 ἐν] τῆς δὲ ἐν Galenus
15 ita scripsi ex Galeno: τὰ μὲν γὰρ εἰσιν ἀραιότ. τῶν Αἰθ.
(τὰ) σώματα 17 ὑπὸ Galenus: ἀπὸ

ΑΙΤΙΑ ΦΥΣΙΚΑ.

Α'.

Διὰ τί τὸ θαλάττιον ὕδωρ οὐ τρέφει τὰ δένδρα;

Πότερον δι' ἣν αἰτίαν οὐδὲ τῶν ζώων τὰ χερ- D
 5 σαῖα; ζῶον γὰρ ἔγγειον τὸ φυτὸν εἶναι, οἱ περὶ
 Πλάτωνα καὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον οἴονται·
 οὐ γὰρ διότι τοῖς ἐναλίοις φυτοῖς τροφίμὸν ἐστὶ
 καὶ πότιμον ὥσπερ τοῖς ἰχθύσιν, ἥδη καὶ τὰ ἐν τῇ
 χέρσῳ φυτὰ τε καὶ δένδρα τρέφει· οὔτε γὰρ ἐν-
 10 δύεται ταῖς ῥίξαις ὑπὸ πάχους οὔτ' ἀναφέρεται ὑπὸ
 βάρους· ὅτι δ' ἐμβριθεὶς ἐστὶ καὶ γεῶδες, ἄλλοις τε
 πολλοῖς ἀποδείκνυται καὶ τῷ μᾶλλον ἀνέχειν καὶ
 ὑπερείδειν τὰ πλοῖα καὶ τοὺς κολυμβῶντας· ἢ μά-
 λιστα μὲν βλέπεται ξηρότητι τὰ δένδρα ξηραντικὸν
 15 δὲ τὸ θαλάττιον; ὅθεν πρὸς γε τὰς σήψεις οἱ
 ἄλλοι βοηθοῦσι, καὶ τὰ σώματα τῶν λουσαμένων ἐν E
 θαλάττῃ ξηρὰν εὐθὺς ἴσχει καὶ τραχεῖαν τὴν ἐπι-
 φάνειαν. ἢ τὸ μὲν ἔλαιον τοῖς φυτοῖς πολέμιον καὶ
 φθείρει τὰ προσαλειφόμενα; μετέχει δὲ πολλῆς ἢ
 20 θάλαττα λιπαρότητος· διὸ συνεξάπτει, καὶ παραι-
 νοῦμεν εἰς τὰς φλόγας μὴ ἐμβάλλειν θαλάττιον
 ὕδωρ. ἢ γέγονεν ἄποτον καὶ πικρὸν τὸ ὕδωρ, ὥς
 Ἀριστοτέλης φησὶν, ἀναμίξει κατακεκαυμένης γῆς;

1 *: ΑΙΤΙΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ 6 Πλάτωνα] cf. Tim. p. 90a
 7 οὐ γὰρ et ἥδη καὶ τὰ — τρέφει] om. pr. m. Urbin. et
 omittenda videntur 9 οὔτε Doehnerus: οὐδὲ 15 θα-
 λάττιον effeci ex βλέπτον pr. m. Urbin. τῆς θαλάσσης ὕδωρ
 ceteri 23 Ἀριστοτέλης] p. 358, 14^a

καὶ γὰρ ἡ κοινία γίγνεται, γλυκέος ὕδατος εἰς τέφραν
 ἐμπεσόντος, ἡ δὲ διάλυσις ἐξίστησι καὶ φθείρει τὸ
 χρηστὸν καὶ πότιμον, ὥς ἐν ἡμῖν οἱ πυρετοὶ τὸ
 F ὕγρον εἰς χολὴν τρέπουσιν. ἃ δ' ἱστοροῦσιν ἐν τῇ
 Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ βλαστάνειν ὑλήματα καὶ φυτά, 5
 καρπὸν μὲν οὐδένα φέρει τρέφεται δὲ τοῖς ποτα-
 μοῖς πολλὴν ἐμβάλλουσιν ἰλύν· ὅθεν οὐ πρόσω τῆς
 γῆς ἀλλὰ πλησίον ἔχει τὴν γένεσιν.

B'.

Διὰ τί μᾶλλον ὑπὸ τῶν ὑετίων ἢ τῶν ἐπιρρῦτων ὑδάτων τὰ 10
 δένδρα καὶ τὰ σπέρματα πέφυκε τρέφεσθαι;

Πότερον, ὥς Αἰῖτος ἔλεγε, τῇ πληγῇ τὰ ὕμβρια
 διυστάντα τὴν γῆν πόρους ποιεῖ καὶ διαδύεται μᾶλ-
 λον εἰς τὴν ῥίζαν· ἡ τοῦτο μὲν οὐκ ἀληθές, ἀλλ'
 912 ἔλαθε τὸν Αἰῖτον ὅτι καὶ τὰ λιμναῖα φυτά, τύφη 15
 καὶ φλέως καὶ θρύον, ἀναυξῇ καὶ ἀβλαστῇ μένει,
 μὴ γενομένων ὕμβρων καθ' ὥραν· τὸ δὲ τοῦ Ἀρι-
 στοτέλους ἀληθές, ὅτι πρόσφατόν ἐστι καὶ νέον
 ὕδωρ τὸ ὑόμενον ἔωλον δὲ καὶ παλαιὸν τὸ λιμναῖον;
 ἡ καὶ τοῦτο πιθανὸν μᾶλλον ἢ ἀληθές ἐστι; τὰ γὰρ 20
 πηγαῖα καὶ ποτάμια νάματα πρόσφατα μὲν ἐστι καὶ
 νεογενῇ· 'ποταμοῖς γὰρ δις τοῖς αὐτοῖς οὐκ ἂν
 ἐμβαίης' ὥς φησιν Ἡράκλειτος, ἕτερα γὰρ ἐπιρρεῖ
 ὕδατα· τρέφει δὲ καὶ ταῦτα τῶν ὕμβριων χεῖρον.
 ἄρ' οὖν κοῦφόν ἐστι τὸ ἐκ Διὸς ὕδωρ καὶ ἀερῶδες 25

4 ἱστοροῦσιν] cf. Plin. N. H. 13, 25   12 Αἰῖτος* hio
 et infra: λάϊτος, cf. Mueller. 4 p. 438   15 τύφη Schnei-
 derus: τίφη   23 Ἡράκλειτος] Bywater. p. 16

καὶ πνεύματι μεμιγμένον ὁδηγεῖται τε καὶ ἀνα- B
πέμπεται ταχέως εἰς τὸ φυτὸν ὑπὸ λεπτότητος, διὸ
καὶ πομφόλυγας ποιεῖ τῇ ἀναμίξει τοῦ ἀέρος· ἡ
τρέφει μὲν μάλιστα κρατούμενον ὑπὸ τοῦ τρεφο-
5 μένου (τοῦτο γὰρ ἐστὶ πέψις· ἀπεψία δὲ τοῦναντίον,
ὅταν ἰσχυροτέρα τοῦ παθεῖν ᾖ) καὶ μεταβάλλον τὰ
λεπτὰ καὶ ἀπλᾶ καὶ ἄχνημα μάλλον, οἷόν ἐστι τὸ
ὄμβριον ὕδωρ; γεννῶμενον γὰρ ἐν ἀέρι καὶ πνεύ-
ματι καθαρὸν καὶ ἀμιγρὲς κάτεισι· τὰ δὲ πηγαῖα καὶ
10 τῇ γῇ καὶ τοῖς τόποις ὁμοιούμενα, δι' ὧν ἕξεισι,
πολλῶν ἀναπίμπλαται ποιότητων, δι' ἃς ἡττόν ἐστὶν
εὐτρεπτα καὶ βράδιον αὐτὰ παρέχει τῇ πέψει μετα-
βάλλειν εἰς τὸ τρεφόμενον· τῶν δ' ὀμβρίων τὸ C
εὐτρεπτον αἰ σήψεις κατηγοροῦσιν, εὐσηπτότερα γὰρ
15 ἐστὶ τῶν ποταμίων καὶ φρεατιῶν· ἡ δὲ πέψις
ἔοικεν εἶναι σῆψις, ὥς Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ λέγων
'οἶνος ὑπὸ φλοιοῦ πέλεται σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ'.
ἡ πάντων ἐτοιμότητόν ἐστι καὶ ῥᾶστον αἰτιάσασθαι
τὸ γλυκὺ τῶν ὀμβρίων καὶ χρηστόν, ἐκπεμπόμενον
20 εὐθύς ὑπὸ τοῦ πνεύματος; διὸ καὶ τὰ θρέμματα
τούτων ἀπολαύει προθυμότερον, καὶ οἱ βάτραχοι
προσδοκῶντες ὄμβρον ἐπιλαμπρύνουσι τὴν φωνήν
ὑπὸ χαρᾶς, ὥσπερ ἡδυσμα τοῦ λιμναίου τὸ ὑέτιον
προσδεχόμενοι καὶ σπέρμα τῆς ἐκείνων γλυκύτητος· D
25 ἐν γὰρ καὶ τοῦτο ποιεῖται σημεῖον ὑετοῦ μέλλοντος
"Ἄρατος εἰπὼν

17 Mullach. I p. 9 vs. 288   ib. ὑπὸ X: ἀπὸ   ib. φλοιῷ
idem   21 τούτων W: τούτοις αὐτ ταύτης   26 Ἄρατος]
Phaen. vs. 946

ἥ μάλα δειλῆλαι γενεαί, ὕδροισιν ὕνειαρ,
αὐτόθεν ἐκ λίμνης πατέρες βοῶσι γυρίνων.

Γ'.

Διὰ τί παραβάλλουσι τοῖς θρέμμασιν ἄλλας οἱ νομεῖς;

Πότερον, ὥς οἱ πολλοὶ νομίζουσι, πλήθους τρο- 5
φῆς ἕνεκα καὶ τοῦ παχύνειν; τὴν τε γὰρ ὕρεξιν ἡ
δριμύτης ἐκκαλεῖται καὶ τοὺς πόρους ἀναστομοῦσα
μᾶλλον ὁδοποιεῖ τῇ τροφῇ πρὸς τὴν ἀνάδοσιν· διὸ
E καὶ τοὺς ἰσχνοὺς καὶ τοὺς ἀτρόφους Ἀπολλώνιος ὁ
Ἡροφίλειος ἐκέλευε μὴ γλυκεῖ μηδὲ χονδρῶ τρέφειν 10
ἀλλὰ τοῖς ταριχευτοῖς καὶ ὑφαλυρίζουσιν, ὧν ἡ
λεπτότης, ὥσπερ ἐντρίχωμα γενομένη, τὰ σιτία τοῖς
σώμασι διὰ τῶν πόρων προστίθῃσιν. ἡ μᾶλλον
ὑγείας ἕνεκα καὶ συγκοπῆς πλήθους τὸν ἄλλα λείχειν
ἐθίζουσι τὰ βοσκήματα; νοσεῖ γὰρ ἄγαν πιαινόμενα, 15
τὴν δὲ πιμελὴν τήκουσιν οἱ ἄλλες καὶ διαχέουσιν·
ὅθεν εὐμαρῶς καὶ ῥαδίως ἀποδέρουσιν αὐτὰ σφά-
ξαντες· ἡ γὰρ κολλῶσα καὶ συνδέουσα τὸ δέρμα
πιμελὴ λεπτὴ καὶ ἀσθενὴς γέγονεν ὑπὸ τῆς δριμύ-
τητος. λεπτύνεται δὲ καὶ τὸ αἷμα τῶν τῶν ἄλλας λει- 20
F χόντων οὐδὲ πηγνυται τὰ ἐντός, ἁλῶν μίγντων.

1 ἡ μᾶλλον et vs. 2 ἐξ ὕδατος Arati libri ib. δειλῆλαι
Duebnerus: δειλαί 12 ἐντρίχωμα] ἐντρίμμα Koechlyus.
ὥσπερ ἐλ θρίγκωμα Doehnerus coll. p. 685 b. Ἐντρίχωμα h. l.
nisi fallor esse vid. pilus (porcinus) subtus in plures pilos
tenuiores scissus quibus filum lineum annexum per calceorum
foramina, quae subula aperuerat, facilius traiciebatur. Huius-
modi ἐντρίχώματι adhuc apud nos calceolarij utuntur
10 Ἡροφίλειος *: ἡροφίλιον (ηροφίλιο una litt. erasa post io
Urb. pr. m.) cf. Athen. 15, 688 e ib. χόνδρῳ; 14 *: ὕγείας
20 τὸ ἄλλας] τὸν ἄλλα an ἄλλας? ib. διαλειχόντων Psellus

σκόπει δέ, μὴ καὶ γονιμώτερα καὶ προθυμώτερα
πρὸς τὰς συνουσίας· καὶ γὰρ αἱ κύνες κύνουσι ταχέως
τάριχος ἐπεσθίουσαι, καὶ τὰ ἄληγά τῶν πλοίων
πλείους τρέφει μῦς διὰ τὸ πολλάκις συμπλέκεσθαι.

5

Δ'.

Διὰ τί τῶν ὀμβρίων ὑδάτων εὐαλδέστερα τοῖς σπέρμασι τὰ
μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν, ἢ δὴ καὶ ἀστραπαῖα καλοῦσι;

Πότερον ὅτι πνευματώδη διὰ τὴν τοῦ ἀέρος
ταραχὴν καὶ ἀνάμειξιν, τὸ δὲ πνεῦμα τὴν ὑγρότητα
10 κινοῦν μᾶλλον ἀναπέμπει καὶ ἀναδίδωσιν· ἢ βρον-
τὰς μὲν καὶ ἀστραπὰς ποιεῖ τὸ θερμὸν ἐν τῷ ἀέρι 913
πρὸς τὸ ψυχρὸν μαχόμενον, διὸ χειμῶνος ἥκιστα
βροντᾷ μάλιστα δ' ἔαρος καὶ φθινοπώρου διὰ τὴν
ἀνωμαλίαν τῆς κράσεως, ἣ δὲ θερμότης πέπτουσα
15 τὸ ὑγρὸν προσφιλὲς ποιεῖ τοῖς βλαστάνουσι καὶ
ὠφέλιμον· ἢ μάλιστα μὲν ἔαρος βροντᾷ καὶ ἀστράπτει
διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, τὰ δ' ἔαρινὰ τῶν ὑδάτων
ἀναγκαιότερα τοῖς σπέρμασι πρὸ τοῦ θέρους, ὅθεν
ἢ πλεῖστον ὑομένη τοῦ ἔαρος χώρα καθάπερ ἢ ἐν
20 Σικελίᾳ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς καρποὺς ἀναδίδωσιν;

Ε'.

Διὰ τί τῶν χυμῶν, ὅκτῳ τῷ γένει ὄντων, ἓνα μόνον, τὸν Β
ἄλμυρόν, ἀπ' οὐδενὸς καρποῦ γεννώμενον ὀρεῶμεν; καίτοι καὶ
τὸν πικρὸν ἢ ἑλαία φέρει πρῶτον καὶ τὸν δξύν ὁ βότρυς,
25 εἴτα μεταβάλλων ὁ μὲν γίνεται λιπαρὸς ὁ δ' οἰνώδης· μετα-
βάλλει δὲ καὶ ὁ στρυφνὸς ἐν ταῖς φοινικοβαλάνοις καὶ ὁ
αὐστηρὸς ἐν ταῖς ξόαις εἰς τὸν γλυκύν· ἔναιαι δὲ ξόαι καὶ

1 μὴ] μὴ ἦ? ib. γονιμώτερα] add. γίνεται W 7 ἀστρα-
παῖα Turnebus: ἀστραπὰς

μηλα τὸν ὀξὺν ἀπλῶς φέρουσιν, ὁ δὲ δριμύς ἐν ταῖς ῥίζαις
καὶ σπέρμασι πολὺς ἐστι.

Πότερον οὖν οὐκ ἔστιν ἄλμυροῦ γένεσις ἀλλὰ
φθορὰ τῶν ἄλλων τὸ ἄλμυρόν, διὸ καὶ πᾶσιν ἔτρο- 5
φον τοῖς ἀπὸ φυτῶν καὶ σπερμάτων τρεφομένοις, 5
C ἡδυσμα δ' ἐνίοις γίνεται τῷ τὸ πλήσμιον ἀφαιρεῖν
τῶν τρεφόντων· ἢ, καθάπερ τῆς θαλάττης ἔψοντες
ἀφαιροῦσι τὸ ἄλυκόν καὶ δηκτικόν, ἐν τοῖς θερμοῖς
ὑπὸ θερμότητος ἐξαμαυροῦται τὸ ἄλμυρόν· ἢ χυμὸς
μὲν ἐστίν, ὥς Πλάτων εἶπεν, ὕδωρ ἡθημένον διὰ 10
φυτοῦ, διηθουμένη δὲ καὶ θάλαττα τὸ ἄλμυρόν ἀπο-
βάλλει; γεῶδες γὰρ καὶ παχυμερές ἐστίν, ὅθεν
ὀρύττοντες παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐντυγχάνουσι ποτί-
μοις λιβαδίαις, πολλοὶ δὲ καὶ κηρίνοις ἀγγείαις
ἀναλαμβάνουσιν ἐκ τῆς θαλάττης ὕδωρ γλυκὺ διη- 15
θούμενον, ἀποκρινομένου τοῦ ἄλυκοῦ καὶ γεώδους·
ἢ δὲ δι' ἀργίλου προδιαγωγῇ παντάπασιν τὴν θά-
D λατταν διηθουμένην πότιμον ἀποδίδωσι τῷ κατέ-
χειν ἐν ἑαυτῇ καὶ μὴ διέναι τὸ γεῶδες. οὕτω δὲ
τούτων ἐχόντων, εἰκὸς ἐστὶ τὰ φυτὰ μήτ' ἔξωθεν 20
ἀναλαμβάνειν ἄλμυρίδα μήτ', ἂν ἐν αὐτοῖς λάβῃ
γένεσιν, ἐκκρίνειν εἰς τὸν καρπὸν· οἱ γὰρ πόροι
διὰ λεπτότητα τὸ γεῶδες καὶ παχυμερές οὐ διη-
θοῦσιν. ἢ τῆς πικρότητος εἶδος τὴν ἄλμυρότητα
θετέον, ὥς Ὀμηρος

25

‘στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἄλμην
πικρὴν; ἢ οἱ πολλὸν ἀπὸ κρατὸς κελάρυξ';

10 Πλάτων] Tim. p. 59 e
ἀργία καὶ 25 Ὀμηρος] s 322

17 δι' ἀργίλου M: καὶ

καὶ ὁ Πλάτων φησὶν ἀμφοτέρους ῥύπτειν καὶ ἀπο-
 τήκειν τοὺς χυμούς, ἦττον δὲ ταῦτα ποιεῖν τὸν
 ἄλυκὸν καὶ οὐ τραχὺν εἶναι· δόξει δὲ τὸ πικρὸν
 τοῦ ἄλυκοῦ ξηρότητος ὑπερβολῇ διαφέρειν, ἐπεὶ
 5 ξηραντικὸν ἐστὶ καὶ τὸ ἄλυκόν.

Σ'.

Διὰ τί τοῖς συνεχῶς διὰ τῶν δεδρoσισμένων δένδρων βαδί- E
 ζουσι λέπραν ἴσχει τὰ ψάλλοντα τῆς ὕλης μόρια τοῦ σώματος;

Πότερον, ὥς Λαῖτος ἔλεγε, τῇ λεπτότητι τὸ δρο-
 10 σῶδες ὑγρὸν ἀποξύει τοῦ χρωτός· ἢ, καθάπερ ἐρυ-
 σίβη τοῖς ὑγραينوμένοις ἐγγίγνεται σπέρμασιν, οὕτως
 ὑπὸ τῆς δρόσου τῶν ἐπιπολῆς χλωρῶν καὶ ἀπαλῶν
 ἀναχαρασσομένων καὶ ἀποτηκομένων ἄχνη τις ἀπιοῦσα
 τοῦ σίνοντος ἀναπίμπλησι προσχεομένη τοῖς ἀνα- F
 15 μοτάτοις μέρεσι τῆς σαρκός, οἷα κνήμαι καὶ πόδες,
 καὶ ἀμύσσει καὶ δάκνει τὴν ἐπιφάνειαν; ὅτι γὰρ
 φύσει τι δηκτικὸν ἐνεστὶ τῇ δρόσῳ, μαρτυρεῖ τὸ τοὺς
 πίνοντας ἰσχυροτέρους ποιεῖν· αἱ γοῦν πίνοντες γυναικες
 ἱματίοις ἢ ἐρίοις ἀπαλοῖς ἀναλαμβάνουσιν τῆς δρό-
 20 σου δοκοῦσι συντήκειν τὴν πολυσαρκίαν.

Ζ'.

Διὰ τί τὰ πλοῖα χειμῶνος ἐν τοῖς ποταμοῖς πλεῖ βράδιον, ἐν
 δὲ τῇ θαλάττῃ οὐ παραπλησίως;

Πότερον ὁ ποτάμιος ἀήρ ἀεὶ δυσκίνητος ὢν καὶ
 25 βαρὺς ἐν δὲ χειμῶνι μᾶλλον παχυνόμενος διὰ τὴν

1 Πλάτων] Tim. p. 65 e 13 ἐπιοῦσα M male. cf.
 p. 659 c 16 καὶ ἀμύσσει *: ἀμύσσει 18 πίνοντας ἰσχυροτέρους
 Ianottius: πίνοντας ἰσχυρότερους 22 ἐν τῇ θαλάττῃ δ' οὐ
 Schellensius 25 Turnebus: ἀπαλυνόμενος

περίψυξιν, ἐμποδῶν ἐστὶ τοῖς πλέουσιν· ἢ τοῦτο
 914 μᾶλλον τοῦ ἀέρος πάσχουσιν οἱ ποταμοί; ἐλαύνουσα
 γὰρ ἡ ψυχρότης τὸ ὕδωρ ποιεῖ βαρὺ καὶ σωματω-
 δες, ὥς ἐστὶν ἐν ταῖς κλειψύδραις καταμαθεῖν· βρά-
 διον γὰρ ἔλκουσι χειμῶνος ἢ θέρους· ἐν δὲ Θράκῃ 5
 περὶ τὸ Πάγγαιον ἱστορεῖ Θεόφραστος εἶναι κρήνην,
 ἀφ' ἧς ταὐτὸ γέμον ἀγγεῖον ὕδατος ἱστάμενον χει-
 μῶνος ἔλκειν διπλάσιον σταθμὸν ἢ θέρους. ὅτι δ'
 ἡ πυκνότης τοῦ ὕδατος τὴν βραδυτῆτα ποιεῖ τοῦ
 πλοῦ, δηλὸν ἐστὶ τῷ πλείονα γέμον φέρειν τὰ πο- 10
 τάμια πλοῖα τοῦ χειμῶνος· τὸ γὰρ ὕδωρ μᾶλλον
 ἀντερείδει πυκνότερον καὶ βαρύτερον γιγνόμενον,
 τὴν δὲ θάλατταν ἢ θερμότης κωλύει πυκνοῦσθαι,
 δι' ἣν οὐδὲ πηγνυται· μάλα γὰρ ἔοικεν εἶναι ἡ
 πύκνωσις.

15

H'.

B Διὰ τί, τῶν ἄλλων ὑγρῶν ἐν τῷ κινεῖσθαι καὶ στρέφεσθαι
 ψυχομένων, τὴν θάλατταν ὀρῶμεν ἐν τῷ κυματοῦσθαι θερμο-
 τέραν γιγνομένην;

Ἡ τῶν μὲν ἄλλων ὑγρῶν ἐπεισόδιον οὔσαν καὶ 20
 ἀλλοτριάν ἐξίστησιν ἢ κίνησις τὴν θερμότητα καὶ
 διαφορεῖ, τὴν δὲ τῆς θαλάττης σύμφυτον οὔσαν
 ἐκριπίζουσι μᾶλλον οἱ ἄνεμοι καὶ τρέφουσι; μαρ-
 τύρια δὲ τῆς θερμότητος ἢ διαύγεια καὶ τὸ μὴ
 πηγνυσθαι, καίπερ οὔσαν γεώδη καὶ βαρεῖαν. 25

2 συνελάνουσα Kaltwasserus. πιλοῦσα Doehnerus. cf.
 p. 949 c 7 ἀγγεῖον W coll. Athen. p. 42b nisi quod ego
 post γέμον collocavi 14 μάλα*: μαλακή ib. εἶναι ἢ]
 add. θερμότης ἢ (omiserim ἢ) ψυχρότης δὲ 20 ἢ] Duebnerus
 23*: μαρτυρία

Θ'.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἦττον πικρὰ γίνεται γενομένοις ἢ θάλαττα; τοῦτο γὰρ φασὶ καὶ Διονύσιον ἱστορεῖν τὸν ὑδραγωγόν.

5 Ἡ ὅτι παντελῶς μὲν ἔρημος οὐκ ἔστι γλυκύτητος οὐδ' ἄμοιρος ἢ πικρότης, ἅτε δὴ ποταμούς το- C
σούτους ὑποδεχομένης τῆς θαλάττης· τοῦ δ' ἡλίου
τὸ γλυκὺ καὶ πότιμον ἐξαιρουῦντος ὑπὸ κουφότητος
ἐπιπολάζον καὶ μᾶλλον ἐν τῷ θέρει τοῦτο ποιοῦν-
10 τος, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι μαλακώτερον ἀπτομένου δι'
ἀσθένειαν θερμότητος, ὑπολειπομένη μοῖρα πολλῆς
γλυκύτητος ἀνίησι τὸ ἀκράτως πικρὸν καὶ φαρμα-
κῶδες; τοῦτο δ' ἡσυχῇ καὶ τοῖς ποτίμοις συμβέβηκε·
θέρους γὰρ πονηρότερα γίνεται, τὸ κουφότατον
15 καὶ γλυκύτατον τοῦ θερμοῦ διαφοροῦντος, ἐν δὲ
χειμῶνι νέον ἐπιρρεῖ καὶ πρόσφατον, οὗ μετέχειν
ἀνάγκη καὶ τὴν θάλατταν, σειομένην ἅμα καὶ τῶν
ποταμῶν ἐπιδιδόντων.

I'.

20 Διὰ τί τῷ οἴνῳ θάλασσαν παραχέουσι καὶ χρησμόν τινα λέ-
γουσιν ἄλιεῖς κομισθῆναι προστάττοντα βαπτίζειν τὸν Διό- D
νυσον πρὸς τὴν θάλατταν, οἱ δὲ πόρρω θαλάττης ἐμβάλλουσι
γύψον Ζακυνθίαν ὀπτήσαντες;

Πότερον ἢ θερμότης βοηθεῖ πρὸς τὴν περίψυξιν,
25 ἢ αὐτὴ ἐξίστησι μάλιστα τὸν οἶνον ἀποσβεννύουσα

9 ἐπιπολάζον idem: τὸ ἐπιπολάζον 13 δ' ἡσυχῇ] δὲ
συχνῶς Doehnerus 16 ἐπιρρεῖ Duebnerus: σπεῖρει
20 περιχέουσι? 21 βαπτίζειν τὸν Διόνυσον] cf. Schol.
Hom. Townl. Il. Z vs. 136: ἐν πόντῳ Διόνυσον βαπτίζοιτε
25 ἢ αὐτῆς μεῖ; num ἢ αὐτῇ καὶ?

καὶ φθείρουσα τὴν δύναμιν· ἢ τὸ ὑδατῶδες καὶ
 πνευματῶδες τοῦ οἴνου πρὸς μεταβολὴν ἐπισφαλέ-
 σται· ἔχον ἴστησι τὰ γεῶδη πεφυκότα στύφειν καὶ
 κατισχναίνειν, οἱ δ' ἄλλες μετὰ τῆς θαλάττης λεπτύ-
 νοντες καὶ ἀποτήκοντες τὰλλότριον καὶ περιττὸν 6
 E οὐκ ἐῷσι δυσωδίαν οὐδὲ σῆψιν ἐγγίγνεσθαι· πρὸς
 δὲ τούτοις, ὅσον ἐστὶ παχὺ καὶ γεῶδες, ἐμπλεκόμε-
 νον τοῖς βαρυτέροις καὶ συγκατασπώμενον ὑπο-
 στάθμην ποιεῖ καὶ τρύγα τὸν δ' οἶνον ἀπολείπει
 καθαρόν; 10

ΙΑ'.

Διὰ τί μᾶλλον ναυτιῶσι τὴν θάλατταν πλέοντες ἢ τοὺς
 ποταμούς, καὶ ἐν γαλήνῃ πλέωσι;

Ἡ ὅτι μάλιστα ναυτίαν κινεῖ τῶν αἰσθήσεων ἡ
 ὄσφρησις, τῶν δὲ παθῶν ὁ φόβος; καὶ γὰρ τρέμουσι 15
 καὶ φρίττουσι καὶ κοιλίας ἐξυγραίνονται φαντασίαν
 κινδύνου λαβόντες· τούτων δ' οὐδέτερον ἐνοχλεῖ
 τοῖς διὰ ποταμοῦ πλέουσιν· ἢ γὰρ ὄσφρησις παντὶ
 ποτίμῳ καὶ γλυκεῖ συνήθης ἐστὶν ὁ δὲ πλοῦς
 ἀκίνδυνος, ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ τὴν τ' ὁσμὴν ἀηθεῖα 20
 F δυσχεραίνουνσι καὶ φοβοῦνται, μὴ πιστεύοντες τῷ
 παρόντι περὶ τοῦ μέλλοντος· οὐδὲν οὖν ὕφελος τῆς
 ἔξω γαλήνης, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ σάλον ἔχουσα καὶ
 θορυβουμένη συγκινεῖ καὶ ἀναπλήρησι τὸ σῶμα
 τῆς ταραχῆς. 25

2 M: ἐπισφαλεστάτην 3 ἔχον Duebnerus: ἔχοντος
 5 *: τὸ ἀλλότριον 14 ἢ ὅτι (ἢ ὅτι Leonicus) Duebnerus

IB'.

Διὰ τί τῆς θαλάττης ἐλαίῳ καταρραينوμένης γίγνεται κατα-
φάνεια καὶ γαλήνη;

Πότερον, ὥς Ἀριστοτέλης φησί, τὸ πνεῦμα τῆς
5 λειότητος ἀπολισθάνον οὐ ποιεῖ πληγὴν οὐδὲ σάλον·
• ἢ τοῦτο μὲν πιθανῶς εἴρηται πρὸς τὰ ἐκτός, ἐπεὶ δέ 915
φασὶ καὶ τοὺς κατακολυμβῶντας, ὅταν ἔλαιον εἰς τὸ
στόμα λαβόντες ἐκφυσήσωσιν, ἐν τῷ βυθῷ φέγγος
ἴσχειν καὶ δίοψιν, οὐκ ἔστιν ἐκεῖ πνεύματος ὕλισθον
10 αἰτιάσασθαι; σκόπει δὴ μὴ τὴν θάλατταν γεώδη
καὶ ἀνώμαλον οὔσαν ἐξωθεῖ καὶ διαστέλλει τῇ
πυκνότητι τοῦλαιον, εἴτ' ἀνατρεχούσης εἰς αὐτὴν
καὶ συστελλομένης ἀπολείπονται πόροι μεταξὺ ταῖς
ὑψεσι διαύγειαν καὶ καταφάνειαν διδόντες. ἢ φύσει
15 μὲν ἔστι φωτεινὸς ὑπὸ θερμότητος ὁ τῇ θαλάττῃ
καταμεμιγμένος ἀήρ, γίγνεται δὲ ταραχθεὶς ἀνώ-
μαλος καὶ σκιώδης· ὅταν οὖν τὴν ἀνωμαλίαν ἐπι-
λεάνῃ πυκνότητι τοῦλαιον, ἀπολαμβάνει τὴν ὁμα- B
λότητα καὶ τὴν διαύγειαν;

IIΓ'.

20 Διὰ τί χειμῶνος μᾶλλον ἢ θέρους τὰ τῶν ἀλιέων σήπεται
δίκτυα, καίτοι τὰ γ' ἄλλα μᾶλλον ἐν τῷ θέρει τοῦτο πάσχει;

Πότερον, ὥς Θεόφραστος οἶεται, τῷ ψυχρῷ τὸ
θερμὸν ὑποχωροῦν ἀντιπερίσταται καὶ θερμότερα
25 ποιεῖ τὰ ἐν βάθει τῆς θαλάττης, ὥσπερ τῆς γῆς·
διὸ καὶ τὰ πηγαῖα τῶν ὑδάτων χλιαρότερα τοῦ

4 Ἀριστοτέλης] p. 961, 27^a
ἐλαιον

12. 18 τοῦλαιον *: τὸ

χειμῶνός ἐστι καὶ μᾶλλον ἀτμίζουσιν αἱ λίμναι καὶ οἱ ποταμοί· κατακλείεται γὰρ εἰς βάθος ἡ θερμότης . C ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ κρατήσαντος· ἡ σῆψις μὲν οὐκ ἔστι τῶν δικτύων, ὅταν δὲ φρίξῃ καὶ παγῇ διὰ τὸ ψυχὸς ἀναξηραίνόμενα καὶ θρυπτόμενα μᾶλλον ὑπὸ τοῦ 5 κλύδωνος σήψει τινι καὶ μυθήσει πᾶσχει παραπλήσιον; καὶ γὰρ πονεῖ μᾶλλον ἐν κρύει, ἡαθάπερ τὰ νεῦρα συντεινόμενα σπαράττεται, πλεονάκις ἐκταρραττομένης διὰ τὸν χειμῶνα τῆς θαλάττης· διὸ καὶ στύφουσιν αὐτὰ ταῖς βαφαῖς καὶ πυκνοῦσι, φοβού- 10 μενοι τὰς ἀναλύσεις· ἐπεὶ μὴ βαφέντα μηδὲ χρυσθέντα, μᾶλλον ἂν ἐλάνθανε τοὺς ἰχθῦς, ἐνάερον γὰρ τὸ τοῦ λίνου χροῶμα καὶ ἀπατηλὸν ἐν θαλάττῃ.

ΙΑ'.

Διὰ τί Δωριεῖς εὔχονται κακὴν χόρτου συγκομιδὴν; 15

Ἡ κακῶς μὲν συγκομίζεται χόρτος ὕμενος; D κόπτεται γὰρ οὐ ξηρὸς ἀλλὰ χλωρὸς, ὥστε σήπεται ταχὺ διάβροχος γενόμενος· ὕμενος δὲ πρὸ τοῦ θέρους ὁ σῖτος βοηθεῖται πρὸς τὰ θερμὰ καὶ νότια πνεύματα· ταῦτα γὰρ οὐκ ἔα πυκνωθῆναι συνιστά- 20 μενον ἐν τῷ στάχνι τὸν καρπὸν, ἀλλ' ἐξίστησι καὶ διαχεῖ τῇ θερμότητι τὴν πῆξιν, ἂν μὴ βεβρεγμένης τῆς γῆς ὑγρότης παραμένη ψύχουσα καὶ νοτίζουσα τὸν στάχυν.

1 ἐστι *: εἰσι 22 *: διαχέει 23 παραμένη] παραρρέη
Doehnerus ex Psello

IE'.

Διὰ τί πυροφόρος ἡ πίων καὶ βαθεῖα χώρα, κριθοφόρος δὲ
μᾶλλον ἢ λεπτόγεως;

Ἡ ὅτι τῶν σπερμάτων τὰ ἰσχυρὰ πλείονος τρο-
φῆς δεῖται τὰ δ' ἀσθενῆ λεπτῆς καὶ ἐλαφροῦς, ἀσθενέ- E
στερον δ' ἢ κριθῇ καὶ μανότερον· ὅθεν οὐ φέρει
τὴν πολλὴν τροφήν καὶ βαρεῖαν; μαρτυρεῖ δὲ τῷ
λόγῳ τούτῳ πυροῦ τὸν τρίμηνον ἐν τοῖς ὑποξήροις
φύεσθαι βέλτιον, ἀνοτώτερον ὄντα καὶ τροφῆς ἐλάτ-
10 τονος δεόμενον· διὸ καὶ συντελεῖται τάχιον.

IS'.

Διὰ τί λέγεται

‘σῖτον ἐν πληῶ φύτετε, τὴν δὲ κριθὴν ἐν κόνει’;

Πότερον, ὥς εἰρήκαμεν, ὁ μὲν δύναται πλείονος
15 τροφῆς κατακρατεῖν ἢ δ' οὐ φέρει τὸ πολὺ καὶ κατα-
κλύζον, ἢ πυκνὸς ὢν ὁ πυρὸς καὶ ξυλώδης φύεται
βέλτιον ἐν ὑγρῷ μαλαττούμενος καὶ χυλούμενος, τῇ
δὲ κριθῇ διὰ μανότητα σύμφορον ἐν ἀρχῇ τὸ ξηρό- F
τερον, ἢ διὰ θερμότητα σύμμετρος καὶ ἀβλαβῆς ἢ
20 κρᾶσις ψυχρότερον δ' ἢ κριθῇ· ἢ φοβοῦνται τὸν
πυρὸν ἐν ξηρῷ τρίβειν διὰ τοὺς μύρμηκας, εὐθὺς
γὰρ ἐπιτίθενται, εἰς δὲ κριθὰς ἥττον φέρονται,
δυσβάστακτοι γὰρ εἰσι καὶ δυσπαρακόμιστοι διὰ
μέγεθος;

9 ἀνοτώτερον Kaltwasserus: ἀνοστότερον 18 cf.
Bergk. 8 p. 669 ib. idem: φυντεύετε 17 χυλούμενος Psellus:
χαλῶμενος cf. p. 700 b 19 ἢ διὰ — — δ' ἢ κριθῇ;] W non
integra videntur 20 δὲ ἢ Doehnerus: δὲ 21 τρίβειν]
σπείρειν idem; sed sanum vid.

IZ'.

Διὰ τί τῶν ἄρρενων ἔππων μᾶλλον ἢ τῶν θηλειῶν τὰς τρίχας εἰς τὴν ὀρμὴν λαμβάνουσι;

Πότερον, ὥς τοῖς ἄλλοις τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος
916 μέρεσι, καὶ ταῖς θριξίν εὐτονώτερόν ἐστιν· ἢ μάλ- 5
λον διὰ τὸ οὖρον οἴονται τὰς τρίχας τῶν θηλειῶν
βρεχομένας γίνεσθαι χείρονας;

IH'.

Διὰ τί τευθὶς φαινομένη σημεῖδν ἐστὶ μέγαν χειμῶνος;

Ἡ πάντα φύσει τὰ μαλάκια δύσριγα διὰ γυμνό- 10
τητα τῆς σαρκὸς καὶ ψιλότητα, μήτ' ὅστράκω μήτε
δέρματι μήτε λεπίδι σκεπομένης ἀλλ' ἐντὸς ἐχούσης
τὸ σκληρόν καὶ ὅστεῳδες, διὸ καὶ κέκληται μᾶλάκια;
ταχὺ δὴ προαισθάνεται δι' εὐπάθειαν τοῦ χειμῶνος·
ὅθεν ὁ μὲν πολύπους εἰς γῆν ἀνατρέχει καὶ τῶν 15
πετριδίων ἀντιλαμβάνομενος σημεῖδν ἐστὶ πνεύμα-
B τος ὅσον οὐπῶ παρόντος, ἢ δὲ τευθὶς ἐξάλλεται,
φεύγουσα τὸ ψῦχος καὶ τὴν ἐν βάθει ταραχὴν τῆς
θαλάττης· καὶ γὰρ ἔχει μάλιστα τῶν μαλακίων
εὐθρυπτον καὶ ἀπαλὸν τὸ σαρκῶδες. 20

IO'.

Διὰ τί τὴν χροᾶν ὁ πολύπους ἐξαλλάττει;

Πότερον, ὥς Θεόφραστος ᾤετο, δειλὸν ἐστὶ φύσει
ζῶον· ὅταν οὖν ταραχθῇ τρεπόμενον τῷ πνεύματι,
συμμεταβάλλει τὸ χρῶμα καθάπερ ἄνθρωπος· διὸ 25
καὶ λέλεκται

‘τοῦ μὲν γὰρ τε κακοῦ τρέπεται χρώς’.

ἢ τοῦτο πρὸς τὴν μεταβολὴν πιθανῶς λέλεκται πρὸς
δὲ τὴν ἐξομοίωσιν οὐχ ἱκανῶς; μεταβάλλει γὰρ
οὕτως, ὥστε τὴν χροάν αἷς ἂν πλησιάζῃ πέτραις
5 ὁμοιοῦν· πρὸς ὃ καὶ Πίνδαρος ἐποίησε

‘ποντίου θηρὸς χρωτὶ μάλιστα νόον
προσφέρων πάσαις πολίεσσιν ὁμίλει’

καὶ Θέογνις

‘πουλύποδος νόον ἔσχε πολυχρόου, ὃς ποτὶ πέτρῃ,
10 τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.’

τοῦτο δὴ καὶ τοὺς πανουργία καὶ δεινότητι ὑπερ-
φέροντας ἔχειν τὸ ἐπιτήδευμα λέγουσιν, ὡς ὑπὲρ
τοῦ λαθεῖν καὶ διαφυγεῖν τοὺς πλησίον ἑαυτοὺς
ἀεὶ ἀπεικάζειν πολύποδι. ἢ καθάπερ ἐσθῆτι τῇ χροά
15 νομίζουσι χρῆσθαι, ῥαδίως οὕτως ἢ βούλεται με-
τενδυόμενον; ἄρ’ οὖν τὴν μὲν ἀρχὴν αὐτὸς ἐνδί-
δωσι τοῦ πάθους δείσας, τὰ δὲ κύρια τῆς αἰτίας ἐν
ἄλλοις ἐστί; σκόπει δὴ, κατ’ Ἑμπεδοκλέα

‘γνούς ὅτι πάντων εἰσὶν ἀπορροαὶ ὅσς’ ἐγένοντο.’

20 οὐ γὰρ ζώων μόνον οὐδὲ φυτῶν οὐδὲ γῆς καὶ
θαλάττης, ἀλλὰ καὶ λίθων ἄπεισιν ἐνδελεχῶς πολλὰ
ρεύματα καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου· καὶ γὰρ φθίρεται.

1 Hom. N 280 5 Πίνδαρος] Bergk. 1 p. 383 8 Θέογνις]
idem 2 p. 140 vs. 215 ib. πουλύπου δργήν ἔσχε πολυ-
πλόκων Theognis 14 ἢ] δν M 18 Ἑμπεδοκλέα] Mul-
lach. 1 p. 10 vs. 337 19 γνῶθ’ Wakefieldius ib. ἀπορροαὶ
idem: ἀπόρροαι 22 καὶ γὰρ φθίγγεται πάντα καὶ ὕδαε
τῷ ρεῖν ἀεὶ τι καὶ φθίρεσθαι Doehnerus

πάντα καὶ ὕδαθε τῷ ῥεῖν ἀεί τι καὶ φέρεσθαι
 συνεχῶς· καὶ γὰρ ἑλξεις ἢ ἐπιπηδήσεις ποιοῦσι ταῖς
 ἀπορροαῖς, οἱ μὲν ἐμπλοκάς αὐτῶν οἱ δὲ πληγὰς
 οἱ δ' ὥσεις τινὰς καὶ περιελάσεις ὑποτιθέμενοι.
 μάλιστα δὲ τῶν παρὰ λων πετρῶν ἐπιρραινόμενων 5
 E καὶ ψηχομένων ὑπὸ τῆς θαλάττης, ἀπιέναι μέρος
 καὶ θραύσματα πολλὰ καὶ λεπτὰ εἰκὸς συνεχῶς, ἃ
 τοῖς χρώμασιν ἀλλήλων διαφέροντα τοῖς μὲν ἄλλοις
 οὐ προσίσχεται σώμασιν ἀλλὰ λανθάνει περιολι-
 σθάνοντα τῶν πυκνοτέρους ἔχόντων πόρους ἢ 10
 διεκθέοντα τῶν μαυοτέρους. ὁ δὲ πολὺπους τὴν τε
 σάρκα προσίδειν αὐτόθεν ἀνθρηνιώδης καὶ πολύ-
 πορος καὶ δεκτικὸς ἀπορροῶν ἐστίν· ὅταν δὲ δείσῃ,
 τῷ πνεύματι τρεπόμενος καὶ τρέπων οἶον ἐσφιγξῇ
 τὸ σῶμα καὶ συνήγαγεν, ὥστε προσδέχεσθαι καὶ 15
 στέγειν ἐπιπολῆς τὰς τῶν ἐγγύς ἀπορροάς· καὶ γὰρ
 ἡ τραχύτης μετὰ τῆς μαλακότητος ἑλίκας παρέχουσα
 F τοῖς ἐπιφερομένοις μέρεσι μὴ σκεδαννυμένοις ἀλλ'
 ἀθροίζομένοις καὶ προσμένουσι, σύγχρουν ἀπεργά-
 ζεται τὴν ἐπιφάνειαν τοῖς ἐγγύτατ' οὖσιν. τεκμή- 20
 ριον δὲ τῆς αἰτίας μέγα τὸ μήτε τοῦτον πᾶσιν ἐξο-

1 ὅλωλε W ib. φέρεσθαι idem: φθείρεσθαι 3*: ἀπορ-
 ροαῖς. Item lin. 13. 16. p. 389, 3 4 Doehnerus: περιελάσεις
 6 W: ψυχομένων 7 ita supplevit W ex Longolii latina
 interpretatione: λεπτὰ 10 Ambr. 11 E συνεχῶς αὐτ 10 Ambr.
 11 E λοις οὐ προσέ 9 Ambr. 12 E σῶμα nulla lac. in Ambr.
 2 E ἀλλὰ λανθάνει καὶ 15 συνήγαγεν] συνέδησεν Doehnerus
 ex Psello 19 ita supplevi partim cum W: σὺν χρῶ 14 E
 τὴν ἐπιφάνειαν 8 E τητα 2—3 E τεκμήριον ita E, σὺν χρῶ
 12 τὴν ἐπιφα 4 τητα τεκμήριον Ambr. Aliter alii 21 πᾶσιν
 Ianoftius: πᾶσχειν

μοιοῦσθαι τοῖς πλησίον μήτε τὸν χαμαιλέοντα τοῖς
λευκοῖς χρώμασιν, ἀλλὰ μόνοις ἑκάτερον, ὧν ταῖς
ἀπορροαῖς πόρους συμμέτρους ἔχουσιν.

K'.

Διὰ τίν' αἰτίαν τὸ τῶν ἀγρίων συῶν δάκρυον ἡδὺ τὸ δὲ τῶν
ἐλάφων ἀλμυρόν ἐστι καὶ φαῦλον;

Αἰτία δὲ θερμότης καὶ ψυχρότης τούτων, καὶ 917
ψυχρὸν μὲν ὁ ἑλαφὸς περίθερμον δὲ καὶ πυρῶδες
ὁ σῦς· ὅθεν τὸ μὲν φεύγει τὸ δ' ἀμύνεται τοὺς
10 ἐπιόντας, ὅτε καὶ μάλιστα διὰ τὸν θυμὸν ἐκβάλλει
τὸ δάκρυον· πολλῆς γὰρ ἐπὶ τὰ ὕμματα θερμότητος
φερομένης, ὥς εἴρηται

‘φρίξας εὖ λοφίην, πῦρ ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς’
γλυκὺ γίγνεται τὸ ἀποτηκόμενον. ἔνιοι δὲ φασιν,
15 ὥσπερ γάλακτος ὀρρόν, τοῦ αἵματος ταραχθέντος,
ἐκκρούεσθαι τὸ δάκρυον, ὥς Ἐμπεδοκλῆς. ἐπεὶ τοί-
νυν τραχὺ καὶ μέλαν τὸ τῶν κάπρων αἷμα· διὰ
θερμότητα λεπτὸν δὲ καὶ ὑδαρὲς τὸ τῶν ἐλάφων,
εἰκότως καὶ τὸ ἀποκρινόμενον ἐν τοῖς θυμοῖς καὶ B
20 τοῖς φόβοις ἑκατέρου τοιοῦτον.

KA'.

Διὰ τί τῶν ὄων αἰ μὲν ἡμεροὶ πλεονάκεις τίκτουσι καὶ κατ'
ἄλλον ἄλλαι χρόνον, αἰ δ' ἀγριαὶ καὶ ἀπαῖ καὶ περὶ τὰς
αὐτὰς ἀπασαι σχεδὸν ἡμέρας; αὗται δ' εἰσὶν ἀρχομένον
25 θέρους· διὸ καὶ λέλενται

‘μηκέτι νυκτὸς ὕειν, ἥ κεν τέκη ἀγροτέρῃ σῦς.’

13 Hom. τ 446   16 Ἐμπεδοκλῆς] om. Mullach.
17 τραχὺ] παχὺ W ex Longolii versione   26 incerti poetæ
versus

Ἡ διὰ πλῆθος τροφῆς, ὅντως ἐν πλησμονῇ
 Κύπρις; ἀφθονία γὰρ τροφῆς τὸ γόνιμον περιττώμα
 ποιεῖ καὶ φυτοῖς καὶ ζώοις· αἱ μὲν οὖν ἄγριαι δι'
 αὐτῶν καὶ μετὰ φόβου τὴν τροφήν ζητοῦσι, ταῖς δ'
 ἡμέροις ὑπάρχει διὰ παντὸς ἢ μὲν αὐτοφυῆς ἢ δ'
 C ἐκ παρασκευῆς. ἢ τὸ τῆς σχολῆς καὶ ἀσχολίας ἕμα
 συμβαῖνον αἷτιον; αἱ μὲν γὰρ ἀργοῦσι, μὴ βουλόμεναι
 πόρρω πλανᾶσθαι τῶν συφορβῶν, αἱ δ' ὀρεμβατοῦ-
 σαι καὶ περιθέουσαι τὴν τροφήν διαφοροῦσι καὶ
 καταναλίσκουσιν εἰς τὸ σῶμα πᾶσαν· ὥστε διὰ τὸ 10
 αἰεὶ συνεῖναι ἢ μὴ γίνεσθαι περιττώμα **, ἢ καὶ
 τὸ συντρέφεσθαι καὶ συναγελάζεσθαι τὰ θήλεα τοῖς
 ἄρρεσιν, ἀνάμνησιν ποιεῖ τῶν ἀφροδισίων καὶ συνεκ-
 καλεῖται τὴν ὕρεξιν· ὥς ἐπ' ἀνθρώπων Ἐμπεδοκλῆς
 ἐποίησε

15

ἔτι δέ τι καὶ πόθος εἶτε διὰ πέψεως ἀμμιλογων·

ἐν δὲ τοῖς ἀγρίοις, ἀποτρόφοις οὖσιν ἀλλήλων, τὸ
 D ἄστοργον καὶ δυσεπίμικτον ἀμβλύνει καὶ ἀνασβέν-
 νυσι τὰς ὁρμάς. ἢ καὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' Ἀριστοτέ-
 λους ἀληθές ἐστιν, ὅτι 'χλούνην' Ὀμηρος ὠνόμασε 20

1 ὅντως γὰρ M. καὶ ὅντως W ib. cf. Nauck. p. 647
 7 συμβαῖνον M: συμμένον ib. A[τιον; AΙ] μὲν *: αἱ μὲν
 10 ὥστε μὴ γίνεσθαι περιττώμα. ἢ τὸ αἰεὶ συνεῖναι καὶ συν-
 τρέφεσθαι κέ W. ὥστε διὰ τὸ αἰεὶ συντελεῖν μὴ γίνεσθαι
 περιττώμα ἢ καὶ τὸ κέ Doehnerus 11 lacunam 10 unus
 exhibit Ambr. Supplendum vid. hunc in modum: ὥστε διὰ
 τὸ αἰεὶ συνεῖναι ἢ μὴ, γίνεσθαι περιττώμα γόνιμον ἢ μὴ. ἢ
 καὶ τὸ συντρέφεσθαι κέ 14 Ἐμπεδοκλῆς] Mullach. 1 p. 10
 vs. 328 16 τοῖς δέ τε καὶ πόθος εἶτε δι' ὕψεως ἄντ' ἀνα-
 μιλογων (δι' ὅψιος ἀμμιχθέντας Mullachius) W 18 ἀπο-
 σβέννυσι? 19 Ἀριστοτέλους; p. 578, 1^b 20 Ὀμηρος JI 539

σὺν τὸν μόνορχιν; τῶν γὰρ πλείστων φησὶ προσκνω-
μένων τοῖς στελέχεσι θρύπτεσθαι τοὺς ὄρχεις.

KB'.

Διὰ τί τῆς ἄρκτου φασὶ τὴν χεῖρα γλυκυτάτην ἔχειν σάρκα
5 καὶ φαγεῖν ἡδίστην;

Ἡ ὅτι τὰ πέττοντα τὴν τροφὴν μάλιστα τοῦ
σώματος παρέχει τὸ κρέας ἡδίστον; πέττει δὲ κάλ-
λιστα τὸ διαπνέον, κινούμενον μάλιστα καὶ συγ-
γυμναζόμενον, ὥσπερ ἡ ἄρκτος τῷ μέρει τούτῳ
10 πλείστα κινεῖται· καὶ γὰρ ὡς ποσὶ τοῖς ἐμπροσθίοις E
βαδίζουσα χρηῖται καὶ τρέχουσα καὶ ὡς χερσὶν ἀντι-
λαμβανομένη.

KF'.

Διὰ τί δυστίβεντος ἡ τοῦ ἔαρος ὥρα;

15 Πότερον αἱ κύνες, ὥς φησιν Ἐμπεδοκλῆς,

‘κείμενα θηρίων μελέων μυκτῆρσιν ἐρευνῶσαι,’

τὰς ἀπορροὰς ἀναλαμβάνουσιν, ὥς ἐναπολείπει τὰ
θηρία τῇ ὕλῃ, ταύτας δὲ τοῦ ἔαρος ἐξαμανροῦσι
καὶ συγχέουσιν αἱ πλείσται τῶν φυτῶν καὶ τῶν
20 ὕλημάτων ὁσμάι, ὑπὲρ τὴν ἀνθησιν ὑπερχεόμεναι
καὶ κεραννύμεναι, περιποτῶσι καὶ διαπλανῶσι τὰς
κύνας τῆς τῶν θηρίων ὁσμῆς ἐπιλαβέσθαι; διὸ περὶ F

5 καὶ φαγεῖν Turnebus: δὲ φαγεῖν 6 ἡ Duebnerus
15 πότερον] deest alterum membrum ab ἡ incipiens
16 κείμενα] κείμενα Emperius (cf. p. 520 f) de cuius con-
iectura nunc dubito. cf. Mullach. 1 p. 11 vs. 368 17 *: ἀπορροίας 20 corrig. vid. partim cum Doehnero: αἱ περὶ
τὴν ἀνθησιν — — κεραννύμεναι τῷ ἀέρι, ἀπατῶσι καὶ δια-
πλανῶσι

τὴν Αἴτνην ἐν Σικελίᾳ φασὶ μηδένα κυνηγεῖν· πολὺ γὰρ ἀναφύεσθαι καὶ τεθηλέναι δι' ἔτους Ἴον ὄρεινόν ἐν τοῖς λειμῶσι, καὶ τὸν τόπον εὐωδίαν ἀεὶ κατέχουσιν ἀρπάζειν τὰς τῶν θηρίων ἀναπνοάς· λέγεται δὲ μῦθος, ὡς τὴν Κόρην ἐκείθεν ἀνθολογοῦσαν ὁ Πλούτων ἀφαρπάσειε, καὶ διὰ τοῦτο τιμῶντες καὶ σεβόμενοι τὸ χωρίον ὡς ἄσυλον οὐκ ἐπιτίθενται τοῖς ἐκεῖ νεμομένοις.

ΚΔ'.

Διὰ τί περὶ τὰς πανσελήνους ἤμιστα ταῖς ἰχθυοσκοπίαις ἐπι- 10
τυγχάνουσιν;

Ἡ διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν; ὁροσοβόλοι γὰρ αἱ
918 πανσέληνοι· διὸ καὶ τὴν δρόσον ὁ Ἀλκμάν Διὸς
θυγατέρα καὶ Σελήνης προσεῖπε ποιήσας

Ἰδιὸς θυγάτηρ ἔρσα τρέφει καὶ δίας Σελάνας· 15
ἣ γὰρ δρόσος ἀσθενῆς ἐστὶ καὶ ἀδρανῆς ὕμβρος,
ἀσθενὲς δὲ καὶ τὸ τῆς σελήνης θερμόν· ὅθεν ἔλκει
μὲν ἀπὸ γῆς ὥσπερ ὁ ἥλιος, ἄγειν δ' εἰς ὕψος μὴ
δυναμένη μηδ' ἀναλαμβάνειν μεθίησιν.

ΚΕ'.

20

Διὰ τί τὸ δρόσιμον γινόμενον διὰ τοῦ ψύχους δυστίβευτον;

Πότερον ὅτι τὰ θηρία πόρρω τῶν κοιτῶν ὀκνοῦντα
προϊέναι διὰ τὸ κρύος οὐ πολλὰ ποιεῖ σημεῖα· διὸ
καὶ φασιν αὐτὰ φεῖδεσθαι τῶν πλησίον, ὅπως μὴ
B κακοπαθῇ πλανώμενα μακρὰν τοῦ χειμῶνος ἀλλ' 25

1 Αἴτνην] Ἐνναν Kaltwasserus . 2 Ἴον ὄρεινόν] ὄρι-
γανον idem 15 cf. Bergk. 3 p. 54 ib. δίας Σελάνας
scripsi ex p. 659 c: Σελάνας δίας 21 scr. vid. δροσινόν

ἀεὶ ἐγγρύθεν ἔχῃ νέμεσθαι· ἢ δεῖ μὴ μόνον ἔχειν
 ἔχνη τὸν στιβευόμενον τόπον ἀλλὰ κινεῖν τὴν ὄσφρη-
 σιν, κινεῖ δὲ λυόμενα καὶ χαλώμενα μαλακῶς ὑπὸ
 θερμότητος, ἢ δ' ἄραν περιψυξίς πηγνύουσα τὰς
 5 ὁσμάς οὐκ ἔῃ ρεῖν οὐδὲ κινεῖν τὴν ἀλσθήσιν· ὄθεν
 καὶ τὰ μύρα καὶ τὸν οἶνον ἤττον ὕζειν ψύχους καὶ
 χειμῶνος λέγουσιν· ὁ γὰρ ἀήρ πηγνύμενος ἴσθησι
 τὰς ὁσμάς ἐν αὐτῷ καὶ οὐκ ἔῃ ἀναδίδοσθαι;

K5'.

10 Διὰ τί τὰ ζῷα τὰς βοηθούσας δυνάμεις, ὅταν ἐν πάθει γέ-
 νηται, ζητεῖ καὶ διώκει καὶ χρώμενα πολλάκις ὠφελεῖται;
 καθάπερ αἱ κύνες ἐσθίουσι πύαν, ἵνα τὴν χολὴν ἐξεμῶσιν·
 αἱ δ' ὄες ἐπὶ τοὺς ποταμίους καρκίνους φέρονται, βοη- C
 θοῦνται γὰρ ἐσθίουσαι πρὸς κεφαλαλγίαν· ἢ δὲ χελώνη φα-
 15 γούσα τὴν σάρκα τοῦ ἔχειος ὀρίγανον ἐπεσθίει· τὴν δ' ἄρκτον
 λέγουσιν ἀσωμένην τοὺς μύρμηκας ἀναλαμβάνειν τῇ γλώττῃ
 καὶ καταπίνουσιν ἀπαλλάττεσθαι· τούτων δ' οὔτε πεῖρα καὶ
 περίπτωσις γέγονεν αὐτοῖς.

Πότερον οὖν, ὥσπερ τὰ κηρία τὴν μέλιτταν τῇ
 20 ὁσμῇ καὶ τὰ κενέβρεια τὸν γῦπα κινεῖ καὶ προσά-
 γεται· πόρρωθεν, οὕτως οὖν καὶ σῦς οἱ καρκίνοι καὶ
 τὴν χελώνην ἢ ὀρίγανος, αἱ δὲ μυρμηκίαι τὴν
 ἄρκτον ὁσμαῖς καὶ ρεύμασι προσφερέσι καὶ οἰκείοις
 ἔλκουσιν, οὐ λογισμῷ τοῦ συμφέροντος ἀγούσης τῆς
 25 ἀλσθήσεως· ἢ τὰς ὀρέξεις ἐπιφέρουσι τοῖς ζῷοις αἱ
 τῶν σωμάτων κράσεις, ἃς αἱ νόσοι ποιοῦσι, διαφό- D

8 διαδίδοσθαι? 12 ἐσθίουσι W: ἐσθίουσαι ib. πύαν
 ἵνα τὴν W: ἢ ὅταν τὴν 16 X: μασσωμένην aut μασσωμένην
 21 οὖν] delevrim 26 ἃς — ποιοῦσι W: αἱ νοσοποιοῦσι

ρους δριμύτητας ἢ γλυκύτητας ἢ τινας ἄλλας ἐν-
 τίκτους ποιότητας ἀήθεις καὶ ἀτόπους, τῶν ὑγρῶν
 τρεπομένων; ὥς δηλόν ἐστιν ἐπὶ τῶν γυναικῶν,
 ὅταν κύωσι, καὶ λίθους καὶ γῆν προσφερομένων·
 διὸ καὶ τῶν νοσούντων ταῖς ὀρεξέσιν οἱ χαρίεντες
 ἰατροὶ προῖτασι τοὺς ἀσώτως ἢ σωτηρίως ἔχοντας·
 ἱστορεῖ γοῦν Μνησίθεος ἰατρὸς ἐν ἀρχῇ πνευμονίας
 τὸν ἐπιθυμήσαντα κρομμύων σφίξεσθαι τὸν δὲ σύκων
 ἀπόλλυσθαι, διὰ τὸ ταῖς κράσεσι τὰς ὀρεξεις τὰς
 Ε δὲ κράσεις τοῖς πάθεσιν ἔπεσθαι. πιθανὸν οὖν ἐστὶ 10
 καὶ τῶν θηρίων τὰ μὴ παντελῶς ὀλεθρίοις μὴδ'
 ἀναιρετικοῖς περιπίπτοντα νοσήμασι ταύτην τὴν διά-
 θεσιν καὶ κρᾶσιν ἴσχειν, ὅφ' ἥς ἐπὶ τὰ σφίζοντα
 φέρεται καὶ ἄγεται ταῖς ὀρεξέσιν ἕκαστον αὐτῶν.

KZ'.

15

Διὰ τί τὸ γλεῦκος, ἂν ὑπὸ ψύχους περιέχεται τὸ ἀγγεῖον,
 γλυκὺ διαμένει πολὺν χρόνον;

Πότερον ὅτι πέψις ἐστὶ τοῦ γλεύκους ἢ εἰς τὸ
 οἰνώδες μεταβολὴ κωλύει δὲ τὴν πέψιν ἢ ψυχρότης,
 ὑπὸ θερμοῦ γὰρ ἢ πέψις· ἢ τοῦναντίον, οἰκεῖός 20
 ἐστὶ τῆς σταφυλῆς χυμὸς ὁ γλυκὺς, διὸ καὶ πεπαλ-
 νεσθαι λέγεται τὸ γλυκὺ κινώμενον· ἢ δὲ ψυχρό-
 F τῆς οὐκ ἔωσα διαπνεῖν ἀλλὰ συνέχουσα τὸ θερμόν,
 τὴν γλυκύτητα διατηρεῖ τοῦ γλεύκους; αὕτη δ' ἐστὶν
 αἰτία καὶ τῶν τρυγωμένων ὑμβρῶ τὸ γλεῦκος ἦτον 25
 ἀναξέιν· ἢ γὰρ ξέσις ὑπὸ θερμότητος τὴν δὲ θερμό-
 τητα κατέχει καὶ συστέλλει τὸ ψυχρόν.

4 κύωσι] κητῶσι Lennepius cf. p. 801 a   6 ἀσώτως
 L. Dindorfius   22 κινώμενον] κινώμενον Doehnerus

ΚΗ'.

Διὰ τί τῶν θηρίων ἡ ἄρκτος ἥκιστα διεσθίει τὰ δίκτυα, καί-
τοι καὶ λύκοι καὶ ἄλλωπενες διεσθίουσι;

Πότερον ἐνδοτάτω τοὺς ὀδόντας ἔχουσα τοῦ
5 χάσματος ἥκιστα πρὸς τὰ λίνα ἐξικνεῖται, προεμ-
πίπτει γὰρ τὰ χεῖλη διὰ πάχος καὶ μέγεθος· ἢ μᾶλ- 919
λον ἰσχύουσα ταῖς χερσὶ ῥήγνυσι καὶ διασπᾷ τὸν
βρόχον· ἢ καὶ ταῖς χερσὶν ἅμα χρῆται καὶ τῷ στό-
ματι, ταῖς μὲν διασπῶσα τὸ λίνον τῷ δ' ἀμυνομένη
10 τοὺς διώκοντας; οὐδενὸς δ' ἦττον αὐτῇ βοηθοῦσιν
αἱ περικαλινδῆσεις· διὸ μᾶλλον ἢ διασπᾷ τὰ λίνα
πραγματευομένη· πολλάκις ἐκκυβιστᾷ καὶ σφάζεται,
** ἀμὴ καὶ δέοι ἡ τῶν ὀδόντων.

ΚΘ'.

15 Τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν τὰ ψυχρὰ τῶν ὑδάτων οὐ θαυμάζομεν
ἀλλὰ τὰ θερμὰ, καίτοι δῆλον ὅτι θερμότης αἰτία τούτων ὡς
ψυχρότης ἐκείνων;

Οὐ γὰρ, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν, ἡ μὲν θερμότης
δύναμις ἐστίν ἢ δὲ ψυχρότης στέρησις θερμότητος·
20 ἐπεὶ πλειόνων αἰτίων ἐφαίνετο τὸ μὴ ὂν τοῦ ὕντος.
ἀλλ' ἔοικε τῷ σπανίῳ τὸ θαυμάσιον ἢ φύσις νέμουσα Β
πῶς γίγνεται ζητεῖν τὸ μὴ πολλάκις γιγνόμενον.

ἴδρᾳς τὸν ὑποῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις'

5 παρεμπίπτει Doehnerus 11 διὸ μᾶλλον ἢ] δι' ὧν
μᾶλλον (malim μᾶλλον νῆ Δία) W 13 lac. 4 Ambr. 3 E.
ἔνα μὴ καὶ δέοι τῶν ὀδόντων X. Fort. καὶ ὅρα μὴ καὶ δεῖ
ἦττον ὀδόντων 20 ἐπεὶ — ἐφαίνετο W: ἐπὶ πλέον ὧν — φαί-
νεται ib. Turnebus: πλέον ὧν (πλεόνων W) 23 Nauck.
p. 663 24 ἔχοντα θ' mei

ὅσα μὲν ἔρχεται φέρων θεάματα νυκτός, ὅσον δὲ μεθ' ἡμέραν κάλλος ἀναδείκνυσιν; οἱ δὲ πολλοὶ τὴν τούτων φύσιν οὐ θαυμάζουσιν, ἱριδας δὲ καὶ ποικίλματα νεφῶν ἡμέρας καὶ σέλα ῥηγνύμενα πομφόλυγος δίκην νυκτός ** κεκόσμηται.

5

Λ'.

Διὰ τί τῶν ἀμπέλων τὰς ἀκάρπους, τοῖς δ' ἀκρέμοσι καὶ ἔρνεσιν εὐτροφούσας τραγᾶν λέγομεν;

- Ο Ἡ ὅτι τῶν τράγων οἱ σφύδρα πίονες ἡττόν εἰσι γόνιμοι καὶ μόλις ὑπὸ πίμελῆς ὀχεύουσι; τὸ γὰρ σπέρμα περιττωμα τῆς τροφῆς ἐστὶ τῆς τῷ σώματι προστιθεμένης· ὅταν οὖν ἡ ξῶον ἡ δένδρον εὐεκτῇ καὶ παχύνηται; τοῦτο σημεῖόν ἐστι τοῦ τὴν τροφήν ἐν ἑαυτῷ καταναλισκομένην μηδὲν ἢ μικρόν τι καὶ ἀγεννὲς περιττωμα ποιεῖν.

15

ΛΑ'.

Διὰ τί ἄμπελος οἶνω ῥαινομένη, μάλιστα τῷ ἐξ αὐτῆς, ἀναξηραίνεται;

Πότερον, ὥσπερ ἐν τοῖς πολυπόταις γίνεται φαλάκρωσις, ὑπὸ θερμότητος τοῦ οἶνου τὸ ὑγρὸν 20

2 post ἀναδείκνυσιν lac. 2 litt. in E, unde fort. corr. καὶ οἱ πολλοὶ ib. δὲ W 3 οὐ θαυμάζουσιν addidi partim cum W. Loco eius lac. 2—3 in E ib. *: ἱριδες 4 ἡμέρας W: ἡμέρα 5 νυκτός et lacunam add. Duebnerus; W supplente: δίκην νυκτός· οἷς μᾶλλον νομίζουσι τὸν οὐρανὸν κεκοσμηθῆναι. Fort. supplendum: δίκην νυκτός, οἷς οὐρανὸς (αὐτὰ τὰ ὑπὲρ γῆν) κεκόσμηται 7 ἀκάρπους — — λέγομεν ita supplevit W coll. Aristot. p. 726, 2^a (cf. etiam p. 546, 2^a): ἀκάρπους 5 μῶσι 2 νεύτο 10 ἀστραγαν 5 μεν libri, mensura lacunarum ex Ambr. In uno E post ἀκάρπους sequitur lac. 40 fere litt. et deinde τῶν τράγων 9 ἡ Duebnerus: ἡ 11 τῆς τῷ idem: καὶ τῆς τῷ 17 *: αὐτῆς

ἐξατμίζοντος· ἢ φύ ** τὸ οἶνωδές ἐστιν, ὡς φησιν
 Ἐμπεδοκλῆς· οἶνον ὑπὸ φλοιοῦ πέλεσθαι σαπὲν ἐν D
 ξύλῳ ὕδωρ· ὅταν οὖν ἔξωθεν οἶνω βρέχεται, γίννε-
 ται πῦρ ἐπὶ πῦρ τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῦ τρέφοντος **
 5 δύνανται ἐξίστησιν ἢ κρᾶσις· ἢ στυπτικὴν φύσιν
 ἔχων ὁ ἄκρως ἐνδύεται ταῖς ῥίζαις, καὶ τοὺς πό-
 ρους συναγαγὼν καὶ πυκνώσας οὐ διίησι τὸ ὕδωρ
 εἰς τὸ φυτόν, ὃ εὐθαλεῖν καὶ βλαστάνειν πέφυκεν·
 ἢ καὶ τοῦτο μᾶλλον εἰκὸς εἶναι τῇ ἀμπέλῳ παρὰ
 10 φύσιν, τὸ ἐξ αὐτῆς ἀπὸν εἰς αὐτὴν ἐπανιδὸν πάλιν
 δέχεσθαι; τῆς γὰρ ἐν τοῖς φυτοῖς ὑγρότητος ἦνθι
 καὶ τι τρέφειν μὴδὲ προστίθεσθαι μὴδὲ μέρος εἶναι
 τοῦ φυ **

Λεῖπει.

XXXII.

Cur inter omnes arbores sola palma contra im-
positum onus adsurgit? Utrum quod ignea et spi-
rabilis facultas, qua maxime pollet, quum tentatur

1° lac. 9 Ambr. E. ἢ φύσει στυπτικὸν Kaltwasserus pro-
 babiliter 2° Ἐμπεδοκλῆς] Mullach. 1 p. 9 vs. 288 ib. ὑπὸ X:
 ἀπὸ 4 ἐπὶ πῦρ τῇ W ib. lac. 15 Ambr. 11 E. W supplevit:
 τρέφοντός ἐστι φύσιν· ὥσπερ αὐτὸ τὸ ὑπερβαλὼν τὴν τοῦ οἶνου
 δύναμιν κέ 8. ὃ εὐθαλεῖν W ex Psello: 1—2 εὐθαλεῖ 4
 unus E; εὐθαλεῖν αὐτὸ καὶ εὐθαλεῖ ceteri 9 εἰκὸς εἶναι *:
 εἶναι 11 τῆς γὰρ ἐκτός τοις φυτοῖς ὑγρότητος ἐνδεὲς εἰς
 τροφήν· μὴδὲ προστίθεσθαι μὴδὲ μέρος οἶον τε τοῦ φύσαν-
 τος ἀπαξ 12 τῆς γὰρ ἐν τοῖς φυτοῖς ὑγρό-
 τητος ἦνθι καὶ τὸ μὴτε τρέφειν μὴτε προστίθεσθαι μὴτε
 μέρος εἶναι τοῦ φυτοῦ δυνάμενον 14 post λείπει omissum
 in E vacuum spatium 69 versuum + 25 litt. Sequuntur octo
 quaestiones quas servavit Gyberti Longolii latina versio.
 Versionem graecam Volumen Fragm. continebit cf. p. 724 f.

et irritatur, sese exercens magis et magis erigit? An quoniam pondus ramos subito urgens, aerem omnem qui in his est, oppressum cedere retro cogat, qui deinde resumptis paullo viribus, aduersum onus acrius rursus instat? An molles et tenerae 5 virgæ impetum non sustinentes, quum onus quiescit, paullatim se erigunt, et speciem, quasi contra illud adsurgant, præbent?

XXXIII.

Quare aqua de puteis hausta minus alit quam quae de fonte aut caelo manat? An quia frigidior 10 magis sit et parum quoque aeris habeat? An quod salis multum immixta sibi de terra habeat; sal autem maciem, si quid aliud, facit? An quod pigra nec cursu exercita qualitatem aliquam malam adquirat, quae stirpibus et animantibus con- 15 traria, in causa est quod nec bene concoquatur nec nutrire quicquam possit? Hinc et stagnantes aquae minus probæ censeantur, quod injurias quas vel ab aeris mala qualitate vel a terra accipiunt, digerere nequeant.

20

XXXIV.

Cur Zephyrus ventorum omnium celerrimus vulgo fertur, et Homerus:

'Nos quoque cum Zephyri curramus flatibus una?'

An quod aere. perpurgato et minime nêbuloso,

flare soleat? aeris enim densitas et impuritas ventorum cursum non mediocriter impedit. An quod sol radiis suis flatum frigidum perstringens, quo velocius feratur, auctor est? Quicquid enim frigidi
 5 ventorum vi contrahitur, id a calore veluti hoste superatum, longius et citius propelli credendum est.

XXXV.

Cur apes fumum ferre nequeunt? Quod meatus spiritus vitalis sane quam angustos habeant. At is fumo interceptus et conclusus angit et prope-
 10 modum ad mortem apes adigit. An acredo amaritudoque fumi in causa est? gaudēt enim dulcibus apes neque alio nutrimento aluntur: itaque ut contrariam et noxiam rem propter amaritudinem, fumum detestantur. 'Qua' de causa mellarii quum
 15 fumum abigendis apibus faciunt, amaras herbas, ut cicutam et centaurium, incendere solent.

XXXVI.

Cur apes citius pungunt qui stuprum dudum fecerunt? An quod animal est munditiae et elegantiae perquam studiosum; praeterea olfactus sensu valet
 20 plurimum? Quum itaque impuri congressus propter impudicitiam et immoderatam libidinem soleant esse immundiores: et citius ab apibus deprehenduntur et odium vehementius adversus illos concipiunt. Unde apud Theocritum jocose Venus ad

Anchisen a pastore ablegatur, uti apum aculeis propter adulterium commissum pungatur:

‘Te confer ad Idam,
confer ad Anchisen, ubi quercus atque cypirus
crescit, apum strepit atque domus melliflua bombis.’ 5

Et Pindarus: ‘Parvula favorum fabricatrix, quae
Rhoecum pupugisti aculeo, domans illius perfidiam.’

XXXVII.

Quare canes relicto homine qui jecit, lapidem morsu insectantur? An quia neque cogitatione comprehendere quicquam nec reminisci. (quibus solus homo 10 virtutibus valet) potest? itaque quum mente non discernat a quo injuria fuerit illata, id tantum quod ob oculos minaciter versatur, inimicum esse existimat deque eo vindictam sumere parat. An lapidem, dum per terram mittitur, feram aliquam esse autu- 15 mans, pro ingenio hanc prius capere conatur, deinde quum viderit se opinione sua frustrari, hominem rursus invadit? An quod ad id quod missum fuerit, et hominem ipsum aequaliter odit, et id quod proximius est, insectatur? 20

XXXVIII.

Cur lupae certo anni tempore omnes intra duodecim dies pariunt? Antipater in libro de Animalibus partum lupas projicere adserit, quum glandiferae arbores florem abjiciunt, quo gustato, uteri illarum reserantur: quum ejus copia non est, partum

in ipso corpore emori, nec in lucem venire posse: praeterea regiones illas a lupis non vastari, quae glandium quercuumque feraces non sunt. Quidam ad fabulam Latonae referunt, quae quum uterum
 5 ferret nec uspiam tuta prae Iunone esse posset, duodecim diebus, quibus in Delum proficiscebatur, in lupum a Iove mutata, ut deinceps omnes lupae eo ipso tempore parere possint, impetravit.

XXXIX.

Cur aqua in summa parte alba, in fundo vero
 10 *nigra spectatur?* An quod profunditas nigredinis mater est, ut quae solis radios prius quam ad eam descendant, obtundat et labefactet? Superficies autem, quoniam continuo a sole afficitur, candorem luminis recipiat oportet. Quod ipsum et Empe-
 15 docles approbat:

‘et niger in fundo fluvii color exstat ab umbra, atque cavernosis itidem spectatur in antris.’

An limo plerumque oppletus fluminum marisque fundus, talem de se colorem per solis reflexum
 20 parit, quali utique is praeditus est? An probabilius est, aquam minime, quae illis est, puram et sinceram esse, sed terrea qualitate (utpote quae continuo, qua currit vel agitatur, aliquid ex ea advehat) imbutam, quum ad fundum residet, turbidiorem et
 25 minus perspicuam effici?

7 in lupam? 14 Empedocles] Mullach. 1 p. 7. vs. 253

ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΕΜΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΩΙ
ΚΥΚΛΩΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΛΑΜΠΡΙΑΣ, ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΗΣ, ΛΕΥΚΙΟΥΣ, ΦΑΡΝΑΚΙΗΣ, 5
ΣΤΑΛΛΑΣ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, ΘΕΩΝ.

- B 1. ** 'Ο μὲν οὖν Σύλλας 'ταῦτ' εἶπε 'τῷ γ' ἐμῷ
μύθῳ προσήκει κάκειθ' ἐστι· ἀλλ' εἰ δὴ τι πρὸς
τάς ἀνὰ χεῖρα ταύτας καὶ διὰ στόματος πᾶσι δόξας
περὶ τοῦ προσώπου τῆς σελήνης προανεκρούσασθε, 10
πρῶτον ἡδέως ἂν μοι δοκῶ πυνθέσθαι'. 'τί δ' οὐκ
ἐμέλλομεν' εἶπον 'ὕπὸ τῆς ἐν τούτοις ἀπορίας ἐπ'
ἐκείνους ἀπασθέντες; ὥς γὰρ οἱ ἐν νοσήμασι χρο-
νίοις πρὸς τὰ κοινὰ βοηθήματα καὶ τὰς συνήθεις
διαίτας ἀπειπόντες ἐπὶ καθαρμοὺς καὶ περιάπτα καὶ 15
ὀνείρους τρέπονται, οὕτως ἀναγκαῖον ἐν δυσθεω-
ρήτοις καὶ ἀπόροις σκέψασιν, ὅταν οἱ κοινοὶ καὶ
C ἔνδοξοι καὶ συνήθεις λόγοι μὴ πείθωσι, πειρᾶσθαι
τῶν ἀτοπωτέρων καὶ μὴ καταφρονεῖν ἀλλ' ἐπάδειν

4 ΠΡΟΣΩΠΑ — — ΘΕΩΝ om. BE 7 lac. add.
Duebnerus, X monente ib. τῷ γ' ἐμῷ W: τῷ γὰρ ἐμῷ
libri. τῷ παραμέσῳ Madvigius, potius τῷ παρ' ἐμοῦ 8 δὴ
τι W: δεῖ τι 10 idem: προσανακρούσασθαι 12 ταύταις
— ἐκείνας W

ἀτεχνῶς ἑαυτοῖς τὰ τῶν παλαιῶν καὶ διὰ πάντων
τάληθές ἐξελέγχειν·

2. “Ορᾶς γὰρ εὐθύς, ὥς ἄτοπος ὁ λέγων τὸ φαινό-
μενον εἶδος ἐν τῇ σελήνῃ πάθος εἶναι τῆς ὕψεως,
5 ὑπαικούσης τῇ λαμπρότητι δι’ ἀσθενείαν, ὃ ** κα-
λοῦμεν· οὐ συνορῶν ὅτι πρὸς τὸν ἥλιον ἔδει τοῦτο
γίγνεσθαι μᾶλλον, ὅξυν ἀπαντῶντα καὶ πλήκτην·
ὥς πον καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὴν ἐκατέρων ἀποδίδωσιν
οὐκ ἀηδῶς διαφορὰν

10 ἥλιος δὲ ὑβελῆς ἡδ’ ἰλάειρα σελήνῃ,
τὸ ἐπαγωγὸν αὐτῆς καὶ ἰλαρὸν καὶ ἄλνυον οὕτω
προσαγορεύσας· ἔπειτα λόγον ἀποδιδούς, καθ’ ὃν αἱ
ἀμυδραὶ καὶ ἀσθενεῖς ὕψεις οὐδεμίαν διαφορὰν ἐν D
τῇ σελήνῃ μορφῆς ἐνορῶσιν, ἀλλὰ λεῖος αὐταῖς
15 ἀντιλάμπει καὶ περιέπλεως αὐτῆς ὁ κύκλος, οἱ δ’
ὅξυν καὶ σφοδρὸν ὀρῶντες ἐξακριβοῦσι μᾶλλον καὶ
διαστέλλουσιν ἐκτυπούμενα τὰ εἶδη τοῦ προσώπου,
καὶ τῆς διαφορᾶς ἄπτονται σαφέστερον· ἔδει γάρ,
οἶμαι, τοῦναντίον, εἴπερ ἡττωμένου πάθος ὕμματος
20 ἐποίει τὴν φαντασίαν· ὅπου τὸ πάσχον ἀσθενέστε-
ρον, σαφέστερον εἶναι τὸ φαινόμενον. ἡ δ’ ἀνω-
μαλία καὶ παντάπασιν ἐλέγχει τὸν λόγον· οὐ γὰρ
ἔστι συνεχοῦς σκιᾶς καὶ συγκεχυμένης ὕψις, ἀλλ’
οὐ φάυλως ὑπογράφων ὁ Ἀγησιάνναξ εἴρηκε

5 lac. 8 B E. ὃ μαρτυρεῖν W 10 δὲ ὑβελῆς Turnebus:
δὲ ὑβελῆς cf. Mullach. 1 p. 7 vs. 240 ib. ἡδ’ ἰλάειρα G. Din-
dorfius: ἡδὲ ἰλάειρα B E. τερπνὴ δ’ ἰλαρὴ τε Mullach. l. l.
12 οὐκ ἀποδιδούς Emperius 19 πάθος W: πα 5 B 3 E
21 σαφέστερον Huttenus 23 ἔστι W: ἐπὶ 24 Ἠγη-
σιάνναξ Turnebus

Ε 'πᾶσα μὲν ἥδε περίξ πυρὶ λάμπεται, ἐν δ' ἄρα μέσση
 γλαυκότερον κυάνοιο φαίνεται ἤντε κούρης
 ὄμμα καὶ ὑγρὰ μέτωπα· τὰ δὲ δέθει ἅντα ἔοικεν·'

ὧντως γὰρ ὑποδύεται περιόντα τοῖς λάμπροις τὰ
 σκιερὰ καὶ πιέζει πάλιν ὑπ' αὐτῶν καὶ ἀποκοπτό- 5
 μενα, καὶ ὅλως πέπλεκται δι' ἀλλήλων· ὥστε γραφι-
 F κήν τὴν διατύπωσιν εἶναι τοῦ σχήματος· τοῦτο
 δὲ καὶ πρὸς Κλέαρχον, ὃ Ἀριστότελες, οὐκ ἀπιθά-
 νως ἐδόκει λέγεσθαι τὸν ὑμέτερον· ὑμέτερος γὰρ
 ἀνὴρ, Ἀριστοτέλους τοῦ παλαιοῦ γεγνηθῆς, 10
 εἰ καὶ πολλὰ τοῦ Περιπάτου παρέτρεψεν·'

3. Ὑπολαβόντος δὲ τοῦ Ἀπολλωνίδου τὸν λόγον
 καὶ τίς ἦν ἡ δόξα τοῦ Κλεάρχου διαπυθομένου,
 'παντὶ μᾶλλον' ἔφην 'ἄγνοεῖν ἢ σοὶ προσήκόν ἐστι
 λόγον, ὥσπερ ἂν ἐστίας τῆς γεωμετρίας ὁρμώμενον· 15
 λέγει γὰρ ἀνὴρ εἰκόνας ἐσοπτρικὰς εἶναι καὶ εἰδωλα
 τῆς μεγάλης θαλάσσης ἐμφαινόμενα τῇ σελήνῃ τὸ
 921 καλούμενον πρόσωπον· ἥ τε γὰρ ἔντυς ἀνακλωμένη
 πολλαχόθεν ἄπτεσθαι τῶν οὐ κατ' εὐθυωρίαν ὁρω-
 μένων πέφυκεν, ἥ τε πανσέληνος αὐτῇ πάντων 20
 ἐσόπτρων ὁμαλότητι καὶ στιλπνότητι κάλλιστόν ἐστι
 καὶ καθαρώτατον. ὥσπερ οὖν τὴν ἱρὴν οἴεσθ' ὑμεῖς
 ἀνακλωμένης ἐπὶ τὸν ἥλιον τῆς ὕψεως ἐνορασθαι

3 τὰ δὲ δέθει Salmasius: τὸ δ' ἐρεῖται 4 Turnebus:
 περιόντα 5 καὶ πιέζεται καὶ πιέζει πάλιν ὑπ' αὐτῶν ἀπο-
 κοπτόμενα? 6 ὥστε W: 8 B 5 E. Malim ὡς ἐγγύς 7 δια-
 τύπωσιν idem: δια 7 B 5 E ib. τοῦτο δὲ *: 7 B E 10 ἀνὴρ *:
 ἀνὴρ BE ib. Turnebus: ὁ ἀριστοτέλης 12 ἀπολλω-
 νιάδου BE 16 ἀνὴρ idem 22 τὴν ἱρὴν Turnebus: τὴν
 I 3 E τὴν 3—4 B

τῷ νέφει λαβόντι νοτερὰν ἡσυχῇ λειότῃ καὶ σύν-
τηξιν, οὕτως ἐκεῖνος ἐνορᾷσθαι τῇ σελήνῃ τὴν ἔξω
θαλάσσαν οὐκ ἐφ' ἧς ἐστὶ χώρας, ἀλλ' ὅθεν ἡ κλάσις B
ἐποίησε τῇ ὕψει τὴν ἐπαφὴν αὐτῆς καὶ τὴν ἀνταύ-
5 ρειαν· ὥς που πάλιν ὁ Ἀγησιάνναξ εἴρηκεν

‘ἢ πόντου μέγα κῦμα καταντία κυμαίνοντος
δείκελον ἰνδάλλοιο πυριφλεγέθοντος ἐσόπτρου.’ *

4. Ἡσθεῖς οὖν ὁ Ἀπολλωνίδης ‘ὥς ἰδιον’ εἶπε
‘καὶ καινὸν ὕλως τὸ σκευώρημα τῆς δόξης, τόλμαν
10 δέ τινα καὶ μοῦσαν ἔχοντος ἀνδρός· ἀλλὰ πῇ τὸν
ἔλεγχον αὐτῷ προσῆγε’; ‘πρῶτον μὲν’, εἶπον ‘ἢ μία
φύσις τῆς ἔξω θαλάσσης ἐστὶ, σύρρουν καὶ συνεχές
** πέλαγος, ἢ δ’ ἔμφασις οὐ μία τῶν ἐν τῇ σελήνῃ
μελασμάτων, ἀλλ’ οἶον ἰσθμοὺς ἔχουσα, τοῦ λαμπροῦ
15 διαιροῦντος καὶ διορίζοντος τὸ σκιερὸν· ὅθεν ἐκά- C
στου τόπου χωρισθέντος καὶ πέρας ἰδιον ἔχοντος,
αἱ τῶν φωτεινῶν ἐπιβολαὶ τοῖς σκοτεινοῖς ὕψους
εἰκόνα καὶ βάθους λαμβάνουσιν τὰς περὶ τὰ ὕμματα
καὶ τὰ χεῖλη εἰκόνας φαινομένας ὁμοιότατα διετύ-
20 πωσαν· ὥστ’ ἢ πλείονας ἔξω θαλάσσας ὑποληπτέον
ἰσθμοὺς τισὶ καὶ ἡπείροις ἀπολαμβανόμενας, ὅπερ
ἐστὶν ἄτοπον καὶ ψεῦδος, ἢ μιᾶς οὔσης, οὐ πιθανὸν
εἰκόνα διεσπασμένην οὕτως ἐμφαίνεσθαι. ἐκεῖνο

1 σύντηξιν X: 2 B 5 E ξιν. Malim σύμπηξιν 4 τῇ
ὕψει W: τὴν ὕψιν 6 ἢ] ἢ Emperius 7 malim πυρι-
φλεγέθοντος 8 ἡσθεῖς X: πεισθεῖς 10 πῇ — προσῆγε]
σὺ — πρόσαγε Turnebus 11 ἢ W: εἰ 13 lac. 6 BE.
Supplendum vid. δηλαδὴ 17 ὕψους — βάθους Leonicus:
ὕψους — βάθος 19 φαινομένας εἰκόνας?

μὲν γὰρ ἐρωτᾷν ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ἀποφαίνεσθαι
 σοῦ παρόντος, εἰ, τῆς οἰκουμένης εὗρος ἴσης καὶ
 μῆκος, ἐνδέχεται πᾶσιν ὡσαύτως ἀπὸ τῆς σελήνης
 D ὕψιν ἀνακλωμένην ἐπιθιγγάνειν τῆς θαλάσσης **
 καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πλέουσι νῆ 5
 Δία καὶ οἰκοῦσιν, ὥσπερ Βρεττανοῖς, καὶ ταῦτα μὴδὲ
 τῆς γῆς, ὥς φατε, πρὸς τὴν σφαῖραν τῆς σελήνης
 κέντρον λόγον ἐπεχούσης. τοῦτ' ἐμὲν οὖν' ἔφην' ὅν
 ἔργον ἐπισκοπεῖν· τὴν δὲ πρὸς τὴν σελήνην τῆς
 ὕψεως κλάσιν οὐκέτι σὸν οὐδ' Ἰππάρχου· καίτοι γε, 10
 φίλε πρίαμ ** ἀλλὰ πολλοῖς οὐκ ἀρέσκει φυσιολο-
 γῶν περὶ τῆς ὕψεως, αὐτὴν ὁμοπαθῇ κρᾶσιν ἴσχειν
 E καὶ σύμπηξεν εἰκὸς ἐστὶ μᾶλλον ἢ πληγὰς τινὰς καὶ
 ἀποπηδήσεις, οἷας ἐπλαττε τῶν ἀτόμων Ἐπίκουρος.
 οὐκ ἐθελήσει δέ, οἶμαι, τὴν σελήνην ἐμβριθεῖς ὑπο- 15
 θέσθαι σῶμα καὶ στερεὸν ὑμῖν ὁ Κλέαρχος, ἀλλ'
 ἄστρον αἰθέριον καὶ φωσφόρον, ὥς φατε· τοιαύτη
 δὲ τὴν ὕψιν θραύειν προσήκει καὶ ἀποστρέφειν, ὥστ'
 οἴχεσθαι τὴν ἀνάκλασιν. εἰ δὲ προσδεῖται τις ἡμᾶς,

2 ἴσης] ἐχούσης Leonicus. ἴσον ἐχούσης? 3 πᾶσαν
 BE 4 lac. signavit Duebnerus. Supplendum vid. καὶ
 τοῖς ἄλλοις vel καὶ τοῖς ἄλλῃ 6 μὴδὲ] μέντοι vel δὲ δὴ
 W. Sed Madvigio iudice 'eo minus fieri id, de quo inter-
 rogatur, posse dicitur' 7 ἔφατε BE 8 post ἐπεχούσης
 lac. 1—2 litt. in uno E ib. ἔφη X 9 τῆς Basileensis:
 ἢ τῆς E ἢ τῆς B 11 φίλε πρίαμ 3—4 B 2 E ἀλλὰ] φίλε
 Λαμπρία X. φίλος γ' ἀνὴρ ἀλλὰ W. Supplendum vid. φίλε
 Λαμπρία, μέγας ἀνὴρ ἀλλὰ 12 αὐτὴν ὁμοπαθῇ] αὐτῆς,
 ἣν ὁμοπαθῇ W. αὐγῇ ὁμοπαθῇ, Emperius. Malim αὐ[γῇ γὰρ
 τὰ]τὴν ὁμοπαθῇ 18 δὲ W ib. θραύειν Turnebus: ἢ
 θραύειν 19 εἰ δὲ παραιτεῖται τις W. εἰ δὲ προσδεῖται
 τις αἰτίας (pro ἡμᾶς) Emperius. Fort. εἰ δὲ τι προσαιτεῖται
 τις ἡμᾶς

ἐρησόμεθα πῶς μόνον πρόσωπόν ἐστιν ἐν τῇ σελήνῃ
τὸ τῆς θαλάσσης ἔσοπτρον, ἄλλω δ' οὐδενὶ τῶν
τοσοῦτων ἀστέρων ἐνορεῖται· καίτοι τό γ' εἰκὸς
ἀπαιτεῖ πρὸς ἅπαντας ἢ πρὸς μηδένα τοῦτο πᾶσχειν
5 τὴν ὕψιν. ἀλλ' ** πρὸς τὸν Λεύκιον ἔφην ἀποβλέ- F
ψας, ὃ πρῶτον ἐλέχθη τῶν ἡμετέρων ὑπόμνησον·

5. Καὶ ὁ Λεύκιος· ἀλλὰ μὴ δόξωμεν' ἔφη κομιδῇ
προπηλακίζειν τὸν Φαρνάκην, οὕτω τὴν Στωικὴν
δόξαν ἀπροσαύδητον ὑπερβαίνοντες, εἰπὲ δὴ τι πρὸς
10 τὸν ἄνδρα πάντως, ἄερος μῖγμα καὶ μαλακοῦ πυρὸς
ὑποτιθέμενον τὴν σελήνην, εἶδ' οἶον ἐν γαλήνῃ
φρίκης ὑποτρεχούσης φάσκοντα τοῦ ἄερος διαμε-
λαίνοντος ἔμφασιν γίνεσθαι μορφοειδῇ **. 'χρη-
στῶς γ'·' εἶπον ὧ Λεύκιε, τὴν ἀτοπίαν εὐφήμοις
15 περιамπéχεις ὀνόμασιν· οὐχ οὕτω δ' ὁ ἑταῖρος ἡμῶν,
ἀλλ', ὅπερ ἀληθὲς ἦν, ἔλεγεν ὑπωπιάζειν αὐτοὺς
τὴν σελήνην, σπίλων καὶ μελασμῶν ἀναπιμπλάντας,
ἁμοῦ μὲν Ἄρτεμιν καὶ Ἀθηνᾶν ἀνακαλοῦντας, ἁμοῦ 922
δὲ σύμμικτα καὶ φύραμα ποιοῦντας ἄερος ζοφεροῦ
20 καὶ πυρὸς ἀνθρακῶδους, οὐκ ἔχουσιν ἑξῆσιν οὐδ'
αὐγὴν οἰκείαν, ἀλλὰ δυσκρινεῖς τι σῶμα, τυφόμενον
ἀεὶ καὶ πυρίκαιυστον· ὥσπερ τῶν κεραινῶν τοὺς
ἀλαμπεῖς καὶ ψολόεντας ὑπὸ τῶν ποιητῶν προσα-
γορευομένους. ὅτι μέντοι πῦρ ἀνθρακῶδες, οἶον

1 ἐρησόμεθα W: χρησόμεθα 5 lac. 18 fere litt. BE.
ἀλλὰ σύ γε W. Malim ἀλλὰ σύ γ' ἑάσας ταῦτα ib. ἔφην W:
ἐφ' ὧν 10 παντός BE 13 lac. 4—5 B 5 E. τοῦ προ-
σώπου supplet W 14 post Λεύκιε lac. 3 litt. exhibit E
15 ἡμῶν BE 16 ὑπωπιάζειν Turnebus: ὑποπιέζειν 19 σύμ-
μικτα BE 23 ποιητῶν] cf. Hom. ν 330. § 538

οὔτοι τὸ τῆς σελήνης ποιοῦσιν, οὐκ ἔχει διαμονὴν
οὐδὲ σύστασιν ὅλως, ἐὰν μὴ στερεᾶς ὕλης καὶ στε-
Β γούσης ἅμα καὶ τρεφούσης ἐπιλάβηται, βέλτιον οἶμαι
συνορεᾶν ἐνίων φιλοσόφων τοὺς ἐν παιδιᾷ λέγοντας
τὸν Ἥφαιστον εἰρῆσθαι χωλόν, ὅτι τὸ πῦρ ξύλων 5
χωρὶς ὥσπερ οἱ χωλοὶ βακτηρίας οὐ πρόεισιν. εἰ
οὖν ἡ σελήνη πῦρ ἐστὶ, πόθεν αὐτῇ τοσοῦτος ἐγγέ-
γouεν ἀήρ; ὁ γὰρ ἄνω καὶ κύκλῳ φερόμενος οὐτοσὶ
τόπος οὐκ ἄερος, ἀλλὰ κρείττονος οὐσίας καὶ πάντα
λεπτύνειν καὶ συνεξάπτειν φύσιν ἐχούσης ἐστίν· εἰ 10
δ' ἐγγέγονε, πῶς οὐκ οἴχεται μεταβάλλων εἰς ἕτερον
εἶδος ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐξαιθερωθεὶς, ἀλλὰ σφάζεται
καὶ συνοῖκαί πυρὶ τοσοῦτον χρόνον, ὥσπερ ἥλος
ἀραρὼς τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ μέρεσι καὶ συγγεγομφωμέ-
νος; ἀραιῶ μὲν γὰρ ὄντι καὶ συγκεχυμένῳ μὴ μέ- 15
C νειν ἀλλὰ σφάλλεσθαι προσήκει· συμπεπηγέναι δ'
οὐ δυνατόν ἀναμειγμένον πυρὶ καὶ μήθ' ὕγροῦ
μετέχοντα μήτε γῆς, οἷς μόνοις ἀήρ συμπήγνυσθαι
πέφυκεν· ἡ δὲ ῥύμη καὶ τὸν ἐν λίθοις ἀέρα καὶ
τὸν ἐν ψυχρῷ μολίβδῳ συνεκκᾷ, μήτι γε δὴ τὸν 20
ἐν πυρὶ δινοῦμενον μετὰ τάχους τοσοῦτον. καὶ γὰρ
Ἐμπεδοκλεῖ δυσκολαίνουσι, πάγον ἀέρος χαλαζώδη
ποιοῦντι τὴν σελήνην ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς σφαίρας·
περιεχόμενον· αὐτοὶ δὲ τὴν σελήνην σφαῖραν οὔσαν
πυρὸς ἀέρα φασὶν ἄλλον ἄλλη διεσπασμένον περι- 25
εχειν, καὶ ταῦτα μήτε ῥήξεις ἔχουσιν ἐν ἑαυτῇ μήτε

5 ξύλον BE 11 Herwerdenus: δὲ γέγονε 21 δινοῦ-
μενον Turnebus: δινουμένω 22 Ἐμπεδοκλεῖ] om. Mul-
lachius 25 διεσπαρμένον?

βάθη καὶ κοιλότητας, ἅπερ οἱ γεώδη ποιοῦντες ἀπο- D
 λείπουνσιν, ἀλλ' ἐπιπολῆς δηλονότι τῇ κυρτότητι ἐπι-
 κείμενον. τοῦτο δ' ἐστὶ καὶ πρὸς διαμονὴν ἄλογον
 καὶ πρὸς θεῶν ἀδύνατον ἐν ταῖς πανσελήνοις· διω-
 5 ρίσθαι γὰρ οὐκ ἔδει μέλαν καὶ σκιερὸν, ἀλλ' ἀμαν-
 ροῦσθαι κρυπτόμενον ἢ συνεκλάμπειν, ὑπὸ τοῦ
 ἡλίου καταλαμβανομένης τῆς σελήνης. καὶ γὰρ παρ'
 ἡμῶν ὁ μὲν ἐν βάθει καὶ κοιλώμασι τῆς γῆς, οὗ
 μὴ δίδεισιν αὐγὴ, διαμένει σκιώδης καὶ ἀφώτιστος·
 10 ὁ δ' ἔξωθεν τῇ γῇ περιεχυμένος φέγγος ἴσχει καὶ
 χροῖαν αὐγοειδῆ· πρὸς πᾶσαν μὲν γὰρ ἐστὶ ποιότητα
 καὶ δύναμιν εὐκέραστος ὑπὸ μανότητος, μάλιστα δὲ E
 φωτὸς ἂν ἐπιψάυσῃ μόνον, ὥς φατε, καὶ θίγγῃ, δι'
 ὅλου τρεπόμενος ἐκφωτίζεται. ταῦτόν οὖν τοῦτο καὶ
 15 τοῖς εἰς βάθη τινὰ καὶ φάραγγας συνωθοῦσιν ἐν
 τῇ σελήνῃ τὸν ἄερα παγκάλως ἔοικε βοηθεῖν, ὅμᾳς
 γε διεξελέγχει τοὺς ἐξ ἄερος καὶ πυρὸς οὐκ οἶδ'
 ὅπως μιν γινύσκει αὐτῆς καὶ συναρμόζοντας τὴν σφαῖ-
 ραν· οὐ γὰρ οἶδόν τε λείπεσθαι σκιὰν ἐπὶ τῆς ἐπι-
 20 φανείας, ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιλάμπῃ τῷ φωτὶ πᾶν, ὁπόσον
 καὶ ἡμεῖς ἀποτεμνόμεθα τῇ ὕψει τῆς σελήνης.' F

6. Καὶ ὁ Φαρυάκης, ἔτι μου λέγοντος, "τοῦτ'
 ἐκεῖνο· πάλιν" εἶπεν· ἔφ' ἡμᾶς ἀφίεται τὸ περιλάκτον
 ἐκ τῆς Ἀκαδημείας, ἐν τῷ πρὸς ἐτέροους λέγειν δια-
 25 τρέβοντας ἐκάστοτε μὴ παρέχειν ἔλεγχον ὧν αὐτοὶ

4 διορίσθαι Emperius: διορίσασθαι 5 Duebnerus: μέ-
 λανα 8 οὐ] malim οἱ 9 αὐγῇ] αὐτῇ BE ib. διαμένει]
 διαμελάνει BE 14 ταῦτόν Benselerus: ταῦτό ib. καὶ
 Emperius: καὶ 16 παγκάλως W: καὶ καλῶς 17 γε W: τε
 ib. δὲ ἐξελέγχει Emperius 22 ἔτ' ἐμοῦ? 24 ἀκαδημείας BE

λέγουσιν, ἀλλ' ἀπολογουμένοις ἀεὶ χρῆσθαι μὴ κατηγοροῦσιν, ἂν ἐντυγχάνωσιν· ἐμὲ δ' οὖν οὐκ ἐξάξεσθε τήμερον εἰς τὸ διδόναι λόγον ὧν ἐπικαλεῖτε τοῖς Στωικοῖς, πρὶν εὐθύνας λαβεῖν παρ' ὑμῶν, ἄνω τὰ κάτω τοῦ κόσμου ποιούντων.¹ καὶ ὁ Λεύκιος γελάσας 'μόνον' εἶπεν 'ὦ τάν, μὴ κρίσιν ἡμῖν ἀσεβείας
 928 ἐπαγγείλῃς, ὥσπερ Ἀρίσταρχον ᾤετο δεῖν Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσεβείας προσκαλεῖσθαι τοὺς Ἑλλήνας, ὥς κινοῦντα τοῦ κόσμου τὴν ἐστίαν, ὅτι τὰ φαινόμενα σφάζειν ἀνὴρ ἐπειράτο, μένειν τὸν οὐρανὸν ὑποτιθέμενος, ἐξελίττεσθαι δὲ κατὰ λογικοῦ κύκλου τὴν γῆν, ἅμα καὶ περὶ τὸν αὐτῆς ἄξονα δινομένην. ἡμεῖς μὲν οὖν οὐδὲν αὐτοῖ παρ' αὐτῶν λέγομεν, οἱ δὲ γῆν ὑποτιθέμενοι τὴν σελήνην, ὧ βέλτιστε, τί μᾶλλον ὑμῶν ἄνω τὰ κάτω ποιοῦσι,¹⁵ τὴν γῆν ἰδρυνόντων ἐνταῦθα μετέωρον ἐν τῷ ἄερι, πολλῶ τιμι μείζονα τῆς σελήνης οὔσαν, ὥς ἐν τοῖς ἐκλειπτικοῖς πάθεσιν οἱ μαθηματικοὶ καὶ ταῖς διὰ
 B τοῦ σκιασματος παρόδοις τῆς ἐποχῆς τὸ μέγεθος ἀναμετροῦσιν; ἢ τε γὰρ σκιὰ τῆς γῆς ἐλάττων ὑπὸ²⁰ μείζονος τοῦ φωτίζοντος ἀνατείνει καὶ τῆς σκιᾶς αὐτῆς λεπτόν ὢν τὸ ἄνω καὶ στενὸν οὐδ' Ὀμηρον, ὥς φασιν, ἔλαθεν, ἀλλὰ τὴν νύκτα 'θοήρ' ὀξύτητι τῆς σκιᾶς προσηγόρευσεν· ὑπὸ τούτου δ' ὅμως

1 ἀεὶ] δεῖ BE   2 τοῖς ἐντυγχάνουσιν W. Fort. οἷς ἂν ἐντυγχάνωσιν vel ὧν ἂν ἐντ. cf. Plat. Rep. p. 581 e: ὀλίγοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα   7 Fabricius: ἀρίσταρχος — κλεάνθη
 8 Emperius: προκαλεῖσθαι BE   9 τὰ Duebnerus   10 ἀνὴρ BE
 15 ὑμῶν X: ἡμῶν   20 ἐλάττων] εἰς ἐλαττον Emperius   21 τῆς σκιᾶς] del. idem   22 ὢν τὸ] ὄντα BE   23 φασιν X: φησιν

ἄλικομένη ταῖς ἐκλείψεσιν ἢ σελήνῃ τρισὶ μόλις
τοῖς αὐτῆς μεγέθεσιν ἀπαλλάττεται. σκόπει δὲ
πόσων ἢ γῆ. σεληνῶν ἐστίν, εἰ σκιὰν ἀφίησιν, ἣ
βραχυτάτῃ, πλάτος τρισέληνον. ἀλλ' ὅμως ὑπὲρ τῆς
5 σελήνης μὴ πέσῃ δεδοίκατε· περὶ δὲ τῆς γῆς ἴσως
Αἰσχύλος ὑμᾶς πέπεικεν, ὥς ὁ Ἄτλας

ἔστηκε, κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς.
ᾧμοις ἐρείδων, ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον·

εἰ τῇ μὲν σελήνῃ κοῦφος ἀήρ ὑποτρέχει καὶ στερεὸν
10 ὄγκον οὐκ ἐχέγγυος ἐνεγκεῖν, τὴν δὲ γῆν κατὰ
Πίνδαρον ἄδαμαντοπέδιλοι κίονες' περιέχουσι· καὶ
διὰ τοῦτο Φαρυάκης αὐτὸς μὲν ἐν ἀδείᾳ τοῦ πεσεῖν
τὴν γῆν ἐστίν, οἰκτίζει δὲ τοὺς ὑποκειμένους τῇ
μεταφορᾷ τῆς σελήνης Αἰθίοπας ἢ Ταπροβηνοὺς,
15 μὴ βάρος αὐτοῖς ἐμπέσῃ τοσοῦτον. καίτοι τῇ μὲν
σελήνῃ βοήθεια πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν ἢ κίνησις αὐτῇ
καὶ τὸ ῥοιζῶδες τῆς περιαγωγῆς, ὥσπερ ὅσα ταῖς D
σφενδόναις ἐντεθέντα τῆς καταφορᾶς κώλυσιν ἴσχει
τὴν κύκλῳ περιδίνησιν· ἄγει γὰρ ἕκαστον ἢ κατὰ
20 φύσιν κίνησις, ἂν ὑπ' ἄλλον μηδενὸς ἀποστρέφηται.
διὸ τὴν σελήνην οὐκ ἄγει τὸ βάρος, ὑπὸ τῆς περι-
φορᾶς τὴν ῥοπήν ἐκκρουόμενον. ἀλλὰ μᾶλλον ἴσως
λόγον εἶχε θαυμάζειν μένουσαν αὐτὴν παντάπασιν
ὥσπερ ἢ γῆ καὶ ἀτρεμοῦσαν. νῦν δὲ σελήνῃ μὲν

1 ταῖς] ἐν ταῖς Duebnerus 3 ἢ Madvigius: ἢ 6 ἡμᾶς
BE 7 Aesch. Prom. 349 ib. κίων BE 9 εἰ] καὶ W.
εἶτα vertit X 11 Πίνδαρον] Bergk. 1 p. 402 14 τῇ κατα-
φορᾷ Turnebus 21 οὐ κατὰγει? 24 ἀτρεμοῦσαν Empe-
rius: ἀτρεπτος ἐν cf. p. 926a. 989a ib. δὲ] δ' ἢ?

ἔχει μεγάλην αἰτίαν τοῦ δεῦρο μὴ φέρεσθαι· τὴν
 δὲ γῆν, ἑτέρας κινήσεως ἁμοῖρον οὖσαν, εἰκὸς ἦν
 μόνῳ τῷ βαρύνοντι κινεῖν· βαρυτέρα δ' ἐστὶ τῆς
 σελήνης οὐχ ὅσῳ μείζων, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον, ὥτε δὴ
 E διὰ θερμότητα καὶ πύρωσιν ἐλαφροῦς γεγενῆσθαι. 5
 ὅλως δ' ἔοικεν ἐξ ὧν λέγεις ἡ σελήνη μᾶλλον, εἰ
 πῦρ ἐστὶ, γῆς δεῖσθαι καὶ ὕλης, ἐν ἣ βέβηκε καὶ
 προσπέφυκε καὶ συνέχει καὶ ζωπυρεῖ τὴν δύναμιν·
 οὐ γὰρ ἐστὶ πῦρ χωρὶς ὕλης διανοηθῆναι σφζόμε-
 νον· γῆν δέ φατε ὑμεῖς ἄνευ βάσεως καὶ ῥίξης 10
 διαμένειν· 'πάννυ μὲν οὖν' εἶπεν ὁ Φαρνάκης 'τὸν
 μέσον τόπον ἔχουσιν, ὥσπερ αὐτῇ οἰκεῖον καὶ κατὰ
 φύσιν· οὗτος γὰρ ἐστὶ, περὶ ὃν ἀντερείδει πάντα
 τὰ βάρη ῥέποντα καὶ φέρεται καὶ συννεύει παντα-
 F χύθεν· ἡ δ' ἄνω χώρα πᾶσα, κἄν τι δέξηται γεῶδες 15
 ὑπὸ βίας ἀναρριφέν, εὐθὺς ἐκθλίβει δεῦρο, μᾶλλον
 δ' ἀφίησιν, ἥ πέφυκεν οἰκεία ῥοπῇ καταφερόμενον.'

7. Πρὸς τοῦτ' ἐγὼ τῷ Λευκίῳ χρόνον ἐγγενέσθαι
 βουλόμενος ἀναμιμνησκομένῳ, τὸν Θέωνα καλέσας
 'τίς' ἔφην 'ὦ Θέων, εἴρηκε τῶν τραγικῶν ὡς λατροί 20

'πικρὰν πικροῖς κλύζουσι φαρμάκοις χολήν;'

ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Θέωνος ὅτι Σοφοκλῆς, 'καὶ
 δοτέον' εἶπον 'ὕπ' ἀνάγκης ἐκείνοις· φιλοσόφων δ'
 οὐκ ἀκουστέον, ἂν τὰ παράδοξα παραδόξοις ἀμύνε-
 σθαι βούλωνται καὶ μαχόμενοι πρὸς τὰ θανμάσια 25

11 τὸν μέσον — κατὰ φύσιν W: τὸν οἰκεῖον καὶ κατὰ
 φύσιν τόπον ἔχουσιν ὥσπερ αὐτῇ τὸν μέσον B E 12 αὐτῆς?
 21 Nauck. p. 312

τῶν δογμάτων ἀτοπώτερα καὶ θαυμασιώτερα πλάτ-
 τωσιν, ὥσπερ οὗτοι τὴν ἐπὶ τὸ μέσον φορὰν εἰσά- 924
 γουσιν. ἥ τί παράδοξον οὐκ ἔνεστιν; οὐχὶ τὴν γῆν
 σφαῖραν εἶναι, τηλικαῦτα βάθη καὶ ὕψη καὶ ἀνω-
 5 μαλίας ἔχουσιν; οὐκ ἀντίποδας οἰκεῖν, ὥσπερ θρίπας
 ἢ γάλεώτας τραπέντα ἄνω τὰ κάτω τῇ γῇ προσισχο-
 μένους; ἡμᾶς δ' αὐτοὺς μὴ πρὸς ὀρθὰς βεβηκότας
 ἀλλὰ πλαγίους ἐπιμένειν ἀπονεύοντας ὥσπερ οἱ
 μεθύοντες; οὐ μύδρους χιλιοταλάντους διὰ βάθους
 10 τῆς γῆς φερομένους, ὅταν ἐξίκωνται πρὸς τὸ μέσον,
 ἴστασθαι, μηδενὸς ἀπαντῶντος μηδ' ὑπερείδοντος·
 εἰ δὲ ῥύμη κάτω φερόμενοι τὸ μέσον ὑπερβάλλοιεν,
 αὐθις ὀπίσω στρέφεσθαι καὶ ἀνακάμπτειν ἀπ' αὐτῶν; B
 οὐ τμήματα δοκῶν ἀποπρισθέντα τῆς γῆς ἑκατέρω-
 15θεν μὴ φέρεσθαι κάτω διὰ παντός, ἀλλὰ προσπί-
 πτοντα πρὸς τὴν γῆν ἔξωθεν εἶσω διωθεῖσθαι καὶ
 ἀποκρύπτεσθαι περὶ τὸ μέσον; οὐ ρεῦμα λάβρον
 ὕδατος κάτω φερόμενον εἰ πρὸς τὸ μέσον ἔλθοι
 σημείον, ὅπερ αὐτοὶ λέγουσιν ἀσώματον, ἴστασθαι
 20 περικρεμαννύμενον ἢ κύκλῳ περιπολεῖν, ἅπανστον
 αἰώραν καὶ ἀκατάπανστον αἰωρούμενον; οὐδὲ γάρ C
 ψευδῶς ἔνια τούτων βιάσασθαι ἂν τις αὐτὸν εἰς τὸ
 δυνατὸν τῇ ἐπινοίᾳ καταστήσῃ. τοῦτο γάρ ἐστι

6 τραπέντα] corr. vid. τραπέμπῳ ib. W: προῖσχο-
 μένους 12 X: τρεπέντα 18 ἀπ' αὐτῶν? 15 ἀλλὰ — μέ-
 στον] μηδὲ πρὸς τι: γῆ: εἰς τὴν διωθεῖσθαι ἀλλὰ προσπί-
 πτοντα εἶσω ἀποκρ. περὶ τὸ μέσον W 16 εἶσω*: ἴσως (ἔσω W)
 17 ἀποκρούεσθαι Schnitzerus 20 Emperius: περικρεμαννύ-
 μενον ib. ἢ idem ib. περιπολεῖν idem: περὶ πόλιν
 ib. ἀπιστον W 21 ἀκατάστατον Emperius 22 αὐτὸν B E

τὰ ἄνω κάτω καὶ πάντα τραπέμπαλιν εἶναι, τῶν ἄχρῃ τοῦ μέσου κάτω τῶν δ' ὑπὸ τὸ μέσον αὖ πάλιν ἄνω γιγνομένων· ὥστ', εἴ τις συμπαθεῖα τῆς γῆς τὸ μέσον αὐτῆς ἔχων σταίῃ περὶ τὸν ὁμφαλόν, ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν ἄνω καὶ τοὺς πόδας ἄνω ἔχειν τὸν αὐτόν· καὶ μὲν διασκάπτῃ τις τὸν ἐπέκεινα τόπον, ἀνακύντον αὐτοῦ τὸ ** εἶναι καὶ κάτω ἄνωθεν ἔλκεσθαι τὸν ἀνασκαπτόμενον· εἰ δὲ δῇ τούτῳ τις ἀντιβεβηκὼς νοοῖτο, τοὺς ἀμφοτέρων ἅμα πόδας ἄνω γίνεσθαι καὶ λέγεσθαι. 10

8. Τοιούτων μέντοι καὶ τοσούτων παραδοξολο-
D γιῶν οὐ μὰ Δία πήραν, ἀλλὰ θαυματοποιοῦ τινος ἀποσκευὴν καὶ πυλαίαν κατανῶτισάμενοι καὶ παρέλ-
κοντες ἑτέρους φασὶ γελιοῖάζειν ἄνω τὴν σελήνην, γῆν οὖσαν, ἐνιδρύνοντας οὐχ ὕπου τὸ μέσον ἐστὶ. 15
καίτοι γ' εἰ πᾶν σῶμα ἐμβριθὲς εἰς τὸ αὐτὸ συν-
νεύει καὶ πρὸς τὸ αὐτοῦ μέσον ἀντερείδει πᾶσι τοῖς μορίοις, οὐχ ὥς μέσον οὖσα τοῦ παντὸς ἢ γῆ μᾶλ-
λον ἢ ὥς ὅλον οἰκειώσεται μέρη αὐτῆς ὄντα τὰ βάρη· καὶ τεκμήριον ** ἔσται τῶν ῥεπόντων οὐ τῇ 20

1 καὶ W: καὶ ib. τραπέμπαλιν*: τραπέμπαλιν πάλιν.
Idem vitium corr. L. Dindorfius in Di. Cassi. 47, 40
3 συμπαθεῖς (malim ἐμπαθεῖς) τῇ γῇ W 6 μὲν Leo-
nicus: μὴ 7 6—7 B 8 E ἀνακύντειν αὐτοῦ τὸ σῶμα Em-
perius. ἀνακύντον αὐτοῦ ταῦτόν εἶναι Benselerus. Malim
ἀνακύντον αὐτοῦ τὸ σῶμα ταῦτόν εἶναι καὶ κάτω καὶ ἄνω
καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν ἔλκεσθαι 8 καὶ ἄνωθεν Bense-
lerus ib. τὸν] τὸ idem 12 πήραν Turnebi Exemplum:
πέῖραν 13 παρὰ τὸν καὶ Kallimachos 14 γελιοῖάζειν Tur-
nebus: πηλὸν 15 ἐνιδρύνοντας 16 εἰς
ἐαυτὸ W 17 αὐτοῦ 19 μερῶν αὐτῆς Benselerus
20 lac. 14 B 10 E. Supplementum vid. καὶ τεκμήριον ἐκ τῶν
βαρέων ἔσται τῶν ῥεπόντων 21 τῇ γῇ Madvigius: τῇ τῆς

γῆ μεσότητος πρὸς τὸν κόσμον, ἀλλὰ πρὸς τὴν γῆν E
 κοινωνίας τινὸς καὶ συμφυΐας τοῖς ἀπωσμένοις
 αὐτῆς εἶτα πάλιν καταφερομένοις. ὥς γὰρ ὁ ἥλιος
 εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφει τὰ μέρη ἐξ ὧν συνέστηκε,
 5 καὶ ἡ γῆ τὸν λίθον ὥσπερ ἰδίον καὶ προσήκοντα
 δέχεται καὶ φέρει πρὸς ἑκείνον· ὅθεν ἐνοῦται τῷ
 χρόνῳ καὶ συμφύεται πρὸς αὐτὴν τῶν τοιούτων
 ἕκαστον. εἰ δέ τι τυγχάνει σῶμα τῇ γῇ μὴ προσνε-
 νημένον ἀπ' ἀρχῆς μηδ' ἀπεσπασμένον, ἀλλὰ που
 10 καθ' αὐτὸ σύστασιν ἔσχεν ἰδίαν καὶ φύσιν, ὥς
 φαῖεν ἂν ἑκείνοι τὴν σελήνην, τί κωλύει χωρὶς εἶναι F
 καὶ μένειν περὶ αὐτό, τοῖς αὐτοῦ πεπιεσμένον μέ-
 ρεσι καὶ συμπεπεδημένον; οὔτε γὰρ ἡ γῆ μέσον
 οὔσα δείκνυται τοῦ παντὸς ἢ τε πρὸς τὴν γῆν τῶν
 15 ἐνταῦθα συνέρεσις καὶ σύστασις ὑφηγεῖται τὸν
 τρόπον, ᾧ μένειν τὰ ἐκεῖ συμπεσόντα πρὸς τὴν
 σελήνην εἰκὸς ἐστίν. ὁ δὲ πάντα τὰ γεώδη καὶ
 βαρέα συνελαύνων εἰς μίαν χώραν καὶ μέρη ποιῶν
 ἐνὸς σώματος, οὐχ ὁρᾷ διὰ τί τοῖς κούφοις τὴν αὐτὴν
 20 ἀνάγκην οὐκ ἀνταποδίδωσιν, ἀλλ' ἔῃ χωρὶς εἶναι συ-
 στάσεις πρὸς τοσαύτας καὶ οὐ πάντας εἰς ταὐτὸ
 συνάγων τοὺς ἀστέρας σαφῶς οἴεται δεῖν καὶ σῶμα
 κοινὸν εἶναι τῶν ἀνωφερῶν καὶ φλογοειδῶν ἀπάντων.

5 ἰδίον καὶ W: lac. 7—8 B 4 E 6 καὶ καταφερῇ πρὸς
 τὸ οἰκεῖον Emperius; malim καὶ φέρει πρὸς τὸ οἰκεῖον ib.
 πρὸς] πῶς W 9 που] τοῦ BE 10 αὐτὸ] αὐτό BE 12 αὐτοῦ?
 15 W: συναίρεσις 21 ταὐτὸ Duebnerus: τοῦτο 22 σα-
 φῶς—δεῖν καὶ] vel delendum καὶ vel corrigendum καὶ φῶς
 δῆ—ἐν καὶ monet W σαφῶς] & φῶς Turnebus ib. δεῖν
 εἶναι σῶμα κοινὸν τῶν ἀνωφερῶν Doehnerus 23 Turnebi
 Exemplum: ἀναφορῶν

925 9. 'Ἄλλ' ἥλιον μὲν ἀπλέτους μυριάδας ἀπέχειν
 τῆς ἄνω περιφορᾶς φατε' εἶπον 'ὦ φίλε Ἀπολλω-
 νίδη, καὶ φωσφόρον ἐπ' αὐτῷ καὶ στίλβοντα καὶ
 τοὺς ἄλλους πλάνητας ὑφιεμένους τε τῶν ἀπλανῶν
 καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν διαστάσεσι μεγάλας φέρεσθαι·
 τοῖς δὲ βαρέσι καὶ γεώδεσιν οὐδεμίαν οἴεσθε τὸν
 κόσμον εὐρυχωρίαν παρέχειν ἐν ἑαυτῷ καὶ διάστασιν·
 ὁρᾶτε ὅτι γελοῖόν ἐστιν, εἰ γῆν οὐ φήσομεν εἶναι
 τὴν σελήνην, ὅτι τῆς κάτω χώρας ἀφέστηκεν, ἄστρον
 B δὲ φήσομεν, ὁρῶντες ἀπωσμένην τῆς ἄνω περιφορᾶς 10
 μυριάσι σταδίων τοσαύταις καὶ ὥσπερ εἰς βυθὸν τινα
 καταδεδυκυῖαν· τῶν μὲν γ' ἄστρον κατωτέρω το-
 σοῦτόν ἐστιν, ὅσον οὐκ ἂν τις εἴποι μέτρον, ἀλλ'
 ἐπιλείπουσιν ὑμᾶς τοὺς μαθηματικούς ἐκλογιζομένους
 οἱ ἀριθμοί, τῆς δὲ γῆς τρόπον τινὰ ψαύει καὶ περὶ- 15
 φερομένη πλησίον

'ἄρματος ὥσπερ ἂν ἶχνος ἐλίσσεται'

φησὶν Ἐμπεδοκλῆς

'ἢ τε περὶ ἄκραν **'

οὐδὲ γὰρ τὴν σκιὰν αὐτῆς ὑπερβάλλει πολλάκις ἐπὶ 20
 μικρὸν αἰρομένην τῷ παμμέγεθες εἶναι τὸ φωτίζον·
 ἀλλ' οὕτως ἔοικεν ἐν χρῶ καὶ σχεδὸν ἐν ἀγκάλαις
 τῆς γῆς περιπολεῖν, ὥστ' ἀντιφράττεσθαι πρὸς τὸν
 C ἥλιον ὑπ' αὐτῆς, μὴ ὑπεραίρουσα τὸν σκιερὸν καὶ

6 βαθέσι BE 11 καὶ* ib. εἰς W 14 ὑμᾶς X: ἡμᾶς
 17 ἂν ἶχνος ἐλίσσεται W: ἶχνος ἀνελίσσεται libri. ὥς ἶχνος
 περὶ γῆν ἀνελίσσεται ἄκραν Mullach. 1 p. 7 vs. 246 19 ἢ
 τε] ἢ W. Lac. 24—25 B 18 E 21 W: αἰρομένη

χθόνιον καὶ νυκτέριον τοῦτον τόπον, ὃς γῆς κληῖρος ἐστὶ. διὸ λεκτέον οἶμαι θαρροῦντας ἐν τοῖς τῆς γῆς ὅροις εἶναι τὴν σελήνην ὑπὸ τῶν ἄκρων αὐτῆς ἐπιπροσθουμένην.

- 5 10. Σκόπει δὲ τοὺς ἄλλους ἀφελὲς ἀπλανεῖς καὶ πλάνητας, ἃ δείκνυσιν Ἀρίσταρχος ἐν τῷ Περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστήματων ὅτι τὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστημα τοῦ ἀποστήματος τῆς σελήνης ὃ ἀφέστηκεν ἡμῶν πλεόν μὲν ἢ ὀκτωκαιδεκαπλάσιον ἔλαττον δ' ἢ εἴκοσα- D
10 πλάσιον ἐστὶ καίτοι ὁ τὴν σελήνην ἐπὶ μήμιστον αἰῶν ἀπέχειν φησὶν ἡμεῶν ἕξ καὶ πεντηκονταπλάσιον τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τῆς γῆς· αὕτη δ' ἐστὶ τσεσάρων μυριάδων καὶ κατὰ τοὺς μέσως ἀναμετροῦντας καὶ ἀπὸ ταύτης συλλογιζομένοις ἀπέχει ὁ ἥλιος τῆς σε-
15 λήνης πλεόν ἢ τετρακισχιλίας τριάκοντα μυριάδας. οὕτως ἀπώκισται τοῦ ἡλίου διὰ βάρος καὶ τοσοῦτο τῇ γῇ προσκεχώρηκεν, ὥστε, εἰ τοῖς τόποις τὰς οὐσίας διαιρετέον, ἡ γῆς μοῖρα καὶ ὥρα προσκαλεῖται σε-
λήνην καὶ τοῖς περὶ γῆν πράγμασι καὶ σώμασιν ἐπί-
20 δικός ἐστι κατ' ἀγκιστεῖαν καὶ γειτνιάσιν. καὶ οὐδέν, E
οἶμαι, πλημμελοῦμεν, ὅτι τοῖς ἄνω προσαγορευομένοις βάθος τοσοῦτο καὶ διάστημα διδόντες ἀπολείπομέν τινα καὶ τῷ κάτω περιδρομὴν καὶ πλάτος, ὅσον ἐστὶν ἀπὸ γῆς ἐπὶ σελήνην· οὔτε γάρ ὁ τὴν
25 ἄκρον ἐπιφάνειαν τοῦ οὐρανοῦ μόνην ἄνω τᾶλλα δὲ κάτω προσαγορεύων ἅπαντα μετρίως ἐστίν, οὔθ' ὁ τῇ γῇ μᾶλλον δ' ὁ τῷ κέντρῳ τὸ κάτω περιγράφων

9 πλεόν] μεῖζον Aristarchus p. 5 (ed. Nizze, Stralsund 1856)
12 τῆς] τῆς εὐθείας τῆς? 18 ὥρα] χώρα Turnebus

ἀνεκτός· ἀλλὰ καὶ κινητικο ** ταύτῃ διάστημα τὸ
 δέον ἐπιχωροῦντος τοῦ κόσμου διὰ μέγεθος. πρὸς
 δὲ τὸν ἀξιοῦντα πᾶν εὐθύς ἄνω καὶ μετέωρον εἶναι
 τὸ ἀπὸ τῆς γῆς ἕτερος ἀντηχεῖ πάλιν εὐθύς εἶναι
 F κάτω τὸ ἀπὸ τῆς ἀπλανοῦς περιφορᾶς. 5

11. Ὅλως δὲ πῶς λέγεται καὶ τίνος ἡ γῆ μέση
 κεῖται; τὸ γὰρ πᾶν ἄπειρόν ἐστι, τῷ δ' ἀπείρῳ μῆτ'
 ἀρχὴν ἔχοντι μῆτε πέρας οὐ προσήκει μέσον ἔχειν.
 πέρας γάρ τι καὶ τὸ μέσον, ἡ δ' ἀπειρία περάτων
 στέρησις. ὁ δὲ μὴ τοῦ παντός ἀλλὰ τοῦ κόσμου 10
 μέσην εἶναι τὴν γῆν ἀποφαίνόμενος ἡδύς ἐστιν, εἰ
 μὴ καὶ τὸν κόσμον αὐτὸν ἐνέχεσθαι ταῖς αὐταῖς
 ἀπορίαις νομίζει· τὸ γὰρ πᾶν οὐδὲ τούτῳ μέσην
 ἀπέλιπεν, ἀλλ' ἀνέστιος καὶ ἀνίδρυτός ἐστιν ἐν
 926 ἀπείρῳ κενῷ φερόμενος πρὸς οὐδὲν οἰκεῖον, ἢ ἄλλην 15
 τινὰ τοῦ μένειν εὐράμενος αἰτίαν ἔσθηκεν, οὐ κατὰ
 τὴν τοῦ τόπου φύσιν. ὅμοια καὶ περὶ γῆς καὶ περὶ
 σελήνης· εἰκάζειν τινὲ πάρεστιν, ὥς ἑτέρα τινὲ ψυχῇ
 καὶ φύσει μᾶλλον ** διαφορᾷ τῆς μὲν ἀτρεμούσης
 ἐνταῦθα τῆς δὲ καὶ φερομένης. ἄνευ δὲ τούτων, 20
 ὅρα μὴ μέγα τι λέληθεν αὐτούς· εἰ γὰρ ὅ τι ἂν
 καὶ ὁπωσοῦν ἐκτὸς γένηται τοῦ κέντρου τῆς γῆς
 ἄνω ἐστίν, οὐδὲν ἐστι τοῦ κόσμου κάτω μέρος, ἀλλ'

1 lac. 1—2B 2E. ἀλλὰ καὶ κινητικοῦ ταύτῃ διαστήματος
 δέον Emperius. ἀλλὰ καὶ ἐκείνη καὶ (malim ἀλλὰ καὶ ἐκείνη τι
 καὶ) ταύτῃ διάστημα δοτέον Madvigius 18 τοῦτο μέσην BE.
 τούτῳ μέσην γῆν W 15. ἢ Turnebus: εἰ 19 lac. 8B 6E.
 ὥς ἑτέρα τινὲ ψυχικῇ μᾶλλον ἢ φυσικῇ καὶ τοπικῇ διαφορᾷ W.
 Suppleverim μᾶλλον ἢ τόπου διαφορᾷ 20 δὲ καὶ] δ' ἐκεῖ
 Madvigius 21 ὅ τι ἂν καὶ ὁπωσοῦν Duebnerus: ὁπωσοῦν
 καὶ ὅτι ἂν 23 ἐστὶν ἄνω Benselerus

ἄνω καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ ἐπὶ γῆς καὶ πᾶν ἀπλῶς σῶμα
 τὸ κέντρον περιεσθηκὸς ἢ περικείμενον ἄνω γίνεται· B
 κάτω δὲ μόνον ἓν, τὸ ἀσώματον σημεῖον ἐκεῖνο, ὃ
 πρὸς πᾶσαν ἀντικεῖσθαι τὴν τοῦ κόσμου φύσιν
 5 ἀναγκαῖον· εἰ γε δὴ τὸ κάτω πρὸς τὸ ἄνω κατὰ
 φύσιν ἀντίκειται. καὶ οὐ τοῦτο μόνον τὸ ἄτοπον,
 ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν ἀπόλλυσι τὰ βάρη, δι' ἣν δεῦρο
 καταρρέπει καὶ φέρεται· σῶμα μὲν γὰρ οὐδέν ἐστι
 κάτω πρὸς ὃ κινεῖται, τὸ δ' ἀσώματον οὔτ' εἰκὸς
 10 οὔτε βούλονται τοσαύτην ἔχειν δύναμιν, ὥστε πάντα
 κατατείνειν ἐφ' ἑαυτὸ καὶ περὶ αὐτὸ συνεχεῖν. ἀλλ'
 ὅλως ἄλογον εὐρίσκεται καὶ μαχόμενον τοῖς πράγ-
 μασι τὸ ἄνω τὸν κόσμον ὅλον εἶναι, τὸ δὲ κάτω
 μηδὲν ἀλλ' ἢ πέρας ἀσώματον καὶ ἀδιάστατον·
 15 ἐκεῖνο δ' εὐλόγον, ὥς λέγομεν ἡμεῖς, τῷ τ' ἄνω
 χώραν καὶ τῷ κάτω πολλὴν καὶ πλάτος ἔχουσαν
 διηρησθαι.

12. 'Οὐ μὴν ἀλλὰ θέντες, εἰ βούλει, παρὰ φύσιν C
 ἐν οὐρανῷ τοῖς γεώδεσι τὰς κινήσεις ὑπάρχειν,
 20 ἀτρέμα, μὴ τραγικῶς, ἀλλὰ πράως σκοπῶμεν, ὅτι
 τοῦτο τὴν σελήνην οὐ δείκνυσι γῆν μὴ οὔσαν ἀλλὰ
 γῆν ὅπου μὴ πέφυκεν οὔσαν· ἐπεὶ καὶ τὸ πῦρ τὸ
 Αἰτναῖον ὑπὸ γῆν παρὰ φύσιν ἐστίν, ἀλλὰ πῦρ
 ἐστὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῖς ἀσχοῖς περιληφθέν ἐστι.
 25 μὲν ἀνωφερὲς φύσει καὶ κοῦφον, ἥκει δ' ὅπου μὴ
 πέφυκεν ὑπ' ἀνάγκης. αὐτὴ δ' ἡ ψυχὴ, πρὸς Διὸς
 εἶπον 'οὐ παρὰ φύσιν τῷ σώματι συνεῖρκται βρα-

3 μόνον Madvigius: μόνον ὃν
 12 ὅλως Emperius: ὅμως

6 τὸ] del. idem

δεῖ ταχεῖα καὶ ψυχρῶ πυρώδης, ὥσπερ ὑμεῖς φατε,
καὶ ἀόρατος αἰσθητῶ; διὰ τοῦτ' οὖν σώματι ψυχὴν
μὴ λέγωμεν εἶναι μηδὲ νοῦ χρῆμα θεῖον ὑπὸ βρο-
D θους ἢ πάχους, οὐρανόν τε πάντα καὶ γῆν καὶ θά-
λασσαν ἐν ταύτῳ περιπολοῦντα καὶ διπτάμενον, εἰς
σάρκας ἤκειν καὶ νεῦρα καὶ μυελούς καὶ παθῶν
μυρίων μεστὰς ὑγρότητας. ὁ δὲ Ζεὺς ἡμῖν οὗτος
οὐ τῇ μὲν αὐτοῦ φύσει χρώμενος ἐν ἑστὶ μέγα πῦρ
καὶ συνέχες, νυνὶ δ' ὑφέϊται καὶ κέκαμπται καὶ
δισχῆματίσται, πᾶν χρῶμα γερονῶς καὶ γιγνόμενος 10
ἐν ταῖς μεταβολαῖς; ὥσθ' ὕρα καὶ σκόπει, δαιμόνιε,
μὴ μέθιστὰς καὶ ἀπάγων ἕκαστον, ὅπου πέφυκεν
E εἶναι, διάλυσίν τινά κόσμον φιλοσοφῆς καὶ τὸ νεῖκος
ἐπάγης τὸ Ἐμπεδοκλέους τοῖς πράγμασι· μᾶλλον δὲ
τοὺς παλαιούς κινῆς Τιτᾶνας ἐπὶ τὴν φύσιν καὶ 15
Γίγαντας καὶ τὴν μυθικὴν ἐκείνην καὶ φοβερὰν ἀκοσ-
μίαν καὶ πλημμέλειαν ἐπιδεῖν ποθῆς, χωρὶς τὸ βαρὺ
πᾶν καὶ χωρὶς τιθεῖς τὸ κοῦφον
'ἔνθ' οὔτ' ἡελίοιο δεδίσκεται ἀγλαὸν εἶδος;
οὐδὲ μὲν οὐδ' αἰῆς λάσιον γένος, οὐδὲ θάλασσα' 20
ὥς φησὶν Ἐμπεδοκλῆς· οὐ γῇ θερμότητος μετείχεν,
F οὐχ ὕδωρ πνεύματος, οὐκ ἄνω τι τῶν βαρέων, οὐ

3 μηδὲ νοῦ Emperius: μηδὲν οὐ. Ceterum locus est
sanus: „neque igitur dicamus mentem divinam — — propter
gravitatem et crassitatem devenisse in carnes, ossa“ cett.
nam mens neque gravis neque crassa est 4 ἢ] εἰ B E
5 W: διπτάμενον 6 παθῶν? 7 Emperius: μετὰ ὑγρότητος
18 malim φιλοσοφεῖς — ἐπάγεις — κινεῖς — ποθεῖς 18 τιθεῖς*
3—4 B 7 E cf. Mullach. 1 vs. 171 19 οὔτ' οὐδ' Bergk
ib. δεδίσκεται Karstenius: δεδίσκται libri. διεδίσκται Mul-
lachius 20 γένος] δέμας Karstenius. μένος Bergk

κάτω τι τῶν κούφων, ἀλλ' ἄκρατοι καὶ ἄστοργοι
καὶ μονάδες αἱ τῶν ὄλων ἀρχαί, μὴ προσιέμεναι
σύγκρισιν ἑτέρου πρὸς ἕτερον μηδὲ κοινωνίαν, ἀλλὰ
φεύγουσαι καὶ ἀποστρεφόμεναι καὶ φερόμεναι φορὰς
5 ἰδίας καὶ αὐθάδεις οὕτως εἶχον, ὥς ἔχει πᾶν οὗ
θεὸς ἄπεστι, κατὰ Πλάτωνα, τουτέστιν, ὥς ἔχει τὰ
σώματα, νοῦ καὶ ψυχῆς ἀπολιπούσης· ἄχρη οὗ τὸ
ἡμερτὸν ἦκεν ἐπὶ τὴν φύσιν ἐκ προνοίας, φιλότητος
ἐγγενομένης καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρως, ὥς Ἐμπε- 927
10 δοκλῆς λέγει καὶ Παρμενίδης καὶ Ἡσίοδος, ἵνα καὶ
τόπους ἀμείψαντα καὶ δυνάμεις ἀπ' ἀλλήλων μετα-
λαβόντα καὶ τὰ μὲν κινήσεως τὰ δὲ μονῆς ἀνάγκαις
ἐνδεθέντα καὶ καταβιασθέντα πρὸς τὸ βέλτιον; ἐξ
οὗ πέφυκεν, ἐνδοῦναι καὶ μεταστῆναι ** ἁρμονίαν
15 καὶ κοινωνίαν ἀπεργάσεται τοῦ παντός?

13. Ἐλ μὲν γὰρ οὐδ' ἄλλο τι τῶν τοῦ κόσμου
μερῶν παρὰ φύσιν ἔσχεν, ἀλλ' ἕκαστον ἢ πέφυκε
κεῖται, μηδεμιᾶς μεθιδρύσεως μηδὲ μετακοσμήσεως
δεόμενον μηδ' ἐν ἀρχῇ δεηθέν, ἀπορῶ τί τῆς προ-
20 νοίας ἔργον ἐστὶν ἢ τίνας γέγονε ποιητῆς καὶ πατῆρ B-
δημιουργὸς ὁ Ζεὺς ὁ ἀριστοτέχνης. οὐ γὰρ ἐν στρα-
τοπέδῳ τακτικῶν ὕψελος, εἴπερ εἰδείη τῶν στρατιω-
τῶν ἕκαστος ἀφ' ἑαυτοῦ τάξιν τε καὶ χώραν κατὰ
καιρὸν, οὗ δεῖ, λαβεῖν καὶ διαφυλάσσειν· οὐδὲ κη-

3 σύγκρισιν? 6 Πλάτωνα] locum non inveni. 7*: ἄχρη
8 ὅμια προνοίας Emperius 10 Ἡσίοδος] Theog. 120. 195.
14 lac. 9-10 B 7 E. ἀρχάμενα supplet W. τάξιν καὶ?
17 εἶχεν Emperius 21 ὁ ἀριστοτέχνης] cf. Bergk. 1 p. 388
23 κατὰ καιρὸν Madvigius: καὶ καιρὸν

πουρῶν οὐδ' οἰκοδόμων, εἰ πῆ μὲν αὐτὸ τὸ ὕδωρ
 ἄφ' αὐτοῦ πέφυκεν ἐπιέναι τοῖς δεομένοις καὶ κατάρ-
 θειν ἐπιρρέον, πῆ δὲ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ λίθοι
 ταῖς κατὰ φύσιν χρώμενα ῥοπαῖς καὶ νεύσεσιν ἐξ
 ἑαυτῶν καταλαμβάνειν τὴν προσήκουσαν ἁρμόνιαν 5
 καὶ χώραν. εἰ δ' οὗτος μὲν ἄντικρυς ἀναιρεῖ τὴν
 C πρόνοιαν ὁ λόγος, τῷ θεῷ δ' ἡ τάξις τῶν ὄντων
 προσήκει καὶ τὸ διαίρειν, τί θαυμαστὸν οὕτω τε-
 τάχθαι καὶ διηρμόσθαι τὴν φύσιν, ὥς ἐνταῦθα μὲν
 πῦρ ἔκει δ' ἄστρα, καὶ πάλιν ἐνταῦθα μὲν γῆν ἄνω 10
 δὲ σελήνην ἰδρῦσθαι, βεβαιότερῳ τοῦ κατὰ φύσιν
 τῷ κατὰ λόγον δεσμῷ περιληφθεῖσαν; ὥς, εἰ γε
 πάντα δεῖ ταῖς κατὰ φύσιν ῥοπαῖς χρῆσθαι καὶ
 φέρεσθαι καθ' ὃ πέφυκε, μήθ' ἥλιος κυκλοφορεῖσθαι
 μήτε φωσφόρος μηδὲ τῶν ἄλλων ἀστέρων μηδεῖς· 15
 ἄνω γὰρ οὐ κύκλῳ τὰ κοῦφα καὶ πυροειδῆ κινεῖσθαι
 πέφυκεν. εἰ δὲ τοιαύτην ἐξαλλαγὴν ἡ φύσις ἔχει
 παρὰ τὸν τόπον, ὥστ' ἐνταῦθα μὲν ἄνω φαίνεσθαι
 φερόμενον τὸ πῦρ, ὅταν δ' εἰς τὸν οὐρανὸν παρὰ-
 γένηται, τῇ δύνῃ συμπεριστρέφεσθαι, τί θαυμαστὸν 20
 εἰ καὶ τοῖς βαρέσι καὶ γεώδεσιν ἔκει γενομένοις
 D συμβέβηκεν ὡσαύτως εἰς ἄλλο κινήσεως εἶδος ὑπὸ
 τοῦ περιέχοντος ἐκνευικῆσθαι; οὐ γὰρ δὴ τῶν μὲν
 ἑλαφρῶν τὴν ἄνω πορὰν ἀφαιρεῖσθαι τῷ οὐρανῷ

2 ἐπιφύκει Emperius ib. idem: ἐπεῖναι 4 Turnebus:
 τροπαῖς 8 καὶ διαίσεις Emperius ib. τὸ Duebnerus
 12 W: δεσμοτηρίῳ ληφθεῖσαν 14 μήθ' *: μηδ' 19 φερό-
 μενον] post παραγένηται collocat W 20 συμπεριφέρεσθαι
 codex innominatus W 21 ἔκει γενομένοις W: ἐκγενο-
 μένοις

κατὰ φύσιν ἐστί, τῶν δὲ βαρέων καὶ κάτω ρεπόντων
οὐ δύναται κρατεῖν, ἀλλ' ἢ ποτ' ἐκείνᾳ δυνάμει καὶ
ταῦτα μετακοσμήσας ἐχρήσατο τῇ φύσει αὐτῶν ἐπὶ
τὸ βέλτιον.'

- 5 14. 'Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ γε δεῖ τὰς καταδεδούλω-
μένας ἔξει δόξας ἀφέντας ἤδη τὸ φαινόμενον ἀδεῶς
λέγειν, οὐδὲν ἔοικεν ὅλου μέρος αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ
τάξιν ἢ θέσιν ἢ κίνησιν ἰδίαν ἔχειν, ἣν ἂν τις
ἀπλῶς κατὰ φύσιν προσαγορεύσειεν. ἀλλ' ὅταν
10 ἕκαστον, οὗ χάριν γέγονε καὶ πρὸς ὃ πέφυκεν ἢ E
πεποιήται, τοῦτο παρέχῃ χρησίμως καὶ οἰκείως κινού-
μενον ἑαυτὸ καὶ πάσχον ἢ ποιοῦν ἢ διακείμενον,
ὥς ἐκείνῳ πρὸς σωτηρίαν ἢ κάλλος ἢ δυνάμιν ἐπι-
τήδειόν ἐστι, τότε δοκεῖ τὴν κατὰ φύσιν χώραν
15 ἔχειν καὶ κίνησιν καὶ διάθεσιν. ὁ γοῦν ἄνθρωπος,
ὥς εἰ τι τῶν ὄντων ἔτερον κατὰ φύσιν γερὺν ὡς,
ἄνω μὲν ἔχει τὰ ἐμβριθῆ καὶ γεώδη μάλιστα περὶ F
τὴν κεφαλὴν, ἐν δὲ τοῖς μέσοις τὰ θερμὰ καὶ πυρώδη
τῶν δ' ὀδόντων οἱ μὲν ἄνωθεν οἱ δὲ κάτωθεν
20 ἐκφύονται, καὶ οὐδέτεροι παρὰ φύσιν ἔχουσιν· οὐδὲ
τοῦ πυρὸς τὸ μὲν ἄνω περὶ τὰ ὕμματα ἀποστίλβον
κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ δ' ἐν κοιλίᾳ καὶ καρδίᾳ παρὰ
φύσιν, ἀλλ' ἕκαστον οἰκείως καὶ χρησίμως τέτακται·

ἔτι μὴν κηρύκων τε λιθορρίνων χελύων τε'

2 ἀλλ' ἢ ποτ' Emperius: ἀλλὰ ποτε 6 ἔξει idem: ἔξεις
5-6 B 2-3 E. ἔξει καὶ ἔθει? 8 ἢν] ἢ BE 11 πα-
ράγειν idem 16 εἰ τι W: ἐπὶ 24 καὶ μὴν] καὶ τὴν
Duebnerus. καὶ ἐπὶ Mullach, vs. 301 cf. p. 618 b ib. χελύων]
χελωνῶν B E

καὶ παντὸς ὁστρέον φύσιν, ὥς φησιν ὁ Ἐμπεδοκλῆς,
καταμανθάνων

ἔνθ' ὕψει χθόνα χρωτὸς ὑπέρτατα ναιετάουσιν·
καὶ οὐ πιέζει τὸ λιθῶδες οὐδὲ καταθλίβει τὴν ἔξιν
928 ἐπικείμενον, οὐδέ γε πάλιν τὸ θερμὸν ὑπὸ κουφό- 5
τητος εἰς τὴν ἄνω χώραν ἀποπτάμενον οἴχεται· μέ-
μικται δὲ πως πρὸς ἄλληλα καὶ συντέτακται κατὰ
τὴν ἐκάστου φύσιν·

15. ὥσπερ εἰκὸς ἔχειν καὶ τὸν κόσμον, εἴ γε δὴ ζῶόν
ἐστι, πολλαχοῦ γῆν ἔχοντα, πολλαχοῦ δὲ πῦρ καὶ ὕδωρ 10
καὶ πνεῦμα, οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀποτεθλιμμένον ἀλλὰ
λόγῳ διακεκοσμημένον. οὐδὲ γὰρ ὁφθαλμοῖς ἐνταῦθα
τοῦ σώματός ἐστιν ὑπὸ κουφότητος ἐκπιασθεῖς, οὐδ'
B ἡ καρδία τῷ βάρει ὀλισθοῦσα πέπτωκεν εἰς τὸ στήθος,
ἀλλ' ὅτι βέλτιον ἦν οὕτως ἐκάτερον τετάχθαι. μὴ 15
τοίνυν μηδὲ τῶν τοῦ κόσμου μερῶν νομίζωμεν μῆτε
γῆν ἐνταῦθα κεῖσθαι συμπεσοῦσαν διὰ βάρους μῆτε
τὸν ἥλιον, ὥς ᾤετο Μητροδόωρος ὁ Χῖος, εἰς τὴν
ἄνω χώραν ἀσκοῦ δίκην ὑπὸ κουφότητος ἐκτεθλίφθαι,
μῆτε τοὺς ἄλλους ἀστέρας ὥσπερ ἐν ζυγοστάθμῳ 20
διαφορᾷ ῥέψαντας, ἐν οἷς εἰσι, γεγρονέναι τόποις·
ἀλλὰ τοῦ κατὰ λόγον κρατοῦντος, οἱ μὲν ὥσπερ
ῥυμματα φωσφόρα τῷ προσώπῳ τοῦ παντὸς ἐνδεδε-
μένοι περιπολοῦσιν, ἥλιος δὲ καρδίας ἔχων δύναμιν
C ὥσπερ αἶμα καὶ πνεῦμα διαπέμπει καὶ διασκεδάν- 25
νυσιν ἐξ ἑαυτοῦ θερμότητα καὶ φῶς· γῆ δὲ καὶ θα-

14 fort. κατολισθοῦσα   16 μηδὲ Emperius: μῆτε
20 * ζυγωσταθμοῦ B. ζυγῶ σταθμοῦ E   23 ῥυμματα φωσ-
φόρα] Plat. Tim. p. 45 b

λάσση χρήται κατὰ φύσιν ὁ κόσμος ὅσα κοιλία καὶ
 κύσται ζῶον. σελήνη δ' ἡλίου μεταξὺ καὶ γῆς ὥσ-
 περ καρδίας καὶ κοιλίας ἦπαρ ἢ τι μαλθακὸν ἄλλο
 σπλάγγνον ἐγκειμένη τὴν τ' ἄνωθεν ἀλέαν ἐνταῦθα
 5 διαπέμπει καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀναθυμιάσεις πέψει τινὲ
 καὶ καθάρσει λεπτύνουσα περὶ ἑαυτὴν ἀναδίδωσιν·
 εἰ δὲ καὶ πρὸς ἄλλα τὸ γεῶδες αὐτῆς καὶ στερέμ-
 νιον ἔχει τινὰ πρόσφορον χρεῖαν, ἄδηλον ἡμῖν. ἐν
 παντὶ δὲ κρατεῖ τὸ βέλτιον τοῦ κατηναγκασμένου.
 10 τί γὰρ οὕτω λάβωμεν, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι λέγουσι, τὸ
 εἰκός; λέγουσι δὲ τοῦ αἰθέρος τὸ μὲν ἀγροειδὲς καὶ
 λεπτὸν ὑπὸ μανότητος οὐρανὸν γεγενῆσθαι, τὸ δὲ D
 πυκνωθὲν καὶ συνειληθὲν ἄστρα· τούτων δὲ τὸ
 νωθρότατον εἶναι τὴν σελήνην καὶ θολερότατον.
 15 ἀλλ' ὅμως ὁρᾶν πάρεστιν οὐκ ἀποκεκριμένην τοῦ
 αἰθέρος τὴν σελήνην, ἀλλ' ἔτι πολλῶ μὲν τῷ περὶ
 αὐτὴν ἐμφερομένην, πολλὴν δ' ὑφ' ἑαυτὴν ἔχουσαν
 ἀνέμων ** δινεῖσθαι καὶ κομήτας. οὕτως οὐ ταῖς
 ῥοπαῖς θεσθίκαται κατὰ βάρος καὶ κουφότητα τῶν
 20 σωματῶν ἕκαστον, ἀλλ' ἑτέρῳ λόγῳ κεκόσμηται.³

16. Λεχθέντων δὲ τούτων κάμου τῷ Λευκίῳ τὸν
 λόγον παραδιδόντος, ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις βαδίζοντος τοῦ E
 δόγματος, Ἀριστοτέλης μειδιάσας ἑμαρτύρομαι εἶπεν

9 W: κρατεῖται βέλτιον τοῦτο (τοῦ γε?) κατηναγκασ-
 μένον BE 10 οὕτω] ὅταν Emperius . ib. τὸ εἰκός] su-
 spectum 15 ἀποκεκριμένην B. ἀποκεκριμένου E
 16 μὲν Benseleerus: ἐν 17 αὐτὴν? ib. πολλήν] πολλὴν
 sc. αἰθέρα Madvigius probabiliter 18 lac. 23 BE. ἀνέ-
 μων βίαν ὑφ' ἧς ἄλλα τε εἰκός ἐστι supplet W. Malim ἀνέ-
 μων τε διπλᾶς ὑφ' ὧν (αὐτ' αἷς) ἄλλα τε εἰκός

ὅτι τὴν πᾶσαν ἀντιλογίαν πεποιήσαι πρὸς τοὺς αὐτὴν
 μὲν ἡμίπυρον εἶναι τὴν σελήνην ὑποτιθεμένους,
 κοινῇ δὲ τῶν σωμάτων τὰ μὲν ἄνω τὰ δὲ κάτω
 ὀρέπειν ἐξ ἑαυτῶν φάσκοντας· εἰ δ' ἔστι τις ὁ λέγων
 κύκλῳ τε κινεῖσθαι κατὰ φύσιν τὰ ἄστρα καὶ πολὺν
 παρηλλαγμένης οὐσίας εἶναι τῶν τεττάρων, οὐδ' ἀπὸ
 F τύχης ἦλθεν ἐπὶ μνήμην ἡμῖν, ὥστ' ἐμέ τε πραγ-
 μάτων ἀπηλλάχθαι καὶ σέ, ὦ Λεύκιε. καὶ ὁ Λεύ-
 κιος ἦκιστα, ὠραθὲ' εἶπεν ἄλλα τᾶλλα μὲν ἴσως
 ἄστρα καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν εἰς τινα φύσιν καθαρὰν 10
 καὶ εἰλικρινῇ καὶ τῆς κατὰ πάθος ἀπηλλαγμένην
 μεταβολῆς τιθεμένοις ὑμῖν καὶ κύκλῳ ἔγουσιν αἰδίου
 καὶ ἀταλευτήτου περιφορᾶς ** οὐκ ἔν τις ἐν γὰρ τῷ
 νῦν διάμαχοιτο, καίτοι μυρίων οὐσῶν ἀποριῶν·
 ὅταν δὲ καταβαίνων ὁ λόγος οὕτω θίγῃ τῆς σελήνης, 15
 οὐκέτι φυλάττει τὴν ἀπάθειαν ἐν αὐτῇ καὶ τὸ κάλ-
 λος ἐκεῖνο τοῦ σώματος· ἀλλ' ἵνα τὰς ἄλλας ἀνω-
 μαλίας καὶ διαφορὰς ἀφῶμεν, αὐτὸ τοῦτο τὸ διαφαι-
 νόμενον πρόσωπον πάθει τινὶ τῆς οὐσίας ἢ ἀναμίξει
 πως ἑτέρας ἐπιγέρονε· πάσχει δέ τι καὶ τὸ μινύ- 20
 929 μενον· ἀποβάλλει γὰρ τὸ εἰλικρινές, βίᾳ τοῦ χεί-
 ρονος ἀναπιμπλάμενον. αὐτῆς δὲ νόθειαν καὶ τάχους
 ἀμβλύτητα καὶ τὸ θερμὸν ἄδρανές καὶ ἀμυρόν, φῶ
 κατὰ τὸν Ἴωνα

8 κοινῇ δὲ] κοινῇ δὲ πρὸς τοὺς τῶν W 6 τῆς τῶν idem
 ib. οὐδ'] οὐκ idem 8 σέ, ὦ Λεύκιε. καὶ ὁ W: 8 B E
 9 ἦκιστα *: 8 B E ib. *: τὰ ἄλλα 12 Turnebus: ἡμῖν
 ib. αἰδίου Emperius: δι' οὐ 13 lac. 18—14 B 15 E, κί-
 νεῖσθαι supplet W 15 οὕτω] οὕτως idem 17 ἐκεῖνο Dueb-
 nerus: ἐκείνου B E 22 *: νόθειαν 23 φῶ] om. E καὶ B

‘μέλας οὐ πεπαίνεται βότρως’,

εἰς τί θησόμεθα πλὴν ἀσθενείαν αὐτῆς καὶ πάθος,
εἰ πάθους αἰδίῳ σώματι καὶ ὀλυμπίῳ μέτεστιν; ὅλως
γάρ, ὃ φίλε Ἀριστοτέλες, γῆ μὲν οὕσα πάγκαλόν τι
5 χρῆμα καὶ σεμνὸν ἀναφαίνεται καὶ κεκοσμημένον·
ὥς δ’ ἄστρον ἢ φῶς ἢ τι σῶμα θεῖον καὶ οὐράνιον;
δέδια μὴ ἄμορφος ἢ καὶ ἀπρεπὴς καὶ κατασχύνουσα
τὴν καλὴν ἐπωνυμίαν· εἰ γε τῶν ἐν οὐρανῷ τοσού-
των τὸ πλῆθος ὄντων μόνη φωτὸς ἀλλοτρίου δεο-
10 μένη περιείσι κατὰ Παρμενίδην

‘αἰεὶ παπταίνουσα πρὸς αὐγὰς ἡελίοιο’.

B

ὁ μὲν οὖν ἐταῖρος ἐν τῇ διατριβῇ τοῦτο δὴ τὸ Ἀνα-
ξαγόρειον ἀποδεικνύς ὥς ‘ἥλιος ἐντίθησι τῇ σελήνῃ
τὸ λαμπρόν’ εὐδοκίμησεν· ἐγὼ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ
15 ἐρῶ, ἀ παρ’ ὑμῶν ἢ μεθ’ ὑμῶν ξυμάθον, ἐκὼν δὲ
πρὸς τὰ λοιπὰ βαδιοῦμαι. φωτίζεσθαι τοίνυν τὴν
σελήνην οὐχ ὥς ὕελον ἢ κρύσταλλον ἐλλάμψει καὶ
διαφάνει τοῦ ἡλίου πιθανόν ἐστιν· οὐδ’ αὖ κατὰ
σύλλαμψιν τινα καὶ συναυγασμόν, ὥσπερ αἱ δᾶδες
20 αὐξομένου τοῦ φωτός· οὕτω γὰρ οὐδὲν ἦττον ἐν
νουμηνίαις ἢ διχομηνίαις ἔσται πανσέληνος ἡμῖν, εἰ
μὴ στέγει μηδ’ ἀντιφράττει τὸν ἥλιον ἀλλὰ διήσιν C
ὑπὸ μανότητος ἢ κατὰ σύγκρασιν εἰσλάμπει καὶ

1 Nauck. p. 744

3 εἰ πάθους Duebnerus. om. B E.

εἰ πάθος vulgo

10 Παρμενίδην] Mullach. 1 p. 129

12 τὸ Ἀναξαγόρειον] Mullach. 1 p. 214, 12 sed ipsum fragm.

omisit 14 *: ἡδδοκίμησεν 15 ἐκὼν X: ἔχων 22 Mad-

vigijs: δλείσιν, coll. p. 931b

συνεξάπτει περὶ αὐτὴν τὸ φῶς. οὐ γὰρ ἔστιν ἐκκλί-
σεις οὐδ' ἀποστροφὰς αὐτῆς, ὥσπερ ὅταν ἡ διχο-
τομος καὶ ἀμφίκυρτος ἢ μηνυσιδής, αἰτιασθαι περὶ
τὴν σύνοδον· ἀλλὰ κατὰ στάθμην, φησὶ Δημόκριτος,
ἵσταμένη τοῦ φωτίζοντος ὑπολαμβάνει καὶ δέχεται
τὸν ἥλιον· ὥστ' αὐτὴν τε φαίνεσθαι καὶ διαφαίνειν
ἐκεῖνον· εἰκὸς ἦν. ἡ δὲ πολλοῦ δεῖ τοῦτο ποιεῖν.
αὐτὴ τε γὰρ ἄδηλός ἐστι τηνικαῦτα κἀκεῖνον ἀπέ-
κρυψε καὶ ἠφάνισε πολλάκις

ἄπεσκέδασεν δέ οἱ αὐγάς

10

ὥσπερ φησὶν Ἑμπεδοκλῆς

- D ἔς γαῖαν καθύπερθεν, ἀπεσκνίφωσε δὲ γαίης
τόσσον, ὅσον τ' εὖρος γλαυκώπιδος ἐπλετο μήνης,
καθάπερ εἰς νύκτα καὶ σκότος οὐκ εἰς ἄστρον ἕτερο**
τοῦ φωτὸς ἐμπεσόντος. ὃ δὲ λέγει Πουσειδώνιος, ὡς 15
ὑπὸ βάθους τῆς σελήνης οὐ περαιοῦται δι' αὐτῆς
τὸ τοῦ ἡλίου φῶς πρὸς ἡμᾶς, ἐλέγχεται καταφανῶς.
ὃ γὰρ ἀπὸ ἀπλετος ὦν καὶ βάθος ἔχων πολλαπλάσιον
τῆς σελήνης ὅλος ἐξηλιούται καὶ καταλάμπεται ταῖς
αὐγαῖς. ἀπολείπεται τοίνυν τὸ τοῦ Ἑμπεδοκλέους, 20
E ἀνακλάσει τινὶ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν σελήνην γίνεσθαι
τὸν ἐνταῦθα φωτισμὸν ἀπ' αὐτῆς. ὅθεν οὐδὲ θερ-
μὸν οὐδὲ λαμπρὸν ἀφικνεῖται πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ ἦν
εἰκὸς, ἐξάψεως καὶ μίξεως** φώτων γεγεννημένης.

4 ἢ φησι?

ib. Δημόκριτος] om. fragm. Mullach.

10 cf. Mullach. 1 vs. 248 sq. ἀπεσκέδασεν X: ἀπεσκέδασε

12 ἐς γαῖαν X: ἔστε αἶαν 14 lac. 3—4 B 2 E. ἕτερον

τοιούτου W. ἕτερον? 22 οὐδὲν Emperius 24 lac.

2—3 B. 4 E. τινος supplet W, malim τῶν

ἀλλ' οἷον αἶ-τε φωναὶ κατὰ τὰς ἀνακλάσεις ἀμυ-
ροτέραν ἀναφαίνουσι τὴν ἡχὴ τοῦ φθέγματος αἶ τε
πληγαὶ τῶν ἀπαλλομένων βελῶν μαλακώτεραι προσ-
πίπτουσιν·

- 5 'ὥς αὐγὴ τύψασα σεληναίης κύκλον εὐρύν'
ἀσθενῇ καὶ ἀμυδρὰν ἀνέσχοιαν ἴσχει πρὸς ἡμᾶς,
διὰ τὴν κλάσιν ἐκλυομένης τῆς δυνάμεως·
17. 'Υπολαβὼν δ' ὁ Σύλλας 'ἀμέλει ταῦτ'·' εἶπεν
'ἔχει τινὰς πιθανότητας· ὁ δ' ἰσχυρότατόν ἐστι τῶν F
10 ἀντιπιπτόντων, πότερον ἔτυχέ τινος παραμυθίας ἢ
παρῆλθεν ἡμῶν τὸν ἑταῖρον;·' 'τί τοῦτο λέγεις' ἔφη
ὁ Λεύκιος 'ἢ τὸ πρὸς τὴν διχότομον ἀπορούμενον;·
'πάνυ μὲν οὖν' ὁ Σύλλας εἶπεν· 'ἔχει γὰρ τινα
λόγον τό, πάσης ἐν ἴσας γωνίαις γιγνομένης ἀνακλά-
15 σεως, ὅταν ἡ σελήνη διχότομος οὔσα μεσουρανῇ,
μὴ φέρεσθαι τὸ φῶς ἐπὶ γῆς ἀπ' αὐτῆς ἀλλ'
ὀλισθάνειν ἐπέκεινα τῆς γῆς· ὁ γὰρ ἥλιος ἐπὶ τοῦ 930
ὀρίζοντος ὢν ἄπτεται τῇ ἀκτίνι τῆς σελήνης· διὸ
καὶ κλασθεῖσα πρὸς ἴσας ἐπὶ θάτερον ἐκπεσεῖται
20 πέρας· καὶ οὐκ ἀφήσει δεῦρο τὴν αὐγὴν· ἢ δια-
στροφὴ μεγάλη καὶ παράλλαξις ἔσται τῆς γωνίας,
ὅπερ ἀδύνατόν ἐστιν·' 'ἀλλὰ νῆ Δι'·' εἶπεν ὁ Λεύ-
κιος 'καὶ τοῦτ' ἐρρήθη· καὶ πρὸς γε Μενέλαον
ἀποβλέψας ἐν τῷ διαλέγεσθαι τὸν μαθηματικόν
25 'αἰσχύνομαι μὲν' ἔφη 'σοῦ παρόντος, ὦ φίλε Μενέ-
λαε, θέσιν ἀναιρεῖν μαθηματικὴν, ὥσπερ θεμέλιον

b Mullach. 1 vs. 244. ib. αὐγὴ] αὐτὴ B E 11 ἔφη λέγεις
iidem 15 W: διχρομοῦσα 19 ἴσας i. e. γωνίας Benselerus: ἴσα

τοῖς κατοπτρικοῖς ὑποκειμένην πράγμασιν· ἀνάγκη
 δ' εἶπεῖν ὅτι τὸ πρὸς τὰς Ἰσας γίνεσθαι γωνίας
 ἀνάκλασιν πᾶσαν οὔτε φαινόμενον αὐτόθεν οὔθ'
 B ὁμολογούμενόν ἐστιν· ἀλλὰ διαβάλλεται μὲν ἐπὶ
 τῶν κυρτῶν κατόπτρων, ὅταν ἐμφάσεις ποιῇ με- 5
 ξονας ἑαυτῶν πρὸς ἓν τὸ τῆς ὕψεως σημεῖον, δια-
 βάλλεται δὲ τοῖς διπτύχοις κατόπτροις, ὧν ἐπι-
 κλιθέντων πρὸς ἄλληλα καὶ γωνίας ἐντὸς γενομένης,
 ἑκάτερον τῶν ἐπιπέδων διττὴν ἐμφασιν ἀποδίδωσι
 καὶ ποιεῖ τέτταρας εἰκόνας ἀφ' ἑνὸς προσώπου, δύο 10
 μὲν ἀντιστροφούς ἐν τοῖς ἔξωθεν μέρεσι, δύο δὲ
 δεξιόφανεῖς ἀμικρὰς ἐν βάρει τῶν κατόπτρων. ὧν
 C τῆς γενέσεως τὴν αἰτίαν Πλάτων ἀποδίδωσιν. εἰρηκε
 γὰρ ὅτι, τοῦ κατόπτρου ἔρθεν καὶ ἔνθεν ὕψος λα-
 βόντος, ὑπαλλάττουσιν αἱ ὕψεις τὴν ἀνάκλασιν ἀπὸ 15
 τῶν ἐτέρων ἐπὶ θάτερα μεταπίπτουσιν. εἴπερ οὖν
 τῶν ὕψεων αἱ μὲν εὐθὺς πρὸς ἡμᾶς ** ἀνατρέχουσιν,
 αἱ δ' ἐπὶ θάτερα μέρη τῶν κατόπτρων ὀλισθάνουσιν
 πάλιν ἐκείθεν ἀναφέρονται πρὸς ἡμᾶς, οὐ δυνατόν
 ἐστὶν ἐν Ἰσαῖς γωνίαις γίνεσθαι πάσας ἀνακλάσεις, 20
 ὅσας ὁμόσε χωρ' ** οὖντες ἀξιοῦσιν αὐτοῖς τοῖς ἀπὸ

1 πράγμασιν] δόγμασιν aut προστάγμασιν Emperius
 2 εἶπεν BE ib. τὰς om. BE ib. W: τείνεσθαι 7 ὧν ἐπικλιθέν-
 των Turnebus: ὡς ἐπικριθέντων 9 διττὴν Turnebus: διττῆς
 11 ἐν τοῖς ἔξωθεν Emperius: τοῖς ἔξωθεν ἀριστεροῖς 12 inter
 κατόπτρων et ὧν leguntur in BE verba repetita haec: ὅταν
 ἐμφάσεις ποιῇ — διαβάλλεται δὲ 10 B 8 E 17 αἱ μὲν om.
 BE. Lac. 13 B 15 E aut supplendam verbis ἀπὸ τῶν κα-
 τόπτρων aut nil excidissee monet W 21 lac. inserui cum
 Duebnero. Fort: supplendum ὅσας ὁμόσε XΩP[εἶν εἰκό-
 ἄλλοι δ' ἐτι μᾶλλον προXΩP]οῦντες ἀξιοῦσιν κτλ.

τῆς σελήνης ἐπὶ γῆν φερομένοις δεύμασι τὴν ἰσό-
 τητα τῶν γωνιῶν ἀναιρεῖν, πολλῶ τοῦτ' ἐκείνου D
 πιθανώτερον εἶναι νομίζοντες. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ
 τοῦτο χαρίζεσθαι τῇ πολλὰ δὴ φίλῃ γεωμετρίας καὶ
 5 δοῦναι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν ἠκριβωμένων ταῖς
 λειότησι συμπίπτειν ἐσόπτρων εἰκὸς ἐστίν· ἡ δὲ σε-
 λήνη πολλὰς ἀνωμαλίας ἔχει καὶ τραχύτητας, ὥστε
 τὰς αὐγὰς ἀπὸ σώματος μεγάλου προσφερομένας
 ὕψεσιν ἀξιολόγοις, ἀντιλάμπεις καὶ διαδόσεις, ἀπ'
 10 ἀλλήλων λαμβάνουσιν, ἀνακλᾶσθαι τε παντοδαπῶς
 καὶ περιπλέκεσθαι καὶ συνάπτειν αὐτὴν ἐαυτῇ τὴν
 ἀνταύγειαν, οἷον ἀπὸ πολλῶν φερομένην πρὸς ἡμᾶς
 κατόπτρων. ἔπειτα κἂν πρὸς αὐτῇ τῇ σελήνῃ τὰς E
 ἀντανεκλάσεις ἐν ἴσας γωνίαις ποιῶμεν, οὐκ ἀδύ-
 15 νατὸν φερομένας ἐν διαστήματι τοσούτῳ τὰς αὐγὰς
 κλάσεις ἰσχεῖν καὶ περιολισθήσεις, ὥς συγχεῖσθαι
 καὶ λάμπειν τὸ φῶς. ἔνιοι δὲ καὶ δεικνύουσι γρά-
 φοντες, ὅτι πολλὰ τῶν φώτων αὐγὴν ἀφίησι κατὰ
 γραμμὴν ὑπὸ τὴν κεκλιμένην ὑποταθεῖσαν· σκενω-
 20 ρεῖσθαι δ' ἅμα λέγοντι διάγραμμα, καὶ ταῦτα πρὸς
 πολλοὺς, οὐκ ἐνῆν.

18. 'Τὸ δ' ὅλον' ἔφη 'θανμάζω πῶς τὴν διχο-
 τομον ἐφ' ἡμᾶς κινουσιν, ἐμπίπτουσιν μετὰ τῆς
 ἀμφικύρτου καὶ τῆς μηνοειδοῦς. εἰ γὰρ αἰθέριον
 25 ὕγκον ἢ πύρινον ὕψος τὸν τῆς σελήνης ἐφώτιζεν ὁ F
 ἥλιος, οὐκ ἂν ἀπέλειπεν αὐτῆς σκιερὸν αἶλ καὶ

16 W: συγχεῖσθαι 17 λάμπειν] κάμπτειν Emperius
 18 αὐγὴν W: ἐπὶ γῆν 19 Turnebus: ὑποταθείσης 23 ἐκ-
 πίπτουσιν 26 W: αὐτῇ

ἀλαμπές ἡμισφαίριον πρὸς αἰσθησιν, ἀλλ' εἰ καὶ
 κατὰ μικρὸν ἔψαυε περιῶν, ὅλην ἀναπύμπλασθαι
 καὶ δι' ὅλης τρέπεσθαι τῷ φωτὶ πανταχόσε χωροῦντι
 δι' εὐπετείας ἦν προσήκον. ὅπου γὰρ οἶνος ὕδατος
 θιγῶν κατὰ πέρας, καὶ σταγῶν αἵματος εἰς ὕγρὸν 5
 ἐμπεσόντος, ἀνέχρωσε πᾶν ἅμα** φοινιχθέν· αὐτὸν
 δὲ τὸν ἀέρα λέγουσιν οὐκ ἀπορροαῖς τισιν οὐδ'
 ἀκτίσι μεμιγμέναις ἀλλὰ τροπῇ καὶ μεταβολῇ κατὰ
 νύξιν ἢ ψαῦσιν ἀπὸ τοῦ φωτὸς ἐξηλιουῖσθαι· πῶς
 ἄστρον ἄστρον καὶ φῶς φωτὸς ἀψάμενον οἴονται μὴ 10
 κεράνυνῖσθαι μηδὲ σύγχυσιν ποιεῖν· δι' ὅλου καὶ
 μεταβολὴν ἀλλ' ἐκεῖνα φωτίζειν μόνον, ὧν ἄπτεται.
 981 κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν; ὃν γὰρ ὁ ἥλιος περιῶν κύκλον
 ἄγει καὶ περιστρέφει περὶ τὴν σελήνην, νῦν μὲν
 ἐπιπίπτοντα τῷ διορίζοντι τὸ ὄρατὸν αὐτῆς καὶ τὸ 15
 ἀόρατον, νῦν δ' ἀνιστάμενον πρὸς ὀρθάς, ὥστε τέμ-
 νειν ἐκεῖνο ὑπ' ἐκείνου τε τέμνεσθαι, καὶ ἄλλαις
 κλίσεσι καὶ σχέσεσι τοῦ λαμπροῦ πρὸς τὸ σκιερὸν
 ἀμφικύρτους καὶ μῆνοειδεῖς ἀποδιδόντα μορφὰς ἐν
 αὐτῇ, παντὸς μᾶλλον ἐπιδείκνυσιν οὐ σύγκρασιν 20
 ἀλλ' ἐπαφήν, οὐδὲ σύλλαμψιν ἀλλὰ περίλαμψιν
 B αὐτῆς ὄντα τὸν φωτισμόν. ἐπεὶ δ' οὐκ αὐτὴ φωτί-
 ζεται μόνον· ἀλλὰ καὶ δεῦρο τῆς αὐγῆς ἀναπέμπει
 τὸ εἶδωλον, ἔτι καὶ μᾶλλον ἰσχυρίσασθαι τῷ λόγῳ

2 περιῶν W: περὶ ὧν ib. ὅλην] πολλήν BE 3 Tur-
 nebub: τρέφεσθαι 5 πέρας] μέρος Emperius 6 ἅμα
 Turnebus: αἷμα 6—7 B 8 E. lac. del W. Fort. διαφοινιχθέν
 7 *: ἀπορροαῖς 9 ἀπὸ τοῦ φωτὸς] om. W 17 ἐκεῖνο
 Duebnerus: ἐκείνον ib. καὶ ἄλλαις idem: ἄλλαις 20 W:
 ἐπιδεικνύουσιν

περὶ τῆς οὐσίας δίδωσιν. αἱ γὰρ ἀνακλάσεις γίνονται
 πρὸς οὐδὲν ἀραιὸν οὐδὲ λεπτομερές, οὐδ' ἔστι
 φῶς ἀπὸ φωτὸς ἢ πῦρ ἀπὸ πυρὸς ἀφαλλόμενον
 νοῆσαι ῥάδιον· ἀλλὰ δεῖ τὸ ποιῆσον ἀντιτυπίαν τινα
 5 καὶ κλάσιν ἐμβριθεῖς εἶναι καὶ πυκνόν, ἵνα πρὸς
 αὐτὸ πληγὴ καὶ ἀπ' αὐτοῦ φορὰ γένηται. τὸν γοῦν
 αὐτὸν ἥλιον ὁ μὲν ἀῆρ διήκσιν οὐ παρέχων ἀνα-
 κοπὰς οὐδ' ἀντερείδων, ἀπὸ δὲ ξύλων καὶ λίθων
 καὶ ἱματίων εἰς φῶς τιθεμένων πολλὰς ἀντιλάμψεις
 10 καὶ περιλάμψεις ἀποδίδωσιν. οὕτω δὲ καὶ τὴν γῆν C
 ὀρῶμεν ὑπ' αὐτοῦ φωτιζομένην· οὐ γὰρ εἰς βάθος
 ὥσπερ ὕδωρ οὐδὲ δι' ὕλης ὥσπερ ἀῆρ διήκσιν τὴν
 αὐγὴν· ἀλλ' οἷος τὴν σελήνην περιστείχει κύκλος
 αὐτοῦ καὶ ὅσον ὑποτέμνεται μέρος ἐκείνης, τοιοῦτος
 15 ἕτερος περὶεῖσι τὴν γῆν καὶ τοσοῦτον φωτίζων ἀεὶ
 καὶ ἀπολείπων ἕτερον ἀφώτιστον· ἡμισφαιρίου γὰρ
 ὀλίγῳ δοκεῖ μεῖζον εἶναι τὸ περιλαμπόμενον ἐκα-
 τέρας. δότῃ δὴ μοι γεωμετρικῶς εἰπεῖν πρὸς ἀνα-
 λογίαν, ὥς εἰ, τριῶν ὄντων οἷς τὸ ἀφ' ἡλίου
 20 φῶς πλησιάζει, γῆς σελήνης ἄερος, ὀρῶμεν οὐχ ὥς
 ὁ ἀῆρ μᾶλλον ἢ ὥς ἡ γῆ φωτιζομένην τὴν σελήνην,
 ἀνάγκη φύσιν ἔχειν ὁμοίαν ἢ ταῦτά πάσχειν ὑπὸ
 ταῦτοῦ πέφυκεν.

19. Ἐπεὶ δὲ πάντες ἐπήνεσαν τὸν Λεύκιον, 'εὖ D
 25 γ' ἔφη καλῶ λόγῳ καλὴν ἀναλογίαν προσ-
 ἔθηκεας· οὐ γὰρ ἀποστερητέον σε τῶν ἰδίων'. κα-
 κείνος ἐπιμευιδιάσας 'οὐκοῦν' ἔφη 'καὶ δεύτερον ἀνα-

4 νοῆσαι idem: ἢ νοῆσαι 14 αὐτοῦ] αὐτῶν BE 21 ἢ]
 δὲ W 22 ταῦτά *: τὰ αὐτά 23 *: τοῦ αὐτοῦ

λογία προσχρηστέον, ὅπως μὴ τῷ ταῦτά πάσχειν
 ὑπὸ ταύτου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ταῦτά ποιεῖν ταύτων
 ἀποδείξωμεν τῇ γῇ τὴν σελήνην προσεικυῖαν. ὅτι
 μὲν γὰρ οὐδὲν οὕτως τῶν περὶ τὸν ἥλιον γιγνομέ-
 νων ὁμοίον ἐστίν, ὥς ἔκλειψις ἡλίου δύσει, δότε
 μοι, ταύτης ἔναγχος τῆς συνόδου μνησθέντες, ἢ
 E πολλὰ μὲν ἄστρα πολλαχόθεν τοῦ οὐρανοῦ διέφηνεν
 εὐθύς ἐκ μεσημβρίας ἀρξάμενη, κρᾶσιν δ' οἶαν τὸ
 λυκαυγὲς τῷ ἀέρι παρέσχευ· εἰ δὲ μή, Θέων ἡμεῖν
 οὗτος τὸν Μίμνερμον ἐπάξει καὶ τὸν Κυδίαν καὶ 10
 τὸν Ἀρχίλοχον, πρὸς δὲ τούτοις τὸν Σιτησίχορον
 καὶ τὸν Πίνδαρον, ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν ὀλοφυρο-
 μένους ἄστρον φανερώτατον κλεπτόμενον· καὶ μέσῳ
 ἅματι νύκτα γινομένην· καὶ τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου
 F ἑσκότου ἀτραπὸν ** φάσκοντας· ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸν 15
 Ὀμηρον ἑνυκτὶ καὶ ξόφῳ τὰ πρόσωπα κατέχεσθαι
 τῶν ἀνθρώπων· λέγοντα καὶ τὸν ἥλιον ἑξαπολω-
 λέναι τοῦ οὐρανοῦ· περὶ τὴν σελήνην καὶ ** τοῦτο
 γίνεσθαι πέφυκε· τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς τοῦ δ'
 ἵσταμένοιο· τὰ λοιπὰ δ' οἶμαι ταῖς μαθηματικαῖς 20
 ἀκριβεῖαις εἰς τὸν ** ἐξῆχθαι καὶ βέβαιον, ὥς ἢ γε νύξ

1 τῷ Basileensis ib. W: τὰ αὐτά 2 *: τοῦ αὐτοῦ
 9 Θέων] Θεῶν BE 10 τὸν Μίμνερμον] ἐργομίμνερμον BE
 ib. Κυδίαν] cf. Bergk. 3 p. 565 13 ἄστρον idem: τὸν
 ib. Bergk. 3 p. 229 14 ἅματι Leonicus: ἅμα τὴν 15 cf.
 Bergk. 3 p. 565 Lac. 15 B 12 E supplet verbo ὑποδοῦναι X. Nihil
 excidisse putat W 16 πρόσωπα X ex Hom. v 352: πρότα
 17 Hom. v 357 18 fort. supplendum: παρὰ τὴν σελήνην
 καὶ ὥς ἐν συνόδῳ τοῦτο γίν. πέφυκε. Lac. 10 B 11 E
 20 Homerus § 162. τ 307: ἵσταμένου 21 8 B 7 E εἰς τὸν
 ἀσφαλῆ λόγον supplet W. εἰς τὸ πιστὸν Emperius

ἐστι σκιά γῆς, ἢ δ' ἐκλειψις τοῦ ἡλίου σκιά σελήνης,
 ὅταν ἡ ὕψις ἐν αὐτῇ γένηται. δυόμενος γὰρ ὑπὸ τῆς γῆς
 ἀντιφράττεται πρὸς τὴν ὕψιν, ἐκλιπὼν δ' ὑπὸ τῆς σε-
 λήνης· ἀμφοτέραι δ' εἰσὶν ἐπισκοπήσεις, ἀλλ' ἡ μὲν
 5 δυτικὴ τῆς γῆς ἢ δ' ἐκλειπτικὴ τῆς σελήνης, τῇ σκιά 982
 καταλαμβανούσης τὴν ὕψιν. ἐκ δὲ τούτων εὐθεώρη-
 τον τὸ γιγνόμενον. εἰ γὰρ ὅμοιον τὸ πάθος, ὅμοια τὰ
 ποιοῦντα· τῷ γὰρ αὐτῷ ταῦτά συμβαίνειν ὑπὸ τῶν
 αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐστίν. εἰ δ' οὐχ οὕτω τὸ περὶ τὰς
 10 ἐκλείψεις σκότος βύθιον ἐστίν οὐδ' ὁμοίως τῇ νυκτὶ
 πιέζει τὸν ἄερα, μὴ θαυμάζωμεν· οὐσία μὲν γὰρ ἡ
 αὐτὴ τοῦ τὴν νύκτα ποιοῦντος καὶ τοῦ τὴν ἐκλειψιν
 σώματος, μέγεθος δ' οὐκ ἴσον· ἀλλ' Αἰγυπτίους μὲν
 ἐβδομηκοστούδου οἶμαι φάναι μῶριον εἶναι τὴν σε-
 15 λήνην, Ἀναξαγόραν δ' ὅση Πελοπόννησος. Ἀρίσταρχος B
 δὲ τὴν διάμετρον τῆς γῆς πρὸς τὴν διάμετρον
 τῆς σελήνης λόγον ἔχουσιν ἀποδείκνυσιν, ὅς ἐλάττων
 μὲν ἢ ἐξήκοντα πρὸς δεκαεννέα, μείζων δ' ἢ ὡς ἑκατὸν
 ὀκτὼ πρὸς τεσσαράκοντα τρί' ἐστίν. ὅθεν ἡ μὲν γῆ
 20 παντάπασιν τῆς ὕψεως τὸν ἥλιον ἀφαιρεῖται διὰ μέ-
 γεθος· μεγάλη γὰρ ἡ ἐπιπρόσθησις καὶ χρόνον ἔχουσα
 τὸν τῆς νυκτός· ἢ δὲ σελήνη καὶ ὅλον ποτὲ κρύψει
 τὸν ἥλιον, οὐκ ἔχει χρόνον οὐδὲ πλάτος ἢ ἐκλειψις,
 ἀλλὰ περιφάνεται τις αὐγὴ περὶ τὴν ἔνυν, οὐκ
 25 ἔωσα βαθεῖαν γενέσθαι τὴν σκιάν καὶ ἄκρατον.
 Ἀριστοτέλης δ' ὁ παλαιὸς αἰτίαν τοῦ πλεονάκους τὴν

8*: τὰ αὐτὰ 14 εἶναι] εἶναι τῆς γῆς Anonymus 16 τὴν
 διάμετρον τῆς γῆς πρὸς* cf. Aristarch. p. 20 18 πρὸς δέ, καὶ
 ἐννέα BE ib. δ' ἢ ὡς*: δέ πως 26 Ἀριστοτέλης] Fragm. 210

C σελήνην ἐκλείπουσιν ἢ τὸν ἥλιον καθορᾶσθαι πρὸς ἄλλαις τισὶ καὶ ταύτην ἀποδίδωσιν· ἥλιον γὰρ ἐκλείπειν σελήνης ἀντιφράξει, σελήνην δὲ **. ὁ δὲ Ποσειδώνιος ὁρισάμενος οὕτω τόδε τὸ πάθος 'ἐκλειψίς ἐστὶν ἡλίου σύνοδος σκιας σελήνης, ἥς τὴν ἐκλειψιν **'. ἐκείνοις γὰρ μόνοις ἐκλειψίς ἐστὶν, ὧν ἂν ἡ σκιά τῆς σελήνης καταλαβοῦσα τὴν ὕψιν ἀντιφράξαι πρὸς τὸν ἥλιον· ὁμολογῶν δὲ σκιὰν τῆς σελήνης φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς, οὐκ οἶδ' ὅτι λέγειν ἑαυτῷ καταλέλοιπεν· ἄστρου δὲ σκιὰν ἀδύνατον γενέσθαι· τὸ γὰρ ἀφώτιστον σκιά λέγεται, τὸ δὲ φῶς οὐ ποιεῖ σκιὰν ἀλλ' ἀναιρεῖν πέφυκεν.'

D 20. 'Ἀλλὰ τί δὴ' ἔφη 'μετὰ τοῦτο τῶν τεκμηρίων ἐλέχθη'; καὶ γὰρ 'τὴν αὐτὴν' ἔφην 'ἐλάμβανεν ἢ σελήνην ἐκλειψιν'. 'ὀρθῶς' εἶπεν 'ὑπέμνησας· ἀλλὰ δὴ πότερον ὥς πεπεισμένων ὑμῶν καὶ τιθέντων ἐκλείπειν τὴν σελήνην ὑπὸ τοῦ σκιασματος ἀλισκομένην ἥδη τρέπωμαι πρὸς τὸν λόγον, ἢ βούλεσθε μελέτην ποιήσωμαι καὶ ἀπόδειξιν ὑμῖν τῶν ἐπιχειρημάτων ἕκαστον ἀπαριθμήσας'; 'νὴ Δί' εἶπεν ὁ Θέων 'τούτοις καὶ ἐμμελέτησον· ἐγὼ δὲ καὶ πειθοῦς τιнос δέομαι, ταύτῃ μόνον ἀκηκοώς, ὥς ἐπὶ μίαν εὐθείαν

E τῶν τριῶν σωμάτων γιγνομένων, γῆς καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, αἱ ἐκλείψεις συντυγχάνουσιν· ἢ γὰρ γῆ

3 21 B 24 E. Fort. supplendum: σελήνην δὲ γῆς πλεονάκεις, μείζονος οὐσης 5 fort. supplendum: ἡλίου σύνοδος σκιά σελήνης [ἢ σελήνης (sc. σύνοδος) σκιά γ]ῆς, τὴν ἐκλειψιν [οὐκ ὀρθῶς ὠρίσατο]· ἐκείνοις κέ 6 8 B 18 E 7 τῆς γῆς ἢ τῆς σελήνης? 12 malim οὐ ποιεῖν 15 malim ἐκλειψιν ἢ σελήνην 18 τρέπωμαι W: τρέπονται 19 ὑμῶν BE 22 ταύτῃ malim ταυτὶ ib. μίαν W: μίαν μὲν

τῆς σελήνης ἢ πάλιν ἢ σελήνη τῆς γῆς ἀφαιρεῖται
 τὸν ἥλιον· ἐκλείπει γὰρ οὗτος μὲν σελήνης σελήνη
 δὲ γῆς ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἵσταμένης· ὧν γίγνεται
 τὸ μὲν ἐν συνόδῳ τὸ δ' ἐν διχομηνίᾳ. καὶ ὁ Λεύ-
 5 κιος ἔφη ὅτι σχεδὸν μέντοι τῶν λεγομένων κυριώτατα
 ταῦτ' ἐστί· πρόσλαβε δὲ πρῶτον, εἰ βούλει, τὸν
 ἀπὸ τοῦ σχήματος τῆς σκιᾶς λόγον· ἔστι γὰρ κῶνος,
 ἅτε καὶ μεγάλου πυρὸς ἢ φωτὸς σφαιροειδοῦς ἐλάτ-
 τουνα σφαιροειδῇ δὲ περιβάλλοντος ὕγκον· ὅθεν ἐν
 10 ταῖς ἐκλείψεσι τῆς σελήνης αἱ περιγραφαὶ τῶν με-
 λαινομένων πρὸς τὰ λαμπρὰ τὰς ἀποτομὰς περιφε-
 ρεῖς ἴσχουσιν· ὡς γὰρ ἂν τρογγύλου τρογγύλῳ
 προσμῖξαν ἢ δέξηται τομὰς ἢ παρὰσχη, πανταχόσε F
 χωροῦσαι δι' ὁμοιότητα γίνονται κυκλοτερεῖς. δεύ-
 15 τερον οἷμαί σε γινώσκειν, ὅτι σελήνης μὲν ἐκλείπει
 πρῶτα μέρη τὰ πρὸς ἀπηλιώτην, ἡλίου δὲ τὰ πρὸς
 δύσιν, κινεῖται δ' ἢ μὲν σκιὰ τῆς γῆς ἐπὶ τὴν
 ἐσπέραν ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν, ἥλιος δὲ καὶ σελήνη
 τοῦναντίον ἐπὶ τὰς ἀνατολάς. ταῦτα γὰρ ἰδεῖν τε 933
 20 παρέχει τῇ αἰσθήσει τὰ φαινόμενα καὶ λόγων οὐ
 πάνυ τι μακρῶν μαθεῖν ἔστιν· ἐκ δὲ τούτων ἢ αἰτία
 βεβαιοῦται τῆς ἐκλείψεως. ἐπεὶ γὰρ ἥλιος μὲν ἐκλείπει
 καταλαμβανόμενος, σελήνη δ' ἀπαντῶσα τῷ ποιοῦντι
 τὴν ἐκλειψιν, εἰκότως μᾶλλον δ' ἀναγκαιῶς ὁ μὲν
 25 ὕπισθεν ἀλίσκεται πρῶτον ἢ δ' ἔμπροσθεν· ἔρχεται
 γὰρ ἐκείθεν ἢ ἐπιπρόσθησις, ὅθεν πρῶτον ἐπιβάλλει
 τὸ ἐπιπροσθούν· ἐπιβάλλει δ' ἐκείνῳ μὲν ἂν' ἐσπέ-

6 πρόσλαβε W: πρόλαβε 7 κῶνος X: κοινὸς 24 ὁ
 μὲν W: τὸ μὲν 25 πρῶτον idem: πρῶτον μὲν

ρας ἡ σελήνη πρὸς αὐτὸν ἀμιλλωμένη, ταύτῃ δ'
 ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν, ὥς πρὸς τοῦναντίον ὑποφερομένη.
 τρίτον τοίνυν ἔτι τὸ τοῦ χρόνου λάβε καὶ τὸ τοῦ
 B μεγέθους τῶν ἐκλείψεων αὐτῆς. ὑψηλὴ μὲν ἐκλεί-
 πουσα καὶ ἀπόγειος ὀλίγον ἀποκρύπτεται χρόνον, 5
 πρόσγειος δὲ καὶ ταπεινὴ αὐτὸ τοῦτο παθοῦσα σφό-
 δρα πιέζεται καὶ βραδέως ἐκ τῆς σκιᾶς ἄπεισι· καί-
 τοι ταπεινὴ μὲν οὖσα τοῖς μεγίστοις χοῖται κινή-
 μασιν, ὑψηλὴ δὲ τοῖς ἐλαχίστοις. ἀλλὰ τὸ αἴτιον
 ἐν τῇ σκιᾷ τῆς διαφορᾶς ἔστιν· εὐρυτάτῃ γὰρ οὖσα 10
 περὶ τὴν βάσιν, ὥσπερ οἱ κῶνοι, συστέλλομένη τε
 κατὰ μικρὸν εἰς ὃξὺ τῇ κορυφῇ καὶ λεπτὸν ἀπολήγει
 πέρας. ὅθεν ἡ σελήνη ταπεινὴ μὲν ἐμπεσοῦσα τοῖς
 μεγίστοις λαμβάνεται κύκλοις ὑπ' αὐτῆς καὶ διαπερᾶ
 C τὸ βύθιον καὶ σκοτωδέστατον· ἔνω δ' οἶον ἐν τε- 15
 νάγῃ διὰ λεπτότητα τοῦ σκιεροῦ χρανθεῖσα ταχέως
 ἀπαλλάττεται. παρήμῃ δ' ὅσα χωρὶς ἰδίᾳ πρὸς τὰς
 βάσεις καὶ τὰς διαφορήσεις ἐλέχθη· καὶ γὰρ ἐκεῖναι
 μέχρι γε τοῦ ἐνδεχομένου προσίενται τὴν αἰτίαν·
 ἀλλ' ἐπανάγω πρὸς τὸν ὑποκείμενον λόγον ἀρχὴν 20
 ἔχοντα τὴν αἰσθησιν. ὁρῶμεν γὰρ ὅτι πῦρ ἐκ τό-
 που σκιεροῦ διαφαίνεται καὶ διαλάμπει μᾶλλον εἴτε
 παχύτητι τοῦ σκοτώδους ἀέρος, οὐ δεχομένου τὰς
 ἀπορρεύσεις καὶ διαχύσεις ἀλλὰ συνέχοντος ἐν ταύτῃ
 τὴν οὐσίαν καὶ σφίγγοντος· εἴτε τῆς αἰσθήσεως τοῦτο 25
 πάθος ἐστίν, ὥς τὰ θερμὰ παρὰ τὰ ψυχρὰ θερμό-

1 ταύτῃ δ'] ταύτῃ δ' ἡ γῆ Madvigius 6 αὐτὸ] ταὐτὸ
 Benselerus 18 καὶ τὰς] καὶ BE 22 εἴτε Leonicus: ἐπὶ
 23 Basileensis: ταχύτητι E ταχυτήτι B

τερα καὶ τὰς ἡδονὰς παρὰ τοὺς πόνους σφοδροτέρας,
 οὕτω τὰ λαμπρὰ φαίνεσθαι παρὰ τὰ σκοτεινὰ φανερά,
 τοῖς διαφόροις πάθεισιν ἀντεπιτείνοντα τὴν φαντα-
 σίαν. ἔοικε δὲ πιθανώτερον εἶναι τὸ πρότερον· ἐν D
 5 γὰρ ἡλίῳ πᾶσα πυρὸς φύσις οὐ μόνον τὸ λαμπρὸν
 ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ τῷ εἶκειν γίγνεται δύσεργος καὶ
 ἀμβλυτέρα· σκιδνῆσι γὰρ ἡ θερμότης καὶ διαχεῖ τὴν
 δύναμιν. εἴπερ οὖν ἡ σελήνη πυρὸς εἴληχε βληχροῦ
 καὶ ἀδρανεῦς, ἄστρον οὖσα θολερώτερον, ὥσπερ
 10 αὐτοὶ λέγουσιν, οὐδὲν ὦν πάσχουσα φαίνεται νῦν,
 ἀλλὰ τὰναντία πάντα πᾶσχειν αὐτὴν προσήκόν ἐστι,
 φαίνεσθαι μὲν ὅτε κρύπτεται, κρύπτεσθαι δ' ὀπηνίκα
 φαίνεται· τουτέστι κρύπτεσθαι μὲν τὸν ἄλλον χρό- E
 νον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος αἰθέρος ἀμανρουμένην,
 15 ἐκλάμπειν δὲ καὶ γίγνεσθαι καταφανῆ δι' ἕξ μηνῶν
 καὶ πάλιν διὰ πέντε τῇ σκιᾷ τῆς γῆς ὑποδυομένην.
 αἱ γὰρ πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ τετρακόσιοι περίοδοι
 τῶν ἐκλειπτικῶν πανσελήνων τὰς τέσσαρας καὶ τε-
 τρακοσίας ἐξαμήνους ἔχουσι τὰς δ' ἄλλας πεντα-
 20 μήνους. ἔδει τοίνυν διὰ τοσούτων χρόνων φαίνεσθαι
 τὴν σελήνην ἐν τῇ σκιᾷ λαμπρυνομένην· ἡ δ' ἐν
 τῇ σκιᾷ μὲν ἐκλείπει καὶ ἀπόλλυσι τὸ φῶς, ἀνα-
 λαμβάνει δ' αὐτίς, ὅταν ἐκφύγῃ τὴν σκιάν, καὶ
 φαίνεται γε πολλάκις ἡμέρας, ὥς πάντα μᾶλλον ἢ
 25 πύρινον οὖσα σῶμα καὶ ἀστεροειδές.

21. Εἰπόντος δὲ τοῦτο τοῦ Λευκίου, συνεξέδρα- F

2 φανερότερα Emperius 7 διαχεῖ*: διαχέει, cf. p. 939 c
 11*: τὰ ἐναντία 21 τῇ σκιᾷ Duebnerus: 6 BE 24 πάντα]
 fort. πᾶν τι vel πᾶν

μου ἅμα πως τῷ λόγῳ ὃ τε Φαρνάκης καὶ ὁ Ἀπολ-
 λωνίδης· εἶτα, τοῦ Ἀπολλωνίδου παρόντος, ὁ Φαρ-
 νάκης εἶπεν, ὅτι τοῦτο καὶ μάλιστα τὴν σελήνην
 δείκνυσιν ἄστρον ἢ πῦρ οὕσαν· οὐ γὰρ ἐστὶ παν-
 τελῶς ἄδηλος ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν, ἀλλὰ διαφαίνει 5
 τινὰ χρῶαν ἀνθρακῶδη καὶ βλοσυράν, ἥτις ἰδιός
 ἐστὶν αὐτῆς. ὁ δ' Ἀπολλωνίδης ἐνέστη περὶ τῆς
 σκιᾶς· αἰεὶ γὰρ οὕτως ὀνομάζειν τοὺς μαθηματικούς
 τὸν ἀλαμπῇ τόπον σκιάν τε μὴ δέχεσθαι τὸν οὐρανόν.
 934 ἐγὼ δέ 'τοῦτο μὲν' ἔφην 'πρὸς τοῦνομα μᾶλλον 10
 ἐριστικῶς ἢ πρὸς τὸ πρᾶγμα φυσικῶς καὶ μαθη-
 ματικῶς ἐνισταμένου· τὸν γὰρ ἀντιφραττόμενον ὑπὸ
 τῆς γῆς τόπον εἰ μὴ σκιάν τις ἐθέλοι καλεῖν ἀλλ'
 ἀφεγγὲς χωρίον, ὅμως ἀναγκαῖον ἐν αὐτῷ τὴν σε-
 λήνην γενομένην **. καὶ ὅλως' ἔφην 'εὐηθὲς ἐστὶν 15
 ἐκεῖ μὴ φάναι τῆς γῆς ἐξικνεῖσθαι τὴν σκιάν, ὅπου
 ἢ σκιά τῆς σελήνης ἐπιπίπτουσα τῇ ὕψει καὶ διή-
 κουσα πρὸς τὴν γῆν ἔκλειψιν ἡλίου ποιεῖ. πρὸς σὲ
 B δέ, ὦ Φαρνάκη, τρέφομαι· τὸ γὰρ ἀνθρακῶδες ἐκεῖνο
 καὶ διακαὲς χρῶμα τῆς σελήνης, ὃ φῆς ἰδίου αὐτῆς 20
 εἶναι, σῶματός ἐστι πυκνότητα καὶ βάθος ἔχοντος·
 οὐδὲν γὰρ ἐθέλει τοῖς ἀραιοῖς ὑπόλειμμα φλογὸς
 οὐδ' ἴχνος ἐμμένειν οὐδ' ἐστὶν ἀνθρακος γένεσις,
 οὗ μὴ στερέμνιον σῶμα, δεξάμενον διὰ βάθους

1 λόγῳ W: 4 B 6 E   2 W: παρόντος   8 οὕτως 2 E
 ib. 5 τοὺς B   9 lac. 5 σκιάν E   12 W: ἐνισταμένους   15 33 B
 36 E. Fort. supplendum: σκοτοῦσθαι καὶ ἀμανροῦσθαι
 16 ὅπου Turnebus: 7 B 8 E. ἐνθαπερ?   17 διήκουσα idem:
 7—8 B 5 E   18 ποιεῖν BE   22 ἀραιοῖς Exemplum Turnebi:
 ἀρχαίοις   23 ἀνθρακος — μὴ W: ἀνθρακογένεσις, οὐ μὴν

τὴν πύρωσιν καὶ σῶζον· ὥς που καὶ Ὅμηρος εἴρηκεν

ἅυτάρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ ἀνθρακίην στορέσασα·

- 5 ὁ γὰρ ἄνθραξ ἔοικεν οὐ πῦρ ἀλλὰ σῶμα πεπυρω-
 μένον εἶναι καὶ πεπονθὸς ὑπὸ πυρός, στερεῶ καὶ
 ῥίξαν ἔχοντι προσμένοντος ὕγκου καὶ προσδιατρίβον-
 τος· αἱ δὲ φλόγες ἀραιαὶ εἰσιν ἑξῆς καὶ ρεύματα C
 τροφῆς καὶ ὕλης, ταχὺ δὲ ἀσθένειαν ἀναλυομένης·
 10 ὥστ' οὐδὲν ἂν ὑπῆρχε τοῦ γεώδη καὶ πυκνὴν εἶναι
 τὴν σελήνην ἕτερον οὕτως ἐναργὲς τεκμήριον, εἴπερ
 αὐτῆς ἴδιον ἦν ὡς χρῶμα τὸ ἀνθρακῶδες. ἀλλ'
 οὐκ ἔστιν, ὃ φίλε Φαρνάκη· πολλὰς γὰρ ἐκλείπουσα
 15 χροῶς ἀμείβει καὶ διαιροῦσιν αὐτὰς οὕτως οἱ μαθη-
 ματικοὶ κατὰ χρόνον καὶ ὥραν ἀφορίζοντες· ἂν ἂφ'
 ἑσπέρας ἐκλείπη, φαίνεται μέλαινα δεινῶς ἄχρι τρί-
 τῆς ὥρας καὶ ἡμισείας· ἂν δὲ μέσῃ, τοῦτο δὴ τὸ
 ἐπιφοινῖσσον ἴησι καὶ πυρωπὸν· ἀπὸ δ' ἐβδόμης
 20 ὥρας καὶ ἡμισείας ἀνίσταται τὸ ἐρύθημα· καὶ τέλος
 ἤδη πρὸς ἕω λαμβάνει χροῶν κυανοειδῆ καὶ χαρο- D
 πὴν, ἂφ' ἧς δὴ καὶ μάλιστα ἑλαυνῶπιν· αὐτὴν οἱ
 ποιηταὶ καὶ Ἑμπεδοκλῆς ἀνακαλοῦνται. τοσαύτας
 οὖν χροῶς ἐν τῇ σκιᾷ τὴν σελήνην λαμβάνουσαν
 ὁρῶντες οὐκ ὁρθῶς ἐπὶ μόνον καταφέρονται τὸ ἀν-
 25 θρακῶδες, ὃ μάλιστα φῆσαι τις ἂν ἀλλότριον αὐτῆς

1 σῶζον X: σόλων 3 Hom. I 213 et Eustath. 748, 41
 13 γὰρ Turnebus: τὰς ib. Duebnerus: ἐκλείπουσας 14 W:
 ἀμείβειν 17 ἂν δὲ μεσοῖ Emperius ib. τοῦτο] τότε Tur-
 nebus 18 Emperius: καὶ πῦρ καὶ πυρωπὸν 20 λαμβάνειν B I

εἶναι καὶ μᾶλλον ὑπόμειγμα καὶ λείμμα τοῦ φωτὸς διὰ τῆς σκιᾶς περιλάμποντος· ἴδιον δὲ τὸ μέλαν καὶ γεῶδες. ὕπου δὲ πορφυρίσιν ἐνταῦθα καὶ φοινικίσι λίμναις τε καὶ ποταμοῖς δεχομένοις ἥλιον ἐπίσκια χωρία γειτνιῶντα συγχρώζεται καὶ περιλάμπεται, διὰ τὰς ἀνακλάσεις ἀποδιδόντα πολλοὺς καὶ διαφόρους ἀπαυγασμούς, τί θανμαστὸν εἰ θεῦμα

E πολὺ σκιᾶς ἐμβάλλον ὥσπερ εἰς πέλαγος οὐράνιον οὐ σταθεροῦ φωτὸς οὐδ' ἡρεμοῦντος ἀλλὰ μυρίοις ἄστροις ἐλαυνομένου μίξεις τε παντοδαπὰς καὶ μεταβολὰς λαμβάνοντος, ἕλλην ἄλλοτε χροῶν ἐκματόμενον ἀπὸ τῆς σελήνης ἐνταῦθ' ἀποδίδωσιν; ἄστρον μὲν γὰρ ἢ πῦρ οὐκ ἂν ἐν σκιᾷ διαφανεῖν μέλαν ἢ γλαυκὸν ἢ κυανοειδές· ὕρεσι δὲ καὶ πεδίοις καὶ θαλάσσαις πολλὰ μὲν ἀφ' ἡλίου μορφαί χρω-

F μάτων ἐπιτρέχουσι καὶ σκιαῖς καὶ δμίχλαις, οἷας φαρμάκοις γραφικοῖς μιγνύμενον ἐπάγει βαφὰς τὸ λαμπρόν· ὦν τὰ μὲν τῆς θαλάττης ἐπικεχειρήκεν ἀμωσγέπως ἐξονομάζειν Ὅμηρος 'ἰοειδέα' καλῶν καὶ 'οἶνοπα πόντον', αὐτίς δέ 'πορφύρεον κῦμα' 'γλαυκὴν' τ' ἄλλως 'θάλασσαν' καὶ 'λευκὴν γαλήνην'. τὰς δὲ περὶ τὴν γῆν διαφορὰς τῶν ἄλλοτ' ἄλλως ἐπιφαινομένων χρωμάτων παρῆκεν, ὥς ἀπείρους τὸ πλῆθος οὕσας. τὴν δὲ σελήνην οὐκ εἰκὸς ὥσπερ τὴν θάλασσαν μίαν ἔχειν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' εἰοικέναι μάλιστα τῇ γῇ τὴν φύσιν, ἣν ἐμυθολόγει Σωκράτης

985 ὁ παλαιός, εἴτε δὴ ταύτην ἀνιιττόμενος εἴτε δὴ

19 Ὅμηρος] A 298. A 348. Φ 326. Π 34. κ 94 passim
26 ἐμυθολόγει Σωκράτης] cf. Plat. Phaedon. p. 110b

ἄλλην τινὰ διηγούμενος· οὐ γὰρ ἄπιστον οὐδὲ θαυ-
 μαστόν, εἰ μὴδὲν ἔχουσα διεφθορὸς ἐν ἑαυτῇ μὴδ'
 ἰλυῶδες, ἀλλὰ φῶς τε καρπουμένη καθαρόν ἐξ
 οὐρανοῦ καὶ θερμότητος οὐ διακαοῦς οὐδὲ μανικοῦ
 5 πυρὸς ἀλλὰ νοτεροῦ καὶ ἀβλαβοῦς καὶ κατὰ φύσιν
 ἔχοντος οὐσα πλήρης, κάλλη τε θαυμαστά κέκτηται
 τόπων ὕψη τε φλογειδῇ καὶ ζώνας ἀλουργοὺς ἔχει
 χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οὐκ ἐν βάθει διεσπαρμένον,
 ἀλλὰ πρὸς τοῖς πεδίοις ἐξανθοῦντα πολλὴν ἢ πρὸς
 10 ὕψει λείους περιφερόμενον· εἰ δὲ τούτων ὕψις
 ἀφικνεῖται διὰ τῆς σκιᾶς ἄλλοτ' ἄλλη πρὸς ἡμᾶς B
 ἐξαλλαγῇ καὶ διαφορᾷ τινι τοῦ περιέχοντος, τό γε
 μὴν τίμιον οὐκ ἀπόλλυσι τῆς δόξης οὐδὲ τὸ θεῖον
 ἢ σελήνη, ἥτις ** ἱερὰ πρὸς ἀνθρώπων νομιζομένη
 15 μᾶλλον ἢ πῦρ θολερόν, ὥσπερ οἱ Στωικοὶ λέ-
 γουσι, καὶ τρυγῶδες. πῦρ μὲν γε παρὰ Μῆδοις καὶ
 Ἀσσυρίοις βαρβαρικὰς ἔχει τιμὰς, οὐ φόβον τὰ βλάπ-
 τοντα θεραπεύουσι πρὸ τῶν σεμνῶν ἀφοσιούμενοι·
 τὸ δὲ γῆς ὄνομα παντὶ που φίλον Ἑλληνι καὶ τί-
 20 μιον, καὶ πατρῶον ἡμῖν ὥσπερ ἄλλον τινὰ θεὸν
 σέβεσθαι. πολλοῦ δὲ δέομεν ἀνθρώποι τὴν σελήνην, C
 γῆν οὕσαν ὀλυμπίαν, ἔψυχον ἡγεῖσθαι σῶμα καὶ
 ἄνουν καὶ ἄμοιρον ὧν θεοῖς ἀπάρχεσθαι προσήκει,
 νόμῳ τε τῶν ἀγαθῶν ἀμοιβὰς τίνοντας καὶ κατὰ
 25 φύσιν σεβομένους τὸ κρεῖττον ἀρετῇ καὶ δυνάμει

2 ἐν Emperius 8 τε] δὲ? 10 malim περιφαινόμενον
 14 lac. 10 B 7 E. ἢ τις θεὸς διατελεῖ καὶ W. ἢ τις γῆ τις Em-
 perius. γῆ τις ὀλυμπία καὶ? 15 μᾶλλον ἢ Turnebus: ἢ μᾶλλον
 21 δέομεν] δεῖ οἱ μὲν B δεῖ οἱ μὲν E

καὶ τιμιώτερον. ὥστε μηδὲν οἰώμεθα πλημμελεῖν γῆν αὐτὴν θέμενοι, τὸ δὲ φαινόμενον τουτὶ πρόσ-
ωπον αὐτῆς, ὥσπερ ἡ παρ' ἡμῖν ἔχει γῆ κόλπους
τινὰς μεγάλους, οὕτως ἐκείνην ἀνεπτύχθαι βάρθεσι
μεγάλοις καὶ ῥήξεσιν ὕδωρ ἢ ζοφερὸν ἀέρα περι- 5
έχουσιν, ὧν ἐντὸς οὐ καθίησιν οὐδ' ἐπιψαύει τὸ τοῦ
ἡλίου φῶς, ἀλλ' ἐκλείπει καὶ διεσπασμένην ἐνταῦθα
τὴν ἀνάκλασιν ἀποδίδωσιν.'

- D 22. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Ἀπολλωνίδης 'εἴτ', ὧ πρὸς
αὐτῆς' ἔφη 'τῆς σελήνης, δυνατὸν εἶναι δοκεῖ ὑμῖν 10
ῥηγμάτων τινῶν ἢ φαράγγων εἶναι σκιὰς κέκλειθεν
ἀφικνεῖσθαι δεῦρο πρὸς τὴν ὕψιν, ἢ τὸ συμβαῖνον
οὐ λογίζεσθαι καὶ γὰρ τουτὶ εἶπω; ἀκούοιτε δὲ καίπερ
οὐκ ἀγνοοῦντες. ἡ μὲν διάμετρος τῆς σελήνης δυο-
καίδεκα δακτύλους ἔχει τὸ φαινόμενον ἐν τοῖς μέ-
σοις ἀποστήμασι μέγεθος. τῶν δὲ μελάνων καὶ 15
σκιερῶν ἕκαστον ἡμιδακτυλίου φαίνεται μεῖζον, ὥστε
E τῆς διαμέτρου μεῖζον ἢ εἰκοστοτέταρτον εἶναι. καὶ
μὴν, εἰ μόνων ὑποθοίμεθα τὴν περίμετρον τῆς σε-
λήνης τρισμυρίων σταδίων μυρίων δὲ τὴν διάμετρον,
κατὰ τὸ ὑποκείμενον οὐκ ἔλαττον ἂν εἴη πεντακο- 20
σίων σταδίων ἐν αὐτῇ τῶν σκιερῶν ἕκαστον. ὕρα δὲ
πρῶτον, ἂν ἢ δυνατὸν τῇ σελήνῃ τηλικαῦτα βάθῃ
καὶ τηλικαύτας εἶναι τραχύτητας, ὥστε σκιὰν ποιεῖν
τοσαύτην· ἔπειτα πῶς οὔσαι τηλικαῦται τὸ μέγεθος
ὑφ' ἡμῶν οὐχ ὁρῶνται.' καὶ γὰρ μειδιάσας πρὸς αὐτόν 25
'εὖγ' ἔφην 'ὅτι τοιαύτην ἐξεύρηκας ἀπόδειξιν, ὧ

2 γῆν] τὴν BE 13 τουτὶ] τοῦτ' Benselerus ib. δὲ]
δὴ Turnebus 20 εἴη idem: εἶναι

Ἀπολλωνίδη, δι' ἧς καὶ μετὰ καὶ σπαντὸν ἀποδείξεις τῶν
 Ἀλωαδῶν ἐκείνων εἶναι μείζονας οὐκ ἐν ἅπαντι F
 μέντοι χρόνῳ τῆς ἡμέρας ἀλλὰ πρῶτ' ἄλλιστα καὶ
 δείλξης, εἰ οἶει, τὰς σκιὰς ἡμῶν τοῦ ἡλίου ποιοῦντος
 5 ἡλιβάτους, τὸν καλὸν τοῦτ' αἰσθῆσει παρέχειν συλ-
 λογισμόν, ὥς, εἰ μέγα τὸ σκιαζόμενον, ὑπερμέγεθες
 τὸ σκιαζόν. ἐν Ἀήμῳ μὲν οὐδέτερος ἡμῶν εἶ οἶδ'
 ὅτι γέρονε, τουτὶ μέντοι τὸ τεθρυλημένον ἱαμβεῖον
 ἀμφοτέροι πολλὰκις ἀκηκόαμεν

10 Ἄθως καλύψει πλευρὰ Ἀημιρίας βοός·
 ἐπιβάλλει γὰρ ἡ σκιά τοῦ ὕρου, ὥς ἔοικε, χαλκῷ
 τινι βοιδίῳ, μῆκος ἀποτείνουσα διὰ τῆς θαλάττης 936
 οὐκ ἔλαττον ἑπτακοσίων σταδίων, ** τὸ κατασκιάζον
 ὕψος εἶναι διὰ τὴν αἰτίαν· ὅτι πολλαπλασίους αἱ
 15 τοῦ φωτὸς ἀποστάσεις τῶν σωμάτων τὰς σκιὰς
 ποιοῦσι. δεῦρο δὲ θεῶ καὶ τῆς σελήνης, ὅτε πάμ-
 μηνός ἐστι καὶ ἄλλιστα τὴν ἰδέαν ἐναρθρον τοῦ
 προσώπου βαθύτητι τῆς σκιᾶς ἀποδίδωσι, τὸ μέγιστον
 ἀπέχοντα διάστημα τὸν ἥλιον· ἡ γὰρ ἀπόστασις τοῦ
 20 φωτὸς αὐτῇ τὴν σκιάν μεγάλην, οὐ τὰ μεγέθη τῶν
 ὑπὲρ τὴν σελήνην ἀνωμαλιῶν, πεποίηκε. καὶ μὴν
 οὐδὲ τῶν ὁρῶν τὰς ὑπεροχὰς ἐῷσι μεθ' ἡμέραν αἱ

2 Duebnerus: ἁλλωάδων aut ἁλωάδων 4 si Emperius
 8 τεθρυλλημένον (E) aut θρυλλούμενον 10 Ἄθως σκιαζει
 νῶτα A. βοός Eustathius ad II. π 229. cf. Nauck. p. 299

ib. πλευρὰς E πλευρὰς sic B 11 *: χαλκῷ 13 lac.
 signavit Duebnerus W supplente: σὺ δ' οὖν τὸ κατασκιάζον
 ὕψος εἶναι διανοήσῃ τὴν αἰτίαν, οὐδὲ μεμνήσῃ ὅτι πολλα-
 πλασίους cett. τὸ δὲ κατασκιάζον ὕψος ἐννέα· διὰ τίνος αἰτίαν;
 ὅτι καὶ Emperius. Fort. ὅν τὸ κατασκ. ὕψος εἶναι δεῖ τὴν
 αἰτίαν καὶ

B περιανγαλ τοῦ ἡλίου καθορᾶσθαι, τὰ μέντοι βαθέα καὶ κοῖλα φαίνεται καὶ σκιώδη πόρρωθεν. οὐδὲν οὖν ἄτοπον, εἰ καὶ τῆς σελήνης τὴν ἀντίληψιν καὶ τὸν ἐπιφωτισμὸν οὐκ ἔστι καθορᾶν ἀκριβῶς, αἱ δὲ τῶν σκιερῶν παραθέσεις παρὰ τὰ λαμπρὰ τῇ δια- 5 φορᾷ τὴν ὕψιν οὐ λαμβάνουσιν.

23. 'Αλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον' ἔφη 'ἐλέγχειν δοκεῖ τὴν λεγομένην ἀνάκλασιν ἀπὸ τῆς σελήνης, ὅτι τοὺς ἐν ταῖς ἀνακλωμέναις αὐγαῖς ἐστῶτας οὐ μόνον συμ- 10 βαίνει τὸ φωτιζόμενον ὄραν, ἀλλὰ καὶ τὸ φωτίζον. ὅταν γάρ, αὐγῆς ἀφ' ὕδατος πρὸς τοῖχον ἄλλομένης, ὅψις ἐν αὐτῷ τῷ πεφωτισμένῳ κατὰ τὴν ἀνάκλασιν τόπῳ γένηται, τὰ τρία καθορᾷ, τὴν τ' ἀνακλωμένην αὐγὴν καὶ τὸ ποιοῦν ὕδωρ τὴν ἀνάκλασιν καὶ τὸν ἥλιον αὐτόν, ἀφ' οὗ τὸ φῶς τῷ ὕδατι προσπίπτει 15 ἀνακέκλασται. τούτων δ' ὁμολογουμένων καὶ φαινομένων, κελεύουσι τοὺς ἀνακλάσει φωτίζεσθαι τὴν γῆν ὑπὸ τῆς σελήνης ἀξιοῦντας ἐπιδεικνύουσι νύκτωρ ἐμφαινόμενον τῇ σελήνῃ τὸν ἥλιον, ὥσπερ ἐμφαίνεται τῷ ὕδατι μεθ' ἡμέραν, ὅταν ἀνάκλασις 20 ἀπ' αὐτοῦ γένηται· μὴ φαινόμενον δὲ τούτου, κατ' ἄλλον οἴονται τρόπον, οὐκ ἀνακλάσει, γίνεσθαι τὸν φωτισμὸν· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, μηδὲ γῆν εἶναι τὴν σελήνην. 'τί οὖν' ἔφη 'πρὸς αὐτοὺς λεκτέον' ὁ Ἀπολλωνίδης· 'κοινὰ γὰρ εἴκει καὶ πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὰ 25 τῆς ἀνακλάσεως.' 'ἀμέλει τρόπον τινά' ἔφη ἐγώ 'κοινὰ, τρόπον δ' ἄλλον οὐδὲ κοινὰ· πρῶτον δ' ὕρα

τὰ τῆς εἰκόνος ὥς ἄνω ποταμῶν καὶ τραπέμπαλιν
 λαμβάνουσιν. ἐπὶ γῆς γὰρ ἐστὶ καὶ κάτω τὸ ὕδωρ,
 ὑπὲρ γῆς δὲ σελήνη καὶ μετέωρος· ὅθεν ἀντίστροφον
 αἱ κεκλασμέναι τὸ σχῆμα τῆς γωνίας ποιοῦσι, τῆς
 5 μὲν ἄνω πρὸς τῇ σελήνῃ τῆς δὲ κάτω πρὸς τῇ γῇ
 τὴν κορυφὴν ἐχούσης· μὴ ἔπασσαν οὖν ἰδέαν κα-
 τόπτρων μὴδ' ἐκ πάσης ἀποστάσεως ὁμοίαν ἀνά-
 κλασιν ποιεῖν ἀξιούτως, ἐπεὶ μάχονται πρὸς τὴν Ε
 ἐνάργειαν. οἱ δὲ σῶμα μὴ λεπτὸν μὴδὲ λεῖον,
 10 ὥσπερ ἐστὶ τὸ ὕδωρ, ἀποφαίνοντες τὴν σελήνην,
 ἀλλ' ἐμβριθεὶς καὶ γεῶδες, οὐκ οἷδ' ὅπως ἀπαι-
 τοῦνται τοῦ ἡλίου τὴν ἔμφασιν ἐν αὐτῇ πρὸς τὴν
 ὕψιν· οὐδὲ γὰρ τὸ γάλα τοὺς τοιοῦτους ἐσοπτρις-
 μούς ἀποδίδωσιν οὐδὲ ποιεῖ τῆς ὕψεως ἀνακλάσεις
 15 διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τραχύτητα τῶν μορίων·
 πόθεν γε τὴν σελήνην δυνατόν ἐστὶν ἀναπέμπειν
 ἀφ' ἐαυτῆς τὴν ὕψιν, ὥσπερ ἀναπέμπει τὰ λειότερα F
 τῶν ἐσόπτρων; καίτοι καὶ ταῦτα δῆπουθεν, ἐὰν
 ἀμυχή τις ἢ ῥύπος ἢ τραχύτης καταλάβῃ τὸ ση-
 20 μεῖον, ἀφ' οὗ πέφυκεν ἢ ὕψις ἀνακλᾶσθαι, τυφλοῦ-
 ται καὶ βλέπεται μὲν αὐτά, τὴν δ' ἀνταύγειαν οὐκ
 ἀποδίδωσιν. ὁ δ' ἀξιῶν ἢ καὶ τὴν ὕψιν ἡμῶν ἐπὶ
 τὸν ἥλιον ἢ μὴδὲ τὸν ἥλιον ἐφ' ἡμᾶς ἀνακλᾶν ἀφ'
 ἐαυτῆς τὴν σελήνην ἡδύς ἐστὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἥλιον
 25 ἀξιῶν εἶναι φῶς δὲ τὴν ὕψιν οὐρανὸν δὲ τὸν ἄν-

1 τραπέμπαλιν Meinekius: τραπὲν πάλιν 2 γὰρ ἐστὶ
 W: πάρεστι 6 Emperius: κάτωπτρον 20 ἀφ' W: ἀν
 ἀφ' ib. *: ἀνακλασθὲν ib. τυφλοῦται Emperius: τυ-
 ποῦται

θρωπον. τοῦ μὲν γὰρ ἡλίου δι' εὐτονίαν καὶ λαμ-
 πρότητα πρὸς τῇ σελήνῃ γιγνομένην μετὰ πληγῆς
 τὴν ἀνάκλασιν φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς εἰκὸς ἐστίν· ἡ
 δ' ὄψις ἀσθενῆς οὖσα καὶ λεπτή καὶ ὀλιγοστή, τί θαυ-
 μαστὸν εἰ μήτε πληγὴν ἀνακρουστικὴν ποιεῖ μήτ' 6
 ἀφαλλομένην τηρεῖ τὴν συνέχειαν ἀλλὰ θρύπτεται
 937 καὶ ἀπολείπει, πληθὸς οὐκ ἔχουσα φωτὸς ὥστε μὴ
 διασπᾶσθαι περὶ τὰς ἀνωμαλίας καὶ τραχύτητας;
 ἀπὸ μὲν γὰρ ὕδατος καὶ τῶν ἄλλων ἐσόπτρων ἰσ-
 χύουσιν ἔτι τῆς ἀρχῆς ἐγγύς οὖσαν ἐπὶ τὸν ἡλίον 10
 ἄλλεσθαι τὴν ἀνάκλασιν οὐκ ἀδύνατόν ἐστιν· ἀπὸ δὲ
 τῆς σελήνης, κὰν γίνωνται τινες ὀλισθήσεις αὐτῆς,
 ἀσθενεῖς ἔσονται καὶ ἀμυδραὶ καὶ προαπολείπουσαι
 διὰ τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως. καὶ γὰρ ἄλλως τὰ
 μὲν κοῖλα τῶν ἐσόπτρων εὐτονωτέραν ποιεῖ τῆς 15
 προηγούμενης αὐτῆς τὴν ἀνακλωμένην, ὥστε καὶ
 B φλόγας ἀναπέμπειν πολλάκις· τὰ δὲ κυρτὰ καὶ τὰ
 σφαιροειδῆ τῷ μὴ πανταχόθεν ἀντερείδειν ἀσθενῆ
 καὶ ἀμαυράν. ** ὁρᾶτε δὴπουθεν, ὅταν ἱριδες δύο
 φανῶσι, νέφους νέφος ἐμπεριέχοντος, ἀμαυράν ποι- 20
 οῦσαν καὶ ἀσαφῆ τὰ χρώματα τὴν περιέχουσιν· τὸ
 γὰρ ἐκτὸς νέφος ἀπωτέρω τῆς ὄψεως κείμενον οὐκ
 εὐτονον οὐδ' ἰσχυράν τὴν ἀνάκλασιν ἀποδίδωσι.
 καὶ τί δεῖ πλείονα λέγειν; ὅπου γὰρ τὸ τοῦ ἡλίου
 φῶς ἀνακλωμένον ἀπὸ τῆς σελήνης τὴν μὲν θερμό- 25
 τητα πᾶσαν ἀποβάλλει, τῆς δὲ λαμπρότητος αὐτοῦ

6 Madvigius: ἀφαλλομένης 10 ἡλίον] ὀφθαλμὸν Tur-
 nebus 19 14—15 B 11 E. verbo ἀποδίδωσιν suppleo
 ib. Turnebus: ὁρᾶται

λεπτὸν ἀφικνεῖται μόλις πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀδρανὲς
 λείψανον· ἥπου τῆς ὕψεως τὸν ἴσον φερομένης
 διαυλον ἐνδέχεται μόριον ὁτιοῦν λείψανον ἐξικέσθαι
 πρὸς τὸν ἥλιον ἀπὸ τῆς σελήνης; ἐγὼ μὲν οὐκ
 5 οἶμαι. σκοπεῖτε δ' εἶπον· καὶ ὑμεῖς· εἰ ταῦτά πρὸς
 τὸ ὕδωρ καὶ τὴν σελήνην ἐπασχεν ἡ ὕψις, ἔδει καὶ
 γῆς καὶ φυτῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ ἄστρον ἐμφάσεις
 ποιεῖν τὴν πανσέληνον, οἷας τὰ λοιπὰ ποιεῖται τῶν
 ἐσόπτρων· εἰ δ' οὐ γίνονται πρὸς ταῦτα τῆς ὕψεως
 10 ἀνακλάσεις δι' ἀσθένειαν αὐτῆς ἢ τραχύτητα τῆς
 σελήνης, μηδὲ πρὸς τὸν ἥλιον ἀπαιτῶμεν·

24. "Ἡμεῖς μὲν οὖν" εἶπεν· ὅσα μὴ διαπέφενγε
 τὴν μνήμην τῶν ἐκεῖ λεχθέντων, ἀπηγγέλαμεν·
 ὥρα δὲ καὶ Σύλλαν παρακαλεῖν, μᾶλλον δ' ἀπαιτεῖν
 15 τὴν διήγησιν, οἷον ἐπὶ ῥητοῖς ἀκροατὴν γεγεννημένον·
 ὥστε, εἰ δοκεῖ, καταπαύσαντες τὸν περίπατον, καὶ
 καθίσαντες ἐπὶ τῶν βάθρων ἐδραῖον αὐτῷ παρὰ- D
 σχωμεν ἀκροατήριον· ἔδοξε δὲ ταῦτα, καὶ καθισάν-
 των ἡμῶν, ὁ Θέων· ἐγὼ τοι, ὦ Λαμπρία" εἶπεν
 20 ἑπιθυμῶ μὲν οὐδενὸς ἦττον ὑμῶν ἀκοῦσαι τὰ λεχθη-
 σόμενα, πρότερον δ' ἂν ἡδέως ἀκούσαιμι περὶ τῶν
 οἰκεῖν λεγομένων ἐπὶ τῆς σελήνης, οὐκ εἰ κατοι-
 κοῦσί τινες ἄλλ' εἰ δυνατόν ἐκεῖ κατοικεῖν· εἰ γὰρ
 οὐ δυνατόν, ἄλογον καὶ τὸ γῆν εἶναι τὴν σελήνην·
 25 δόξει γὰρ πρὸς οὐδὲν ἄλλὰ μάτην γεγενέσθαι μήτε
 καρπὸν ἐκφέρουσα μήτ' ἀνθρώποις τισὶν ἐδραν
 παρέχουσα καὶ γένεσιν καὶ δίκαιαν· ὧν ἕνεκα καὶ

Ε ταύτην γεγυέναι φαιμέν κατὰ Πλάτωνα 'τροφὸν
 ἡμετέραν ἡμέρας τε καὶ νυκτός' ἀτρεκέη 'φύλακα
 καὶ δημιουργόν'. ὁρᾷς δ' ὅτι πολλὰ λέγεται καὶ
 σὺν γέλωτι καὶ μετὰ σπουδῆς περὶ τούτων. τοῖς
 μὲν γὰρ ὑπὸ τὴν σελήνην οἰκοῦσιν ὥσπερ Ταντά- 5
 λους ὑπὲρ κεφαλῆς ἐκκρέμασθαί φασι, τοὺς δ'
 οἰκοῦντας αὖ πάλιν ἐπ' αὐτῆς ὥσπερ Ἰξίονας ἐνδε-
 F δεμένους, ρύμη. τόση **. καίτοι μίαν οὐ κινεῖται
 κίνησιν, ἀλλ', ὥς που καὶ λέγεται, Τριοδίτης ἐστίν,
 ἅμα μῆκος ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ καὶ πλάτος ἐπιφερο- 10
 μένη καὶ βάθος· ὦν τὴν μὲν περιδρομὴν τὴν δ'
 ἑλικά τὴν δ' οὐκ οἶδα πῶς ἀνωμαλίαν ὀνομάζουσιν
 οἱ μαθηματικοί, καίπερ οὐδὲν ἀνώμαλον οὐδὲ τετα-
 ραγμένον ταῖς ἀποκαταστάσεσιν ὁρῶντες ἔχουσιν.
 οὐκ οὐν εἰ λέων τις ἔπεσεν ὑπὸ ρύμης εἰς Πέλο- 15
 πόνησον, ἄξιόν ἐστι θαυμάζειν· ἀλλ' ὅπως οὐ μυρὶ
 ὁρῶμεν αἰεὶ

'πεσῆματ' ἀνδρῶν ἀπολακτισμοὺς βίωv'

938 ἐκεῖθεν οἷον ἐκκυβιστώντων καὶ περιτρεπόντων. καὶ
 μὴν γελοῖον περὶ μόνῃς τῶν ἐκεῖ διαπορεῖν, εἰ μὴ 20

1 Πλάτωνα] Tim. p. 40b 6 ὑπὲρ] ἐκ BE 8 24 B
 45 E. Supplendum vid. τσαύτη περιδιωεῖσθαι, ὥστ' ἐκ-
 πεσεῖν μὴ δύνασθαι cf. p. 938 f 10 ἐπὶ μῆκος τοῦ ξωδ.
 καὶ πλάτος φερομένη W ib. ἐπιφερομένη (φερομένη E)] περι-
 φερομένη? 12 οὐκ οἶδ' ὅπως? 13 οὐδὲν — τεταραγμένον W:
 οὐδεμίαν (οὐδεμίαν ** Duebnerus) ὁμαλήν οὐδὲ τεταγμένην
 libri. cf. p. 564 a. 592 a. 939 a 16 ὅπως Leonicus: ὅμως
 18 Aesch. Suppl. 937 ib. idem: καὶ ἀπολακτισμοῦς 19 περι-
 τρεπόντων W, sed praesens requiritur. ib. Plutarchus: verbo
 περιτρεπόντων usus est Plutarchus 20 μὴν Duebnerus:
 1—2 E γὰρ ceteri ib. μόνῃς BE

γένεσιν μηδὲ σύστασιν ἔχειν δύνανται. ὅπου γὰρ
 Αἰγύπτιοι καὶ Τρωγλοδοῦται, οἷς ἡμέρας μιᾶς ἀκαρεῖς
 ἴσταται κατὰ κορυφὴν ὁ ἥλιος ἐν τροπαῖς εἴτ' ἄπεισιν,
 ὀλίγον ἀπέχουσι τοῦ κατακεκαῦσθαι ξηρότητι τοῦ
 5 περιέχοντος· ἥπου τοὺς ἐπὶ τῆς σελήνης εἰκὸς ἐστὶ
 δώδεκα θερείας ὑπομένειν ἔτους ἐκάστου, κατὰ μῆνα
 τοῦ ἡλίου πρὸς κάθετον αὐτοῖς ἐφισταμένου καὶ
 στηρίζοντος, ὅταν ἡ πανσέληνος; πνεύματά γε μὴν
 καὶ νέφη καὶ ὕμβρους, ὧν χωρὶς οὔτε γένεσις φν- B
 10 τῶν ἔστιν οὔτε σωτηρία γενομένοις, ἀμήχανον ἐκεῖ
 διανοηθῆναι συνιστάμενα διὰ θερμότητα καὶ λεπ-
 τότητα τοῦ περιέχοντος· οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα τῶν
 ὁρῶν τὰ ὑψηλὰ δέχεται τοὺς ἀγρίους καὶ ἐναντίους
 χειμῶνας· ἀλλ'·** ἥδη καὶ σάλον ἔχων ὑπὸ κουφό-
 15 τητος ὁ ἄηρ ἐκφεύγει τὴν σύστασιν ταύτην καὶ
 πύκνωσιν· εἰ μὴ νῆ Δία φήσομεν, ὥσπερ ἡ Ἀθηνᾶ
 τῷ Ἀχιλλεῖ νέκταρός τι καὶ ἀμβροσίας ἐνέσταξε μὴ
 προσιεμένῳ τροφὴν, οὕτω τὴν σελήνην, Ἀθηνᾶν
 λεγομένην καὶ οὔσαν, τρέφειν τοὺς ἄνδρας, ἀμβρο-
 20 σίαν ἀνιείσαν αὐτοῖς ἐφημέριον, ὡς Φερεκλῦδης ὁ
 παλαιὸς οἶεται σιτεῖσθαι τοὺς θεοὺς. τὴν μὲν γὰρ C
 Ἰνδικὴν ῥίξαν, ἣν φησι Μεγασθένης τοὺς μήτ'
 ἐσθίοντας μήτε πίνοντας ἀλλ' εὐστόμους ὄντας ὑπο-
 τύφειν καὶ θυμῶν καὶ τρέφεσθαι τῇ ὀσμῇ, πόθεν

1 W: δύναται 13 τοὺς] διὰ τοὺς Madvigius ib.
 ἐναντίους] ἐναντίους W. ὑετίους? 14 7 B E. ἀλλὰ λεπτό-
 τητα ἥδη supplet W. Malim ἀλλὰ λεπτός (aut ἀραιός) ὧν
 ἥδη cf. p. 939 b 20 Emperius: ἀνείσαν B E 21 τοὺς
 W: αὐτοὺς 22 τοὺς μήτ' ἐσθίοντας Huttenus: τοὺς B E.
 μήτ' ἐσθίοντας ceteri

ἂν τις ἐκεῖ φουομένην λάβοι, μὴ βρεχομένης τῆς σε-
λήνης;

25. Ταῦτα τοῦ Θέωνος εἰπόντος, 'κάλλιστά γ' '
ἔφην 'καὶ ἄριστα τῇ παιδιᾷ τοῦ λόγου τὰς ὁφρῦς
ἡμῶν ἔλυσας, δι' ἃ καὶ θάρσος ἡμῖν ἐγγίγνεται 5
πρὸς τὴν ἀπόκρισιν, μὴ πάνυ πικρὰν μηδ' αὐστηρὰν
εὐθύνην προσδοκῶσι· καὶ γὰρ ὥς ἀληθῶς τῶν σφό-
δρα πεπεισμένων τὰ τοιαῦτα διαφέρουσιν οὐδὲν οἱ
σφόδρα δυσκολαίνοντες αὐτοῖς καὶ διαπιστοῦντες
ἀλλὰ μὴ πράως τὸ δυνατόν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον 10
ἐθέλοντες ἐπισκοπεῖν. εὐθύς οὖν τὸ πρῶτον οὐκ
ἀναγκαῖόν ἐστιν, εἰ μὴ κατοικοῦσιν ἄνθρωποι τὴν
D σελήνην, μάτην γεγονέναι καὶ πρὸς μηδέν. οὐδὲ
γὰρ τήνδε τὴν γῆν δι' ὅλης ἐνεργὸν οὐδὲ προσοι-
κουμένην ὀρῶμεν, ἀλλὰ μικρὸν αὐτῆς μέρος, ὥσπερ 15
ἄκροις τισὶν ἢ χειρρονήσοις ἀνέχουσιν ἐκ βυθιοῦ
γόνιμόν ἐστι ζώων καὶ φυτῶν, τῶν δ' ἄλλων τὰ
μὲν ἔρημα καὶ ἄκαρπα χειμῶσι καὶ αὐχμοῖς, τὰ δὲ
πλείστα κατὰ τῆς μεγάλης δέδυνκε θαλάσσης. ἀλλὰ
σύ, τὸν Ἀρίσταρχον ἀγαπῶν ἀεὶ καὶ θαυμάζων, οὐκ 20
ἀκούεις Κράτητος ἀναγινώσκοντος

ᾧ κεανός, ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται
ἀνδράσιν ἠδὲ θεοῖς, πλείστην ἐπὶ γαῖαν ἵησιν.'

ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ μάτην ταῦτα γεγονέναι· καὶ γὰρ
E ἀναθυμιάσεις ἢ θάλασσα μαλακὰς ἀνίησι καὶ τῶν 25

3 κάλλιστα W: 6 B 8 E 5 ἡμῶν ἔλυσας δι' *: 10 B 12 E
8 οὐδὲν W 22 Hom. Ξ 246 ὡκεανοῦ idem 23 versus
abest ab Homeri editionibus ib. *: ἵησιν

πνευμάτων τὰ ἡδιστα, θέρους ἀκμάζοντος, ἐκ τῆς
 ἀοικήτου καὶ κατεψυγμένης αἱ χιόνες ἀτρέμα δια-
 τηρόμεναι χαλῶσι καὶ διασπείρουσιν· ἡμέρας τε καὶ
 νυκτός· ἔστηκεν ἀτρεκῆς ἐν μέσῳ 'φύλαξ' κατὰ Πλά-
 5 τωνα 'καὶ δημιουργός'. οὐδὲν οὖν κωλύει καὶ τὴν
 σελήνην ζῶων μὲν ἔρημον εἶναι, παρῆχειν δ' ἀνα-
 κλάσεις τε τῷ φωτὶ περὶ αὐτὴν διαχχομένῳ καὶ τὴν
 συρροὴν ταῖς τῶν ἀστέρων ἀγὰς ἐν αὐτῇ καὶ F
 σύγκρασιν, ἣ συνεκπέττει τε τὰς ἀπὸ τῆς γῆς
 10 ἀναθυμιάσεις, ἅμα τε καὶ τοῦ ἡλίου τὸ ἔμπυρον
 ἄγαν καὶ σκληρὸν ἀνίησι. καὶ πού τι καὶ παλαιᾶ
 φήμῃ διδόντες Ἰστέμιν αὐτὴν νομισθῆναι φήσομεν
 ὥς παρθένον καὶ ἄγονον, ἄλλως δὲ βοηθητικὴν καὶ
 ὠφέλιμον. ἔπειτα τῶν γ' εἰρημένων οὐδέν, ὃ φίλε
 15 Θέων, ἀδύνατον δείκνυσι τὴν λεγομένην ἐπ' αὐτῆς
 οἰκῆσιν· ἥ τε γὰρ δίνη πολλὴν ἔχουσα πραότητα
 καὶ γαλήνην ἐπιλαίνει τὸν ἄερα καὶ διανέμει συγ-
 κατακοσμούμενον, ὥστε μηδὲν εἶναι δέος ἐκπεσεῖν 989
 καὶ ἀποσφαλῆναι τοὺς ἐκεῖ βεβιωκότας· ἥ τε μεταλ-
 20 λαγὴ καὶ τὸ ποικίλον τοῦτο τῆς φορᾶς καὶ πεπλα-
 νημένον οὐκ ἀνωμαλίας οὐδὲ ταραχῆς ἐστίν, ἀλλὰ
 θαυμαστὴν ἐπιδείκνυνται τάξιν ἐν τούτοις καὶ πο-
 ρεῖαν οἱ ἀστρολόγοι, κύκλοις τισὶ περὶ κύκλους
 ἐτέρους ἐξελιττομένοις συνάγοντες αὐτὴν οἱ μὲν

4 Πλάτωνα] Tim. p. 40b   10 τοῦ ἡλίου — ἀνίησι W:
 τῷ ἡλίῳ — ἀφίησι   11 καὶ πού τι W: καὶ πολὺ τι   13 ἄλ-
 λους W   14 ἔπειτα Huttenus: ἐπεὶ   ib. ὃ φίλε X: ὠφελεῖν
 17 διανέμει W: διαμένει   19 ἥ τε *: εἰ δὲ (ἡ δὲ Emperius)
 ib. μεταλλαγή Emperius: μηδὲ αὐτῇ   22 πορεῖαν] πρόνοιαν
 idem   24 οἱ — οἱ] οὐ — οὐ Madvigius

ἀτρεμοῦσαν, οἱ δὲ λείως καὶ ὁμαλῶς ἀεὶ τάχεσι τοῖς
 αὐτοῖς ἀνθυποφερομένην· αὐταὶ γὰρ αἱ τῶν κύκλων
 ἐπιβάσεις καὶ περιαγωγαὶ καὶ σχέσεις πρὸς ἀλλή-
 λους καὶ πρὸς ἡμᾶς τὰ φαινόμενα τῆς κινήσεως
 ὕψη καὶ βάθη καὶ τὰς κατὰ πλάτος παραλλάξεις 5
 B ἅμα ταῖς κατὰ μῆκος αὐτῆς περιόδους ἐμμελέστατα
 συμπεραίνουσι. τὴν δὲ πολλὴν θερμότητα καὶ συν-
 εχῇ πύρρῳ ὑφ' ἡλίου παύσῃ φοβούμενος, ἂν
 πρῶτον μὲν ἀντιθῇ ταῖς ἑνδεκα θερμῶσι συνόδοις
 τὰς πανσελήνους· εἴσῃ δὲ τὸ συνεχὲς τῆς μεταβολῆς 10
 ταῖς ὑπερβολαῖς χρόνον οὐκ ἐχούσαις πολὺν ἐμ-
 ποιεῖν κρᾶσιν οἰκίαν καὶ τὸ ἄγαν ἐκατέρως ἀφαιρεῖν,
 ἀμέσου δὲ τούτων, ὥς εἰκός, ὥραν ἕαρι προσφο-
 ρωτάτην ἔχουσιν. ἔπειτα πρὸς μὲν ἡμᾶς καθήσι
 δι' ἄερος θολεροῦ καὶ συνεπερείδοντος θερμότητα 15
 ταῖς ἀναθυμιάσεσι τρεφομένην· ἐκεῖ δὲ λεπτοὺς ὦν
 C καὶ διαυγῆς ὁ αἴρῃ σκιδνησι καὶ διαχεῖ τὴν αὐγὴν,
 ὑπέκκαυμα καὶ σῶμα μηδὲν ἔχουσιν. ὕλην δὲ καὶ
 καρποὺς αὐτοῦ μὲν ὕμβροι τρέφουσιν, ἑτέρῳ δέ,
 ὥσπερ ἄνω περὶ Θήβας παρ' ὑμῖν καὶ Σύννην, οὐκ 20
 ὕμβριον ὕδωρ ἀλλὰ γηγενὲς ἢ γῆ πίνουσα καὶ
 χρωμένη πνεύμασι καὶ δρόσοις οὐκ ἂν ἐθελήσειεν,

1 ἀτρεμοῦσαν] ἀνισοδρομοῦσαν W 7 συμπαραινοῦσι BE
 8 παύσῃ Basileensis: οὐ παύσῃ libri, οὐ ὀρτο ex dittographia
 9 malim τὰς — θερμῶς συνόδους ταῖς πανσελήνοισι cf. p. 938 a
 10 corr. vid. εἴσῃ (εἴσῃ BE) δὲ τὸ συνεχὲς — — ἐμποιεῖν —
 ἀφαιροῦν· διὰ μέσου δὲ τούτων — ἔχουσιν (= man hat).
 Corrigunt εἴτα pro εἴσῃ et τὰ μέσα pro ἀμέσου 13 προσ-
 φορωτάτων iidem 14 ἡμᾶς] add. ὁ ἥλιος W 15 συνεπερεί-
 δοντος τὴν Emperius: συνεπερείδων τὴν 19 αὐτοῦ — ἐτέ-
 ρῳ X: αὐτοῖ — ἐτέρως

οἶμαι, τῇ πλεῖστον ὑομένη πολυκαρπία συμφέρεσθαι
 δι' ἀρετὴν τινα καὶ κρᾶσιν. τὰ δ' αὐτὰ φυτὰ τῷ
 γένει παρ' ἡμῖν μὲν, ἐὰν σφόδρα πιεσθῇ χειμῶσιν,
 ἐκφέρει πολὺν καὶ καλὸν καρπὸν· ἐν δὲ Λιβύῃ καὶ
 5 παρ' ὑμῖν ἐν Αἰγύπτῳ δύσριγα κομιδῇ καὶ δειλὰ D
 πρὸς χειμῶνάς ἐστι. τῆς δὲ Γεδρωσίας καὶ Τρω-
 γλοδύτιδος, ἣ καθήκει πρὸς τὸν ὠκεανόν, ἀφόρον
 διὰ ξηρότητα καὶ ἀδένδρου παντάπασιν οὔσης, ἐν
 τῇ παρακείμενῃ καὶ περικεχυμένη θαλάττῃ θαν-
 10 μαστὰ μεγέθη φυτῶν τρέφεται καὶ κατὰ βυθοῦ
 τέθηλεν· ὧν τὰ μὲν ἐλαίαις τὰ δὲ δάφνας τὰ δ'
 "Ισιδος τρίχας καλοῦσιν. οἱ δ' ἀνακαμψέρωτες οὔτοι
 προσαγορευόμενοι, τῆς γῆς ἐξαιρεθέντες, οὐ μόνον
 ζῶσι κρεμύμενοι χρόνον ὅσον βούλεται τις ἀλλὰ βλα-
 15 στάνουσιν. ** σπείρεται δὲ τὰ μὲν πρὸς χειμῶνος τὰ δὲ
 θέρους ἀκμάζοντος, ὥσπερ σήσαμον καὶ μελίνη· τὸ
 δὲ θυμόν ἢ τὸ κενταύριον ἂν εἰς ἀγαθὴν καὶ πλὺνα E
 σπαρῇ χώραν καὶ βρέχεται καὶ ἄρδεται, τῆς κατὰ
 φύσιν ἐξίσταται ποιότητος καὶ ἀποβάλλει τὴν δύ-
 20 ναμιν, ἀνχμῶ δὲ χαίρει καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον ἐπιδί-
 δωσιν· εἰ δ' ὥς φασιν οὐδὲ τὰς δρόσους ἀνέχεται,
 καθάπερ τὰ πλεῖστα τῶν Ἀραβικῶν, ἀλλ' ἐξαμαν-
 ροῦται διαινόμενα καὶ φθείρεται, τί δὲ θανμαστόν
 ἐστὶν εἰ γίννονται περὶ τὴν σελήνην ὄλζαι καὶ σπέρ-
 25 ματα καὶ ὕλαι μηδὲν ὑετῶν δεόμεναι μηδὲ χιόνων

1 Leonicus: συμφαίνεσθαι 3 ἐὰν*: εἰ 15 17B 16E.
 καὶ νέα βλαστήματα? Non suo loco positam lac. putat W
 ib. πρὸς] del. Madvigius. πρὸ? 21 εἰ] οἱ BE 23 διαι-
 νόμενα W: λειανόμενα 25 *: δεόμενα ib. μηδὲ*: μήτε

ἀλλὰ πρὸς θερυνὸν ἀέρα καὶ λεπτὸν εὐφρῶς ἔχουσαι;
 πῶς δ' οὐκ εἰκὸς ἀνιέναι τε πνεύματα θαλπύμενα
 τῇ σελήνῃ καὶ τῷ σάλῳ τῆς περιφορᾶς αὐράς τε
 F παρομαρτεῖν ἀτρέμα, καὶ δρόσους καὶ ὑγρότητας
 ἐλαφρὰς περιχεούσας, καὶ διασπειρομένας ἐπαρκεῖν 5
 τοῖς βλαστάνουσιν, αὐτὴν δὲ τῇ κρύσει μὴ πυρῶδη
 μηδ' αὐχμηρὰν ἀλλὰ μαλακὴν καὶ ὑδροποιὸν εἶναι;
 ξηρότητος μὲν γὰρ οὐδὲν ἀφικνεῖται πάθος ἀπ'
 αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς, ὑγρότητος δὲ πολλὰ καὶ θηλύτη-
 τος, αὐξήσεις φυτῶν, σήψεις κρεῶν, τροπαὶ καὶ 10
 ἀνέσεις οἴνων, μαλακότητες ξύλων, εὐτοκίαι γυναι-
 940 κῶν. δέδοικα δ' ἡσυχάζοντα Φαρνάκην αὐτίς ἐρεθί-
 ζειν καὶ κινεῖν, ὠκεανοῦ τε πλημμύρας ὡς λέγουσιν
 αὐτοὶ καὶ πορθμῶν ἐπιδόσεις, διαχέομένων καὶ
 αὐξανομένων ὑπὸ τῆς σελήνης τῷ ἀνυγραίνεσθαι, 15
 παρατιθέμενος. διὸ πρὸς σὲ τρέπομαι μᾶλλον, ὦ
 φίλε Θεῶν· λέγεις γὰρ ὑμῖν, ἐξηγούμενος ταυτὶ τὰ
 Ἀλκμᾶνος

Ἰδὼς θυγάτηρ Ἑρσα τρέφει καὶ δίας Σελάνας',
 ὅτι νῦν τὸν ἀέρα καλεῖ Δία καὶ φησιν αὐτὸν ὑπὸ 20
 τῆς σελήνης καθυγραίνόμενον εἰς δρόσους τρέπεσθαι.
 κινδυνεύει γὰρ, ὦ ἑταῖρε, πρὸς τὸν ἥλιον ἀντιπαθῆ
 B φύσιν ἔχειν· εἴγε μὴ μόνον, ὅσα πυκνοῦν καὶ ξη-
 ραίνειν ἐκείνος, αὐτὴ μαλᾶσσειν καὶ διαχεῖν πέφυκεν

1 πρὸς θερυνὸν Leonicus: πρόσθερον. Malim πρὸς θε-
 ρειον 2 ἀνιέναι] fort. scr. ἐνείναι 5 περιχεούσας] BE: περι-
 εχούσας vulgo 6 αὐτὴν W: αὐτῇ 13 ὠκεανοῦ τε Basileensis:
 ὥστε καὶ ἀνοίγει 17 ταυτὶ*: ταύτῃ BE 19 Bergk. 3
 p. 54. ib. Διδὼς] 10 B 5 E ib. Ἑρσα] ἔργα BE ib. δίας
 addidi ante Σελάνας ex p. 659 c 20 Δία καὶ] καὶ Δία BE

ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπ' ἐκείνου θερμότητα καθυγραίνειν
καὶ καταψύχειν προσπίπτουσιν αὐτῇ καὶ συμμειγνυ-
μένην. οἳ τε δὴ τὴν σελήνην ἔμπυρον σῶμα καὶ
διακαῆς εἶναι νομίζοντες ἀμαρτάνουσιν· οἳ τε τοῖς
ἐκεῖ ζῴοις ὅσα τοῖς ἐνταῦθα πρὸς γένεσιν καὶ
τροφῇ καὶ δίαιταν ἀξιοῦντες ὑπάρχειν, εἰκόασιν
ἀθεάτοι τῶν περὶ τὴν φύσιν ἀνωμαλιῶν, ἐν αἷς
μείζονας ἔστι καὶ πλείονας πρὸς ἄλληλα τῶν ζῴων
ἢ πρὸς τὰ μὴ ζῶα διαφορὰς καὶ ἀνομοιότητας εὐρεῖν.
καὶ εὐστομοὶ μὲν ἄνθρωποι καὶ ὁσμάς τρεφόμενοι
μὴ ἔδωσαν, οἳ μὴδ' εἶναι μοι δοκοῦσιν· ἦν δ' Ἀμ- C
μώνιος ἡμῖν αὐτὸς ἐξηγεῖτο δύναιμι, ἡνέξατο μὲν
Ἡσίοδος εἰπὼν

‘οὐδ’ ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλφ’ ὕνειαρ,’
ἐργῶ δ’ ἐμφανῇ παρέσχευ Ἐπιμενίδης, διδάξας ὅτι
μικρὸν παντάπασιν ἢ φύσις ὑπεκκαύματι ζωπυρεῖ
καὶ συνέχει τὸ ζῶον, ἂν ὅσον ἐλαίας μέγεθος λάβῃ,
μηδεμιάς ἔτι τροφῆς δεόμενον. τοὺς δ’ ἐπὶ τῆς σε-
λήνης, εἶπερ εἰσὶν, εὐσταλεῖς εἶναι τοῖς σώμασι καὶ
διαρκεῖς ὑπὸ τῶν τυχόντων τρέφεσθαι πιθανόν
ἔστι· καὶ γὰρ αὐτὴν τὴν σελήνην, ὥσπερ τὸν ἥλιον,
ζῶον ὄντα πύρινον καὶ τῆς γῆς ὄντα πολλαπλάσιον, D
ἀπὸ τῶν ὕγρων φασὶ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς τρέφεσθαι,
καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας ἀπείρους ὄντας· οὕτως

8 δὴ] δὲ B E   6 εἰκόασιν καὶ θεαταῖς B E   εἰκόασιν
ἀθεάτοις X   10 εὐστομοὶ Duebnerus (cf. p. 938 c): σούστομοι
11 οὐ μὴδὲ εἶναι μοι W: εἰ μὴ 7—8 B 6 E μὴ   ib. ἦν δ'
Ἀμμώνιος idem: τὴν τε ἄμμωνος   13 Ἡσίοδος] O D 41
23 ἀπὸ Turnebus: ἐπὶ

ἐλαφρὰ καὶ λιτὰ τῶν ἀναγκαίων φέρειν ζῶα τὸν
 ἄνω τόπον ὑπολαμβάνουσιν. ἀλλ' οὔτε ταῦτα συ-
 νορῶμεν οὔθ' ὅτι καὶ χώρα καὶ φύσις καὶ κρᾶσις
 ἄλλη πρόσφορός ἐστὶν αὐτοῖς· ὥσπερ οὖν εἰ, τῇ
 θαλάττῃ μὴ θυμαμένων ἡμῶν προσελθεῖν μηδ' 5
 ἀψασθαι μόνον δὲ τὴν θίεαν αὐτῆς πόρρωθεν ἀφο-
 ρώντων καὶ πυνθανομένων ὅτι πικρὸν καὶ ἔμποτον
 καὶ ἀλμυρὸν ὕδωρ ἐστίν, ἐλεγέ τις ὡς ζῶα πολλὰ
 E καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ταῖς μορφαῖς τρέφει
 κατὰ βάθους καὶ θηρίων ἐστὶ πλήρης ὕδατι χρω- 10
 μένων ὅσαπερ ὑμεῖς ἄερι, μύθοις ἂν ὅμοια καὶ
 τέρασιν ἐδόκει περαινέειν· οὕτως εἰκόναμεν ἔχειν καὶ
 ταῦτὸ πάσχειν πρὸς τὴν σελήνην, ἀπιστοῦντας ἐκαί
 τινας ἀνθρώπους κατοικεῖν. ἐκείνους δ' ἂν οἶομαι
 πολὺ μᾶλλον ἀποθανυμάσαι τὴν γῆν, ἀφορῶντας 15
 οἶον ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν τοῦ παντός ἐν ὑγροῖς
 καὶ οὐρίαις καὶ νέφεσι διαφαινομένην ἀλαμπὲς καὶ
 ταπεινὸν καὶ ἀκίνητον χωρίον, εἰ ζῶα φύει καὶ τρέ-
 F φει μετέχοντα κινήσεως ἀναπνοῆς θερμότητος· κἄν
 εἴ ποθεν αὐτοῖς ἐγγένοιτο τῶν Ὀμηρικῶν τούτων 20
 ἀκοῦσαι

‘σμερδαλέ’, εὐρώεντα, τὰ τε στυγέουσι θεοὶ περ’
 καί

‘τόσσον ἐνεργεῖ’ Αἶδεω, ὅσον οὐρανὸς ἐστ’ ἀπὸ γαλῆς’,
 ταῦτα φήσουσιν ἀτεχνῶς περὶ τοῦ χωρίου τούτου 25
 λέγεσθαι καὶ τὸν Αἰδὴν ἐνταῦθα καὶ τὸν Τάρταρον

4 αὐτοῖς] ἄλλοις Madvigius 13 ταῦτὸ πάσχειν W: τούτους
 (τούτοις E) ἀσκεῖν 22. 24 Hom. T 65. © 16 24 idem; ἀτῖδαο

ἀπαρκίσθαι, γῆν δὲ μίαν εἶναι τὴν σελήνην, ἴσον ἐκείνων τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω τούτων ἀπέχουσιν.

26. Ἔτι δ' ἐμοῦ σχεδὸν λέγοντος, ὁ Σύλλας ὑπολαβὼν ἐπίσχεσ' εἶπεν ὧς Λαμπρία, καὶ παρα-
 5 βαλοῦ τὸ θυρίδιον τοῦ λόγου, μὴ λάθῃς τὸν μῦθον ὥσπερ εἰς γῆν ἐξοκείλας καὶ συγχέῃς τὸ δρᾶμα τοῦ-
 μὸν ἑτέραν ἔχον σκηνὴν καὶ διάθεσιν. ἐγὼ μὲν 941
 οὖν ὑποκριτὴς εἰμι, πρότερον δ' αὐτοῦ φράσω τὸν
 ποιητὴν ὑμῖν εἰ μὴ τι κωλύει καθ' Ὅμηρον ἀρξά-
 10 μενος,

Ἐγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἶναι ἀλλ' κεῖται

ὁρόμον ἡμερῶν πέντε Βρεττανίας ἀπέχουσα πλείοντι
 πρὸς ἑσπέραν. ἑτεραι δὲ τρεῖς ἴσον ἐκείνης ἀφεστῶσαι
 καὶ ἀλλήλων πρόκεινται μάλιστα κατὰ δυσμὰς ἡλίου
 15 θερινὰς· ὧν ἐν μιᾷ τὸν Κρόνον οἱ βάρβαροι καθιερ-
 χθαι μυθολογοῦσιν ὑπὸ τοῦ Διός, τὸν δ' ὡς νιδὸν
 ἔχοντα φρουρὸν τῶν τε νήσων ἐκείνων καὶ τῆς
 θαλάττης, ἣν Κρόνιον πέλαγος ὀνομάζουσι, πέραν
 κατὰρκίσθαι. τὴν δὲ μεγάλην ἡπειρον, ὅφ' ἥς ἡ με- B
 20 γάλη περιέχεται κύκλῳ θάλαττα, τῶν μὲν ἄλλων
 ἑλαττον ἀπέχειν, τῆς δ' Ἐγυγίας περὶ πεντακισχιλίους
 σταδίους κωπήρεσι πλοίοις κομιζομένῃ· βραδύπορον
 γὰρ εἶναι καὶ πηλῶδες ὑπὸ πλήθους θευμάτων τὸ
 πέλαγος· τὰ δὲ θεύματα τὴν μεγάλην ἐξιέναι γῆν
 25 καὶ γίγνεσθαι προσχώσεις ἀπ' αὐτῶν καὶ βαρεῖαν

8 *: δέ μου 9 εἰ] ἢ εἰ W ib. ἀρξάμενος Hut-
 tenus: ἀρξάμενον 11 Hom. η 244 18 πέραν κατὰρκίσθαι
 Emperius: παρὰκᾶτω κείσθαι 25 Emperius: προσχώσεις

εἶναι καὶ γεώδη τὴν θάλατταν, ἥ καὶ πεπηγέναι
 δόξαν ἔσχε. τῆς δ' ἡπείρου τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ
 κατοικεῖν Ἑλληνας περὶ κόλπον οὐκ ἐλάττουνα τῆς
 Μαιώτιδος, οὗ τὸ στόμα τῷ στόματι τοῦ Κασπίου
 C πελάγους μάλιστα κατ' εὐθεΐαν κεῖσθαι· λαλεῖν δὲ καὶ 5
 νομίζειν ἐκείνους ἡπειρώτας μὲν αὐτοὺς νησιώτας δὲ
 τοὺς ταύτην τὴν γῆν κατοικοῦντας, ὥς καὶ κύκλῳ
 περιόρουτον οὖσαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης· οἴεσθαι δὲ
 τοῖς Κρόνου λαοῖς ἀναμιχθέντας ὕστερον τοὺς μεθ'
 Ἡρακλέους παραγενομένους καὶ ὑπολειφθέντας ἤδη 10
 σβεννύμενον τὸ Ἑλληνικὸν ἐκεῖ καὶ κρατούμενον
 γλώττῃ τε βαρβαρικῇ καὶ νόμοις καὶ διαίταις οἶον
 ἀναξωπυρῆσαι πάλιν ἰσχυρὸν καὶ πολὺ γενόμενον·
 διὸ τιμὰς ἔχειν πρῶτας τὸν Ἡρακλέα, δευτέρως δὲ
 τὸν Κρόνον. ὅταν οὖν δ τοῦ Κρόνου ἀστήρ, ὃν 15
 Φαίνοντα μὲν ἡμεῖς, ἐκείνους δὲ Νυκτοῦρον ἔφη
 καλεῖν, εἰς Ταῦρον παραγένηται δι' ἐτῶν τριάκοντα,
 παρασκευασαμένους ἐν χρόνῳ πολλῷ τὰ περὶ τὴν
 D θυσίαν καὶ τὸν ἀπόπλουν ἐκπέμπειν κλήρῳ λαχόν-
 τας ἐν πλοίοις τοσούτοις θεραπείαν τε πολλὴν καὶ 20
 παρασκευὴν ἀναγκαίαν μέλλουσι πλεῖν πέλαγος
 τοσοῦτον εἰρεσίᾳ καὶ χρόνον ἐπὶ ξένης βιοτεύειν
 πολλὸν ἐμβαλλομένους· ἀναχθέντας οὖν χρῆσθαι
 τύχαις, ὥς εἰκός, ἄλλους ἄλλαις· τοὺς δὲ διασωθέν-
 τας ἐκ τῆς θαλάττης πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰς προκει- 25

6 αὐτοὺς] αὐτοὺς B E   ib. νησιώτας δὲ Basileensis
 7 τοὺς W   19 ἀπόπλουν X: & 14 B 17 E. Malim ἀπὸ τῆς
 οἰκείας πλοῦν   23 ἐμβαλλομένους W: ἐμβάλλομεν οὖς
 ib. οὖν χρῆσθαι X: οὐ χρῆ

μένας νήσους οἰκουμένας δ' ὑφ' Ἑλλήνων κατίσχειν
 καὶ τὸν ἥλιον ὁρᾶν κρυπτόμενον ὥρας μιᾶς ἔλαττον
 ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα· καὶ νύκτα τοῦτ' εἶναι, σκό-
 τος ἔχουσαν ἐλαφρὸν καὶ λυκανγῆς ἀπὸ δυσμῶν
 5 περιλαμπόμενον. ἐκεῖ δὲ διατρίψαντας ἡμέρας ἐνενή-
 κοντα, μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης ἱεροὺς νομιζο- E
 μένους καὶ προσαγορευομένους, ὑπὸ πνευμάτων ἡδὴ
 περαιούσθαι· μηδ' ἄλλους τινὰς ἐνοικεῖν ἢ σφᾶς τ'
 αὐτοὺς καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἀποπεμφθέντας· ἐξεῖναι
 10 μὲν γὰρ ἀποπλεῖν οἴκαδε τοὺς τῷ θεῷ τὰ τρεῖς δέκ'
 ἔτη συλλατρεύσαντας, αἰρεῖσθαι δὲ τοὺς πλείστους
 ἐπεικῶς αὐτόθι κατοικεῖν, τοὺς μὲν ὑπὸ συνηθείας,
 τοὺς δ' ὅτι πόνου δίχα καὶ πραγμάτων ἄφθονα πά-
 ρεστι πάντα, πρὸς θυσίαις καὶ χορηγίαις ἢ περὶ λό-
 15 γους τινὰς ἀεὶ καὶ φιλοσοφίαν διατρίβουσι. θαν- F
 μαστὴν γὰρ εἶναι τῆς τε νήσου τὴν φύσιν καὶ τὴν
 πραότητα τοῦ περιέχοντος ἄερος, ἐνίοις δὲ καὶ τὸ
 θεῖον ἐμποδῶν γίγνεσθαι διανοηθεῖσιν ἀποπλεῖν
 ὥσπερ συνηθεῖσι καὶ φίλοις ἐπιδεικνύμενον· οὐκ
 20 ὄναρ γὰρ μόνον οὐδὲ διὰ συμβόλων, ἀλλὰ καὶ
 φανερώς ἐντυγχάνειν πολλοὺς ὕψει δαιμόνων καὶ
 φωναῖς. αὐτὸν μὲν γὰρ τὸν Κρόνον ἐν ἄνθρω-
 βαθεῖ περιέχεσθαι πέτρας χρυσοειδοῦς καθεύδοντα,
 τὸν γὰρ ὕπνον αὐτῷ μεμηχανῆσθαι δεσμὸν ὑπὸ τοῦ
 25 Διός, ὄρνιθας δὲ τῆς πέτρας κατὰ κορυφὴν εἰσπετο-

7 ἡδὴ] οἱ δεῖ? „excidit loci in quem περαιούνται ho-
 mines significatio“ W 10 τὰ τρεῖς δέκα ἔτη*: τῷ τρισκαι-
 δεκάτῳ 14 ἢ Turnebus: οἱ 20 γὰρ* 23 πέτρας]
 cum ἄνθρωπῳ iungendum. ἐπὶ πέτρας editur 25 εἰσπετο-
 μένους Madvigius: οὗς πετομένους

μένους ἀμβροσίαν ἐπιφέρειν αὐτῷ, καὶ τὴν νῆσον
 εὐωδίᾳ κατέχεσθαι πᾶσαν, ὥσπερ ἐκ πηγῆς σκιδνα-
 942 μένη τῆς πέτρας· τοὺς δὲ δαίμονας ἐκείνους περι-
 ἔπειν καὶ θεραπεύειν τὸν Κρόνον, ἑταίρους αὐτῷ
 γενομένους, ὅτε δὴ θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἐβασίλευε·⁵
 καὶ πολλὰ μὲν ἀφ' ἑαυτῶν μαντικούς ὕντας προλέ-
 γειν, τὰ δὲ μέγιστα καὶ περὶ τῶν μεγίστων ὡς ὀνει-
 ρατα τοῦ Κρόνου κατιόντας ἐξαγγέλλειν· ὅσα γὰρ
 ὁ Ζεὺς προδιανοεῖται, τὰυτ' ὀνειροπολεῖν τὸν Κρό-
 νον· εἶναι δ' ἀνάστασιν τὰ τιτανικὰ πάθη καὶ κινή- 10
 ματα τῆς ψυχῆς ἐν αὐτῷ παντάπασιν ὁ ὕπνος **
 καὶ γένηται τὸ βασιλικὸν καὶ θεῖον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ
 B καθαρὸν καὶ ἀκήρατον. ἐνταῦθα δὴ νομισθεῖς, ὡς
 ἔλεγεν, ὁ ξένος καὶ θεραπεύων τὸν θεὸν ἐπὶ σχο- 15
 λῆς, ἀστρολογίας μὲν ἐφ' ὅσον γεωμετρήσαντι πορ-
 ρωτάτω προελθεῖν δυνατόν ἐστιν ἐμπειρίαν ἔσχε,
 φιλοσοφίας δὲ τῆς ἄλλης τῷ φυσικῷ χρώμενος.
 ἐπιθυμίαν δέ τινα καὶ πόθον ἔχων γενέσθαι τῆς
 μεγάλης νήσου θεατῆς· οὕτω γὰρ ὡς ἔοικε τὴν
 παρ' ἡμῖν οἰκουμένην ὀνομάζουσιν· ἐπειδὴ τὰ τριά- 20
 κοντ' ἔτη διῆλθεν, ἀφικομένων τῶν διαδόχων
 οἰκοθεν, ἀσπασάμενος τοὺς φίλους ἐξέπλευσε, τὰ
 μὲν ἄλλα κατεσκευασμένος εὐσταλῶς ἐφόδιον δὲ

5 Emperius: ἐβασίλευσε 9 τὸν Κρόνον, ἐπειδὴν
 παύσῃ τὰ τιτ. πάθη — ὁ ὕπνος καὶ γένηται corr. Madvigius
 deleta lacunae (11—12 B 10 E) nota. Malim: εἶναι δ' ἀνά-
 στασιν — κινήματα τῆς ψυχῆς [ἕως ἀν] ἐν αὐτῷ πάντα παύσῃ
 ὁ ὕπνος [καὶ κατακοσμήσῃ] καὶ γένηται cett. 15 post ὅσον
 lac. 3 B 2 in rasura E 20 ἐπειδὴ Madvigius: ἐπεὶ δὲ
 23 εὐσταλῶς Anonymus: εὐσταθῶς

συχνὸν ἐν χρυσοῖς ἐκπώμασι κομίζων. ἃ μὲν οὖν
 ἔπαθε καὶ ὅσους ἀνθρώπους διήλθεν, ἱεροῖς τε
 γραμμασιν ἐντυγχάνων ἐν τε τελεταῖς πάσαις τελοῦ- C
 μενος, οὐ μιᾶς ἡμέρας ἔργον ἐστὶ διελθεῖν, ὥς ἐκεῖ-
 5 νος ἡμῖν ἀπήγγελλεν, εὖ μάλα καὶ καθ' ἕκαστον
 ἀπομνημονεύων· ὅσα δ' οἰκεῖα τῆς ἐνεστώσης δια-
 τριβῆς ἐστίν, ἀκούσατε. πλεῖστον γὰρ ἐν Καρχη-
 δόνι χρόνον διέτριψεν, ἕτε δὴ παρ' ἡμῖν μεγάλας **
 ἔχοντας καὶ τινας, ὅθ' ἢ προτέρα πόλεις ἀπώλλυτο,
 10 διφθέραις ἱερῶς ὑπεκκομισθεῖσας κρύφα καὶ δια-
 λαθούσας πολὺν χρόνον ἐν γῇ κειμένας ἐξευρὼν
 τῶν τε φαινομένων θεῶν ἔφη χρῆναι καὶ μοι παρε-
 κελεύετο τιμᾶν διαφερόντως τὴν σελήνην, ὥς τοῦ
 βίου κυριωτάτην οὔσαν ** ἐχομένην.

15 27. Θαυμάζοντος δ' ἐμοῦ ταῦτα καὶ δεομένου
 σαφέστερον ἀκοῦσαι, 'πολλά' εἶπεν ὧ Σύλλα, περὶ D
 θεῶν οὐ πάντα δὲ καλῶς λέγεται παρ' Ἑλλήσιν.
 οἶον εὐθὺς ὁρθῶς Διμήτρα καὶ Κόρην ὀνομάζοντες
 οὐκ ὁρθῶς ὁμοῦ καὶ περὶ τὸν αὐτὸν ἀμφοτέρως
 20 εἶναι τόπον νομίζουσιν· ἡ μὲν γὰρ ἐν γῇ καὶ κυρία
 τῶν περὶ γῆν ἐστίν ἢ δ' ἐν σελήνῃ καὶ τῶν περὶ
 σελήνην. Κόρη δὲ καὶ Φερσεφόνη κέκληται τὸ μὲν
 ὡς φωσφόρος οὔσα, Κόρη δ' ὅτι καὶ τοῦ ὕμματος,
 ἐν ᾧ τὸ εἰδωλὸν ἀντιλάμπει τοῦ βλέποντος, ὥσπερ

9 lac. post ἔχοντας Duebnerus signaverat. Fort. supple-
 dum: μεγάλας τοῦ Κρόνου τιμὰς ἔχοντας 11 ἐξευρεῖν BE
 14 21 B 22 E. οὔσαν ἡγεμόνα· τὴν δὲ γῆν (malim ταύτης
 δὲ τὴν γῆν) ἐχομένην W 15 *: δέ μου 16 εἶπεῖν BE
 18 *: διμήτραν 22 δὲ Emperius: τε ib. Φερσεφόνη
 Duebnerus: περσεφόνη

τὸ ἡλίου φέγγος ἐνορᾶται τῇ σελήνῃ, κόρην προσ-
 ρορεύομεν. τοῖς τε περὶ τὴν πλάνην καὶ τὴν ζή-
 E τησιν αὐτῶν λεγομένοις ἔνεστι ** ἀληθές· ἀλλήλων
 γὰρ ἐφίενται χωρὶς οὔσαι καὶ συμπλέκονται περὶ
 τὴν σκιὰν πολλάκις· τὸ δὲ νῦν μὲν ἐν οὐρανῷ καὶ 5
 φωτὶ, νῦν δ' ἐν σκότῳ καὶ νυκτὶ γενέσθαι περὶ
 τὴν Κόρην, ψεῦδος μὲν οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ χρόνος τῷ
 ἀριθμῷ πλάνην παρῆσχηκεν. οὐ γὰρ ἕξ μῆνας ἀλλὰ
 παρ' ἕξ μῆνας ὁρῶμεν αὐτὴν ὑπὸ τῆς γῆς, ὥσπερ
 F ὑπὸ τῆς μητρος, τῇ σκιᾷ λαμβανομένην, ὀλιγάκις δὲ 10
 τοῦτο διὰ πέντε μηνῶν πάσχουσιν· ἐπεὶ τὸν γ'
 "Αἰδην ἀπολιπεῖν ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὴν, τοῦ "Αἰδου
 πέρας οὔσαν, ὥσπερ καὶ Ὀμηρος ἐπικρουψάμενος οὐ
 φράυλως τοῦτ' εἶπεν

‘ἀλλ’ εἰς Ἡλύσιον πεδίου καὶ πείρατα γαίης’ 15

ὅπου γὰρ ἡ σκιά τῆς γῆς ἐπινεμομένη παύεται,
 τοῦτο τέρμα τῆς γῆς ἔθετο καὶ πέρας· εἰς δὲ τοῦτο
 φαῦλος μὲν οὐδεις οὐδ' ἀκάθαρτος ἄνεισιν, οἱ δὲ
 χρηστοὶ μετὰ τὴν τελευταίαν κομισθέντες αὐτόθι,
 ῥᾶστον μὲν οὕτω βίον, οὐ μὴν μακάριον οὐδὲ θείον 20
 ἔχοντες, ἄχρι τοῦ δευτέρου θανάτου διατελοῦσι.

28. ‘Τίς δ' οὗτός ἐστιν, ὦ Σύλλα;’· μὴ περὶ
 943 τούτων ἔρη, μέλλω γὰρ αὐτὸς διηγείσθαι. τὸν ἄν-

3 lac. 8 B 7 E. ἐπιεικῶς σὺν τῷ μυθῶδει καὶ τὸ supplet W,
 quae iusto plura sunt. Malim ὡς εἰσὶν τι ἀληθές 5 τὸ]
 8 B E 6 περὶ] del W. Malim τὰ περὶ 7 ὁ δὲ χρόνος] οὐδὲ
 χρόνου B E 11 πάσχουσιν W: παροῦσαν ib. ἐπεὶ] ἐπὶ libri,
 nisi quod in E sequitur lac. 2—3 18 πέρας Turnebus: περ
 15 Hom. δ 563 ib. ἀλλὰ σ' ἔς idem 19 αὐτόσε? 22 Τίς δ'—ὦ
 Σύλλα;] add. ἔφην in versione X 23 ἔρη] scr. vid. ἔφη, ἔρη

θρωπον οἱ πολλοὶ σύνθετον μὲν ὀρθῶς, ἐκ δυεῖν
 δὲ μόνων σύνθετον οὐκ ὀρθῶς ἡγοῦνται· μῶριον
 γὰρ εἶναι πως ψυχῆς οἶονται τὸν νοῦν, οὐδὲν
 ἦττον ἐκείνων ἀμαρτάνοντες, οἷς ἡ ψυχὴ δοκεῖ
 5 μῶριον εἶναι τοῦ σώματος· νοῦς γὰρ ψυχῆς, ὅσῳ
 ψυχῇ σώματος, ἄμεινόν ἐστι καὶ θειότερον. ποιεῖ
 δ' ἡ μὲν ψυχῆς καὶ σώματος μῖξις τὸ ἄλογον καὶ
 τὸ παθητικόν, ἡ δὲ νοῦ καὶ ψυχῆς σύνοδος λό-
 γον, ὧν τὸ μὲν ἡδονῆς ἀρχὴ καὶ πόνου τὸ δ' ἀρε-
 10 τῆς καὶ κακίας. τριῶν δὲ τούτων συμπαγόντων, τὸ
 μὲν σῶμ' ἡ γῆ τὴν δὲ ψυχὴν ἡ σελήνη, τὸν δὲ
 νοῦν ὁ ἥλιος παρῄσχευ εἰς τὴν γένεσιν ** ὥσπερ
 αὐτῇ σελήνῃ τὸ φέγγος. ὅν δ' ἀποθυήσκομεν θά-
 νατον, ὁ μὲν ἐκ τριῶν δύο ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ὁ B
 15 δ' ἐν ἐκ δυεῖν, καὶ ὁ μὲν ἐστὶν ἐν τῇ τῆς Δήμη-
 τρος ** ἐν αὐτῇ τελεῖν, καὶ τοὺς νεκροὺς Ἀθηναῖοι
 Δήμητρειους ὠνόμαζον τὸ παλαιόν· ὁ δ' ἐν τῇ σε-
 λήνῃ τῆς Φερσεφόνης, καὶ σύνοικός ἐστι τῆς μὲν
 χθονίος ὁ Ἑρμῆς τῆς δ' οὐράνιος· λύει δ' αὕτη
 20 μὲν ταχὺ καὶ μετὰ βίας τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώ-
 ματος, ἡ δὲ Φερσεφόνη πρῶτος καὶ χρόνῳ πολλῷ

7 verba καὶ σώματος — καὶ ψυχῆς ego supplevi, exci-
 disse videntur hunc in modum: ἡ μὲν ΨΥΧῆΣ [καὶ σώματος
 μῖξις τὸ ἄλογον καὶ τὸ παθητικόν, ἡ δὲ νοῦ καὶ ΨΥΧῆΣ]
 σύνοδος λόγον κῆ cf. p. 943 d 12 9 B 6 E. Suppleo τὸν νοῦν
 13 ὧν — θανάτων? 16 22 B 18 E: Δήμητρός τε καὶ Ἑρμῆος
 τὸ μνησθῆναι, παρωνύμως τῷ τελευτᾶν ἐν αὐτῇ, τελεῖν κῆ W.
 Fort. ἐν τῇ [γῇ hoc cum Madvigio] τῆς Δήμητρος· [διδὼ
 προσέοικε τῷ τελευτᾶν] ἐν αὐτῇ τὸ τελεῖν κῆ 17 ὠνό-
 μαζον — ὁ δ' ἐν Kaltwasserus: ὠνόμαζον· τὸ παλαιόν δὲ ἐν
 18 Φερσεφόνης E περσεφόνης ceteri 19 *: αὐτῇ

τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τοῦτο μονογενῆς
 κέκληται· μόνον γὰρ γίνεται τὸ βέλτιστον τὰν-
 θρώπου διακρινόμενον αὐτῆς. συντυγχάνει δ' οὕτως
 O κατὰ φύσιν ἐκάτερον· πᾶσαν ψυχὴν, ἔνουν τε καὶ
 σὺν νῷ, σώματος ἐκπεσοῦσαν εἰμαρμένον ἐστὶν ἐν 5
 τῷ μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης χωρίῳ πλανηθῆναι
 χρόνον οὐκ ἴσον· ἀλλ' αἱ μὲν ἄδικοι καὶ ἀκόλαστοι
 δίκας τῶν ἀδικημάτων τίνουσι· τὰς δ' ἐπιεικεῖς,
 ὅσον ἀφαγνεῦσαι καὶ ἀποπνεῦσαι τοὺς ἀπὸ τοῦ σώ-
 ματος ὥσπερ ἀτμοῦ πονηροῦ μiasμούς, ἐν τῷ προ- 10
 τάτῳ τοῦ ἀέρος, ὃν λειμῶνας Ἰαίδου καλοῦσι, δεῖ
 γίνεσθαι χρόνον τινὰ τεταγμένον· εἰδ' οἷον ἐξ
 ἀποδημίας ἀνακομιζόμεναι φυγαδικῆς εἰς πατρίδα,
 γεύονται χαρᾶς, οἷαν οἱ τελούμενοι μάλιστα θορόβῳ
 D καὶ πτοήσει συγκεκραμένην μετ' ἐλπίδος ἡδείας ἔχουσι· 15
 πολλὰς γὰρ ἐξωθεῖ καὶ ἀποκυματίζει γλιχομένας ἥδη
 τῆς σελήνης, ἐνίας δὲ καὶ τῶν ἐκεῖ περικάτω τρε-
 πομένας οἷον εἰς βυθὸν αὐθις ὀρῶσι καταδυομένας.
 αἱ δ' ἄνω γενόμεναι καὶ βεβαίως ἰδρυθεῖσαι πρῶ-
 τον μὲν, ὥσπερ οἱ νικηφόροι, περιάσιν ἀναδούμεναι 20
 στεφάνοις πτερῶν εὐσταθείας λεγομένοις, ὅτι τῆς
 ψυχῆς τὸ ἄλογον καὶ τὸ παθητικὸν εὐήριον ἐπιεικῶς
 τῷ λόγῳ καὶ κεκοσμημένον ἐν τῷ βίῳ παρέσχοντο.

2 μόνον] μόνῃ B E   ib. *: τοῦ ἀνθρώπου   5 ἐστὶν
 ἐν τῷ W: ἐστὶ τῷ   9 τοὺς Emperius   10 ἀτμοῦ idem:
 αἰτίου   12 malim γενέσθαι   ib. εἴτα om. B E Malim
 μεθ' ὃν   15 συγκεκραμένην *: συγκεκραμένη   ib. ἡδείας X
 in versione: ἰδίας   17 περικάτω Madvigius: περὶ κάτω
 19 W: ἰδρυθῆσαν   20 περιάσιν W: περιίστασιν E πε-
 ριστάσιν B   ib. Huttenu: ἀναδούμενοι

δεύτερον, ἀκτῖνι τὴν ὕψιν ἔοικυῖται, πυρὶ δὲ τὴν
 ψυχὴν ἄνω κουφιζομένην, ὥσπερ ἐνταῦθα, τῷ περὶ
 τὴν σελήνην αἰθέρι, καὶ τόνον ἀπ' αὐτοῦ καὶ δύναι- E
 μιν, οἷον τὰ στομούμενα βαφὴν, ἴσχυοσι· τὸ γὰρ.
 5 ἄραιον ἐτι καὶ διακεχυμένον ῥώννυται καὶ γίγνεται
 σταθερὸν καὶ διαυγές, ὥσθ' ὑπὸ τῆς τυχούσης
 ἀναθυμιάσεως τρέφεσθαι· καὶ καλῶς Ἡράκλειτος
 εἶπεν ὅτι 'αἱ ψυχαὶ ὁσμῶνται· καθ' "Αἰδην".

29. Ἐφορῶσι δὲ πρῶτον μὲν αὐτῆς σελήνης τὸ
 10 μέγεθος καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν φύσιν οὐχ ἀπλήν
 οὐδ' ἄμικτον, ἀλλ' οἷον ἄστρου σύγκραμα καὶ γῆς
 οὕσαν· ὥς γὰρ ἡ γῆ πνεύματι μεμιγμένη καὶ ὑγρῷ **
 μαλακὴ γέγονε καὶ τὸ αἷμα τῇ σαρκὶ παρέχει τὴν
 αἰσθησιν ἐγκεκραμένον, οὕτω τῷ αἰθέρι λέγουσι
 15 τὴν σελήνην ἀνακεκραμένην διὰ βάθους ἅμα μὲν
 ἔμψυχον εἶναι καὶ γόνιμον, ἅμα δ' ἰσόρροπον ἔχειν
 τὴν πρὸς τὸ βαρὺ συμμετρίαν τῆς κουφότητος. καὶ F
 γὰρ αὐτὸν οὕτω τὸν κόσμον ἐκ τῶν ἄνω καὶ τῶν
 κάτω φύσει φερομένων συνηρμοσμένον ἀπηλλάχθαι
 20 παντάπασιν τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. ταῦτα δὲ καὶ
 Ξενοκράτης ἔοικεν ἐννοῆσαι θείῳ τινὶ λογισμῷ, τὴν
 ἀρχὴν λαβὼν παρὰ Πλάτωνος. Πλάτων γὰρ ἐστίν
 ὁ καὶ τῶν ἀστέρων ἕκαστον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς συνηρ-
 μόσθαι διὰ τῶν ** μεταξὺ φύσεων ἀναλογίᾳ δοθειςθῶν
 25 ἀποφηνάμενος· οὐδὲν γὰρ εἰς αἰσθησιν ἐξικνεῖσθαι,
 ᾧ μὴ τι γῆς ἐμμέμικται καὶ φωτός. ὁ δὲ Ξενο-

1W:ἔοικέναιBE ib.W:περὶ 3idem:ἄφ' αὐτοῦ 4βαφῆ?
 7'Ἡράκλειτος] Bywater. p. 15 12lac. 3—4 B 4—5 E, del.
 Duebnerus 18κόσμον ἐν τῷ ἄνω καὶ τῷ κάτωBE 21.26Ξενο-
 κράτης] Mullach. 3 p. 116 244 B 6 E, uncis inclusit Duebnērus

κράτης τὰ μὲν ἄστρα καὶ τὸν ἥλιον ἐκ πυρὸς φησι
 944 καὶ τοῦ πρώτου πυκνοῦ συγκεῖσθαι, τὴν δὲ σελήνην
 ἐκ τοῦ δευτέρου πυκνοῦ καὶ τοῦ ἰδίου ἀέρος, τὴν
 δὲ γῆν ἐξ ὕδατος καὶ πυρὸς καὶ τοῦ τρίτου τῶν
 πυκνῶν· ὅλως δὲ μήτε τὸ πυκνὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ 5
 μήτε τὸ μανδὺν εἶναι ψυχῆς δεκτικόν· καὶ ταῦτα
 μὲν περὶ οὐσίας σελήνης. εὖρος δὲ καὶ μέγεθος
 οὐχ ὅσον οἱ γεωμέτραι λέγουσιν, ἀλλὰ μείζον πολ-
 λάκις ἐστὶ· καταμετρεῖ δὲ τὴν σκιὰν τῆς γῆς ὀλι-
 γάκις τοῖς ἑαυτῆς μεγέθεσιν οὐχ ὑπὸ σμικρότητος,
 ἀλλὰ θερμότητος, ἣ ἐπείγει τὴν κίνησιν ὅπως ταχὺ 10
 διεκπερᾷ τὸν σκοτώδη τόπον ὑπεκφέρουσα τὰς τῶν
 ἀγαθῶν ψυχὰς σπενδούσας καὶ βοῶσας· οὐκέτι γὰρ
 ἐξακούουσιν ἐν τῇ σκιᾷ γενόμεναι τῆς περὶ τὸν
 B οὐρανὸν ἁρμονίας· ἅμα δὲ καὶ κἀτωθεν αἱ τῶν
 κολαζομένων ψυχαὶ τήνικαῦτα διὰ τῆς σκιᾶς ὁδυρό- 15
 μεναι καὶ ἀλαλάζουσαι προσφέρονται· διὸ καὶ κρό-
 τεῖν ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν εἰώθασιν οἱ πλείστοι χαλ-
 κώματα καὶ ψόφον ποιεῖν καὶ πάταγον ἐπὶ τὰς
 ψυχὰς· ἐκφοβεῖ δ' αὐτὰς καὶ τὸ καλούμενον πρό-
 σωπον, ὅταν ἐγγὺς γένωνται, βλοσυρόν τι καὶ φρι- 20
 κῶδες ὁρώμενον. ἐστὶ δ' οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ὥσπερ
 ἡ παρ' ἡμῖν ἔχει γῆ κόλπους βαθεῖς καὶ μεγάλους,
 ἓνα μὲν ἐνταῦθα διὰ στηλῶν Ἡρακλείων ἀναχεό-
 C μενον εἴσω πρὸς ἡμᾶς, ἔξω δὲ τὸν Κάσπιον καὶ

10 W: ἀλλὰ θερμότητος ἐπείγει B ἀλλὰ θερμ 7 ἐπείγει E
 11 τὰς] om. B E, unde fort. corrig. τῶν ἀγαθῶν σπενδούσας
 καὶ βοῶσας τὰς ψυχὰς 12 ψυχὰς] om. iidem 16 καὶ
 prius W 19 ψυχὰς] φυλάς BE 20 τι] τε Emperius

τοὺς περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν, οὕτω βάθῃ ταῦτα
 τῆς σελήνης ἐστὶ καὶ κοιλώματα· καλοῦσι δ' αὐτῶν
 τὸ μὲν μέγιστον Ἑκάτης μυχόν, ὅπου καὶ δίκας
 διδόασιν αἱ ψυχαὶ καὶ λαμβάνουσιν ὧν ἂν ἤδη
 5 γεγενημένοι δαίμονες ἢ πάθωσιν ἢ δράσωσι· τὰ δὲ
 δύο μακρά· περαιοῦνται· γὰρ αἱ ψυχαὶ δι' αὐτῶν,
 νῦν μὲν εἰς τὰ πρὸς οὐρανὸν τῆς σελήνης, νῦν δὲ
 πάλιν εἰς τὰ πρὸς γῆν· ὀνομάζεσθαι δὲ τὰ μὲν
 πρὸς οὐρανὸν τῆς σελήνης Ἠλύσιον πῆδον, τὰ δ'
 10 ἐνταῦθα Φερσεφόνης ἀντίχθονος·

30. Οὐκ ἀεὶ δὲ διατρίβουσιν ἐπ' αὐτῆς οἱ δαί-
 μονες, ἀλλὰ χρηστηρίων δεῦρο κατίασιν ἐπιμελη-
 σόμενοι, καὶ ταῖς ἀνωτάτω συμπάρεισι καὶ συνορ- D
 γιάζουσι τῶν τελετῶν κολασταί τε γίνονται καὶ
 15 φύλακες ἀδικημάτων καὶ σωτήρες ἔν τε πολέμοις
 καὶ κατὰ θάλατταν ἐπιλάμπουσιν. ὅ τι δ' ἂν μὴ
 καλῶς περὶ ταῦτα πράξωσιν ἀλλ' ὑπ' ὀργῆς ἢ πρὸς
 ἄδικον χάριν ἢ φθόνῳ, δίκην τίνουσιν· ὠθοῦνται
 γὰρ αὐτοὶ ἐπὶ γῆν συνειργνύμενοι σώμασιν ἀνθρώ-
 20 πίνοις. ἐκ δὲ τῶν βελτιόνων ἐκείνων οἳ τε περὶ
 τὸν Κρόνον ὄντες ἔφασαν αὐτοὺς εἶναι καὶ πρό-
 τερον ἐν τῇ Κρήτῃ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους, ἐν τε
 Φρυγίᾳ τοὺς Κορύβαντας γενέσθαι καὶ τοὺς περὶ E
 Βοιωτίαν ἐν Οὐδῶρᾳ Τροφωνιάδας καὶ μυρίους
 25 ἄλλους πολλαχόθι τῆς οἰκουμένης· ὧν ἱερὰ καὶ τι-

6 μακρά Leonicus: μακράς   10 W: οὐκ ἀντίχθονος
 11 *: αὐτὴν   12 χρηστηρίῳ BE   17 ἀλλ' | ἀλλ' ἢ?   19 W:
 συρρηγνύμενοι   21 *: αὐτοὺς   22 ἰδίους BE   24 Οὐδῶρᾳ |
 Δεβαδεῖα Leonicus, sed etiam περὶ Βοιωτίαν suspectum

μαὶ καὶ προσηγορίαι διαμένουσιν ἔτι· ἀπολείπουσι
 δ' αἱ δυνάμεις ἐνίων, εἰς ἕτερον τόπον τῆς ἀρίστης
 ἐξαλλαγῆς τυγχανόντων. τυγχάνουσι δ' οἱ μὲν πρό-
 τερον οἱ δ' ὕστερον, ὅταν ὁ νοῦς ἀποκριθῇ τῆς
 ψυχῆς· ἀποκρίνεται δ' ἔρωτι τῆς περὶ τὸν ἥλιον 5
 εἰκόνας, δι' ἧς ἐπιλάμπει τὸ ἐφετὸν καὶ καλὸν καὶ
 θεῖον καὶ μακάριον, οὗ πᾶσα φύσις, ἄλλη δ' ἄλλως,
 ὁρέγεται. καὶ γὰρ αὐτὴν τὴν σελήνην ἔρωτι τοῦ
 ἡλίου περιπολεῖν ἀεὶ καὶ συγγίγνεσθαι ὁρεγομένην
 F ἀπ' αὐτοῦ τὸ γονιμώτατον. λείπεται δ' ἡ τῆς ψυχῆς 10
 φύσις ἐπὶ τὴν σελήνην, οἷον ἔχνη τινὰ βίου καὶ
 ὀνειράτα διαφυλάττουσα· καὶ περὶ ταύτης ὁρθῶς
 ἡγοῦ· λελέχθαι τὸ

‘ψυχὴ δ' ἡύτ' ὕναιρος ἀποπταμένη πεπόνηται·

οὐδὲ γὰρ εὐθύς· οὐδὲ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσα 15
 τοῦτο πέπονθεν, ἀλλ' ὕστερον, ὅταν ἔρημος καὶ
 μόνη τοῦ νοῦ ἀπαλλαττομένη γένηται. καὶ Ὅμηρος
 ὦν εἶπε πάντων μάλιστα δὴ κατὰ θεὸν εἶπειν ἔοικε
 περὶ τῶν καθ' Αἰδου

‘τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα βίην Ἡρακλεΐην, 20
 εἰδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.’

αὐτός τε γὰρ ἕκαστος ἡμῶν· οὐ θυμός ἐστιν οὐδὲ

1 ἔτι· ἀπολείπουσι δ' αἱ*: αἱ δὲ [9 fort. περιπολεῖν
 ἀεὶ καὶ συγγίγνεσθαι, ὁρεγομένην ἀπ' αὐτοῦ τοῦ γονιμω-
 τάτου, φασίν. ἔεται δ' ἡ τῆς ψυχῆς cett. Post γονιμώτατον
 inseruit lac. Duebnerus 11 ἐπὶ τῇ σελήνῃ W 14 Hom.
 1 221 15 οὐδὲ] posterius deleverim 17 συναπαλλαττο-
 μένη? 19 καθ' Αἰδου W: καθόλου 20 Hom. 1 600 22 οὐ
 θυμός] εὐθυμός E εὐθυμός B

φόβος οὐδ' ἐπιθυμία, καθάπερ οὐδὲ σάρκες οὐδ'
 ὑγρότητες, ἀλλ' ὧ διαανοούμεθα καὶ φρονοῦμεν· ἥ 945
 τε ψυχὴ τυπουμένη μὲν ὑπὸ τοῦ νοῦ τυποῦσα δὲ
 τὸ σῶμα καὶ περιπτύσσουσα πανταχόθεν ἐκμάττεται
 5 τὸ εἶδος· ὥστε καὶ πολλὸν χρόνον χωρὶς ἑκατέρου
 γένηται, διατηροῦσα τὴν ὁμοιότητα καὶ τὸν τύπον,
 εἰδωλον ὁρθῶς ὀνομάζεται. τούτων δ' ἡ σελήνη,
 καθάπερ εἴρηται, στοιχεῖόν ἐστιν· ἀναλύονται γὰρ
 εἰς ταύτην, ὥσπερ εἰς τὴν γῆν τὰ σώματα τῶν
 10 νεκρῶν, ταχὺ μὲν αἱ σώφρονες, μετὰ σχολῆς ἀπραγ-
 μονα καὶ φιλόσοφον στέρξασαι βίον· ἀφεθεῖσαι γὰρ
 ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ πρὸς οὐδὲν ἔτι χρώμεναι τοῖς
 πάθεσιν ἀπομαραίνονται· τῶν δὲ φιλοτιμῶν καὶ
 πρακτικῶν ἐρωτικῶν τε περὶ σώματα καὶ θυμοειδῶν B
 15 αἱ μὲν οἶδον ἐν ὕπνῳ ταῖς τοῦ βίου μνημοσύναις
 ὀνειράσι χρώμεναι διαφέρονται, καθάπερ ἡ τοῦ
 Ἐνδυμίωνος· ἐπεὶ δ' αὐτὰς τὸ ἄστατον καὶ τὸ
 εὐπαθὲς ἐξίστησι καὶ ἀφέλκει τῆς σελήνης πρὸς
 ἄλλην γένεσιν, οὐκ ἐᾷ ** ἀλλ' ἀνακαλεῖται καὶ
 20 καταθέλγει. μικρὸν γὰρ οὐδὲν οὐδ' ἥσυχον οὐδ'
 ὁμολογούμενον ἔργον ἐστίν, ὅταν ἄνευ νοῦ τῷ
 παθητικῷ σώματος ἐπιλάβωνται. Τιτυοὶ δὲ καὶ Τυ-
 φῶνες ὅ τε Δελφοὺς κατασχὼν καὶ συνταράξας τὸ
 χρηστήριον ὕβρει καὶ βίᾳ Τυφῶν ἐξ ἐκείνων ἄρα
 25 τῶν ψυχῶν ἦσαν, ἐρημία λόγου καὶ τύφῳ πλανηθέντι

2 ὧ Leonicus: δ 6 τόπον BE 18 εὐπαθὲς Leoni-
 cus: ἀπαθὲς 19 8 BE: Fort. supplendum οὐκ ἐᾷ [κατα-
 μένειν] 24 Τυφῶν] Πύθων Kaltwasserus 25 ἐρημία
 λόγου W: ἐρημοὶ λόγῳ

- C τῷ παθητικῷ χρησαμένων. χρόνῳ δὲ κακέινας κατεδέξατο εἰς αὐτὴν ἢ σελήνην καὶ κατεκόσμησεν, εἴτα τὸν νοῦν αὐτῆς ἐπισπεύραντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωτικῷ δεχομένη νέας ποιεῖ ψυχάς· ἢ δὲ γῆ τρίτον· σῶμα παρέσχεν. οὐδὲν γὰρ αὕτη δίδωσι 5 μετὰ θάνατον, ἢ ὅσα λαμβάνει πρὸς γένεσιν· ἡλῖος δὲ λαμβάνει μὲν οὐδὲν ἀπολαμβάνει δὲ τὸν νοῦν διδούς, σελήνη δὲ καὶ λαμβάνει καὶ δίδωσι καὶ συντίθησι καὶ διαιρεῖ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην δύνανται, ὧν Εἰλεΐθνια μὲν ἢ συντίθησιν Ἄρτεμις 10 δ' ἢ διαιρεῖ καλεῖται. καὶ τριῶν Μοιρῶν ἢ μὲν Ἄτροπος περὶ τὸν ἡλίον ἰδρυμένη τὴν ἀρχὴν ἐνδίδωσι τῆς γενέσεως, ἢ δὲ Κλωθὼ περὶ τὴν σελήνην φερομένη συνδεῖ καὶ μίγνυσιν· ἐσχάτη δὲ συνεφάπτεται περὶ γῆν ἢ Λάχεσις, ἣ πλεῖστον τύχης 15 μέτεστι. τὸ γὰρ ἄψυχον ἄκυρον αὐτὸ καὶ παθητὸν ὑπ' ἄλλων, ὃ δὲ νοῦς ἀπαθὴς καὶ αὐτοκράτωρ.
- D μικτὸν δὲ καὶ μέσον ἢ ψυχὴν καθάπερ ἢ σελήνην τῶν ἄνω καὶ κάτω σύμμιγμα καὶ μετακράσμα ὑπὸ τοῦ θεοῦ γέγονε, τοῦτον ἄρα πρὸς ἡλίον ἔχουσα 20 τὸν λόγον, ὃν ἔχει γῆ πρὸς σελήνην.

15. 'Ταῦτ' εἶπεν ὁ Σύλλας ἔγὼ μὲν ἤκουσα τοῦ ξένου διεξιόντος· ἐκείνῳ δ' οἱ τοῦ Κρόνου κατενύσσονται καὶ θεράποντες, ὡς ἔλεγεν αὐτός, ἐξήγγειλαν· ὑμῖν δ', ὦ Λαμπρία, χρῆσθαι τῷ λόγῳ πάρεστιν ἢ 25 βούλεσθε.'

1 κατεδέξατο Leonicus: κατέδειξεν 2 *: αὐτὴν 5 τὸ σῶμα? 5 δίδωσι μετὰ θάνατον] nihil decesse videtur 6 ἢ * 19 μετακράσμα W: μέγα κέρας

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΩΣ ΨΥΧΡΟΥ.

1. Ἔστι τις ἄρα τοῦ ψυχροῦ δύναμις, ᾧ Φαβω- F
 ρῶνε, πρώτη καὶ οὐσία, καθάπερ τοῦ θερμοῦ τὸ
 πῦρ, ἧς παρουσίᾳ τινὶ καὶ μετοχῇ γίνεται τῶν
 ἄλλων ἕκαστον ψυχρόν· ἢ μᾶλλον ἢ ψυχρότης στέ-
 5 ρησίς ἐστι θερμοότητος, ὥσπερ τοῦ φωτὸς τὸ σκότος
 λέγουσι καὶ τῆς κινήσεως τὴν στάσιν; ἐπεὶ καὶ τὸ
 ψυχρὸν εἰκε στάσιμον εἶναι, κινητικὸν δὲ τὸ θερμόν·
 αἳ τε τῶν θερμῶν καταψύξεις οὐδεμιᾶς παρουσίᾳ 946
 γίνονται δυνάμεις, ἀλλ' ἐκστάσει θερμοότητος· ἅμα
 10 γὰρ ἀπιοῦσα πολλὴ φαίνεται καὶ ψύχεται τὸ ὑπολει-
 πόμενον· ὁ γὰρ ἀτμός, ὃν τὰ ζέοντα τῶν ὑδάτων
 μεθίησιν, ἀπιδύντι τῷ θερμῷ συνεκπίπτει· διὸ καὶ
 μειοῖ τὸ πλῆθος ἢ περίψυξις ἐκκρίνουσα τὸ θερμόν,
 ἑτέρου μηδενὸς ἐπεισιόντος.

15 2. Ἡ πρῶτον μὲν ἂν τις ὑπιδόιτο τοῦ λόγου τού-
 του τὸ πολλὰς τῶν ἐμφανῶν ἀναιρεῖν δυνάμειον, ὥς
 οὐ ποιότητος οὐδ' ἕξεις· ἕξεων δὲ καὶ ποιότητων στε-
 ρήσεις, βαρύντητα μὲν κουφότητος καὶ σκληρότητα
 μαλακότητος τὸ μέλαν δὲ τοῦ λευκοῦ καὶ τὸ πικρὸν
 20 τοῦ γλυκέος, καὶ ὧν ἕκαστον ἐκάστω πέφυκεν ἀντι- B

κεισθαι κατὰ δύναμιν, οὐχ ὥς ἔξει στέρησις· ἐπειθ' ὅτι πᾶσα στέρησις ἀργόν ἐστι καὶ ἄπρακτον, ὥς τυφλότης καὶ κωφότης καὶ σιωπὴ καὶ θάνατος; ἐκστάσεις γὰρ εἰσιν εἰδῶν καὶ ἀναιρέσεις οὐσιῶν, οὐ φύσεις τινὲς οὐδ' οὐσίαι καθ' ἑαυτάς· ἡ δὲ ψυχρότης οὐκ ἐλάττονα τῆς θερμότητος ἐγγιγνομένη τοῖς σώμασι πάθη καὶ μεταβολὰς ἐνεργάζεσθαι πέφυκε· καὶ γὰρ πηγνυται πολλὰ τῷ ψυχρῷ καὶ συγκρίνεται καὶ πυκνοῦται· καὶ τὸ στασίμου αὐτῷ καὶ C δυσκίνητον οὐκ ἀργόν ἐστίν, ἀλλ' ἐμβριθεὶς καὶ βέ- 10
βαιον, ὑπὸ ῥώμης συνερυστικὸν καὶ συνεκτικὸν ἐχούσης τόνον. ὁθεν ἡ μὲν στέρησις ἐκλειψις γίγνεται καὶ ὑποχώρησις τῆς ἀντικειμένης· δυνάμεως, ψύχεται δὲ πολλά, πολλῆς αὐτοῖς θερμότητος ἐνυπαρχούσης· ἔνια δὲ καὶ μᾶλλον ἢ ψυχρότης, ἂν λάβῃ θερμότερα, 15
πήγνυσιν καὶ συνάγει, καθάπερ τὸν βαπτόμενον σίδηρον· οἱ δὲ Στωικοὶ καὶ τὸ πνεῦμα λέγουσιν ἐν τοῖς σώμασι τῶν βρεφῶν τῇ περιψύξει στομοῦσθαι καὶ μεταβάλλον ἐκ φύσεως γίνεσθαι ψυχρήν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀμφισβητήσιμον, ἑτέρων δὲ πολλῶν τὴν 20
ψυχρότητα φαινομένην δημιουργὸν οὐκ ἄξιον ἡγεῖσθαι στέρησιν.

D 3. Ἔτι στέρησις μὲν οὐδεμία δέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, οὐδ' ἂν εἴποι τις ἕτερον ἕτερον μᾶλλον πεπηρωσθαι τῶν μὴ βλεπόντων ἢ σιωπᾶν τῶν 25
μὴ φθεγγομένων ἢ τεθνάναι τῶν μὴ ζώντων· ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς πολὺ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἔνεστι

19 ἐκ φύσεως] cf. p. 1052f ubi de re eadem dicitur: ὁθεν οὐκ ἀπὸ τρόπου τὴν ψυχρὴν ὀνομάσθαι παρὰ τὴν ψύξιν

καὶ τὸ λίαν καὶ τὸ μὴ λίαν καὶ ὅλως ἐπιτάσεις καὶ
 ἀνέσεις, ὥσπερ ἐν τοῖς θερμοῖς, διὰ τὸ τὴν ὕλην
 πῇ μὲν σφοδρὰ πῇ δ' ἡρέμα πάσχουσιν ὑπὸ τῶν
 ἐναντίων δυνάμεων ἕτερα μᾶλλον ἑτέρων καὶ θερ-
 5 μότερα καὶ ψυχρότερα παρέχειν ἐξ ἑαυτῆς. καὶ γὰρ
 ἕξως μὲν οὐκ ἔστι μίξις πρὸς στέρησιν οὐδ' ἀνά-
 δέχεται δύναμις οὐδεμία τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ E
 στέρησιν ἐπιούσαν οὐδὲ ποιεῖ κοινωνὸν ἀλλ' ἀντεξ-
 ανίσταται. θερμὰ δ' ἐστίν, ἄχρι οὗ κεραννύμενα
 10 ψυχροῖς ὑπομένει, καθάπερ μέλανα λευκοῖς καὶ βαρέ-
 σιν ὀξεᾶ καὶ γλυκέσιν ἀσθηρά, παρέχοντα τῇ κοι-
 νωνίᾳ ταύτῃ καὶ ἁρμονίᾳ χρωμάτων τε καὶ φθόγ-
 γων καὶ φαρμάκων καὶ ὕπων προσφιλεῖς πολλὰς
 καὶ φιλανθρώπους γενέσεις. ἡ μὲν γὰρ κατὰ στέ-
 15 ρησιν καὶ ἕξιν ἀντίθεσις πολεμικὴ καὶ ἀσύμβατός
 ἐστίν, οὐσίαν θατέρου τὴν θατέρου φθορὰν ἔχοντος·
 τῇ δὲ κατὰ τὰς ἐναντίας δυνάμεις καιροῦ τυχούσῃ
 πολλὰ μὲν αἱ τέχναι χρῶνται, πλεῖστα δ' ἡ φύσις F
 ἐν τε ταῖς ἄλλαις γενέσεσι καὶ ταῖς περὶ τὸν ἄερα
 20 τροπαῖς, καὶ ὅσα διακοσμῶν καὶ βραβεύων ὁ θεὸς
 ἁρμονικὸς καλεῖται καὶ μουσικός, οὐ βαρύτητας
 συναρμόττων καὶ ὀξύτητας οὐδὲ λευκὰ καὶ μέλανα
 συμφώνως ὁμιλοῦντα παρέχων ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὴν
 τῆς θερμότητος καὶ ψυχρότητος ἐν κόσμῳ κοινωνίαν
 25 καὶ διαφορὰν, ὅπως συνόλονται τε μετρίως καὶ
 διολόνται πάλιν, ἐπιτροπεύων καὶ τὸ ἄγαν ἑκατέρας
 ἀφαιρῶν εἰς τὸ δέον ἀμφοτέρας καθίστησι.

947 4. Καὶ μὴν ψυχροῦ μὲν αἰσθησις ἔστιν, ὥσπερ
καὶ θερμοῦ· στέρησις δ' οὐθ' ὁρατὸν οὐτ' ἀκουστὸν
οὐθ' ἄπτον οὔτε ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι γνωστόν.
οὐσίας γὰρ τινος αἰσθησις ἦν· ὅπου δ' οὐσία μὴ
φαίνεται, νοεῖται στέρησις, οὐσίας ἀπόφασις οὐσα, 5
καθάπερ ὕψεως τυφλότης καὶ φωνῆς σιωπὴ καὶ σώ-
ματος ἐρημία καὶ κενόν. οὔτε γὰρ κενοῦ δι' ἀφῆς
αἰσθησις ἔστιν, ἀλλ' ὅπου μὴ γίννεται σώματος
ἀφῆ, κενοῦ γίννεται νόησις· οὔτε σιγῆς ἀκούομεν,
ἀλλὰ, κἂν μηδενὸς ἀκούωμεν, σιγὴν νοοῦμεν· ὥς 10
δ' αὐτως καὶ τυφλῶν καὶ γυμνῶν καὶ ἀόπλων οὐκ
αἰσθησις ἔστιν ἀλλ' αἰσθήσεως ἀποφάσει νόησις.

B ἔδει τοίνυν μὴ γίνεσθαι ψυχρῶν αἰσθησιν, ἀλλ'
ὅπου τὸ θερμοῦν ἐπιλείπει νοεῖσθαι τὸ ψυχρόν, εἴπερ
ἦν θερμοῦ στέρησις· εἰ δ', ὥσπερ τὸ θερμοῦν ἀλέα 15
καὶ διακρίσει τῆς σαρκός, οὕτω συγκρίσει καὶ πυκ-
νώσει τὸ ψυχρόν αἰσθητόν ἔστι, δῆλον ὅτι καὶ
ψυχρότητας ἰδίᾳ τις ἔστιν ἀρχὴ καὶ πηγὴ καθάπερ
θερμότητος.

5. Ἔτι τοίνυν ἐν τι καὶ ἀπλοῦν ἢ περὶ ἕκαστον 20
εἶδος στέρησις, αἱ δ' οὐσίαι πλείονας διαφορὰς καὶ
δυνάμεις ἔχουσι· μονοειδὲς γὰρ ἢ σιωπὴ ποικίλον
δ' ἢ φωνή, νῦν μὲν ἐνοχλοῦσα νῦν δὲ τέρπουσα
C τὴν αἰσθησιν. ἔχει δὲ τοιαύτας καὶ τὰ χρώματα καὶ
τὰ σχήματα διαφορὰς, ἐν αἷς ἄλλοτ' ἄλλως τὸν 25
προστυγχάνοντα διατίθησι· τὸ δ' ἀναφῆς καὶ ἄχρω-

10 κἂν] ἐὰν Emperius

11 ἀόπλων *: ἀνύπλων

12 W: ἀπόφασις

25 ἐν αἷς] ἐν αἷς καὶ οἷς Palatinus

στον καὶ ὅλως ἄποιον οὐκ ἔχει διαφοράν, ἀλλ' ὁμοίον ἐστίν.

6. Ἄρ' οὖν ἔοικε τοῖς στερητικοῖς τούτοις τὸ ψυχρόν, ὥστε μὴ ποιεῖν ἐν τοῖς πάθεσι διαφοράν, ἢ τοῦναντίον ἡδοναί τε μεγάλαι καὶ ὠφέλιμοι τοῖς σώμασιν ἀπὸ ψυχρῶν ὑπάρχουσι καὶ βλάβαι πάλιν νεανικαὶ καὶ πόνοι καὶ βαρύντητες, ὅφ' ὧν οὐκ ἀεὶ φεύγει καὶ ἀπολείπει τὸ θερμὸν ἀλλὰ πολλάκις ἐγκαταλαμβάνομενον ἀνθίσταται καὶ μάχεται, τῇ
10 μάχῃ δ' αὐτῶν ὕνομα φρίκη καὶ τρόμος, ἡττωμένῳ δὲ τῷ θερμῷ τὸ πηγνυσθαι καὶ ναρκᾶν ἐπιγίγνεται, κρατοῦν δὲ τοῦ ψυχροῦ διάχνουσιν παρέχει καὶ ἄλλαν ὁ τῷ σώματι μεθ' ἡδονῆς, ὕπερ Ὅμηρος 'λαίνεσθαι' κέκληκεν; ἀλλὰ ταῦτά γε παντὶ δῆλα· καὶ τούτοις
15 οὐχ ἥμιστά τοις πάθεσιν ἐνδείκνυται τὸ ψυχρόν, ὅτι πρὸς τὸ θερμὸν ὡς οὐσία πρὸς οὐσίαν ἢ πάθος πρὸς πάθος οὐχ ὡς ἀπόφασις ἀντίκειται καὶ στέρησις, οὐδὲ φθορά τίς ἐστὶ τοῦ θερμοῦ καὶ ἀναίρεσις ἀλλὰ φθαρτικὴ φύσις καὶ δύναμις. ἢ καὶ τὸν
20 χειμῶνα τῶν ὥρῶν καὶ τὰ βύρεια τῶν πνευμάτων ἐξέλωμεν, ὡς στερήσεις ὅντα τῶν θερμῶν καὶ νοτίων ἰδίαν θ' ἀρχὴν οὐκ ἔχοντα.

E

7. Καὶ μὴν τετάρτων γε τῶν πρώτων ὄντων ἐν τῷ παντὶ σωμάτων, ἃ διὰ πλήθος καὶ ἀπλότητα καὶ
25 δύναμιν οἱ πλεῖστοι στοιχεῖα τῶν ἄλλων ὑποτίθενται καὶ ἀρχάς, πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος καὶ γῆς, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ποιότητας εἶναι τὰς πρώτας καὶ

16 ἢ καὶ idem
Madvigius

19 ἀλλὰ φθαρτικῇ] ἀλλ' ὑπαρκτικῇ

ἀπλᾶς τοσαύτας. τίνες οὖν εἰσιν αὗται πλὴν θερ-
 μότης καὶ ψυχρότης καὶ ξηρότης καὶ ὑγρότης, αἷς
 τὰ στοιχεῖα πάσχειν ἅπαντα καὶ ποιεῖν πέφυκεν;
 ὥς δὲ τῶν ἐν γραμματικῇ στοιχείων βραχύτητές
 εἰσι καὶ μακρότητες, τῶν δ' ἐν μουσικῇ βαρύτη- 5
 F τες καὶ ὀξύτητες, οὐ θάτερα τῶν ἐτέρων στέρη-
 σις, οὕτως ἐν τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἀντιστοιχίαν
 ὑποληπτέον ὑγρῶν πρὸς ξηρὰ καὶ ψυχρῶν πρὸς
 θερμὰ; τὸ κατὰ λόγον ἅμα καὶ τὰ φαινόμενα δια-
 φυλάττοντας· ἢ, καθάπερ Ἀναξιμένης ὁ παλαιὸς 10
 ᾤετο, μήτε τὸ ψυχρὸν ἐν οὐσίᾳ μήτε τὸ θερμὸν
 ἀπολείπωμεν, ἀλλὰ πάθη κοινὰ τῆς ὕλης ἐπιγιννό-
 μενα ταῖς μεταβολαῖς· τὸ γὰρ συστελλόμενον αὐτῆς
 καὶ πυκνούμενον ψυχρὸν εἶναι φησι· τὸ δ' ἀραιὸν
 καὶ τὸ χαλαρὸν, οὕτω πως ὀνομάσας καὶ τῷ δῆματι, 15
 θερμὸν. ὅθεν οὐκ ἀπεικότως λέγεσθαι τὸ καὶ θερμὰ
 τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ στόματος καὶ ψυχρὰ μεθιέναι·
 948 ψύχεται γὰρ ἢ πνοὴ πιεσθεῖσα καὶ πυκνωθεῖσα τοῖς
 χείλεσιν, ἀνειμένου δὲ τοῦ στόματος ἐκπίπτουσα
 γίγνεται θερμὸν ὑπὸ μανότητος. τοῦτο μὲν οὖν 20
 ἀγνόημα ποιεῖται τάνδρως ὁ Ἀριστοτέλης· ἀνειμένου
 γὰρ τοῦ στόματος ἐκπνεῖσθαι τὸ θερμὸν ἐξ ἡμῶν
 αὐτῶν, ὅταν δὲ συστρέψαντες τὰ χεῖλη φυσήσωμεν,
 οὐ τὸν ἐξ ἡμῶν ἀλλὰ τὸν ἄερα τὸν πρὸ τοῦ στό-
 ματος ὠθεῖσθαι ψυχρὸν ὄντα καὶ προσεμπίπτειν. 25

8. Εἰ δ' ἀπολείπτεον οὐσίαν ψυχροῦ καὶ θερμοῦ,

10 Ἀναξιμένης] Mullach. 1 p. 242, 11 20 θερμὴ M,
 quod tamen evitavit Plutarchus propter hiatum 21 *:
 τοῦ ἀνδρός ib. Ἀριστοτέλης] p. 964, 10^a

προάγωμεν ἐπὶ τὸ ἐξῆς τὸν λόγον, ἥτις ἐστὶν οὐσία
 καὶ ἀρχὴ καὶ φύσις ψυχρότητος, ζητοῦντες· οἱ μὲν B
 οὖν, τῶν σκαληνῶν καὶ τριγωνοειδῶν σχηματισμῶν
 ἐν τοῖς σώμασι κειμένων, τὸ ὄντων καὶ τρέμειν καὶ
 5 φρίττειν καὶ ὅσα συγγενῇ τοῖς πάθεσι τούτοις ὑπὸ
 πρᾶχύτητος ἐγγίγνεσθαι λέγοντες, εἰ καὶ τοῖς κατὰ
 μέρος διαμαρτάνουσι, τὴν γοῦν ἀρχὴν ὅθεν δεῖ
 λαμβάνουσι· δεῖ γὰρ ὥσπερ ἀφ' ἐστίας τῆς τῶν
 ὅλων οὐσίας ἀρχεσθαι τὴν ζήτησιν. ᾧ καὶ μάλιστα
 10 δόξειεν ἂν ἰατροῦ καὶ γεωργοῦ καὶ αὐλητοῦ δια-
 φέρειν ὁ φιλόσοφος. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἐξαρκεῖ τὰ
 ἔσχατα τῶν αἰτίων θεωρῆσαι· τὸ γὰρ ἐγγυτάτω τοῦ
 πάθους αἴτιον ἂν συνοφθῇ, πυρετοῦ μὲν ἔντασις ἢ
 παρέμπτωσις ἐρυσίβης δ' ἥλιοι πυριφλεγεῖς ἐπ' C
 15 ὕμβρω βαρύτητος δὲ κλίσις αὐλῶν καὶ συναγωγὴ
 πρὸς ἀλλήλους, ἱκανόν ἐστι τῷ τεχνίτῃ πρὸς τὸ
 οἰκεῖον ἔργον. τῷ δὲ φυσικῷ θεωρίας ἕνεκα μετιόντι
 τὰληθὲς ἢ τῶν ἐσχάτων γνώσις οὐ τέλος ἐστὶν ἀλλ'
 ἀρχὴ τῆς ἐπὶ τὰ πρῶτα καὶ ἀνωτάτω πορείας. διὸ
 20 καὶ Πλάτων ὁρθῶς καὶ Δημόκριτος αἰτίαν θερμό-
 τητος καὶ βαρύτητος ζητοῦντες οὐ κατέπαυσαν ἐν
 γῇ καὶ πυρὶ τὸν λόγον ἀλλ' ἐπὶ τὰς νοητὰς ἀνα-
 φέροντες ἀρχὰς τὰ αἰσθητὰ μέχρι τῶν ἐλαχίστων
 ὥσπερ σπερμάτων προῆλθον.
 25 9. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ αἰσθητὰ ταυτὶ προανα-
 κινῆσαι βέλτιόν ἐστιν, ἐν οἷς Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ

6 καὶ] κἀν?

7 γοῦν] om. mei. Malim. τὴν ἀρχὴν

ὅμως ὅθεν

18 ἔντασις Emperius

20 Δημόκριτος]

Ἐπικράτης W

- D Στρατών καὶ οἱ Στωικοὶ τὰς οὐσίας τίθενται τῶν
 δυνάμεων, οἱ μὲν Στωικοὶ τῷ ἀέρι τὸ πρῶτως ψυ-
 χρὸν ἀποδιδόντες, Ἐμπεδοκλῆς δὲ καὶ Στρατῶν τῷ
 ὕδατι· τὴν δὲ γῆν ἴσως ἂν ἕτερος φανείη ψυχρό-
 τητος αἰτίαν ὑποτιθέμενος. πρότερον δὲ τὰ ἐκείνων 5
 σκοποῦμεν. ἐπεὶ τὸ πῦρ θερμὸν ἅμα καὶ λαμπρόν
 ἐστὶ, δεῖ τὴν ἀντικειμένην τῷ πυρὶ φύσιν ψυχρὰν
 τ' εἶναι καὶ σκοτεινὴν· ἀντίκειται γὰρ ὥς τῷ λαμπρῷ
 τὸ ζοφερόν· οὕτω τῷ θερμῷ τὸ ψυχρόν· ἐστὶ γὰρ
 ὥς ὕψεως τὸ σκοτεινὸν οὕτω τὸ ψυχρὸν ἀφ᾽ ἧς συγ- 10
 χυτικόν, ἡ δὲ θερμότης διαχεῖ τὴν αἰσθησιν τοῦ
 ἀπτομένου καθάπερ ἡ λαμπρότης τοῦ ὁρώντος. τὸ
 E ἄρα πρῶτως σκοτεινὸν ἐν τῇ φύσει πρῶτως καὶ
 ψυχρὸν ἐστίν. ὅτι δ' ἄηρ τὸ πρῶτως σκοτεινόν
 ἐστίν, οὐδὲ τοὺς ποιητὰς λέληθεν· ἄερα γὰρ τὸ σκό- 15
 τοζ καλοῦσιν·

ἄηρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν οὐδὲ σελήνη
 οὐρανόθεν προύφαινε·

καὶ πάλιν

ἡέρα ἐσσάμενοι πᾶσαν φοιτῶσιν ἐπ' αἶαν' 20

καὶ πάλιν

ἄντικα δ' ἡέρα μὲν σκέδασεν καὶ ἀπῶσεν ὁμίχλην,
 ἥελιος δ' ἐπέλαμψε· μάχη δ' ἐπὶ πᾶσα φράνθη·

17 Hom. ι 143 ib. βαθεῖ' idem: βαθείαις aut βαθύς
 18 οὐρανόθεν idem 20 Hesiodus O D 255 20 πάντη φοι-
 τῶντες ἐπ' αἶαν idem 22 Hom. P 649 23 ἐπὶ πᾶσα
 idem: ἐπιπᾶσα

καὶ γὰρ 'κνέφας' τὸν ἀφώτιστον ἀέρα καλοῦσι, κενόν,
ὥς ἔοικε, φάους ὄντα· καὶ 'νέφος' ὁ συμπεσὼν καὶ
πυκνωθεὶς ἀῆρ ἀποφάσει φωτὸς κέκληται· καλεῖται F
δὲ καὶ ἀχλὺς καὶ ὁμίχλη καὶ ὅσα τοῦ φωτὸς οὐ
5 παρέχει τῇ αἰσθήσει δίοψιν ἀέρος εἰς διαφοραί·
καὶ τὸ ἀειδὲς αὐτοῦ καὶ ἄχρωστον 'Αἰδης καὶ 'Αχέρων
ἐπέκλησιν ἔσχεν. ὥσπερ οὖν αὐγῆς ἐπιλιπούσης σκο-
τεινὸς ἀῆρ, οὕτω θερμοῦ μεταστάντος τὸ ἀπολειπό-
μενον ἀῆρ ψυχρὸς ἄλλο δ' οὐδέν ἐστι· διὸ καὶ
10 Τάρταρος οὗτος ὑπὸ ψυχρότητος κέκληται· δηλοῖ δὲ
καὶ 'Ἡσιόδος εἰπών

‘Τάρταρά τ’ ἡερούεντα’.

καὶ τὸ ριγοῦντα πάλλεσθαι καὶ τρέμειν 'ταρταρίζειν'.
ταῦτα μὲν οὖν τοιοῦτον ἔχει λόγον.
15 10. 'Ἐπεὶ δ' ἡ φθορὰ μεταβολή τίς ἐστι τῶν
φθειρομένων εἰς τὸνναντίον ἐκάστω, σκοπῶμεν εἰ 949
καλῶς εἴρηται τὸ 'πυρὸς θάνατος ἀέρος γένεσις'.
θνήσκει γὰρ καὶ πῦρ ὥσπερ ζῶον, ἡ βία σβεννύ-
μενον ἢ δι' αὐτοῦ μαραινόμενον. ἡ μὲν οὖν σβέσις
20 ἐμφανεστέραν ποιεῖ τὴν εἰς ἀέρα μεταβολὴν αὐτοῦ·
καὶ γὰρ ὁ καπνὸς ἀέρος ἐστὶν εἶδος καὶ ἡ κατὰ
Πίνδαρον 'ἀέρα κνισᾶντι λακτίζουσα καπνῷ' λιγνὸς
καὶ ἀναθυμίασις. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φθινοῦσης
ἀτροφία φλογὸς ἰδεῖν ἔστιν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν λύχνων,
25 τὸ ἄκρον εἰς ἀέρα καὶ γνωφώδη καὶ ξοφερόν ἀπο-

3 καλεῖται] κνηκίς M coll. p. 951 b 10 οὕτως Emperius
12 Hesiodus Theog. 119: τάρταρόν τ' 17 πυρὸς κέ] By-
water. p. 11 22 αἰθέρα Pindarus Isthm. 4, 112 ib.
idem: κνίσ' ἀντιλακτίζουσα 25 Basileensis: ἀποχεομένων

χεόμενον. ἱκανῶς δ' καὶ ὁ τῶν μετὰ λουτρὸν ἢ πυ-
ρίαν περιχεομένων ψυχρὸν ἀνιῶν ἀτμὸς ἐνδείκνυται
τὴν εἰς ἄερα τοῦ θερμοῦ φθειρομένου μεταβολήν,
B ὥς φύσει πρὸς τὸ πῦρ ἀντικείμενον· ὃ τὸ πρῶτως
τὸν ἄερα σκοτεινὸν εἶναι καὶ ψυχρὸν ἠκολούθει. 5

11. Καὶ μὴν ἀπάντων γε τῶν γιγνομένων ὑπὸ
ψυχρότητος ἐν τοῖς σώμασι σφοδρότατον καὶ βιαιό-
τατον ἡ πῆξις οὕσα πάθος μὲν ἐστὶν ὕδατος ἔργον
δ' ἄερος· αὐτὸ μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὸ τὸ ὕδωρ εὐδιά-
χυτον καὶ ἀπαγὲς καὶ ἀσύστατόν ἐστιν, ἐντείνεται 10
δὲ καὶ συνάγεται τῷ ἄερι σφιγγόμενον ὑπὸ ψυχρό-
τητος· διὸ καὶ λέλεκται

ἔει δὲ νότος βορέην προκαλέσσει, ἀντίκα νίψει.'

τοῦ γὰρ νότου καθάπερ ὕλην τὴν ὑγρότητα παρα-
C σκευάσαντος, ὁ βόρειος ἀήρ ὑπολαβὼν ἔπηξε. καὶ 15
δηλὸν ἐστὶ μάλιστα περὶ τὰς χιόνας· ἄερα γὰρ
μεθεῖσαι καὶ προαναπνεύσασαι λεπτόν καὶ ψυχρὸν
οὕτω ῥέουσιν· Ἀριστοτέλης δὲ καὶ τὰς ἀκόννας τοῦ
μολίβδου τήκεσθαι φησι καὶ ῥεῖν ὑπὸ κρούους καὶ
χειμῶνος, ὕδατος μόνου πλησιάζοντος αὐταῖς· ὁ δ' 20
ἀήρ, ὥς ἔοικε, συνελάνων τὰ σώματα τῇ ψυχρότητι
καταθραύει καὶ ῥήγνυσιν.

12. Ἐτι τοίνυν τὰ μὲν ἀποσπασθέντα τῆς πηγῆς
ὕδατα μᾶλλον πηγνυται· μᾶλλον γὰρ ὁ ἀήρ ἐπικρα-
τεῖ τοῦ ἐλάττονος. ἂν δέ τις ψυχρὸν ἐκ φρέατος 25
ὕδωρ λαβὼν ἐν ἀγγεῖῳ καὶ καθελὺς αὐτίς εἰς τὸ

φρέαρ ὥστε μὴ ψάυειν τοῦ ὕδατος τὸ ἀγγεῖον
 ἀλλ' ἐν τῷ ἀέρι κρέμασθαι, περιμελὴν χρόνον οὐ
 πολύν, ἔσται ψυχρότερον τὸ ὕδωρ· ὃ μάλιστα δη- D
 λοῦται τὸ μὴ τοῦ ὕδατος εἶναι τὴν πρῶτην αἰτίαν
 5 τῆς ψυχρότητος ἀλλὰ τοῦ ἀέρος. τῶν γε μὴν με-
 γάλων ποταμῶν οὐδεὶς πῆγνυται διὰ βάρους· οὐ
 γὰρ καθίησιν εἰς ὄλον ὁ ἀήρ, ἀλλ' ὅσα τῇ ψυχρό-
 τητι περιλαμβάνει ψάυων καὶ πλησιάζων, ταῦθ'
 ἴστησιν· ὅθεν οἱ βάρβαροι διαβαίνουσι πεζῇ, προ-
 10 βαλόντες ἁλώπεκας· ἂν γὰρ μὴ πολὺς ἀλλ' ἐπιπόλαιος
 ὁ πάγος ἦ, αἰσθανόμεναι τῷ ψόφῳ τοῦ ὑπορρέοντος
 ὕδατος ἀναστρέφουσιν. ἔνιοι δὲ καὶ θηρεύουσιν
 ἰχθῦς, ὕδατι θερμῷ τοῦ πάγου παραλύοντες καὶ
 χαλῶντες τό γε τὴν ὀρμιὰν δεξιόμενον. οὕτως οὐδὲν E
 15 ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ ἐν βάθει πέπονθε. καίτοι τῶν
 ἄνω τοσαύτη γίνεται μεταβολὴ διὰ τὴν πῆξιν, ὥστε
 συντρίβειν τὰ πλοῖα τὸ ὕδωρ ἀποβιαζόμενον εἰς
 αὐτὸ καὶ συνθλιβόμενον, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ νῦν
 μετὰ τοῦ Καίσαρος ἐπὶ τοῦ Ἰστροῦ διαχειμάσαντες.
 20 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ ἡμᾶς συμβαῖνον ἱκανὴν
 μαρτυρίαν δίδωσι· μετὰ γὰρ τὰ λουτρὰ καὶ τὰς ἐξι-
 δρώσεις περιψυχόμεθα μᾶλλον, τοῖς σώμασιν ἀνει-
 μένοις καὶ διακεχυμένοις πολλὴν ψυχρότητα μετὰ
 τοῦ ἀέρος καταδεχόμενοι· τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ τὸ
 25 ὕδωρ πάσχει· ψύχεται γὰρ, ἂν προθερμανθῇ, μᾶλλον,
 εὐπαθέστερον τῷ ἀέρι γενόμενον· ὁπότε τὰ ζέοντα

14 τό γε—δεξιόμενον W: τότε—δεξιόμενον 26 malim
 γιγνόμενον ib. ὁπότε] οὔτε W. Malim ὁπόθ' οἱ αὐτ
 ὄπου οἱ

Ἐ τῶν ὑδάτων ἀναρύτοντες καὶ μετεωρίζοντες οὐδὲν ἄλλο δήπου ποιοῦσιν ἢ πρὸς ἄερα πολὺν ἀνακερυννύουσιν. ὁ μὲν οὖν τῷ ἄερι τὴν πρώτην ἀποδιδούς τῆς ψυχρότητος δύναμιν, ὃ Φαβωρίνε, λόγος ἐν τοιαύταις ἐστὶ πιθανότησιν.

5

13. Ὁ δὲ τῷ ὕδατι λαμβάνει μὲν καὶ αὐτὸς ἀρχὰς ὁμοίως, οὕτω πως τοῦ Ἐμπεδοκλέους λέγοντος

ἥελιον μὲν λαμπρὸν ὄρα καὶ θερμὸν ἀπάντη,
ὄμβρον δ' ἐν παῶσι δνοφρόντα τε διγαλέον τε·

τῷ γὰρ θερμῷ τὸ ψυχρὸν ὥς τῷ λαμπρῷ τὸ μέλαν 10
ἀντιτάξας συλλογίσασθαι δέδωκεν, ὅτι τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐστὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ ψυχρὸν, ὥς τῆς αὐτῆς
950 τὸ λαμπρὸν καὶ τὸ θερμὸν. ὅτι δ' οὐ τοῦ ἄερος τὸ μέλαν ἀλλὰ τοῦ ὕδατός ἐστιν, ἡ αἰσθησις ἐπιμαρτυρεῖ, τῷ μὲν ἄερι μηδενὸς ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν 15
μελαινομένου τῷ δ' ὕδατι πάντων. ἂν γὰρ τὸ λευκότατον ἐμβάλης ἔριον εἰς ὕδωρ ἢ ἱμάτιον, ἀναφανέ-
νεται μέλαν καὶ διαμένει, μέχρι ἂν ὑπὸ θερμότητος ἐξικμασθῇ τὸ ὑγρὸν ἢ τισι στρέβλαις καὶ βάρεσιν ἐκπιεσθῇ· τῆς τε γῆς ὕδατι ῥαινομένης, διαμελαί- 20
νουσιν οἱ καταλαμβανόμενοι ταῖς σταγόσι τόποι, τῶν ἄλλων ὁμοίων μενόντων. αὐτοῦ μὲν οὖν τοῦ ὕδατος σκοτεινότατον ὑπὸ πλήθους φαίνεται τὸ
B βαθυτάτον, οἷς δ' ἄηρ πλησιάζει, ταῦτα περιλάμ-
πεται καὶ διαγελάῃ. τῶν δ' ἄλλων ὑγρῶν διαφανέες 25
μάλιστα τοῦλαιόν ἐστι, πλείστῳ χρώμενον ἄερι·

1 Turnebi Exemplum: ἀνορύττοντες 7 Ἐμπεδοκλέους]
Mullach. 1 vs. 122. 124 8 ὄραν idem

τούτου δὲ τεκμήριον ἡ κουφότης, δι' ἣν ἐπιπολάζει
 πᾶσιν ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἄνω φερόμενον. ποιεῖ δὲ καὶ
 τὴν γαλήνην ἐν τῇ θαλάττῃ τοῖς κύμασιν ἐπιρραι-
 νόμενον, οὐ διὰ τὴν λειότητα τῶν ἀνέμων ἀπολισθα-
 5 νόντων, ὥς Ἀριστοτέλης ἔλεγεν· ἀλλὰ παντὶ μὲν
 ὑγρῷ τὸ κύμα διαχεῖται πληττόμενον, ἰδίως δὲ τοῦ-
 λαιον αὐγῇ καὶ καταφάνειαν ἐν βυθῷ παρέχει,
 διαστελλομένων τῷ ἀέρι τῶν ὑγρῶν· οὐ γὰρ μόνον
 ἐπιπολῆς τοῖς διανυκτερεύουσιν ἀλλὰ καὶ κάτω τοῖς
 10 σπογγοθήραις διαφυσώμενον ἐκ τοῦ στόματος ἐν τῇ C
 θαλάττῃ φέγγος ἐνδίδωσιν. οὐ μᾶλλον οὖν τῷ ἀέρι
 τοῦ μέλανος ἢ τῷ ὕδατι μέτεστιν, ἦττον δὲ τοῦ
 ψυχροῦ. τὸ γοῦν ἔλαιον, ἀέρος πλείστου τῶν
 ὑγρῶν μετέχον, ἥκιστα ψυχρὸν ἐστὶ καὶ πηγνυται
 15 μαλακῶς· ὁ γὰρ ἄηρ ἐγκεκραμένος οὐκ ἐξ σκληρὰν
 γενέσθαι τὴν πῆξιν· βελόνας δὲ καὶ πόρπας σιδη-
 ρᾶς καὶ τὰ λεπτὰ τῶν ἔργων οὐχ ὕδατι βάπτουσιν
 ἀλλ' ἐλαίῳ, τὴν ἄγαν ψυχρότητα φοβούμενοι τοῦ
 ὕδατος ὥς διαστρέφουσιν. ἀπὸ τούτων γὰρ δικαιο-
 20 τερὸν ἐστὶν ἐξετάζεσθαι τὸν λόγον οὐκ ἀπὸ τῶν
 χρωμάτων· ἐπεὶ καὶ χιῶν καὶ χάλαζα καὶ κρύσταλ-
 λος ἅμα λαμπρότατα γίνεταί καὶ ψυχρότατα· καὶ
 πάλιν πίττα θερμότερόν ἐστι μέλιτος καὶ σκοτω- D
 δέστερον.

25 14. Ὅμως δὲ θαυμάζω τῶν ἀξιούντων τὸν ἀέρα
 ψυχρὸν εἶναι διὰ τὸ καὶ σκοτεινόν, εἰ μὴ συνορῶσιν

3 τὴν] del Duebnerus. Fort. *τινα* 5 Ἀριστοτέλης]
 p. 961, 23^a sq. 17 λεπτὰ Madvigius: λοιπὰ· ib. ἔργων]
 ἐργαλείων W

ἐτέρους ἀξιοῦντας θερμὸν εἶναι διὰ τὸ καὶ κοῦφον.
 οὐ γὰρ οὕτω τῷ ψυχρῷ τὸ σκοτεινὸν ὥς τὸ βαρὺ
 καὶ στάσιμον οἰκείον ἐστὶ καὶ συγγενές· πολλὰ γὰρ
 ἄμοιρα θερμότητος ὄντα μετέχει λαμπηδόνος, ἐλα-
 φρὸν δὲ καὶ κοῦφον καὶ ἀνωφερές οὐδέν ἐστι τῶν 5
 ψυχρῶν. ἀλλὰ καὶ τὰ νέφη, μέχρι μὲν ἀέρος οὐσίας
 μᾶλλον προσήκει, μετεωρίζεται· μεταβαλόντα δ' εἰς
 E ὑγρὸν εὐθὺς ὀλισθαίνει καὶ τὸ κοῦφον οὐχ ἥττον
 ἢ τὸ θερμὸν ἀποβάλλει, ψυχρότητος ἐγγιγνομένης·
 καὶ τοῦναντίον ὅταν θερμότης ἐπέλθῃ, πάλιν ἀνα- 10
 στρέφει τὴν κίνησιν, ἅμα τῷ μεταβαλεῖν εἰς ἀέρα
 τῆς οὐσίας ἄνω φερομένης. καὶ μὴν οὐδὲ τὸ τῆς
 φθορᾶς ἀληθές ἐστιν· οὐ γὰρ εἰς τοῦναντίον ἀλλ'
 ὑπὸ τοῦ ἐναντίου φθίρεται τῶν ἀπολλυμένων
 ἕκαστον, ὥσπερ τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ ὕδατος εἰς τὸν 15
 ἀέρα. τὸ γὰρ ὕδωρ ὁ μὲν Αἰσχύλος εἰ καὶ τραγι-
 κῶς ἀλλ' ἀληθῶς εἶπε

παύσυβριν δίκην πυρός·

* Ὅμηρος δὲ τῷ ποταμῷ τὸν Ἥφαιστον καὶ τῷ Ποσει-
 δῶνι τὸν Ἀπόλλωνα κατὰ τὴν μάχην φυσικῶς μᾶλ- 20
 F λον ἢ μυθικῶς ἀντέταξεν. ὁ δ' Ἀρχίλοχος ἐπὶ τῆς
 τάναντία φρονούσης οὐ κακῶς εἶπε

τῇ μὲν ὕδωρ ἐφόρει

δολοφρονέουσα χειρὶ, τῇ τέρῃ δὲ πῦρ·

ἐν δὲ Πέρσαις τῶν ἱκετευμάτων μέγιστον ἦν καὶ 25

18 cf. Nauck. p. 107   ib. παύσυβριν *: παῦε ὕβριν
 cf. φίλυβρις, ὀνησίπολις similia   19 Ὅμηρος] Hom. Φ 342.
 485   23 Bergk. 2 p. 410   24 Schneidewinus: τῇ ἐτέρῃ

ἀπαράλτητον, εἰ πῦρ λαβὼν ὁ ἰκετεύων καὶ ἐν πο-
 ταμῷ βεβηκὼς ἀπειλοῖη μὴ τυχῶν τὸ πῦρ εἰς τὸ
 ὕδωρ ἀφῆσιν· ἐτύγχανε μὲν γὰρ ὧν ἐδεῖτο, τυχῶν
 δ' ἐκολάζετο διὰ τὴν ἀπειλήν ὥς παρὰ νόμον καὶ
 5 κατὰ τῆς φύσεως γενομένην. καὶ τοῦτο δὴ τὸ πρό-
 χειρον ἅπασι 'πῦρ ὕδατι μινύναι' τὸ παροιμιαζό-
 μενον ἐν τοῖς ἀδυνάτοις, μαρτυρεῖν ἔοικεν ὅτι τῷ
 πυρὶ τὸ ὕδωρ πολέμιόν ἐστι καὶ ὑπὸ τούτου φθει-
 ρεται καὶ κολάζεται σβεννύμενον, οὐχ ὑπὸ τοῦ ἀέρος 951
 10 τῶν ὥς ὑπολαμβάνει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ δέχεται
 μεταβάλλοντος. εἰ γὰρ αἰτία εἰς ὃ μεταβάλλει τὸ
 φθειρόμενον ἐναντίον ἐστί, τί μᾶλλον τῷ ἀέρι τὸ
 πῦρ ἢ τὸ ὕδωρ ἐναντίον φανεῖται; μεταβάλλει γὰρ
 εἰς ὕδωρ συνιστάμενος εἰς δὲ πῦρ διακρινόμενος·
 15 ὥσπερ αὖ πάλιν τὸ ὕδωρ διακρίσει μὲν εἰς ἀέρα
 φθείρεται συγκρίσει δ' εἰς γῆν, ὥς μὲν ἐγὼ νομίζω
 δι' οἰκειότητα τὴν πρὸς ἀμφοτέρω καὶ συγγένειαν,
 οὐχ ὥς ἐναντίον ἐκατέρω καὶ πολέμιον. ἐκεῖνοι δέ,
 ὁποτέρως ἂν εἴπωσι, τὸ ἐπιχείρημα διαφθείρουσι.
 20 πηγνυσθαί γε μὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος φάναι τὸ ὕδωρ B
 ἀλογώτατόν ἐστιν, αὐτὸν τὸν ἀέρα μηδαμοῦ πηγνύ-
 μενον ὁρῶντας. νέφη γὰρ καὶ ὁμίχλαι καὶ κνηκίδες
 οὐ πῆξεις εἰσὶν ἀλλὰ συστάσεις καὶ παχύτητες ἀέρος
 διεροῦ καὶ ἀτμώδους· ὁ δ' ἄνικμος καὶ ξηρὸς οὐδ'
 25 ἄχρη ταύτης τὴν κατάψυξιν ἐνδέχεται τῆς μεταβολῆς.

6 om. Leutsch. ib. παραβιαζόμενον mei 7 ἐν] ἐπὶ Her-
 werdenus 10 τῶν] Palatinus. τεῖνον alii. Sententia re-
 quirat δς τοῦναντίον deleto ὥς aut mutato in καὶ 11 αἰτία]
 ἀεὶ τὸ X. ἀεὶ τοῦτ' Herwerdenus. ἅπαν? 20 τὸ Benselerus

ἔστι γὰρ ἃ τῶν ὁρῶν οὐ λαμβάνει νέφος οὐδὲ δρό-
 σον οὐδ' ὁμίχλην, εἰς καθαρόν ἀέρα καὶ ἕμοιρον
 ὑγρότητος ἐξικνούμενα τοῖς ἄκροις· ᾧ μάλιστα θή-
 λον ἔστιν ὥς αἰ κάτω πυκνώσεις καὶ συστάσεις τῷ
 ἀέρι συμμεμιγμένον ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν ἐνδιδοῦσι. 5

15. Τὰ δὲ κάτω τῶν μεγάλων ποταμῶν οὐ πη-
 γνυται κατὰ λόγον. τὰ γὰρ ἄνω παγέντα τὴν ἀνα-
 θυμίασιν οὐ διώκῃ, ἀλλ' ἐγκαθειργνυμένη καὶ
 C ἀποστρεφομένη θερμότητα παρέχει τοῖς διὰ βάρους
 ὑγροῖς· ἀπόδειξις δὲ τούτου τὸ λυομένου τοῦ πάγου 10
 πάλιν ἀτμὸν πολὺν ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀναφέρεσθαι.
 διὸ καὶ τὰ τῶν ζώων σώματα χειμῶνός ἐστι θερ-
 μότερα τῷ συνέχειν τὸ θερμὸν ἐν ἑαυτοῖς ὑπὸ τῆς
 ἔξωθεν ψυχρότητος εἴσω συνελαννόμενον. αἰ δ'
 ἀναρύσεις καὶ μετεωρίσεις οὐ μόνον τὸ θερμὸν ἐξαι- 15
 ροῦσι τῶν ὑδάτων ἀλλὰ καὶ τὸ ψυχρὸν· ὅθεν ἤμιστα
 τὰς χιόνας καὶ τὸ συνθλιβόμενον ὑγρὸν ἀπ' αὐτῶν
 οἱ σφόδρα ψυχροῦ δεόμενοι κινουῦσιν· ἐκστατικὸν
 γὰρ ἀμφοῖν ἡ κίνησις. ὅτι δ' οὐκ ἀέρος ἐστὶν ἀλλ'
 ὕδατος ἡ τοιαύτη δύναμις, οὕτως ἄν τις ἐξ ὑπαρχῆς 20
 ἐπέλθοι. πρῶτον μὲν οὐκ εἰκὸς ἐστὶν ἀέρα, τῷ
 D αἰθέρι γειννιῶντα καὶ ψαύοντα τῆς περιφορᾶς καὶ
 ψαυόμενον οὐσίας πυρώδους, τὴν ἐναντίαν ἔχειν
 δύναμιν· οὔτε γὰρ ἄλλως δυνατὸν ἀπτόμενα καὶ
 συνεχῇ τοῖς πέρασιν ὄντα δύο σώματα μὴ πᾶσχειν 25
 ὑπ' ἀλλήλων, εἰ δὲ πᾶσχειν, μὴ ἀναπίμπλασθαι τῆς
 τοῦ κρείττονος δυνάμεως τὸ ἥττον· οὔτε τὴν φύσιν

17 τὸ συλλειβόμενον W 21 τὸν ἀέρα? 23 οὐσίας X:
 οὔσης. Sed malim ὑπ' οὔσίας

ἔχει λόγον ἐφεξῆς τῷ φθείροντι τάξαι τὸ φθειρό-
 μενον, ὥσπερ οὐ κοινωνίας οὔσαν οὐδ' ἁρμονίας
 ἀλλὰ πολέμου καὶ μάχης δημιουργόν. χρῆται μὲν
 γὰρ ἐναντίοις εἰς τὰ ὅλα πράγμασι· χρῆται δ' οὐκ
 5 ἀκρότοις οὐδ' ἀντιτύποις, ἀλλ' ἐναλλάξ τινα θέσιν
 καὶ τάξιν οὐκ ἀναιρετικήν ἀλλὰ κοινωνικὴν δι'
 ἐτέρων καὶ συνεργὸν ἐν μέσῳ παρεμπλεκομένην
 ἔχουσι· καὶ ταύτην εἴληφεν ὁ ἀῆρ, ὑποκεχυμένος
 τῷ πυρὶ πρὸ τοῦ ὕδατος καὶ διαδιδούς ἐπ' ἀμφο-
 10 τερα καὶ συνάγων, οὔτε θερμὸς ὢν αὐτὸς οὔτε E
 ψυχρὸς ἀλλὰ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ μετακέρασμα καὶ
 κοινωνήμα, μιγνυμένων ἐν αὐτῷ μίξιν ἀβλαβῇ καὶ
 μαλακῶς ἀνιέσαν καὶ δεχομένην τὰς ἐναντίας ἀκρό-
 τητας.

15 16. Ἐπειτα πανταχοῦ μὲν ἔστιν ἀῆρ ἴσος, οὐ
 πανταχοῦ δὲ χειμῶν ὅμοιος οὐδὲ ψῦχος. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν τὰ μέρη ψυχρὰ καὶ κάθυγρα, ταῦτα δὲ
 ξηρὰ καὶ θερμὰ τῆς οἰκουμένης οὐ κατὰ τύχην,
 ἀλλὰ τῷ μίαν οὐσίαν ψυχρότητος καὶ ὑγρότητος
 20 εἶναι. Αἰβύης μὲν γὰρ ἐνθερμος ἡ πολλὴ καὶ ἄνυ- F
 δρος, Σκυθίαν δὲ καὶ Θράκην καὶ Πόντον οἱ πεπλα-
 νημένοι λίμνας τε μεγάλας ἔχειν καὶ ποταμοὺς διαρ-
 ρεῖσθαι βαθέσι καὶ πολλοὺς ἰστοροῦσιν· αὐτῶν τε
 τῶν ἐν μέσῳ τόπων τὰ παράλιμνα καὶ ἐλώδη ψῦχος
 25 ἔχει μάλιστα διὰ τὰς ἀπὸ τῶν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεις·
 Ποσειδώνιος δὲ τῆς ψυχρότητος αἰτίαν εἰπὼν τὸ
 πρόσφατον εἶναι τὸν ἔλειον ἀέρα καὶ νοτερόν οὐκ

13 Turnebus: ἀνιέσαν 16 ψῦχος *: ψύχος aut ψυχρός
 19 ὑγρότης] add. ὡς ξηρότης καὶ θερμότητος W

ἔλυσε τὸ πιθανόν, ἀλλὰ πιθανώτερον ἐποίησεν· οὐ γὰρ ἂν ἐφαίνετο τοῦ ἀέρος ὁ πρόσφατος ἀεὶ ψυχρότερος, εἰ μὴ τὸ ψυχρὸν ἐν τοῖς ὑγροῖς τὴν γένεσιν εἶχε. βέλτιον οὖν Ὅμηρος εἰπών

952 ἄϋρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἡῶπι πρό',⁵
 τὴν πηγὴν τῆς ψυχρότητος ἔδειξεν. ἔτι τοίνυν ἡ μὲν αἰσθησις πολλάκις ἡμᾶς ἐξαπατᾷ, ὅταν ἱματίων ἢ ἐρίων ψυχρῶν διγγάνωμεν, οἰομένους ὑγρῶν διγγάνειν διὰ τὸ κοινὴν ἀμφοτέροις οὐσίαν ὑπάρχειν καὶ τὰς φύσεις σύνεγγυς εἶναι καὶ οἰκείας. ἐν δὲ¹⁰ τοῖς δυσχειμέροις κλίμασι πολλὰ ῥηγνύει τὸ ψυχρὸς ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ καὶ κεραμεῖ· κενὸν δ' οὐδὲν ἀλλὰ πάντα πλήρη, βιαζομένου τῇ ψυχρότητι τοῦ ὕδατος. καίτοι φησὶ Θεόφραστος τὸν ἀέρα ῥηγνύειν τὰ ἀγγεῖα τῷ ὑγρῷ καθάπερ ἡλῶ χρώμενον· ὅρα δὲ μὴ τοῦτο¹⁵
 B κομπῶς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς εἰρημένον ἐστίν· ἔδει γὰρ τὰ πίττης γέμοντα μᾶλλον ῥήγνυσθαι ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ τὰ γάλακτος. ἀλλ' εἰοικε τὸ ὕδωρ ἐξ ἑαυτοῦ ψυχρὸν εἶναι καὶ πρώτως· ἀντίκειται γὰρ τῇ ψυχρότητι πρὸς τὴν θερμότητα τοῦ πυρός, ὥσπερ τῇ²⁰ ὑγρότητι πρὸς τὴν ξηρότητα καὶ τῇ βαρύτητι πρὸς τὴν κορυφότητα. καὶ ὅλως τὸ μὲν πῦρ διαστατικὸν ἐστὶ καὶ διαιρετικόν, τὸ δ' ὕδωρ κολλητικὸν καὶ σχετικόν, τῇ ὑγρότητι συνέχον καὶ πῆττον· ἥ καὶ παρέσχεν Ἐμπεδοκλῆς ὑπόνοιαν, ὡς τὸ μὲν πῦρ²⁵

5 Hom. ε 469 ib. πνέει] om. codd. 6 ἔδειξεν] ἡνί-
 ξατο W, facilius erat ἐδίδαξεν, sed non opus 15 ἡλῶ Tur-
 nebus: ἡλῶ 17 ὑπὸ τοῦ ἀέρος ῥήγνυσθαι? 25 Ἐμπε-
 δοκλῆς] Mullach. 1 vs. 80. 276.

‘νεῖκος οὐλόμενον’ ‘σχεδύνην’ δέ ‘φιλότητα’ τὸ ὑγρὸν
 ἐκάστοτε προσαγορεύων· ἐπεὶ τροφή μὲν πυρὸς τὸ C
 μεταβάλλον εἰς πῦρ, μεταβάλλει δὲ τὸ συγγενὲς καὶ
 οἰκτεῖον, τὸ δ’ ἐναντίον δυσμετάβλητον, ὥς τὸ ὕδωρ·
 5 καὶ αὐτὸ μὲν ὥς ἔπος εἰπεῖν ἄκαυστόν ἐστιν, ὕλην
 δὲ καὶ πόαν νοτερὰν καὶ ξύλα βεβρεγμένα δυσκαῆ
 παρέχει, καὶ φλόγα ξοφεράν καὶ ἀμβλεῖαν ὑπὸ χλω-
 ρότητος ἀναδίδωσι τῷ ψυχρῷ μαχόμενον πρὸς τὸ
 θερμὸν ὥς φύσει πολέμιον.

10 17. Σκόπει δὲ καὶ ταῦτα παραβάλλων ἐκείνοις.
 ἐπεὶ δὲ καὶ Χρύσιππος οἰόμενος τὸν ἄερα πρῶτως
 ψυχρὸν εἶναι, διότι καὶ σκοτεινόν, ἐμνήσθη μόνον
 τῶν πλέον ἀφεστάναι τὸ ὕδωρ τοῦ αἰθέρος ἢ τὸν
 ἄερα λεγόντων, καὶ πρὸς αὐτούς τι βουλόμενος
 15 εἰπεῖν ‘οὕτω μὲν ἄν’ ἔφη ‘καὶ τὴν γῆν ψυχρὰν
 εἶναι πρῶτως λέγοιμεν, ὅτι τοῦ αἰθέρος ἀφεστήκε
 πλεῖστον,’ ὥς ἀδόκιμόν τινα παντελῶς τοῦτον καὶ D
 ἄτοπον ἀπορρίψας τὸν λόγον· ἐγὼ μοι δοκῶ μηδὲ
 τὴν γῆν ἁμοῖρον εἰκότων καὶ πιθανῶν ἀποφαίνειν,
 20 ποιησάμενος ἀρχὴν ᾧ μάλιστα Χρύσιππος ὑπὲρ τοῦ
 ἄερος κέχρηται. τί δὲ τοῦτ’ ἐστὶ; τὸ σκοτεινὸν ὄντα
 πρῶτως εἶναι καὶ ψυχρὸν πρῶτως. εἰ γὰρ δύο λα-
 βῶν οὗτος ἀντιθέσεις δυνάμεων οἴεται τῇ ἐτέρᾳ καὶ
 τὴν ἐτέραν ἐξ ἀνάγκης ἐπεσθαι, μυρία δὴ πούθιν
 25 εἰσιν ἀντιτάξεις καὶ ἀντιπάθειαι πρὸς τὸν αἰθέρα
 τῆς γῆς, αἷς καὶ ταύτην ἂν τις ἀκολουθεῖν ἀξιόσκειν.
 οὐ γὰρ ὥς βαρεῖα πρὸς κοῦφον καὶ καταρρεπῆς πρὸς

1 σχεδύνην] σφεδανήν X 22 εἶναι καὶ ψυχρὸν πρῶτως
 add. Patzigius 25 αἰθέρα Leonicus: ἄερα

Ε ἀνωφερὲς ἀντίκειται μόνον, οὐδ' ὥς πυκνὴ πρὸς
 ἀραιὸν οὐδ' ὥς βραδεῖα καὶ στάσιμος πρὸς ὀξύρ-
 ροπον καὶ κινητικόν, ἀλλ' ὥς βαρυτάτη πρὸς κου-
 φότατον καὶ πυκνοτάτη πρὸς ἀραιότατον, καὶ τέλος
 ὥς ἀκίνητος ἐξ ἑαυτῆς πρὸς αὐτοκίνητον καὶ τὴν 5
 μέσην χώραν ἐπέχουσα πρὸς ἀεὶ κυκλοφοροῦμενον.
 οὐκ ἄτοπον οὖν τηλικαύταις καὶ τοσαύταις ἀντι-
 τάξεσι καὶ τὴν τῆς ψυχρότητος καὶ θερμότητος
 ἔπεσθαι. ναί, ἀλλὰ τὸ πῦρ καὶ λαμπρὸν ἐστίν.
 οὔτι μὴν σκοτεινὸν ἢ γῆ; σκοτεινότατον μὲν οὖν 10
 F ἀπάντων καὶ ἀφεγγέστατον. ἀέρι μὲν τοι μετοχὴ
 φωτός ἐστι πρῶτον, καὶ τάχιστα τρέπεται καὶ ἀνα-
 πλησθεὶς διανέμει πανταχοῦ τὴν λαμπρότητα, σῶμα
 παρέχων τῆς αὐγῆς ἑαυτόν· ὁ γὰρ ἥλιος ἀνίσχων,
 ὥς τις εἶπε τῶν διθυραμβοποιῶν, 15
 'εὐθὺς ἀνέπλησεν ἀεροβατῶν μέγαν οἶκον ἀνέμων·'
 ἐκ τούτου δὲ καὶ λίμνη καὶ θαλάττη μοῖραν αὐγῆς
 κατιῶν ἐνίησι καὶ βυθοὶ ποταμῶν διαγελῶσιν, ὅσον
 ἀέρος ἐξικνεῖται πρὸς αὐτούς. μόνη δ' ἢ γῆ τῶν
 σωματίων ἀεὶ ἀφώτιστος ἐστὶ καὶ ἄτρωτος ὑφ' ἡλίου 20
 καὶ σελήνης τῷ φωτίζοντι, θάλλεται δ' ὑπ' αὐτῶν
 καὶ παρέχει χλιαίνειν ἐπ' ὀλίγον βάθος ἐνδυομένῳ
 953 τῷ θερμῷ· τὸ δὲ λαμπρὸν οὐ παρίησιν ὑπὸ στερεό-
 τητος ἀλλ' ἐπιπολῆς περιφωτίζεται, τὰ δ' ἐντὸς
 ὕφονα καὶ χάος καὶ Αἰδης ὀνομάζεται· καὶ τὸ ἔρε- 25
 βος τοῦτ' ἦν ἄρα, τὸ χθόνιον καὶ ἔγγαιον σκότος.

16 Bergk. 3 p. 728   ib. ἀεροβατῶν Emperius (ἀερο-
 βατῶν Bergkian): ἀεροβάταν   22 βάθος W: κάρος

τὴν δὲ νύκτα ποιηταὶ μὲν ἐκ γῆς γεγόνειναι μυθολογοῦσι, μαθηματικοὶ δὲ γῆς σκιὰν οὖσαν ἀποδεικνύουσιν ἀντιφρακτούσης πρὸς τὸν ἥλιον· ὁ γὰρ ἀῆρ ἀναπύμπλαται σκοτούς ὑπὸ γῆς ὡς φωτὸς ὑφ' ἡλίου· καὶ τὸ ἀφώτιστον αὐτοῦ μῆκος ἐστὶ νυκτός, ὅσον ἢ σκιὰ τῆς γῆς ἐπινέμεται. διὸ τῷ μὲν ἐκτὸς ἀέρι καὶ νυκτὸς οὕσης ἀνθρώποι τε χροῶνται καὶ θηρία πολλὰ νομᾷς ποιούμενα διὰ σκοτούς, ἄμωσ- B
γέπως ἔχνη φωτὸς καὶ ἀπορροὰς αὐγῆς ἐνδιεσπαρ-
10 μένας ἔχοντος· ὁ δ' οἰκουρὸς καὶ ὑπαρόφιος, ἅτε δὴ τῆς γῆς πανταχόθεν περιεχούσης, κομιδῇ τυφλὸς ἐστὶ καὶ ἀφώτιστος. ἀλλὰ μὴν καὶ δέρματα καὶ κέρατα ζώων ὅλα μὲν οὐ διήκουν αὐγὴν ὑπὸ στερεότητος, ὅταν δὲ περισθῇ καὶ καταξέσθῃ, γίγνεται δια-
15 φανῇ, παραμιχθέντος αὐτοῖς τοῦ ἀέρος. οἶμαι δὲ καὶ μέλαιναν ἐκάστοτε τὴν γῆν ὑπὸ τῶν ποιητῶν καλεῖσθαι διὰ τὸ σκοτωδὲς καὶ τὸ ἀφώτιστον· ὥστε καὶ τὴν πολυτίμητον ἀντίθεσιν τοῦ σκοτεινοῦ πρὸς τὸ λαμπρὸν ἐπὶ τῆς γῆς μᾶλλον ἢ τοῦ ἀέρος ὑπάρ-
20 χειν.

18. Ἄλλ' αὕτη μὲν ἀπῆρτεται τοῦ ζητουμένου· C
πολλὰ γὰρ δέδεικται ψυχρὰ τῶν λαμπρῶν ὄντα καὶ θερμὰ τῶν ἀμαυρῶν καὶ σκοτεινῶν. ἐκείναι δὲ συγγενέστεραι δυνάμεις ψυχρότητός εἰσι, τὸ ἐμβριθὲς
25 τὸ πυκνὸν τὸ μόνιμον τὸ ἀμετάβλητον· ὧν ἀέρι μὲν οὐδεμιᾶς, γῇ δὲ μᾶλλον ἢ ὕδατι πασῶν μέτεστι. καὶ μὴν ἐν τοῖς μάλιστα τὸ ψυχρὸν αἰσθητῶς σκλη-

ρόν ἐστὶ καὶ σκληροποιὸν καὶ ἀντίτυπον. ἰχθυὺς μὲν γὰρ ἱστορεῖ Θεόφραστος ὑπὸ ῥίγους πεπηγότας, ἂν ἀφεθῶσιν ἐπὶ τὴν γῆν, κατὰγνυσθαι καὶ συντριβέσθαι δίκην ὑέλων ἢ κεραμεῶν σωμαμάτων. ἐν δὲ Δελφοῖς D αὐτοὺς ἤκουες ὅτι τῶν εἰς τὸν Παρνασσὸν ἀναβάντων βοηθῆσαι ταῖς Θυιάσιν, ἀπειλημμέναις ὑπὸ πνεύματος χαλεποῦ καὶ χιόνος, οὕτως ἐγένοντο διὰ τὸν πάγον σκληραὶ καὶ ξυλώδεις αἱ χλαμύδες, ὥς καὶ θραύεσθαι διατεινομένας καὶ ῥήγνυσθαι. ποιεῖ δὲ καὶ νεῦρα δυσκαμπῆ καὶ γλωτταν ἀναυδὸν ἀκινήσι^α 10 καὶ σκληρότητι τὸ ἄγαν ψυχός, ἐκπηγνύον τὰ ὑγρά καὶ μαλακὰ τοῦ σώματος.

19. Ὡς βλέπομένων, σκοπεῖ τὸ γιγνόμενον οὕτως. πᾶσα δὴπου δύναμις, ἂν περιγένηται, πέφυκε μεταβάλλειν καὶ τρέπειν εἰς ἑαυτὴν τὸ νικώμενον· τὸ 15 μὲν γὰρ ὑπὸ θερμοῦ κρατηθὲν ἐκπυροῦται, τὸ δ' ὑπὸ πνεύματος ἐξαεροῦται, τὸ δ' εἰς ὕδωρ ἐμπεσόν, E ἂν μὴ διαφύγῃ, καθυγραίνεται συνδιαχεόμενον. ἀνάγκη δὴ καὶ τὰ ψυχόμενα κομιδῇ μεταβάλλειν εἰς τὸ πρῶτως ψυχρόν· ἐστὶ δ' ὑπερβολὴ ψύξεως πῆξις, 20 πῆξις δ' εἰς ἀγνωσίαν τελευτᾷ καὶ λίθωσιν, ὅταν, παντάπασιν τοῦ ψυχροῦ κρατήσαντος, ἐκπαγῇ μὲν τὸ ὑγρὸν ἐκθλιβῇ δὲ τὸ θερμόν. ὅθεν ἢ μὲν ἐν βάρει γῇ πάγος ἐστὶν ὥς εἰπεῖν καὶ κρύσταλλος ἅπασα· τὸ γὰρ ψυχρὸν ἄκρατον οἰκουρεῖ καὶ ἀμάλακτον 25 ἀπεωσμένον ἐκεί τοῦ αἰθέρος ἀπωτάτω· ταυτὶ δὲ τὰ ἐμφανῆ, κρημνοὺς καὶ σκοπέλους καὶ πέτρας,

Ἐμπεδοκλῆς μὲν ὑπὸ τοῦ πυρὸς οἶεται τοῦ ἐν βάθει
 τῆς γῆς ἐστάναι καὶ ἀνέχεσθαι διερειδόμενα φλεγ-
 μαίνοντος· ἐμφαίνεται δὲ μᾶλλον, ὅσων τὸ θερμὸν F
 ἐξεθλίβῃ καὶ διέπτατο, πάντα ταῦτα παντάπασιν
 5 ὑπὸ τῆς ψυχρότητος παγῆναι· διὸ καὶ πάγοι κα-
 λοῦνται. καὶ τὰ ἔκκρα πολλῶν ἐπιμελανθέντων, ἣ
 τὸ θερμὸν ἐξέπεσε, πυρρικαύστοις ἰδεῖν προσέεικε·
 πήγνυσι γὰρ τὸ ψυχρὸν τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δ' ἥττον,
 μάλιστα δ' οἷς πρῶτως ἐνυπάρχειν πέφυκεν. ὥσπερ 954
 10 γάρ, εἰ θερμοῦ τὸ κουφίζειν, θερμότητάν ἐστι τὸ
 κουφότατον· εἰ δ' ὑγροῦ τὸ μαλάσσειν, ὑγρότατον
 τὸ μαλακώτατον· οὕτως, εἰ ψυχροῦ τὸ πηγνύειν,
 ἀνάγκη ψυχρότατον εἶναι τὸ μάλιστα πεπηγός, οἶον
 ἢ γῆ· τὸ δὲ ψυχρότατον φύσει δήπου καὶ πρῶτως
 15 ψυχρόν· ὥστε φύσει καὶ πρῶτως ψυχρὸν ἢ γῆ.
 τοῦτο δ' ἀμέλει καὶ τῇ αἰσθήσει δῆλόν ἐστι· καὶ
 γὰρ πηλὸς ὕδατος ψυχρότερος καὶ τὸ πῦρ γῆν ἐπι-
 φοροῦντες ἀφανίζουσιν· οἱ δὲ χαλκεῖς τῷ πυρου-
 μένῳ καὶ ἀνατηκομένῳ σιδήρῳ μάρμαρον καὶ λα-
 20 τύπην παραπάσσουσι, τὴν πολλὴν φύσιν ἐφιστάντες B
 καὶ καταψύχοντες· ψύχει δὲ καὶ τὰ τῶν ἀθλητῶν ἢ
 κόνις σώματα καὶ κατασβέννυσιν τοὺς ἰδρωτάς.

20. Ἡ δὲ καθ' ἕναστον ἐνιαυτὸν ἡμᾶς μετά-
 γουσα καὶ μετοικίζουσα χρεῖα τί βούλεται, χειμῶνος
 25 μὲν ἀπωτάτω φεύγουσα τῆς γῆς εἰς τὰ μετέωρα καὶ
 ἀπόγεια, θερούς δὲ πάλιν ἀντεχομένη τῶν κάτω καὶ

1 Ἐμπεδοκλῆς] om. Mullach. 6 ἐπιμελανθέντα Emperius
 20 περιπάσσουσι?

ὑποδυομένη καὶ διώκουσα προσφύρους καταφυγὰς,
 τιθεμένη τὴν δίαιταν ἐν ἀγκάλαις γῆς ἀγαπητῶς;
 ἄρ' οὐχὶ ταῦτα ποιοῦμεν ἐπὶ τὴν γῆν ὑπὸ ψυχρό-
 τητος ὀδηγούμενοι τῇ αἰσθήσει καὶ τὸ πρῶτως φύσει
 ψυχρὸν ἐπιγιγνώσκοντες; αἱ γοῦν παράλιοι χειμῶνος ⁵
 δίαιται τρόπον τινὰ γῆς φυγαί εἰσιν, ὥς ἀνυστὸν
 C ἀπολειπόντων διὰ κρύος αὐτήν, τὸν δ' ἔναλον ἀέρα
 καὶ πελάγιον θερμὸν ὕντα περιβαλλομένων· εἴτ'
 αὐθις ἐν θέρει τὸν γηγενῆ καὶ χερσαῖον ὑπὸ καύ-
 ματος ποθοῦμεν, οὐκ αὐτὸν ὕντα ψυχρὸν ἀλλὰ τοῦ ¹⁰
 φύσει ψυχροῦ καὶ πρῶτως ἀποβλαστάνοντα καὶ
 βεβαμμένον ὑπὸ τῆς ἐν γῇ δυνάμεως ὥσπερ βαφῇ
 σίδηρον. καὶ γὰρ τῶν θυτῶν ὑδάτων τὰ πετραῖα
 καὶ ὀρεινὰ ψυχρότατα καὶ τῶν φρεατιῶν τὰ κοι-
 λότατα· τούτοις μὲν γὰρ οὐκέτι μίγνυται διὰ βάθους ¹⁵
 ἔξωθεν ὁ ἀήρ, ἐκεῖνα δ' ἐκπίπτει διὰ τῆς γῆς ἀμίκτου
 καὶ καθαροῦς, ὥς τὸ περὶ Ταίναρον, ὃ δὴ Στυγὸς
 D ὕδωρ καλοῦσιν, ἐκ πέτρας γλίσχρως συλλειβόμενον
 οὕτω ψυχρὸν ἐστίν, ὥστε μὴδὲν ἀγγεῖον ἄλλο μό-
 νην δ' ὀπλὴν ὕνου στέγειν· τὰ δ' ἄλλα διακόπτεται ²⁰
 καὶ ῥήγνυσιν.

21. Ἐτι γε μὴν τῶν ἰατρῶν ἀκούομεν, ὥς πᾶσα
 γῆ τῷ γένει στύφειν καὶ ψύχειν πέφυκε· καὶ πολλὰ
 τῶν μεταλλευομένων καταριθμοῦσι στυπτικὴν αὐτοῖς

1 προσφύρους] προσγείους Patzigius. Malim προσφύρους
 κατὰ γῆς (αὐτ καταγείους) καταφυγὰς 4 καὶ φύσει? cf.
 p. 495, 15. p. 496, 10. p. 498, 9 6 φυγαί τῆς γῆς εἰσι Ben-
 selerus 8 περιβαλλομένων W: περιβάλλομεν 16 τῆς| om.
 mei 17 τὸ περὶ Ταίναρον W: περιττοτέρων αὐτ περὶ τὸ
 Ταίναρον libri. τὸ περὶ Νάνακριν Eumperius

παρέχοντα καὶ σχετικὴν εἰς τὰς φαρμακείας δύναμιν· καὶ γὰρ τὸ στοιχεῖον αὐτῆς οὐ τμητικὸν οὐδὲ κινητικὸν οὐδὲ λείπον οὐδ' ἔχον ὀξύτητας οὐδὲ μαλθακὸν οὐδ' εὐπερίχυτον γέγονεν, ἀλλ' ἔδραϊον ὥς ὁ
 5 κύβος καὶ συνερειστικόν. ὅθεν αὕτη τε βροῖθος E
 ἔσχε, καὶ τὸ ψυχρόν, ὅπερ ἦν δύναμις αὐτῆς, τῷ πυκνοῦν καὶ συνωθεῖν καὶ ἀποθλίβειν τὰ ὑγρά φρίκας καὶ τρόμους διὰ τὴν ἀνωμαλίαν ἐνεργάζεται τοῖς σώμασιν· ἂν δ' ἐπικρατήσῃ παντάπασι, τοῦ
 10 θερμοῦ φυγόντος ἢ σβεσθέντος, ἔστησε τὴν ἕξιν ἐκπαγεῖσαν καὶ νεκρωθεῖσαν. ὅθεν οὐδὲ κἀεται γῆ τὸ παράπαν ἢ κἀεται γλίσχρως καὶ μόγισ. ἀῆρ μὲν γὰρ ἐξ ἑαυτοῦ πολλάκις φλόγας ἀναδίδωσι καὶ ρεῖ καὶ διαστράπτει πυρούμενος· τῷ δ' ὑγρῷ τροφῇ χρῆ-
 15 ται τὸ θερμόν· οὐ γὰρ τὸ στερεὸν ἀλλὰ τὸ νοτερόν τοῦ ξύλου καυστόν ἐστιν· ἐξικμασθέντος δὲ τούτου, τὸ στερεὸν καὶ ξηρὸν ἀπολείπεται τέφρα γενόμενον. F
 οἱ δὲ καὶ τοῦτο φιλοτιμούμενοι μεταβάλλον ἀποδεῖξαι καὶ καταναλίσκόμενον ἀναδεύοντες πολλάκις
 20 ἐλαίῳ καὶ στέατι φύροντες οὐδὲν περαίνουσιν, ἀλλ' ὅταν ἐκκαῇ τὸ λιπαρόν, περίεστι πάντως καὶ διαμένει τὸ γεῶδες· ὅθεν οὐ κατὰ χώραν μόνον ἐξ ἔδρας ἀκίνητον οὔσαν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν ἀμετάβλητον, Ἑστίαν, ἔτε δὴ ἡ μένουσαν ἐν θεῶν
 25 οἴκῳ, κλίτα προσηγόρευσαν οἱ παλαιοί, διὰ τὴν

3 λείπον] λεπτόν Turnebus. λιπαρόν W 13 γὰρ] om.
 μοι ib. ρεῖ] ρεῖ Imperius 14 *: διαστραπτόμενος (Pal.)
 αὐτ ἀστράπτει πυρούμενος 16 Turnebus: ἐκμασθέντος
 24 Ἑστίαν ἔτε δὴ idem: ἐστιν ὅτε δὲ ib. μένουσαν ἐν
 θεῶν οἴκῳ] ex Plat. Phaedr. p. 247a 25 κλίτα (αὐτ κλίττα)]

στάσιν καὶ πῆξιν· ἥς ἡ ψυχρότης δεσμός ἐστιν, ὡς Ἀρχέλαος ὁ φυσικὸς εἶπεν, οὐδενὸς χαλῶντος αὐτὴν οὐδὲ μαλᾶττοντος, ἅτε θερομένην καὶ ἀλεινομένην
 955 οὔσαν. οἱ δὲ πνεύματος μὲν αἰσθάνεσθαι ψυχροῦ καὶ ὕδατος, γῆς δ' ἥττον οἰόμενοι, τὴν ἔγγιστα γῆν ὁρῶσιν ἁέρων καὶ ὑδάτων καὶ ἡλίου καὶ θερμότητος ἀνάπλεων σύμμιγμα καὶ συμφόρημα γεγεννημένην· καὶ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν μὴ τὸν αἰθέρα φύσει καὶ πρώτως θερμὸν ἀλλὰ τὸ ξέον ὕδωρ ἢ τὸν διάπυρον σίδηρον ἀποφαινομένων, ὅτι τούτων μὲν ἄπτονται καὶ προσθιγγάνουσι, τοῦ δὲ πρώτου καθαροῦ καὶ οὐρανίου πυρὸς αἰσθησιν δι' ἀφῆς οὐ λαμβάνουσιν, ὥσπερ οὐδ' οὔτοι τῆς ἐν βάθει γῆς, ἣν μάλιστα γῆν ἂν τις νοήσειεν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἀποκεκριμένην τῶν ἄλλων. δεῖγμα δ' αὐτῆς ἐστὶ
 15 Β κἀνταῦθα περὶ τὰς πέτρας· πολὺ γὰρ ἐκ βάθους καὶ οὐ ῥᾷδιον ἀνασχέσθαι προσβάλλουσι κρύος. οἱ δὲ ψυχροτέρου ποτοῦ δεόμενοι χάλικας ἐμβάλλουσιν εἰς τὸ ὕδωρ· γίγνεται γὰρ οὐλότερον καὶ στομουῖται παρὰ τὴν ἀπὸ τῶν λίθων ψυχρότητα, πρόσφατον καὶ
 20 ἄκρατον ἀναφερομένην.

22. Τοὺς οὖν πάλαι σοφοὺς καὶ λογίους ἄμικτα θέσθαι τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ οὐράνια χρὴ νομίζειν, οὐ τοῖς τόποις ὥσπερ ἐπὶ ξυγοῦ πρὸς τὰ κάτω καὶ ἄνω βλέποντας, ἀλλὰ τῇ διαφορᾷ τῶν δυνάμεων 25

fort. καὶ λίγα cf. Clem. Alex. Strom. p. 672 Pott. λίξ τέ ἐστὶν ἡ γῆ κατ' ἀρχαίαν ἐπωνυμίαν 2 Ἀρχέλαος] fragm. om. Mullach. 4 οὔσαν] del. W 11 προσθιγγάνουσι M: προστυγγάνουσι 17 Turnebus: προσβάλλουσι

τὰ μὲν θερμὰ καὶ λαμπρὰ καὶ ταχέα καὶ κοῦφα τῇ
 θείᾳ καὶ αἰδίῳ φύσει προσνέμοντας, τὰ δὲ σκοτεινὰ
 καὶ ψυχρὰ καὶ βραδέα φθιτῶν καὶ ἐνέρων οὐκ
 εὐδαίμονα κληῖρον ἀποφύναντας. ἐπεὶ καὶ τὸ σῶμα
 5 τοῦ ζώου, μέχρι μὲν ἔμπνουν ἐστὶ καὶ θαλερόν, ὥς ὅ
 οἱ ποιηταὶ λέγουσι, θερμότητι χρῆται καὶ ζωῇ· γε-
 νόμενον δὲ τούτων ἔρημον καὶ ἀπολειφθὲν ἐν μόνῃ
 τῇ τῆς γῆς μοίρᾳ ψυχρότης εὐθὺς ἴσχει καὶ κρύος,
 ὥς ἐν παντὶ μᾶλλον ἢ τῷ γεώδει κατὰ φύσιν θερ-
 10 μότητος ἐνυπαρχούσης.

23. Ταῦτ', ὦ Φαβωρίνε, τοῖς εἰρημένοις ὑφ' ἐτέ-
 ρων παράβαλλε· κἂν μήτε λείπηται τῇ πιθανότητι
 μήθ' ὑπερέχῃ πολὺ, χαίρειν ἔα τὰς δόξας, τὸ ἐπέ-
 χειν ἐν τοῖς ἀδόλοις τοῦ συγκατατίθεσθαι φιλοσοφώ-
 15 τερον ἡγούμενος.

ADDENDA ET CORRIGENDA

Pag. 2, 3 ὀφείλεν libri In Adnotat. ad p. 8, 8 ἐν ἀκλύστον λιμένι καὶ κωφῷ] cf. Zenob. 4, 68 p. 80, 15 δ' ὁ? p. 102, 10 περιδεῖ libri. 106, 1 malim θανυμαστῷ 119, 8 αὐτοῖς δ' ? 182, 2 τὰ πλεῖστα τὰς πολιτείας? 185, 15 κοσμήσαι] add. vid. δαπανήσαντα αὐτ' ἀποδόντα 186, 7 ἐκασθέζετο? 189, 5 malim ἀττικόν ut iocus melius constet 207, 14 ἀκολάστοις] corr. vid. ἀθηεστέροις 215, 18 δῆμητραν libri 252, 1 insuper corr. ὑπερπαίων 272, 6 'ib. ἐκ τοῦ πυρός' delenda 273, 9 πληγῇ] ὀλκῇ Usener, sed cf. p. 275, 13 273, 14 ἔθρανστοι] del. idem 275, 7 μεγε- θῶν] add. βαρῶν id. 275, 13 οὐκέτι τε id. 276, 2 ἐφύ- λαττε] ἐφελίττε speciosius quam verius id. 288, 20 τὰ τ' ἐξ ἐκείνων id. 332, 3 συνδίδωσαι] cf. p. 660 c 336, 16 αἰσθητὸν] αἰσθησιν id. 341, 18 ἀποστάσεις id. 364, 10 supplet οὐκ ἀποδέχονται ἕωα εἶναι idem. 427, 18 οὔτε libri 431, 21 ἐξήν?

In Vol. IV p. 319, 13 versus est ex Arati Phaen. (6).

CATALOGUED.

CATALOGUED.

N.C

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

**Please help us to keep the book
clean and moving.**